

KEMENTERIAN EKONOMI
JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

LAPORAN SOSIOEKONOMI **NEGERI TERENGGANU** 2025

JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

KEMENTERIAN EKONOMI
JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

LAPORAN SOSIOEKONOMI NEGERI TERENGGANU 2025

Pemakluman

Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) sedang melaksanakan **Banci Ekonomi 2026 (BE2026)** dengan tema "**Data Nadi Ekonomi Rakyat**". Pelaksanaan Banci Ekonomi kali keenam ini berlangsung **dari 5 Januari hingga 31 Oktober 2026**. BE2026 bertujuan untuk mengumpul data yang menyeluruh dan berstruktur daripada semua pertubuhan perniagaan berdaftar dan tidak berdaftar di Malaysia, bagi menilai prestasi, struktur serta ciri-ciri ekonomi negara secara komprehensif dan berasaskan bukti.

OpenDOSM NextGen adalah medium yang menyediakan katalog data dan visualisasi bagi memudahkan pengguna menganalisis pelbagai data dan boleh diakses melalui portal <https://open.dosm.gov.my>.

JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

Diterbitkan dan dicetak oleh:

Jabatan Perangkaan Malaysia

Blok C6 & C7, Kompleks C,

Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,

62514 Putrajaya,

MALAYSIA

Tel. : 03-8885 7000

Faks : 03-8888 9248

Portal : <https://www.dosm.gov.my>

Facebook / X / Instagram / YouTube : StatsMalaysia

E-mel : info@dosm.gov.my (pertanyaan umum)

data@dosm.gov.my (pertanyaan & permintaan data)

Harga : RM35.00

Diterbitkan secara tahunan

Edisi 2025 diterbitkan pada Ogos 2026

Hakcipta terpelihara.

Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukar dalam apa-apa bentuk atau alat apa jua pun kecuali setelah mendapat kebenaran daripada Jabatan Perangkaan Malaysia. Pengguna yang mengeluarkan sebarang maklumat dari terbitan ini sama ada yang asal atau diolah semula hendaklah meletakkan kenyataan berikut:

“Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia”

ISSN 2600-9951

KATA PENGANTAR

Laporan Sosioekonomi Negeri 2025 merupakan penerbitan tahunan yang mengandungi maklumat Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) bagi siri masa dari tahun 2023 hingga 2025 bagi 13 negeri dan tiga (3) Wilayah Persekutuan. KDNK dianggarkan mengikut aktiviti ekonomi pada harga malar 2015 menggunakan kaedah pengeluaran. Selain daripada KDNK, statistik indeks harga pengguna, kependudukan, tenaga buruh, pelancongan domestik, perdagangan antarabangsa serta akaun Kerajaan Persekutuan dan negeri turut dimuatkan dalam laporan ini.

Penganggaran KDNK mengadaptasi manual antarabangsa iaitu *System of National Accounts 2008*. Selaras dengan perubahan pada peringkat nasional, anggaran KDNK bagi tahun 2023 telah dimuktamadkan menggunakan data terkini. Semakan semula data juga dilaksanakan bagi KDNK 2024 manakala KDNK tahun 2025 merupakan data permulaan.

Laporan ini mengandungi enam (6) bab. Bab pertama menerangkan senario ekonomi global, prestasi ekonomi Malaysia dan ringkasan penemuan prestasi ekonomi bagi setiap negeri. Bab kedua membentangkan perincian prestasi ekonomi negeri, pertumbuhan mengikut aktiviti ekonomi serta indeks harga pengguna. Statistik demografi dan sosial seperti penduduk, tenaga buruh, gaji dan upah serta statistik siswazah dibentangkan dalam bab ketiga manakala pelancongan domestik dimuatkan di bab keempat laporan ini. Statistik perdagangan antarabangsa serta akaun Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri masing-masing diperihalkan pada bab lima dan enam. Sebagai rujukan tambahan kepada pengguna, jadual statistik dan indikator terpilih daripada kementerian dan agensi serta glosari turut disediakan dalam laporan ini sebagai rujukan. Sebanyak lima (5) jadual statistik baharu juga telah dimuatkan dalam edisi kali ini.

Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua pihak yang telah membekalkan maklumat yang diperlukan dan menyumbang kepada kejayaan penerbitan ini. Cadangan dan pandangan ke arah penambahbaikan penerbitan ini pada masa hadapan amatlah dihargai.

SITI ASIAH AHMAD

Ketua Perangkawan Malaysia
Ogos 2026

SINGKATAN

b	: bilion
d.s.b.	: dan sebagainya
d.l.l.	: dan lain-lain
IHP	: Indeks Harga Pengguna
ILO	: <i>International Labour Organization</i>
IMF	: Tabung Kewangan Antarabangsa
KDNK	: Keluaran Dalam Negeri Kasar
KKM	: Kementerian Kesihatan Malaysia
KPTB	: Kadar Penyertaan Tenaga Buruh
MIDA	: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia
MPOB	: <i>Malaysian Palm Oil Board</i>
MSIC	: <i>Malaysia Standard Industrial Classification</i>
n.a	: tidak berkenaan
n.i.e	: Tidak dikelaskan di tempat lain
PBT	: Pihak Berkuasa Tempatan
ST	: Suku tahun
t.s.t.l.	: tidak disebutkan di tempat lain
t.t.t.l.	: tidak terkelas di tempat lain
W.P.	: Wilayah Persekutuan

SIMBOL

..	: tidak berkenaan
-	: tidak tersedia
e	: anggaran
p	: permulaan
a	: nilai ditambah kurang daripada RM5 juta
&	: dan
r	: <i>revised</i>
%	: peratus

NOTA

Jumlah angka komponen mungkin tidak bersamaan dengan angka jumlah kecil atau jumlah besar disebabkan pembundaran.

KANDUNGAN

i   **Kata Pengantar**

ii   **Singkatan/Symbol/Nota**

iii   **Kandungan**

iv   **Senarai Jadual**

xi   **Sorotan Utama**

01   **Bab 1: Senario Ekonomi Global dan Malaysia**

57   **Bab 2: Prestasi Ekonomi Negeri**

109   **Bab 3: Statistik Demografi & Sosial**

143   **Bab 4: Statistik Pelancongan Domestik**

151   **Bab 5: Statistik Perdagangan Antarabangsa**

159   **Bab 6: Statistik Akaun Kerajaan**

171   **Jadual Statistik**

265   **Jadual Indikator Terpilih Lain**

295   **Glosari**

SENARAI JADUAL		MUKA SURAT
1.1	Perubahan peratusan tahunan KDNK negara terpilih, 2015-2025	4
1.2	Kedudukan Daya Saing Dunia (<i>World Competitiveness Ranking</i>) negara terpilih, 2024-2025	17
1.3	Kedudukan Indeks Perdagangan Mampan (<i>Sustainable Trade Index</i>) negara terpilih, 2024-2025	18
1.4	Kedudukan Indeks Keamanan Global (<i>Global Peace Index</i>) negara terpilih, 2024-2025	19
1.5	Kedudukan Indeks Keterangkuman Kewangan Global (<i>Global Financial Inclusion Index</i>) negara terpilih, 2024-2025	20
1.6	Kedudukan Indeks Kesediaan Rangkaian (<i>Network Readiness Index</i>) negara terpilih, 2024-2025	21
1.7	Kedudukan Indeks Persepsi Rasuah (<i>Corruption Perception Index</i>) negara terpilih, 2024-2025	22
1.8	Perubahan peratusan tahunan KDNK negara terpilih, 2025 dan unjuran 2026	24
1.9	Produktiviti buruh tahunan, nilai ditambah per pekerja dan per jam bekerja mengikut aktiviti ekonomi, 2024-2025	37
2.1	KDNK per kapita mengikut negeri, 2024-2025 pada harga semasa	66
2.2	Perubahan peratusan KDNK mengikut negeri dan sektor, 2025	67
2.3	Statistik industri kelapa sawit, Terengganu, 2024-2025	78
2.4	Prestasi sektor Perkhidmatan, Terengganu, 2024-2025	78
2.5	Purata harga item terpilih, Terengganu, 2024-2025	82
2.6	Inflasi tahunan mengikut kumpulan utama, Terengganu, 2024-2025	83
2.7	Inflasi tahunan subkumpulan Makanan dan Minuman, Terengganu, 2024-2025	83
3.1	Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk tahunan, Terengganu, 2021-2025	111
3.2	Struktur umur penduduk, Terengganu, 2024-2025	111
3.3	Nisbah tanggungan, Terengganu, 2024-2025	112
3.4	Penduduk mengikut kumpulan etnik warganegara, Terengganu, 2024-2025	112
3.5	Kadar kelahiran kasar mengikut kumpulan etnik, Terengganu, 2018-2024 (setiap 1,000 penduduk)	114
3.6	Kadar kesuburan jumlah mengikut kumpulan etnik, Terengganu, 2018-2024 (setiap perempuan berumur 15-49 tahun)	116
3.7	Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Terengganu, 2018-2024 (setiap 1,000 penduduk)	117
3.8	Kadar kematian kasar mengikut etnik, Terengganu, 2018-2024 (setiap 1,000 penduduk)	118
3.9	Penduduk bekerja mengikut kategori pekerjaan, Terengganu, 2021-2025	125
3.10	Penduduk bekerja mengikut sektor, Terengganu, 2021-2025	126
3.11	Gaji & upah bulanan, Terengganu, 2019-2024	130
3.12	Purata dan penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja, Terengganu, 2023-2024	133
4.1	Statistik utama pelancongan domestik, 2024-2025	145
4.2	Bilangan pelawat domestik mengikut jenis pelawat, 2024-2025	146
4.3	Bilangan kedatangan pelancong dan pelawat domestik ke Terengganu, 2024-2025	147
5.1	Eksport barangan mengikut komoditi utama Terengganu, 2020-2025	156
5.2	Import barangan mengikut komoditi utama Terengganu, 2020-2025	157
5.3	Perdagangan barangan mengikut rakan dagang utama, Terengganu, 2025	158
6.1	Hasil Kerajaan Persekutuan, 2023-2024	161
6.2	Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan, 2023-2024	162
6.3	Penyumbang utama bagi kategori hasil Kerajaan Negeri Terengganu, 2023-2024	167
6.4	Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Terengganu, 2023-2024	168
6.5	Surplus/defisit Kerajaan Negeri Terengganu, 2023-2024	168

SENARAI JADUAL		MUKA SURAT
A1	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025	175
A2	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan	178
A3	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK	181
A4	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025	184
A5	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan	186
A6	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK	188
A7	KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2023-2025	193
A8	KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan kepada KDNK	193
A9	KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2023-2025 - Perubahan sumbangan kepada KDNK	194
A10	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023	195
A11	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Perubahan peratusan tahunan	195
A12	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	196
A13	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	196
A14	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024	197
A15	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Perubahan peratusan tahunan	197
A16	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	198
A17	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	198
A18	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2025	199
A19	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2025 - Perubahan peratusan tahunan	199
A20	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	200
A21	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	200
A22	KDNK mengikut negeri pada harga semasa, 2023-2025	201
A23	KDNK per kapita mengikut negeri pada harga semasa, 2023-2025	201
A24	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Terengganu, 2023-2025	202
A25	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Terengganu 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan dan peratus sumbangan kepada KDNK	203
A26	Siri masa anggaran penduduk pertengahan tahun mengikut negeri dan jantina, 2021-2025	207
A27	Ringkasan perangkaan penting mengikut negeri, 2024	208
A28	Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina dan negeri, 2021-2025	209
A29	Indeks Harga Pengguna mengikut negeri, 2021-2025	210
A30	Inflasi tahunan mengikut negeri, 2021-2025	210
A31	Indeks Harga Pengguna, Terengganu, 2021-2025	211
A32	Inflasi tahunan, Terengganu, 2021-2025	211
A33	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah negeri dan strata, 2024	212
A34	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut daerah pentadbiran dan strata, Terengganu, 2024	212

SENARAI JADUAL		MUKA SURAT
A35	Purata Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) bulanan dan purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut negeri dan strata, 2024	213
A36	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) makanan dan bukan makanan bulanan isi rumah mengikut negeri, 2024	214
A37	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut saiz isi rumah, negeri dan strata, 2024	214
A38	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah per kapita mengikut negeri dan strata, 2024	216
A39	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) makanan bulanan isi rumah per kapita mengikut negeri dan strata, 2024	216
A40	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bukan makanan bulanan isi rumah per kapita mengikut negeri dan strata, 2024	217
A41	Indeks Kos Sara Hidup dan kadar pertumbuhan tahunan mengikut negeri, 2024	217
A42	Indeks Kos Sara Hidup dan kadar pertumbuhan tahunan mengikut daerah pentadbiran, Terengganu,	218
A43	Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut negeri, 2022 dan 2024	218
A44	Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah dan purata kumpulan isi rumah mengikut negeri, 2024	219
A45	Agihan pendapatan kasar mengikut kumpulan isi rumah dan negeri, 2024	219
A46	Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut strata, kumpulan etnik ketua isi rumah dan daerah pentadbiran, Terengganu, 2022 dan 2024	220
A47	Peratusan isi rumah mengikut kumpulan isi rumah, strata dan daerah pentadbiran, Terengganu, 2022 dan 2024	221
A48	Peratusan isi rumah dan agihan pendapatan kasar mengikut strata dan daerah pentadbiran, Terengganu, 2022 dan 2024	222
A49	Pekali Gini bagi pendapatan isi rumah kasar bulanan mengikut daerah pentadbiran, Terengganu, 2022 dan 2024	222
A50	Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut negeri, 2022 dan 2024	223
A51	Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan mengikut negeri, 2024	224
A52	Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut kumpulan etnik ketua isi rumah dan strata, Terengganu, 2022 dan 2024	228
A53	Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah dan purata mengikut daerah pentadbiran, Terengganu, 2024	228
A54	Purata Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) mengikut negeri dan strata, 2022 dan 2024	229
A55	Insiden kemiskinan tegar mengikut negeri dan strata, 2022 dan 2024	229
A56	Insiden kemiskinan mutlak mengikut negeri dan strata, 2022 dan 2024	230
A57	Insiden kemiskinan mengikut daerah pentadbiran, Terengganu, 2022 dan 2024	230
A58	Kadar penyertaan tenaga buruh mengikut negeri dan kumpulan umur, 2025	231
A59	Penduduk bekerja mengikut negeri dan pekerjaan, 2025	232
A60	Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, 2025	233
A61	Kadar pengangguran mengikut negeri, 2021-2025	236
A62	Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri, 2020-2024	237
A63	Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri dan jantina, 2020-2024	238
A64	Statistik utama siswazah, Terengganu, 2020-2024	240
A65	Purata gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, 2020-2024	241
A66	Penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, 2020-2024	241

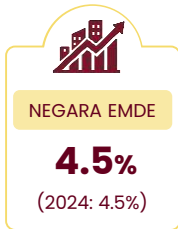
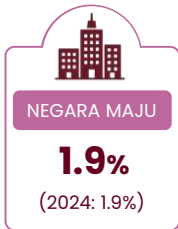
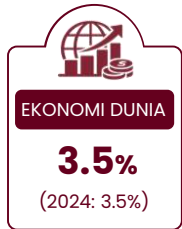
SENARAI JADUAL		MUKA SURAT
A67	Kadar migrasi mengikut negeri destinasi dan taraf migrasi, 2022 dan 2024	242
A68	Migrasi mengikut negeri destinasi dan taraf migrasi, 2022 dan 2024	242
A69	Bilangan pelawat domestik mengikut negeri dikunjungi, 2021-2025	243
A70	Bilangan pelancong mengikut negeri dikunjungi, 2025	244
A71	Perdagangan luar negeri mengikut lokasi - eksport dan import, 2021-2025	245
A72	Eksport dan import barangan mengikut pintu keluar dan masuk, Terengganu, 2021-2025	246
A73	Statistik utama Banci Ekonomi mengikut negeri, 2015 dan 2022	247
A74	Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pertanian mengikut negeri, 2015 dan 2022	248
A75	Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perlombongan & pengkuarian mengikut negeri, 2015 dan 2022	249
A76	Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembuatan mengikut negeri, 2015 dan 2022	250
A77	Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembinaan mengikut negeri, 2015 dan 2022	251
A78	Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perkhidmatan mengikut negeri, 2015 dan 2022	252
A79	Pegangan pertanian mengikut negeri, Malaysia, 2023	253
A80	Pegangan pertanian bagi subsektor tanaman mengikut negeri, Malaysia, 2023	253
A81	Pegangan pertanian bagi subsektor ternakan mengikut negeri, Malaysia, 2023	254
A82	Pegangan pertanian bagi subsektor perikanan tangkapan mengikut negeri, Malaysia, 2023	254
A83	Pegangan pertanian bagi subsektor akuakultur mengikut negeri, Malaysia, 2023	255
A84	Pegangan pertanian bagi subsektor perhutanan & pembalakan mengikut negeri, Malaysia, 2023	255
A85	Bilangan pertubuhan/syarikat perniagaan mengikut sektor dan negeri, 2025	256
A86	Kapasiti penggunaan industri pembuatan mengikut negeri, 2021-2025	256
A87	Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri, 2020-2022	257
A88	Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri dan jenis perbelanjaan, Malaysia, 2022	257
A89	Perbelanjaan modal perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Terengganu, 2020-2022	258
A90	Perbelanjaan operasi perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Terengganu, 2020-2022	258
A91	Pengeluaran estet getah mengikut negeri, 2021-2025	258
A92	Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut komponen dan negeri, 2024	259
A93	Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut negeri dan strata, 2024	260
A94	Tempat kediaman, isi rumah dan purata saiz isi rumah mengikut negeri, 2022-2024	260
A95	Peratusan isi rumah mengikut jenis bekalan air, negeri dan strata, 2024	261
A96	Peratusan isi rumah mengikut bekalan elektrik, negeri dan strata, 2024	261
A97	Peratusan isi rumah mengikut kemudahan kutipan sampah, negeri dan strata, 2024	262
A98	Peratusan capaian isi rumah terhadap peralatan dan perkhidmatan dan ICT mengikut negeri, 2025	263
A99	Peratusan capaian internet oleh isi rumah mengikut negeri, jenis perkhidmatan dan strata, 2025	263
A100	Nilai kerugian banjir mengikut negeri, 2025	264

SENARAI JADUAL		MUKA SURAT
B1	Pengeluaran kelapa sawit bagi buah tandan segar yang diterima oleh kilang mengikut negeri, 2021-2025	267
B2	Pengeluaran minyak sawit mentah mengikut negeri, 2021-2025	267
B3	Pengeluaran isirong sawit mengikut negeri, 2021-2025	268
B4	Keluasan luas bertanam kelapa sawit mengikut negeri, 2021-2025	268
B5	Jumlah panjang jalan mengikut permukaan dan negeri, 2024	269
B6	Bilangan hotel mengikut lokasi, Terengganu, 2025	270
B7	Ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut negeri, 2021-2025	270
B8	Ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut penarafan bintang, Terengganu, 2021-2025	270
B9	Bilangan tetamu hotel mengikut negeri, 2021-2025	271
B10	Bilangan tetamu hotel domestik dan antarabangsa mengikut negeri, 2025	271
B11	Bilangan kluster <i>homestay</i> yang berdaftar mengikut negeri, 2021-2024	272
B12	Kadar purata penginapan mengikut negeri, 2021-2025	272
B13	Jumlah luas kompleks perniagaan mengikut negeri, 2021-2025	273
B14	Jumlah luas pejabat binaan khas mengikut negeri, 2021-2025	273
B15	Penghunian kompleks perniagaan mengikut negeri, 2024-2025	274
B16	Penghunian pejabat binaan khas mengikut negeri, 2024-2025	274
B17	Ringkasan stok sedia ada, penawaran akan datang dan perancangan penawaran kediaman, kedai dan hartanah perindustrian, Terengganu, 2025	275
B18	Ringkasan nilai transaksi hartanah mengikut kategori pemberi pindah milik dan penerima pindah milik, Terengganu, 2021-2025	275
B19	Harga purata rumah mengikut jenis dan negeri, 2023-2025	276
B20	Mata indeks harga rumah Malaysia (2010=100) mengikut jenis dan negeri, 2023-2025	277
B21	Bilangan taman awam mengikut kategori dan negeri, 2024	278
B22	Statistik terpilih pendidikan mengikut negeri, 2024-2025	279
B23	Bilangan kes penyakit berjangkit, Terengganu, 2021-2024	279
B24	Bilangan doktor, doktor gigi, jururawat, ahli farmasi dan optometris mengikut sektor dan nisbah kepada penduduk, Terengganu, 2024	280
B25	Bilangan fasiliti kesihatan awam dan nisbah fasiliti kesihatan awam kepada penduduk, Terengganu, 2024	281
B26	Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor awam, 2021-2024	281
B27	Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor swasta, 2021-2024	282
B28	Pendaftaran baharu kenderaan bermotor mengikut jenis dan negeri, 2024	282
B29	Bilangan kumulatif kenderaan bermotor mengikut jenis dan negeri, 2024	283
B30	Statistik jumlah kemalangan mengikut negeri, 2021-2025	283
B31	Statistik utama kemalangan pekerjaan, Terengganu, 2021-2023	284
B32	Statistik jenayah, Terengganu, 2022-2024	286
B33	Aliran masuk Pelaburan Langsung Asing (FDI) mengikut rantau dan ekonomi, 2021-2025	286
B34	Jumlah pelaburan domestik swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025	287
B35	Jumlah pelaburan asing swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025	287
B36	Jumlah pelaburan swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025	288
B37	Jumlah pelaburan domestik projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025	288
B38	Jumlah pelaburan asing projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025	289
B39	Jumlah pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025	289

SENARAI JADUAL		MUKA SURAT
B40	Pemberian sebenar Kerajaan Persekutuan kepada Kerajaan Negeri Terengganu, 2024	290
B41	Bilangan penerima bantuan mengikut negeri dan jenis bantuan, 2024	291
B42	Statistik terpilih internet dan media sosial mengikut negeri, 2021-2024	292
B43	Kadar penembusan jalur lebar mengikut negeri, 2024-2025	293
B44	Bilangan langganan jalur lebar mengikut negeri, 2024-2025	293
B45	Bilangan langganan selular mudah alih mengikut negeri, 2021-2024	294

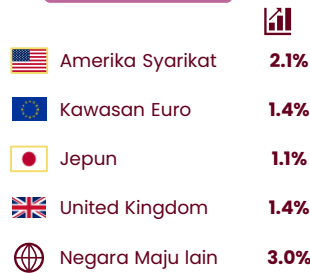
KDNK GLOBAL, 2025

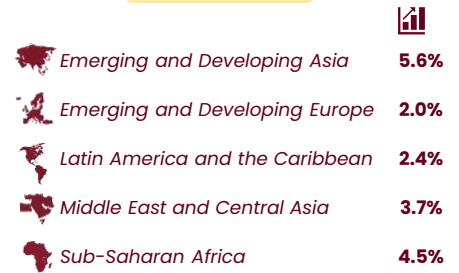
UNJURAN 2026

Ekonomi dunia dijangka berkembang kepada **3.0%**

NEGARA MAJU

NEGARA EMDE

Sumber: IMF, World Economic Outlook, July 2026

PERTUMBUHAN EKONOMI GLOBAL KEKAL STABIL

Ekonomi global berkembang sebanyak 3.5 peratus pada tahun 2025, mengekalkan kadar pertumbuhan yang sama seperti tahun sebelumnya.

PEMACU PERTUMBUHAN EKONOMI DUNIA

Pertumbuhan ekonomi dunia dipacu oleh kemajuan kecerdasan buatan (AI), permintaan domestik yang teguh dengan sokongan fiskal di beberapa negara dan peralihan kepada sumber tenaga boleh diperbaharui.

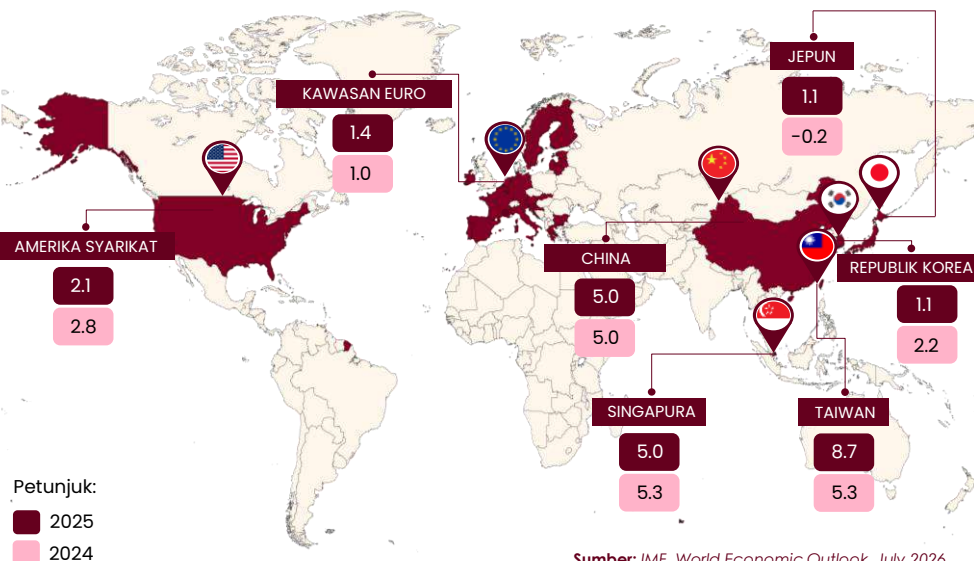
RISIKO GEOPOLITIK MASIH TINGGI

Namun begitu, konflik di Timur Tengah berpotensi berlarutan, menyebabkan ketidaktentuan harga komoditi, gangguan rantaian bekalan, peningkatan inflasi serta keadaan kewangan global yang terhad.

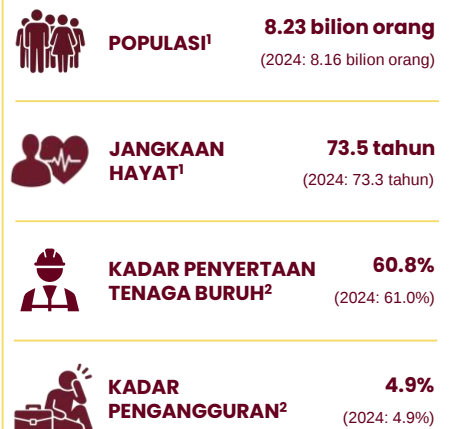
Sumber: IMF, World Economic Outlook, July 2026

PERUBAHAN PERATUSAN TAHUNAN KDNK BAGI NEGARA TERPILIH (%), 2024 & 2025

Sumber: IMF, World Economic Outlook, July 2026

INDIKATOR TERPILIH GLOBAL, 2025

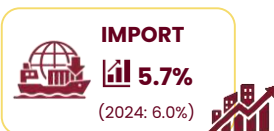
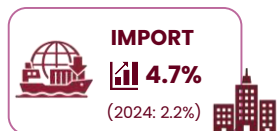
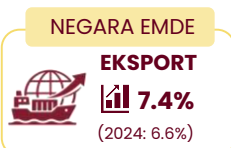
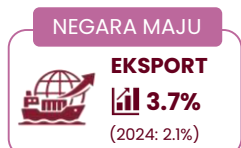
Sumber:

¹ United Nation Population Division, 2026

² ILO, Employment and Social Trends, 2026

EKSPORT & IMPORT GLOBAL, 2025

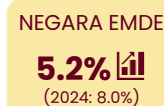
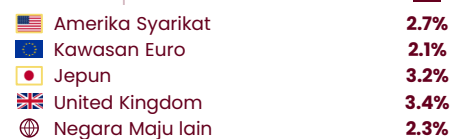
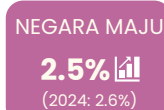
Volum Dagangan Barangan & Perkhidmatan

Sumber: IMF, World Economic Outlook, April 2026

INFLASI GLOBAL, 2025

Kadar Inflasi Global

Sumber: IMF, World Economic Outlook, April 2026

PRESTASI EKONOMI MALAYSIA, 2025

	KDNK Harga Malar	RM1,737.0 billion (2024: RM1,651.9 billion)	5.2%
	KDNK Harga Semasa	RM2,025.4 billion (2024: RM1,933.2 billion)	4.8%
	KDNK Per Kapita	RM59,167 (2024: RM56,772)	4.2%
	PNK Harga Semasa	RM1,958.1 billion (2024: RM1,868.5 billion)	4.8%
	PNK Per Kapita	RM57,200 (2024: RM54,870)	4.2%

Sumber: Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK), 2015–2025

PERUBAHAN PERATUSAN TAHUNAN KDNK (%)

	Pertanian	Perlombongan & pengkuarian	Pembinaan	Pembuatan	Perkhidmatan
2024	3.4%	1.2%	17.6%	4.2%	5.4%
2025	2.2%	0.6%	12.2%	4.5%	5.4%
Unjuran 2026	Ekonomi Malaysia dijangka berkembang antara 4.0% hingga 5.0%				

Sumber: Keluaran Dalam Negeri Kasar, Malaysia, 2015–2025
Bank Negara Malaysia, 2026

STATISTIK PERDAGANGAN, 2025

JUMLAH PERDAGANGAN	EKSPORT & IMPORT, 2024	
 RM3.1 trilion (2024: RM2.9 trilion)	EKSPORT RM1.6 trilion (2024: RM1.5 trilion)	IMPORT RM1.5 trilion (2024: RM1.4 trilion)

3 DESTINASI EKSPORT UTAMA MALAYSIA, 2025

 Singapura RM249.5 billion	 Amerika Syarikat RM232.9 billion	 China RM188.9 billion

Sumber: Statistik Perdagangan Malaysia Mengikut Negeri, 2026

3 KOMODITI EKSPORT UTAMA

	Litar elektronik bersepadu RM389.1 billion (2024: RM313.1 billion)
	Barangian elektrik & elektronik lain RM144.9 billion (2024: RM132.2 billion)
	Keluaran petroleum bertapis RM95.1 billion (2024: RM117.6 billion)

3 KOMODITI IMPORT UTAMA

	Litar elektronik bersepadu RM233.0 billion (2024: RM202.5 billion)
	Barangian elektrik & elektronik lain RM134.0 billion (2024: RM98.1 billion)
	Keluaran petroleum bertapis RM92.1 billion (2024: RM121.4 billion)

STATISTIK PELANCONGAN, 2025

	Jumlah Ketibaan Pelancong²	26.6 juta orang (2024: 25.0 juta orang)
	Pelawat Domestik¹	290.1 juta orang (2024: 260.1 juta orang)

Ketibaan Pelancong Tertinggi Mengikut Negara ke Malaysia²

 Singapura 9.34 juta orang	 China 3.97 juta orang	 Indonesia 3.76 juta orang

Sumber: ¹Survei Pelancongan Domestik, 2025
²Tourism Malaysia

PENDAPATAN & PERBELANJAAN ISI RUMAH, 2024

Pendapatan Kasar Bulanan	Perbelanjaan Penggunaan	Pekali Gini
Penengah RM7,017 (2022: RM6,338)	Penengah RM4,758 (2022: RM4,282)	0.390 (2022: 0.404)
Purata RM9,155 (2022: RM8,479)	Purata RM5,566 (2022: RM5,150)	

PERBELANJAAN ASAS KEHIDUPAN WAJAR, 2024

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar Bulanan Isi Rumah

 Makanan RM1,737	 Bukan Makanan RM3,110	 Per Kapita RM1,393

Indeks Kos Sara Hidup 105.0

Sumber:
Laporan Survei Pendapatan Isi Rumah, 2024
Laporan Survei Perbelanjaan Isi Rumah, 2024
Kemiskinan di Malaysia, 2024
Indikator Kos Sara Hidup, 2024

INDIKATOR TERPILIH, 2025

 Bilangan Penduduk¹ 34.2 juta orang (2024: 34.1 juta orang)	 Kepadatan Penduduk¹ 104 km persegi (2024: 103 km persegi)	 Bilangan Tenaga Buruh² 17.1 juta orang (2024: 16.9 juta orang)	 Bilangan Penduduk Bekerja¹ 16.6 juta orang (2024: 16.4 juta orang)
 Kadar Penyertaan Tenaga Buruh² 70.8% (2024: 70.6%)	 Nisbah Guna Tenaga Penduduk² 68.7% (2024: 68.4%)	 Kadar Pengangguran² 3.0% (2024: 3.2%)	 Kadar Inflasi³ 1.4% (2024: 1.8%)

Sumber:
¹Anggaran Penduduk Semasa Malaysia, 2025
²Laporan Survei Tenaga Buruh Malaysia, 2025
³Analisis Indeks Harga Pengguna Tahunan, 2025

BAB 1

SENARIO EKONOMI GLOBAL DAN MALAYSIA

2025 SENARIO EKONOMI GLOBAL

Ekonomi global pada tahun 2025 terus beroperasi dalam persekitaran yang kompleks dan mencabar terutamanya kesan daripada krisis geopolitik dan kenaikan tarif yang tinggi. Mendepani cabaran tersebut, pelbagai dasar dan langkah perdagangan terkini telah diperkenalkan termasuk rundingan dan penstrukturan semula perjanjian perdagangan, sekali gus membentuk landskap ekonomi global yang baharu.

Menurut laporan terkini *World Economic Outlook* (WEO) July 2026, pertumbuhan ekonomi dunia pada tahun 2025 kekal stabil pada kadar 3.5 peratus sama seperti dicatatkan pada tahun sebelumnya. Prestasi ekonomi yang stabil ini disokong oleh pertumbuhan ekonomi negara maju 1.9 peratus dengan Amerika Syarikat mencatatkan pertumbuhan sebanyak 2.1 peratus dan United Kingdom 1.4 peratus. Selain itu, ekonomi *Emerging Market and Developing Economies* (EMDE) pula berkembang pada kadar 4.5 peratus. Prestasi ekonomi global masih dipengaruhi oleh ketidakpastian yang berterusan akibat perbezaan momentum pertumbuhan antara negara dan sektor. Namun begitu, ia masih dapat diimbangi oleh peningkatan pelaburan yang berkaitan dengan teknologi, khususnya Kecerdasan Buatan (AI).

Pada tahun 2025, prestasi perdagangan global terus mengukuh dengan peningkatan volum perdagangan global sebanyak 5.1 peratus (2024: 3.7%). Momentum ini didorong oleh peningkatan volum perdagangan barangan kepada 5.4 peratus pada tahun 2025 (2024: 2.8%) (WEO, April 2026).

Inflasi global menunjukkan pemulihan secara berperingkat dengan kadar inflasi yang lebih stabil iaitu daripada 5.8 peratus pada tahun 2024 kepada 4.1 peratus pada tahun 2025. Pemulihan ini didorong oleh kadar inflasi yang lebih terkawal pada paras 2.5 peratus (2024: 2.6%) bagi negara maju. Walaupun inflasi di negara EMDE masih tinggi, ia menunjukkan perkembangan positif iaitu menyederhana daripada 8.0 peratus (2024) kepada 5.2 peratus (2025) (WEO, July 2026).

Beralih kepada pasaran buruh global, jumlah tenaga buruh meningkat daripada 3.7 bilion orang pada tahun 2024 kepada 3.9 bilion orang pada tahun 2025 dengan kadar pengangguran kekal iaitu 4.9 peratus. Walau bagaimanapun, menurut laporan ILO dalam penerbitan *Employment and Social Trends 2026*, golongan muda terus bergelut dalam menghadapi risiko gangguan kerjaya akibat daripada kepesatan AI.

Amerika Syarikat

Berdasarkan laporan *World Economic Outlook* (WEO), July 2026, ekonomi Amerika Syarikat bertumbuh sederhana pada kadar 2.1 peratus pada tahun 2025 berbanding tahun 2024 (2.8%). Ia disokong oleh pertumbuhan dalam Perbelanjaan penggunaan persendirian sebanyak 2.6 peratus (2024: 2.9%), disumbang oleh peningkatan perbelanjaan barangan dan perkhidmatan yang masing-masing mencatatkan 3.2 peratus dan 2.3 peratus. Prestasi ini turut disumbangkan oleh Pelaburan tetap swasta dengan pertumbuhan sebanyak 2.0 peratus (2024: 3.0%), disokong oleh

pelaburan bukan kediaman sebanyak 4.1 peratus. Sementara itu, pertumbuhan dalam perdagangan luar didorong oleh eksport yang meningkat secara perlahan sebanyak 1.6 peratus (2024: 3.6%) serta import 2.7 peratus (2024: 5.8%). Selain itu, Perbelanjaan dan pelaburan kerajaan turut berkembang 1.1 peratus berbanding 3.8 peratus pada tahun sebelumnya. Perkembangan positif tersebut disebabkan oleh Perbelanjaan Kerajaan Negeri dan Tempatan yang bertambah 2.5 peratus (2024: 3.8%) (*Bureau of Economic Analysis* (BEA), 2026). Dari perspektif penawaran, ekonomi Amerika Syarikat berkembang sebanyak 2.1 peratus pada tahun 2025, disokong oleh

Jadual 1.1 Perubahan peratusan tahunan KDNK negara terpilih, 2015 – 2025

											(%)
Negara	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ekonomi Dunia	3.4	3.3	3.8	3.6	3.0	-2.7	6.7	3.8	3.3	3.5	3.5
Negara Maju	2.3	1.8	2.6	2.3	1.9	-3.9	6.1	3.1	1.7	1.9	1.9
Amerika Syarikat	2.7	1.8	2.5	3.0	2.6	-2.1	6.2	2.5	2.9	2.8	2.1
Kawasan Euro	2.0	1.9	2.6	1.8	1.6	-6.0	6.4	3.6	0.4	1.0	1.4
Jerman	1.5	2.2	2.7	1.1	1.0	-4.1	3.9	1.8	-0.9	-0.5	0.2
Perancis	1.1	1.1	2.3	1.6	2.1	-7.6	6.8	2.8	1.6	1.4	0.9
Itali	0.8	1.3	1.7	0.8	0.4	-8.9	8.9	4.8	0.9	0.8	0.5
Spanyol	3.8	3.0	3.0	2.4	2.0	-10.9	6.7	6.4	2.5	3.5	2.8
Jepun	1.6	0.8	1.7	0.8	-0.3	-4.3	3.6	1.3	0.7	-0.2	1.1
United Kingdom	2.4	1.9	2.7	1.6	1.3	-10.0	8.5	5.1	0.3	1.0	1.4
Negara EMDE*	4.4	4.4	4.8	4.6	3.8	-1.8	7.0	4.3	4.4	4.5	4.5
China	7.0	6.9	6.9	6.8	6.1	2.3	8.6	3.1	5.4	5.0	5.0
Republik Korea	2.8	2.9	3.2	3.2	2.3	-0.7	4.6	2.7	1.6	2.2	1.1
Taiwan**	1.5	2.2	3.3	2.9	3.1	3.4	6.7	2.7	1.1	5.3	8.7
Singapura**	3.0	3.6	4.5	3.2	1.2	-3.6	10.1	4.0	1.5	5.3	5.0
Thailand	3.1	3.4	4.2	4.2	2.1	-6.1	1.6	2.7	2.2	2.9	2.4
Filipina	6.3	7.1	6.9	6.3	6.1	-9.5	5.7	7.6	5.5	5.7	4.4
Indonesia	4.9	5.0	5.1	5.2	5.0	-2.1	3.7	5.3	5.0	5.0	5.1
Malaysia	5.0	4.4	5.8	4.8	4.4	-5.5	3.3	9.0	3.5	5.2	5.2

Sumber: IMF, *World Economic Outlook*, July 2026 dan National Statistics Office (NSO)

*Emerging Market Developing Economies

**IMF, *World Economic Outlook*, April 2026

pertumbuhan industri Pengeluar perkhidmatan swasta 2.7 peratus dan 1.2 peratus bagi industri Pengeluar barangan swasta. Dilihat dari sudut prestasi sektoral, ekonomi Amerika Syarikat terus dipacu oleh sektor Kewangan & insurans serta Hartanah, sewaan & pajakan yang terus bertumbuh 3.1 peratus (2024: 1.3%). Sektor Pembuatan turut meningkat 1.5 peratus (2024: 3.0%) didorong oleh peningkatan pengeluaran barangan tahan lama yang meningkat sebanyak 2.8 peratus (2024: -0.3%). Sektor Perkhidmatan profesional dan perniagaan juga berkembang 2.9 peratus (2024: 2.0%) disokong oleh Perkhidmatan profesional, saintifik dan teknikal.

2.1%
Ekonomi
Amerika Syarikat
pada tahun 2025

Beralih kepada aspek dagangan antarabangsa, BEA 2026 melaporkan perdagangan antarabangsa Amerika Syarikat merekodkan nilai eksport dan nilai import barangan dan perkhidmatan masing-masing sebanyak USD3.4 trilion dan USD4.4 trilion pada tahun 2025, sekali gus menyebabkan defisit dagangan sebanyak USD0.9 trilion pada tempoh tersebut. Defisit dicatatkan oleh dagangan dalam barangan iaitu sebanyak USD1.3 trilion. Sebaliknya bagi dagangan dalam Perkhidmatan, terdapat lebih dagangan bernilai USD327.7 bilion. Eksport perkhidmatan negara ini didominasi oleh perkhidmatan perniagaan lain, perkhidmatan perjalanan dan perkhidmatan kewangan. Sementara itu, import perkhidmatan pula merangkumi perkhidmatan perjalanan, perkhidmatan perniagaan lain serta perkhidmatan pengangkutan.

Menurut laporan *U.S. Bureau of Labor Statistics* (BLS) 2026, KPTB di Amerika Syarikat merekodkan 62.4 peratus pada Disember 2025, sedikit menurun berbanding 62.5 peratus pada Disember 2024. Beberapa sektor pekerjaan merekodkan pertambahan peluang pekerjaan terutamanya dalam sektor penjagaan kesihatan (21,000 pekerjaan) dan Kerajaan (2,000 pekerjaan). Peningkatan ini telah mendorong pertambahan jumlah penduduk bekerja kepada 163,992 ribu orang (Disember 2024: 161,586 ribu orang). Walau bagaimanapun, bilangan penganggur terus meningkat kepada 7,503 ribu orang (Disember 2024: 6,920 ribu orang), menjadikan kadar pengangguran sebanyak 4.4 peratus (Disember 2024: 4.1%).

Sementara itu, kadar inflasi di Amerika Syarikat mencatatkan 2.7 peratus pada Disember 2025 berbanding 2.9 peratus yang direkodkan pada Disember 2024. Ia dipengaruhi oleh harga dalam kategori Makanan yang meningkat 3.1 peratus (Disember 2024: 2.5%), terutamanya Makanan di luar rumah 4.1 peratus (2024: 3.6%). Di samping itu, inflasi dalam kategori Tenaga juga meningkat 2.3 peratus (Disember 2024: -0.5%) terutama harga untuk perkhidmatan gas utiliti (paip) (10.8%), minyak bahan api (7.4%) dan elektrik (6.7%).

Kawasan Euro¹

Prestasi ekonomi Kawasan Euro menunjukkan kadar pertumbuhan yang baik iaitu 1.4 peratus pada tahun 2025 berbanding pertumbuhan 1.0 peratus pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini sebahagian besarnya disumbangkan oleh Sepanyol, Perancis, Itali dan Jerman. Jerman menunjukkan pemulihan ekonomi apabila prestasi pertumbuhan kembali positif kepada marginal 0.2 peratus pada tahun 2025 berbanding penyusutan 0.5 peratus pada tahun 2024.

¹ Kawasan Euro: Negara Jerman, Perancis, Ireland, Sepanyol, Itali, Greece, Belgium, Luxembourg, Belanda, Austria, Portugal, Finland, Slovenia, Cyprus, Malta, Slovakia, Estonia, Latvia dan Lithuania.

Ekonomi Sepanyol menyederhana kepada 2.8 peratus berbanding 3.5 peratus yang direkodkan pada tahun 2024. Ekonomi Perancis dan Itali turut bertumbuh secara marginal namun lebih perlahan, masing-masing 0.9 peratus (2024: 1.1%) dan 0.5 peratus (2024: 0.8%) (WEO, April 2026).

Eksport barangan Kawasan Euro memulih 2.3 peratus dengan mencatatkan €2,938.7 bilion berbanding 0.6 peratus yang direkodkan pada tahun 2024. Begitu juga import yang pulih sebanyak 2.8 peratus bernilai €2,788.8 bilion, menyumbang kepada peningkatan lebihan dagangan sebanyak €149.9 bilion (2024: €159.0 bilion). Antara penyumbang terbesar serta rakan dagangan utama bagi aktiviti import dan eksport barangan ialah negara-negara Eropah di luar kawasan Euro, China dan Amerika Syarikat (Eurostat, 2026).

KPTB di Kawasan Euro kekal pada 75.7 peratus. Bilangan tenaga buruh meningkat kepada 170.7 juta orang (2024: 169.6 juta orang). Penduduk bekerja meningkat iaitu kepada 159.6 juta orang pada 2025 (2024: 158.7 juta orang). Namun begitu, kadar pengangguran kekal pada 6.3 peratus. Walau bagaimanapun, jurang jantina masih ketara dengan kadar pengangguran perempuan lebih tinggi iaitu 6.6 peratus berbanding 6.2 peratus bagi lelaki (Eurostat, 2026).

75.7%
KPTB
Kawasan Euro
pada tahun 2025

Inflasi Kawasan Euro mereda kepada 2.1 peratus, berbanding 2.4 peratus pada tahun 2024. Penurunan ini didorong terutamanya oleh

perkembangan inflasi di negara-negara utama kawasan tersebut dengan Perancis mencatat kadar inflasi terendah iaitu 0.9 peratus (2024: 2.3%). Inflasi di negara lain turut menyederhana seperti Jerman dan Sepanyol masing-masing 2.3 peratus (2024: 2.5%) dan 2.7 peratus (2024: 2.9%). Namun, Itali mencatat sedikit kenaikan inflasi kepada 1.7 peratus berbanding 1.1 peratus pada 2024 (Eurostat, 2026).

China

Sebagai ekonomi kedua terbesar di dunia, China mencatatkan nilai KDNK berjumlah RMB140.2 trilion (USD20.6 trilion) pada tahun 2025 berbanding RMB134.8 trilion (USD19.8 trilion) pada tahun 2024. Ekonomi negara ini mencatatkan kadar pertumbuhan 5.0 peratus, setara dengan pencapaian pada tahun sebelumnya. Menurut *National Bureau of Statistics of China* (NBSC) 2026, prestasi ekonomi negara ini disokong oleh sektor Pembuatan yang mencatatkan pertumbuhan sebanyak 6.4 peratus (2024: 6.0%), didorong oleh subsektor peralatan yang meningkat sebanyak 9.2 peratus dan pembuatan teknologi tinggi 9.4 peratus. Sektor Perkhidmatan pula berkembang 5.4 peratus (2024: 5.0%), disumbangkan oleh prestasi yang memberangsangkan dalam subsektor perkhidmatan teknologi maklumat (11.1%) dan perkhidmatan pajakan & perniagaan (10.3%).

Menurut *General Administration of Customs of the People's Republic of China* (GACC), aktiviti perdagangan luar China berkembang 3.2 peratus pada tahun 2025, namun lebih perlahan berbanding 3.8 peratus pada tahun 2024. Eksport China bernilai USD3.77 trilion mencatat pertumbuhan 5.5 peratus (2024: 5.8%), didominasi oleh barangan jentera dan peralatan pengangkutan yang berkembang 9.5 peratus (2024: 8.5%). Prestasi ini disokong terutamanya oleh peningkatan eksport jentera, peralatan dan perkakasan

elektrik (13.8%). Dalam masa sama, nilai aktiviti import menurun kepada USD2.58 trilion yang menjadikan lebih dagangan meningkat kepada USD1.19 trilion pada tahun 2025 berbanding USD0.99 trilion pada tahun 2024.

Menurut NBSC 2026, bilangan penduduk bekerja di China adalah seramai 725.04 juta orang pada 2025 dengan 475.4 juta orang daripadanya tertumpu di kawasan bandar yang menyumbang 65.6 peratus kepada keseluruhan tenaga kerja. Kadar pengangguran di kawasan bandar kekal pada paras 5.1 peratus pada Disember 2025 (Disember 2024: 5.1%).

IHP China kekal pada kadar 0.2 peratus, dengan IHP Teras mencatatkan pemulihan sederhana. Ia disumbangkan oleh kategori makanan, tembakau dan alkohol yang menyusut sebanyak 0.7 peratus, didorong terutamanya oleh penurunan harga daging khinzir sebanyak 6.1 peratus, sayur-sayuran segar (-3.9%) dan bijirin (-1.0%). Penurunan harga dalam beberapa kategori utama ini telah menyumbang kepada inflasi yang kekal rendah di China pada tahun 2025 (NBSC, 2026).

Jepun

Menurut *Economic and Social Research Institute (ESRI) Cabinet Office, Government of Japan*, 2026, ekonomi Jepun berkembang sebanyak 1.2 peratus pada tahun 2025, setelah mengalami penguncupan marginal 0.2 peratus pada tahun sebelumnya. Pemulihan ini dicerminkan oleh peningkatan penggunaan swasta yang berkembang 1.5 peratus (2024: -0.6%), disokong oleh penggunaan isi rumah yang meningkat 1.5 peratus (2024: -0.5%). Selain itu eksport dan pelaburan bukan kediaman swasta turut bertumbuh masing-masing 2.9 peratus (2024: 0.9%) dan 1.9 peratus (2024: -0.2%). Penggunaan kerajaan turut meningkat 1.0 peratus, namun pada kadar perlahan berbanding 1.6 peratus (2024).

Sebaliknya, pelaburan kediaman swasta dan pelaburan awam menyusut masing-masing 2.5 peratus dan 0.4 peratus.

Menurut *Trade Statistics of Japan* terbitan *Ministry of Finance Japan* (2026), prestasi perdagangan luar Jepun masih stabil. Nilai eksport barangan terus meningkat kepada 110.4 trilion Yen dengan kadar pertumbuhan 3.1 peratus, berbanding 107.1 trilion Yen (6.2%) yang direkodkan pada tahun 2024. Peningkatan eksport ini disumbangkan oleh peralatan mesin yang bertumbuh 2.5 peratus. Selain itu, eksport mesin elektrik dan bahan kimia turut meningkat masing-masing sebanyak 3.4 peratus dan 0.1 peratus. Sementara itu, import barangan pula mencecah 113.3 trilion Yen, meningkat 0.5 peratus berbanding 112.7 trilion Yen pada tahun 2024. Peningkatan nilai import ini dipengaruhi terutamanya oleh peralatan mesin elektrik yang meningkat 6.1 peratus, peralatan mesin (12.7%), bahan kimia (2.9%) dan juga barangan makanan (3.7%). Dari sudut imbalan dagangan, walaupun Jepun telah mencatatkan defisit dagangan dalam tempoh lima (5) tahun, defisit tersebut menunjukkan trend penyusutan yang konsisten, sekali gus menunjukkan penambahbaikan beransur ansur dalam prestasi perdagangan negara. Pada tahun 2025, defisit dagangan mengecil dengan ketara kepada 2.9 trilion Yen berbanding 5.6 trilion Yen pada tahun 2024.

1.2%

**Ekonomi
Jepun pada
tahun 2025**

Berdasarkan *Statistics Bureau of Japan* (2026), bilangan tenaga buruh di Jepun pada 2025 meningkat kepada 70.0 juta orang berbanding 69.6 juta orang pada tahun 2024. Peningkatan ini mendorong kenaikan KPTB kepada 63.8 peratus (2024: 63.3%). Dalam tempoh yang sama, peratusan penduduk bekerja turut naik kepada 62.2 peratus (2024: 61.7%) dengan kadar penduduk lelaki bekerja 69.8 peratus manakala perempuan 55.1 peratus. Kadar pengangguran di Jepun masih kekal pada kadar 2.5 peratus.

Sementara itu, kadar inflasi Jepun mencatatkan kenaikan 3.2 peratus berbanding 2.7 peratus pada tahun 2024, melebihi sasaran 2.0 peratus yang ditetapkan oleh *Bank of Japan*. Peningkatan ini didorong oleh kenaikan inflasi dalam subkumpulan Makanan (6.8%, 2024: 4.3%), Perumahan (1.0%, 2024: 0.7%), Sewa (0.3%, 2024: 0.2%), Pengangkutan & komunikasi (2.7%, 2024: 1.6%) dan Caj bahan api, elektrik & air (3.6%, 2024: 4.0%). Walau bagaimanapun, inflasi mereda bagi subkumpulan Perbelanjaan rekreasi & kebudayaan (2.3%, 2024: 5.1%), Tenaga (3.6%, 2024: 3.8%), Penjagaan kesihatan (1.5%, 2024: 1.6%) dan Kelengkapan Perabot Rumah (2.7%, 2024: 4.0) (*Statistics Bureau of Japan*, 2026).

Republik Korea

Menurut *Bank of Korea*, pertumbuhan ekonomi Republik Korea menyederhana kepada 1.1 peratus pada tahun 2025 berbanding 2.2 peratus pada tahun sebelumnya. Prestasi ini sebahagiannya disokong oleh pertumbuhan sederhana dalam sektor Perkhidmatan (1.7%, 2024: 1.6%) dan sektor Pembuatan (2.0%, 2024: 4.3%). Sektor Pembinaan pula terus menguncup kepada 9.5 peratus berbanding penyusutan 3.8 peratus pada tahun 2024. Dari sudut perbelanjaan, eksport barangan dan perkhidmatan terus bertumbuh 4.2 peratus pada tahun 2025 berbanding pertumbuhan

6.8 peratus pada tahun 2024, disokong oleh eksport dalam perkhidmatan. Pada masa sama, Perbelanjaan penggunaan akhir berkembang 1.8 peratus (2024: 1.4%) disokong oleh Perbelanjaan swasta dan Perbelanjaan kerajaan yang masing-masing meningkat 1.3 peratus dan 3.0 peratus. Sebaliknya, Pembentukan modal tetap kasar menguncup 3.2 peratus, dipengaruhi terutamanya oleh sektor Pembinaan yang terus merosot pada kadar 9.8 peratus (2024: -3.3%).

The Ministry of Trade, Industry and Resources (MOTIR), Republik Korea, 2026 melaporkan eksport negara tersebut meningkat 3.8 peratus kepada USD709.7 bilion pada tahun 2025 (2024: USD683.6 bilion), sekali gus mencatatkan prestasi tertinggi dalam sejarah serta melepasi paras USD700 bilion buat pertama kalinya. Peningkatan ini dipacu oleh lonjakan dalam eksport semikonduktor yang meningkat 22.2 peratus (USD173.4 bilion), disokong oleh permintaan kukuh oleh pusat data dan kenaikan mendadak dalam harga untuk cip memori. Eksport bagi automobil berjumlah USD72.0 bilion, turut meningkat 1.7 peratus. Walaupun eksport ke Amerika Syarikat yang merupakan pasaran terbesar eksport Korea menurun disebabkan oleh kesan tarif, namun penghantaran ke *European Union* (EU) dan *The Commonwealth of Independent States* (CIS) meningkat berikutan permintaan yang kukuh untuk kenderaan hibrid dan kereta terpakai. Pada masa sama, nilai import Republik Korea bagi 2025 kekal hampir tidak berubah pada USD631.7 bilion (2024: USD631.8 bilion), menurun

1.1%

**Ekonomi
Republik Korea
pada tahun 2025**

sebanyak 0.02 peratus. Penurunan ini dipengaruhi terutamanya oleh pengurangan import tenaga susulan penurunan harga minyak global. Keadaan ini menyumbang kepada lebih dagangan sebanyak USD78.0 bilion, tertinggi sejak 2017 (USD95.2 bilion).

Beralih kepada pasaran buruh, *Ministry of Data and Statistics* (MODS) melaporkan bahawa pada tahun 2025, KPTB republik ini meningkat kepada 64.7 peratus berbanding 64.5 peratus pada tahun 2024, menunjukkan penglibatan tenaga buruh yang semakin ramai. Jumlah penduduk bekerja pula mencapai 28.8 juta orang, terdiri daripada 15.9 juta lelaki dan 12.8 juta perempuan. Sementara itu, kadar pengangguran kekal pada 2.8 peratus.

Inflasi Republik Korea meningkat pada tahun 2025, namun lebih perlahan iaitu 2.1 peratus berbanding 2.3 peratus pada 2024. Inflasi ini merupakan yang terendah pernah dicatatkan dalam tempoh lima tahun (2021: 2.5%). Penurunan kadar inflasi ini sebahagiannya disebabkan oleh kenaikan harga yang perlahan bagi kumpulan asas seperti Makanan & minuman bukan alkohol (3.2%, 2024: 3.9%), Pakaian & kasut (2.0%, 2024: 3.3%) serta Perumahan, air, elektrik & bahan api lain (1.6%, 2024: 1.7%). Sementara itu, penurunan mendadak kumpulan Komunikasi kepada negatif 1.0 peratus (2024: 0.3%) menunjukkan kesan teknologi dan persaingan pasaran terhadap harga perkhidmatan (MODS, 2026).

Taiwan

Ekonomi Taiwan bertumbuh 8.7 peratus pada tahun 2025 berbanding 5.3 peratus yang direkodkan pada tahun 2024. Prestasi ini dipacu oleh sektor Perkhidmatan yang meningkat sebanyak 3.6 peratus (2024: 4.4%). Pertumbuhan sektor ini didorong oleh subsektor Perdagangan borong & runcit yang terus berkembang daripada 2.8 peratus kepada 6.8 peratus pada

tahun 2025. Subsektor Kewangan dan Insurans turut berkembang 5.6 peratus (2024: 15.4%), namun subsektor Hartanah dan Pemilikan Kediaman menguncup sebanyak 1.0 peratus (2024: 4.3%). Sektor Pembuatan berkembang dengan pertumbuhan dua digit iaitu 16.5 peratus selepas mencatatkan pertumbuhan 10.4 peratus pada tahun 2024. Sebaliknya, sektor Pertanian, perhutanan & perikanan terus menyusut 1.7 peratus (2024: -1.0%). Dari sudut permintaan pula, Perbelanjaan penggunaan akhir swasta dan Perbelanjaan akhir kerajaan masing-masing bertumbuh 1.5 peratus dan 1.2 peratus pada tahun 2025, namun sedikit perlahan berbanding tahun sebelumnya. Manakala Pembentukan modal tetap kasar bertumbuh dua digit iaitu 10.5 peratus berbanding 7.1 peratus yang direkodkan pada tahun 2024 (National Statistics Republic of China (Taiwan), (NSRC), 2026).

8.7%

**Ekonomi
Taiwan pada
tahun 2025**

Eksport Taiwan bernilai USD640.7 bilion pada tahun 2025 (2024: USD474.9 bilion) dengan pertumbuhan sebanyak 34.9 peratus, sekali gus mencatatkan kadar tertinggi dalam tempoh 15 tahun. Peningkatan eksport ini didorong terutamanya oleh produk maklumat, komunikasi dan audio-video yang bertumbuh kukuh iaitu 89.5 peratus (2024: 59.0%). Eksport produk elektronik memulih dengan pertumbuhan yang memberangsangkan iaitu 25.8 peratus selepas menyusut 0.9 peratus pada tahun 2024. Sementara itu, import Taiwan mencecah USD483.6 bilion, terus meningkat 22.6 peratus berbanding 12.2 peratus pada tahun sebelumnya. Peningkatan import ini didominasi

oleh produk jentera & peralatan elektrik yang bertumbuh dua digit iaitu 49.0 peratus, disokong oleh produk maklumat, komunikasi dan audio-video yang mencatat pertumbuhan memberangsangkan iaitu sebanyak 105.1 peratus serta produk elektronik 37.8 peratus. Walaupun nilai import meningkat, prestasi eksport yang lebih kukuh membolehkan Taiwan mengekalkan lebih dagangan sebanyak USD157.1 bilion pada tahun 2025 berbanding USD80.6 bilion pada tahun 2024 (*Ministry of Finance, R.O.C, Taiwan, 2026*).

Bilangan tenaga buruh di Taiwan kekal pada 12.0 juta orang pada tahun 2025. KPTB meningkat 0.1 mata peratus, iaitu daripada 59.3 peratus pada tahun 2024 kepada 59.4 peratus pada tahun 2025. Pada tempoh sama, bilangan penganggur menurun kepada 403 ribu orang (2024: 406 ribu orang). Namun demikian, kadar pengangguran kekal tidak berubah pada 3.4 peratus (NSRC 2026).

Kadar inflasi di Taiwan turun 0.5 mata peratus kepada 1.7 peratus pada 2025, mencerminkan perubahan harga yang lebih stabil berbanding 2.2 peratus pada tahun sebelumnya. Penyederhanaan inflasi ini dipengaruhi oleh semua kumpulan asas, iaitu Makanan (3.0%, 2024: 3.7%), Pakaian (-0.4%, 2024: 0.3%), Perumahan (1.9%, 2024: 2.2%), Pengangkutan & komunikasi (-1.0%, 2024: 0.4%), Kesihatan (1.9%, 2024: 3.1%) dan Pendidikan & hiburan (1.2%, 2024: 1.6%). Di samping itu, harga komoditi dan perkhidmatan turut meningkat perlahan, masing-masing 1.2 peratus dan 2.1 peratus (NSRC, 2026).

1.7%
Inflasi
Taiwan pada
tahun 2025

ASEAN-5

Rantau ASEAN-5 terdiri daripada Indonesia, Malaysia, Filipina, Singapura dan Thailand. Menurut WEO, *July 2026*, prestasi ekonomi rantau ini berkembang 4.5 peratus pada tahun 2025 berbanding 4.8 peratus pada tahun 2024.

Indonesia

Ekonomi Indonesia berkembang 5.1 peratus pada tahun 2025 berbanding 5.0 peratus pada tahun 2024 seperti yang dilaporkan oleh Badan Pusat Statistik (BPS, 2026). Pertumbuhan ini disokong terutamanya oleh Aktiviti perkhidmatan lain yang merekodkan pertumbuhan tertinggi sebanyak 9.9 peratus (2024: 9.8%). Ini diikuti oleh Aktiviti perniagaan yang berkembang 9.1 peratus (2024: 8.4%) serta Pengangkutan dan penyimpanan sebanyak 8.8 peratus (2024: 8.7%). Selain itu, sektor Pembuatan serta Perdagangan borong dan runcit, pembaikan kenderaan bermotor dan motosikal turut menjadi penyumbang utama kepada pertumbuhan ekonomi Indonesia dengan masing-masing berkembang 5.3 peratus dan 5.5 peratus. Sebaliknya, sektor Perlombongan dan pengkuarian menyusut 0.7 peratus berbanding pertumbuhan 4.9 peratus pada tahun sebelumnya. Dari sudut komponen perbelanjaan, Eksport barangan dan perkhidmatan bertumbuh 7.0 peratus (2024: 6.5%). Sementara itu, Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah berkembang pada kadar 5.0 peratus (2024: 4.9%), manakala Pembentukan Modal Tetap Kasar (GFCF) mengukuh kepada 5.1 peratus (2024 : 4.6%).

Eksport Indonesia meningkat 6.2 peratus pada tahun 2025 iaitu lebih tinggi berbanding pertumbuhan 2.3 peratus yang direkodkan pada tahun 2024 bernilai USD282.9 bilion (2024: USD266.5 bilion). Prestasi eksport yang memberangsangkan ini disokong oleh peningkatan eksport bukan minyak & gas yang berkembang 7.7 peratus (2024: 2.5%).

Pencapaian tersebut didorong terutamanya oleh kumpulan lemak & minyak haiwan atau sayuran yang melonjak 27.9 peratus selepas menguncup 5.7 peratus pada 2024. Sementara itu, bahan api mineral yang merupakan penyumbang komoditi eksport kedua terbesar Indonesia, terus merosot 19.2 peratus (2024: -9.0%). Kumpulan Besi dan keluli menunjukkan pemulihan dengan pertumbuhan 8.4 peratus berbanding penguncupan 3.4 peratus pada 2024. Pada masa sama, eksport minyak & gas merosot 17.7 peratus dipengaruhi oleh minyak mentah yang menyusut 30.2 peratus.

Seterusnya, import Indonesia yang bernilai berjumlah USD241.9 bilion juga meningkat pada kadar 2.8 peratus berbanding tahun sebelumnya (2024: 5.3%). Prestasi ini disokong oleh kenaikan import bukan minyak & gas sebanyak 5.1 peratus (USD209.1 bilion). Sebaliknya import minyak & gas menguncup sebanyak 9.7 peratus (USD32.8 bilion) (BPS, 2026).

Jumlah penduduk Indonesia pada tahun 2025 meningkat kepada 284.4 juta orang berbanding 281.6 juta orang pada tahun 2024. Daripada jumlah tersebut, seramai 146.5 juta orang merupakan penduduk bekerja. Sementara itu, KPTB kekal pada 70.6 peratus berbanding tahun 2024. KPTB bagi lelaki sebanyak 84.4 peratus, manakala bagi perempuan adalah 56.6 peratus. Kadar pengangguran pula mencatatkan pertumbuhan 4.9 peratus pada tahun 2025 (2024: 4.9%) (BPS, 2026).

Kadar inflasi di Indonesia pada Disember 2025 meningkat 2.9 peratus berbanding 1.6 peratus pada tempoh sama tahun 2024 (BPS, 2026). Kenaikan inflasi ini didorong oleh peningkatan indeks harga dalam pelbagai kumpulan perbelanjaan, antaranya adalah Makanan, minuman & tembakau (4.6%), Perumahan, air, elektrik & bahan api

isi rumah (1.6%) serta Pengangkutan (1.2%). Sebaliknya, kumpulan Maklumat, komunikasi & perkhidmatan kewangan mencatatkan penguncupan sebanyak 0.3 peratus.

Thailand

Ekonomi Thailand berkembang sebanyak 2.4 peratus pada tahun 2025 berbanding 2.9 peratus pada tahun 2024 seperti yang dilaporkan oleh *Office of the National Economic and Social Development Council* (NESDC, 2026). Dari sudut perbelanjaan, Perbelanjaan penggunaan swasta berkembang pada kadar yang lebih sederhana iaitu 2.7 peratus (2024: 4.4%) manakala Perbelanjaan penggunaan kerajaan menunjukkan pertumbuhan marginal 0.6 peratus berbanding 2.6 peratus pada tahun sebelumnya. Sementara itu, jumlah Pelaburan meningkat kepada 4.9 peratus (2024: -0.3%) disokong oleh Pelaburan awam yang mencatat pertumbuhan yang lebih kukuh sebanyak 8.9 peratus (2024: 4.5%). Pelaburan swasta juga menunjukkan pemulihan dengan berkembang 3.5 peratus (2024: -1.9%). Dari sudut pengeluaran, sektor Perdagangan borong dan runcit, Pertanian serta Pembinaan masing-masing berkembang 6.1 peratus (2024: 3.2%), 3.6 peratus (2024: 1.9%) dan 6.6 peratus (2024: 1.7%). Sektor Pembuatan pula pulih marginal 0.4 peratus (2024: -0.3%). Manakala sektor Penginapan dan perkhidmatan makanan serta sektor Pengangkutan dan penyimpanan masing-masing tumbuh perlahan pada 2.5 peratus (2024: 12.0%) dan 4.0 peratus (2024: 10.1%).

Nilai dagangan Thailand mencatat peningkatan ketara sebanyak 12.9 peratus pada 2025 (2024: 5.7%), dengan jumlah dagangan bernilai USD684.6 bilion berbanding USD606.3 bilion pada tahun sebelumnya. Nilai eksport dan import negara ini masing-masing meningkat kepada USD339.6 bilion (2024: USD300.7 bilion) dan USD344.9 bilion

(2024: USD305.5 bilion). Namun, peningkatan import yang lebih tinggi berbanding eksport telah mendorong defisit dalam dagangan Thailand sebanyak USD5.3 bilion. Antara rakan dagang utama adalah China (USD147.3 bilion), Amerika Syarikat (USD93.7 bilion), Jepun (USD53.2 bilion), Taiwan (USD30.8 bilion) dan Malaysia (USD28.3 bilion) (*Ministry of Commerce Thailand, 2026*).

Menurut NESDC 2026, bilangan tenaga buruh di Thailand berjumlah 40.2 juta orang, menyusut 0.3 peratus pada 2025 (2024: -0.2%). Dalam masa sama, bilangan penduduk bekerja menurun 0.5 peratus kepada 39.6 juta orang, berbanding 39.8 juta orang pada 2024. Kadar pengangguran Thailand semakin rendah iaitu daripada 1.0 peratus kepada 0.8 peratus pada 2025. Keadaan ini mendorong kerajaan Thailand untuk memperkukuh peluang pekerjaan berkualiti melalui pemerkasaan hubungan antara Pelaburan Langsung Asing (FDI) dan perniagaan tempatan dalam peningkatan pekerjaan berkemahiran tinggi, serta menangani gangguan pekerjaan kesan daripada perkembangan AI.

Inflasi di Thailand mereda sebanyak 0.1 peratus pada tahun 2025 berbanding 0.4 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Keadaan ini disumbangkan oleh penurunan harga tenaga, termasuk bahan bakar dan elektrik, selaras dengan trend harga tenaga global serta langkah kerajaan untuk meringankan kos sara hidup. Pada masa sama, harga sayur-sayuran dan buah-buahan segar turun akibat bekalan pasaran yang lebih banyak, manakala harga barangan penjagaan peribadi turun kesan daripada aktiviti promosi oleh pengusaha. Walau bagaimanapun, harga beberapa barangan penting meningkat, termasuk makanan siap, ikan dan hasil akuatik, serta bahan-bahan memasak (*Ministry of Commerce Thailand, 2026*).

0.1%**Kadar inflasi
Thailand
pada tahun 2025**

Singapura

Ekonomi Singapura mencatatkan pertumbuhan sebanyak 5.0 peratus pada tahun 2025 berbanding 5.3 peratus pada tahun 2024. Pertumbuhan ini didorong terutamanya oleh sektor Pembuatan yang berkembang kepada 8.7 peratus, lebih tinggi daripada 3.8 peratus yang dicatatkan pada tahun 2024. Pencapaian ini disokong oleh peningkatan ketara dalam output kluster elektronik berikutan permintaan berkaitan AI yang melebihi jangkaan, khususnya bagi semikonduktor, pelayan (server) dan produk berkaitan. Sementara itu, sektor Perdagangan borong meningkat sebanyak 6.1 peratus (2024: 5.6%), manakala sektor Kewangan dan insurans berkembang 4.3 peratus, menyederhana berbanding 7.3 peratus pada tahun sebelumnya (*Ministry of Trade and Industry Singapore (MTI) 2026*). Dari sudut perbelanjaan, permintaan domestik berkembang sebanyak 3.6 peratus, lebih perlahan berbanding 9.0 peratus pada tahun 2024. Perkembangan ini didorong oleh peningkatan dalam Perbelanjaan penggunaan sebanyak 3.4 peratus (2024: 6.3%) disokong peningkatan dalam penggunaan swasta. Penggunaan swasta bertumbuh 3.9 peratus disumbangkan terutamanya oleh peningkatan perbelanjaan bagi pengangkutan serta rekreasi dan kebudayaan. Manakala penggunaan awam meningkat 1.7 peratus, namun lebih perlahan berbanding 7.9 peratus pada tahun 2024, sejajar dengan perbelanjaan kerajaan yang lebih sederhana. Sementara itu,

Pembentukan modal tetap kasar (PMTK) turut berkembang kukuh 6.1 peratus, namun perlahan berbanding 6.3 peratus pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini dipacu oleh PMTK swasta yang meningkat 5.9 peratus (2024: 4.7%), berikutan peningkatan pelaburan dalam pembinaan bangunan, jentera dan peralatan, peralatan pengangkutan serta produk harta intelek. Pada masa sama, PMTK awam turut meningkat 7.1 peratus (2024: 12.8%) disokong oleh peningkatan perbelanjaan pelaburan merentas semua komponen utama.

Dari sudut perdagangan antarabangsa, jumlah dagangan barangan Singapura pada tahun 2025 meningkat sebanyak 8.7 peratus berbanding 6.6 peratus tahun 2024 dengan nilai USD1.4 trilion. Prestasi positif ini dipengaruhi oleh peningkatan dalam eksport barangan sebanyak 9.6 peratus berbanding 5.7 peratus yang direkodkan pada tahun 2024. Pertumbuhan positif ini didorong oleh eksport bukan minyak 4.8 peratus (2024: 0.2%), disumbangkan oleh pertambahan penghantaran bagi kedua-dua kategori, iaitu barangan elektronik (12.7%) dan bukan elektronik (2.5%). Sebaliknya, eksport minyak menguncup sebanyak 9.2 peratus (2024: 1.0%) disebabkan oleh pengurangan eksport ke Indonesia, Hong Kong dan Malaysia. Kejatuhan ini juga sebahagiannya mencerminkan harga minyak yang lebih rendah berbanding tahun sebelumnya. Sementara itu, import barangan turut bertumbuh 7.7 peratus (2024: 7.8%), dipengaruhi oleh import bukan minyak yang meningkat 12.7 peratus (2024: 9.9%). Walau bagaimanapun, import minyak masih merekodkan penurunan pada kadar 13.3 peratus (2024: -0.3%). Selain itu, jumlah perdagangan perkhidmatan berkembang 3.3 peratus (2024: 13.0%) disokong oleh pertumbuhan eksport perkhidmatan sebanyak 3.5 peratus (MTI, 2026).

Dari sudut pasaran buruh Singapura, *Ministry of Manpower of Singapore* melaporkan bahawa bilangan tenaga buruh di negara tersebut terus meningkat kepada 4.1 juta orang berbanding 4.0 juta orang pada tahun 2024. Pada masa sama, bilangan bekerja meningkat kepada 4.0 juta orang (2024: 3.9 juta orang) manakala bilangan penganggur juga meningkat kepada 98.8 ribu orang (2024: 95.9 ribu orang). KPTB menurun sebanyak 0.3 mata peratus kepada 67.9 peratus berbanding 68.2 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Sementara itu, kadar pengangguran meningkat kepada 2.0 peratus berbanding 1.9 peratus pada tahun 2024.

Inflasi di Singapura menurun 1.5 mata peratus kepada 0.9 peratus pada tahun 2025 berbanding 2.4 peratus pada tahun 2024. Walaupun inflasi keseluruhan lebih rendah, kenaikan harga masih direkodkan bagi beberapa kumpulan utama termasuk Penjagaan kesihatan sebanyak 2.7 peratus berikutan kenaikan kos insurans kesihatan. Selain itu, ia turut dipengaruhi oleh peningkatan harga dalam Pengangkutan (2.5%), Makanan (1.2%), Perumahan & utiliti (0.7%) dan Pendidikan (0.7%). Sebaliknya, inflasi Pakaian & kasut merosot 0.9 peratus, disumbangkan oleh harga pakaian siap (*ready-made garments*) dan kasut yang lebih murah. Inflasi bagi Rekreasi, sukan & budaya dan Maklumat & komunikasi masing-masing menurun 1.1 peratus dan 1.9 peratus disebabkan oleh kos perjalanan percutian dan perkhidmatan maklumat & komunikasi yang lebih rendah (MTI, 2026).

0.9%

**Kadar inflasi
Singapura pada
tahun 2025**

Filipina

Menurut *Philippine Statistics Authority* (PSA) 2026, ekonomi Filipina berkembang 4.4 peratus pada tahun 2025 berbanding 5.7 peratus pada tahun 2024, disokong oleh sektor Perkhidmatan. Sektor ini berkembang 5.9 peratus berbanding 6.7 peratus pada tahun sebelumnya. Prestasi ini disokong terutamanya oleh subsektor Perdagangan borong & runcit serta pembaikan kenderaan bermotor & motosikal (5.2%), Aktiviti kewangan & insurans (5.8%), Perkhidmatan profesional & perniagaan (4.8%) dan Hartanah & pemilikan kediaman (4.5%). Di samping itu, sektor Industri turut berkembang iaitu 1.5 peratus, didorong oleh industri Pembuatan yang mencatatkan pertumbuhan sebanyak 2.5 peratus, sebaliknya sektor Pembinaan menguncup 0.2 peratus (2024: 10.2%). Sementara itu, sektor Pertanian, perhutanan & perikanan kembali mencatatkan pertumbuhan positif sebanyak 3.1 peratus selepas menguncup 1.5 peratus pada tahun 2024. Dari sudut permintaan, Perbelanjaan akhir penggunaan isi rumah kekal sebagai penyumbang utama kepada pertumbuhan ekonomi, namun menyederhana kepada 4.6 peratus pada tahun 2025 (2024: 4.9%). Pada masa sama, eksport dan import barangan dan perkhidmatan turut meningkat masing-masing 8.1 peratus (2024: 3.3%) dan 5.1 peratus (2024: 4.2%). Selain itu, Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan turut berkembang 9.1 peratus berbanding 7.3 peratus pada tahun 2024.

Jumlah dagangan barangan Filipina berkembang kukuh 8.6 peratus pada tahun 2025 (2024: 0.5%) dengan nilai USD218.0 bilion (USD200.9 bilion). Eksport barangan mencatatkan pertumbuhan yang lebih pesat iaitu 15.2 peratus (2024: -0.5%), meningkat kepada USD84.4 bilion berbanding USD73.3 bilion pada tahun 2024. Prestasi eksport yang memulih ini disokong oleh produk elektronik berjumlah USD46.0 bilion yang

15.2%

**Eksport barangan
Filipina pada
tahun 2025**

merangkumi 54.4 peratus daripada keseluruhan eksport. Ini juga disokong oleh sebahagian besar kumpulan komoditi eksport utama yang mencatatkan pertumbuhan dua digit, antaranya emas (75.9%), pisang segar (36.1%) serta jentera dan kelengkapan pengangkutan (34.3%). Sebaliknya, bahan kimia menguncup sebanyak 8.3 peratus. Sementara itu, import barangan meningkat 4.7 peratus (2024: 1.1%) kepada USD133.6 bilion, didorong terutamanya oleh produk elektronik yang berkembang 16.7 peratus kepada USD31.9 bilion, sekali gus menyumbang 23.9 peratus kepada jumlah keseluruhan import. Produk logam (25.3%), peralatan telekomunikasi & mesin elektrik (23.7%), serta peralatan pengangkutan (10.5%) turut mencatat pertumbuhan dua digit, sekali gus menyokong perkembangan import barangan negara ini. Peningkatan nilai eksport telah menyumbang kepada pengurangan defisit dagangan kepada USD49.2 bilion berbanding USD54.3 bilion pada 2024 (PSA, 2026).

Beralih kepada senario pasaran buruh, menurut laporan PSA 2026, KPTB di Filipina mencatat 64.1 peratus pada 2025, menurun 0.3 mata peratus berbanding 64.4 peratus pada 2024. Sementara itu, kadar bekerja turut turun kepada 95.8 peratus berbanding 96.2 peratus pada tahun sebelumnya, menunjukkan kelembapan sederhana dalam pasaran buruh. Keadaan ini menyumbang kepada peningkatan kadar pengangguran kepada 4.2 peratus berbanding 3.8 peratus pada 2024.

Kadar inflasi Filipina terus mereda kepada 1.7 peratus pada 2025 berbanding 3.2 peratus pada 2024. Penurunan ini didorong oleh kadar inflasi bagi indeks Makanan dan minuman bukan alkohol iaitu 1.2 peratus pada 2025, lebih rendah berbanding 4.4 peratus pada 2024. Kadar inflasi bagi Restoran dan perkhidmatan penginapan turut menurun kepada 2.4 peratus berbanding 4.8 peratus pada tahun sebelumnya. Kadar inflasi yang lebih rendah turut dicatatkan dalam kumpulan Minuman beralkohol dan tembakau (3.8%), Pakaian dan kasut (1.8%), Perabot, peralatan rumah dan penyelenggaraan rutin rumah (2.2%), Kesihatan (2.6%), Rekreasi, sukan dan budaya (2.1%), Perkhidmatan pendidikan (3.8%) serta Penjagaan peribadi dan barangan serta perkhidmatan pelbagai (2.5%). Sementara itu, bagi indeks pengangkutan, merosot 0.4 peratus berbanding 0.9 peratus pada tahun 2024.

Viet Nam

Ekonomi Viet Nam terus menunjukkan prestasi yang memberangsangkan dengan mencatat pertumbuhan kukuh sebanyak 8.0 peratus berbanding 7.0 peratus pada tahun 2024. Pertumbuhan positif ketiga-tiga sektor utama menyumbang kepada pertumbuhan KDNK Viet Nam yang teguh pada 2025. Sektor Perkhidmatan serta sektor Perindustrian dan Pembinaan terus menjadi penyumbang utama kepada ekonomi Viet Nam dengan hasil jumlah sumbangan sebanyak 80.4 peratus. Kedua-dua sektor ini terus mencatatkan prestasi yang memberangsangkan dengan sektor Perkhidmatan berkembang sebanyak 8.6 peratus (2024: 7.4%), manakala sektor Perindustrian dan Pembinaan bertumbuh kepada 9.0 peratus (2024: 8.2%). Pertumbuhan sektor Perkhidmatan didorong oleh peningkatan dalam subsektor Perdagangan borong & runcit (8.5%; 2024: 8.0%), Pengangkutan & penyimpanan (11.0%; 2024: 10.8%), Kewangan, perbankan & insurans (7.8%; 2024: 7.1%) dan Penginapan &

perkhidmatan makanan (10.0%; 2024: 9.8%). Sementara itu, sektor Perindustrian dan Pembinaan disokong oleh peningkatan dalam industri pembuatan (10.0%; 2024: 9.8%) dan bekalan air, pembentungan, pengurusan sisa & aktiviti pemulihan (7.8%; 2024: 9.4%). Manakala sektor Pertanian, perhutanan dan perikanan terus berkembang sebanyak 3.8 peratus (2024: 3.3%) walaupun berdepan dengan kesan buruk akibat ribut dan banjir di negara tersebut. Dari sudut perbelanjaan, Penggunaan akhir berkembang kukuh 8.0 peratus berbanding 6.6 peratus tahun 2024, diikuti peningkatan dalam pembentukan modal (8.7%), eksport barangan dan perkhidmatan (16.3%) serta import barangan dan perkhidmatan (17.1%) (*General Statistics Office (GSO) of Viet Nam*).

Bagi prestasi perdagangan antarabangsa, nilai dagangan keseluruhan Viet Nam meningkat 18.2 peratus (2024: 15.4%), bernilai USD930.1 bilion berbanding USD786.3 bilion pada tahun sebelumnya. Perkembangan ini disokong oleh peningkatan dalam aktiviti eksport barangan sebanyak 17.0 peratus dengan nilai USD475.0 bilion dan import barangan sebanyak 19.4 peratus kepada USD455.0 bilion. Walaupun import mencatatkan pertumbuhan yang lebih tinggi, Viet Nam kekal merekodkan lebihan dagangan sebanyak USD20.0 bilion (2024: USD24.8 bilion). Dari segi komposisi eksport, barangan elektronik dan komputer kekal sebagai penyumbang utama dengan pertumbuhan sebanyak 48.4 peratus, diikuti oleh mesin, peralatan dan aksesori (13.2%) serta pelbagai jenis telefon (5.2%) (*GSO, 2026*).

17.0%

**Eksport barangan
Viet Nam pada
tahun 2025**

Dari sudut pasaran buruh di Viet Nam, bilangan tenaga buruh mencapai 53.5 juta orang pada tahun 2025, meningkat 589.5 ribu orang berbanding tahun sebelumnya (53.0 juta orang). KPTB kekal pada 68.6 peratus (2024: 68.9%). Sementara itu, bilangan penduduk bekerja meningkat kepada 52.4 juta orang pada tahun 2025 berbanding 51.9 juta orang pada tahun 2024. Daripada jumlah tersebut 38.9 peratus bekerja di kawasan bandar manakala selebihnya 60.1 peratus bekerja di kawasan luar bandar. Kadar pengangguran di Viet Nam kekal 2.2 peratus (GSO, 2026).

Kadar inflasi pada tahun 2025 adalah 3.3 peratus (2024: 3.6%). Keadaan ini dipengaruhi oleh kenaikan harga dalam kumpulan Perumahan, elektrik, air, bahan api & bahan binaan (6.1%), Makanan & perkhidmatan katering (3.3%), Ubat-ubatan & perkhidmatan kesihatan (13.1%), Barangan dan perkhidmatan lain (4.8%) serta Pendidikan (2.2%). Sementara itu, kumpulan Pengangkutan

dan Maklumat serta komunikasi masing-masing meningkat 2.1 peratus dan 0.5 peratus.

Rumusan

Secara keseluruhan, ekonomi global pada tahun 2025 menunjukkan pertumbuhan yang stabil dan berdaya tahan di sebalik ketidaktentuan persekitaran global. Impak terhadap perdagangan antarabangsa mula dirasai berikutan pelaksanaan tarif dagangan baharu oleh Amerika Syarikat. Inflasi di kebanyakan negara menunjukkan trend penurunan. Menurut WEO July 2026, pertumbuhan ekonomi global dijangka terus berdaya tahan sekitar 3.0 peratus pada tahun 2026. Prestasi ini didorong oleh keseimbangan antara tekanan perubahan dasar perdagangan dan pemangkin seperti peningkatan pelaburan teknologi termasuk AI, sokongan dasar fiskal dan monetari, keadaan kewangan yang akomodatif serta keupayaan sektor swasta untuk menyesuaikan diri.

KEDUDUKAN MALAYSIA DI PERINGKAT GLOBAL

DAYA SAING DUNIA (WORLD COMPETITIVENESS RANKING) 2026

Daya Saing Dunia dinilai berdasarkan gabungan 262 kriteria yang merangkumi data kuantitatif dan kaji selidik persepsi eksekutif dengan penilaian utama tertumpu kepada empat faktor teras iaitu prestasi ekonomi, kecekapan kerajaan, kecekapan perniagaan dan infrastruktur.

Merujuk laporan *World Competitiveness 2026* yang diterbitkan oleh *International Institute for Management Development*, Singapura menduduki tangga pertama dalam Daya Saing

Dunia 2026, naik satu anak tangga (2025: ke-2). Hong Kong berada di kedudukan kedua (2024: ke-3), manakala Switzerland turun dua anak tangga, menduduki tempat ketiga pada tahun 2026 (2025: pertama).

Malaysia mencatatkan peningkatan lapan anak tangga ke kedudukan ke-15 daripada 70 negara (2025: ke-23), sekali gus merekodkan pencapaian terbaik negara dalam beberapa tahun kebelakangan ini. Dalam kalangan negara Asia Pasifik, Malaysia menduduki kedudukan kelima selepas Singapura (pertama), Hong Kong (ke-2), Taiwan (ke-3), China (ke-4). (**Jadual 1.2**)

Jadual 1.2 Kedudukan Daya Saing Dunia (*World Competitiveness Ranking*) negara terpilih, 2025 – 2026

Negara	2025		2026	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
Singapura	2	99.44	1	100.00
Hong Kong	3	99.22	2	95.55
Switzerland	1	100.00	3	95.31
Taiwan	6	93.71	4	94.33
Emiriah Arab Bersatu (UAE)	5	96.09	5	94.09
Denmark	4	97.51	6	94.08
Ireland	7	91.31	7	94.06
Belanda	10	89.75	8	90.13
Sweden	8	90.20	9	88.52
Amerika Syarikat	13	84.27	10	86.82
Qatar	9	89.93	11	85.93
China	16	82.13	12	84.43
Arab Saudi	17	82.09	13	84.02
Luxembourg	20	78.17	14	82.08
Malaysia	23	74.81	15	81.91

Sumber: IMD World Competitiveness Booklet, 2026

INDEKS PERDAGANGAN MAMPAN (SUSTAINABLE TRADE INDEX) 2025

Penilaian dalam Indeks Perdagangan Mampan (*Sustainable Trade Index*) yang diterbitkan oleh *International Institute for Management Development* menunjukkan bahawa Malaysia menduduki tempat ke-12 dalam Indeks Perdagangan Mampan, meningkat tiga anak tangga berbanding tempat ke-15 yang direkodkan pada tahun 2024 dengan pencapaian nilai skor 64.25 (2024: 52.70).

Indeks Perdagangan Mampan (STI) memberi tumpuan kepada tahap kesiapsiagaan ekonomi dalam menyertai perdagangan global secara mampan dengan mengambil kira keseimbangan antara pertumbuhan ekonomi, kemajuan masyarakat dan pemeliharaan alam sekitar. Indeks ini sekali gus menjadi penanda

aras penting serta panduan strategik kepada kerajaan serta sektor perniagaan dalam mengurus cabaran perdagangan antarabangsa.

Berdasarkan **Jadual 1.3**, United Kingdom mencatat peningkatan satu anak tangga pada tahun 2025, sekali gus mendahului New Zealand, yang menurun satu anak tangga ke kedudukan ke-2. Manakala Australia di tangga ketiga, kekal dalam kedudukan yang sama seperti tahun 2024.

Dalam kalangan negara Asia terpilih, Singapura masih mendahului di kedudukan keempat dengan skor 90.01, diikuti Republik Korea yang berada di kedudukan kelima selepas meningkat satu anak tangga (2024: ke-6), manakala Jepun menurun dua anak tangga ke kedudukan ketujuh dengan skor 83.48.

Jadual 1.3 Kedudukan Indeks Perdagangan Mampan (*Sustainable Trade Index*) negara terpilih, 2024 – 2025

Negara	2024		2025	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
United Kingdom	2	97.70	1	100.00
New Zealand	1	100.00	2	97.01
Australia	3	87.40	3	93.26
Singapura	4	85.70	4	90.01
Korea Selatan	6	81.40	5	87.22
Hong Kong	7	81.40	6	83.79
Jepun	5	81.50	7	83.48
Kanada	8	80.00	8	80.45
Amerika Syarikat	10	72.20	9	79.54
Taiwan	9	72.30	10	77.90
Chile	11	63.90	11	67.66
Malaysia	15	52.70	12	64.25
Filipina	13	54.80	13	61.68
Viet Nam	14	54.10	14	58.43
Thailand	12	55.40	15	58.17
China	16	50.90	16	57.51
Indonesia	18	45.30	17	56.32
Mexico	17	48.90	18	52.90
Kemboja	19	42.40	19	50.75
Sri Lanka	26	16.80	20	41.09

Sumber: *Sustainable Trade Index 2025, International Institute for Management Development*

INDEKS KEAMANAN GLOBAL (GLOBAL PEACE INDEX) 2025

Dalam penerbitan Indeks Keamanan Global (*Global Peace Index 2025*) oleh *Institute for Economics & Peace*, kedudukan Malaysia menurun tiga anak tangga kepada tangga ke-13 berbanding tangga ke-10 pada tahun 2024. Walau bagaimanapun, skor yang diperoleh meningkat kepada 1.469 (2024: 1.427) dan Malaysia masih berada dalam kelompok 20 negara paling aman di dunia.

Penilaian dalam *Global Peace Index 2025* dibuat berdasarkan beberapa aspek utama, antaranya tahap konflik antarabangsa dan domestik yang sedang berlaku, tahap keselamatan dan kawalan sosial serta tahap ketenteraan. Bagi aspek konflik antarabangsa

dan domestik yang sedang berlaku, Malaysia mencatatkan skor 1.008.

Dalam aspek ketenteraan, Malaysia masih mengekalkan kedudukan ketiga dengan skor 1.202 selepas Iceland dan Portugal. Sementara itu, bagi aspek keselamatan dan kawalan sosial, Malaysia merekodkan skor 1.974.

Berdasarkan **Jadual 1.4**, Iceland kekal menduduki kedudukan pertama negara paling aman, diikuti Ireland di kedudukan kedua dan New Zealand menduduki tempat ketiga dengan kenaikan satu anak tangga (2024: ke-4) seterusnya diikuti Austria dan Switzerland.

Dilihat dari perspektif rantau Asia Pasifik, Malaysia berada di tangga keempat negara paling aman selepas New Zealand, Singapura dan Jepun, sekali gus mengatasi negara Australia yang berada di kedudukan ke-5.

Jadual 1.4 Kedudukan Indeks Keamanan Global (*Global Peace Index*) negara terpilih, 2024 – 2025

Negara	2024		2025	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
Iceland	1	1.112	1	1.095
Ireland	2	1.303	2	1.260
New Zealand	4	1.323	3	1.282
Austria	3	1.313	4	1.294
Switzerland	6	1.350	5	1.294
Singapura	5	1.339	6	1.357
Portugal	7	1.372	7	1.371
Denmark	8	1.382	8	1.393
Slovenia	9	1.395	9	1.409
Finland	13	1.474	10	1.420
Czechia	12	1.459	11	1.435
Jepun	17	1.525	12	1.440
Malaysia	10	1.427	13	1.469
Belanda	18	1.527	14	1.491
Kanada	11	1.449	14	1.491
Belgium	16	1.510	16	1.492
Hungary	14	1.502	17	1.500
Australia	19	1.536	18	1.505
Croatia	15	1.504	19	1.519
Jerman	20	1.542	20	1.533

Sumber: *Global Peace Index 2025*, *Institute for Economics & Peace*

INDEKS KETERANGKUMAN KEWANGAN GLOBAL (GLOBAL FINANCIAL INCLUSION INDEX) 2025

Indeks Keterangkuman Kewangan Global menilai sejauh mana pasaran di peringkat global mampu menyediakan akses kewangan yang diperlukan dengan tumpuan kepada tiga faktor utama iaitu sokongan kerajaan, majikan dan sistem kewangan. Laporan Indeks Keterangkuman Kewangan yang diterbitkan oleh *Principal Financial Services* menunjukkan bahawa Malaysia tersenarai dalam kalangan 25 negara teratas daripada 42 negara yang dianalisis secara global.

Pada tahun 2025, Malaysia menduduki kedudukan ke-21, turun satu anak tangga berbanding ke-20 pada tahun 2024. Walau bagaimanapun, skor keterangkuman

kewangan negara meningkat kepada 53.1 (2024: 52.9). Prestasi kedudukan Malaysia dipengaruhi oleh sokongan majikan yang meningkat ke tangga ke-7 berbanding ke-13 pada 2024 serta sistem kewangan yang menduduki tangga ke-25 (2024: ke-24). Walaupun kedudukan sistem kewangan menurun satu anak tangga, skor bagi indikator ini meningkat daripada 51.0 pada 2024 kepada 51.5 pada 2025.

Di samping itu, Singapura terus mengekalkan kedudukan pertama selama empat tahun berturut-turut dengan pencapaian nilai skor 81.1 pada tahun 2025. Seterusnya, Hong Kong mengekalkan kedudukannya di tangga kedua manakala Switzerland meningkat 1 anak tangga dan mencapai tempat ketiga dalam Indeks Keterangkuman Kewangan (**Jadual 1.5**).

Jadual 1.5 Kedudukan Indeks Keterangkuman Kewangan Global (*Global Financial Inclusion Index*) negara terpilih, 2024 – 2025

Negara	2024		2025	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
Singapura	1	78.8	1	81.1
Hong Kong	2	75.3	2	71.7
Switzerland	4	71.3	3	71.1
Korea Selatan	3	72.0	4	70.8
Sweden	5	70.7	5	68.8
Denmark	6	68.4	6	68.4
Amerika Syarikat	7	66.2	7	65.9
Thailand	8	65.1	8	64.3
Australia	9	63.6	9	62.5
United Kingdom	11	61.6	10	61.8
Norway	10	62.7	11	61.6
Belanda	12	60.7	12	60.8
New Zealand	13	58.9	13	58.3
Finland	15	57.5	14	58.1
Viet Nam	14	57.7	15	57.2
Kanada	17	55.7	16	56.2
Israel	-	-	17	56.2
Taiwan	16	55.8	18	55.4
Ireland	18	54.6	19	53.5
Jerman	19	53.2	20	53.3
Malaysia	20	52.9	21	53.1

Sumber: *Global Financial Inclusion Index 2025*, *Principle Financial Group* dan *World Bank*

INDEKS PERSEPSI RASUAH (CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX) 2025

Indeks Persepsi Rasuah (CPI) diterbitkan setiap tahun oleh *Transparency International* bagi mengukur tahap persepsi rasuah dalam sektor awam di peringkat global. Indeks ini menilai sebanyak 182 negara dan wilayah menggunakan skala antara 0 hingga 100, di mana skor 0 melambangkan tahap rasuah yang paling tinggi, manakala skor 100 menandakan tahap rasuah yang paling rendah atau keadaan sesebuah negara yang dianggap bebas daripada rasuah.

Denmark, Finland dan Singapura merupakan tiga negara teratas dilihat sebagai negara yang paling bersih daripada rasuah.

Pada tahun 2025, Denmark dan Finland terus mengekalkan kedudukan masing-masing di tangga pertama (skor 89) dan kedua (skor 88). Sementara itu, Singapura berada di kedudukan ketiga dengan skor 84, seperti yang ditunjukkan dalam **Jadual 1.7**.

Menurut *Transparency International Malaysia*, kedudukan Malaysia dalam Indeks Persepsi Rasuah (CPI) 2025 telah meningkat ke tangga ke-54 berbanding tangga ke-57 pada tahun 2024. Dalam kalangan negara ASEAN, Malaysia berada pada kedudukan kedua terbaik dengan skor 52 mata selepas Singapura yang mencatatkan skor 84 mata diikuti oleh Viet Nam, Indonesia, Thailand dan Filipina.

Jadual 1.7 Kedudukan Indeks Persepsi Rasuah (*Corruption Perception Index*) negara terpilih, 2024 – 2025

Negara	2024		2025	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
Denmark	1	90	1	89
Finland	2	88	2	88
Singapura	3	84	3	84
New Zealand	4	83	4	81
Norway	5	81	4	81
Sweden	8	80	6	80
Switzerland	5	81	6	80
Luxembourg	5	81	8	78
Belanda	9	78	8	78
Jerman	15	75	10	77
Iceland	10	77	10	77
Malaysia	57	50	54	52
Oman	50	55	54	52
Bahrain	53	53	56	50

Sumber: Corruption Perceptions Index 2025, Transparency International

PROSPEK EKONOMI GLOBAL 2026

Pertumbuhan ekonomi global pada tahun 2026 dijangka kekal berdaya tahan. Walaupun momentum sektor teknologi tinggi (*high-tech*) sedikit perlahan, sektor ini masih mampu mengimbangi kelembapan sektor lain, manakala impak daripada tekanan tarif perdagangan serta ketidaktentuan global terhadap pertumbuhan secara keseluruhan dijangka masih terkawal. Menurut WEO July 2026, pertumbuhan KDNK dunia diunjurkan sebanyak 3.0 peratus berbanding 3.5 peratus yang dicatatkan pada tahun 2025. Ekonomi negara maju diunjurkan berkembang pada kadar 1.7 peratus (2025: 1.9%) manakala EMDE dijangka bertumbuh pada kadar 3.8 peratus berbanding 4.5 peratus pada tahun 2025.

Selain itu, IMF melalui laporan WEO July 2026 mengunjurkan pertumbuhan volum perdagangan dunia yang lebih perlahan kepada 3.5 peratus pada tahun 2026 (2025: 5.0%). Penyederhanaan ini dipengaruhi oleh pertumbuhan eksport yang lebih perlahan di negara maju dan EMDE masing-masing pada kadar 2.5 peratus dan 3.5 peratus. Pertumbuhan volum import turut dijangka sederhana iaitu 2.6 peratus bagi negara maju dan 2.7 peratus bagi EMDE. Selain itu, aktiviti perdagangan barangan pula diunjurkan berkembang lebih perlahan kepada 2.8 peratus berbanding 5.4 peratus pada tahun 2025.

Inflasi global pada tahun 2026 diramal mereda kepada 4.7 peratus (2025: 4.1%) dengan trend menyeluruh seperti permintaan dilihat semakin lemah serta harga tenaga yang lebih rendah dijangka kekal berterusan. Bagi negara maju, inflasi dijangka mereda pada kadar yang lebih perlahan iaitu 3.0 peratus berbanding 2.5 peratus pada tahun 2025. Trend yang sama turut diperhatikan dalam EMDE dengan inflasi diunjurkan sederhana kepada 5.8 peratus berbanding 5.2 peratus tahun sebelumnya (WEO, July 2026).

Pada masa sama, pertumbuhan ekonomi Amerika Syarikat terus berkembang positif 2.3 peratus (2025: 2.1%) disokong oleh dasar fiskal yang mengembang dan kadar dasar yang lebih rendah serta pengurangan kesan sekatan perdagangan. Bagi Kawasan Euro, ekonominya diunjurkan bertumbuh 0.9 peratus berbanding 1.4 peratus yang direkodkan pada tahun 2025. Pertumbuhan ini disokong oleh peningkatan perbelanjaan awam, khususnya di Jerman serta prestasi kukuh berterusan di Ireland dan Sepanyol. Ekonomi Jerman dijangka bertumbuh marginal 0.7 peratus berbanding marginal 0.2 peratus pada tahun sebelumnya.

Sementara itu, Perancis, Itali dan Sepanyol masing-masing diunjurkan mencatat pertumbuhan sebanyak 0.6 peratus, 0.5 peratus dan 2.1 peratus pada tahun 2026. Pertumbuhan ekonomi Jepun diramalkan bertumbuh secara marginal 0.6 peratus pada tahun 2026 berbanding 1.1 peratus yang direkodkan pada tahun 2025. Pertumbuhan ini didorong oleh pakej rangsangan fiskal yang diumumkan oleh kerajaan. Manakala ekonomi China dijangka berkembang 4.6 peratus (2025: 5.0%) disokong oleh kadar tarif Amerika Syarikat yang lebih rendah ke atas barangan China hasil gencatan perdagangan selama setahun seperti yang telah dipersetujui, di samping langkah rangsangan yang dijangka akan dilaksanakan dalam tempoh dua tahun (**Jadual 1.8**).

Ekonomi rantau ASEAN-5 yang merangkumi Indonesia, Malaysia, Filipina, Singapura dan Thailand dijangka berkembang pada kadar 4.1 peratus berbanding 4.5 peratus pada tahun 2025 (WEO, July 2026). Sementara itu, kadar inflasi di rantau ini diunjurkan meningkat kepada 2.6 peratus, berbanding 1.1 peratus yang dicatatkan pada tahun 2025 (WEO, April 2026).

Jadual 1.8 Perubahan peratusan tahunan KDNK negara terpilih, 2025 dan unjuran 2026

(%)

Negara	2025	Unjuran 2026
Ekonomi Dunia	3.5	3.0
Negara Maju	1.9	1.7
Amerika Syarikat	2.1	2.3
Kawasan Euro	1.4	0.9
Jerman	0.2	0.7
Perancis	0.9	0.6
Itali	0.5	0.5
Sepanyol	2.8	2.1
Jepun	1.1	0.6
United Kingdom	1.4	1.0
Negara EMDE	4.5	3.8
China	5.0	4.6
Republik Korea	1.1	2.6
Taiwan***	8.7	5.2
ASEAN-5**	4.5	4.1
Singapura***	5.0	3.5
Thailand	2.4	1.9
Filipina	4.4	3.9
Indonesia	5.1	5.0
Viet Nam***	8.0	7.1
Malaysia	5.2	4.7

Sumber: IMF, World Economic Outlook, July 2026 dan National Statistics Office (NSO)

* EMDE : Emerging Market and Developing Economies

**ASEAN-5 (Filipina, Indonesia, Malaysia, Singapura dan Thailand)

***IMF, World Economic Outlook, April 2026

Nota:

Rujukan yang diambil telah diolah bersesuaian dengan laporan ini.

2025 SENARIO EKONOMI MALAYSIA

EKONOMI MALAYSIA KEKAL BERDAYA SAING MESKIPUN BERDEPAN KETIDAKTENTUAN GLOBAL

Ekonomi Malaysia kekal berdaya tahan dan terus menunjukkan prestasi ekonomi yang stabil meskipun berdepan dengan ketidaktentuan global. Ini disokong oleh peningkatan permintaan domestik, transformasi digital, serta usaha kerajaan memperkukuh daya saing industri tempatan. Menurut Laporan Keluaran Dalam Negeri Kasar 2025, ekonomi Malaysia pada tahun 2025 mengekalkan momentum sebanyak 5.2 peratus pada tahun sebelumnya dengan nilai ditambah RM1.74 trilion (2024: RM1.65 trilion). Permintaan domestik kekal menjadi peneraju pertumbuhan dengan Perbelanjaan penggunaan akhir swasta dan Perbelanjaan kerajaan masing-masing berkembang 5.3 peratus, lebih tinggi dari tahun sebelumnya. Ia turut disokong oleh peningkatan dalam Pembentukan modal tetap kasar sebanyak 9.6 peratus.

Seterusnya, peningkatan permintaan domestik turut disokong oleh industri pelancongan yang semakin rancak. Pada tahun 2025, bilangan pelawat domestik meningkat 11.5 peratus dengan mencatatkan 290.1 juta pelawat berbanding 260.1 juta pelawat pada tahun 2024. Seiring dengan peningkatan ini, jumlah perbelanjaan pelawat domestik turut berkembang sebanyak 13.6 peratus kepada RM121.3 bilion berbanding RM106.7 bilion pada tahun 2024. Pertumbuhan ini disokong oleh peningkatan perbelanjaan oleh pelancong dan pelawat harian, masing-masing meningkat 14.6 peratus dan 12.2 peratus.

Dalam usaha membina momentum menjelang Tahun Melawat Malaysia 2026, kerajaan komited menjadikan Malaysia sebagai destinasi pelancongan utama di Asia Tenggara. Pelbagai inisiatif telah dilaksanakan, termasuk menganjurkan program *Visit Malaysia Travel Meet 2025* (VMTM 2025) iaitu satu inisiatif promosi berskala besar bagi memperkasakan pelancongan domestik. Kerajaan melalui *Tourism Malaysia* turut menganjurkan *Global Travel Meet 2025*, yang disifatkan sebagai platform penting dalam memperkukuh pelancongan, perdagangan serta pertukaran budaya di rantau ini. Usaha ini terbukti apabila Malaysia berjaya muncul sebagai negara paling ramai dikunjungi di Asia Tenggara bagi tahun 2025 selepas merekodkan kehadiran 42.2 juta pelancong asing (Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya, 2026). Malaysia juga terus mengukuhkan kedudukan sebagai destinasi pelancongan utama mesra Muslim apabila sekali lagi dinobatkan sebagai Destinasi Mesra Muslim Terbaik dalam Indeks Pelancongan Muslim Global (GMTI) 2025, menandakan penguasaan selama sedekad sejak pengenalan indeks berkenaan pada tahun 2015 (Laporan Indeks Pelancongan Muslim Global 2025).

5.2%

**Pertumbuhan
ekonomi Malaysia
pada tahun 2025**

Pasaran buruh Malaysia menunjukkan momentum positif sepanjang tahun 2025 dan kekal berdaya tahan seiring dengan pertumbuhan ekonomi Malaysia. Trend positif ini dapat diperhatikan melalui peningkatan bilangan guna tenaga yang berterusan serta penurunan kadar pengangguran. Menurut Laporan Survei Tenaga Buruh 2025, tenaga buruh meningkat sebanyak 184.6 ribu orang kepada 17.1 juta orang pada tahun 2025 (2024: 16.9 juta orang). Sehubungan itu, KPTB meningkat sebanyak 0.2 mata peratus kepada 70.8 peratus, berbanding 70.6 peratus pada tahun 2024. Ini mencerminkan keadaan pasaran kerja yang stabil dan peningkatan peluang pekerjaan. Bilangan penganggur turut berkurang kepada 507.2 ribu orang, menjadikan kadar pengangguran turun kepada 3.0 peratus, penurunan 0.2 mata peratus berbanding tahun sebelumnya. Senario ini disokong oleh permintaan guna tenaga dalam sektor perkhidmatan, pelancongan dan pembuatan.

3.0%
**Kadar
pengangguran
pada tahun 2025**

Melihat kepada perspektif permintaan luaran, Malaysia mencatatkan peningkatan ketara dalam jumlah perdagangan negara selaras dengan peningkatan permintaan global. Perkembangan ini turut diperkukuh oleh dasar perdagangan negara, kestabilan nilai mata wang serta pengembangan industri berteknologi tinggi. Menurut Statistik Perdagangan Malaysia mengikut Negeri, 2026, jumlah perdagangan negara bernilai RM3.1 trilion, bertumbuh sebanyak 6.2 peratus pada tahun 2025 berbanding tahun sebelumnya (2024: RM2.9 trilion). Daripada jumlah tersebut, RM1.6 trilion adalah nilai eksport

barangan, meningkat 6.4 peratus disokong terutamanya oleh permintaan tinggi terhadap barangan elektrik dan elektronik, minyak sawit serta produk perkilangan. Import barangan pula bernilai RM1.5 trilion, meningkat 6.0 peratus pada tahun 2025. Pertumbuhan ini dipacu oleh peningkatan dalam barangan modal dan perantaraan. Lebihan dagangan turut bertambah kukuh, meningkat 11.2 peratus kepada RM154.6 bilion berbanding tempoh sama tahun 2024 (RM139.1 bilion).

Malaysia turut muncul sebagai destinasi pelaburan pilihan, disokong ekosistem perindustrian yang mantap, infrastruktur yang strategik dan ketersambungan rantai bekalan bersepadu. Menurut Lembaga Pembangunan Industri Malaysia (MIDA), Malaysia meraih pelaburan diluluskan sebanyak RM431.1 bilion pada 2025, peningkatan 12.1 peratus berbanding tahun sebelumnya iaitu RM384.4 bilion, sekali gus menjadi angka tertinggi dalam sejarah negara iaitu sejak tahun 1957. Pada tahun 2025, prestasi FDI meningkat kepada RM65.9 bilion, iaitu sebanyak 41.2 peratus berbanding RM46.7 bilion pada tahun sebelumnya. Sektor Perkhidmatan merupakan penyumbang terbesar kepada aliran FDI pada 2025, dengan mencatatkan aliran masuk bersih sebanyak RM59.5 bilion berbanding RM35.6 bilion pada tahun 2024. Sementara itu, Pelaburan Langsung di Luar Negeri (DIA) merekodkan aliran keluar bersih yang lebih rendah, bernilai RM12.4 bilion pada 2025 (2024: RM35.5 bilion). Pertumbuhan pelaburan yang diluluskan ini menunjukkan kepercayaan berterusan pelabur asing dan domestik terhadap dasar Malaysia yang jelas dan agenda pembaharuan industri jangka panjang.

Belanjawan 2025 yang bertemakan 'Membugar Ekonomi, Menjana Perubahan, Mensejahtera Rakyat' telah memperkenalkan pelbagai inisiatif untuk meningkatkan kesejahteraan rakyat. Salah satunya adalah penyasaran semula

subsidi petrol RON95. Ini bertujuan membantu meringankan beban rakyat selain meningkatkan kecekapan perbelanjaan dan agihan sumber kewangan negara. Selain penyasaran semula subsidi petrol RON95, kerajaan turut memperkukuhkan pelaksanaan Sumbangan Tunai Rahmah dan Sumbangan Asas Rahmah sebagai satu bentuk bantuan tambahan kepada rakyat. Kerajaan juga mengambil langkah menaikkan kadar gaji minimum daripada RM1,500 kepada RM1,700, peningkatan sebanyak RM200, yang berkuatkuasa pada 1 Februari 2025. Langkah ini dilihat sebagai usaha penting dalam meningkatkan pendapatan golongan pekerja berpendapatan rendah, sekali gus membantu mereka menampung kos sara hidup yang semakin meningkat.

Dalam konteks pengiktirafan antarabangsa, Malaysia berjaya melonjak 11 anak tangga dalam kedudukan Daya Saing Dunia 2025 ke kedudukan ke-23, sekali gus mencerminkan momentum progresif dalam agenda pemulihan dan pembaharuan ekonomi negara. Peningkatan kedudukan ini turut mengukuhkan hala tuju negara untuk berada dalam kelompok 12 ekonomi paling berdaya saing sebelum 2033, seperti yang disasarkan oleh Kerajaan. Kedudukan Daya Saing Dunia ini diiktiraf berdasarkan empat kriteria: prestasi ekonomi, kecekapan kerajaan, kecekapan perniagaan, dan infrastruktur. Dari segi prestasi ekonomi, Malaysia menduduki tempat keempat di dunia, peningkatan sebanyak empat mata daripada kedudukan kelapan tahun lepas. Dari segi kecekapan kerajaan dan perniagaan pula, masing-masing meningkat 8 anak tangga. Walau bagaimanapun, dari aspek infrastruktur, Malaysia mengekalkan kedudukannya pada tangga ke-35 tiga tahun berturut-turut. Dalam kalangan negara ASEAN, Malaysia berada di kedudukan kedua selepas Singapura mengatasi Filipina, Thailand dan Indonesia (Kementerian Pelaburan, Perdagangan dan Industri, 2025).

Menurut Indeks Pasport Arton Capital 2025, Malaysia turut berjaya menduduki tangga ketiga dunia dalam *Ranking Passport Index 2025*, selepas negara Emiriah Arab Bersatu (UAE) yang menduduki tangga pertama. Selain itu, dua negara yang berkongsi tangga kedua iaitu Sepanyol dan Singapura. Indeks ini merupakan satu penanda aras global yang mencerminkan kepercayaan dan pengiktirafan antarabangsa terhadap keselamatan dokumen perjalanan Malaysia yang diyakini di mata dunia. Dalam konteks Malaysia, pemegang pasport warganegara Malaysia dapat menikmati kemudahan perjalanan tanpa visa ke 174 buah negara di seluruh dunia. Jika dibandingkan dengan negara di tangga pertama dan kedua, perbezaannya adalah pada bilangan negara yang boleh dimasuki tanpa memerlukan visa terlebih dahulu, termasuk *visa-free* dan *visa-on-arrival*. Pemegang pasport negara Sepanyol dan Singapura boleh menikmati kemudahan perjalanan tanpa visa ke 175 buah negara manakala pemegang pasport negara Emiriah Arab Bersatu boleh menikmati kemudahan perjalanan tanpa visa ke 179 buah negara.

Ringgit Malaysia juga mencatatkan prestasi kukuh sepanjang tahun 2025 dengan pengukuhan sebanyak 10.1 peratus berbanding dolar Amerika Syarikat. Ini menjadikan mata wang negara ini menunjukkan prestasi terbaik di Asia. Trend positif ini dipacu oleh gabungan faktor luaran dan domestik, termasuk pelaksanaan dasar monetari global susulan penurunan kadar faedah di Amerika Syarikat, aliran masuk modal asing yang meningkat, serta keyakinan pelabur terhadap prospek ekonomi Malaysia yang kukuh. Di samping itu, langkah berterusan kerajaan dalam memperkukuh asas ekonomi, melaksanakan reformasi struktur dan meningkatkan daya saing negara turut menyumbang kepada pengukuhan ringgit sepanjang tahun tersebut.

PERTUMBUHAN EKONOMI MALAYSIA 2025

Ekonomi Malaysia berkembang 5.2 peratus pada tahun 2025, meneruskan momentum pertumbuhan yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan tersebut disokong terutamanya oleh sektor Perkhidmatan dan Pembuatan yang menyumbang sebanyak 82.5 peratus kepada keseluruhan KDNK. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta kekal sebagai penyumbang utama dengan mencatatkan 60.5 peratus kepada KDNK pada tahun 2025 (**Carta 1.2**). KDNK Malaysia pada tahun 2025 berjumlah RM2.03 trilion pada harga semasa dan RM1.74 trilion pada harga malar. Sejajar dengan itu, Pendapatan Negara Kasar per kapita meningkat kepada RM57,200 berbanding RM54,870 pada tahun 2024.

Perkhidmatan

Sektor Perkhidmatan berkembang sebanyak 5.4 peratus pada tahun 2025, mengekalkan kadar pertumbuhan yang sama seperti tahun 2024 (**Carta 1.3**). Pertumbuhan ini disokong oleh peningkatan positif dalam semua subsektor utama. Subsektor Perdagangan borong & runcit meningkat 4.9 peratus (2024: 4.3%), diikuti oleh Maklumat & komunikasi sebanyak 7.4 peratus (2024: 3.5%). Subsektor Pengangkutan & penyimpanan terus mencatat pertumbuhan kukuh sebanyak 9.0 peratus (2024: 10.9%).

Pembuatan

Sektor Pembuatan meningkat 4.5 peratus (2024: 4.2%) pada tahun 2025 seperti di **Carta 1.4**. Pertumbuhan ini disokong oleh peningkatan dalam subsektor utama, terutamanya Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna yang meningkat 9.9 peratus (2024: 4.0%). Selain itu, Prosesan makanan mencatatkan pertumbuhan yang kukuh sebanyak 9.1 peratus (2024: 4.7%), manakala Minyak dan lemak

daripada sayuran & haiwan berkembang 9.9 peratus (2024: 5.3%).

Pertanian

Sektor Pertanian bertumbuh 2.2 peratus pada tahun 2025 berbanding 3.4 peratus pada tahun 2024 (**Carta 1.5**). Prestasi ini disokong terutamanya oleh subsektor Kelapa sawit yang meningkat kepada 4.7 peratus (2024: 5.1%). Subsektor Pertanian lain dan Ternakan masing-masing mencatatkan pertumbuhan sebanyak 1.7 peratus (2024: 2.6%) dan 2.2 peratus (2024: 5.4%). Sebaliknya, subsektor Getah, Perikanan serta Perhutanan & pembalakan menunjukkan penyusutan pada tahun 2025.

Pembinaan

Sektor Pembinaan mencatatkan pertumbuhan dua digit sebanyak 12.2 peratus pada tahun 2025 berbanding 17.6 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.6**). Prestasi ini disokong oleh pertumbuhan positif dalam semua segmen, terutamanya Bangunan bukan kediaman yang berkembang 16.6 peratus (2024: 13.9%), dan Aktiviti pembinaan pertukangan khas meningkat 12.8 peratus (2024: 21.6%).

Perlombongan dan pengkuarian

Sektor Perlombongan dan pengkuarian meningkat secara marginal sebanyak 0.6 peratus berbanding 1.2 peratus pada tahun 2024 (**Carta 1.7**). Pertumbuhan ini didorong oleh subsektor Gas asli yang berkembang 0.5 peratus (2024: 2.3%). Ini diikuti oleh subsektor Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan yang meningkat 2.4 peratus (2024: 4.4%), manakala subsektor Minyak mentah & kondensat merekodkan pertumbuhan marginal sebanyak 0.2 peratus (2024: -1.3%) pada tahun 2025.

Perbelanjaan penggunaan akhir swasta

Penggunaan akhir swasta berkembang kepada 5.3 peratus berbanding 4.8 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.8**). Pengembangan ini didorong oleh perbelanjaan penggunaan ke atas Pengangkutan, Restoran & hotel dan Makanan & minuman bukan alkohol. Sumbangan perbelanjaan bagi barangan berkurang daripada 57.5 peratus kepada 56.6 peratus pada tahun 2025 dipengaruhi oleh barangan tidak tahan lama (71.6%) diikuti oleh barangan tahan lama (18.1%). Sebaliknya, sumbangan perbelanjaan ke atas perkhidmatan kepada jumlah perbelanjaan penggunaan swasta meningkat kepada 43.4 peratus (2024: 42.5%).

Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan

Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan menokok kepada 5.3 peratus daripada pertumbuhan 4.6 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.9**). Pertumbuhan ini disumbangkan oleh perbelanjaan ke atas pendidikan dan perkhidmatan ekonomi yang telah merangsang keseluruhan perbelanjaan kerajaan pada tahun 2025.

Pembentukan modal tetap kasar

Pembentukan modal tetap kasar (PMTK) berkembang kepada 9.6 peratus (2024: 12.1%) seperti yang ditunjukkan dalam **Carta 1.10**. Pertumbuhan ini dipengaruhi terutamanya oleh Struktur dan Jentera & peralatan yang masing-masing bertumbuh 11.1 peratus (2024: 15.5%) dan 8.9 peratus (2024: 9.1%). Selain itu, Aset lain menyederhana kepada

3.3 peratus (2024: 6.5%) pada tahun 2025. Dari segi sektor, pertumbuhan PMTK sebahagian besarnya disumbangkan oleh sektor Swasta (sumbangan: 77.3%) dengan pertumbuhan 9.4 peratus berbanding 12.4 peratus pada tahun 2024. Selain itu, sektor Awam meningkat kepada 10.3 peratus daripada 11.1 peratus pada tahun sebelumnya.

Eksport dan import

Eksport bertumbuh sederhana kepada 4.9 peratus (2024: 8.6%) seperti yang digambarkan dalam **Carta 1.11**. Prestasi yang lebih perlahan ini dipengaruhi oleh penyederhanaan dalam Eksport barangan dan perkhidmatan yang masing-masing mencatatkan peningkatan 2.9 peratus (2024: 5.9%) dan 15.2 peratus (2024: 24.2%). Sumbangan Eksport barangan berjumlah 81.5 peratus daripada jumlah keseluruhan Eksport. Import berkembang sebanyak 6.3 peratus berbanding 8.7 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.12**). Prestasi ini disokong oleh Import barangan yang meningkat 6.6 peratus (2024: 9.6%) dan menyumbang 81.6 peratus daripada jumlah keseluruhan Import. Sementara itu, Import perkhidmatan kekal pada 5.0 peratus pada tahun 2025.

6.3%

**Pertumbuhan
import pada
tahun 2025**

CARTA PERTUMBUHAN EKONOMI MALAYSIA 2025

Carta 1.1 KDNK - Perubahan peratusan tahunan pada harga malar

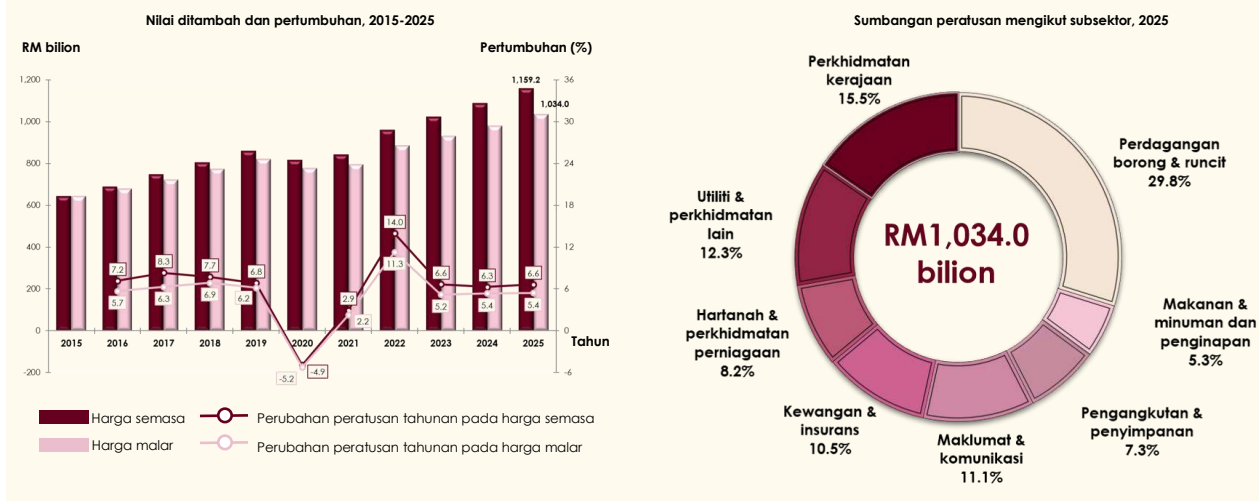

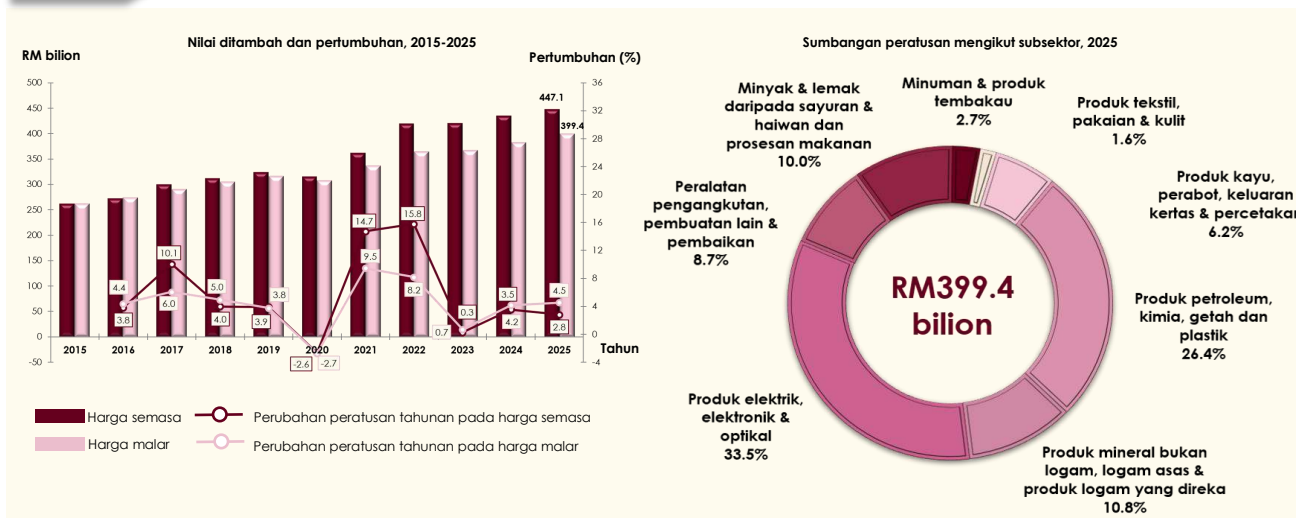
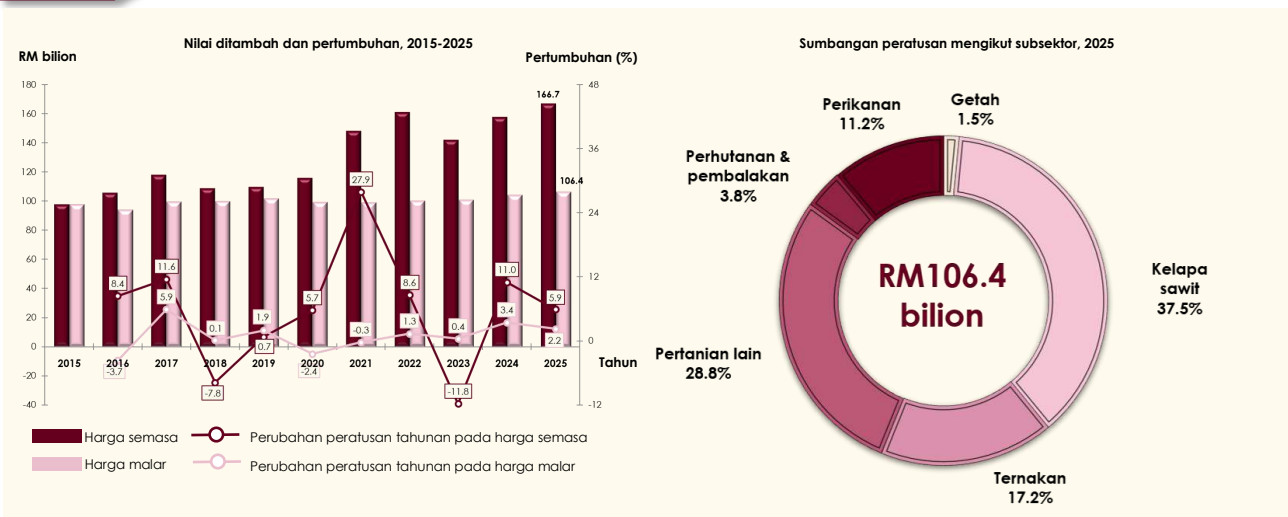
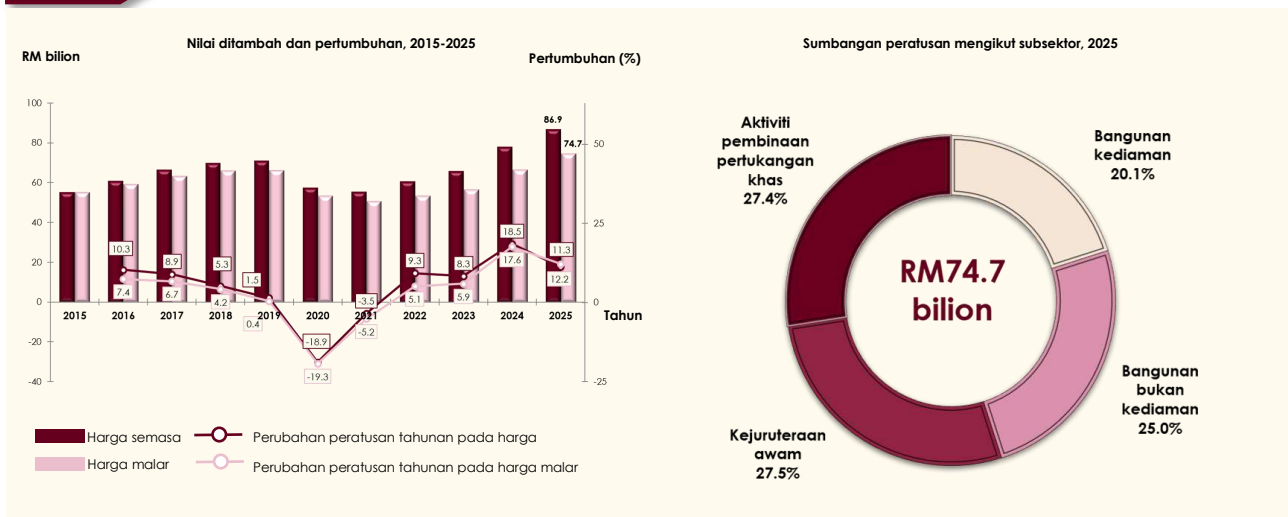
Carta 1.2 KDNK - Sumbangan peratusan pada harga malar

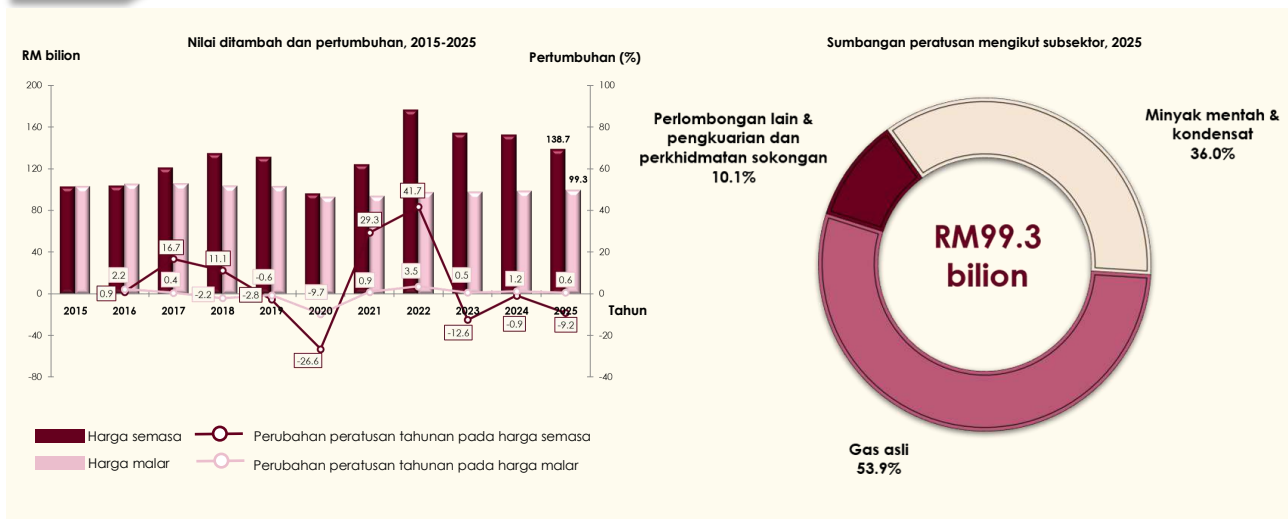
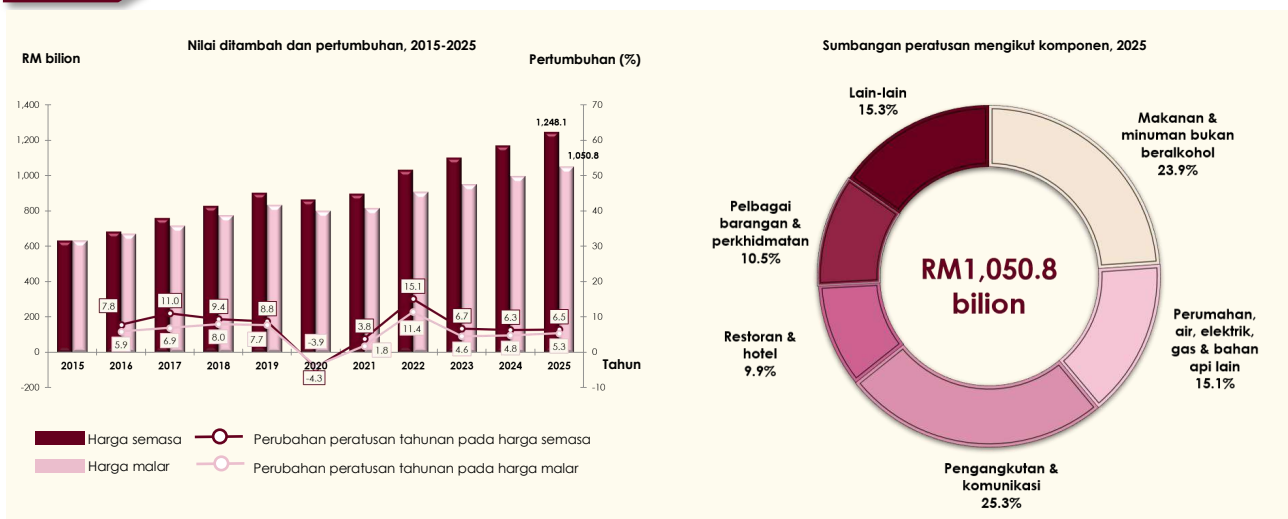
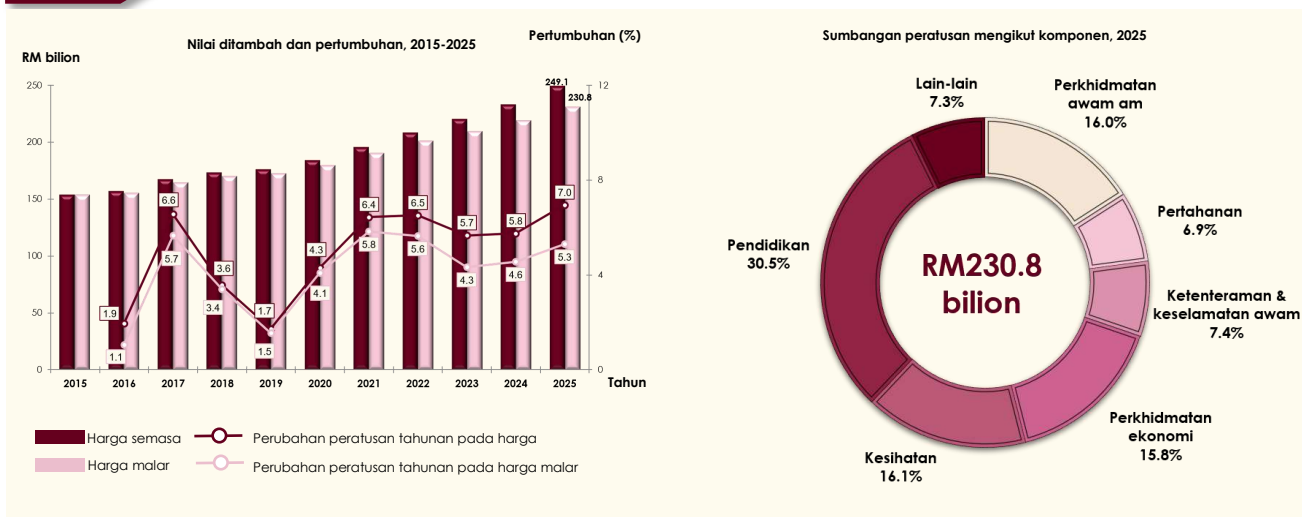
KDNK pada harga malar: RM1,737.0 bilion

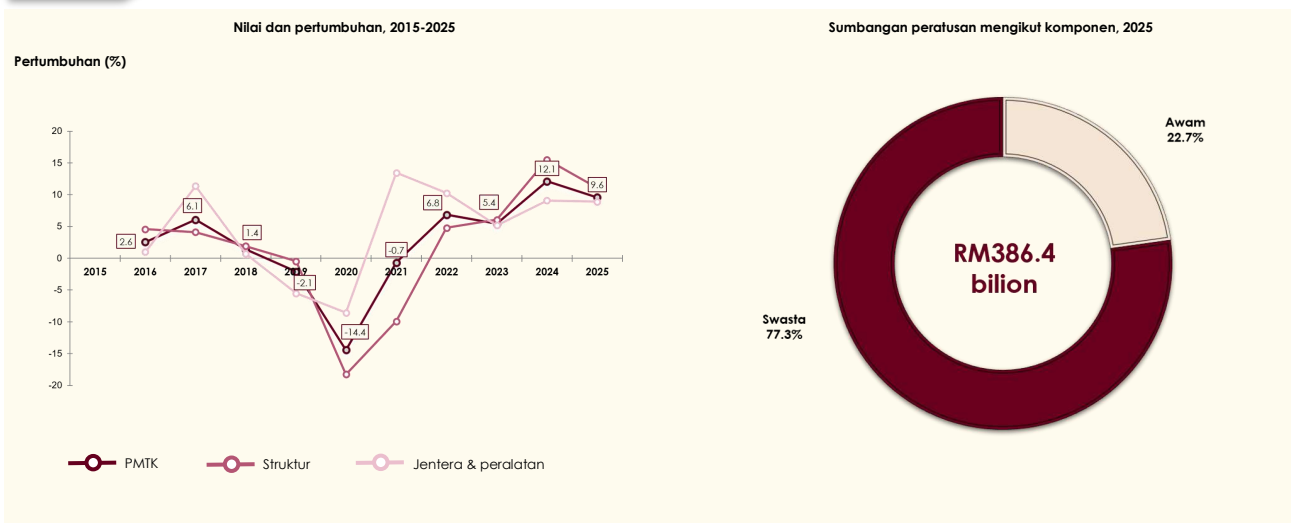
Carta 1.3 Prestasi sektor Perkhidmatan, tahunan

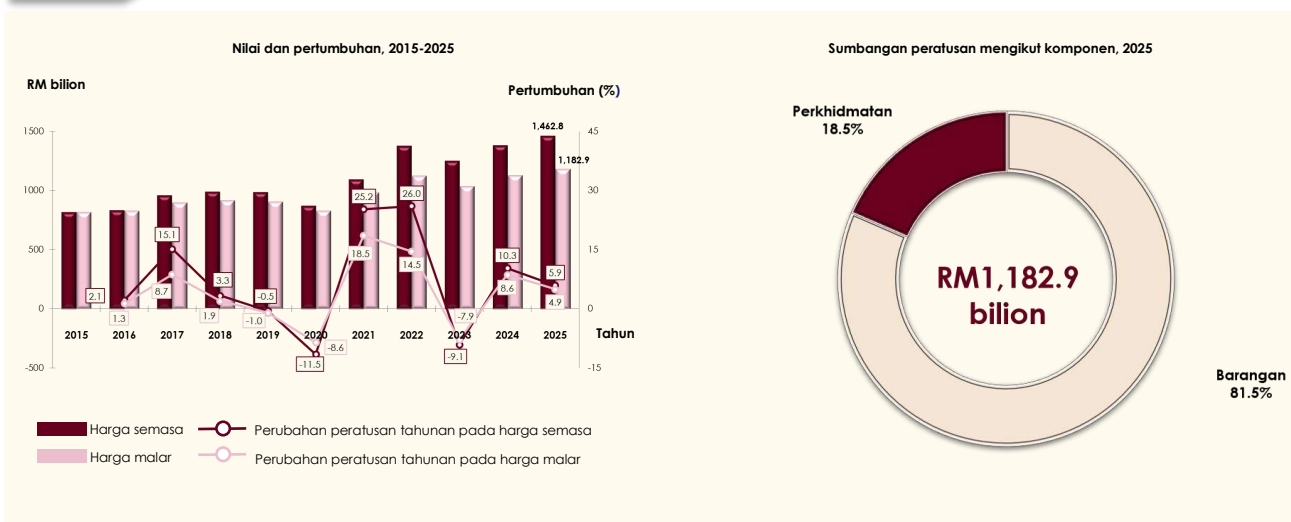

Carta 1.4 Prestasi sektor Pembuatan, tahunan

Carta 1.5 Prestasi sektor Pertanian, tahunan

Carta 1.6 Prestasi sektor Pembinaan, tahunan

Carta 1.7 Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuarian, tahunan**Carta 1.8 Prestasi Perbelanjaan penggunaan akhir swasta, tahunan****Carta 1.9 Prestasi Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan, tahunan**

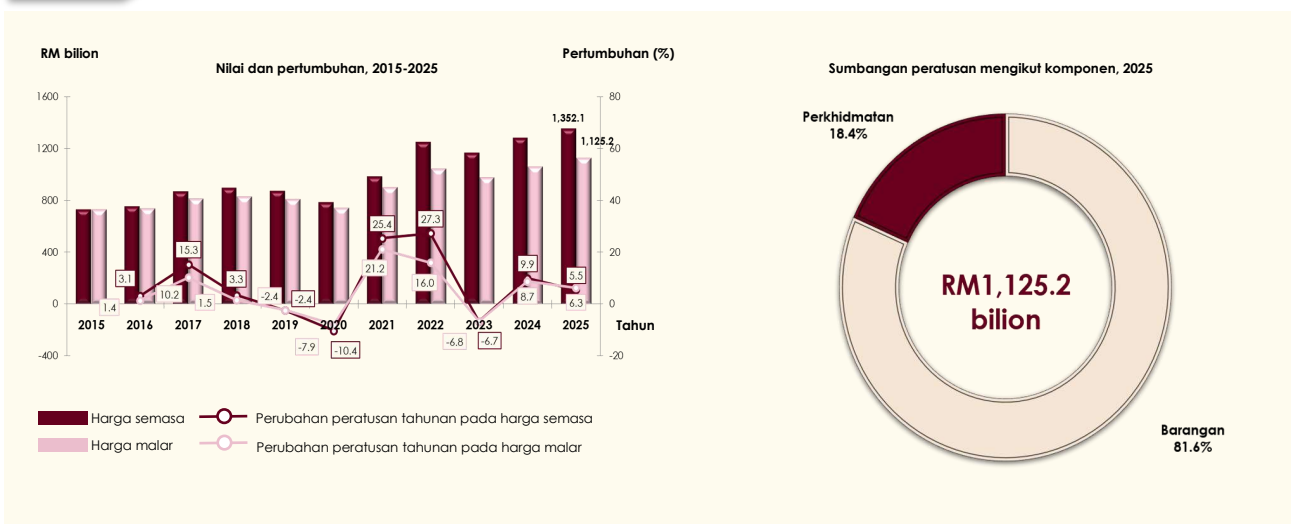
Carta 1.10 Prestasi Pembentukan modal tetap kasar, tahunan

Carta 1.11 Prestasi Eksport, tahunan

Carta 1.12 Prestasi Import, tahunan

Inflasi

Pada tahun 2025, inflasi Malaysia mereda kepada 1.4 peratus berbanding 1.8 peratus pada tahun 2024 dengan IHP mencatat 134.6 mata (2024: 132.8 mata). Ini disokong oleh pengukuhan mata wang Ringgit Malaysia, perbelanjaan isi rumah yang memberangsangkan serta inisiatif kerajaan untuk menyalurkan subsidi petrol RON95 kepada rakyat Malaysia, sedikit sebanyak mengekang inflasi Malaysia daripada terus meningkat tinggi. Melalui inisiatif ini, Malaysia telah beralih kepada sistem subsidi bersasar petrol RON95 atau BUDI MADANI RON95 (BUDI95), yang memberi manfaat kepada 16 juta rakyat Malaysia berumur 16 tahun ke atas yang memiliki MyKad dan lesen memandu aktif. Mereka ini layak menikmati subsidi petrol RON95 pada harga RM1.99 seliter berbanding harga pasaran semasa. Pada tempoh yang sama, inflasi bagi kumpulan utama menunjukkan peningkatan kecuali kumpulan Pakaian & Kasut (-0.2%) dan Maklumat dan Komunikasi (-4.3%). Peningkatan tertinggi dicatatkan oleh Penjagaan Diri, Perlindungan Sosial & Pelbagai Barangan & Perkhidmatan (4.4%); diikuti oleh Insurans & Perkhidmatan Kewangan (3.4%); Restoran & Perkhidmatan Penginapan (3.2%); Pendidikan (2.3%); Makanan & Minuman (2.1%); dan Minuman Alkohol & Tembakau (0.9%). Manakala, peningkatan sederhana direkodkan oleh Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain (1.6%); Kesihatan (1.2%); Rekreasi, Sukan & Kebudayaan (1.1%); Pengangkutan (0.4%); dan Hiasan, Perkakasan & Penyelenggaraan Isi Rumah (0.2%).

Kumpulan Kumpulan Makanan & minuman merupakan komponen terbesar dalam perbelanjaan isi rumah di Malaysia yang menyumbang 29.8 peratus daripada wajaran IHP menunjukkan peningkatan 2.1 peratus pada tahun 2025 berbanding 2.0 peratus tahun

sebelumnya. Peningkatan inflasi bagi kumpulan ini didorong oleh subkumpulan Makanan di luar rumah yang meningkat 4.0 peratus (2024: 3.6%) serta subkumpulan Makanan di rumah yang menyederhana kepada 0.1 peratus (2024:0.6%).

Bagi prestasi inflasi di peringkat negeri tahun 2025, semua negeri menunjukkan peningkatan perlahan dengan empat negeri merekodkan inflasi melepasi paras nasional 1.4 peratus iaitu Johor (2.0%), Selangor (1.7%), Negeri Sembilan (1.7%) dan Melaka (1.5%). Sementara itu, negeri -negeri lain yang merekodkan inflasi di bawah paras nasional antaranya ialah W.P. Kuala Lumpur (1.3%), Sabah (1.1%), Sarawak dan Perak masing-masing mencatatkan 0.9 peratus, manakala Kelantan mencatatkan inflasi paling rendah iaitu 0.3 peratus.

Sementara itu, kadar inflasi di negara-negara ASEAN pada tahun 2025 berada antara negatif 0.3 peratus hingga 7.7 peratus dengan Lao P.D.R mencatatkan inflasi tertinggi iaitu 7.7 peratus. Pada masa yang sama, empat negara lain mencatatkan kadar inflasi yang lebih tinggi daripada Malaysia iaitu Viet Nam (3.3%), Cambodia (2.5%), Indonesia (1.9%) dan Filipina (1.7%). Sementara itu, Singapura mencatatkan kadar inflasi 0.9 peratus lebih rendah berbanding Malaysia (1.4 %), diikuti Timor-Leste 0.5 peratus serta Thailand dan Brunei Darussalam masing-masing merekodkan negatif 0.1 peratus dan negatif 0.3 peratus.

Paparan 1.1 Purata harga item terpilih, Malaysia, 2024 – 2025

Ayam (kg)	Ikan kembung (kg)	Bayam (kg)
RM10.43	RM16.94	RM5.84
(2024: RM10.36)	(2024: RM16.33)	(2023: RM5.81)

Pasaran tenaga buruh

Ekonomi Malaysia pada tahun 2025 terus mencatatkan pertumbuhan mampan, disokong oleh permintaan domestik yang berdaya tahan, pelaburan strategik dalam industri berimpak tinggi, serta prestasi perdagangan luar negeri yang semakin baik.

Pasaran buruh Malaysia merekodkan perkembangan yang memberangsangkan, didorong oleh pelaburan strategik dalam industri semikonduktor dan teknologi tinggi. Kepakaran negara yang semakin kukuh dalam seni bina cip semikonduktor telah menarik minat pelabur asing, sekali gus mengukuhkan kedudukan Malaysia dalam rantai bekalan global. Hasil daripada itu, pelaburan ini bukan sahaja menyokong pertumbuhan ekonomi, malah turut mewujudkan peluang pekerjaan berpendapatan tinggi dan berkemahiran tinggi, sekali gus memperkukuh daya tahan pasaran buruh (Pasaran Survei Tenaga Buruh, 2025).

Ini diperlihatkan menerusi peningkatan tenaga buruh sebanyak 1.1 peratus atau 184.6 ribu orang kepada 17.09 juta orang berbanding 16.90 juta orang pada tahun 2024. Pada masa sama, bilangan penduduk bekerja turut berkembang 1.3 peratus dengan mencatatkan seramai 16.58 juta orang (2024: 16.37 juta orang) merangkumi 10.39 juta orang lelaki dan 6.19 juta orang perempuan. KPTB turut meningkat sebanyak 0.2 mata peratus kepada 70.8 peratus, berbanding 70.6 peratus pada tahun sebelumnya, sekali gus mencatat paras tertinggi yang pernah direkodkan semenjak empat (4) dekad lepas.

Pada tempoh sama, bilangan penganggur menyusut sebanyak 5.0 peratus kepada 507.2 ribu orang berbanding 534.1 ribu orang pada tahun sebelumnya. Ini mendorong kepada penurunan kadar pengangguran sebanyak 0.2 mata peratus kepada 3.0 peratus

(2024: 3.2%). Kadar ini juga lebih rendah berbanding kadar semasa pra-pandemik iaitu 3.3 peratus yang direkodkan pada tahun 2019 dan merupakan paras terendah yang pernah direkodkan dalam tempoh sedekad. Sementara itu, kadar pengangguran lelaki menurun sebanyak 0.1 mata peratus kepada 2.9 peratus berbanding 3.1 peratus pada tahun sebelum manakala kadar pengangguran perempuan berkurang sebanyak 0.3 mata peratus kepada 3.0 peratus (2024: 3.3%). Seiring dengan bilangan penganggur yang berkurang, penganggur lelaki turut mencatatkan penurunan 3.5 peratus kepada 315.6 ribu orang (2024: 327.1 ribu orang). Seterusnya, penganggur perempuan turut berkurang 7.5 peratus kepada 191.6 ribu orang (2024: 207.0 ribu orang). Daripada jumlah keseluruhan penganggur, kategori penganggur aktif atau mereka yang bersedia untuk bekerja dan aktif mencari pekerjaan menyumbang 79.2 peratus serta merekodkan penurunan sebanyak 1.8 peratus kepada 401.6 ribu orang (2024: 408.8 ribu orang). Sementara itu, penganggur tidak aktif atau mereka yang beranggapan bahawa tiada pekerjaan tersedia merekodkan seramai 105.6 ribu orang (2024: 125.3 orang) berkurang sebanyak 15.8 peratus.

Dalam pada masa sama, nisbah guna tenaga kepada penduduk yang menjadi petunjuk keupayaan ekonomi untuk mewujudkan pekerjaan meningkat sebanyak 0.3 mata peratus kepada 68.7 peratus berbanding 68.4 peratus pada tahun 2024. Dari segi pecahan mengikut sektor, sektor Perkhidmatan kekal sebagai penyumbang utama kepada jumlah guna tenaga, mewakili 66.0 peratus.

70.8%

KPTB merekodkan peningkatan pada tahun 2025

Ini diikuti oleh, sektor Pembuatan sebanyak 16.3 peratus, Pertanian (8.9%), dan Pembinaan (8.2%). Manakala selainnya disumbang oleh sektor Perlombongan & pengkuarian. Pada masa yang sama, guna tenaga mengikut tahap kemahiran kekal tertumpu dalam kategori pekerjaan separa mahir yang merangkumi 57.0 peratus diikuti oleh pekerjaan mahir 30.1 peratus dan pekerjaan berkemahiran rendah 12.9 peratus. Berdasarkan taraf pekerjaan, kategori pekerja merupakan kumpulan terbesar daripada jumlah guna tenaga pada tahun 2025 iaitu 78.4 peratus, seterusnya diikuti penduduk bekerja sendiri (15.7%), majikan (3.8 %) dan pekerja keluarga tanpa gaji (2.1%).

Beralih kepada indikator utama tenaga buruh mengikut negeri, semua negeri mencatatkan KPTB yang lebih tinggi berbanding tahun 2024. W.P. Putrajaya mencatatkan kadar tertinggi iaitu 79.0 peratus diikuti Selangor (78.4%), W.P. Kuala Lumpur (75.8%), Pulau Pinang (72.2%), dan Johor (72.0%). Selain itu, lima (5) negeri mencatatkan KPTB terendah, iaitu Kedah (66.0%), Pahang (65.4%), Perlis (62.3%), Terengganu (60.8%) dan Kelantan (58.1%).

Bagi kadar pengangguran, W.P. Putrajaya mencatatkan kadar pengangguran terendah pada 1.1 peratus, diikuti Melaka (1.6%) dan Pahang (1.8%). Manakala, lima (5) negeri mencatat kadar pengangguran melebihi paras nasional 3.0 peratus, iaitu Sabah (7.2%), W.P. Labuan (6.3%), Perlis (3.9%) serta Kelantan dan Perak masing-masing mencatatkan 3.5 peratus.

79.0%
KPTB W.P. Putrajaya
tertinggi pada
tahun 2025

Luar tenaga buruh

Pada tahun 2025, bilangan penduduk luar tenaga buruh bertambah sebanyak 11.1 ribu orang dengan peningkatan 0.2 peratus iaitu meningkat kepada 7.03 juta orang berbanding 7.02 juta orang pada tahun sebelumnya. Bilangan tenaga buruh perempuan yang merangkumi 69.5 peratus meningkat sebanyak 0.7 peratus kepada 4.89 juta orang (2024: 4.86 juta orang). Sebaliknya, bilangan tenaga buruh lelaki menyusut 1.0 peratus, mencatatkan 2.14 juta orang berbanding 2.16 juta orang pada tahun 2024.

Penduduk luar tenaga buruh di bandar menyumbang 72.7 peratus dari jumlah keseluruhan (5.1 juta orang) berbanding di kawasan luar bandar sebanyak 27.3 peratus (1.9 juta orang). Berdasarkan komposisi mengikut umur, individu berumur 15 hingga 24 tahun terus mencatatkan komposisi tertinggi dalam kalangan mereka yang berada di luar tenaga buruh, iaitu sebanyak 43.3 peratus. Dalam kumpulan umur ini, perempuan menyumbang 54.8 peratus, manakala lelaki merangkumi 45.2 peratus.

Faktor utama yang menyebabkan penduduk di luar tenaga buruh adalah kerja rumah/ tanggungjawab keluarga, dengan sumbangan sebanyak 42.7 peratus. Ini diikuti individu yang terlibat dalam kategori bersekolah/ latihan (42.2%), bersara/lanjut usia (9.4%), hilang upaya (3.6%), akan melanjutkan pelajaran (1.3%) dan tidak berminat (0.8%).

Produktiviti buruh

Peningkatan inovasi dan produktiviti merupakan elemen penting dalam mentransformasikan ekonomi Malaysia daripada model berintensifkan input kepada berintensifkan ekonomi pengetahuan. Produktiviti buruh yang lebih tinggi berupaya memacu pertumbuhan ekonomi yang lebih mampan, inklusif dan berdaya saing. Pengukuran produktiviti buruh

adalah berdasarkan jumlah output yang dikeluarkan oleh setiap pekerja atau bagi setiap jam bekerja.

Secara keseluruhan, tahun 2025 menyaksikan prestasi produktiviti buruh per pekerja merekodkan peningkatan sebanyak 3.4 peratus berbanding 2.4 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Nilai ditambah per pekerja meningkat kepada RM102,672 (2024: RM99,265 per pekerja). Di samping itu, prestasi produktiviti buruh per jam bekerja juga bertumbuh 3.7 peratus (2024: 2.1%) dengan nilai ditambah per jam bekerja sebanyak RM44.5 (2024: RM42.9 per jam).

Jadual 1.9 menunjukkan sektor Pembinaan kekal mencatatkan pertumbuhan tertinggi pada tahun 2025 dengan pertumbuhan dua digit bagi kedua-dua produktiviti buruh iaitu berdasarkan nilai ditambah per pekerja dan nilai ditambah per jam bekerja. Produktiviti buruh per pekerja mencatatkan peningkatan sebanyak 11.2 peratus (2024: 16.4%) dengan nilai RM52,514 per pekerja

(2024: RM47,223 per pekerja). Sementara itu, produktiviti buruh per jam bekerja juga meningkat 10.2 peratus (2024: 17.6%) dengan nilai RM22 per jam bekerja (2024: RM19.9 per jam bekerja).

Seterusnya, produktiviti buruh per pekerja bagi sektor Pembuatan pada tahun 2025 merekodkan peningkatan 3.7 peratus dengan nilai RM 139,454 per pekerja berbanding tahun 2024 dengan pertumbuhan dan produktiviti masing-masing 2.6 peratus dan RM 134,532 per pekerja. Pada tempoh sama, produktiviti buruh per jam bekerja berkembang 4.6 peratus dengan nilai RM59 per jam berbanding peningkatan 2.1 peratus dengan nilai RM 56.5 per jam.

Bagi sektor Pertanian, produktiviti buruh per pekerja pada tahun 2025 kekal sama pada kadar 2.2 peratus seperti yang direkodkan pada tahun sebelumnya dengan nilai RM55,961 per pekerja (2024: RM54,762 per pekerja). Produktiviti buruh per jam bekerja juga berkembang 2.7 peratus (2024: 2.3 %) dengan

Jadual 1.9 Produktiviti buruh tahunan, nilai ditambah per pekerja dan per jam bekerja mengikut aktiviti ekonomi, 2024 – 2025

Aktiviti ekonomi	Produktiviti nilai ditambah per pekerja		Produktiviti nilai ditambah per jam bekerja		
	Nilai (RM)	2024	2025	2024	2025
Pertanian		54,762	55,961	25.2	25.9
Perlombongan dan pengkuarian		1,287,906	1,289,415	524.6	535.1
Pembuatan		134,532	139,454	56.5	59 .0
Pembinaan		47,223	52,514	19.9	22.0
Perkhidmatan		94,152	97,072	40.7	42.0
Produktiviti buruh		99,265	102,672	42.9	44.5
Kadar Pertumbuhan Tahunan (%)		2024	2025	2024	2025
Pertanian		2.2	2.2	2.3	2.7
Perlombongan dan pengkuarian		0.7	0.1	-0.5	2.0
Pembuatan		2.6	3.7	2.1	4.6
Pembinaan		16.4	11.2	17.6	10.2
Perkhidmatan		1.8	3.1	1.3	3.3
Produktiviti buruh		2.4	3.4	2.1	3.7

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

nilai RM25.9 per jam bekerja berbanding RM25.2 per jam bekerja pada tahun sebelumnya.

Sementara itu, produktiviti buruh per pekerja bagi sektor Perkhidmatan pada tahun 2025 meningkat 3.1 peratus (2024: 1.8%) dengan nilai RM97,072 per pekerja (2024: RM94,152 per pekerja). Manakala produktiviti buruh per jam bekerja turut bertumbuh 3.3 peratus (2024: 1.3%) dengan nilai RM42 per jam bekerja berbanding RM40.7 per jam bekerja pada tahun 2024.

Sektor Perlombongan dan pengkuarian pula mencatatkan peningkatan marginal 0.1 peratus bagi segmen produktiviti buruh per pekerja pada tahun 2025 berbanding 0.7 peratus tahun sebelumnya dengan nilai RM1,289,415 per pekerja (2024: RM1,287,906). Pada masa sama, produktiviti buruh per jam bekerja meningkat positif 2.0 peratus berbanding penyusutan 0.5 peratus yang direkodkan pada tahun 2024 dengan nilai RM535.1 per jam bekerja (2024: RM524.6 per jam bekerja).

PROSPEK EKONOMI MALAYSIA 2026

Dalam keadaan landskap global yang mencabar dan tidak menentu, ekonomi Malaysia diunjurkan berkembang antara 4 peratus hingga 5 peratus pada tahun 2026. Dengan pemacu pertumbuhan yang pelbagai, permintaan dalam negeri yang berdaya tahan serta kedudukan yang selamat dalam kitaran teknologi, Malaysia berada pada kedudukan yang baik untuk mendepani cabaran dan risiko pada masa hadapan (BNM, 2026). Pada masa yang sama, Bank Dunia menaikkan unjuran pertumbuhan ekonomi Malaysia bagi tahun 2026 kepada

4.4 peratus daripada 4.1 peratus sebelum ini berdasarkan permintaan domestik yang berdaya tahan. Tabung Kewangan Antarabangsa (IMF) pula menaikkan unjuran pertumbuhan KDNK sebenar Malaysia kepada 4.7 peratus pada tahun 2026.

4.7%
**Unjuran pertumbuhan
 KDNK Malaysia
 pada tahun 2026**

Pencapaian ekonomi Malaysia pada tahun 2026 dapat dilihat melalui pertumbuhan nilai KDNK pada suku pertama tahun tersebut iaitu sebanyak 5.4 peratus, meningkat daripada 4.4 peratus pada suku pertama tahun 2025. Ini mencerminkan bahawa ekonomi Malaysia kekal berdaya tahan di sebalik ketidaktentuan geopolitik global. Prestasi ini disokong oleh perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan dan swasta masing-masing 4.1 peratus (ST1 2025: 2.7%) dan 4.7 peratus (ST1 2025: 4.8%). Komponen PMTK pula berkembang 7.3 peratus berbanding 9.6 peratus tempoh yang sama tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini didorong oleh Struktur dan Jentera & peralatan yang masing-masing meningkat 7.0 peratus (ST1 2025: 13.3%) dan 8.7 peratus (ST1 2025: 5.4%). Sementara itu, Aset lain meningkat kepada 1.3 peratus daripada 6.9 peratus pada suku sama tahun sebelumnya. Bagi prestasi PMTK mengikut sektor, sektor Swasta (sumbangan: 80.3%) meningkat 7.8 peratus (ST1 2025: 9.1%) manakala sektor Awam bertumbuh sebanyak 5.3 peratus berbanding 11.6 peratus pada suku pertama tahun 2025 (KDNK Suku Pertama 2026).

Melihat dari sudut penawaran, sektor Perkhidmatan kekal sebagai pemacu utama pertumbuhan ekonomi pada suku tahun ini dengan sektor-sektor lain turut merekodkan pertumbuhan positif kecuali sektor Perlombongan & pengkuarian. Ini dapat dilihat melalui Indeks Volum Perdagangan borong & runcit yang mencatatkan peningkatan tahunan sebanyak 4.9 peratus, mencapai 167.2 mata. Pertumbuhan ini didorong terutamanya oleh Perdagangan borong yang merekodkan peningkatan 6.1 peratus, diikuti Perdagangan runcit dan Kenderaan bermotor, masing-masing bertumbuh sebanyak 4.8 peratus dan 1.0 peratus. Indeks Pengeluaran Perindustrian (IPP) mengekalkan pertumbuhan positif pada Mei 2026 dengan catatan 8.4 peratus (Mei 2025: 0.04%). Pertumbuhan output dalam sektor Pembuatan merupakan penyumbang utama, dengan peningkatan sebanyak 6.6 peratus (Mei 2025: 2.8%). Nilai kerja dalam sektor Pembinaan turut berkembang kukuh pada suku pertama 2026 iaitu sebanyak 8.5 peratus kepada RM46.5 bilion berbanding RM42.9 bilion suku sama tahun sebelumnya. Prestasi ini didorong terutamanya pengembangan berterusan dalam subsektor utama seperti Aktiviti pertukangan khas (24.6%), Bangunan bukan kediaman (12.7%), Bangunan kediaman (6.1%) dan Kejuruteraan awam (1.5%).

17.2 juta orang
Bilangan tenaga buruh
Malaysia pada suku
tahun pertama 2026

Beralih ke perdagangan antarabangsa, Malaysia merekodkan nilai perdagangan berjumlah RM1.8 trilion, menunjukkan peningkatan memberangsangkan iaitu 22.4 peratus bagi tempoh Januari hingga Jun 2026 berbanding tempoh yang sama tahun 2025 (RM1.5 trilion). Nilai eksport mencecah RM971.6 bilion meningkat 27.5 peratus berbanding RM761.8 bilion pada Januari hingga Jun 2025. Pada tempoh sama, import negara bernilai RM824.4 bilion, berkembang 16.9 peratus (Januari–Jun 2025: RM705.1 bilion). Seterusnya, lebih dagangan melonjak 159.8 peratus kepada RM147.1 bilion, berbanding RM56.6 bilion pada tempoh sama tahun sebelumnya (Perangkaan Perdagangan Luar Negeri Malaysia, Jun 2026).

Pasaran buruh Malaysia terus mencatatkan prestasi memberangsangkan pada suku pertama 2026 dengan pertambahan bilangan tenaga buruh sebanyak 145.4 ribu orang atau 0.9 peratus kepada 17.2 juta orang berbanding suku sama tahun sebelumnya (17.1 juta orang). Sementara itu, KPTB bertumbuh 70.9 peratus berbanding 70.8 peratus pada tempoh sama tahun 2025. Nisbah guna tenaga kepada penduduk juga meningkat sebanyak 0.2 mata peratus kepada 68.8 peratus (ST1 2025: 68.6%). Ini sekali gus menggambarkan keadaan pasaran pekerjaan yang kukuh dan terkawal. Pada tempoh sama, bilangan penduduk bekerja meningkat sebanyak 1.0 peratus kepada 16.7 juta orang (ST1 2025: 16.6 juta orang). Bilangan penganggur pula menurun 3.1 peratus kepada 506.5 ribu orang (ST1 2025: 522.5 ribu orang).

Kadar pengangguran juga berkurang kepada 2.9 peratus berbanding 3.1 peratus suku pertama tahun sebelumnya. Peningkatan ini disokong oleh pertumbuhan guna tenaga dalam semua sektor utama iaitu Perkhidmatan, Pembuatan, Pembinaan, Pertanian serta Perlombongan & Pengkuarian (Sorotan Pasaran Buruh (LMR), Suku Pertama 2026).

Dari aspek pelaburan pula, Malaysia meraih pelaburan diluluskan berjumlah RM92.8 bilion bagi suku pertama 2026, dengan Jepun menjadi pelabur asing terbesar. Pelaburan asing menyumbang 60.5 peratus atau RM56.2 bilion kepada jumlah pelaburan yang diluluskan, manakala pelaburan domestik meningkat 13.0 peratus tahun ke tahun kepada RM36.7 bilion, mewakili 39.5 peratus daripada jumlah kelulusan. Pelaburan ini melibatkan 1,249 projek merentas sektor perkhidmatan, pembuatan dan utama. Walaupun nilai pelaburan mencatatkan penurunan kecil sebanyak 0.2 peratus (ST1 2025: RM93.0 bilion), namun projek yang diluluskan dijangka mewujudkan 50,226 pekerjaan baharu, iaitu peningkatan sebanyak 46.7 peratus berbanding tempoh yang sama tahun lepas (34,240 pekerjaan baharu) (MIDA).

Selain itu, Indeks Pelopor (IP) Malaysia yang menggambarkan hala tuju atau trend ekonomi negara pada masa hadapan meningkat 0.8 peratus tahun ke tahun pada Mei 2026, mencatatkan 114.4 mata berbanding 113.5 mata pada bulan yang sama tahun sebelumnya. Peningkatan ini dipacu oleh prestasi positif beberapa komponen terutamanya Penawaran Wang Benar, M1 (9.2%) dan Import Benar Semi Konduktor (2.7%), selaras dengan kecairan ekonomi yang stabil serta pengembangan aktiviti pengeluaran berkaitan komponen elektronik.

Perjalanan ekonomi negara pada tahun 2026 menyaksikan titik perubahan penting apabila dasar pembangunan kerajaan kini mula dilaksanakan secara menyeluruh menerusi Rancangan Malaysia Ketiga Belas (RMK-13) bagi tempoh 2026–2030. RMK-13 memberi fokus kepada masa depan yang lebih berdaya tahan, bernilai tinggi dan inklusif. Seiring dengan pelaksanaan ini, kerajaan telah memperuntukkan sejumlah RM470 bilion untuk Belanjawan 2026, dengan peruntukan RM338.2 bilion bagi perbelanjaan mengurus dan RM81 bilion untuk perbelanjaan pembangunan. Belanjawan 2026 yang membawa tema 'Belanjawan MADANI Keempat: Belanjawan Rakyat' telah mengetengahkan sembilan (9) tekad utama sebagai tunjang kepada agenda pembangunan negara. Tekad Satu menekankan keluhuran tatakelola terbaik dan tanggungjawab fiskal bagi menutup ruang ketirisan, manakala Tekad Dua memberi tumpuan kepada pemenuhan keutamaan rakyat, termasuk melalui penyasaran subsidi yang lebih saksama. Bagi memperkukuh sektor ekonomi, Tekad Tiga menyasarkan penerajuan ekonomi bernilai tinggi, disokong oleh Tekad Empat yang memacu produk ciptaan tempatan, serta Tekad Lima yang bertujuan meningkatkan ketahanan negara dalam menghadapi cabaran global dan perubahan iklim. Dalam memastikan keseimbangan pembangunan, Tekad Enam berfokus kepada usaha merapatkan jurang wilayah dan mencipta peluang baharu, sementara Tekad Tujuh dan Tekad Lapan masing-masing menjamin kelangsungan hidup rakyat melalui perlindungan sosial dan memperkasa kualiti perkhidmatan awam seperti kesihatan dan pendidikan. Tekad Sembilan melengkapkan kesemua matlamat ini dengan usaha membina jati diri dan memupuk nilai insani demi kesejahteraan rohani dan jasmani masyarakat.

Selain dasar dalam negeri, hala tuju ekonomi Malaysia turut dibentuk oleh perkembangan ekonomi dan geopolitik antarabangsa, yang membawa peluang untuk diraih. Antara peluang utama yang berpotensi diterokai oleh Malaysia adalah melalui pengukuhan hubungan ekonomi dengan blok-blok ekonomi dan rakan dagang strategik antarabangsa. Pengukuhan hubungan Malaysia dengan blok ekonomi baharu seperti BRICS (Brazil, Rusia, India, China dan Afrika Selatan) berpotensi meningkatkan peluang perdagangan, pelaburan serta kerjasama strategik antara negara anggota. Selain itu, usaha kerajaan memperkukuh hubungan ekonomi dengan negara maju juga berpeluang menarik lebih banyak pelaburan berkualiti tinggi serta memperkukuh kerjasama dalam bidang teknologi, inovasi dan pembangunan modal insan. Kerajaan juga turut komited untuk terus memperkukuh keselamatan dalam talian, meningkatkan literasi digital serta melabur dalam keupayaan AI negara bagi memastikan kepentingan Malaysia terus terpelihara.

Walaupun bagaimanapun, konflik geopolitik yang melibatkan kuasa besar dunia sejak penghujung Februari 2022 telah mewujudkan ketidakpastian dalam ekonomi global sehingga memberi kesan kepada rantau Asia Tenggara termasuk Malaysia. Gangguan di Selat Hormuz, laluan perdagangan strategik dunia telah melonjakkan harga minyak mentah dan kos perdagangan antarabangsa. Walaupun keadaan ini memberi kelebihan kepada Malaysia sebagai negara pengeluar minyak,

situasi tersebut turut meningkatkan tekanan inflasi akibat kenaikan kos bahan api, pengangkutan dan logistik. Susulan konflik tersebut, Kerajaan telah melaksanakan beberapa langkah strategik bagi memperkukuh daya tahan industri utama terhadap kejutan luaran dan ketidakpastian geopolitik. Antaranya adalah usaha memperluas pencarian sumber bahan api dari pelbagai negara, bagi memastikan jaminan bekalan tenaga negara. Inisiatif oleh Petrolia Nasional Berhad (PETRONAS) itu bertujuan memastikan bekalan bahan api negara terus mencukupi. Pada masa sama, kerajaan turut komited untuk mengekalkan harga minyak RON95 bersubsidi pada RM1.99 seliter bagi lebih 14 juta penerima yang layak, sekali gus membantu mengurangkan tekanan kos sara hidup rakyat. Langkah-langkah ini berupaya memperkukuh daya tahan ekonomi negara dalam berdepan cabaran global serta menyediakan asas yang kukuh untuk pertumbuhan ekonomi yang berterusan.

Berlandaskan daya tahan tersebut, prospek ekonomi Malaysia terus menunjukkan perkembangan yang kukuh, didorong oleh peningkatan pelaburan tempatan dan luar negara serta lonjakan permintaan terhadap semikonduktor, pusat data dan teknologi AI. Pertumbuhan ini turut disokong oleh permintaan domestik yang stabil dan perbelanjaan isi rumah yang berdaya tahan, di samping pelaburan dan aktiviti eksport yang berterusan.

Rencana 1:

Umur Persaraan dan Pengangguran di Malaysia: Satu Analisis Empirikal²

Nursakinah binti Mazlan & Mohammad Luqman bin Humaidi

Bahagian Perangkaan Akaun Negara, Jabatan Perangkaan Malaysia

Abstrak

Kajian ini meneliti hubungan antara pertambahan bilangan pesara dan kadar pengangguran di Malaysia bagi tempoh 2015 hingga 2024. Isu ini timbul daripada andaian bahawa persaraan membuka peluang pekerjaan kepada golongan muda, namun realiti pasaran buruh menunjukkan keadaan yang lebih kompleks. Kajian ini menggunakan pendekatan kuantitatif berasaskan data siri masa tahunan daripada Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM), Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP) dan Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA). Analisis dijalankan menggunakan kaedah deskriptif, ujian *Augmented Dickey-Fuller* (ADF), regresi *first difference*, ujian *Durbin-Watson* dan ujian *Granger causality*. Hasil kajian mendapati bahawa peningkatan bilangan pesara tidak mempunyai hubungan yang signifikan dengan perubahan bilangan penganggur. Ujian *Granger causality* juga menunjukkan tiada hubungan sebab-akibat jangka pendek antara kedua-dua pemboleh ubah. Kesimpulannya, kadar pengangguran lebih dipengaruhi oleh faktor struktur ekonomi dan dinamika pasaran buruh berbanding persaraan semata-mata. Dapatan ini mencadangkan bahawa dasar pengurangan pengangguran perlu memberi fokus kepada penciptaan pekerjaan dan pengukuhan ekonomi secara menyeluruh.

1.0 Pendahuluan

Malaysia sedang mengalami perubahan struktur demografi kesan daripada peningkatan jangka hayat penduduk serta penurunan kadar kelahiran. Keadaan ini menjadi semakin ketara sehingga mendorong kerajaan memperkenalkan Akta Umur Persaraan Minimum 2012 (Akta 753) yang menetapkan persaraan wajib pada umur 60 tahun dan berkuat kuasa mulai 1 Julai 2013 (Malaysia, 2012). Dalam konteks ekonomi buruh, terdapat anggapan bahawa apabila individu bersara, mereka akan meninggalkan ruang pekerjaan yang boleh diisi oleh golongan muda, sekali gus membantu mengurangkan kadar pengangguran dalam negara. Namun, tanggapan ini perlu diuji melalui analisis berasaskan data yang kukuh, kerana trend sebenar penyertaan pesara dalam pasaran kerja menunjukkan pola yang tidak konsisten dan berubah mengikut masa.

Secara teori, apabila individu bersara, mereka meninggalkan kekosongan dalam pasaran kerja, yang secara langsung dapat membuka peluang pekerjaan baharu kepada generasi muda, lantas menyumbang kepada penurunan kadar pengangguran. Laporan *International Labour Organization* (2020) menjelaskan bahawa perubahan struktur umur penduduk global, termasuk peningkatan peratusan warga tua dalam tenaga buruh, memberi kesan kepada komposisi pekerjaan dan permintaan buruh. Situasi ini mewujudkan keperluan dasar yang mengambil kira keseimbangan antara peluang pekerjaan bagi belia dan keperluan tenaga kerja

---

²Rencana ini adalah pandangan penulis dan tidak mewakili pandangan dari Jabatan Perangkaan Malaysia

berpengalaman. Namun, dalam konteks sebenar, kesan tersebut tidak berlaku secara mutlak. Ramai pesara di Malaysia kekal aktif dalam pasaran kerja, terutamanya melalui sektor tidak formal dan pekerjaan sambilan, atas alasan keperluan kewangan, minat untuk terus bekerja, atau kekurangan perlindungan sosial selepas bersara (Godfrey et al., 2021). Kehadiran semula pesara ke pasaran buruh ini menimbulkan persaingan yang berpotensi menjejaskan peluang pekerjaan untuk tenaga kerja muda dan mungkin memberi tekanan kepada kadar pengangguran secara keseluruhan.

Tambahan pula, statistik rasmi kadar pengangguran yang dikeluarkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) tidak semestinya menangkap dinamika sebenar yang melibatkan pesara yang masih bekerja atau sedang mencari pekerjaan tidak formal. Definisi pengangguran rasmi hanya merangkumi individu berumur 15 - 64 tahun yang tidak bekerja tetapi aktif mencari pekerjaan dan sedia untuk bekerja, sedangkan ramai pesara tidak termasuk dalam kategori ini walaupun mereka kekal beraktiviti ekonomi (Jabatan Perangkaan Malaysia, 2024). Maka, pemahaman terhadap hubungan antara bilangan pesara dan kadar pengangguran memerlukan analisis yang lebih mendalam dengan menggunakan pendekatan statistik yang sesuai.

Justeru, kajian ini dijalankan bagi meneliti hubungan statistik antara pertambahan bilangan pesara dan kadar pengangguran di Malaysia bagi tempoh 2015 hingga 2024. Tempoh ini dipilih kerana ia mencerminkan pelaksanaan penuh dasar umur persaraan baharu dan meliputi perubahan ekonomi penting, termasuk impak pandemik COVID-19 terhadap pasaran buruh. Kajian ini akan menggunakan kaedah statistik seperti korelasi Pearson dan regresi linear untuk menentukan kekuatan, arah, dan kesignifikanan hubungan antara kedua-dua pemboleh ubah tersebut. Dapatan kajian ini diharap dapat memberikan gambaran empirikal yang berguna kepada pembuat dasar dalam merangka strategi tenaga buruh yang lebih mampan serta dasar persaraan yang lebih responsif terhadap cabaran ekonomi semasa.

2.0 Objektif Kajian

- a. Menganalisis hubungan statistik antara pertambahan bilangan pesara dengan pengangguran di Malaysia bagi tempoh 2015 hingga 2024.
- b. Mengenal pasti pola dan trend tahunan bilangan pesara serta bilangan penganggur di Malaysia sepanjang tempoh kajian.
- c. Menilai sifat kepegungan siri masa bagi pemboleh ubah yang dikaji menggunakan ujian *Augmented Dickey-Fuller*.
- d. Membina dan mentafsir model regresi siri masa dalam bentuk *first difference* bagi menilai pengaruh bilangan pesara terhadap bilangan penganggur.
- e. Menilai kewujudan hubungan dinamik jangka pendek antara pemboleh ubah menggunakan ujian *Granger causality*.

3.0 Sorotan Literatur

Isu penuaan penduduk dan penyertaan warga emas dalam pasaran buruh semakin menjadi tumpuan, baik di peringkat global mahupun nasional. Penyertaan lebih aktif individu berumur 60 tahun ke atas sering dikaitkan dengan implikasi terhadap kadar pengangguran, terutamanya dalam kalangan belia. Oleh itu, sorotan literatur ini menumpukan kepada dapatan kajian terdahulu yang membincangkan isu tersebut daripada pelbagai perspektif dan pendekatan metodologi, bagi membentuk kerangka analisis yang lebih menyeluruh dan komprehensif.

Godfrey et al. (2021), melalui kajian kualitatif menggunakan wawancara mendalam terhadap pesara mendapati bahawa ramai individu yang telah bersara memilih untuk terus bekerja dalam sektor informal atau separuh masa. Keputusan ini didorong oleh pelbagai faktor seperti keperluan kewangan, keinginan sosial untuk kekal aktif serta terus terlibat dalam komuniti. Walaupun kajian ini tidak menggunakan analisis statistik kuantitatif, ia memberi sumbangan penting dalam membina pemahaman naratif terhadap pengalaman dan motivasi pesara dalam konteks Malaysia yang sedang menuju ke arah negara menua. Kajian oleh Suppiah et al. (2024) pula menjalankan kajian kuantitatif menggunakan soal selidik terhadap 500 responden warga emas di Semenanjung Malaysia dan menganalisis data tersebut menggunakan analisis korelasi Pearson dan regresi linear berganda. Kajian ini menilai hubungan antara faktor modal insan seperti pendidikan, kemahiran dan pengalaman kerja dengan kecenderungan untuk bekerja semula selepas persaraan. Dapatan tersebut memperlihatkan hubungan positif yang signifikan antara tahap pendidikan dan kecenderungan untuk kekal dalam pasaran buruh, sekali gus menunjukkan bahawa penyertaan tenaga kerja warga emas berpendidikan tidak semestinya mengurangkan peluang pekerjaan bagi generasi muda.

Abdullah (2020) dalam analisis deskriptifnya menggunakan data sekunder daripada Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) dan PERKESO untuk menilai trend kadar pengangguran belia serta perubahan dasar umur persaraan. Meskipun tidak menggunakan kaedah inferens statistik, kajian ini secara signifikan menimbulkan kebimbangan terhadap kemungkinan berlakunya pertindihan antara kumpulan umur dalam pasaran buruh, khususnya apabila dasar umur persaraan dinaikkan tanpa pertimbangan menyeluruh terhadap kapasiti pasaran kerja.

Minhat & Suwanmanee (2023) pula mengambil pendekatan tinjauan literatur sistematik berdasarkan protokol PRISMA. Kajian mereka meneliti lebih 30 artikel yang berkaitan dengan pekerjaan pasca-persaraan dan menekankan bahawa faktor kesihatan, sokongan keluarga serta fleksibiliti kerja sering menjadi faktor penentu kepada keputusan warga emas untuk terus bekerja. Walaupun tidak menggunakan pendekatan kuantitatif, ulasan ini memberikan asas penting dalam memahami konteks sosial dan peribadi yang mempengaruhi tingkah laku tenaga buruh warga emas.

Dalam kajian oleh Mansor et al. (2015), data soal selidik dikumpul daripada kalangan penjawat awam yang menghampiri umur persaraan bagi menilai tahap persediaan bersara. Kajian ini menggunakan regresi logistik dan ANOVA untuk menguji hubungan antara faktor demografi seperti umur, tahap pendidikan dan pendapatan dengan kesediaan untuk bersara. Hasilnya menunjukkan bahawa ramai individu tidak bersedia dari segi kewangan dan psikologi untuk bersara sepenuhnya, dan hal ini mendorong mereka untuk terus bekerja dalam sektor tidak formal, yang memberi implikasi tidak langsung terhadap statistik pengangguran rasmi.

Cui (2025) dalam kajian doktoralnya di Kanada dan Amerika Syarikat menggunakan analisis regresi *Ordinary Least Squares* (OLS) dan *probit regression* untuk menilai kesan penyertaan warga emas terhadap kadar pengangguran belia. Kajian beliau mendapati bahawa tiada korelasi negatif yang signifikan antara kedua-dua pemboleh ubah. Malah, dalam ekonomi yang berkembang, warga emas dan belia cenderung beroperasi dalam segmen pasaran kerja yang berbeza, menjadikan isu persaingan antara generasi tidak begitu ketara.

Bertoni dan Brunello (2021) juga menggunakan kaedah *difference-in-differences* (DiD) dalam kajian ke atas data panel serantau di Itali bagi menilai impak peningkatan umur persaraan yang diperkenalkan melalui dasar fiskal. Dapatan mereka menunjukkan bahawa peningkatan umur persaraan tidak secara langsung mengurangkan kadar pekerjaan dalam kalangan belia, malah kesannya sangat bergantung kepada keadaan pasaran buruh tempatan. Dalam kawasan yang mengalami pertumbuhan ekonomi yang pesat, tiada bukti persaingan ketara antara generasi dalam pasaran kerja. Ini menyokong hujah bahawa dasar umur persaraan perlu disesuaikan dengan kapasiti guna tenaga serantau.

Kajian oleh Jousten et al. (2010) di Belgium pula menggunakan pendekatan simulasi dasar dan analisis regresi untuk menilai kesan persaraan awal terhadap peluang pekerjaan belia. Kajian ini mencadangkan bahawa walaupun terdapat sedikit ruang yang terbuka untuk belia apabila warga emas bersara awal, kesan tersebut bersifat sementara dan tidak berpanjangan tanpa rangsangan dalam penciptaan pekerjaan baharu.

Ji (2017) menggunakan data rentas negara daripada 20 negara OECD dan menjalankan analisis korelasi serta model regresi berganda untuk menilai hubungan antara penyertaan warga emas dan kadar pekerjaan belia. Beliau mendapati tiada corak konsisten yang menyokong tanggapan bahawa peningkatan dalam pekerjaan warga emas menjejaskan peluang pekerjaan untuk belia, sebaliknya mencadangkan bahawa kesan sebenar bergantung kepada struktur pasaran kerja dan sektor ekonomi yang terlibat.

Selain itu, Rozen-Bakher (2018) menjalankan analisis terhadap 30 negara maju untuk menilai kesan peningkatan normal *retirement age* (NRA) terhadap kadar pengangguran mengikut kumpulan umur. Kajian tersebut mendapati bahawa peningkatan NRA dalam pasaran buruh yang mengalami kekurangan peluang pekerjaan boleh meningkatkan pengangguran belia dan dewasa walaupun dalam masa yang sama membantu mengurangkan pengangguran warga emas. Kajian ini menunjukkan bahawa kesan dasar umur persaraan sangat bergantung kepada keadaan struktur pasaran buruh dan tahap kestabilan ekonomi sesebuah negara.

Dari sudut teori ekonomi buruh, Lefèbvre (2012) membangunkan sebuah model keseimbangan pengangguran berasaskan model *Diamond-Mortensen-Pissarides* yang menggabungkan heterogeniti umur dan kebarangkalian persaraan. Model ini menunjukkan bahawa kesan perubahan umur persaraan terhadap pengangguran belia tidak bersifat automatik sebaliknya bergantung kepada produktiviti relatif antara pekerja muda dan tua serta keputusan sebuah syarikat dalam membuka kekosongan jawatan. Hasil kajian ini menunjukkan bahawa "*lump of labor*" tidak semestinya sah dalam konteks pasaran buruh moden.

Kajian terbaru oleh Rabaté, Jongen, & Atav (2024) yang menggunakan pendekatan *Regression Discontinuity Design* (RDD) berdasarkan variasi kohort kelahiran di Belanda bagi menilai kesan peningkatan *statutory retirement age* (SRA). Kajian tersebut mendapati bahawa peningkatan SRA menaikkan kadar pekerjaan dalam tempoh antara umur persaraan lama dan baharu dengan menggunakan data pentadbiran menyeluruh. Namun begitu, sebahagian besar kesan tersebut didapati bersifat mekanikal iaitu individu hanya kekal lebih lama dalam status pasaran buruh sedia ada tanpa bukti bahawa penyertaan warga emas menyebabkan persaingan langsung yang menjejaskan peluang pekerjaan belia.

Secara keseluruhannya, kajian terdahulu memberikan gambaran bercampur tentang hubungan antara penyertaan warga emas dalam pasaran buruh dan kadar pengangguran. Walaupun sesetengah dapatan menunjukkan kemungkinan wujudnya tekanan terhadap pasaran kerja, kebanyakan bukti empirikal menolak andaian bahawa warga emas secara automatik menghalang peluang pekerjaan untuk generasi muda. Dalam konteks Malaysia, kekurangan kajian statistik empirikal berkaitan hubungan ini menunjukkan wujudnya jurang yang masih belum diterokai. Maka, kajian ini dirancang untuk menilai kekuatan dan arah hubungan tersebut dengan menggunakan kaedah korelasi Pearson dan model regresi linear berdasarkan data siri masa dari tahun 2015 hingga 2024.

4.0 Metodologi Kajian

4.1 Reka Bentuk Kajian

Kajian ini menggunakan pendekatan kuantitatif berasaskan analisis siri masa tahunan bagi menilai hubungan antara dua pemboleh ubah utama, iaitu bilangan pesara, tenaga buruh dan bilangan penganggur di Malaysia bagi tempoh 2015 hingga 2024. Reka bentuk kajian berbentuk korelasi dan analisis trend masa digunakan untuk melihat pola perubahan dan hubungan statistik yang wujud. Data yang digunakan dalam kajian ini merupakan data sekunder, iaitu maklumat sedia ada yang diperoleh daripada sumber rasmi kerajaan dalam tempoh sepuluh tahun yang lalu.

4.2 Sumber Data

Sumber data yang digunakan dalam kajian ini diperoleh daripada Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM), merangkumi dua indikator ekonomi utama iaitu bilangan penganggur dan tenaga buruh manakala bilangan pesara pula diperoleh daripada Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP) dan Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA). Dalam kajian ini, jumlah bilangan pesara dikira sebagai hasil tambah pesara daripada kedua-dua sumber tersebut, iaitu pesara JPA dan pesara KWSP bagi umur pengeluaran 50, 55 dan 60 tahun. Bagi data pesara JPA sebelum tahun 2018, nilai yang digunakan adalah berdasarkan anggaran purata tahunan sebanyak 23,000 orang seperti yang dinyatakan dalam penerbitan rasmi JPA. Oleh itu, jumlah bilangan pesara yang digunakan dalam kajian ini mewakili anggaran keseluruhan pesara sektor awam dan swasta di Malaysia bagi tempoh kajian. Kajian ini menggunakan data bersiri tahunan yang meliputi tempoh dari tahun 2015 hingga 2024. Data ini digunakan bagi menilai perubahan dari semasa ke semasa serta menganalisis hubungan antara bilangan pesara dan tenaga buruh dengan penganggur dalam pasaran buruh Malaysia.

4.3 Pemboleh Ubah Kajian

Jadual 1(a) Jenis dan pemboleh ubah dalam kajian

Jenis	Pemboleh Ubah	Keterangan
Bebas	Bilangan pesara ('000) orang	Jumlah tenaga buruh yang telah bersara daripada pekerjaan
	Tenaga buruh ('000) orang	Jumlah tenaga buruh yang bekerja atau aktif mencari pekerjaan
Bersandar	Bilangan penganggur ('000) orang	Jumlah tenaga buruh yang tidak bekerja tetapi aktif mencari pekerjaan

4.4 Metodologi

Terdapat beberapa kaedah yang dilaksanakan bagi kajian ini iaitu:

4.4.1 Analisis Deskriptif

Analisis deskriptif digunakan bagi menggambarkan trend dan ciri-ciri asas data kajian sepanjang tempoh 2015 hingga 2024. Statistik seperti min, nilai maksimum dan minimum, serta sisihan piawai digunakan bagi menilai tahap variasi pemboleh ubah. Carta garis dan jadual ringkasan turut digunakan untuk menunjukkan perubahan bilangan penganggur, bilangan pesara dan tenaga buruh dari tahun ke tahun.

4.4.2 Ujian Kepegunan (*Augmented Dickey-Fuller*)

Disebabkan data yang digunakan berbentuk siri masa, ujian *Augmented Dickey-Fuller* (ADF) dijalankan untuk menentukan sama ada pemboleh ubah mengandungi *unit root* atau tidak. Ujian ini penting bagi mengelakkan masalah regresi palsu (*spurious regression*) yang boleh berlaku apabila pemboleh ubah tidak pegun dianalisis pada aras signifikan lima (5) peratus. Ujian ADF dijalankan dengan hipotesis berikut:

H_0 : Siri masa mengandungi *unit root* (tidak pegun)

H_1 : Siri masa tidak mengandungi *unit root* (pegun)

4.4.3 *First Difference Regression Model*

Sekiranya siri masa didapati tidak pegun pada aras *level*, transformasi *first difference* digunakan bagi menstabilkan data. Transformasi ini dilakukan dengan mengambil perbezaan antara nilai pemboleh ubah pada tahun semasa dan nilai pada tahun sebelumnya.

Transformasi *first difference* ditulis seperti berikut:

$$\Delta Y_t = Y_t - Y_{t-1}$$

Kaedah ini membantu menghapuskan trend dalam siri masa dan menjadikan data lebih stabil untuk analisis regresi.

4.4.4 Analisis Regresi (*Ordinary Least Squares*)

Bagi menilai hubungan antara pemboleh ubah kajian, model regresi dianggarkan menggunakan kaedah *Ordinary Least Squares* (OLS). Model ini digunakan untuk menentukan sama ada perubahan dalam bilangan pesara dan tenaga buruh mempunyai kesan terhadap perubahan bilangan penganggur. Beberapa statistik penting seperti nilai R^2 , *Adjusted R*², *t-statistic* dan *p-value* turut digunakan bagi menilai signifikan statistik model dan pemboleh ubah yang terlibat.

4.4.5 Ujian Autokorelasi (*Durbin-Watson*)

Dalam analisis siri masa, penting untuk memastikan bahawa residu model regresi tidak mempunyai hubungan bersiri antara satu sama lain. Kehadiran autokorelasi boleh menyebabkan anggaran pekali regresi menjadi tidak cekap dan menjejaskan kesahihan keputusan statistik. Bagi mengesan kewujudan autokorelasi dalam model, ujian *Durbin-Watson* (DW) digunakan.

Statistik *Durbin-Watson* dikira menggunakan formula:

$$DW = \frac{\sum (e_t - e_{t-1})^2}{\sum e_t^2}$$

Nilai statistik DW berada dalam julat 0 hingga 4. Jika nilai DW menghampiri 2, ini menunjukkan bahawa residu model tidak mempunyai hubungan bersiri yang signifikan dan model regresi yang dianggarkan adalah stabil.

4.4.6 Ujian *Granger Causality*

Selain menilai hubungan statistik antara pemboleh ubah, kajian ini turut menguji kewujudan hubungan sebab-akibat jangka pendek antara bilangan pesara dan bilangan penganggur menggunakan ujian *Granger Causality*.

Hipotesis ujian *Granger* adalah seperti berikut:

H_0 : bilangan pesara tidak menyebabkan bilangan penganggur secara *Granger*

H_1 : bilangan pesara menyebabkan bilangan penganggur secara *Granger*

Jika nilai *p* lebih kecil daripada aras signifikan yang ditetapkan, hipotesis nol ditolak dan dapat disimpulkan bahawa wujud hubungan sebab-akibat jangka pendek antara pemboleh ubah tersebut.

4.5 Limitasi Kajian

Kajian ini mempunyai beberapa kekangan yang perlu diambil kira dalam mentafsir dapatan kajian. Salah satu kekangan utama ialah keterbatasan data berkaitan bilangan pesara. Data bilangan pesara yang diperoleh daripada KWSP dan JPA hanya tersedia dalam bentuk agregat dan tidak menyediakan pecahan yang terperinci mengikut kumpulan umur.

Selain itu, data pesara bagi sektor awam yang diperoleh daripada JPA hanya tersedia bagi tahun-tahun tertentu. Oleh itu, bagi tempoh sebelum tahun 2018, kajian ini menggunakan anggaran purata tahunan sebanyak 23,000 orang seperti yang dinyatakan dalam penerbitan rasmi JPA. Pendekatan ini digunakan bagi memastikan kesinambungan siri masa data dalam tempoh kajian.

Di samping itu, bilangan pesara yang digunakan dalam kajian ini merupakan jumlah gabungan pesara daripada sektor awam dan swasta, iaitu pesara JPA dan pesara KWSP bagi umur pengeluaran 50, 55 dan 60 tahun. Walaupun pendekatan ini memberikan gambaran umum mengenai saiz populasi pesara di Malaysia, ia tidak dapat membezakan dengan tepat taburan umur atau jenis persaraan dalam kalangan pesara.

Walaupun begitu, penggunaan data agregat bilangan pesara masih dapat memberikan gambaran umum mengenai hubungan antara persaraan dan pengangguran dalam pasaran buruh Malaysia. Kajian pada masa hadapan disarankan untuk menggunakan data yang lebih terperinci mengikut kumpulan umur sekiranya data tersebut tersedia.

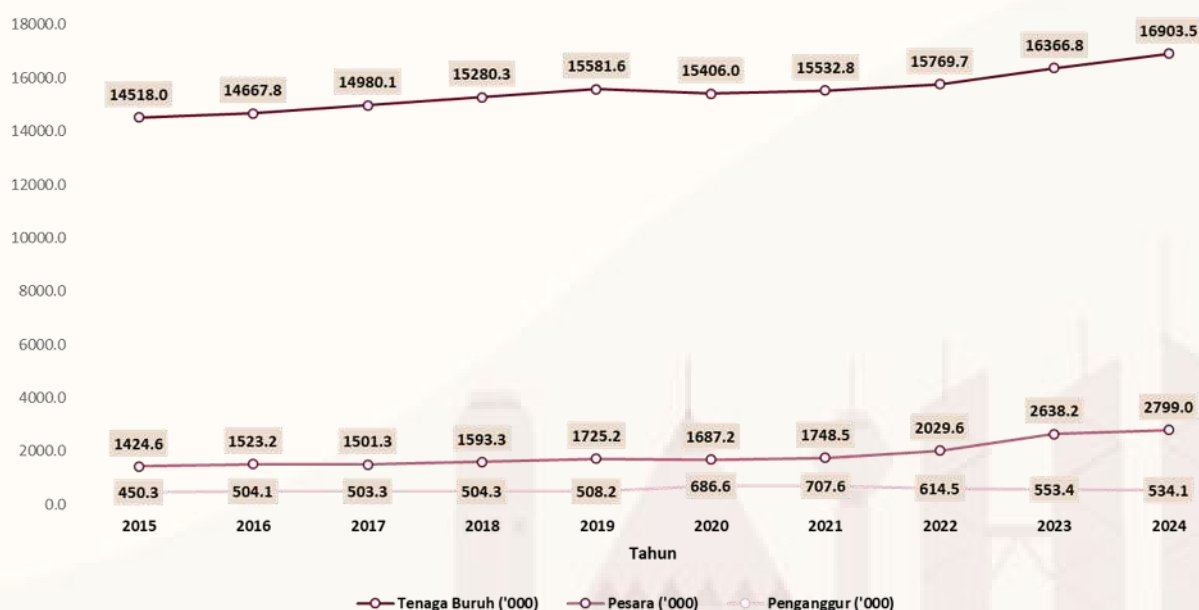
5.0 Hasil dan Penemuan

Analisis ini dijalankan menggunakan beberapa kaedah ekonometrik termasuk analisis deskriptif, ujian kepegungan ADF, model regresi *first difference*, ujian DW serta ujian *Granger causality*. Analisis ini bertujuan untuk menentukan sama ada bilangan pesara mempunyai pengaruh terhadap perubahan bilangan penganggur dalam pasaran buruh Malaysia.

5.1 Analisis Deskriptif

Analisis deskriptif digunakan bagi memberikan gambaran awal mengenai corak dan variasi pemboleh ubah kajian sepanjang tempoh kajian.

Carta 1(a) Bilangan pesara, penganggur dan tenaga buruh, Malaysia, 2015–2024

Jadual 1(b) Bilangan Pesara, Penganggur dan Tenaga buruh, Malaysia, 2015 – 2024

Pemboleh Ubah	N	Minimum	Maksimum	2024Min	Sisihan Piawai
Pesara ('000)	10	1,424.6	2,799.0	1,867.0	480.60
Tenaga buruh ('000)	10	14,518.0	16,903.5	15,500.7	729.22
Penganggur ('000)	10	450.3	707.6	556.6	85.34

Carta 1(a) memaparkan trend peningkatan yang konsisten dan tekal bagi bilangan pesara dan saiz tenaga buruh di Malaysia sepanjang tempoh 2015 hingga 2024. Bilangan pesara mencatatkan pertumbuhan daripada tahap minimum 1,424.6 ribu orang pada tahun 2015 kepada tahap maksimum 2,799.0 ribu orang pada tahun 2024, manakala saiz tenaga buruh turut berkembang secara stabil daripada 14,518.0 ribu orang kepada 16,903.5 ribu orang dalam tempoh yang sama. Sebaliknya, trend bilangan penganggur menunjukkan pola yang lebih tidak menentu (*fluctuating*) dengan lonjakan visual yang ketara pada tahun 2021 mencecah 707.6 ribu orang akibat impak ekonomi pandemik COVID-19, sebelum menunjukkan arah aliran menurun semula.

Jadual 1(b) memaparkan statistik deskriptif bagi bilangan pesara, saiz tenaga buruh keseluruhan dan bilangan penganggur bagi tempoh 2015 hingga 2024. Keputusan menunjukkan bahawa purata bilangan pesara bagi tempoh kajian adalah sekitar 1,867.0 ribu orang dengan sisihan piawai sebanyak 480.60. Nilai minimum pesara direkodkan pada tahun 2015 iaitu 1,424.6 ribu orang manakala nilai maksimum dicatatkan pada tahun 2024 iaitu 2,799 ribu orang. Peningkatan yang konsisten ini menunjukkan bahawa jumlah individu yang mencapai umur persaraan semakin meningkat dari semasa ke semasa.

Bagi tenaga buruh pula, purata jumlah tenaga buruh adalah sekitar 15,500.7 ribu orang dengan sisihan piawai sebanyak 729.22. Nilai minimum tenaga buruh direkodkan pada tahun 2015 iaitu 14,518.0 ribu orang manakala nilai maksimum pula dicatatkan sebanyak 16,903.5 ribu orang pada tahun 2024. Peningkatan tenaga buruh ini mencerminkan perkembangan pasaran buruh di Malaysia yang dipengaruhi oleh pertumbuhan populasi serta peningkatan penyertaan tenaga kerja dalam ekonomi. Secara keseluruhannya, statistik deskriptif menunjukkan bahawa ketiga-tiga pemboleh ubah mengalami perubahan yang ketara sepanjang tempoh kajian.

5.2 Ujian Kepegunan (ADF test)

Ujian ADF dijalankan bagi menentukan sama ada siri masa bagi setiap pemboleh ubah adalah pegun atau tidak. Ujian ini penting bagi mengelakkan masalah *spurious regression* dalam analisis siri masa.

Jadual 1(c) Hasil ujian ADF bagi setiap pemboleh ubah

Pemboleh ubah	ADF	Keputusan
Pesara	1.078	Tidak pegun
Tenaga buruh	0.942	Tidak pegun
Penganggur	-1.673	Tidak pegun

Keputusan ujian ADF menunjukkan bahawa nilai ADF statistik bagi bilangan pesara ialah 1.078, tenaga buruh ialah 0.942, manakala bilangan penganggur ialah -1.673. Kesemua nilai ini adalah lebih besar daripada nilai kritikal pada aras signifikan lima peratus iaitu -3.00. Oleh itu, hipotesis nol gagal ditolak bagi semua pemboleh ubah yang diuji.

Ini menunjukkan bahawa siri masa bagi bilangan pesara, tenaga buruh dan bilangan penganggur adalah tidak pegun pada aras level. Ketidakpegunan ini menunjukkan bahawa data mempunyai trend atau variasi yang berubah dari semasa ke semasa. Oleh itu, transformasi *first difference* perlu dilakukan bagi menstabilkan siri masa sebelum analisis regresi dijalankan.

5.3 Analisis Regresi (*First Difference*)

Selepas data ditransformasikan kepada *first difference*, model regresi dianggarkan menggunakan kaedah OLS bagi menilai hubungan antara perubahan bilangan pesara, tenaga buruh dan bilangan penganggur.

Model regresi adalah seperti berikut:

$$\Delta UNEMP = \beta_0 + \beta_1 \Delta RET + \beta_2 \Delta LAB + \varepsilon$$

di mana:

$\Delta UNEMP$ = perubahan bilangan penganggur

ΔRET = perubahan bilangan pesara

ΔLAB = perubahan tenaga buruh

β_0 = pemalar

β_1 dan β_2 = pekali regresi

ε = terma ralat

Keputusan regresi adalah seperti berikut:

Jadual 1(d) Hasil regresi *first difference*

Pemboleh Ubah	Pekali	t-stat	Nilai-p
Pemalar	79.57	2.86	0.029
ΔRET	-0.088	-0.68	0.520
ΔLAB	-0.214	-1.94	0.101

*pemboleh ubah bersandar: $\Delta UNEMP$

Jadual 1(e) Statistik model

Pemboleh Ubah	Nilai-p
R^2	0.649
Adjusted R^2	0.532
F-stat	5.551
Prob (F)	0.043

Keputusan analisis regresi menunjukkan bahawa model yang dianggarkan adalah signifikan secara keseluruhan dengan nilai bagi F-statistik sebanyak 0.043 yang lebih kecil daripada aras signifikan lima peratus. Ini menunjukkan bahawa kedua-dua pemboleh ubah, perubahan bilangan pesara dan perubahan tenaga buruh mempunyai hubungan dengan perubahan bilangan penganggur dalam model yang dianggarkan.

Nilai R^2 bagi model adalah sebanyak 0.649 yang menunjukkan bahawa kira-kira 64.9 peratus variasi dalam perubahan bilangan penganggur dapat dijelaskan oleh perubahan bilangan pesara dan tenaga buruh dalam model ini. Lebih daripada itu mungkin dipengaruhi oleh faktor lain seperti keadaan ekonomi, pertumbuhan sektor industri dan perubahan dalam permintaan buruh.

Pemboleh ubah perubahan bilangan pesara pula menunjukkan pekali negatif iaitu -0.088 dengan nilai-p sebanyak 0.520. Walau bagaimanapun, nilai-p yang melebihi aras signifikan lima peratus menunjukkan bahawa perubahan bilangan pesara tidak mempunyai kesan yang signifikan terhadap perubahan bilangan penganggur dalam tempoh kajian. Keputusan ini mungkin menunjukkan peningkatan bilangan pesara tidak semestinya membuka peluang pekerjaan baharu dalam pasaran buruh kerana pengangguran turut dipengaruhi oleh pelbagai faktor lain seperti pertumbuhan ekonomi dan struktur pasaran pekerjaan.

Selain itu, pemboleh ubah perubahan tenaga buruh juga menunjukkan hubungan negatif dengan perubahan bilangan penganggur sebanyak -0.214. Walaupun hubungan ini tidak signifikan, nilai-p sebanyak 0.101 menunjukkan terdapat kecenderungan hubungan songsang antara perubahan tenaga buruh dan perubahan pengangguran. Ini mungkin menunjukkan bahawa peningkatan penyertaan tenaga buruh dalam ekonomi boleh membantu mengurangkan tekanan pengangguran walaupun kesannya tidak begitu kuat dalam tempoh kajian yang agak pendek.

Secara keseluruhannya, kajian ini mendapati bahawa perubahan dalam bilangan pesara tidak mempunyai pengaruh yang signifikan terhadap perubahan pengangguran di Malaysia. Sebaliknya, dinamika pengangguran mungkin lebih dipengaruhi oleh faktor-faktor struktur pasaran buruh dan keadaan ekonomi secara keseluruhan. Ketidaksignifikanan hubungan ini menunjukkan bahawa andaian teori *Lump of Labor* yang disebut Lefèbvre (2012), yang mendakwa terdapat jumlah pekerjaan tetap dalam ekonomi, tidak terpakai dalam konteks Malaysia bagi tempoh 2015 - 2024. Sebaliknya, dinamika pengangguran lebih dipengaruhi oleh faktor struktur dan keadaan ekonomi secara menyeluruh.

5.4 Ujian Autokorelasi (Durbin-Watson)

Ujian DW dijalankan bagi mengesan kewujudan autokorelasi dalam residu model regresi. Autokorelasi merujuk kepada keadaan di mana residu dalam model regresi mempunyai hubungan antara satu sama lain, yang boleh menjejaskan ketepatan anggaran pekali regresi.

Dengan menggunakan model DW seperti berikut:

$$DW = \frac{\sum (e_t - e_{t-1})^2}{\sum e_t^2}$$

Jadual 1(f) Hasil ujian DW

Pemboleh Ubah	Nilai-p
Durbin-Watson	2.28

Keputusan ujian DW menunjukkan bahawa nilai statistik DW adalah sebanyak 2.28. Nilai ini berada hampir kepada nilai 2 yang menunjukkan bahawa tiada masalah autokorelasi yang signifikan dalam model regresi. Oleh itu, residu dalam model tidak berkorelasi secara bersiri dan model regresi yang dianggarkan adalah stabil serta memenuhi andaian asas analisis regresi. Ketidadaan masalah autokorelasi ini menunjukkan bahawa keputusan regresi yang diperoleh boleh dianggap boleh dipercayai untuk tujuan analisis dalam kajian ini.

5.5 Ujian Granger Causality

Ujian *Granger causality* dijalankan bagi menentukan sama ada perubahan bilangan pesara mempunyai kuasa ramalan terhadap perubahan bilangan penganggur dalam jangka pendek.

Jadual 1(g) Hasil ujian *Granger Causality*

Hipotesis Nol	F-statistik	Nilai-p	Keputusan
Pesara tidak menyebabkan Penganggur	0.100	0.907	Gagal tolak H_0
Penganggur tidak menyebabkan Pesara	1.241	0.365	Gagal tolak H_0

Keputusan ujian menunjukkan bahawa bagi model yang menguji sama ada bilangan pesara menyebabkan pengangguran, nilai-p yang diperoleh adalah sebanyak 0.907. Nilai ini adalah lebih besar daripada aras signifikan lima peratus, maka hipotesis nol gagal ditolak.

Bagi model yang menguji sama ada pengangguran menyebabkan perubahan bilangan pesara pula, nilai-p yang diperoleh adalah sebanyak 0.365. Nilai ini juga lebih besar daripada aras signifikan lima peratus. Oleh itu, hipotesis nol juga gagal ditolak bagi model ini.

Secara keseluruhannya, keputusan ujian *Granger causality* menunjukkan bahawa tiada hubungan sebab-akibat antara bilangan pesara dan bilangan penganggur dalam tempoh kajian. Ini bermaksud perubahan dalam bilangan pesara tidak mempunyai kuasa ramalan terhadap perubahan bilangan penganggur dalam jangka pendek, dan sebaliknya.

6.0 Rumusan

Kajian ini menyimpulkan bahawa tiada hubungan statistik yang signifikan antara pertambahan bilangan pesara dengan kadar pengangguran di Malaysia bagi tempoh 2015 hingga 2024. Meskipun data deskriptif menunjukkan peningkatan bilangan pesara yang sangat konsisten, iaitu daripada 1,424.6 ribu orang pada tahun 2015 kepada 2,799.0 ribu orang pada tahun 2024, analisis regresi *first difference* membuktikan bahawa perubahan bilangan pesara tersebut tidak mempunyai pengaruh nyata terhadap perubahan bilangan penganggur (nilai- $p = 0.520$). Dapatan ini diperkukuhkan lagi melalui ujian *Granger causality* yang mengesahkan bahawa tiada hubungan sebab-akibat jangka pendek antara kedua-dua pemboleh ubah tersebut, di mana perubahan bilangan pesara tidak mempunyai kuasa ramalan terhadap trend pengangguran.

Dapatan empirikal ini secara tidak langsung menolak andaian "*lump of labor fallacy*" dalam konteks pasaran buruh Malaysia bagi tempoh kajian, yang menganggap bahawa persaraan warga emas akan secara automatik membuka ruang pekerjaan secukupnya untuk mengurangkan pengangguran golongan muda. Sebaliknya, kajian ini menunjukkan bahawa dinamika pengangguran di Malaysia lebih dipengaruhi oleh faktor luaran dan struktur ekonomi, seperti yang dilihat melalui lonjakan ketara bilangan penganggur pada tahun 2021 akibat impak pandemik COVID-19, dan bukannya didorong oleh trend persaraan semata-mata. Dapatan ini juga adalah selaras dengan kajian oleh Cui (2025) yang mendapati bahawa tiada hubungan negatif yang signifikan antara penyertaan warga emas dalam pasaran buruh dan pengangguran belia, sekali gus menunjukkan bahawa kedua-dua kumpulan ini beroperasi dalam segmen pasaran buruh yang berbeza.

Walaupun banyak kajian telah meneliti faktor yang mempengaruhi pengangguran, kebanyakan kajian terdahulu lebih menumpukan kepada faktor makroekonomi seperti pertumbuhan ekonomi dan KPTB. Kajian yang menilai kesan persaraan terhadap pengangguran masih terhad, khususnya dalam konteks Malaysia. Selain itu, kebanyakan kajian terdahulu menggunakan KPTB warga emas sebagai proksi bagi menggambarkan kesan persaraan terhadap pasaran buruh manakala penggunaan bilangan pesara sebenar sebagai pemboleh ubah empirikal masih jarang digunakan dalam analisis ekonometrik.

Tambahan pula, data bilangan pesara yang diperoleh daripada sumber seperti KWSP dan JPA tidak menyediakan pecahan yang terperinci mengikut kumpulan umur. Kekangan data ini menyebabkan kajian berkaitan persaraan dan pasaran buruh sering menggunakan indikator alternatif seperti KPTB warga emas. Oleh itu, kajian ini berusaha mengisi jurang tersebut dengan menggunakan data bilangan pesara yang tersedia bagi menilai hubungannya dengan bilangan penganggur di Malaysia.

Namun demikian, hasil kajian ini tetap memberikan implikasi penting kepada pembuat dasar. Dapatan kajian menunjukkan bahawa usaha untuk mengurangkan pengangguran tidak seharusnya hanya tertumpu kepada perubahan dasar umur persaraan, sebaliknya perlu mengambil kira faktor yang lebih luas seperti penciptaan peluang pekerjaan, peningkatan produktiviti tenaga kerja dan kestabilan ekonomi makro.

Selain itu, kajian masa hadapan disarankan untuk memberi tumpuan khusus kepada analisis pengangguran dalam kalangan belia, terutamanya bagi kumpulan umur 20 hingga 30 tahun, bagi memahami dengan lebih jelas dinamika pasaran buruh. Di samping itu, penggunaan data yang lebih terperinci melalui permohonan rasmi kepada agensi seperti DOSM, JPA, KWSP dan KWAP berpotensi menghasilkan analisis yang lebih mendalam dan tepat pada masa hadapan.

7.0 Rujukan

- Abdullah, Z. (2020). Higher Retirement Age? Trend and Growth Analysis of Labour Market in Malaysia. *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences*.
- Bertermann, A., Dauth, W., Suedekum, J., & Woessmann, L. (2025). *Training or Retiring? How Labor Markets Adjust to Trade and Technology Shocks*. Institute of Labor Economics (IZA), Bonn: IZA Discussion Papers, No. 18247.
- Bertoni, M., & Brunello, G. (2021). Does a higher retirement age reduce youth employment? *Economic Policy*.
- Cui, J. (2025). *Essays on labour economics*. Doctoral dissertation, University of Ottawa.
- Godfrey, A. S., Ibrahim, D., Kanyo, N. I., & Md Shah, J. (2021). Konseptual Kualiti Hidup Dalam Konteks Golongan Pesara di Malaysia. *PERKKS Proceedings*.
- Huuskonen, J. (2024). Sanctions for the Long-Term Unemployed: Effects on Labour Market Outcomes and Welfare Transfers in Finland. *SSRN*.
- International Labour Organization. (2020). *World Employment and Social Outlook: Trends 2020*. Geneva: ILO.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. (2024). *Laporan Survei Tenaga Buruh Malaysia*.
- Jabatan Perkhidmatan Awam. (2024). *Laporan Tahunan. (2015 - 2024)*.
- Jansen, A. (2025). Some are Hit Hard, for Others It's Business as Usual: The Effects of Chronic Illnesses on Employment and Income Trajectories. *Journal of Economics and Statistics*.
- Ji, E. J. (2017). The relationship between youth employment and older persons' employment in 20 OECD countries. *International Labour Review*.
- Jousten, A., Lefèbvre, M., Perelman, S., & Pestieau, P. (2010). The effects of early retirement on youth unemployment: The case of Belgium. *National Bureau of Economic Research (NBER)*.
- Kalwij, A., Kapteyn, A., & Vos, K. D. (2010). Retirement of older workers and employment of the young. *De Economist*.
- Kumpulan Wang Simpanan Pekerja. (2015 - 2024). *Laporan Tahunan Bersepadu*.
- Lefèbvre, M. (2012). Unemployment and Retirement in a Model with Age-specific Heterogeneity. *LABOUR*.

Malaysia. (2012). *Akta Umur Persaraan Minimum 2012 (Akta 753)*.

Mansor, M. F., Hong, C. C., Abu, N. H., & Shaari, M. S. (2015). Demographic Factors Associated with Retirement Planning: A Study of Employees in Malaysian Health Sectors. *Advances in Business Research International Journal*.

Minhat, H. S., & Suwanmanee, S. (2023). Working Beyond Retirement Age: A Systematic Review. *Pertanika Journal of Social Sciences & Humanities*.

Rabaté, S., Jongen, E., & Atav, T. (2024). Increasing the Retirement Age: Policy Effects and Underlying Mechanisms. *American Economic Journal: Economic Policy*.

Rozen-Bakher, Z. (2018). The raising of the normal retirement age (NRA) in the ageing era in the advanced countries: the dilemma between securing the stability of the pension system versus the risk of increasing unemployment. *Policy Studies*.

Suppiah, R., Shahiri, H. I., Khain, W. C., & Mohammad Nasir, M. (2024). Human Capital and Post-Retirement Employment: The Role of Shared Leisure and Informal Care. *Asian Journal of Business Research*.

BAB 2

PRESTASI EKONOMI NEGERI

KELUARAN DALAM NEGERI KASAR (KDNK) MENGIKUT NEGERI 2025

PERTUMBUHAN DAN SUMBANGAN KDNK NEGERI PADA HARGA MALAR 2015 (%)

4 negeri
bertumbuh melebihi
pertumbuhan nasional

6 negeri
menyumbang 73.2%
kepada KDNK nasional

PERTUMBUHAN DAN SUMBANGAN 6 NEGERI PENYUMBANG¹ TERATAS MENGIKUT SEKTOR (%)

Petunjuk: Pertumbuhan 2025 Sumbangan kepada KDNK Malaysia

¹Berdasarkan sumbangan kepada nilai ditambah nasional mengikut sektor

W.P.: Wilayah Persekutuan KL: Kuala Lumpur

Supra merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri (Sektor Perlombongan & pengkuarian).

Sumber: Keluaran Dalam Negeri Kasar Mengikut Negeri 2025, Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM)

PRESTASI EKONOMI NEGERI 2025

Selari dengan pertumbuhan ekonomi nasional, semua negeri turut merekodkan peningkatan dengan mencatat pertumbuhan positif pada tahun 2025, mencerminkan perkembangan ekonomi yang seimbang dan holistik di seluruh negara. Empat negeri mengatasi pertumbuhan di peringkat nasional sebanyak 5.2 peratus, didahului oleh Johor yang mengukuh 8.0 peratus, diikuti Pulau Pinang 7.3 peratus, Selangor 6.3 peratus dan Perak 5.7 peratus (**Jadual 2.2**).

Dari aspek komposisi ekonomi, Selangor kekal sebagai peneraju utama dengan sumbangan 26.5 peratus, diikuti W.P. Kuala Lumpur (15.3%), Johor (9.8%), Sarawak (8.8%), Pulau Pinang (7.5%) dan Perak dengan sumbangan 5.3 peratus. Negeri-negeri ini menyumbang secara kumulatif sebanyak 73.2 peratus (2024: 72.6%) kepada KDNK Malaysia.

Struktur ekonomi mengikut negeri

Pada tahun 2025, ekonomi Malaysia didominasi oleh sektor Perkhidmatan dengan sumbangan 59.5 peratus, diikuti Pembuatan, 23.0 peratus. Di peringkat negeri, komposisi sama ditunjukkan oleh negeri Johor, Kedah, Melaka, Negeri Sembilan, Perak, Selangor dan Terengganu (**Carta 2.1**).

Sementara itu, sektor Perkhidmatan mendominasi ekonomi W.P. Kuala Lumpur dan W.P. Labuan dengan sumbangan melebihi 80 peratus, masing-masing 91.7 peratus dan 80.2 peratus. Manakala Pulau Pinang merupakan satu-satunya negeri yang ekonominya diterajui oleh sektor Pembuatan. Kelantan, Perlis dan Pahang pula dipelopori oleh sektor Perkhidmatan diikuti oleh sektor Pertanian sebagai penyumbang kedua terbesar. Ekonomi Sabah dan Sarawak pula disumbangkan oleh sektor Perlombongan & pengkuarian yang masing-masing merupakan penyumbang kedua dan ketiga tertinggi di negeri berkenaan.

Sektor Perkhidmatan yang merupakan penyumbang utama ekonomi negara dengan sumbangan 59.5 peratus, berkembang 5.4 peratus pada tahun 2025, mengekalkan kadar pertumbuhan seperti tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini disokong oleh peningkatan

**Enam negeri
menyumbang
73.2 peratus kepada
KDNK Malaysia**

positif dalam semua subsektor utama iaitu Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan yang meningkat 5.5 peratus (2024: 4.6%) diikuti subsektor Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT 6.5 peratus (2024: 5.9%). Sementara itu, subsektor Kewangan, insurans, hartanah & perkhidmatan perniagaan menyederhana 3.8 peratus (2024: 6.6%), Perkhidmatan Kerajaan meningkat 5.5 peratus (2024: 4.7%) manakala Perkhidmatan lain berkembang 6.1 peratus (2024: 5.7%). Johor dan Selangor merupakan negeri yang mencatatkan pertumbuhan mengatasi paras nasional, masing-masing 9.9 peratus dan 6.0 peratus.

Sektor Pembuatan yang menyumbang sebanyak 23.0 peratus kepada ekonomi meningkat 4.5 peratus berbanding 4.2 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini didorong oleh peningkatan dalam Produk elektrik, elektronik dan optikal yang mengukuh 9.1 peratus (2024: 4.1%). Ini diikuti oleh Produk minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan dan prosesan makanan, 9.4 peratus (2024: 4.9%) serta Produk mineral bukan logam, logam asas dan produk yang direka, 4.0 peratus (2024: 7.5%). Lima (5) negeri mengatasi pertumbuhan nasional iaitu Perak (15.2%), Pulau Pinang (10.0%), Kelantan (9.3%), Kedah dan Sabah (masing-masing 5.0%).

Sektor Pertanian bertumbuh 2.2 peratus (2024: 3.4%), kekal sebagai penyumbang ketiga kepada ekonomi negara dengan sumbangan sebanyak 6.1 peratus. Pertumbuhan ini dirangsang oleh subsektor Tanaman (3.0%) dan Ternakan (2.2%). Sebaliknya, subsektor Perikanan serta Perhutanan dan pembalakan menyusut masing-masing 0.6 peratus dan 1.8 peratus. Antara negeri yang mencatatkan kadar pertumbuhan melebihi nasional ialah Sarawak (4.3%), Terengganu (4.2%), Selangor (4.0%), Kelantan (3.6%) dan Pahang, 2.7 peratus.

Sektor Perlombongan & pengkuarian merekodkan pertumbuhan marginal iaitu 0.6 peratus berbanding 1.2 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Subsektor Minyak mentah & kondensat berkembang 0.2 peratus (2024: -1.3%) disumbangkan oleh Sabah yang memulih kepada 5.0 peratus berbanding kemerosotan 7.9 peratus yang dicatatkan pada tahun 2024. Manakala subsektor Gas asli menyederhana kepada 0.5 peratus (2024: 2.3%) dipengaruhi terutamanya oleh prestasi Sarawak yang mencatatkan pertumbuhan marginal iaitu 0.7 peratus (2024: 5.4%).

Sektor Pembinaan kekal memberangsangkan dengan catatan pertumbuhan dua digit iaitu 12.2 peratus (2024: 17.6%) disokong oleh pertumbuhan positif dalam semua subsektor, terutamanya subsektor Pembinaan bangunan (14.1%), Aktiviti pembinaan pertukangan khas (12.8%) dan Kejuruteraan awam (8.6%). Antara negeri yang menyokong prestasi kukuh sektor ini ialah Sabah (28.3%), Johor (26.7%), Selangor (16.0%) dan Pulau Pinang (13.4%).

Prestasi ekonomi mengikut negeri 2025

Beralih ke prestasi ekonomi mengikut negeri, **Johor** yang merupakan penyumbang ekonomi ketiga terbesar kepada Malaysia mengukuhkan kedudukannya dengan merekodkan peningkatan KDNK 8.0 peratus (2024: 6.5%) mencecah RM170.9 bilion berbanding RM158.3 bilion pada tahun sebelumnya, sekali gus mendahului

pertumbuhan negeri-negeri lain. Pertumbuhan memberangsangkan ini dipacu oleh sektor Perkhidmatan yang berkembang 9.9 peratus (2024: 6.0%), didorong oleh peningkatan dalam subsektor Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT serta Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan. Sektor Pembuatan juga berkembang 4.0 peratus (2024: 4.2%) didorong oleh peningkatan Produk elektrik, elektronik dan optikal serta Produk minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan, prosesan makanan. Sektor Pembinaan merekodkan pertumbuhan 26.7 peratus (2024: 42.4%) disokong oleh pertumbuhan semua subsektor terutamanya subsektor Pembinaan bangunan. Pada masa sama, sektor Pertanian berkembang perlahan 1.1 peratus berbanding 5.2 peratus pada tahun sebelumnya dipengaruhi oleh subsektor Tanaman, terutamanya kelapa sawit.

Kedah mencatatkan peningkatan KDNK 4.1 peratus (2024: 4.2%), menjana RM56.3 bilion berbanding RM54.1 bilion pada tahun 2024. Pertumbuhan ekonomi Kedah dipelopori oleh sektor Perkhidmatan yang berkembang 3.9 peratus (2024: 3.7%) dipacu oleh peningkatan dalam subsektor Perkhidmatan Kerajaan dan subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan. Sektor Pembuatan yang merupakan penyumbang kedua ekonomi negeri ini berkembang 5.0 peratus (2024: 6.6%) didorong oleh peningkatan dalam Produk elektrik, elektronik & optikal serta Produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka. Sementara itu, sektor Pertanian meningkat 2.1 peratus, disokong peningkatan dalam subsektor Tanaman (kelapa sawit dan sayur-sayuran) serta Perikanan (perikanan laut). Namun begitu, sektor Pembinaan merekodkan penyusutan 0.6 peratus (2024: -11.7%) dipengaruhi oleh penguncupan subsektor Pembinaan bangunan iaitu sebanyak

12.2 peratus. Walau bagaimanapun, subsektor Kejuruteraan awam dan Aktiviti pembinaan pertukangan khas masing-masing berkembang 3.5 peratus dan 13.0 peratus, sekali gus mengimbangi kejatuhan sektor ini.

Ekonomi negeri **Kelantan** bernilai RM29.8 bilion berbanding RM28.6 bilion pada tahun sebelum, meningkat 4.1 peratus berbanding 3.3 peratus pada tempoh sama. Sektor Perkhidmatan yang mendominasi 71.8 peratus ekonomi Kelantan bertumbuh 4.0 peratus (2024: 3.5%) didorong oleh subsektor Perkhidmatan Kerajaan serta subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan. Sektor Pertanian yang merupakan penyumbang kedua ekonomi negeri ini meningkat 3.6 peratus berbanding 1.5 peratus yang dicatatkan pada tahun 2024 disokong oleh prestasi baik subsektor Tanaman (kelapa sawit dan sayur-sayuran). Manakala sektor Pembinaan meningkat 8.3 peratus (2024: 18.5%) dipacu pertumbuhan subsektor Pembinaan bangunan dan Kejuruteraan awam.

Melaka merekodkan nilai KDNK berjumlah RM50.3 bilion (2024: RM48.8 bilion) dengan peningkatan 3.0 peratus (2024: 4.2%). Sektor Perkhidmatan yang menyumbang 52.4 peratus kepada ekonomi Melaka bertumbuh 4.8 peratus (2024: 4.7%) disokong oleh pengembangan dalam subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta subsektor Perkhidmatan Kerajaan. Pada masa sama,

sektor Pembuatan berkembang 1.1 peratus (2024: 3.8%) didorong oleh Produk elektrik, elektronik dan optikal serta Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan, prosesan makanan. Manakala, sektor Pertanian memulih 1.8 peratus (2024: -2.3%) disokong oleh peningkatan dalam subsektor Ternakan. Sebaliknya, sektor Pembinaan negeri ini menyusut 4.9 peratus (2024: 27.9%) dipengaruhi oleh kemerosotan dalam semua subsektor terutamanya Kejuruteraan awam.

Nilai ekonomi **Negeri Sembilan** mencecah RM55.8 bilion (2024: RM54.3 bilion) dengan merekodkan kadar pertumbuhan 2.6 peratus (2024: 4.6%). Sektor Perkhidmatan berkembang 3.0 peratus (2024: 4.6%) dipacu oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta Perkhidmatan Kerajaan. Pada masa sama, sektor Pembuatan meningkat perlahan 1.9 peratus (2024: 3.9%) disebabkan oleh penguncupan Produk petroleum, kimia, getah & plastik sebanyak 3.9 peratus (2024: 1.4%). Sektor Pertanian turut menyederhana kepada 1.2 peratus (2024: 8.5%) didorong oleh subsektor Tanaman yang menyusut 0.3 peratus (2024: 11.1%) terutamanya kelapa sawit. Begitu juga sektor Pembinaan yang berkembang perlahan 1.2 peratus (2024: 7.5%) disumbangkan oleh subsektor Aktiviti pembinaan pertukangan khas dan Pembinaan bangunan.

Prestasi ekonomi **Pahang** meningkat 3.2 peratus (2024: 5.8%) dengan nilai KDNK berjumlah RM71.0 bilion (2024: RM68.8 bilion). Sektor Perkhidmatan berkembang 5.0 peratus (2024: 5.0%) didorong oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta Perkhidmatan Kerajaan. Sementara itu, sektor Pembuatan mencatatkan pertumbuhan perlahan 1.4 peratus (2024: 3.5%) didorong oleh Produk petroleum, kimia, getah & plastik yang merupakan penyumbang terbesar kepada sektor ini bertumbuh sederhana 1.1 peratus

(2024: 2.7%). Sektor Pertanian juga menyederhana 2.7 peratus (2024: 9.3%) disumbangkan oleh subsektor Tanaman. Pada tempoh sama, sektor Pembinaan menguncup 5.3 peratus (2024: 8.6%) dipengaruhi oleh kemerosotan dalam subsektor Kejuruteraan awam sebanyak 28.3 peratus. Walau bagaimanapun, subsektor Pembinaan bangunan dan Aktiviti pembinaan pertukangan khas mencatatkan pertumbuhan dua digit, seterusnya mengurangkan impak kejatuhan sektor ini.

Landskap ekonomi **Pulau Pinang** terus menunjukkan prestasi memberangsangkan dengan mencatatkan nilai KDNK berjumlah RM130.3 bilion (2024: RM121.4 bilion), merekodkan peningkatan 7.3 peratus (2024: 4.7%), melepasi pertumbuhan nasional (5.2%). Ekonominya yang diterajui oleh sektor Pembuatan melonjak 10.0 peratus (2024: 4.0%) dipacu oleh Produk elektrik, elektronik & optikal, seiring dengan perkembangan kukuh pasaran semikonduktor global serta perkakasan pusat data. Sektor Perkhidmatan yang merupakan penyumbang kedua tertinggi ekonomi negeri ini berkembang 4.1 peratus (2024: 4.9%) didorong oleh peningkatan subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT. Pada masa sama, sektor Pembinaan turut mengukuh 13.4 peratus disokong oleh semua subsektor terutamanya subsektor Aktiviti pembinaan pertukangan khas dan Kejuruteraan awam.

10.0%

Sektpr Pembuatan di
Pulau Pinang
bertumbuh dua digit
pada tahun 2025

Ekonomi **Perak** terus menunjukkan pertumbuhan menggalakkan dengan peningkatan 5.7 peratus (2024: 4.8%), melepasi paras nasional (5.2%) sekali gus mencatat nilai KDNK berjumlah RM91.5 bilion berbanding RM86.6 bilion yang dicatatkan tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini dipacu oleh sektor Pembuatan yang melonjak 15.2 peratus (2024: 5.1%) dirangsang oleh Produk peralatan pengangkutan, pembuatan lain dan pembaikan yang merekodkan pertumbuhan menggalakkan. Sektor Perkhidmatan turut berkembang 3.4 peratus (2024: 4.4%), dirangsang oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta Perkhidmatan Kerajaan. Sektor Pertanian yang menyumbang 13.6 peratus kepada ekonomi negeri ini berkembang 1.2 peratus (2024: 5.1%) dipengaruhi peningkatan marginal dalam subsektor Tanaman dan Ternakan. Manakala sektor Pembinaan meningkat 8.1 peratus (2024: 11.5%), disokong subsektor Aktiviti pembinaan pertukangan khas dan Kejuruteraan awam.

KDNK **Perlis** berkembang 2.0 peratus (2024: 3.2%) dengan nilai ekonominya mencecah RM6.7 bilion (2024: RM6.5 bilion). Sektor Perkhidmatan yang menerajui ekonomi negeri ini berkembang 3.1 peratus (2024: 3.2%) didorong oleh subsektor Perkhidmatan Kerajaan dan Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan. Walau bagaimanapun, sektor Pertanian yang merupakan penyumbang kedua ekonomi negeri ini merosot 1.9 peratus (2024: 2.8%) dipengaruhi oleh subsektor Perikanan yang menguncup 7.2 peratus. Begitu juga sektor Pembinaan yang menyusut 8.2 peratus (2024: 12.0%) disebabkan oleh kejatuhan dalam semua subsektor terutamanya Pembinaan bangunan.

6.3%

**Pertumbuhan KDNK
Selangor pada tahun 2025
melempi pertumbuhan
peringkat nasional**

Selangor yang merupakan penyumbang utama kepada ekonomi negara berkembang 6.3 peratus (2024: 6.4%) dengan nilai KDNK berjumlah RM460.1 bilion (2024: RM432.9 bilion). Ekonomi negeri ini yang dipacu oleh sektor Perkhidmatan menyaksikan peningkatan 6.0 peratus (2024: 6.3%) didorong oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta subsektor Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT. Sementara itu, sektor Pembuatan yang menyumbang 28.5 peratus kepada ekonomi Selangor berkembang 4.1 peratus (2024: 5.1%) didorong oleh Produk elektrik, elektronik & optikal serta Produk petroleum, kimia, getah dan plastik. Sektor Pembinaan terus mengukuh dengan merekodkan pertumbuhan 16.0 peratus (2024: 15.8%) dirangsang oleh subsektor Pembinaan bangunan dan Aktiviti pembinaan pertukangan khas. Pada masa sama, sektor Pertanian menyederhana 4.0 peratus (2024: 8.1%) dipengaruhi oleh peningkatan perlahan subsektor Ternakan dan Perikanan. Namun begitu, pertumbuhan kukuh subsektor Tanaman terutamanya kelapa sawit dan sayur-sayuran telah menyokong prestasi keseluruhan sektor ini.

KDNK **Terengganu** mencecah RM40.6 bilion (2024: RM40.0 bilion) pada tahun 2025, berkembang 1.6 peratus berbanding 4.5 peratus pada tahun 2024. Sektor Perkhidmatan yang memacu ekonomi negeri ini meningkat 3.6 peratus (2024: 4.1%) didorong oleh subsektor Perkhidmatan Kerajaan serta Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT. Manakala sektor Pertanian meningkat 4.2 peratus (2024: 3.6%) disokong oleh semua subsektor terutamanya subsektor Tanaman. Sektor Pembuatan sebaliknya merosot 1.2 peratus (2024: 3.9%) dipengaruhi oleh kejatuhan Produk petroleum, kimia, getah & plastik yang menyumbang 94.5 peratus kepada sektor Pembuatan negeri ini. Sektor Pembinaan di Terengganu turut merosot 5.8 peratus (2024: 17.5%) disebabkan oleh penurunan dalam semua subsektor, terutamanya subsektor Kejuruteraan awam.

Prestasi ekonomi **Sabah** diterjemahkan menerusi nilai KDNK yang berjumlah RM88.8 bilion (2024: RM84.5 bilion), meningkat 5.1 peratus berbanding 1.2 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Sektor Perkhidmatan yang merupakan penyumbang utama ekonomi negeri ini berkembang 4.5 peratus (2024: 4.2%) dipacu oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta subsektor Perkhidmatan Kerajaan. Sektor Perlombongan & pengkuarian yang merupakan penyumbang kedua ekonomi Sabah melantun kepada 4.9 peratus (2024: -4.9%), berikutan peningkatan dalam pengeluaran Minyak mentah & kondensat serta Gas asli. Sektor Pertanian memulih 0.9 peratus (2024: -3.2%) disokong oleh peningkatan dalam subsektor Tanaman iaitu kelapa sawit. Sektor Pembuatan turut meningkat 5.0 peratus (2024: 1.2%) didorong oleh Produk minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan dan prosesan

“

28.3%
**Sektor Pembinaan
di Sabah bertumbuh
dua digit
pada tahun 2025**

”

makanan. Manakala sektor Pembinaan di Sabah mengukuh 28.3 peratus (2024: 21.5%) didorong oleh pertumbuhan dalam semua subsektor terutamanya subsektor Kejuruteraan awam.

Nilai ekonomi **Sarawak** yang mencecah RM153.5 bilion (2024: RM148.2 bilion) merekodkan peningkatan 3.6 peratus (2024: 3.8%). Sektor Perkhidmatan bertumbuh 5.4 peratus (2024: 4.8%) didorong oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT. Sektor Pembuatan meningkat marginal 0.1 peratus (2024: 1.3%) dipengaruhi oleh kejatuhan Produk petroleum, kimia, getah & plastik yang menyumbang lebih 80 peratus kepada sektor ini. Manakala sektor Perlombongan & pengkuarian bertumbuh 2.7 peratus berbanding peningkatan 4.8 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya, dipengaruhi oleh peningkatan marginal subsektor Gas asli yang menyumbang 72.2 peratus kepada sektor ini. Sektor Pertanian di negeri ini berkembang 4.3 peratus didorong oleh pertumbuhan subsektor Tanaman terutamanya kelapa sawit. Manakala sektor Pembinaan meningkat 10.9 peratus disokong oleh subsektor Kejuruteraan awam dan Pembinaan bangunan.

W.P. Kuala Lumpur kekal sebagai penyumbang kedua tertinggi kepada ekonomi negara dengan nilai KDNK berjumlah RM265.1 bilion (2024: RM251.9 bilion), berkembang 5.2 peratus (2024: 6.2%). Sektor Perkhidmatan yang mengungguli ekonominya dengan sumbangan 91.7 peratus, meningkat 5.2 peratus (2024: 5.6%). Peningkatan ini disokong oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta subsektor Kewangan, insurans, hartanah & perkhidmatan perniagaan. Sementara itu, sektor Pembinaan dan sektor Pembuatan masing-masing meningkat 6.0 peratus dan 3.0 peratus.

Ekonomi **W.P. Labuan** merekodkan nilai KDNK berjumlah RM8.7 bilion (2024: RM8.6 bilion), berkembang 1.7 peratus (2024: 5.3%). Pertumbuhan ini diterajui Sektor Perkhidmatan yang berkembang 2.1 peratus (2024: 6.3%), disokong subsektor Kewangan, insurans, hartanah & perkhidmatan perniagaan. Sektor Pembinaan pula berkembang 2.2 peratus (2024: 3.1%) didorong oleh peningkatan positif subsektor Aktiviti pembinaan pertukangan khas dan Pembinaan bangunan. Sementara itu, sektor Pembuatan bertumbuh marginal 0.1 peratus (2024: -0.7%) dipengaruhi oleh kemerosotan Produk petroleum, kimia, getah & plastik.

Nilai KDNK **W.P. Putrajaya** meningkat kepada RM14.4 bilion berbanding RM13.7 bilion pada tahun sebelumnya, sekali gus merekodkan pertumbuhan sebanyak 4.8 peratus (2024: 5.2%). Sektor Perkhidmatan yang

mengungguli ekonominya bertumbuh secara konsisten iaitu 5.0 peratus (2024: 5.0%). Pertumbuhan ini disokong oleh subsektor Perkhidmatan Kerajaan dan Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan. Sementara itu, sektor Pembinaan meningkat 0.9 peratus berbanding 9.3 peratus yang direkodkan tahun sebelumnya.

KDNK per kapita

Beralih kepada KDNK per kapita, nilai KDNK per kapita nasional meningkat daripada RM56,772 pada tahun 2024 kepada RM59,186. Enam (6) negeri merekodkan nilai KDNK per kapita melebihi paras nasional iaitu W.P. Kuala Lumpur (RM144,827), W.P. Putrajaya (RM126,431), W.P. Labuan (RM88,779), Pulau Pinang (RM80,540), Sarawak (RM73,784) dan Selangor (RM70,345).

Jadual 2.1 KDNK per kapita mengikut negeri, 2024-2025 pada harga semasa

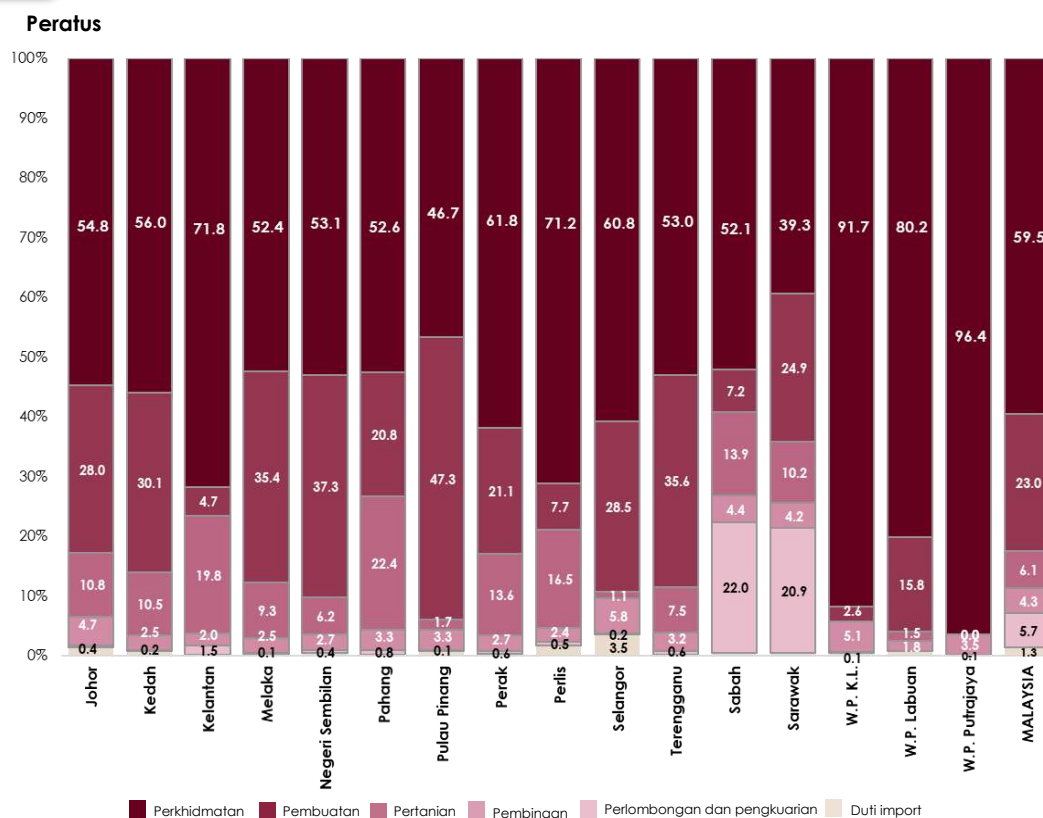
Negeri	RM	
	2024 ^e	2025 ^p
Johor	44,828	48,052
Kedah	27,311	28,549
Kelantan	17,422	18,093
Melaka	54,587	55,606
Negeri Sembilan	54,039	55,435
Pahang	49,685	52,055
Pulau Pinang	76,107	80,540
Perak	39,057	41,978
Perlis	24,755	25,151
Selangor	66,076	70,345
Terengganu	32,518	32,685
Sabah	30,575	31,167
Sarawak	73,253	73,784
W.P. Kuala Lumpur	137,389	144,827
W.P. Labuan	87,020	88,779
W.P. Putrajaya	119,498	126,431
MALAYSIA	56,772	59,186

Jadual 2.2 Perubahan peratusan KDNK mengikut negeri dan sektor, 2025

NEGERI	PERTANIAN	PERLOMBONGAN & PENGUKURIAN	PEMBINAAN	PEMBUATAN	PERKHIDMATAN	DUTI IMPORT	(%) KDNK
Johor	1.1	-2.6	26.7	4.0	9.9	25.4	8.0
Kedah	2.1	-1.9	-0.6	5.0	3.9	28.2	4.1
Kelantan	3.6	-1.8	8.3	9.3	4.0	-12.8	4.1
Melaka	1.8	2.5	-4.9	1.1	4.8	30.8	3.0
Negeri Sembilan	1.2	6.9	1.2	1.9	3.0	97.5	2.6
Pahang	2.7	-4.9	-5.3	1.4	5.0	-19.4	3.2
Pulau Pinang	1.8	1.1	13.4	10.0	4.1	36.0	7.3
Perak	1.2	7.9	8.1	15.2	3.4	196.3	5.7
Perlis	-1.9	2.7	-8.2	4.2	3.1	-0.2	2.0
Selangor	4.0	6.8	16.0	4.1	6.0	14.9	6.3
Terengganu	4.2	-2.2	-5.8	-1.2	3.6	66.6	1.6
Sabah	0.9	4.9	28.3	5.0	4.5	35.2	5.1
Sarawak	4.3	2.7	10.9	0.1	5.4	14.7	3.6
W.P. Kuala Lumpur	..	2.5	6.0	3.0	5.2	6.3	5.2
W.P. Labuan	-0.4	-	2.2	0.1	2.1	-0.1	1.7
W.P. Putrajaya	..	-	0.9	..	5.0	6.4	4.8
Supra	-	-2.8	-	-	-	-	-2.8
MALAYSIA	2.2	0.6	12.2	4.5	5.4	17.6	5.2

Carta 2.1 Peratus sumbangan kepada KDNK mengikut negeri dan sektor, 2025

SOSIOEKONOMI TERENGGANU 2025

KDNK: RM40.6 bilion
(2024: RM40.0 bilion)

1.6%
(2024: 4.5%)

PERKHIDMATAN

RM21.5 b
(2024: RM20.7 b)
3.6%
53.0%

RM14.5 b
(2024: RM14.6 b)
-1.2%
35.6%

PERTANIAN

RM3.1 b
(2024: RM3.0 b)
4.2%
7.5%

RM1.3 b
(2024: RM1.4 b)
-5.8%
3.2%

PEMBINAAN

PERLOMBONGAN & PENGKUIARIAN

RM0.2 b
(2024: RM0.2 b)
-2.2%
0.6%

PEMBUATAN

Petunjuk : Pertumbuhan Sumbangan kepada KDNK b Bilion

SOSIO-DEMOGRAFI

LUAS KAWASAN
12,984 km²

JUMLAH PENDUDUK
1.25 juta orang
51.4% **48.6%**

KEPADATAN PENDUDUK
96 per km²

KADAR KESUBURAN JUMLAH*
2.6 Bagi setiap perempuan berumur 15 hingga 49 tahun

JANGKAAN HAYAT
Ketika lahir (tahun) **70.3** **75.0**

BILANGAN TENAGA BURUH
501.6 ribu orang

PENDUDUK BEKERJA
487.8 ribu orang

KADAR PENYERTAAN TENAGA BURUH
60.8%

KADAR PENGANGGURAN
2.7%

GAJI & UPAH BULANAN*
PURATA **RM3,107** **PENENGAH** **RM2,021**

KADAR INFLASI

1.3% (2024: 1.5%)

KOS SARA HIDUP*

PURATA PERBELANJAAN ASAS KEHIDUPAN WAJAR (PAKW)

PAKW BULANAN ISI RUMAH
RM4,776

PAKW BULANAN ISI RUMAH PER KAPITA
RM1,099

RM1,878 Makanan RM424
RM2,898 Bukan Makanan RM675

PURATA SAIZ ISI RUMAH **4.5 orang**

PAKW BULANAN MENGIKUT SAIZ ISI RUMAH

Tinggal Bersendiria **Dua Orang** **Tiga Orang** **Empat Orang** **Lima Orang** **Enam Orang dan Lebih**
RM1,316 **RM2,408** **RM3,412** **RM4,403** **RM5,302** **RM7,100**

INDEKS KOS SARA HIDUP **105.0** **1.9%** **INDEKS KOS SARA HIDUP** **KADAR PERTUMBUHAN TAHUNAN**

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK

BILANGAN PELAWAT DOMESTIK **15.5 juta orang**

LIMA DESTINASI TUMPUAN UTAMA

STATISTIK PERDAGANGAN

JUMLAH PERDAGANGAN
RM22.5 bilion
(2024: RM29.5 bilion)

EKSPORT BARANGAN
RM17.1 bilion
(2024: RM22.0 bilion)

IMPORT BARANGAN
RM5.3 bilion
(2024: RM7.5 bilion)

EKSPORT BARANGAN UTAMA

Keluaran petroleum bertapis
RM6.0 bilion

Petroleum mentah
RM1.7 bilion

Kapal, bot & struktur terapung
RM0.3 bilion

IMPORT BARANGAN UTAMA

Gula daripada bit atau tebu
RM0.3 bilion

Alat & perkakas mengukur, memeriksa menganalisis dan kawalan
RM0.1 bilion

Kelengkapan pemanasan & pendinginan & alat ganti
RM0.1 bilion

PRESTASI EKONOMI TERENGGANU

2025

Terengganu merupakan sebuah negeri yang terletak di Pantai Timur Semenanjung Malaysia dan menghadap Laut China Selatan. Negeri ini kaya dengan kepelbagaian serta keunikan destinasi pelancongan, diwarnai kehijauan alam semula jadi yang memayungi bumi negeri ini. Kejernihan air laut dan keindahan pantai menjadi antara tarikan utama pelancongan negeri. Pada masa yang sama, adat serta seni budaya yang diwarisi turun-temurun terus menjadi identiti masyarakat Terengganu, mencerminkan nilai budi bahasa yang tinggi serta kekayaan warisan budaya negeri.

Belanjawan Terengganu 2025 bertemakan '*Demi Masa Depan Terengganu*' menekankan lima fokus utama iaitu peningkatan kelestarian fiskal, pembangunan rantai nilai makanan, pengukuhan modal sosial, pemerkasaan ekonomi berdaya saing dan pemberdayaan masyarakat usahawan. Belanjawan 2025 memperuntukkan RM1.887 bilion untuk

Perbelanjaan Mengurus termasuk caruman kepada Kumpulan Kewangan Pembangunan sebanyak RM450 juta. Bagi merealisasikan matlamat ini, kerajaan negeri telah menetapkan 25 inisiatif yang diberikan keutamaan tinggi. Antaranya ialah pembukaan kawasan baharu melibatkan tanah terbiar, pembangunan Taman Kekal Pengeluaran Makanan (TKPM) baharu di setiap daerah serta menaik taraf dan menyelenggara infrastruktur di kawasan sawah padi bagi meningkatkan pengeluaran komoditi makanan utama negeri.

Pada masa yang sama, Terengganu telah menganjurkan inisiatif *East Coast Energy (ECE)* sekali gus merancakkan ekonomi negeri ini pada tahun 2025. Acara ini turut menjadi peluang strategik untuk menarik pelaburan dalam tenaga bersih, meningkatkan kesedaran awam terhadap aspirasi sifar bersih serta menggalakkan kerjasama yang lebih kukuh di seluruh koridor ekonomi Pantai Timur. Selain itu, projek Rancangan Tebatan Banjir (RTB) Kemasik

“

RM40.6 billion**Nilai KDNK pada
tahun 2025**

”

“

1.6%**Pertumbuhan
ekonomi
Terengganu**

”

di Kemaman Terengganu memberi kesan positif kerana berjaya mengurangkan risiko banjir di kawasan tersebut. Pelaksanaannya meningkatkan keselamatan penduduk, melindungi harta benda serta memastikan sektor industri pelancongan terus berkembang pesat.

Ekonomi Terengganu mencatatkan nilai KDNK berjumlah RM40.6 bilion pada tahun 2025 (2024: RM40.0 bilion) . Ekonomi ini bertumbuh pada kadar 1.6 peratus pada tahun 2025 berbanding 4.5 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya (**Carta 2.2**).

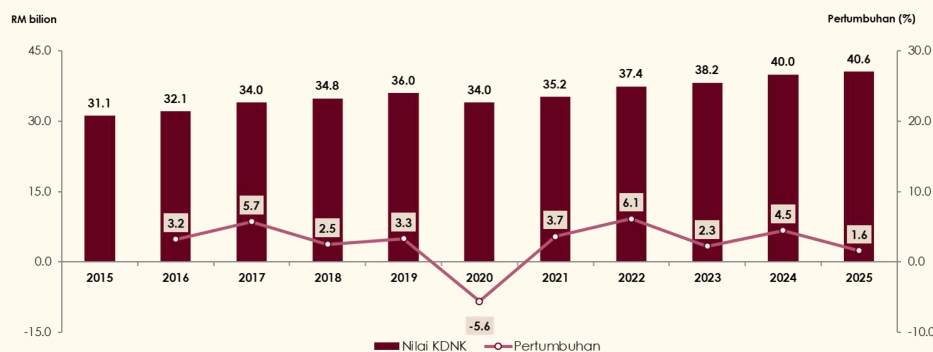
Dari aspek komposisi sektoral negeri Terengganu, sektor Perkhidmatan mendominasi ekonomi pada tahun 2025 dengan sumbangan sebanyak 53.0 peratus. Sektor Pembuatan merupakan penyumbang kedua terbesar

sebanyak 35.6 peratus, diikuti sektor Pertanian 7.5 peratus. Seterusnya, sektor Pembinaan dan Pelombongan & pengkuarian masing-masing menyumbang 3.2 peratus dan 0.6 peratus kepada keseluruhan komposisi ekonomi Terengganu seperti yang dipaparkan pada **Carta 2.3**.

Pada masa sama, sektor Perkhidmatan merupakan pemangkin ekonomi Terengganu berkembang 3.6 peratus (2024: 4.1%) dan sektor Pertanian turut meningkat kepada 4.2 peratus berbanding 3.6 peratus pada tahun sebelumnya. Sektor Pembinaan sebaliknya merosot 5.8 peratus berbanding pengukuhan 17.5 peratus pada tahun 2024. Sektor Pembuatan dan Perlombongan & pengkuarian turut merekodkan penurunan masing-masing sebanyak 1.2 peratus (2024: 3.9%) dan 2.2 peratus (2024: 14.6%) pada tahun 2025 (**Carta 2.4**).

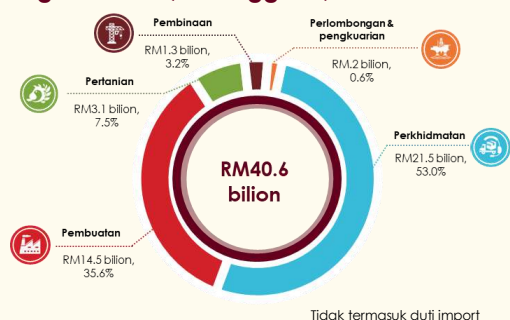
Carta 2.2

Nilai dan kadar pertumbuhan KDNK Terengganu, 2015-2025

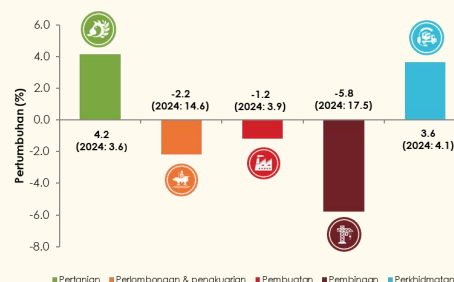
Carta 2.3

Nilai ditambah dan peratus sumbangan mengikut sektor, Terengganu, 2025

Carta 2.4

Kadar pertumbuhan nilai ditambah mengikut sektor, Terengganu, 2024-2025

PRESTASI MENGIKUT SEKTOR

SEKTOR PERTANIAN

Sektor pertanian telah berkembang daripada amalan tradisional kepada pendekatan yang lebih moden dan berteknologi tinggi, selaras dengan aspirasi negara ke arah ekonomi berpendapatan tinggi dan mampan. Pada tahun 2025, sektor Pertanian di Terengganu merekodkan nilai ditambah berjumlah RM3.1 bilion berbanding RM2.9 bilion pada tahun sebelumnya.

Sektor ini adalah penyumbang ketiga tertinggi kepada KDNK Terengganu, iaitu 7.5 peratus. Subsektor Tanaman mendominasi sektor Pertanian di negeri ini dengan sumbangan 56.9 peratus, diikuti subsektor Ternakan (16.6%), Perikanan (15.0%) dan Perhutanan & pembalakan (11.5%).

Pada tahun 2025, sektor pertanian di negeri ini berkembang 4.2 peratus berbanding 3.6 peratus (2024) disumbangkan oleh subsektor Tanaman. Subsektor Tanaman berkembang 3.3 peratus berbanding 7.1 peratus pada tahun sebelumnya disebabkan oleh peningkatan dalam pengeluaran buah kelapa sawit yang merupakan aktiviti tanaman terbesar di Terengganu. Berdasarkan data yang dikeluarkan oleh MPOB (**Jadual 2.3**), pengeluaran buah tandan segar di Terengganu berkembang 5.3 peratus pada tahun 2025,

berbanding tahun sebelumnya 15.8 peratus. Impak banjir yang berkurangan di kawasan pertanian pada 2025 berbanding tahun sebelumnya turut memberi kesan positif dalam pengeluaran Tanaman di Terengganu.

Sementara itu, subsektor Ternakan yang merupakan aktiviti kedua terbesar dalam sektor pertanian di Terengganu turut mencatatkan pertumbuhan 5.0 peratus berbanding 3.8 peratus pada tahun 2024. Prestasi ini disokong oleh peningkatan dalam pengeluaran Ternakan lembu dan kerbau.

Manakala bagi subsektor Perikanan memulih pada kadar 9.4 peratus (2024: -4.8%) disumbangkan oleh peningkatan dalam aktiviti ternakan akuakultur. Turut mencatatkan pertumbuhan ialah subsektor Perhutanan & pembalakan iaitu marginal 0.6 peratus berbanding tahun sebelumnya (2024: -1.8%). (**Carta 2.5**).

7.5%

Sumbangan
sektor Pertanian kepada
KDNK Terengganu
pada tahun 2025

SEKTOR PERLOMBONGAN DAN PENGKUARIAN

Sektor Perlombongan dan pengkuarian di Terengganu mencatatkan nilai ditambah sebanyak RM233.3 juta berbanding RM238.5 juta pada tahun 2024. Sektor ini menyumbang sebanyak 0.6 peratus kepada KDNK Terengganu.

Pada tahun 2025, sektor ini menyusut 2.2 peratus (2024: 14.6%) seperti pada **Carta 2.6**. Penurunan ini disebabkan oleh aktiviti pengkuarian pasir dan pemecahan batu. Selain itu, penurunan pengeluaran bijih besi turut menyumbang kepada prestasi keseluruhan sektor ini.

Projek utama:

Antara projek pembinaan utama yang terdapat di Terengganu ialah:

- ♦ Engineering, Procurement, Construction and Commissioning (EPCC) of the East Coast Rail Link (ECRL) project;
- ♦ Penyelenggaraan Jalan-Jalan Negeri Terengganu (2021-2026) Zon Utara dan Selatan;
- ♦ Construction & Installation of 1450mm Hot Rolling Strip Project, Malaysia Eastern Steel (M) Sdn Bhd, Terengganu;
- ♦ Projek Pembangunan Cukai Sentral, Kemaman;
- ♦ Cadangan Projek Pembangunan Perumahan Mampu Milik dan Bercampur, Teluk Kalong (Kemaman); dan
- ♦ Pembangunan Bercampur 2 Blok Pangsapuri 22 Tingkat & 9 Unit Kedai, Kampung Ladang Tanjung.

SEKTOR PEMBINAAN

Terengganu merekodkan nilai ditambah berjumlah RM1.3 bilion dalam sektor Pembinaan pada tahun 2025 berbanding RM1.4 bilion pada tahun 2024. Sektor ini menyumbang sebanyak 3.2 peratus kepada keseluruhan ekonomi Terengganu.

Sektor Pembinaan Terengganu menyusut 5.8 peratus berbanding 17.5 peratus pada tahun sebelumnya (**Paparan 2.1**). Ini dipengaruhi oleh penguncupan dalam subsektor Kejuruteraan awam iaitu 10.4 peratus. Pada tempoh sama, subsektor Aktiviti pertukangan khas turut merosot 10.6 peratus. Walau bagaimanapun, subsektor Pembinaan bangunan berkembang 1.5 berbanding tahun sebelumnya

Paparan 2.1 Kadar pertumbuhan sektor Pembinaan, Terengganu, 2025

RM1.3 bilion

Nilai ditambah
sektor **Pembinaan**
Terengganu pada tahun
2025

SEKTOR PEMBUATAN

Pada tahun 2025, sektor Pembuatan negeri Terengganu merekodkan nilai ditambah berjumlah RM14.5 bilion, menyusut RM170.9 juta berbanding RM14.6 bilion pada tahun 2024. Dari segi perbandingan tahun ke tahun, pertumbuhan yang dicatatkan pada 2025 adalah negatif 1.2 peratus berbanding 3.9 peratus pada tahun 2024. Sektor Pembuatan menyumbang sebanyak 35.6 peratus kepada KDNK negeri Terengganu, menjadikannya penyumbang kedua selepas sektor Perkhidmatan.

Produk petroleum, kimia, getah & plastik merupakan penyumbang terbesar kepada sektor Pembuatan di Terengganu dengan nilai ditambah berjumlah RM13.7 bilion (sumbangan: 94.5%). Terengganu juga merupakan antara pengeluar utama produk petroleum, kimia, getah dan plastik Malaysia dengan sumbangan sebanyak 12.9 peratus, ketiga tertinggi selepas Sarawak dan Selangor. Pada tahun 2025, aktiviti ini merosot 1.6 peratus berbanding tahun sebelumnya disebabkan oleh segmen bahan kimia & produk kimia.

Sebaliknya, Produk mineral bukan logam, logam asas & produk logam yang direka bertumbuh pada kadar 14.1 peratus dengan nilai ditambah berjumlah RM329.5 juta (sumbangan: 2.3%). Segmen produk logam yang direka menjadi pemacu utama kepada pertumbuhan subsektor ini.

Bagi aspek pelaburan, Terengganu menerima nilai pelaburan berjumlah RM6.5 bilion bagi sektor Pembuatan yang merangkumi pelaburan domestik sebanyak RM353.2 juta dan pelaburan asing sebanyak RM6.2 bilion. Pada tahun 2025, nilai pelaburan ini melonjak 3,081.6 peratus berbanding RM205.6 juta pada tahun sebelumnya.

3.6%**Terengganu**

menyumbang kepada
sektor Pembuatan Malaysia
pada tahun 2025

SEKTOR PERKHIDMATAN

Sektor Perkhidmatan di negeri Terengganu terus menjadi pemacu pertumbuhan ekonomi negeri ini pada tahun 2025, didorong terutamanya oleh peningkatan permintaan domestik yang kukuh serta perkembangan positif industri berorientasikan pelancongan.

Pada tahun 2025, sektor Perkhidmatan di negeri ini merekodkan nilai ditambah berjumlah RM21.5 bilion berbanding RM20.7 bilion yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Sektor Perkhidmatan kekal menerajui ekonomi negeri Terengganu dengan sumbangan sebanyak 53.0 peratus kepada KDNK keseluruhan. Sektor ini berkembang 3.6 peratus (2024: 4.1%) disokong oleh subsektor Perkhidmatan Kerajaan yang meningkat 4.3 peratus serta Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT yang berkembang 3.5 peratus. Prestasi mengikut subsektor ditunjukkan pada **Jadual 2.4**.

Paparan 2.2 Kadar pertumbuhan subsektor Perkhidmatan, Terengganu, 2025

Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan maklumat & komunikasi

Subsektor Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan maklumat & komunikasi mencatatkan nilai ditambah RM6.5 bilion pada tahun 2025 dengan sumbangan sebanyak 30.2 peratus kepada sektor Perkhidmatan di Terengganu. Subsektor ini merekodkan pertumbuhan 3.5 peratus berbanding 5.0 peratus pada tahun sebelumnya. Prestasi perlahan subsektor ini dipengaruhi oleh segmen utiliti khususnya dalam aktiviti bekalan elektrik, gas, wap & pendingin udara.

Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan

Subsektor Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan, menyumbang 24.3 peratus kepada keseluruhan sektor Perkhidmatan Terengganu. Subsektor ini merekodkan pertumbuhan lebih baik iaitu 3.8 peratus berbanding 3.6 peratus pada 2024, didorong oleh segmen runcit.

Kewangan dan insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan

Subsektor Kewangan & insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan meningkat 1.7 peratus pada tahun 2025 berbanding 3.7 peratus pada tahun 2024, dengan nilai ditambah berjumlah RM1.7 bilion. Subsektor ini menyumbang 8.0 peratus kepada sektor Perkhidmatan Terengganu. Prestasi subsektor ini didorong oleh perkhidmatan kewangan dan perkhidmatan profesional, saintifik dan teknikal serta pentadbiran dan khidmat sokongan.

Selain itu, antara aktiviti lain yang turut menyumbang kepada prestasi keseluruhan subsektor ini ialah aktiviti kewangan dan hartanah bagi harta milikan sendiri atau pajakan terutama dalam pembelian, penjualan, penyewaan & pengendalian hartanah kediaman dan bukan kediaman.

Perkhidmatan lain

Prestasi subsektor Perkhidmatan lain di negeri Terengganu mempamerkan momentum pertumbuhan pada tahun 2025. Nilai KDNK bagi subsektor ini meningkat sebanyak 3.1 peratus kepada RM1.7 bilion berbanding RM1.6 bilion pada tahun sebelumnya, sekali gus menyumbang 7.7 peratus kepada keseluruhan sektor perkhidmatan negeri.

Pertumbuhan ini didorong terutamanya oleh sektor kediaman yang didiami oleh pemilik, perkhidmatan pendidikan swasta serta perkhidmatan swasta lain yang merangkumi aktiviti berkaitan dengan pelancongan seperti kebudayaan, hiburan, rekreasi, sukan dan perkhidmatan persendirian lain.

Perkhidmatan kerajaan

Perkhidmatan kerajaan diklasifikasikan sebagai pengeluar bukan pasaran, dengan nilai ditambahnya merangkumi pampasan pekerja, peruntukan pencen bagi tenaga kerja semasa, serta penggunaan modal tetap.

Nilai ditambah subsektor perkhidmatan kerajaan di negeri Terengganu berjumlah RM6.4 bilion, kenaikan RM0.3 bilion berbanding RM6.1 bilion pada tahun 2024 dengan sumbangan terhadap sektor perkhidmatan negeri sebanyak 29.7 peratus. Dari segi perbandingan tahun ke tahun, pertumbuhan yang dicatatkan pada 2025 adalah pada kadar 4.3 peratus berbanding 4.0 peratus tahun 2024.

Subsektor ini merangkumi empat peringkat kerajaan iaitu Kerajaan Persekutuan, kerajaan negeri, badan berkanun dan pihak berkuasa tempatan (PBT). Penglibatan sektor kerajaan sangat penting dalam pelaksanaan pembangunan setempat, seterusnya memberi limpahan manfaat kepada ekonomi negeri.

4.3%

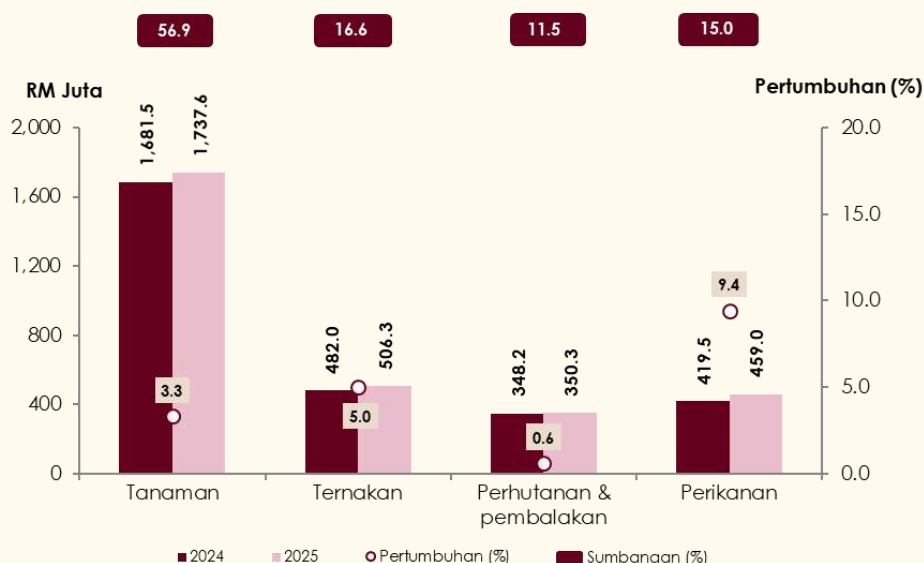
Subsektor **perkhidmatan
perniagaan**
Terengganu berkembang
pada tahun 2025

PRESTASI NILAI DITAMBAH MENGIKUT SEKTOR

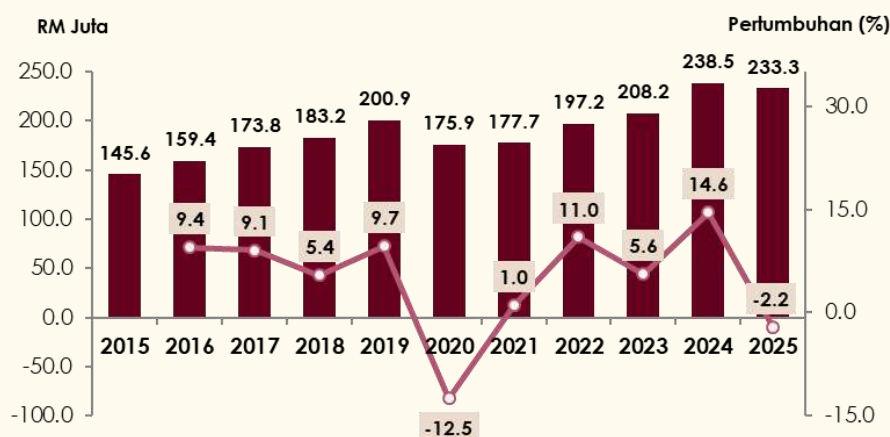
Carta 2.5

Prestasi sektor Pertanian, Terengganu, 2024-2025

Carta 2.6

Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuarian, Terengganu, 2015-2025

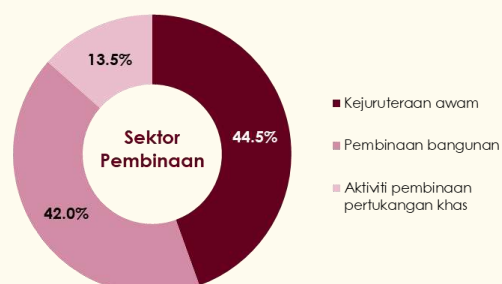
Carta 2.7

Peratus sumbangan sektor Pembuatan, Terengganu, 2025

Carta 2.8

Peratus sumbangan sektor Pembinaan, Terengganu, 2025

JADUAL PRESTASI MENGIKUT SEKTOR

Jadual 2.3 Statistik industri kelapa sawit, Terengganu, 2024-2025

Sarawak	Nilai		Pertumbuhan (%)	
	2024	2025	2024	2025
Buah tandan segar ('000 tan)	2408	2,535	15.8	5.3
Minyak sawit mentah ('000 tan)	472	480	14.0	1.7
Isirong sawit ('000 tan)	113	116	11.0	2.0
Keluasan belum matang (hektar)	21,711	20,124	-4.9	-7.3
Keluasan matang (hektar)	142,396	143,593	-0.8	0.8

Sumber: MPOB

Jadual 2.4 Prestasi sektor Perkhidmatan, Terengganu, 2024-2025

Subsektor	2024 ^e			2025 ^p		
	Nilai ditambah (RM juta)	Sumbangan (%)	Pertumbuhan (%)	Nilai ditambah (RM juta)	Sumbangan (%)	Pertumbuhan (%)
Utiliti, pengangkutan dan penyimpanan, maklumat dan komunikasi	6,275	30.2	5.0	6,497	30.2	3.5
Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan	5,034	24.3	3.6	5,224	24.3	3.8
Kewangan dan insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	1,695	8.2	3.7	1,724	8.0	1.7
Perkhidmatan lain	1,613	7.8	2.9	1,663	7.7	3.1
Perkhidmatan kerajaan	6,128	29.5	4.0	6,391	29.7	4.3
Jumlah	20,746	100.0	4.1	21,499	100.0	3.6

INISIATIF TERPILIH KERAJAAN PERSEKUTUAN, 2025

SEKTOR ICT & PENDIGITALAN

- RM10 juta disediakan untuk Pejabat Kecerdasan Buatan Kebangsaan (NAO) bagi meningkatkan penggunaan AI melalui kerjasama akademik dan industri.
- RM100 juta diperuntukkan untuk 5 tahun bagi memperkasa Pusat NADI sebagai platform komuniti menjana pendapatan melalui keusahawanan dalam talian.
- RM50 juta disediakan sebagai Geran Padanan Digital PMKS dan Geran Digital Penaja di bawah BSN bagi menyokong usahawan tempatan.
- Lebih RM300 juta dana SKMM disediakan bagi menambah baik capaian internet di universiti awam, sekolah, kem tentera dan institusi MARA.

BANTUAN ISI RUMAH

- RM13 bilion diperuntukkan untuk Sumbangan Tunai Rahmah (STR) dan Sumbangan Asas Rahmah (SARA) bagi memberi manfaat kepada 9 juta penerima atau 60 peratus penduduk dewasa.
- RM2.9 bilion disediakan bagi peruntukan bantuan tunai di bawah Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM).
- RM600 sebulan merupakan kadar baharu bagi Bantuan Warga Emas.
- Lebih RM10.000 setahun nilai keseluruhan bantuan disalurkan kepada warga emas miskin bagi memastikan tiada rakyat di Malaysia berpendapatan kurang daripada RM1,000 sebulan.

INSENITIF PEMBELIAN KENDERAAN

- Peruntukan RM10 juta memang disediakan untuk meneruskan galakan penggunaan motosikal elektrik pemasangan tempatan (CKD) dengan tawaran sehingga RM2,400.
- Kerangka insentif cukai EV sedia ada distruktur semula agar selari dengan hasrat Kerajaan untuk menggalakkan peralihan kepada EV pemasangan tempatan (CKD).
- Pelepasan cukai bagi pembelian pengecap kenderaan elektrik afteruskan sehingga tahun takhsiran 2027.

SEKTOR PERTANIAN

- RM300 juta disediakan bagi menjalin kerjasama projek pertanian dengan kerajaan negeri untuk pengeluaran bawang di Perak, temakan talapia merah di Pahang dan peningkatan hasil padi di Negeri Sembilan.
- RM27 juta diperuntukkan sebagai insentif kepada petani dan penternak bagi meningkatkan temakan lembu pedaging, ruminan kecil serta pengeluaran bawang tempatan.
- RM50 juta disediakan untuk Inisiatif Pendapatan Rakyat (IPR) bagi membantu golongan miskin tegar dan B40 menjana pendapatan secara mampan.
- RM65 juta diperuntukkan bagi membangunkan pengaliran dan saliran jelapang padi serta meluaskan estiaf padi FELCRA.

PENGANGKUTAN AWAM

- RM21.6 juta disediakan untuk meneruskan subsidi Pas Bulanan My50 bagi manfaat 180,000 pengguna pengangkutan awam di kawasan Lembah Klang.
- RM273 juta diperuntukkan bagi menyokong perkhidmatan bas henti-henti di bandar utama, termasuk pembeilan tambang percuma BAS.MY kepada semua mahasiswa di seluruh negara.
- Lebih RM200 juta disediakan sebagai subsidi perkhidmatan pengangkutan udara bagi menghubungkan penduduk desa dan pedalaman Sabah dan Sarawak.
- 50 sen sehal merupakan kadar tambang kemudahan van di bawah peluasan inisiatif Transit Responsif Atas Permintaan (DRT) Prasarana bagi memudahkan anak-anak ke sekolah dari stesen tren terpilih.

SEKTOR PEMBINAAN

- RM1.3 bilion diperuntukkan bagi memperkasa kontraktor Bumiputera gred G1 hingga G4 untuk melaksanakan projek jalan raya dan pembaikan prasarana awam.
- RM9.7 bilion nilai kontrak disediakan bagi meneruskan projek mega pengangkutan Pan Borneo Sabah Fasa 1B, manakala RM7.4 bilion diperuntukkan untuk Sabah Sarawak Link-Road (SSLR) Fasa 2.
- Hampir RM2.9 bilion disediakan khusus untuk pembangunan prasarana asas di kawasan kampung, desa dan pedalaman.
- RM2.8 bilion disediakan bagi penyelenggaraan Jalan, Persekutuan manakala RM5.5 bilion peruntukan dana MARRIS untuk penyelenggaraan jalan raya di peringkat negeri.

TENAGA HIJAU

- RM16 bilion akan dilaburkan oleh UEM Lesira dan TNB bagi meningkatkan keupayaan rangkaian transmisi dan pengedaran serta menyahkarkan kawasan pemudiran.
- Lebih RM300 juta disediakan di bawah Dana Mudah Cara Peralihan Tenaga Negara bagi menyokong usaha mencapai sasaran gas rumah hijau sifar bersih seawal tahun 2050.
- RM1 bilion disediakan bagi meneruskan pelaksanaan Skim Pembiayaan Teknologi Hijau (GTFs) sehingga tahun 2026.
- Sehingga RM70 juta e-Rebat disediakan bagi menggalakkan pengguna dan industri membeli kelengkapan elektrik cekap tenaga.

PELANCONGAN

- Hampir RM550 juta disediakan bagi mempergiat promosi, pengajuran aktiviti budaya dan pelancongan sebagai persiapan menjelang Tahun Melawat Malaysia 2026.
- RM600 juta disediakan oleh Khazanh Nasional untuk memulih dan mengangkut nilai bangunan warisan bersejarah di Kuala Lumpur.
- Geran diperuntukkan sebagai Geran Sepadan Penerbangan Antarabangsa dan Charter bagi menggalakkan peningkatan jumlah penerbangan asing ke Malaysia.
- RM31 juta disediakan kepada Majlis Pelancongan Kesihatan Malaysia (MHTC) bagi memperkasakan program pelancongan kesihatan.

HARTANAH

- Sehingga RM10 bilion disediakan sebagai jaminan pembiayaan perumahan di bawah SJKP bagi memberi manfaat kepada 20,000 pembeli rumah.
- Hampir RM200 juta diperuntukkan bagi menyelenggara rumah strata kos rendah dan sederhana awam termasuk menggantikan lif-lif yang usang.
- Hampir RM900 juta disediakan bagi melaksanakan 48 Program Residen Rakyat (PRR) dan 14 projek Rumah Mesra Rakyat, di mana 30 projek PRR daripadanya dijangka siap pada penghujung 2025 untuk memfaat 17,500 penghuni baharu.

PERDAGANGAN BORONG & RUNCIT

- RM300 juta diperuntukkan untuk Program Pavung RAHMAH bagi memperhebat Jualan RAHMAH yang menawarkan barangan keperluan asas di setiap DUN pada setiap bulan.
- RM100 juta disediakan bagi membina gerai dan menaik pulih prasarana pasar awam PBT serta menyediakan ruang niaga penjaja kecil tamu Desa di Sabah dan Sarawak.
- RM250 juta diperuntukkan bagi program perdagangan barangan keperluan asas ke kawasan pedalaman dan desa.
- RM10 juta disediakan khusus sebagai peruntukan untuk melaksanakan Kempen Beli Barangan Malaysia.

KEWANGAN DAN INSURANS

- RM10 juta disediakan untuk Pejabat Kecerdasan Buatan Kebangsaan (NAO) bagi meningkatkan penggunaan AI melalui kerjasama akademik dan industri.
- RM100 juta diperuntukkan untuk 5 tahun bagi memperkasa Pusat NADI sebagai platform komuniti menjana pendapatan melalui keusahawanan dalam talian.
- RM50 juta disediakan sebagai Geran Padanan Digital PMKS dan Geran Digital Penaja di bawah BSN bagi menyokong usahawan tempatan.
- Lebih RM300 juta dana SKMM disediakan bagi menambah baik capaian internet di universiti awam.

PERUSAHAAN MIKRO, KECIL DAN SEDERHANA

- RM40 bilion kemudahan pinjaman serta jaminan pembiayaan perniagaan disediakan di bawah pelbagai agensi kerajaan untuk manfaat PMKS.
- Sehingga RM3.2 bilion pinjaman bersaiz mikro ditawarkan antaranya melalui TEKUN dan BSN bagi membantu penjaja kecil, komuniti OKU, masyarakat Cina serta Bumiputera.
- RM3.8 bilion dana pinjaman PKS disediakan oleh Bank Negara Malaysia (BNM) bagi menyokong usahawan beralih ke arah digital, automasi, amalan lestari dan agromakanan.
- RM650 juta dikhususkan bagi menyokong dan menggalakkan golongan wanita serta belia menceburi bidang keusahawanan.

INISIATIF TERPILIH KERAJAAN NEGERI, 2025

JOHOR • RM270 juta diperuntukkan bagi pembinaan Loji Rawatan Air di Semangar dan Sg Layang 2 sebagai pelaburan infrastruktur air utama negeri. • RM225 juta disediakan untuk pembangunan Rumah Resideni Bangsa Johor (RBJ) di Pontian dan Muar melalui kerjasama PUH. • RM107.4 juta disalurkan kepada 15 PBI Johor untuk projek menaik taraf sistem perparitan dan longkang bagi cegah banjir kilat. • RM52 juta diperuntukkan bagi membina sekolah agama baharu di Kempas, UTM Skudai dan Larkin serta bangunan tambahan. 	KEDAH • RM43.4 juta disediakan bagi memperkasakan infrastruktur bekalan air bersih termasuk kerja-kerja menaik taraf Loji Rawatan Air (LRA) dan mengatasi isu gangguan air di seluruh negeri. • RM20 juta diperuntukkan bagi Tabung Pinjaman Modal Usahawan Kedah (i-Kauseling/i-Niaga) untuk menyediakan pembiayaan mudah kepada usahawan PKS tempatan. • RM4.2 juta diperuntukkan bagi Program Bantuan Beras Sejahtera yang mensasarkan pemberian bantuan beras secara berkala kepada keluarga yang memerlukan di setiap kawasan DUN. 	KELANTAN • RM17.75 juta disediakan untuk program Kelantanku Bersih, inisiatif kesihatan awam dan pembangunan kawasan luar bandar. • RM15.61 juta diperuntukkan bagi pengurusan sumber air bersepadu, termasuk pengambilan tanah untuk pembinaan empat Loji Rawatan Air (LRA) baharu. • RM8.35 juta disediakan khusus untuk projek pengurusan bencana dan penyediaan infrastruktur bagi menanganai su banjir. • Menakl taraf sistem pengaliran tali air di skim-skim pengaliran pertanian bagi meningkatkan kualiti hasil tani negeri. 	MELAKA • RM16 juta disediakan untuk Bantuan MESRA Am bagi menyantuni 5,350 penerima daripada golongan miskin. • RM10.8 juta disalurkan kepada JPS Melaka bagi projek pembalakan tebing saliran dan penyelenggaraan kolam takungan banjir. • RM3 juta diperuntukkan bagi Program Melaka Rumahku untuk pembinaan rumah baharu secara percuma kepada golongan memerlukan. • RM1 juta disediakan kepada Perbadanan Teknologi Hijau Melaka bagi program Skim Solar Perumahan (SolarMEL) dan Green Mobility. 	NEGERI SEMBILAN • RM135 juta disediakan sebagai peruntukan Belanja Pembangunan negeri bagi merangkumi sektor sosial, infrastruktur dan pertanian. • RM29.75 juta diperuntukkan bagi Skim Sejahtera Rakyat (SSR) yang merangkumi bantuan tunai untuk unit pelbagai kelompok masyarakat. • RM10.5 juta diperuntukkan bagi pembinaan masjid-masjid baharu. • RM5 juta disediakan untuk meneruskan Program Rumah Harapan Rakyat bagi membantu golongan B40 membina rumah di atas tanah sendiri. 	PAHANG • RM91.97 juta diperuntukkan melalui PAIP bagi menaik taraf perkhidmatan bekalan air termasuk pembinaan Loji Rawatan Air Bukit Puling. • RM50.54 juta disediakan bagi Inisiatif Makmur Pahang (i.M. Pahang) yang merangkumi pelbagai kluster bantuan rakyat. • RM23.9 juta disediakan oleh Yayasan Pahang bagi pemberian biasiswa sekolah rendah dan menengah untuk pelajar kurang mampu. • RM19.89 juta diperuntukkan bagi pelaksanaan projek tebatan banjir, kawalan hakisan pantai dan sistem saliran bandar. 	PULAU PINANG • RM60 juta diperuntukkan bagi inisiatif 'Penang Silicon Design @5km+' untuk memacu industri reka bentuk cip dan lilir bersepadu (IC). • RM54.8 juta disalurkan melalui program i-Sejahtera bagi pemberian bantuan kebajikan secara berkala kepada rakyat Pulau Pinang. • RM15.6 juta disediakan sebagai subsidi sektor pengangkutan awam termasuk operasi bas percuma CAT Bridge. • RM10.5 juta diperuntukkan bagi bayaran ex-gratia dan bantuan bof/enjin kepada nelayan yang terjejas akibat projek Silicon Island. 	PERAK • RM45.94 juta disediakan kepada JKM negeri bagi tujuan bantuan sosial rakyat termasuk kenaikan kadar Bantuan Am. • RM30.22 juta diperuntukkan bagi program kesejahteraan rakyat seperti Kad Perak Sejahtera dan Bantuan Kotak Makanan. • RM21.2 juta disediakan bagi tujuan pembangunan sukan negeri termasuk persiapan atlet ke arah SUKMA 2026. • RM15 juta diperuntukkan bagi program baik pulih serta pembinaan masjid dan surau baharu di seluruh negeri Perak. 	PERLIS • Inisiatif "1 ADUN, 1 Kilang" dikenalkan di mana setiap wakil rakyat bertanggungjawab menarik sekurang-kurangnya satu pelabur industri ke kawasan masing-masing. • RM20.71 juta disalurkan kepada JKR Perlis untuk projek penyelenggaraan infrastruktur jalan raya dan bangunan awam. • RM6.8 juta diperuntukkan kepada JPS Perlis bagi menguruskan sistem pengaliran dan saliran untuk kebajikan petani dan penduduk. 	SELANGOR • RM404.17 juta diperuntukkan bagi pembangunan sektor infrastruktur yang merangkumi projek kejuruteraan bekalan air bersih, pengurusan sisa pepejal serta menaik taraf jalan raya negeri. • RM380.7 juta disediakan bagi pemerkasaan sektor ekonomi untuk merangsang pertumbuhan serta membantu meningkatkan pendapatan rakyat secara menyeluruh. • RM20 juta disediakan bagi inisiatif Demand Responsive Transit (DRT) dan Mobiliti Selangor untuk menambah baik jaringan pengangkutan awam dan kemudahan mobiliti warga kota. 	SARAWAK • RM1.42 bilion disediakan bagi pelaksanaan Projek Kuching Urban Transportation System (KUTS) yang melibatkan pembinaan rangkaian Autonomus Rapid Transit (ART). • RM450 juta diperuntukkan bagi inisiatif 'baharu Sumbangan Keperluan Asas Sarawak (SKAS)' untuk membantu 850,000 penerima daripada golongan berpendapatan rendah. • RM397 juta disediakan bagi projek Sarawak Multimedia Authority Rural Telecommunication (SMART) untuk pembinaan 600 menara komunikasi bagi meningkatkan capaian internet luar bandar. 	SABAH • RM250 juta disediakan untuk pembinaan 3,000 unit Rumah Mesra Sabah Maju Jaya (SMJ) di semua 73 kawasan DUN sebagai inisiatif pembasmian kemiskinan. • RM729.79 juta diperuntukkan kepada Jabatan Air Negeri Sabah bagi melaksanakan program penyelesaian segera dan jangka pendek untuk meningkatkan kapasiti bekalan air. • RM32.5 juta diperuntukkan bagi penubuhan semula Lembaga Padi dan Beras Sabah (LPBN) untuk meningkatkan tahap sara diri (SSI) beras negeri. 	TERENGGANU • RM10 bilion potensi nilai pelaburan bagi projekintis pembangunan ladang solar terapan di Tasik Kenyir melalui kerjasama Terengganu Inc. dan INB Genco bagi menghasilkan tenaga elektrik. • RM1.5 juta sasaran kuitipan dan pengalihan dana tanggungjawab sosial korporat (CSR) daripada anak syarikat kerajaan dan badan berkanun negeri untuk bantuan sosioekonomi rakyat. • Meneruskan Program Perumahan Terengganu Sejahtera (PPTS) serta memperkatakan dasar pembangunan perumahan secara swasta bagi meningkatkan bekalan rumah mampu milik. 	W.P. KUALA LUMPUR • RM178.8 juta diperuntukkan bagi pengurusan dan penyelenggaraan 39,180 unit rumah sewa di P/PPR untuk memastikan keselesaan serta keselamatan penduduk. • RM89.1 juta disediakan bagi Program Pengurusan Mitigasi Banjir melalui penyelenggaraan sungai, sistem perparitan, kolam takungan dan pemasangan tembok penahan banjir. • RM45 juta diperuntukkan bagi pengurusan perkhidmatan bas percuma GO KL kepada warganegara Malaysia untuk mengurangkan kesesakan lalu lintas dan pencemaran udara. 	W.P. LABUAN • RM32.9 juta disediakan bagi pelaksanaan pelbagai projek pembangunan fizikal dan kemudahan awam di Labuan. • Pembangunan Projek Labuan Waterfront Fasa 1 bernilai kira-kira RM38 juta bertujuan meningkatkan sektor pelancongan serta merencanakan aktiviti ekonomi dan sosial di kawasan pesisir Victoria Harbour. • Usaha menaik taraf ketersambungan digital dan kemudahan pengangkutan bagi menarik lebih banyak peluang pelaburan baharu.

Sumber: Belanjawan Kerajaan Negeri Tahun 2025, Jabatan Kewangan Negeri, Jabatan Perbendaharaan Negeri, Portal Rasmi Kerajaan Negeri, Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL), Jabatan Wilayah Persekutuan.

Secara amnya, tingkat harga bagi barang dan perkhidmatan di Malaysia berada di paras yang tinggi. Walau bagaimanapun, inflasi Malaysia pada tahun 2025 menyederhana kepada 1.4 peratus berbanding 1.8 peratus pada tahun 2024. Ini disokong oleh pengukuhan mata wang Ringgit Malaysia, perbelanjaan isi rumah yang kukuh serta inisiatif kerajaan untuk menyalurkan subsidi petrol RON95 kepada rakyat Malaysia, sedikit sebanyak mengekang inflasi Malaysia daripada terus meningkat tinggi. Kadar ini berada di dalam julat unjuran inflasi oleh Bank Negara Malaysia (BNM) dan Kementerian Kewangan (MOF) iaitu antara 1.0 hingga 2.0 peratus pada tahun 2025.

Mulai 30 September 2025, Malaysia telah beralih kepada sistem subsidi bersasar petrol RON95 atau BUDI MADANI RON95 (BUDI95) yang mana kira-kira 16 juta rakyat Malaysia berumur 16 tahun ke atas, yang memiliki MyKad dan lesen memandu aktif layak menikmati subsidi petrol RON95 pada harga RM1.99 seliter berbanding harga pasaran semasa.

Peningkatan yang lebih sederhana, 1.4 peratus ini disumbangkan oleh inflasi Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain (1.6%); Kesihatan (1.2%); Rekreasi, Sukan & Kebudayaan (1.1%); Pengangkutan (0.4%) dan Hiasan, Perkakasan & Penyelenggaraan Isi Rumah (0.2%).

1.3%
Inflasi Terengganu
meningkat perlahan
pada tahun 2025

Namun begitu, Penjagaan Diri, Perlindungan Sosial & Pelbagai Barangan & Perkhidmatan meningkat lebih tinggi pada 4.4 peratus (2024: 3.0%). Ini diikuti oleh Insurans & Perkhidmatan Kewangan, 3.4 peratus (2024: 0.3%); Restoran & Perkhidmatan Penginapan, 3.2 peratus (2024: 3.1%); Pendidikan, 2.3 peratus (2024: 1.5%); Makanan & Minuman, 2.1 peratus (2024: 2.0%) dan Minuman Alkohol & Tembakau, 0.9 peratus (2024: 0.7%). Manakala, Maklumat & Komunikasi dan Pakaian & Kasut masing-masing merekodkan penurunan kepada negatif 4.3 peratus dan negatif 0.2 peratus pada tahun 2025.

Inflasi Terengganu meningkat perlahan kepada 1.3 peratus berbanding 1.5 peratus pada tahun 2024 dengan mata indeks mencatatkan 128.9 (2024: 127.3). Secara keseluruhannya, peningkatan inflasi ini disumbangkan oleh kumpulan Restoran & Perkhidmatan Penginapan (3.8%); Penjagaan Diri,

2.4%

Inflasi Makanan & Minuman meningkat perlahan pada tahun 2025

Perlindungan Sosial & Pelbagai Barangan & Perkhidmatan (3.6%); Makanan & Minuman (2.4%); Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain (1.0%); Rekreasi, Sukan & Kebudayaan (1.0%); Insurans & Perkhidmatan Kewangan (1.0%) dan Kesihatan (0.6%) (**Jadual 2.6**).

Inflasi Makanan & Minuman meningkat kepada 2.4 peratus berbanding tahun 2024 (1.8%). Kesemua kelas perbelanjaan bagi subkumpulan Makanan di rumah menunjukkan peningkatan di antara 0.8 peratus hingga 5.2 peratus, kecuali bagi kelas perbelanjaan Sayur-sayuran dan Daging masing-masing mencatatkan penurunan kepada negatif 4.3 peratus dan negatif 2.2 peratus. Kelas perbelanjaan Makanan sedia dimakan & produk makanan lain tidak terkelas di tempat lain merupakan

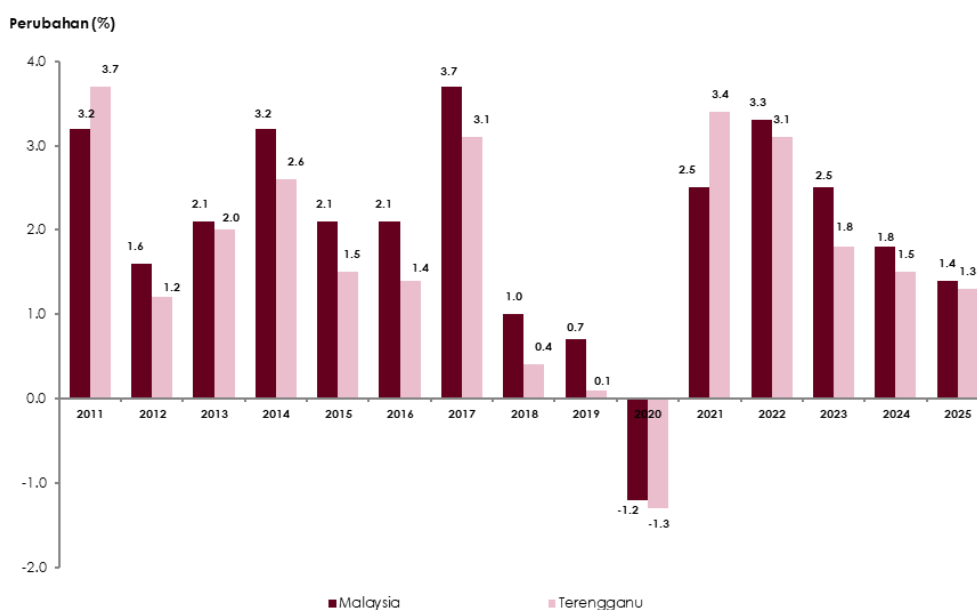
penyumbang utama kepada kenaikan inflasi dengan peningkatan 5.2 peratus. Ini diikuti oleh Buah-buahan & kacang (2.6%); Ikan & makanan laut lain (1.5%); Gula, manisan & pencuci mulut (1.1%) dan Minyak & lemak (0.8%) (**Jadual 2.7**).

Jadual 2.5 : Purata harga item terpilih, Terengganu, 2024-2025

Item Terpilih	Unit	Purata Harga (RM)	
		2024	2025
Bayam, Hijau	1 kg	7.85	10.80
Bawang Besar, India	1 kg	7.61	5.08
Pisang Berangan	1 kg	7.43	7.01
Telur Ayam Gred A	10 biji	4.62	4.66
Telur Ayam Gred B	10 biji	4.34	4.32
Telur Ayam Gred C	10 biji	4.02	4.05
Ikan Kembung	1 kg	19.15	19.47
Ikan Selayang	1 kg	11.68	12.67
Ayam Proses Standard	1 kg	9.70	9.74
Cili Merah Kulai	1 kg	17.53	20.36

CARTA INDEKS HARGA PENGGUNA

Carta 2.9 Inflasi tahunan, Terengganu, 2011-2025

Jadual 2.6 Inflasi tahunan mengikut kumpulan, Terengganu, 2024-2025

Tahun	2024	2025
Makanan & Minuman	1.8	2.4
Minuman Alkohol & Tembakau	0.2	0.5
Pakaian & Kasut	0.2	0.5
Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain	2.2	1.0
Hiasan, Perkakasan & Penyelenggaraan Isi Rumah	0.7	0.3
Kesihatan	0.6	0.6
Pengangkutan	0.8	0.3
Maklumat & Komunikasi	-1.5	-3.8
Rekreasi, Sukan & Kebudayaan	0.3	1.0
Pendidikan	2.6	-3.2
Restoran & Perkhidmatan Penginapan	2.8	3.8
Insurans & Perkhidmatan Kewangan	0.0	1.0
Penjagaan Diri, Perlindungan Sosial & Pelbagai Barangan & Perkhidmatan	3.4	3.6
Keseluruhan	1.5	1.3

Jadual 2.7 Inflasi tahunan kelas perbelanjaan bagi subkumpulan Makanan di rumah, Terengganu, 2024-2025

Tahun	2024	2025
Makanan & Minuman	1.8	2.4
Makanan di rumah	0.1	0.6
Bijirin & produk bijirin	1.7	-0.2
Daging	-0.7	-2.2
Ikan & makanan laut lain	-2.2	1.5
Susu, produk tenusu lain & telur	-0.5	-1.1
Minyak & lemak	0.5	0.8
Buah-buahan & kacang	0.6	2.6
Sayur-sayuran	0.1	-4.3
Gula, manisan & pencuci mulut	1.1	1.1
Makanan sedia dimakan & produk makanan lain t.t.t.l.	3.6	5.2

Rencana 2:

Analisis Trend Jumlah Perbelanjaan Pelancong Domestik serta Faktor-Faktor yang Mempengaruhinya di Negeri Terengganu dari Tahun 2010 hingga Tahun 2024¹

Disediakan oleh:

Ahmad Faiz bin Mohammed; Syamaizar bin Razali; Marlini binti Sahul Hamid;
Jabatan Perangkaan Malaysia, Terengganu

Abstrak

Sektor pelancongan di Terengganu antara penyumbang penting kepada pertumbuhan ekonomi negeri disebabkan peningkatan jumlah pelancong serta kemudahan penginapan yang semakin berkembang dari semasa ke semasa. Pelancong domestik ialah pelawat yang mengembara dalam Malaysia ke tempat yang berada di luar persekitaran biasa mereka dan menginap sekurang-kurangnya satu malam tetapi tidak melebihi satu tahun bagi sebarang tujuan utama selain daripada bekerja dengan majikan di tempat yang dilawati. Kajian ini dijalankan untuk mengenal pasti perubahan jumlah perbelanjaan pelancong domestik setiap tahun, di samping menganalisis trend perbelanjaan tersebut di Terengganu bagi tempoh 2010 hingga 2024 serta menentukan faktor-faktor yang mempengaruhinya. Peningkatan perbelanjaan pelancong domestik ini dipengaruhi oleh beberapa faktor seperti hotel dan resort, jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan di Terengganu dan tahap keselamatan yang diukur melalui bilangan jenayah keganasan. Kajian ini menggunakan data sekunder yang diperoleh daripada Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM), melalui laporan pelancongan domestik tahunan dan Unit Perancang Ekonomi Negeri Terengganu (UPEN) serta Jabatan Pelancongan Negeri Terengganu yang meliputi data siri masa bagi tempoh kajian. Kajian ini menggunakan kaedah *Multiple Linear Regression (MLR)* bagi mengenal pasti pengaruh setiap pemboleh ubah terhadap perbelanjaan pelancong domestik. Kaedah ini digunakan untuk menganalisis hubungan antara pemboleh ubah bersandar iaitu jumlah perbelanjaan pelancong domestik dengan pemboleh ubah tidak bersandar seperti bilangan hotel, jumlah aktiviti pelancongan tahunan di Terengganu dan bilangan jenayah keganasan. Hasil kajian dijangka menunjukkan bahawa terdapat hubungan yang signifikan antara faktor-faktor tersebut dengan jumlah perbelanjaan pelancong domestik. Penambahan bilangan hotel dan peningkatan jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan di Terengganu dijangka memberi kesan positif terhadap perbelanjaan pelancong domestik, manakala peningkatan jenayah keganasan berpotensi memberi kesan negatif terhadap sektor pelancongan.

Kata kunci: Sektor Pelancongan, Jenayah Keganasan, *Multiple Linear Regression (MLR)*, Perbelanjaan Pelancong Domestik.

¹Rencana ini adalah pandangan penulis dan tidak mewakili pandangan dari Jabatan Perangkaan Malaysia.

1.0 Latar Belakang

Di Malaysia, industri pelancongan mula berkembang sejak tahun 1960-an, namun pertumbuhannya pada peringkat awal adalah kurang memberangsangkan. Perkembangan sektor ini mula diberi perhatian dalam Rancangan Malaysia Pertama, di mana pelancongan mula diiktiraf sebagai salah satu sektor penting dalam pembangunan ekonomi negara. Seiring dengan peningkatan kedatangan pelancong dari tahun ke tahun, kerajaan telah menubuhkan Perbadanan Kemajuan Pelancongan Malaysia (TDC) pada tahun 1972 di bawah Kementerian Industri dan Perdagangan bagi merancang dan memajukan industri pelancongan negara. Seterusnya, pada tahun 1982, TDC telah dipindahkan ke bawah Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan sebelum ditukar kepada Pelancongan Malaysia pada tahun 1992. Perubahan ini menunjukkan kesungguhan kerajaan dalam memperkukuh struktur pengurusan dan pembangunan industri pelancongan negara (Kalsom Zakaria et al., 2016).

Pelancongan merupakan satu aktiviti ekonomi yang penting dan perlu diberi perhatian kerana peranannya yang besar dalam menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi sesebuah negara. Pada masa ini, sektor pelancongan semakin mendapat perhatian daripada pelbagai pihak termasuk kerajaan, sektor swasta dan individu (Asran Alias & Melasutra Adli, 2014). Hal ini terbukti apabila industri pelancongan menjadi antara sumber utama dalam menjana pendapatan negara serta merangsang pembangunan ekonomi secara menyeluruh. Aktiviti pelancongan bukan sahaja memberi kesan kepada peningkatan pendapatan negara, malah turut mewujudkan peluang pekerjaan serta menggalakkan perkembangan sektor-sektor lain seperti perkhidmatan, pengangkutan dan perniagaan kecil (Che Mohd Petri, 2025).

Pada peringkat awal pembangunan ekonomi Negeri Terengganu, kegiatan ekonomi negeri ini lebih banyak bergantung kepada sektor primer seperti perikanan, pertanian dan perlombongan petroleum. Kedudukan Terengganu yang terletak di pesisir Pantai Timur Semenanjung Malaysia menjadikan aktiviti perikanan sebagai sumber pendapatan utama masyarakat setempat sejak sekian lama. Selain itu, sektor pertanian seperti penanaman padi, kelapa dan getah turut menyumbang kepada pembangunan ekonomi negeri. Kajian oleh Ruhaizan Sulaiman dan Ishak Saat (2017) menunjukkan bahawa aktiviti perikanan merupakan antara kegiatan ekonomi utama masyarakat pesisir pantai Terengganu dan memainkan peranan penting dalam meningkatkan ekonomi negeri pada awal abad ke-20. Bermula pada tahun 1970-an, penemuan sumber petroleum dan gas asli di luar pesisir pantai Terengganu telah membawa perubahan besar kepada struktur ekonomi negeri apabila sektor perlombongan menjadi antara penyumbang utama kepada pendapatan negeri dan peluang pekerjaan (Saari et al., 2018). Oleh itu, ekonomi Terengganu telah mengalami transformasi daripada bergantung kepada sektor tradisional seperti perikanan dan pertanian kepada sektor petroleum yang menjadi pemacu utama pertumbuhan ekonomi negeri.

Pembangunan sektor pelancongan di Negeri Terengganu telah melalui beberapa fasa penting sejak tahun 1970-an. Pada peringkat awal sekitar tahun 1970-an, aktiviti pelancongan negeri lebih tertumpu kepada tarikan semula jadi seperti pantai, pulau dan warisan budaya

tempatan. Pada masa yang sama, kerajaan Malaysia mula memberi perhatian kepada pembangunan sektor pelancongan melalui penubuhan Tourist Development Corporation (TDC) pada tahun 1972 serta Pelan Pembangunan Pelancongan 1975 yang menjadi asas kepada pembangunan industri pelancongan negara (Wislah, 2023). Keadaan ini turut membuka peluang kepada negeri-negeri seperti Terengganu untuk membangunkan potensi pelancongan masing-masing (Wislah, 2023).

Memasuki era 1980-an, pembangunan pelancongan Terengganu semakin berkembang sejajar dengan pembangunan infrastruktur negeri. Pembinaan Empangan Sultan Mahmud yang bermula pada tahun 1978 dan siap pada pertengahan 1980-an telah mewujudkan Tasik Kenyir, iaitu tasik buatan terbesar di Asia Tenggara. Kewujudan Tasik Kenyir telah membuka dimensi baharu kepada sektor eko-pelancongan negeri melalui aktiviti rekreasi, memancing, pelayaran tasik dan penerokaan alam semula jadi. Pada masa yang sama, pembangunan Lapangan Terbang Sultan Mahmud turut membantu meningkatkan akses pelancong ke Terengganu (NST, 2018; Discovery Terengganu, 2025). Pada tahun 1990-an, sektor pelancongan negeri terus berkembang dengan penekanan kepada pelancongan pulau dan marin. Pulau Redang, Pulau Perhentian dan Pulau Kapas mula mendapat perhatian pelancong domestik dan antarabangsa kerana keindahan terumbu karang serta aktiviti menyelam dan snorkeling. Pelaksanaan dasar eko-pelancongan negara dan usaha pemuliharaan taman laut turut menyumbang kepada peningkatan populariti destinasi pulau di Terengganu sebagai produk pelancongan utama negeri (Ramli & Idris, 2016).

Memasuki tahun 2000-an, kerajaan negeri mula memberi fokus yang lebih besar terhadap sektor pelancongan sebagai sumber pertumbuhan ekonomi. Pelbagai program promosi pelancongan, pembangunan kemudahan penginapan dan penambahbaikan infrastruktur telah dilaksanakan bagi meningkatkan jumlah ketibaan pelancong. Dalam tempoh ini juga, Lapangan Terbang Sultan Mahmud dinaik taraf bagi meningkatkan kapasiti penerbangan dan kemudahan kepada pelancong. (Discovery Terengganu, 2025). Sejak tahun 2010 hingga kini, industri pelancongan Terengganu terus berkembang melalui pembangunan pelbagai produk pelancongan baharu yang menggabungkan elemen alam semula jadi, warisan budaya dan pembangunan moden. Destinasi seperti *Terengganu Drawbridge*, *KTCC Mall*, *Mayang Mall* dan pelbagai tarikan bandar telah melengkapkan produk pelancongan sedia ada seperti Pulau Redang, Pulau Perhentian dan Tasik Kenyir. Perkembangan ini menjadikan Terengganu sebagai antara destinasi pelancongan domestik utama di Malaysia yang mampu menarik pelbagai segmen pelancong (Malaysia Aktif, 2024).

Negeri Terengganu merupakan antara destinasi pelancongan domestik yang terkenal di Malaysia kerana memiliki pelbagai tarikan yang unik merangkumi keindahan alam semula jadi, warisan budaya serta pembangunan moden. Menurut Malaysia Aktif (2024), kemunculan tarikan baharu seperti *Mayang Mall* telah memberi dimensi baharu kepada sektor pelancongan negeri ini, di mana pusat beli-belah moden tersebut berpotensi menjadi destinasi utama pelancong serta memberi impak positif kepada ekonomi tempatan dengan menarik kehadiran pengunjung dari dalam dan luar negeri. Selain itu, antara tempat tumpuan lain di Terengganu ialah Pantai Batu Buruk yang menjadi lokasi rekreasi popular serta *Terengganu Drawbridge* yang melambangkan kemajuan infrastruktur pelancongan negeri.

Tambahan pula, *KTCC Mall* dan Masjid Kristal turut menjadi daya tarikan utama kerana menawarkan gabungan elemen moden dan keunikan seni bina Islamik yang menarik minat pelancong domestik dan antarabangsa.

Kepelbagaian produk, aktiviti pelancongan dan destinasi pelancongan ini telah berjaya menarik kedatangan pelancong dari pelbagai negeri di Malaysia. Menurut Laporan Survei Pelancongan Domestik Terengganu (2024), lima negeri utama yang menjadi penyumbang pelancong ke Terengganu pada tahun 2024 ialah Selangor seramai 0.97 juta orang, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur seramai 0.95 juta orang, Pahang seramai 0.69 juta orang, Kelantan seramai 0.50 juta orang dan Pulau Pinang seramai 0.49 juta orang. Dominasi pelancong dari Selangor dan Kuala Lumpur menunjukkan bahawa Terengganu terus menjadi destinasi pilihan bagi penduduk kawasan bandar yang mencari pengalaman pelancongan berasaskan pantai, pulau dan warisan budaya. Pada masa yang sama, sumbangan pelancong dari negeri-negeri berhampiran seperti Pahang dan Kelantan membuktikan bahawa faktor kedudukan geografi dan kemudahan jaringan pengangkutan turut memainkan peranan penting dalam meningkatkan kunjungan pelancong ke negeri ini. Keunikan sumber alam semula jadi seperti pulau peranginan dan Tasik Kenyir menjadikan Terengganu sebagai destinasi pilihan utama bagi aktiviti riadah dan eko-pelancongan. Malah, keindahan alam semula jadi ini dikenal pasti sebagai faktor utama yang menarik pelancong, khususnya dari luar negara untuk berkunjung ke negeri ini (Sinar Harian, 2025). Kajian pelancongan menunjukkan bahawa faktor tarikan seperti keindahan destinasi, kemudahan infrastruktur serta keunikan budaya memainkan peranan penting dalam mempengaruhi keputusan pelancong untuk memilih sesuatu destinasi. Hal ini selari dengan dapatan kajian yang menyatakan bahawa elemen tarikan destinasi merupakan antara faktor utama dalam menentukan pergerakan dan pilihan pelancong ke sesuatu kawasan (Salleh et al., 2013).

Secara terperinci, objektif kajian ini adalah untuk menganalisis trend jumlah perbelanjaan pelancong domestik serta mengenal pasti faktor-faktor yang mempengaruhinya seperti bilangan jenayah keganasan, bilangan hotel dan jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan di Terengganu yang secara langsung memberi kesan kepada perbelanjaan pelancong domestik di Negeri Terengganu.

2.0 Pernyataan Masalah

Trend jumlah perbelanjaan pelancong domestik merupakan antara indikator penting dalam menilai prestasi sektor pelancongan di Negeri Terengganu kerana hal ini memberi kesan langsung kepada pertumbuhan ekonomi negeri. Perubahan dalam corak perbelanjaan pelancong domestik sering mengalami turun naik yang boleh menjejaskan kestabilan pendapatan pengusaha pelancongan seperti pengusaha hotel, peniaga kecil dan penyedia perkhidmatan. Antara faktor utama yang mempengaruhi perbelanjaan ini ialah jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan, di mana peningkatan jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan lazimnya akan meningkatkan jumlah perbelanjaan. Selain itu, bilangan hotel sebagai indikator kemudahan infrastruktur pelancongan turut memainkan peranan penting dalam menarik pelancong serta mempengaruhi tempoh penginapan dan jumlah perbelanjaan mereka.

Walau bagaimanapun, selain faktor ekonomi dan infrastruktur, aspek keselamatan seperti bilangan jenayah keganasan juga berpotensi mempengaruhi corak perbelanjaan pelancong domestik. Peningkatan kes jenayah boleh menjejaskan persepsi keselamatan pelancong dan mengurangkan minat mereka untuk berbelanja di sesuatu destinasi. Oleh itu, adalah penting untuk menganalisis secara menyeluruh hubungan antara jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan, bilangan hotel dan bilangan jenayah keganasan dengan trend jumlah perbelanjaan pelancong domestik di Negeri Terengganu dari tahun 2010 hingga tahun 2024. Kajian ini dapat memberikan pemahaman yang lebih jelas mengenai faktor-faktor yang mempengaruhi perbelanjaan pelancong domestik serta membantu pihak berkepentingan dalam merangka strategi pembangunan pelancongan yang lebih berkesan dan mampan.

3.0 Hipotesis Kajian

Berdasarkan objektif kajian dan hasil analisis data bagi trend jumlah perbelanjaan pelancong domestik ke Terengganu dari tahun 2010 hingga 2024, hipotesis berikut telah dirumuskan dan diuji secara empirik:

- **Hipotesis Null (H_0):**
Tiada hubungan yang signifikan antara bilangan hotel, bilangan jenayah keganasan dan jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan di Terengganu terhadap jumlah perbelanjaan pelancong domestik ke Terengganu.
- **Hipotesis Alternatif (H_1):**
Terdapat hubungan yang signifikan antara bilangan hotel, bilangan jenayah keganasan dan jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan di Terengganu terhadap jumlah perbelanjaan pelancong domestik ke Terengganu.

4.0 Sorotan Literatur

Hubungan antara Jumlah Perbelanjaan Pelancong Domestik dengan Jumlah Aktiviti dan Acara Pelancongan Tahunan di Terengganu.

Aktiviti pelancongan merupakan antara faktor utama yang mempengaruhi jumlah perbelanjaan pelancong domestik di sesuatu destinasi. Peningkatan aktiviti pelancongan seperti penganjuran acara, program kebudayaan, aktiviti rekreasi dan tarikan pelancongan mampu menarik lebih ramai pelancong serta meningkatkan tempoh penginapan dan perbelanjaan mereka. Kajian oleh Kim, Chen dan Jang (2006) mendapati bahawa kepelbagaian aktiviti dan tarikan pelancongan mempunyai hubungan yang positif dengan tahap perbelanjaan pelancong kerana pelancong cenderung membelanjakan lebih banyak wang untuk menyertai pelbagai aktiviti yang ditawarkan di destinasi pelancongan. Dapatan ini turut disokong oleh kajian oleh Mehmetoglu dan Engen (2011) yang menunjukkan bahawa penglibatan pelancong dalam aktiviti pelancongan merupakan faktor penting yang mempengaruhi corak perbelanjaan mereka. Pelancong yang terlibat secara aktif dalam pelbagai aktiviti pelancongan didapati mempunyai tahap perbelanjaan yang lebih tinggi

berbanding pelancong yang hanya melakukan lawatan singkat atau aktiviti yang terhad. Selain itu, kajian oleh Brida dan Scuderi (2013) mendapati bahawa peningkatan jumlah aktiviti pelancongan memberi impak positif terhadap sumbangan ekonomi sektor pelancongan melalui peningkatan perbelanjaan pelancong. Kewujudan pelbagai aktiviti dan produk pelancongan dapat menggalakkan pelancong untuk berbelanja dalam sektor penginapan, makanan dan minuman, pengangkutan serta aktiviti rekreasi.

Hubungan antara Jumlah Perbelanjaan Pelancong Domestik dengan Jumlah Bilangan Penginapan (Hotel)

Selain itu, kemudahan infrastruktur pelancongan seperti penginapan turut memainkan peranan penting dalam menentukan tahap perbelanjaan pelancong. Kajian oleh Ibrahim dan Ahmad (2014) menunjukkan bahawa ketersediaan hotel dan kemudahan penginapan yang mencukupi dapat meningkatkan tempoh penginapan pelancong, seterusnya menyumbang kepada peningkatan jumlah perbelanjaan. Dapatan ini disokong oleh kajian Haiyan Song dan Gang Li (2008) yang menegaskan bahawa pembangunan infrastruktur pelancongan, termasuk sektor perhotelan, merupakan faktor penting dalam meningkatkan permintaan pelancongan dan perbelanjaan pelancong di sesuatu destinasi. Selain itu, kajian oleh C. Michael Hall (2005) turut menyatakan bahawa kemudahan penginapan yang berkualiti dan mencukupi bukan sahaja mempengaruhi keputusan pelancong untuk berkunjung, malah turut meningkatkan tempoh tinggal dan perbelanjaan mereka. Selari dengan itu, kajian oleh Asran Alias dan Melasutra Md Dali (2014) turut menekankan bahawa penyediaan premis penginapan serta kemudahan infrastruktur yang mencukupi merupakan elemen penting dalam menarik pelancong dan mempengaruhi keputusan mereka untuk menginap serta kembali semula ke sesuatu destinasi. Kajian tersebut juga menunjukkan bahawa aspek kemudahan asas seperti bekalan elektrik dan promosi memainkan peranan signifikan dalam meningkatkan kepuasan pelancong dan kecenderungan untuk berulang kunjungan. Dalam konteks Malaysia, pembangunan sektor perhotelan yang pesat telah membantu menarik lebih ramai pelancong domestik serta meningkatkan daya saing destinasi pelancongan di peringkat negeri. Oleh itu, bilangan hotel dilihat sebagai salah satu indikator penting dalam mempengaruhi perbelanjaan pelancong domestik serta perkembangan sektor pelancongan secara keseluruhan.

Hubungan antara Jumlah Perbelanjaan Domestik dengan Jumlah Bilangan Jenayah Keganasan.

Di samping itu, faktor keselamatan juga memainkan peranan yang signifikan dalam mempengaruhi tingkah laku pelancong. Kajian oleh George (2003) serta Reisinger dan Mavondo (2005) mendapati bahawa persepsi terhadap risiko jenayah dan ancaman keselamatan boleh memberi kesan negatif terhadap keputusan pelancong untuk melawat sesuatu destinasi. Apabila pelancong merasakan sesuatu destinasi tidak selamat, mereka cenderung untuk mengelakkan lawatan atau memilih destinasi alternatif yang lebih selamat dan akhirnya mengurangkan jumlah ketibaan pelancong. Selain itu, faktor keselamatan bukan sahaja mempengaruhi keputusan untuk berkunjung, malah turut memberi kesan terhadap corak perbelanjaan pelancong. Pelancong yang mempunyai kebimbangan

terhadap keselamatan lazimnya akan mengehadkan aktiviti luar, mengurangkan tempoh penginapan, serta berbelanja secara lebih berhati-hati. Menurut Pizam dan Mansfeld (2006), isu keselamatan seperti jenayah, keganasan dan ketidakstabilan sosial boleh menjejaskan pengalaman pelancong serta mengurangkan tahap kepuasan mereka, sekali gus memberi impak negatif kepada perbelanjaan pelancong secara keseluruhan. Tambahan pula, Rittichainuwat dan Chakraborty (2009) mendapati bahawa kejadian jenayah dan ancaman keganasan boleh menyebabkan penurunan ketara dalam aliran pelancong serta memberi kesan jangka panjang terhadap imej sesuatu destinasi.

5.0 Metodologi

5.1 Sumber Data

Sumber data utama yang digunakan dalam kajian ini adalah data siri masa berkaitan jumlah perbelanjaan pelancong domestik di Negeri Terengganu serta faktor-faktor yang mempengaruhinya. Data yang digunakan adalah berbentuk data sekunder yang diperoleh daripada agensi rasmi seperti Jabatan Perangkaan Malaysia serta laporan statistik berkaitan sektor pelancongan dan keselamatan. Data yang dikumpulkan merangkumi jumlah perbelanjaan pelancong domestik, jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan, bilangan hotel dan bilangan jenayah keganasan di Negeri Terengganu. Kesemua data ini meliputi tempoh kajian dari tahun 2010 hingga tahun 2024 bagi membolehkan analisis trend dilakukan secara menyeluruh dan konsisten.

5.2 Kaedah Kajian

Kajian ini dijalankan bagi mengenal pasti hubungan antara jumlah perbelanjaan pelancong domestik di Negeri Terengganu dengan faktor-faktor yang mempengaruhinya iaitu jumlah ketibaan pelancong domestik, bilangan hotel dan bilangan jenayah keganasan bagi tempoh 2010 hingga 2024. Analisis ini bertujuan untuk menilai sejauh mana perubahan dalam faktor-faktor tersebut memberi kesan terhadap trend perbelanjaan pelancong domestik di negeri ini. Kaedah analisis yang digunakan dalam kajian ini ialah kaedah regresi linear berganda (*Multiple Linear Regression, MLR*) serta analisis korelasi *Pearson Product Moment Correlation*. Analisis korelasi digunakan untuk mengukur kekuatan dan arah hubungan antara pembolehubah bersandar iaitu jumlah perbelanjaan pelancong domestik dengan pembolehubah tidak bersandar seperti jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan di Terengganu, bilangan hotel dan bilangan jenayah keganasan.

Kaedah ini sesuai digunakan kerana ia dapat menentukan sama ada hubungan yang wujud adalah positif, negatif atau tiada hubungan (Uma Sekaran & Roger Bougie, 2016). Selain itu, keputusan analisis akan ditafsirkan berdasarkan nilai pekali korelasi (r), pekali penentu (R^2), analisis varians (ANOVA) serta nilai signifikan (p -value). Tafsiran kekuatan hubungan adalah berdasarkan julat nilai pekali korelasi seperti yang ditunjukkan dalam **Jadual 2(a)**. Tafsiran ini penting bagi menjelaskan tahap kekuatan hubungan antara pembolehubah yang dikaji serta membantu dalam membuat kesimpulan terhadap faktor-faktor yang mempengaruhi perbelanjaan pelancong domestik.

Jadual 2(a): Nilai Kolerasi dan Tafsiran Deskriptif

Nilai Korelasi (r)	Tafsiran Deskriptif
1	Korelasi linear positif sempurna
0.7 → 0.99	Korelasi linear positif tinggi
0.3 → 0.69	Korelasi linear positif sederhana
0.1 → 0.29	Korelasi linear positif rendah
0	Tiada korelasi
-0.1 → -0.29	Korelasi linear negatif rendah
-0.3 → -0.69	Korelasi linear negatif sederhana
-0.7 → -0.99	Korelasi linear negatif tinggi
-1	Korelasi linear negatif sempurna

Model regresi linear berganda yang digunakan dalam kajian ini adalah seperti berikut:

$$y = \beta_0 + \beta_1x_1 + \beta_2x_2 + \beta_3x_3$$

Di mana,

y = Jumlah Perbelanjaan Pelancong Domestik

x_1 = Jumlah Kedatangan Pelancong Domestik

x_2 = Bilangan Hotel

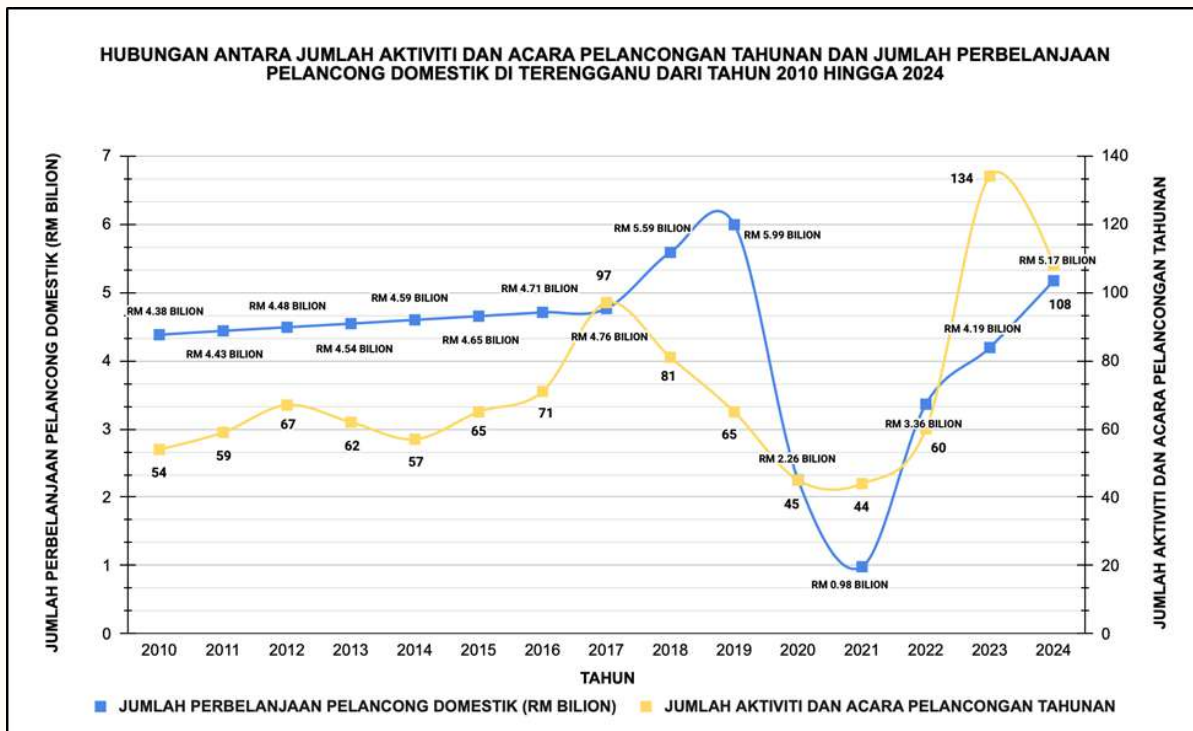
x_3 = Bilangan Jenayah Keganasan

Pengujian hipotesis dijalankan pada aras signifikan, $\alpha = 0.05$.

6.0 Hasil dan Penemuan

6.1 Analisis Trend Perbelanjaan Pelancong Domestik serta Hubungan dengan Jumlah Aktiviti dan Acara Pelancongan Tahunan di Terengganu dari Tahun 2010 hingga 2024.

Rajah 2 (a): Trend Perbelanjaan Pelancong Domestik serta Hubungan dengan Jumlah Aktiviti dan Acara Pelancongan Tahunan di Terengganu dari Tahun 2010 hingga 2024.

(Sumber: Survei Pelancongan Domestik, DTS)

Berdasarkan **Rajah 2(a)**, jumlah perbelanjaan pelancong domestik di Terengganu menunjukkan trend peningkatan yang agak konsisten dalam tempoh 2010 hingga 2019. Nilai perbelanjaan meningkat daripada RM4.38 bilion pada tahun 2010 kepada RM5.99 bilion pada tahun 2019, iaitu peningkatan sebanyak RM1.61 bilion dalam tempoh sembilan tahun. Peningkatan ini turut disokong oleh pertambahan aktiviti dan acara pelancongan yang dianjurkan oleh kerajaan negeri melalui Tourism Terengganu. Kajian oleh Leng, Y. et al. (2016) mendapati bahawa pembangunan produk pelancongan dan penganjuran aktiviti di sesebuah destinasi mampu meningkatkan permintaan pelancongan serta merangsang aktiviti ekonomi tempatan.

Selain itu, tahun 2019 merupakan antara tahun terbaik bagi sektor pelancongan Terengganu sebelum berlakunya pandemik COVID-19. Menurut laporan akhbar Sinar Harian (2019), Festival Kenyir dan Karnival Pantai Terengganu berjaya menarik puluhan ribu pengunjung dari dalam dan luar negeri, sekali gus memberi limpahan ekonomi kepada pengusaha hotel, restoran, pengangkutan dan perniagaan tempatan. Malah, Tourism Terengganu (2019) turut melaporkan bahawa penganjuran pelbagai acara sepanjang tahun membantu mempromosikan Terengganu sebagai destinasi

pelancongan utama Pantai Timur serta menggalakkan pertambahan perbelanjaan pelancong domestik ke Terengganu. Keadaan ini selari dengan peningkatan jumlah perbelanjaan pelancong domestik yang mencapai RM5.99 bilion pada tahun 2019, iaitu nilai tertinggi sepanjang tempoh kajian. Oleh itu, pertambahan bilangan acara pelancongan, kepelbagaian produk pelancongan dan promosi yang agresif merupakan antara faktor penting yang menyumbang kepada peningkatan perbelanjaan pelancong domestik di Terengganu sebelum pandemik melanda. Peningkatan ini turut disokong oleh pertambahan aktiviti dan acara pelancongan yang dianjurkan oleh kerajaan negeri melalui Tourism Terengganu.

Berdasarkan *Calendar of Events Terengganu 2019* daripada, sebanyak 65 acara dan festival utama telah dianjurkan sepanjang tahun, melibatkan pelbagai segmen pelancongan seperti kebudayaan, sukan, rekreasi, warisan dan ekopelancongan. Antara acara yang menjadi tarikan utama pelancong ialah Festival Kenyir 2019, Karnival Pantai Terengganu, Festival Setiu Wetlands, Festival Gamelan Sedunia, Terengganu Bike Week, Kemaman International Motocross Challenge, Terengganu International Islamic Tourism Conference & Expo serta pelbagai program *Pekan Budaya Jom Singgoh Daerah* yang diadakan di setiap daerah. Penganjuran acara-acara ini berjaya meningkatkan daya tarikan pelancongan negeri serta menggalakkan pelancong untuk tinggal lebih lama dan berbelanja lebih banyak di destinasi pelancongan.

Trend peningkatan tersebut mencapai kemuncaknya pada tahun 2019 apabila jumlah perbelanjaan pelancong domestik mencatat RM 5.99 bilion. Walau bagaimanapun, prestasi ini merosot secara mendadak pada tahun 2020 apabila jumlah perbelanjaan menurun kepada RM 2.26 bilion dan terus merosot kepada RM 0.98 bilion pada tahun 2021. Penurunan yang ketara ini berkait rapat dengan penularan pandemik COVID-19 yang melanda seluruh dunia bermula pada awal tahun 2020. Pelaksanaan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP), sekatan perjalanan rentas daerah dan negeri, penutupan sempadan serta penangguhan pelbagai aktiviti ekonomi telah memberi kesan besar kepada industri pelancongan. Menurut Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM), jumlah perbelanjaan pelancongan domestik Malaysia merosot sebanyak 60.8 peratus pada tahun 2020 dan terus menurun sebanyak 54.5 peratus pada tahun 2021 akibat sekatan pergerakan dan penutupan aktiviti pelancongan. Malah, semua negeri di Malaysia turut mengalami penyusutan prestasi pelancongan domestik sepanjang tempoh pandemik tersebut.

Dalam konteks Terengganu, peningkatan kes COVID-19 yang berlaku pada tahun 2020 dan 2021 turut memberi kesan langsung kepada sektor pelancongan negeri. Berdasarkan data harian COVID-19 Malaysia yang diterbitkan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) dan dihipunkan oleh DOSM, Terengganu merekodkan 325 kes baharu pada tahun 2020 sebelum meningkat secara mendadak kepada 82,222 kes pada tahun 2021. Peningkatan kes yang ketara ini menyebabkan pelaksanaan langkah kawalan yang lebih ketat termasuk sekatan rentas negeri, penutupan sementara pusat pelancongan dan had kapasiti pengunjung di premis awam. Keadaan ini telah mengurangkan pergerakan pelancong domestik dan seterusnya menjejaskan perbelanjaan pelancongan di negeri tersebut.

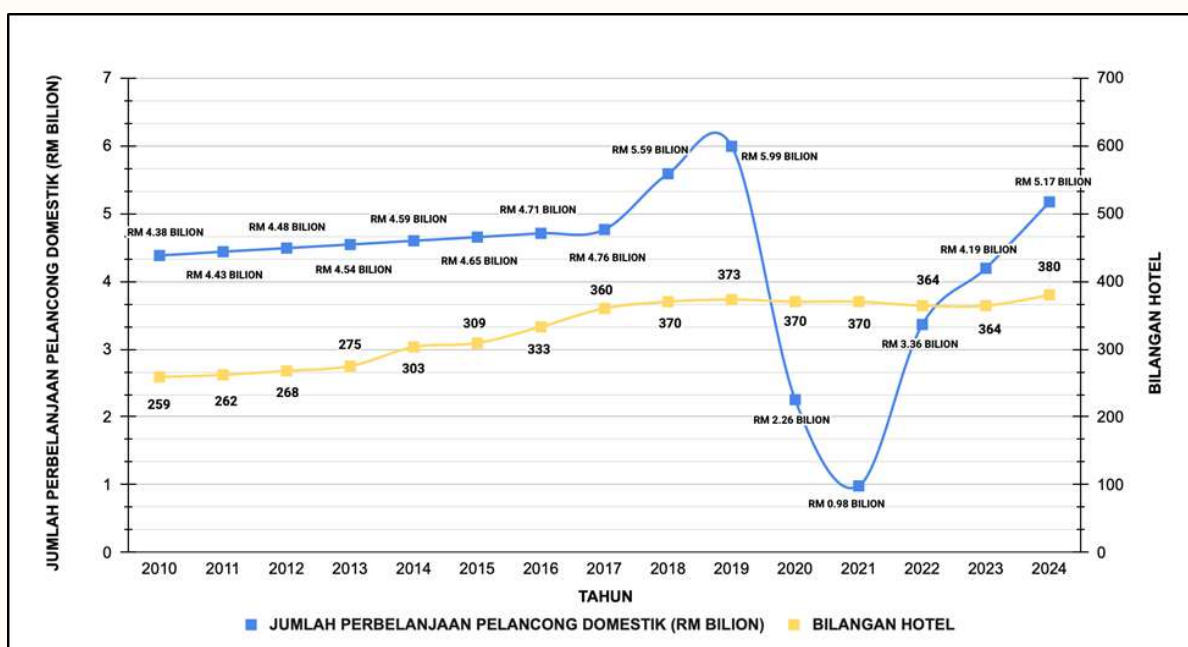
Selepas pandemik berjaya dikawal dan sekatan perjalanan mula dilonggarkan, jumlah perbelanjaan pelancong domestik di Terengganu kembali menunjukkan trend pemulihan yang memberangsangkan. Nilai perbelanjaan meningkat daripada RM 0.98 bilion pada tahun 2021 kepada RM3.36 bilion pada tahun 2022, sebelum terus meningkat kepada RM4.19 bilion pada tahun 2023 dan RM5.17 bilion pada tahun 2024. Pemulihan sektor pelancongan Terengganu pada tahun 2023 disebabkan oleh peningkatan ketara dalam penganjuran aktiviti dan acara pelancongan iaitu sebanyak 134 acara dilaksanakan seperti yang direkodkan dalam *Calendar of Events Terengganu 2023*. Menurut Jabatan Pelancongan Negeri Terengganu (2023), pelbagai program pelancongan, kebudayaan, sukan, rekreasi dan festival telah dianjurkan sepanjang tahun di seluruh negeri. Antara acara utama yang berjaya menarik kehadiran pelancong dalam jumlah yang besar ialah RXZ Members 5.0 Gathering 2023, *Terengganu International Air Festival (TIAF) 2023*, Festival Candat Sotong Terengganu 2023, *Terengganu Surf Challenge Series*, Perhentian/Redang Trail Run, Festival Kenyir 2023 dan Festival Setiu Wetlands.

Penganjuran acara-acara berskala besar ini bukan sahaja meningkatkan jumlah ketibaan pelancong, malah merangsang perbelanjaan dalam sektor penginapan, makanan dan minuman, pengangkutan serta peruncitan. Sebagai contoh, program *RXZ Members 5.0 Gathering 2023* yang berlangsung pada September 2023 dilaporkan berjaya menarik kehadiran lebih 40,000 peminat motosikal dari seluruh negara dan memberi limpahan ekonomi yang besar kepada peniaga tempatan, hotel serta pengusaha pelancongan di Kuala Terengganu. Menurut akhbar Berita Harian (2023) dan Utusan Malaysia (2023) pada, penganjuran acara berskala besar seperti RXZ Members telah menyumbang kepada peningkatan kadar penginapan hotel dan aktiviti ekonomi setempat (Berita Harian, 2023; Utusan Malaysia, 2023). Oleh itu, peningkatan jumlah acara pelancongan pada tahun 2023 boleh dianggap sebagai salah satu faktor penting yang membantu dalam pemulihan jumlah perbelanjaan pelancong domestik di Terengganu selepas pandemik COVID-19.

6.2 Analisis Hubungan Antara Jumlah Perbelanjaan Pelancong Domestik dan Bilangan Hotel di Terengganu dari tahun 2010 hingga 2024.

Rajah 2(b): Hubungan Antara Jumlah Perbelanjaan Pelancong Domestik dan Bilangan Hotel di Terengganu dari Tahun 2010 hingga 2024.

(Sumber: Survei Pelancongan Domestik, DTS)

Rajah 2(b) menunjukkan hubungan antara jumlah perbelanjaan pelancong domestik dan bilangan hotel di Terengganu bagi tempoh 2010 hingga 2024. Trend keseluruhan menunjukkan bahawa peningkatan bilangan hotel lazimnya disertai dengan peningkatan jumlah perbelanjaan pelancong domestik, namun hubungan tersebut dipengaruhi oleh beberapa faktor luaran kerana 2020 hingga 2021 jelas menunjukkan hubungan tersebut tidak berlaku. Bilangan hotel meningkat secara berterusan daripada 259 buah pada tahun 2010 kepada 373 buah pada tahun 2019, manakala jumlah perbelanjaan pelancong domestik turut meningkat daripada RM 4.38 bilion kepada RM5.99 bilion dalam tempoh yang sama. Keadaan ini menunjukkan bahawa pertambahan kemudahan penginapan telah menyokong pertumbuhan sektor pelancongan dengan menyediakan kapasiti yang lebih besar untuk menerima pelancong. Kajian oleh Ahmad Kosnan et al. (2013) mendapati bahawa kemudahan penginapan dan bilangan bilik hotel merupakan antara faktor penting yang mempengaruhi permintaan pelancongan, manakala Razak dan Jaafar (2014) turut menjelaskan bahawa perkembangan industri hotel lazimnya bergerak seiring dengan pertumbuhan aktiviti pelancongan.

Walau bagaimanapun, hubungan tersebut tidak semestinya berlaku secara langsung pada setiap tahun. Semasa pandemik COVID-19 pada tahun 2020 dan 2021, jumlah perbelanjaan pelancong domestik merosot dengan ketara daripada RM 5.99 bilion kepada RM 2.26 bilion dan seterusnya RM0.98 bilion, sedangkan bilangan hotel masih

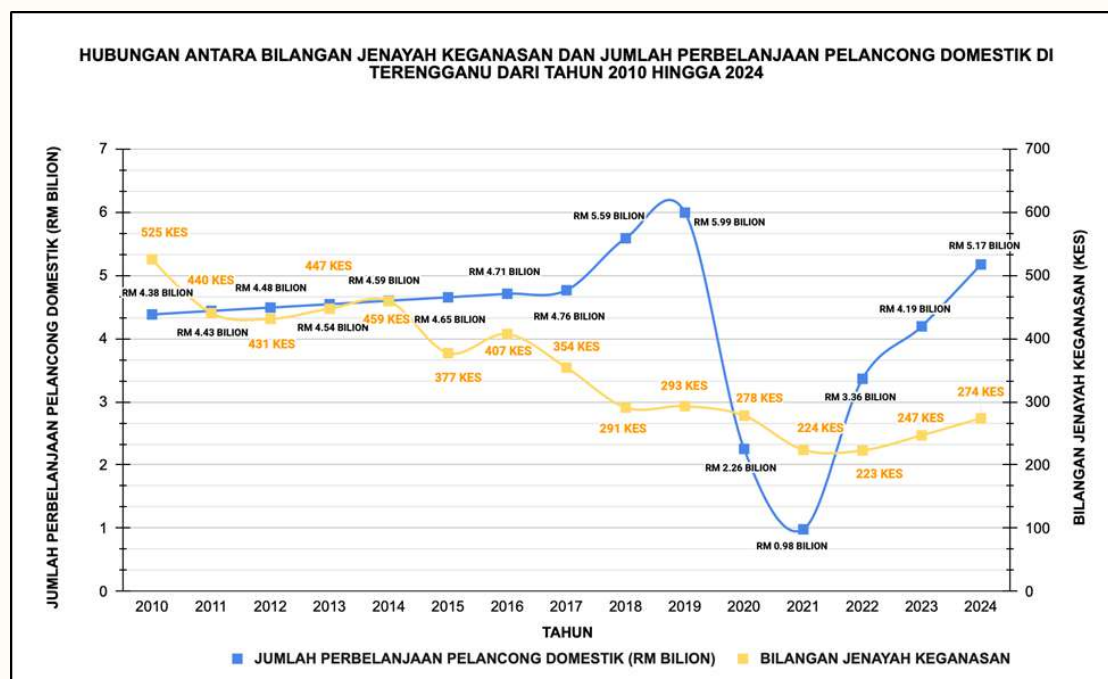
kekal tinggi sekitar 370 buah hotel. Situasi ini menunjukkan bahawa pertambahan kapasiti penginapan sahaja tidak menjamin peningkatan perbelanjaan pelancong domestik. Faktor luaran seperti sekatan perjalanan, penutupan sempadan negeri dan perubahan tingkah laku pengguna semasa pandemik memberi kesan yang lebih dominan terhadap aktiviti pelancongan.

Menurut Sinar Harian (2021) yang melaporkan bahawa pengusaha hotel, resort, chalet dan sektor pelancongan di Terengganu mengalami kerugian besar berikutan pembatalan tempahan serta penutupan operasi semasa tempoh PKP. Sebagai contoh, Berita Harian (2021) melaporkan bahawa kebanyakan pengusaha pelancongan di Pulau Redang, Pulau Perhentian dan Tasik Kenyir terpaksa menghentikan operasi sementara akibat kekurangan pelancong dan sekatan perjalanan. Oleh itu, peningkatan mendadak kes COVID-19 di Terengganu pada tahun 2021 merupakan antara faktor utama yang menyumbang kepada kemerosotan jumlah perbelanjaan pelancong domestik kepada RM 0.98 bilion pada tahun tersebut.

Menurut Survei Pelancongan Domestik Terengganu (2024), pada tahun 2024 walaupun hotel hanya menyumbang 20.4% daripada pilihan penginapan pelancong, jumlah perbelanjaan domestik kembali meningkat kepada RM 5.17 bilion. Majoriti pelancong memilih untuk menginap di rumah saudara-mara dan rakan (60.6%), diikuti hotel (20.4%), inap desa atau rumah percutian (9.8%), chalet (4.2%), rumah rehat (3.8%) dan apartmen (1.2%). Dapatan ini menunjukkan bahawa bilangan hotel kekal penting sebagai infrastruktur sokongan pelancongan, namun peningkatan perbelanjaan pelancong turut dipengaruhi oleh faktor lain seperti tarikan destinasi, kemudahan pengangkutan, penganjuran acara pelancongan dan kepelbagaian pilihan penginapan yang tersedia.

6.3 Analisis Hubungan Antara Bilangan Jenayah Keganasan dan Jumlah Perbelanjaan Pelancong Domestik di Terengganu dari tahun 2010 hingga 2024.

Rajah 2(c): Hubungan Antara Bilangan Jenayah Keganasan dan Jumlah Perbelanjaan Pelancong Domestik di Terengganu dari tahun 2010 hingga 2024.

(Sumber: Unit Perancangan Ekonomi Negeri Terengganu)

Rajah 2(c) menunjukkan hubungan antara bilangan jenayah keganasan dan jumlah perbelanjaan pelancong domestik di Terengganu bagi tempoh 2010 hingga 2024. Secara umum, bilangan jenayah keganasan di Terengganu menunjukkan trend penurunan dalam jangka panjang, iaitu daripada 525 kes pada tahun 2010 kepada 274 kes pada tahun 2024. Dalam tempoh yang sama, jumlah perbelanjaan pelancong domestik secara keseluruhannya menunjukkan trend peningkatan daripada RM 4.38 bilion kepada RM 5.17 bilion. Keadaan ini memberi gambaran awal bahawa terdapat hubungan songsang iaitu negatif antara kedua-dua pemboleh ubah tersebut, di mana penurunan kadar jenayah keganasan cenderung disertai dengan peningkatan perbelanjaan pelancong domestik. Situasi ini selaras dengan teori pelancongan yang menyatakan bahawa aspek keselamatan merupakan salah satu faktor penting yang mempengaruhi keputusan pelancong untuk mengunjungi sesuatu destinasi.

Sepanjang tempoh 2010 hingga 2019, jumlah perbelanjaan pelancong domestik meningkat secara berterusan daripada RM 4.38 bilion kepada RM 5.99 bilion, manakala bilangan jenayah keganasan secara keseluruhannya menurun daripada 525 kes kepada 293 kes. Trend ini menunjukkan bahawa peningkatan tahap keselamatan dan pengurangan kadar jenayah berpotensi meningkatkan keyakinan pelancong untuk melancong dan berbelanja. Menurut kajian oleh Pizam dan Fleischer (2002), peningkatan kadar jenayah dan isu keselamatan boleh memberi kesan negatif terhadap permintaan

pelancongan kerana pelancong cenderung memilih destinasi yang dianggap selamat. Selain itu, kajian oleh World Tourism Organization (UNWTO) turut menegaskan bahawa keselamatan awam merupakan elemen penting dalam pembangunan pelancongan yang mampan kerana persepsi keselamatan mempengaruhi tahap kepuasan dan kecenderungan pelancong untuk berkunjung semula ke sesuatu destinasi.

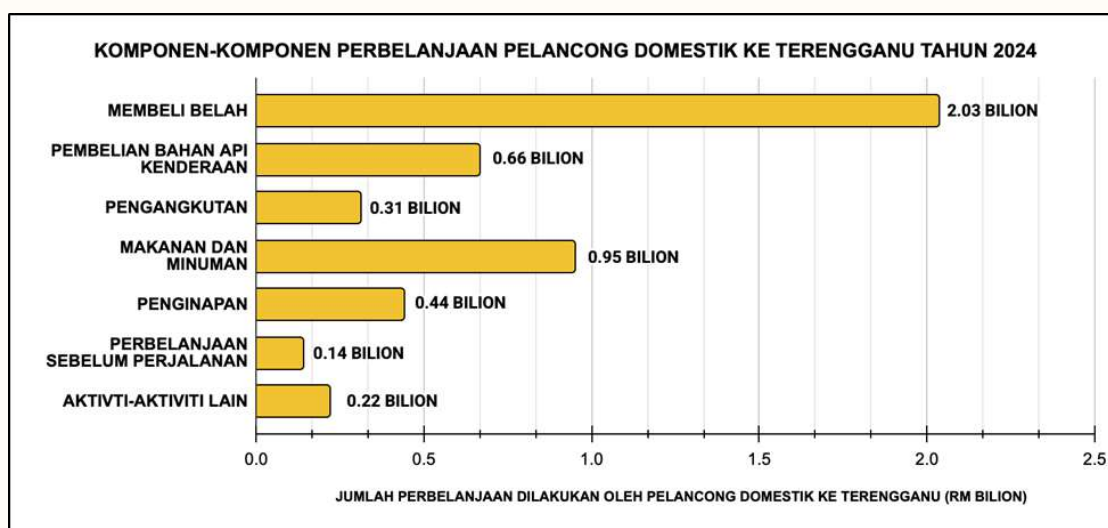
Walau bagaimanapun, hubungan tersebut tidak berlaku secara konsisten bagi semua tahun. Sebagai contoh, pada tahun 2020 dan 2021, jumlah perbelanjaan pelancong domestik merosot dengan ketara daripada RM 5.99 pada tahun 2019 kepada RM 2.26 bilion pada tahun 2020 dan seterusnya RM 0.98 bilion pada 2021, sedangkan bilangan jenayah keganasan turut menurun daripada 293 kes kepada 278 kes dan 224 kes. Situasi ini menunjukkan bahawa faktor jenayah bukanlah satu-satunya faktor yang mempengaruhi perbelanjaan pelancong domestik. Penurunan drastik tersebut lebih banyak dipengaruhi oleh pandemik COVID-19 yang menyebabkan pelaksanaan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP), sekatan perjalanan dan penutupan sementara sektor pelancongan. Menurut laporan Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM), aktiviti pelancongan domestik mengalami kemerosotan yang ketara sepanjang tempoh pandemik akibat sekatan pergerakan walaupun kadar jenayah tidak menunjukkan peningkatan yang signifikan. Oleh itu, faktor luaran seperti krisis kesihatan awam boleh memberi impak yang lebih besar terhadap perbelanjaan pelancong berbanding faktor keselamatan semata-mata.

Selepas pandemik berakhir, jumlah perbelanjaan pelancong domestik kembali meningkat kepada RM 3.36 bilion pada tahun 2022, RM 4.19 bilion pada tahun 2023 dan RM 5.17 bilion pada tahun 2024. Dalam tempoh yang sama, bilangan jenayah keganasan kekal pada tahap yang relatif rendah, iaitu antara 223 hingga 274 kes. Keadaan ini menunjukkan bahawa persekitaran yang lebih selamat mampu menyokong pemulihan sektor pelancongan apabila faktor-faktor lain seperti mobiliti pelancong, kemudahan pelancongan dan aktiviti ekonomi kembali pulih. Secara keseluruhannya, graf ini menunjukkan bahawa terdapat hubungan negatif antara bilangan jenayah keganasan dan jumlah perbelanjaan pelancong domestik di Terengganu, di mana penurunan bilangan jenayah lazimnya diikuti oleh peningkatan perbelanjaan pelancong.

6.4 Komponen dalam Perbelanjaan Pelancong Domestik ke Terengganu.

Rajah 2(d): Sumbangan Komponen dalam Perbelanjaan Pelancong Domestik ke Terengganu dari Tahun 2010 hingga 2024.

(Sumber: Survei Pelancongan Domestik, 2024)

Rajah 2(d) menunjukkan komponen-komponen perbelanjaan pelancong domestik di Terengganu pada tahun 2024 berdasarkan jumlah keseluruhan perbelanjaan sebanyak RM 5.17 bilion. Komponen yang mencatatkan sumbangan terbesar ialah membeli-belah dengan nilai RM 2.03 bilion, iaitu kira-kira 39.3 peratus daripada jumlah keseluruhan perbelanjaan. Sumbangan yang tinggi ini menunjukkan bahawa aktiviti membeli-belah merupakan antara aktiviti utama yang dilakukan oleh pelancong domestik ketika berkunjung ke Terengganu. Keadaan ini boleh dikaitkan dengan permintaan terhadap produk tempatan seperti batik, songket, barangan kraftangan, makanan tradisional dan cenderamata yang menjadi tarikan kepada pelancong.

Komponen kedua terbesar ialah makanan dan minuman yang mencatatkan perbelanjaan sebanyak RM 0.95 bilion atau 18.3 peratus daripada jumlah keseluruhan perbelanjaan. Ini diikuti oleh pembelian bahan api kenderaan sebanyak RM 0.66 bilion yang menyumbang 12.8 peratus. Sumbangan yang agak tinggi bagi pembelian bahan api menunjukkan bahawa majoriti pelancong domestik menggunakan kenderaan persendirian sebagai mod pengangkutan utama untuk melancong ke Terengganu. Selain itu, penginapan mencatatkan perbelanjaan sebanyak RM 0.44 bilion atau 8.5 peratus, manakala pengangkutan menyumbang RM 0.31 bilion atau 6.0 peratus daripada jumlah keseluruhan perbelanjaan pelancong domestik ke Terengganu pada tahun 2024.

Bagi komponen yang lain, aktiviti-aktiviti lain mencatatkan nilai RM0.22 bilion dengan sumbangan sebanyak 4.3 peratus, manakala perbelanjaan sebelum perjalanan merupakan komponen terkecil dengan nilai RM0.14 bilion atau 2.7 peratus daripada jumlah perbelanjaan pelancong domestik. Secara keseluruhannya, dapatan ini

menunjukkan bahawa corak perbelanjaan pelancong domestik di Terengganu lebih tertumpu kepada aktiviti membeli-belah, makanan dan minuman serta keperluan perjalanan. Ketiga-tiga komponen ini sahaja menyumbang kira-kira 70.5% daripada jumlah keseluruhan perbelanjaan pelancong domestik pada tahun 2024, sekali gus membuktikan bahawa sektor peruncitan, gastronomi dan pengangkutan memainkan peranan penting dalam menjana pendapatan pelancongan negeri Terengganu.

Dominasi komponen membeli-belah dalam perbelanjaan pelancong domestik di Terengganu turut dipengaruhi oleh kewujudan pelbagai pusat membeli-belah dan lokasi perdagangan yang menjadi tumpuan pelancong. Berdasarkan laporan Survei Pelancongan Domestik (DTS) 2024, antara destinasi yang paling banyak dikunjungi pelancong ialah Pasar Payang, KTCC Mall, Mayang Mall, Pantai Batu Buruk dan Terengganu Drawbridge. Dalam destinasi tersebut, Pasar Payang dan KTCC Mall berfungsi sebagai pusat aktiviti peruncitan yang menawarkan pelbagai produk tempatan seperti batik, songket, hasil kraftangan, makanan tradisional, cenderamata dan produk gaya hidup moden. Pasar Payang khususnya telah lama dikenali sebagai ikon pelancongan membeli-belah di Terengganu, manakala KTCC Mall menyediakan pengalaman membeli-belah moden yang menarik kepada pelancong domestik. Oleh itu, kehadiran destinasi membeli-belah utama ini telah meningkatkan kecenderungan pelancong untuk berbelanja semasa lawatan mereka, sekali gus menjelaskan mengapa komponen membeli-belah mencatatkan nilai perbelanjaan tertinggi sebanyak RM2.03 bilion atau 39.3 peratus daripada keseluruhan perbelanjaan pelancong domestik di Terengganu pada tahun 2024. Keadaan ini juga menunjukkan bahawa sektor peruncitan bukan sahaja menyokong industri pelancongan negeri, malah menjadi pemangkin penting kepada pertumbuhan ekonomi tempatan melalui peningkatan perbelanjaan pelancong.

7.0 Analisis Regresi Linear

7.1 Ringkasan Model

Jadual 2(b): Koefisien Determinasi

Model	R Square	Adjusted R Square
1	0.863	0.794

Model regresi dalam **Jadual 2(b)** menunjukkan nilai *R Square* sebanyak 0.863 dan *Adjusted R Square* sebanyak 0.794. Ini bermakna sebanyak 86.3 peratus daripada variasi dalam jumlah perbelanjaan pelancong domestik di negeri Terengganu dapat dijelaskan oleh pemboleh ubah bebas yang digunakan dalam model. Nilai ini menunjukkan bahawa model mempunyai tahap kekuatan hubungan yang tinggi antara pemboleh ubah, sekaligus mencerminkan keupayaan model dalam menerangkan perubahan dalam perbelanjaan pelancong domestik. Selain itu, nilai *Adjusted R Square* yang hampir dengan *R Square* (79.4%) menunjukkan bahawa model adalah stabil dan tidak

mengalami masalah terlebih muat (*overfitting*), walaupun melibatkan lebih daripada satu pemboleh ubah bebas. Perbezaan yang kecil antara kedua-dua nilai ini juga menunjukkan bahawa setiap pemboleh ubah dalam model memberikan sumbangan yang relevan dalam menerangkan variasi perbelanjaan pelancong domestik. Secara keseluruhannya, model ini boleh dianggap kukuh dan sesuai digunakan untuk tujuan analisis serta membuat ramalan berkaitan trend jumlah perbelanjaan pelancong domestik dan faktor-faktor yang mempengaruhinya di negeri Terengganu.

7.2 Analisis Varians (ANOVA)

Jadual 2(c): Jadual F-Statistik

Model	F	P-Value
1	12.584	0.005

Keputusan analisis varians (ANOVA) menunjukkan bahawa model regresi yang dibina adalah signifikan secara statistik. Nilai F yang diperoleh adalah tinggi dengan nilai p-value = 0.005, iaitu lebih kecil daripada aras keertian 0.05. Ini membuktikan bahawa model regresi secara keseluruhan adalah signifikan. Dapatan ini menunjukkan bahawa sekurang-kurangnya satu daripada pemboleh ubah bebas, iaitu jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan, bilangan hotel dan bilangan jenayah keganasan, mempunyai hubungan yang signifikan dengan jumlah perbelanjaan pelancong domestik di negeri Terengganu. Selain itu, nilai F yang tinggi juga menunjukkan bahawa model ini mampu memberikan penjelasan yang lebih baik terhadap variasi jumlah perbelanjaan pelancong berbanding model tanpa pemboleh ubah bebas. Oleh itu, dapat disimpulkan bahawa model yang dibina adalah sesuai dan berkesan untuk digunakan dalam analisis lanjut serta tujuan peramalan.

7.3 Korelasi Pearson Product Moment

Jadual 2(d): Nilai Kolearasi Pearson Product Moment

Pemboleh ubah		Jumlah Perbelanjaan Pelancong Domestik	Jumlah Aktiviti dan Acara Pelancongan Tahunan	Bilangan Hotel	Bilangan Jenayah Keganasan
Jumlah Perbelanjaan Pelancong Domestik	Kolerasi Pearson	1	0.683*	0.826**	-0.908**

* Korelasi adalah signifikan pada aras 0.01

** Kolerasi adalah signifikan pada aras 0.05

Berdasarkan keputusan korelasi Pearson dalam jadual tersebut, hubungan antara jumlah perbelanjaan pelancong domestik dengan setiap pemboleh ubah bebas menunjukkan tahap kekuatan dan arah yang berbeza. Nilai korelasi antara jumlah perbelanjaan pelancong domestik dengan jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan adalah positif sederhana ($r = 0.683$), yang menunjukkan bahawa peningkatan jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan akan meningkatkan jumlah perbelanjaan secara ketara. Seterusnya, hubungan antara jumlah perbelanjaan pelancong domestik dengan bilangan hotel adalah positif sempurna ($r = 0.826$). Ini menunjukkan bahawa pertambahan bilangan hotel mampu menyokong peningkatan perbelanjaan pelancong, berkemungkinan melalui penyediaan kemudahan penginapan yang lebih mencukupi dan berkualiti.

Selain itu, hubungan antara jumlah perbelanjaan pelancong domestik dengan bilangan jenayah keganasan adalah negatif sempurna ($r = -0.908$). Ini menunjukkan bahawa peningkatan bilangan jenayah keganasan dikaitkan dengan penurunan jumlah perbelanjaan pelancong domestik secara signifikan kerana faktor keselamatan memainkan peranan penting dalam keputusan pelancong. Secara keseluruhannya, dapatan ini menunjukkan bahawa faktor yang paling mempengaruhi jumlah perbelanjaan pelancong domestik di negeri Terengganu adalah bilangan jenayah keganasan iaitu hubungan negatif yang tinggi, diikuti oleh bilangan hotel dan jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan yang masing-masing menunjukkan hubungan positif yang tinggi.

7.4 Persamaan Regresi Linear Berganda

Jadual 2(e): Koefisien Regresi Linear Berganda bagi Jumlah Perbelanjaan Pelancong Domestik

Pemboleh Ubah	Koefisien Tidak Bersandar (B)
(Pemalar)	25.792
Jumlah Aktiviti dan Acara Pelancongan Tahunan	0.109
Bilangan Hotel	0.230
Bilangan Jenayah Keganasan	-0.514

$$y = 25.792 + 0.109x_1 + 0.230x_2 - 0.514x_3$$

Di mana,

y = Jumlah Perbelanjaan Pelancong Domestik

x_1 = Jumlah Aktiviti dan Acara Pelancongan Tahunan

x_2 = Bilangan Hotel

x_3 = Bilangan Jenayah Keganasan

Persamaan regresi linear berganda menunjukkan bahawa jumlah perbelanjaan pelancong domestik (y) dipengaruhi oleh jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan (x_1), bilangan hotel (x_2), dan bilangan jenayah keganasan (x_3). Berdasarkan keputusan analisis, koefisien bagi x_1 iaitu 0.109 adalah positif, yang menunjukkan bahawa peningkatan dalam jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan akan meningkatkan jumlah perbelanjaan pelancong domestik. Dapatan ini selari dengan kajian oleh Salleh et al. (2013) yang mendapati bahawa peningkatan jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan mempunyai hubungan positif yang signifikan dengan perbelanjaan pelancong. Perkara ini adalah selari dengan jangkaan kerana lebih ramai pelancong akan menyumbang kepada peningkatan perbelanjaan keseluruhan di sesuatu destinasi.

Sebaliknya, koefisien bagi bilangan hotel (x_2) adalah positif iaitu 0.230, yang menunjukkan bahawa peningkatan dalam bilangan hotel dikaitkan dengan peningkatan jumlah perbelanjaan pelancong domestik. Dapatan ini menunjukkan bahawa kemudahan penginapan memainkan peranan penting dalam merangsang aktiviti pelancongan dan seterusnya meningkatkan perbelanjaan pelancong. Perkara ini berlaku kerana pertambahan bilangan hotel bukan sahaja meningkatkan kapasiti penginapan, malah memberi lebih banyak pilihan kepada pelancong dari segi harga, lokasi dan kualiti perkhidmatan, sekali gus mendorong mereka untuk tinggal lebih lama dan berbelanja lebih banyak di destinasi tersebut. Dapatan ini selari dengan kajian oleh Ibrahim dan Ahmad (2014) yang mendapati bahawa ketersediaan penginapan yang mencukupi dapat meningkatkan tempoh penginapan pelancong dan menyumbang kepada peningkatan perbelanjaan mereka. Selain itu, kajian oleh Song dan Li (2008) turut menegaskan bahawa pembangunan infrastruktur pelancongan, termasuk sektor perhotelan, mempunyai kesan positif terhadap permintaan pelancongan dan perbelanjaan pelancong.

Bagi bilangan jenayah keganasan (x_3), koefisien adalah negatif iaitu -0.514, menunjukkan bahawa peningkatan jenayah keganasan berkait dengan penurunan perbelanjaan pelancong domestik. Keadaan ini berlaku kerana faktor keselamatan mempengaruhi keyakinan pelancong untuk melancong dan berbelanja di sesuatu destinasi. Dapatan ini selari dengan kajian oleh George (2003) serta Reisinger dan Mavondo (2005) yang mendapati bahawa persepsi terhadap risiko jenayah boleh mengurangkan minat pelancong serta tahap perbelanjaan mereka.

8.0 Rumusan

Secara keseluruhannya, hasil analisis menunjukkan bahawa trend perbelanjaan pelancong domestik mengalami tiga fasa utama iaitu pertumbuhan stabil, kejatuhan mendadak akibat pandemik COVID-19 dan pemulihan semula selepas pandemik pada tahun 2022. Dapatan kajian melalui analisis korelasi Pearson dan regresi linear berganda menunjukkan bahawa jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan dan bilangan hotel mempunyai hubungan positif dengan perbelanjaan pelancong domestik. Ini bermakna peningkatan dalam kedua-dua faktor ini akan menyumbang kepada peningkatan perbelanjaan pelancong. Sebaliknya, bilangan jenayah keganasan menunjukkan hubungan negatif yang kuat, hal ini membuktikan bahawa aspek keselamatan memainkan peranan penting dalam mempengaruhi tingkah laku dan perbelanjaan pelancong.

Selain itu, model regresi yang dibina adalah signifikan dan mempunyai tahap kebolehpercayaan yang tinggi, di mana sebahagian besar variasi dalam perbelanjaan pelancong domestik dapat dijelaskan oleh pemboleh ubah yang dikaji. Ini menunjukkan bahawa faktor-faktor yang dipilih dalam kajian ini adalah relevan dan signifikan dalam menerangkan perubahan perbelanjaan pelancong domestik di Terengganu. Berdasarkan keputusan analisis yang telah dijalankan, didapati bahawa bilangan hotel, bilangan jenayah keganasan dan jumlah aktiviti dan acara pelancongan tahunan mempunyai hubungan yang signifikan dengan jumlah perbelanjaan pelancong domestik di Terengganu. Oleh itu, hipotesis nol (H_0) ditolak dan hipotesis alternatif (H_1) diterima. Keputusan ini menunjukkan bahawa perubahan dalam bilangan hotel, bilangan jenayah keganasan dan aktiviti dan acara mempengaruhi jumlah perbelanjaan pelancong domestik di Terengganu. Dapatan kajian ini membuktikan bahawa faktor-faktor tersebut memainkan peranan penting dalam menentukan corak perbelanjaan pelancong domestik sepanjang tempoh kajian 2010 hingga 2024.

6.0 Rujukan

- Asran Alias, & Melasutra Md Dali. (2014). Potensi premis penginapan kecil dan sederhana dalam pembangunan pelancongan pantai di Kelantan. *GEOGRAFIA Malaysian Journal of Society and Space*, 10(2), 199–209.
- Berita Harian. (2021). Industri pelancongan domestik terjejas akibat sekatan pergerakan COVID-19.
- Berita Harian. (2023). Acara pelancongan tempatan tarik lebih ramai pelancong ke Terengganu. <https://www.sinarharian.com.my/article/239139/edisi/terengganu/100-acara-pelancongan-menarik-di-terengganu>
- Brida, J. G., & Scuderi, R. (2013). Determinants of tourist expenditure: A review of microeconomic models. *Tourism Management Perspectives*, 6, 28–40. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2012.10.006>

- Camacho-Ruiz, M. et al. (2024). *Tourism Destination Events Classifier Based on Artificial Intelligence Techniques*.
- Department of Statistics Malaysia. (2021). *Domestic tourism survey 2020*. Department of Statistics Malaysia. <https://www.dosm.gov.my/portal-main/release-content/domestic-tourism-survey-2020>
- Department of Statistics Malaysia. (2022). *Domestic tourism survey 2021*. Department of Statistics Malaysia. <https://www.dosm.gov.my/index.php/portal-main/release-content/domestic-tourism-survey-2021>
- Department of Statistics Malaysia. (2025). *Domestic tourism survey 2024*. Department of Statistics Malaysia. <https://www.dosm.gov.my/portal-main/release-content/domestic-tourism-survey-2024>
- George, R. (2003). Tourist's perceptions of safety and security while visiting Cape Town. *Tourism Management*, 24(5), 575–585. [https://doi.org/10.1016/S0261-5177\(03\)00003-7](https://doi.org/10.1016/S0261-5177(03)00003-7)
- Gossling, S., Scott, D., & Hall, C. M. (2020). Pandemics, tourism and global change: A rapid assessment of COVID-19. *Journal of Transport Geography*, 86, 102720. <https://doi.org/10.1016/j.jtrangeo.2020.102720>
- Harian Metro. (2021). Sektor pelancongan domestik lumpuh akibat PKP.
- Harian Metro. (2023). Program RXZ Members tarik puluhan ribu pengunjung ke Terengganu.
- Ibrahim, M., & Ahmad, R. (2014). *Tourism Development and Accommodation Facilities in Malaysia*. *Journal of Tourism, Hospitality and Environment Management*, 1(1), 15–25.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. (2025). *Statistik Jenayah Malaysia 2025*.
- Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia. (2022). Kempen Cuti-Cuti Malaysia dan pemulihan pelancongan domestik. <https://www.motac.gov.my>
- Kim, H. J., Chen, M. H., & Jang, S. S. (2006). Tourism expansion and economic development: The case of Taiwan. *Tourism Management*, 27(5), 925–933. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2005.05.011>
- Khadaroo, J., & Seetanah, B. (2008). The role of transport infrastructure in international tourism development: A gravity model approach. *Tourism Management*, 29(5), 831–840. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2007.09.010>
- Majlis Keselamatan Negara (MKN). (2024). *Terengganu Peningkat Keselamatan Kawasan Pelancongan*. 26 Mac 2024

- Majlis Keselamatan Negara (2024). *Pemain Industri Pelancongan Mesti Peka Keselamatan Pelancong*. Diperoleh daripada: <https://www.mkn.gov.my/web/ms/2024/05/28/pemain-industri-pelancongan-mesti-peka-keselamatan-pelancong/>
- New Straits Times. (2021). Tourism industry hit hard by travel restrictions during COVID-19 pandemic.
- New Straits Times (2023) – Tourism activities and festivals boost Terengganu's visitor arrivals.
- Pelan Induk Terengganu Sejahtera (PITAS2030). (2021). *PITAS2030*. PITAS2030
- Pizam, A., & Mansfeld, Y. (2006). *Tourism, security and safety: From theory to practice*. Elsevier Butterworth-Heinemann. <https://www.sciencedirect.com/book/9780750678988/tourism-security-and-safety>
- Reisinger, Y., & Mavondo, F. (2005). Travel anxiety and intentions to travel internationally: Implications of travel risk perception. *Journal of Travel Research*, 43(3), 212–225. <https://doi.org/10.1177/0047287504272017>
- Rittichainuwat, B. N., & Chakraborty, G. (2009). Perceived travel risks regarding terrorism and disease: The case of Thailand. *Tourism Management*, 30(3), 410–418. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2008.08.001>
- Sinar Harian. (2019). Terengganu catat kehadiran 5.3 juta pelancong tahun lalu. <https://www.sinarharian.com.my>
- Sinar Harian. (2019). Terengganu sasar 6.5 juta pelancong menjelang 2025. <https://www.sinarharian.com.my>
- Sinar Harian (2019). Karnival Pantai Terengganu rancakkan industri pelancongan negeri.
- Sönmez, S. F., & Graefe, A. R. (1998). Influence of terrorism risk on foreign tourism decisions. *Annals of Tourism Research*, 25(1), 112–144. [https://doi.org/10.1016/S0160-7383\(97\)00072-8](https://doi.org/10.1016/S0160-7383(97)00072-8)
- Sulaiman, R., & Saat, I. (2017). *Fisheries Economic Activities among the Malay Society at the Terengganu Coast in the Early 20th Century*. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 7(12), 599–606. <https://hrmars.com/index.php/IJARBS/article/view/3641/Fisheries-Economic>
- Saari, M. Y., Habibullah, M. S., Utif, C., & Maji, I. K. (2018). *Economic Impacts of Petroleum Industry in States of Pahang and Terengganu*. *Jurnal Ekonomi Malaysia*, 52(2), 149–161. https://www.researchgate.net/publication/329537727_Economic_impacts_of_petroleum

The Star. (2021). Domestic tourism affected by interstate travel restrictions.

The Star. (2023). Domestic tourism drives Malaysia's tourism recovery.

TRDI. (2025). *Terengganu Rekod 7.8 Juta Pelancong Pada 2024*. 1 Januari 2025.
<https://www.trdi.my/terengganu-rekod-52-juta-pelanconglepasi-sasaran>

TRDI. (2025). *Terengganu Rekod 7.8 Juta Pelancong Pada 2024*. Diperoleh daripada
<https://trdi.my/index.php/terengganu-rekod-78-juta-pelancong-pada-2024-v>

United Nations World Tourism Organization. (2022). Tourism recovery and the role of domestic tourism. <https://www.unwto.org>

Unit Perancang Ekonomi Negeri Terengganu. (2012). *Data asas Terengganu 2012 hingga 2023*.
<https://upen.terengganu.gov.my/index.php/download-data-asas-2012>

Utusan Malaysia. (2021). Industri pelancongan terjejas teruk akibat pandemik COVID-19.

Utusan Malaysia. (2023). Terengganu giat promosi sektor pelancongan dan acara tempatan.

Utusan Malaysia (2019). Pelbagai acara pelancongan bantu capai sasaran pelawat Terengganu.

United Nations World Tourism Organization (UNWTO). (2019). *Global Report on Safety and Security in Tourism*.

BAB 3

STATISTIK DEMOGRAFI & SOSIAL

BAB 3

STATISTIK DEMOGRAFI & SOSIAL

PENDUDUK

Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk

Anggaran penduduk Terengganu meningkat daripada 1.23 juta pada 2024 kepada 1.25 juta pada 2025 dengan kadar pertumbuhan penduduk tahunan 1.2 peratus. Komposisi penduduk warganegara pada 2025 ialah 96.9 peratus daripada keseluruhan penduduk Terengganu.

Jadual 3.1 Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk tahunan, Terengganu, 2021-2025

Penduduk	2021	2022	2023	2024	2025 ^P
Bilangan penduduk ('000)	1,170.6	1,186.6	1,210.0	1,231.5	1,246.9
Kadar pertumbuhan penduduk tahunan (%)	1.8	1.4	2.0	1.8	1.2

Struktur umur

Struktur umur penduduk dikategorikan kepada tiga kumpulan umur utama iaitu umur muda, umur bekerja dan umur tua. Pada tahun 2025, peratusan penduduk kumpulan umur muda menurun kepada 27.6 peratus (2024: 27.8%). Peratusan penduduk kumpulan umur bekerja kekal 66.1 peratus manakala umur tua meningkat kepada 6.3 peratus (2024: 6.1%) bagi tahun 2025.

Jadual 3.2 Struktur umur penduduk, Terengganu, 2024-2025

Kumpulan umur	2024 (%)	2025 ^P (%)
Penduduk berumur 0-14 tahun (umur muda)	27.8	27.6
Penduduk berumur 15-64 tahun (umur bekerja)	66.1	66.1
Penduduk berumur 65 tahun dan lebih (umur tua)	6.1	6.3

1.25 juta
Penduduk
Terengganu
2025^P

Warganegara
96.9% (2025^P)
96.8% (2024)

Bukan
Warganegara
3.1% (2025^P)
3.2% (2024)

Nisbah Jantina

♂ : ♀
106 : 100
Lelaki : Perempuan

Nisbah jantina

Nisbah jantina penduduk Terengganu kekal sama bagi tempoh 2024 hingga 2025 iaitu 106 lelaki bagi setiap 100 perempuan.

Nisbah tanggungan

Nisbah tanggungan jumlah penduduk Terengganu menurun kepada 51.2 peratus (2025) daripada 51.3 peratus pada tahun 2024. Nisbah tanggungan umur tua menunjukkan trend meningkat kepada 9.6 peratus pada tahun 2025 daripada 9.2 peratus pada tahun 2024 manakala nisbah tanggungan umur muda menurun daripada 42.1 peratus pada tahun 2024 kepada 41.7 peratus pada tahun 2025.

Jadual 3.3 Nisbah tanggungan, Terengganu, 2024-2025

Nisbah tanggungan	2024	2025 ^P
Umur muda	42.1	41.7
Umur tua	9.2	9.6
Jumlah	51.3	51.2

Kumpulan etnik warganegara

Pada tahun 2025, peratusan Bumiputera menunjukkan peningkatan kepada 97.8 peratus (2024: 97.7%). Peratusan Cina dan Etnik Lain masing-masing kekal pada 1.9 peratus dan 0.2 peratus. Peratusan India pula menunjukkan penurunan kepada 0.1 peratus (2024: 0.2%) pada tahun 2025.

Jadual 3.4 Penduduk mengikut kumpulan etnik warganegara, Terengganu, 2024-2025

Kumpulan etnik warganegara Terengganu	2024 (%)	2025 ^P (%)
Bumiputera	97.7	97.8
Cina	1.9	1.9
India	0.2	0.1
Etnik Lain	0.2	0.2

Penduduk mengikut daerah pentadbiran

Kuala Terengganu merupakan daerah yang mempunyai bilangan penduduk tertinggi dengan jumlah penduduk pada tahun 2025 sebanyak 248.4 ribu orang. Ini diikuti daerah Kemaman (235.0 ribu), daerah Dungun (169.9 ribu) dan Besut (167.5 ribu). Daerah Kuala Terengganu mencatatkan bilangan penduduk tertinggi bagi lelaki dan perempuan pada 2025 iaitu masing-masing mencatatkan 125.6 ribu orang dan 122.9 ribu orang.

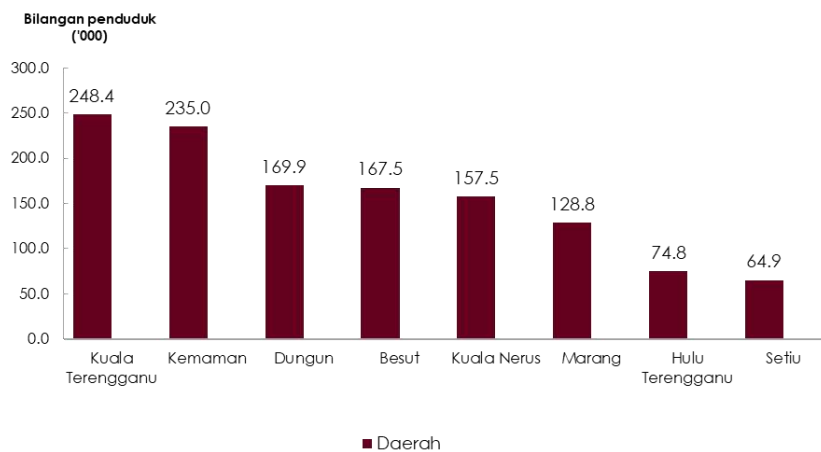
41.7

Nisbah tanggungan
umur muda,
2025^P

9.6

Nisbah tanggungan
umur tua,
2025^P

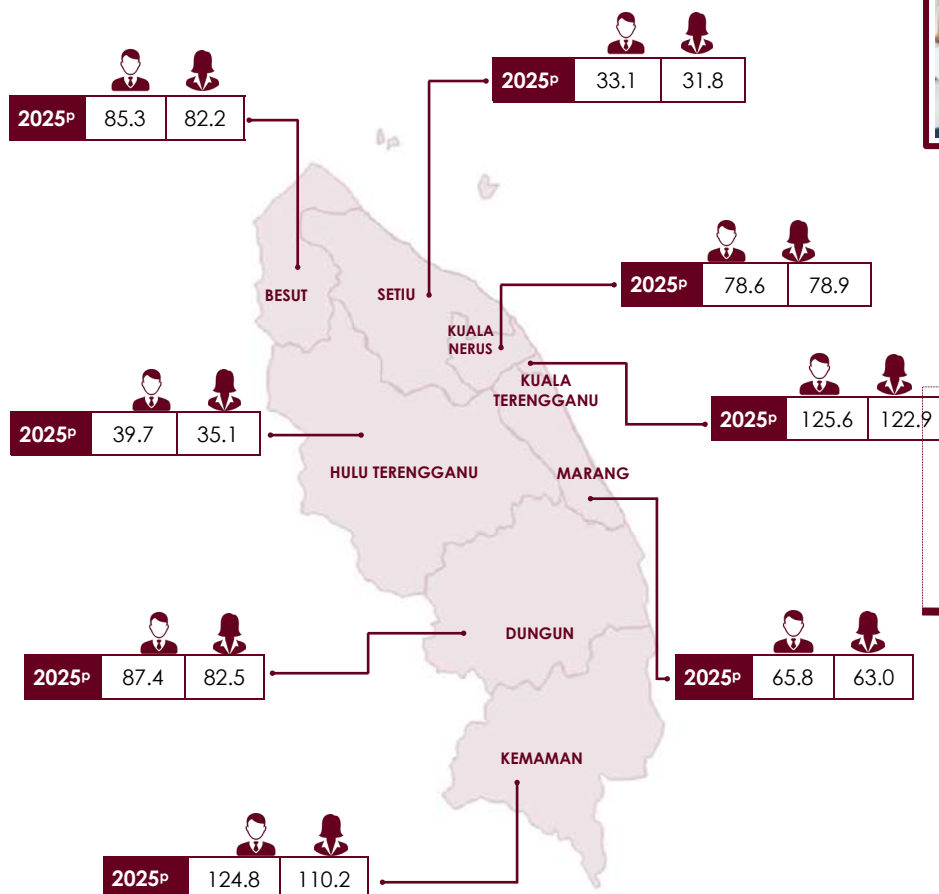
Carta 3.1 Penduduk mengikut daerah pentadbiran, Terengganu, 2025

248.4 ribu
Kuala Terengganu mencatatkan bilangan penduduk tertinggi, 2025^P

Paparan 3.1 Penduduk mengikut jantina dan daerah pentadbiran, Terengganu, 2025

64.9 ribu
Setiu mencatatkan bilangan penduduk terendah, 2025^P

Nota:

1. Anggaran penduduk pertengahan tahun berasaskan Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020.
2. Hasil tambah mungkin berbeza disebabkan oleh pembundaran.
3. ^P Permulaan

KELAHIRAN HIDUP

19.3

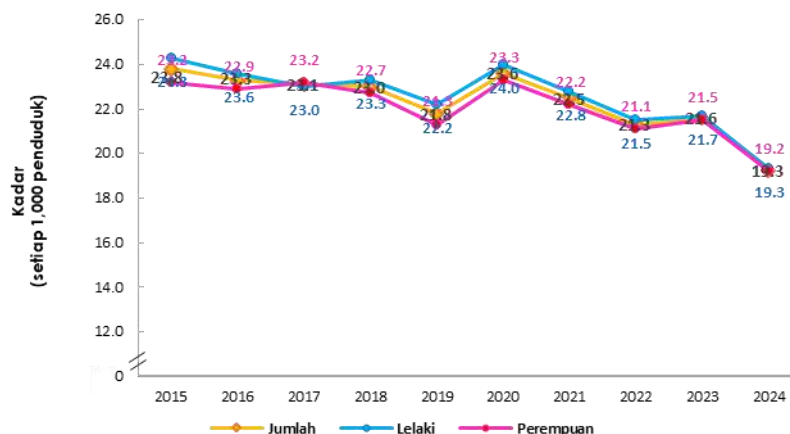
Kadar kelahiran kasar
bagi setiap 1,000
penduduk, 2024

Kadar kelahiran kasar

Kadar kelahiran kasar di Terengganu menunjukkan penurunan daripada 21.6 kelahiran pada 2023 kepada 19.3 kelahiran pada 2024 bagi setiap 1,000 penduduk. Kadar kelahiran kasar bagi lelaki dan perempuan pada 2024 turut menunjukkan penurunan berbanding 2023 iaitu masing-masing menurun daripada 21.7 kelahiran kepada 19.3 kelahiran dan 21.5 kelahiran kepada 19.2 kelahiran bagi setiap 1,000 penduduk.

Carta 3.2 Kadar kelahiran kasar, Terengganu, 2015-2024

19.6

Bumiputera
Kadar kelahiran kasar
tertinggi bagi setiap
1,000 penduduk, 2024

Kadar kelahiran kasar mengikut kumpulan etnik

Bumiputera merekodkan kadar kelahiran kasar tertinggi pada 2024 dengan 19.6 kelahiran bagi setiap 1,000 penduduk, manakala etnik India merekodkan kadar terendah dengan 2.9 kelahiran. Kadar kelahiran kasar bagi etnik Cina dan etnik Lain pada 2024 masing-masing dengan 5.9 kelahiran dan 18.0 kelahiran bagi setiap 1,000 penduduk.

Jadual 3.5 Kadar kelahiran kasar mengikut kumpulan etnik, Terengganu, 2018-2024 (setiap 1,000 penduduk)

Kumpulan etnik	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bumiputera	23.9	22.5	24.2	23.1	21.9	22.0	19.6
Cina	6.1	5.7	6.5	6.5	5.6	5.3	5.9
India	3.2	3.2	5.7	8.1	1.9	4.3	2.9
Etnik Lain ¹	8.8	10.2	16.2	13.1	14.6	20.5	18.0

¹Termasuk bukan warganegara

Bilangan kelahiran hidup dan kadar kelahiran kasar mengikut daerah pentadbiran

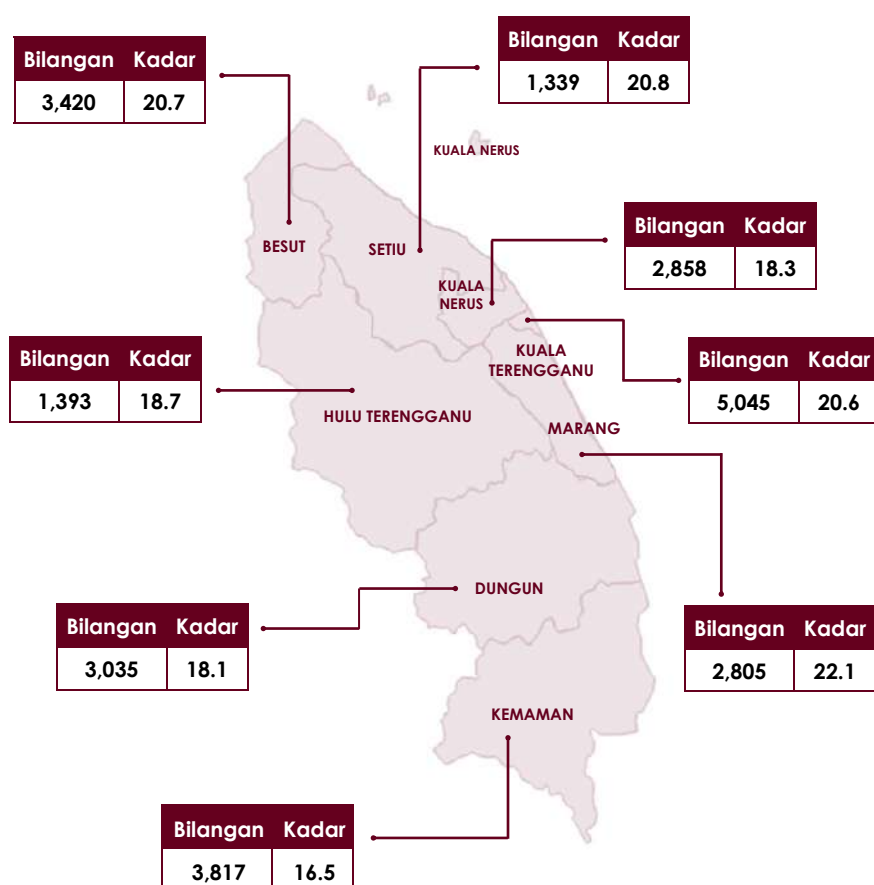
Daerah Kuala Terengganu merekodkan bilangan kelahiran hidup tertinggi dengan 5,045 kelahiran, manakala terendah direkodkan di Setiu dengan 1,339 kelahiran. Kadar kelahiran kasar tertinggi direkodkan di Marang dengan 22.1 kelahiran bagi setiap 1,000 penduduk, manakala terendah direkodkan di Kemaman dengan 16.5 kelahiran.

5,045 anak
Kuala Terengganu
merekodkan bilangan
kelahiran hidup
tertinggi, 2024

Paparan 3.2

Bilangan kelahiran hidup dan kadar kelahiran kasar mengikut daerah pentadbiran, Terengganu, 2024 (setiap 1,000 penduduk)

22.1
Marang
merekodkan kadar
kelahiran kasar
tertinggi, 2024

KESUBURAN

2.6 anak

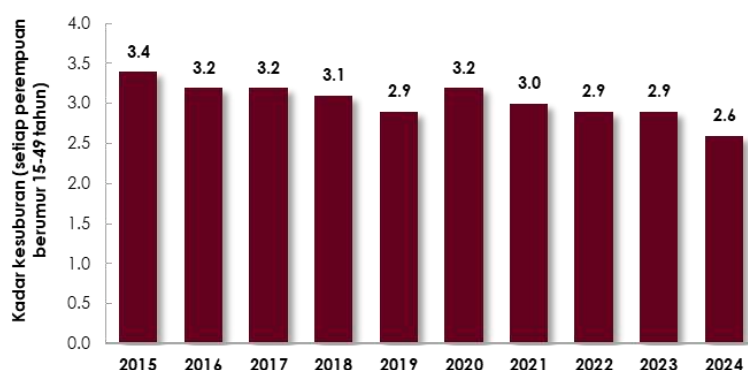
Kadar kesuburan jumlah bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun, 2024

Kadar kesuburan jumlah

Kadar kesuburan jumlah di Terengganu pada 2024 menunjukkan penurunan daripada 2.9 anak pada 2023 kepada 2.6 anak pada 2024 bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun. **Carta 3.3** menunjukkan kadar kesuburan jumlah di Terengganu berada di atas paras penggantian iaitu purata 2.1 anak bagi setiap perempuan umur reproduktif (15-49 tahun).

Carta 3.3 Kadar kesuburan jumlah, Terengganu, 2015-2024

Kadar kesuburan jumlah mengikut kumpulan etnik

Etnik Lain merekodkan kadar kesuburan jumlah tertinggi pada 2024 dengan 7.3 anak bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun, manakala kadar terendah direkodkan oleh etnik India dengan 0.4 anak. Kadar kesuburan jumlah bagi Bumiputera dan etnik Cina pada 2024 masing-masing dengan 2.6 anak dan 0.9 anak bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun.

7.3 anak**Etnik Lain**

Kadar kesuburan tertinggi bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun, 2024

Jadual 3.6 Kadar kesuburan jumlah mengikut kumpulan etnik, Terengganu, 2018-2024 (setiap perempuan berumur 15-49 tahun)

Kumpulan etnik	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bumiputera	3.3	3.0	3.2	3.1	2.9	2.9	2.6
Cina	0.9	0.9	1.0	1.0	0.8	0.8	0.9
India	0.3	0.6	1.1	1.4	0.3	0.4	0.4
Etnik Lain ¹	1.1	1.3	5.6	4.3	5.4	8.1	7.3

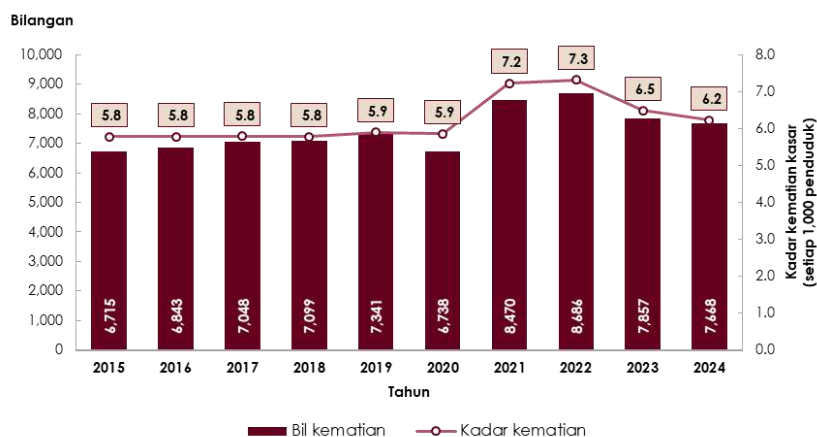
¹Termasuk bukan warganegara

KEMATIAN

Bilangan dan kadar kematian

Bilangan kematian di Terengganu direkodkan sebanyak 7,668 kematian pada tahun 2024 menurun 2.4 peratus berbanding kematian pada tahun 2023 (7,857 kematian). Kadar kematian kasar adalah 6.2 kematian bagi setiap 1,000 penduduk (2023 : 6.5 kematian).

Carta 3.4 Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Terengganu, 2015-2024 (setiap 1,000 penduduk)

7.3 kematian

Bagi tempoh 2015-2024, kadar kematian kasar tertinggi bagi setiap 1,000 penduduk adalah pada tahun 2022

Jumlah Kematian

 Lelaki
4,248 (55.4%)

 Perempuan
3,420 (44.6%)

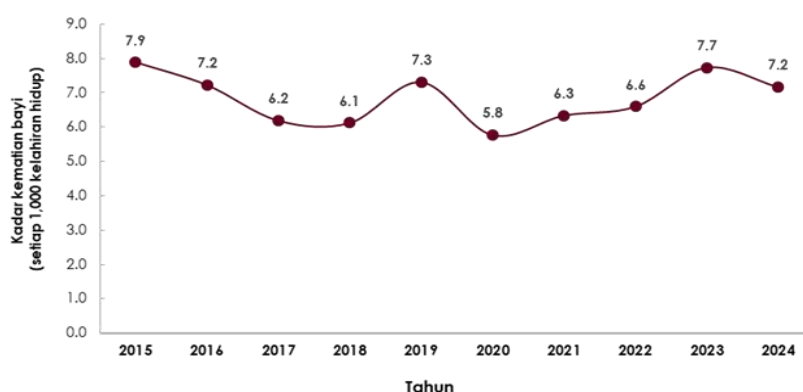
Jadual 3.7 Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Terengganu 2018-2024 (setiap 1,000 penduduk)

Kematian	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Jumlah kematian	7,099	7,341	6,738	8,470	8,686	7,857	7,668
Kadar kematian kasar (Lelaki)	6.5	6.6	6.6	7.8	7.8	7.2	6.7
Kadar kematian kasar (Perempuan)	5.1	5.1	5.1	6.7	6.8	5.8	5.7

Kematian bayi

Kadar kematian bayi pada 2024 adalah 7.2 kematian menurun 0.5 mata berbanding 7.7 kematian bagi setiap 1,000 kelahiran hidup tahun 2023.

Carta 3.5 Kadar kematian bayi, Terengganu 2015-2024

7.2 kematian

Kadar kematian bayi bagi setiap 1,000 kelahiran hidup pada tahun 2024

10.6 kematian

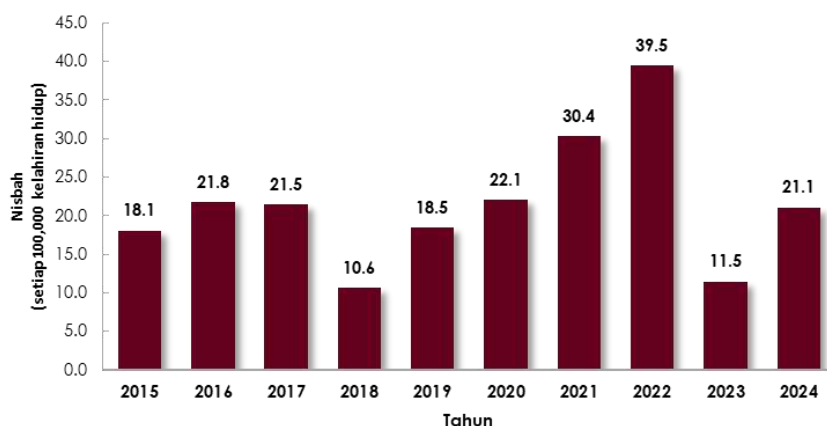
Nisbah mortaliti ibu bersalin terendah, 2018 bagi setiap 100,000 kelahiran hidup dalam tempoh 2015-2024

10.0 kematian

Cina
Kadar kematian tertinggi bagi setiap 1,000 penduduk, 2024

Nisbah mortaliti ibu bersalin

Nisbah mortaliti ibu bersalin pada tahun 2024 meningkat kepada 21.1 kematian bagi setiap 100,000 kelahiran hidup berbanding 11.5 kematian pada tahun 2023.

Carta 3.6 Nisbah mortaliti ibu bersalin, Terengganu, 2015-2024**Kadar kematian mengikut kumpulan etnik**

Etnik Cina merekodkan kadar kematian kasar tertinggi iaitu 10.0 kematian bagi setiap 1,000 penduduk pada tahun 2024, manakala Etnik Lain merekodkan kadar terendah iaitu 1.8 kematian. Kadar kematian kasar bagi Bumiputera dan India pada tahun 2024 masing-masing adalah 6.3 dan 8.3 bagi setiap 1,000 penduduk.

Jadual 3.8 Kadar kematian kasar mengikut etnik, Terengganu, 2018-2024 (setiap 1,000 penduduk)

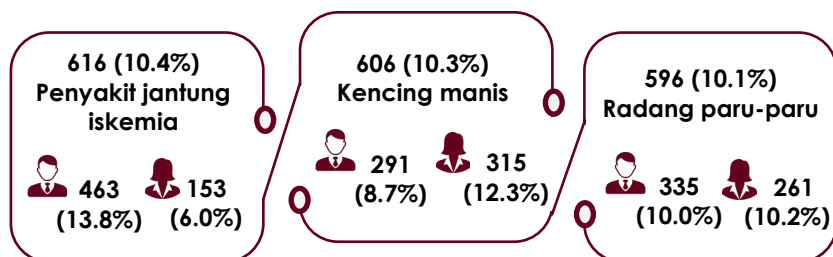
Etnik	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bumiputera	5.9	6.0	5.9	7.3	7.4	6.6	6.3
Cina	6.3	8.3	8.2	9.9	10.5	10.2	10.0
India	6.4	4.0	6.7	9.1	10.1	10.6	8.3
Etnik Lain ¹	1.6	1.1	1.6	2.3	2.1	1.6	1.8

¹Termasuk bukan warganegara

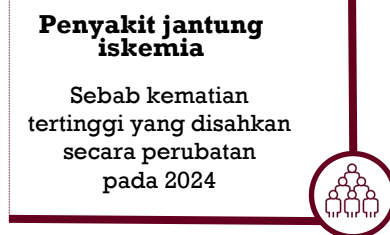
Sebab kematian utama (disahkan secara perubatan)

Penyakit jantung iskemia merupakan sebab kematian yang mencatatkan peratusan kematian tertinggi pada tahun 2024 iaitu 10.4 peratus (616 kematian). Ini diikuti oleh Kencing manis dan Radang paru-paru iaitu masing-masing 10.3 peratus dan 10.1 peratus.

Paparan 3.3 Tiga sebab kematian utama yang disahkan secara perubatan, Terengganu, 2024

Nota: Statistik adalah merujuk kepada sebab kematian yang disahkan secara perubatan.

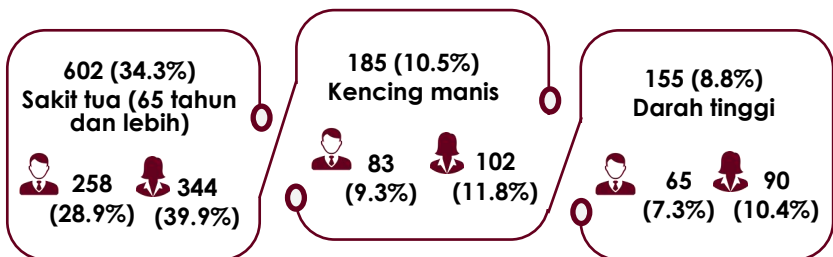

Sebab kematian utama tidak disahkan secara perubatan, 2024

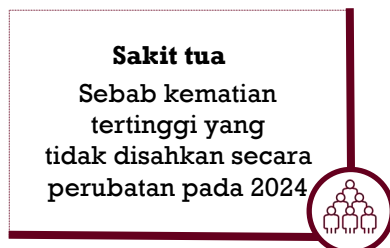
Tiga sebab kematian utama tidak disahkan secara perubatan pada tahun 2024 adalah sakit tua (65 tahun dan lebih) iaitu 602 kematian (34.3%) yang melibatkan 28.9 peratus lelaki dan 39.9 peratus perempuan. Ini diikuti oleh kencing manis dan darah tinggi dengan masing-masing sebanyak 10.5 peratus dan 8.8 peratus.

Paparan 3.4 Tiga sebab kematian utama yang tidak disahkan secara perubatan, Terengganu, 2024

Nota: Statistik adalah merujuk kepada sebab kematian yang tidak disahkan secara perubatan.

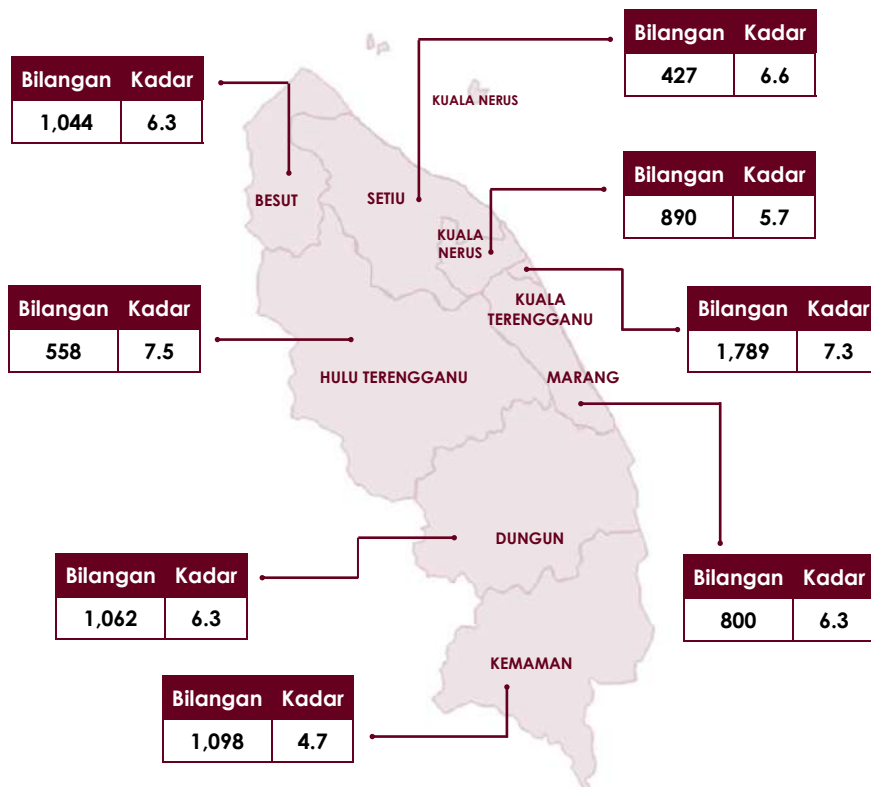

Bilangan dan kadar kematian kasar mengikut daerah pentadbiran

Daerah Kuala Terengganu mencatatkan bilangan kematian tertinggi pada tahun 2024 iaitu 1,789 kematian manakala daerah Setiu mencatatkan bilangan kematian terendah iaitu 427 kematian. Kadar kematian kasar tertinggi direkodkan di Hulu Terengganu iaitu 7.5 kematian bagi setiap 1,000 penduduk manakala kadar terendah dicatatkan di Kemaman pada kadar 4.7 kematian bagi setiap 1,000 penduduk.

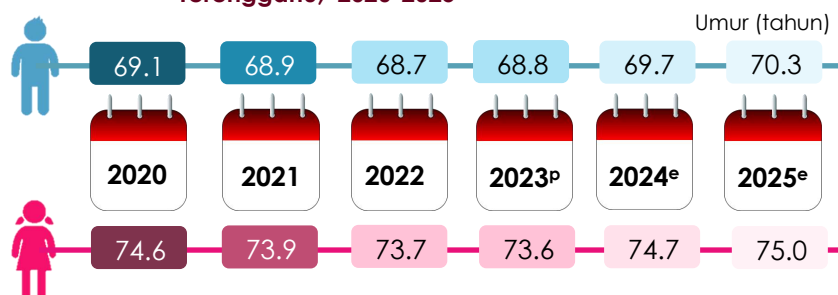
7.5

Hulu Terengganu
mencatatkan kadar
kematian kasar
tertinggi, 2024

Paparan 3.5 Bilangan dan kadar kematian mengikut daerah pentadbiran, Terengganu, 2024
JANGKAAN HAYAT**Jangkaan hayat ketika lahir**

Seorang bayi perempuan yang lahir pada tahun 2025 di Terengganu dijangka hidup lebih lama sehingga 75.0 tahun berbanding dengan seorang bayi lelaki yang dijangka hidup sehingga 70.3 tahun.

Bagi tahun 2020 sehingga 2022, jangkaan hayat ketika lahir bagi bayi lelaki menurun 0.4 tahun dan perempuan menurun 0.9 tahun. Walau bagaimanapun, bagi tahun 2023 hingga 2025, jangkaan hayat ketika lahir bagi bayi lelaki meningkat 1.5 tahun dan bayi perempuan, meningkat 1.4 tahun.

Paparan 3.6 Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina, Terengganu, 2020-2025

^p Permulaan

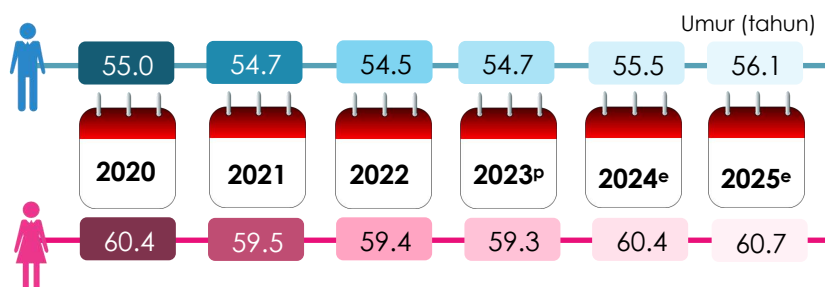
^e Anggaran

2020-2025 : Berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020

Jangkaan hayat pada umur 15 tahun

Lelaki dan perempuan yang mencapai umur 15 tahun pada 2025 masing-masing dijangka hidup selama 56.1 tahun dan 60.7 tahun lagi. Ini bermakna, lelaki pada umur 15 tahun dijangka hidup sehingga 71.1 tahun dan perempuan dijangka hidup sehingga umur 75.7 tahun.

Paparan 3.7 Jangkaan hayat pada umur 15 tahun mengikut jantina, Terengganu, 2020-2025

^p Permulaan
^e Anggaran
2020-2025 : Berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020

60.7 tahun

Perempuan

Jangkaan hayat
pada umur 15 tahun,
2025

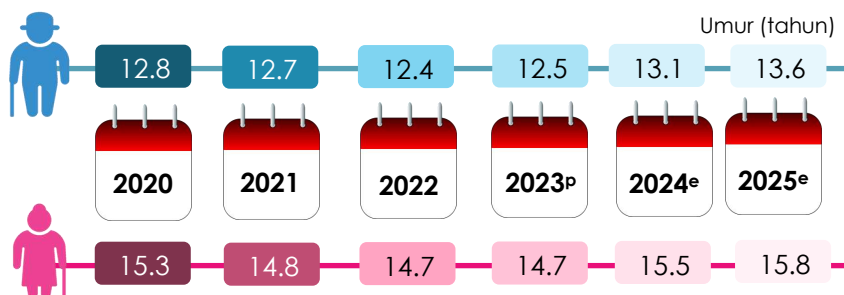

Jangkaan hayat pada umur 65 tahun

Lelaki dan perempuan yang berumur 65 tahun masing-masing dijangka hidup selama 13.6 tahun dan 15.8 tahun lagi. Ini bermakna, seorang lelaki yang berumur 65 tahun dijangka hidup sehingga umur 78.6 tahun dan perempuan sehingga 80.8 tahun.

Bagi tempoh 2020 sehingga 2025, perbezaan jangkaan hayat pada umur 65 tahun antara lelaki dan perempuan adalah di antara 2.2 hingga 2.5 tahun.

Paparan 3.8 Jangkaan hayat pada umur 65 tahun mengikut jantina, Terengganu 2020-2025

^p Permulaan
^e Anggaran
2020-2025 : Berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020

13.6 tahun

Lelaki

Jangkaan hayat
pada umur 65 tahun,
2025

MIGRASI MALAYSIA

301.1 ribu

Bilangan migrasi
Malaysia, 2024

Penduduk berumur satu tahun dan lebih yang berhijrah pada 2024 meningkat kepada 301.1 ribu orang (2022: 158.8 ribu orang). Kadar migrasi turut menunjukkan peningkatan sebanyak 0.4 mata peratus kepada 0.9 peratus (2022: 0.5%).

Migran dalam negeri meningkat kepada 63.5 peratus pada 2024 berbanding 62.3 peratus pada 2022. Sebaliknya, migran antara negeri menunjukkan penurunan 0.1 mata peratus kepada 30.2 peratus pada 2024 (2022: 30.3%).

Sementara itu, migran antarabangsa dari luar negara ke Malaysia berkurang kepada 6.3 peratus pada 2024 berbanding 7.4 peratus pada 2022.

Carta 3.7 Penduduk berumur 1 tahun dan lebih mengikut status migrasi, Malaysia, 2022 dan 2024

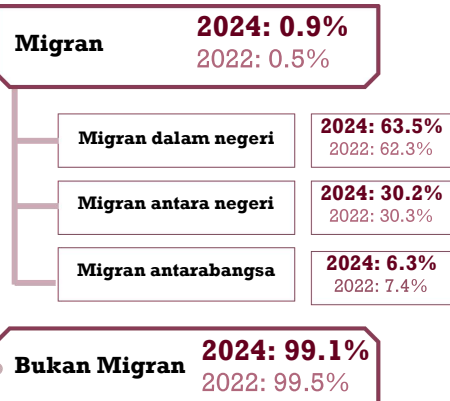
0.9%

Kadar migrasi
Malaysia, 2024

Penduduk berumur
1 tahun dan lebih

2024: 33.6 juta
2022: 32.2 juta

MIGRASI NEGERI TERENGGANU

Kadar migrasi Terengganu

Terengganu mencatatkan kadar migrasi 0.4 peratus pada tahun 2024, iaitu kekal sama seperti tahun sebelumnya. Peratusan migrasi Terengganu datangnya daripada migrasi dalam negeri iaitu 64.9 peratus dan diikuti migrasi antara negeri (25.3%) dan migrasi antarabangsa (9.8%).

0.4%
Kadar migrasi
Terengganu, 2024

Migrasi antara negeri

Peratusan migrasi antara negeri bagi Terengganu ialah 25.3 peratus pada tahun 2024, menurun berbanding 52.9 peratus pada tahun 2022.

Nisbah keberkesanan migrasi

Terengganu mencatatkan nisbah keberkesanan migrasi menurun pada 2024 iaitu negatif 19.7 peratus. Ini menunjukkan penduduk Terengganu berkurang seramai 19 orang bagi setiap 100 orang migrasi kasar berbanding 2022 (-3.6%).

Migrasi antara negeri mengikut aliran migrasi

Peratusan migrasi antara negeri dari bandar ke bandar di Terengganu adalah lebih tinggi iaitu 84.6 peratus berbanding dari bandar ke luar bandar (15.4%).

-19.7%
Nisbah keberkesanan
migrasi,
Terengganu 2024

Nota:

Data migrasi bersih, data migrasi mengikut negeri asal dan destinasi bagi Terengganu tidak dapat dikeluarkan disebabkan nilai relatif yang tinggi. Kadar migrasi, migrasi antara negeri, nisbah keberkesanan migrasi dan migrasi antara negeri mengikut aliran migrasi bagi Terengganu tertakluk kepada ralat piawai relatif yang tinggi dan perlu diguna dengan berhati-hati.

Tenaga Buruh

501.6 ribu

Tenaga buruh di
Terengganu,
2025

Tenaga buruh di Terengganu mencatatkan peningkatan sebanyak 1.5 peratus pada tahun 2025 berbanding tahun sebelumnya (2024: 3.2%). Sejumlah 501.6 ribu orang tenaga buruh direkodkan pada tahun 2025 berbanding 494.3 ribu orang pada tahun 2024. Dalam tempoh yang sama, bilangan penduduk bekerja turut bertambah kepada 487.8 ribu orang pada tahun 2025 daripada 479.0 ribu orang pada tahun 2024.

Carta 3.8 Tenaga buruh dan penduduk bekerja, Terengganu 2021-2025

487.8 ribu

Bilangan
penduduk bekerja,
2025

27.8%

Pekerja perkhidmatan dan
jualan catat
peratusan tertinggi,
2025

Penduduk bekerja

Kategori pekerja perkhidmatan & jualan mendominasi penduduk bekerja di Terengganu dengan peratus sumbangan sebanyak 27.8 peratus pada tahun 2025. Ini diikuti oleh kategori pekerja kemahiran dan pekerja pertukangan yang berkaitan serta kategori pekerja asas dengan peratus sumbangan 16.7 peratus dan 14.2 peratus. Sementara itu, kategori pekerja mahir yang merangkumi kategori pengurus, profesional dan juruteknik & profesional bersekutu meliputi 20.7 peratus daripada keseluruhan pekerja di Terengganu.

Jadual 3.9 Penduduk bekerja mengikut kategori pekerjaan, Terengganu, 2021-2025

Kategori pekerjaan	Bilangan ('000)				
	2021	2022	2023	2024	2025
Pengurus	7.7	15.3	13.9	11.8	11.2
Profesional	55.6	44.1	47.6	45.7	45.6
Juruteknik & profesional bersekutu	37.1	43.3	44.9	46.3	44.1
Pekerja sokongan perkeranian	30.5	29.8	34.5	40.3	42.1
Pekerja perkhidmatan & jualan	117.4	124.5	130.7	137.6	135.8
Pekerja mahir pertanian, perhutanan, penternakan & perikanan	25.4	25.8	27.3	15.9	23.5
Pekerja kemahiran & pekerja pertukangan yang berkaitan	91.5	84.9	81.2	79.3	81.6
Operator mesin & loji dan pemasang	26.7	30.5	29.7	41.6	34.8
Pekerja asas	46.3	52.5	52.6	60.4	69.1
Jumlah	438.2	450.7	462.4	479.0	487.8

Kategori pekerjaan	Komposisi (%)				
	2021	2022	2023	2024	2025
Pengurus	1.8	3.4	3.0	2.5	2.3
Profesional	12.7	9.8	10.3	9.5	9.4
Juruteknik & profesional bersekutu	8.5	9.7	9.7	9.7	9.0
Pekerja sokongan perkeranian	7.0	6.6	7.5	8.4	8.6
Pekerja perkhidmatan & jualan	26.8	27.7	28.3	28.7	27.8
Pekerja mahir pertanian, perhutanan, penternakan & perikanan	5.8	5.8	5.9	3.3	4.8
Pekerja kemahiran & pekerja pertukangan yang berkaitan	20.9	18.9	17.6	16.6	16.7
Operator mesin & loji dan pemasang	6.1	6.8	6.4	8.7	7.1
Pekerja asas	10.6	11.7	11.4	12.6	14.2
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Seramai 316.0 ribu orang pekerja (64.8%) tertumpu di sektor Perkhidmatan pada tahun 2025 dan diikuti oleh sektor Pembinaan yang meliputi 61.6 ribu orang (12.6%), Pembuatan (51.0 ribu; 10.5%), Pertanian (45.4 ribu; 9.3%), manakala sektor Perlombongan dan pengkuarian mencatatkan bilangan pekerja paling sedikit iaitu seramai 13.8 ribu orang (2.8%).

135.8 ribu

Bilangan pekerja perkhidmatan & jualan, 2025

316.0 ribu

Pekerja di sektor Perkhidmatan catat peratusan tertinggi, 2025

60.8%

Kadar penyertaan
tenaga buruh di
Terengganu, 2025

2.7%

Kadar
pengangguran di
Terengganu, 2025

Jadual 3.10 Penduduk bekerja mengikut sektor, Terengganu, 2021-2025

Sektor	Bilangan ('000)				
	2021	2022	2023	2024	2025
Pertanian	40.7	40.4	41.3	37.6	45.4
Perlombongan dan pengkuarian	6.6	6.4	5.6	10.7	13.8
Pembuatan	52.3	52.2	56.0	49.0	51.0
Pembinaan	66.3	69.1	65.2	66.6	61.6
Perkhidmatan	272.3	282.7	294.2	315.1	316.0
Jumlah	438.2	450.7	462.4	479.0	487.8

Sektor	Komposisi (%)				
	2021	2022	2023	2024	2025
Pertanian	9.3	9.0	8.9	7.9	9.3
Perlombongan dan pengkuarian	1.5	1.4	1.2	2.2	2.8
Pembuatan	11.9	11.6	12.1	10.2	10.5
Pembinaan	15.1	15.4	14.1	13.9	12.6
Perkhidmatan	62.1	63.0	63.6	65.8	64.8
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Kadar penyertaan tenaga buruh dan kadar pengangguran

Kadar penyertaan tenaga buruh di Terengganu meningkat 0.1 peratus daripada 60.7 peratus pada tahun 2024 kepada 60.8 peratus pada tahun 2025. Sementara itu, kadar pengangguran di Terengganu menurun kepada 2.7 peratus pada tahun 2025 (2024: 3.1%).

Carta 3.9 KPTB dan kadar pengangguran, Terengganu, 2021-2025

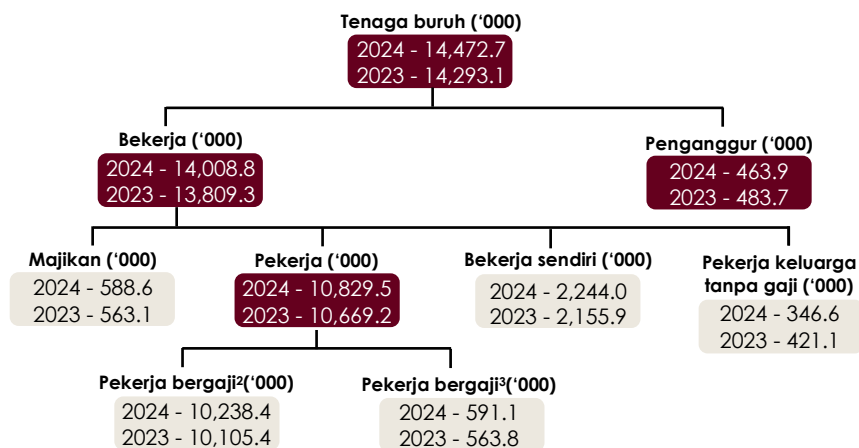

GAJI & UPAH MALAYSIA

Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja

Bilangan penerima gaji & upah bulanan pada 2024 meningkat 1.3 peratus kepada 10.2 juta orang (2023: 1.1%, 10.1 juta orang). Pada tempoh yang sama, penengah gaji & upah bulanan mencatatkan peningkatan 7.3 peratus (RM191) daripada RM 2,602 kepada RM2,793. Begitu juga purata gaji & upah bulanan turut merekodkan pertambahan sebanyak RM211 (6.1%) daripada RM3,441 kepada RM3,652.

Carta 3.10 Kerangka analisis gaji & upah bulanan, Malaysia, 2023-2024

Nota:

² Bekerja sekurang-kurangnya 6 jam sehari atau sekurang-kurangnya 20 hari sebulan pada bulan rujukan

³ Bekerja sekurang-kurangnya 1 jam semasa minggu rujukan dan bekerja kurang daripada 6 jam sehari atau 20 hari sebulan pada bulan rujukan

Gaji & upah bulanan pekerja mengikut jantina

Penengah gaji & upah bulanan yang diterima oleh pekerja lelaki pada 2024 adalah RM2,850 dan pekerja perempuan RM2,641, masing-masing meningkat sebanyak 6.5 peratus dan 7.2 peratus berbanding 2023. Purata gaji & upah bulanan pekerja lelaki meningkat 6.4 peratus kepada RM3,759, manakala bagi pekerja perempuan naik 5.7 peratus kepada RM3,499 berbanding tahun sebelumnya.

RM 3,652
Purata gaji & upah bulanan, 2024

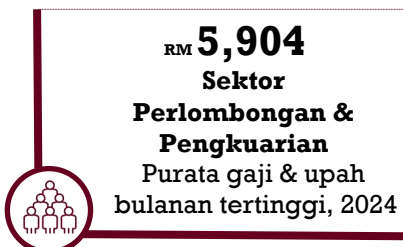
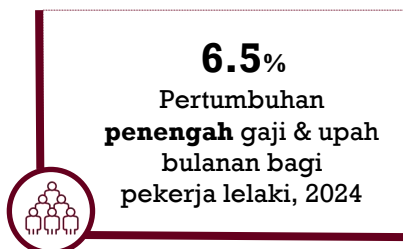

RM 2,793
Penengah gaji & upah bulanan, 2024

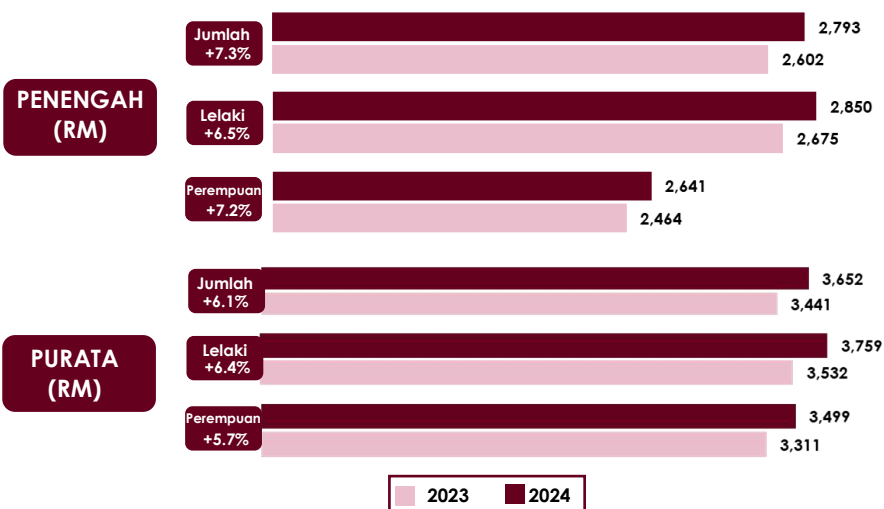

10.2 juta
Bilangan penerima gaji & upah, 2024

Carta 3.11 Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut jantina, Malaysia, 2023-2024

Gaji & upah bulanan pekerja mengikut industri

Penengah gaji & upah bulanan tertinggi pada 2024 dicatatkan oleh pekerja dalam Pendidikan iaitu RM5,721 diikuti aktiviti Kesihatan kemanusiaan & kerja sosial dengan RM4,698. Bagi purata gaji & upah bulanan pula, Perlombongan & pengkuarian mencatatkan purata gaji & upah bulanan tertinggi iaitu RM5,904.

Carta 3.12 Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut industri⁴, Malaysia, 2023-2024

Industri	Penengah		Purata	
	2023	2024	2023	2024
Jumlah	2,602	2,793	3,441	3,652
Pertanian, Perhutanan dan Perikanan	1,593	1,698	2,204	2,409
Perlombongan dan Pengkuarian	4,295	4,450	5,623	5,904
Pembuatan	2,360	2,490	3,052	3,278
Bekalan elektrik, gas, wap dan pendingin udara	3,274	3,450	3,973	3,995
Bekalan air; pembentungan, pengurusan sisa dan aktiviti pemulihan	2,361	2,490	2,933	3,001
Pembinaan	2,044	2,051	2,903	3,035
Perdagangan borong dan runcit, pembaikan kenderaan bermotor dan motosikal	1,835	1,947	2,495	2,737
Pengangkutan dan penyimpanan	2,360	2,576	2,987	3,249
Penginapan dan aktiviti perkhidmatan makanan dan minuman	1,793	1,912	2,305	2,540
Maklumat dan komunikasi	4,154	4,231	4,954	5,288
Aktiviti kewangan dan insurans/takaful	3,586	3,752	4,522	4,741
Aktiviti hartanah	3,411	3,610	4,175	4,501
Aktiviti profesional, saintifik dan teknikal	3,367	3,677	4,463	4,670
Aktiviti pentadbiran dan khidmat sokongan	1,801	1,947	2,449	2,648
Pentadbiran awam dan pertahanan; aktiviti keselamatan sosial	4,285	4,483	4,479	4,625
Pendidikan	5,651	5,721	5,623	5,814
Aktiviti kesihatan kemanusiaan dan kerja sosial	4,566	4,698	4,789	5,009
Kesenian, hiburan dan rekreasi	2,550	2,643	3,192	3,323
Aktiviti Perkhidmatan lain	1,916	1,947	2,388	2,431

⁴Industri dikelaskan mengikut piawaian Klasifikasi Industri Malaysia (MSIC) 2008 versi 1.0

Gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri

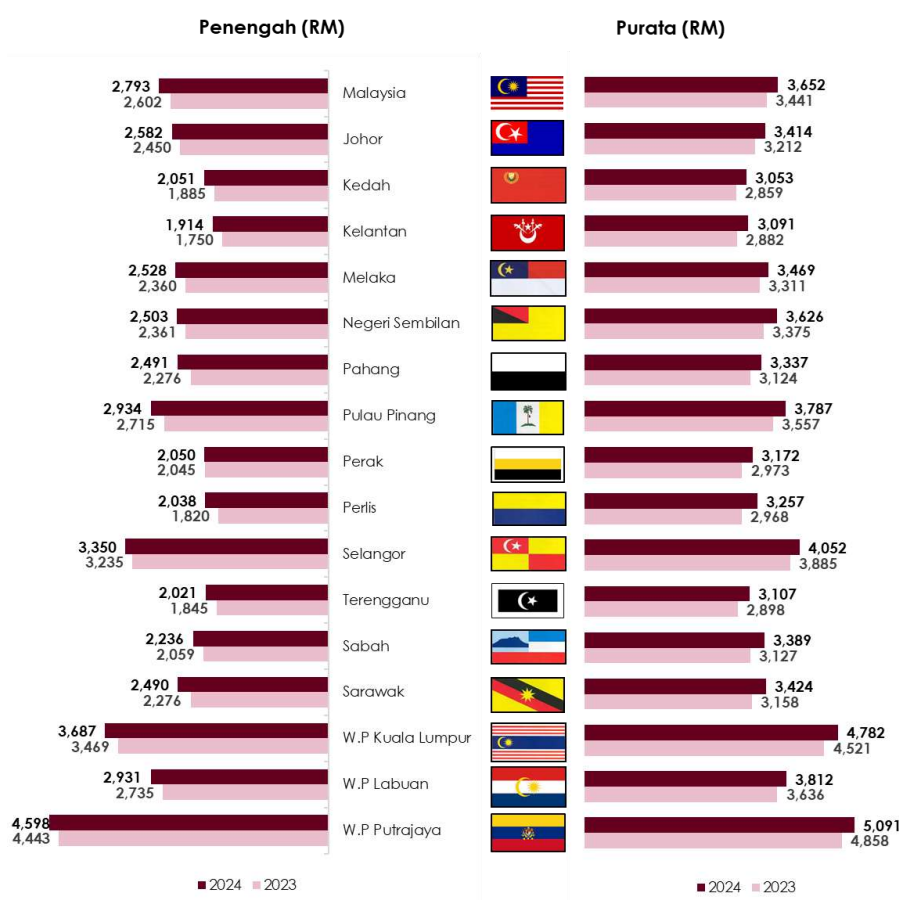
Penengah dan purata gaji & upah bulanan menunjukkan peningkatan di semua negeri pada 2024. W.P. Putrajaya mencatatkan penengah dan purata gaji & upah bulanan tertinggi (penengah: RM4,598; purata: RM5,091) diikuti oleh W.P. Kuala Lumpur (penengah: RM3,687; purata: RM4,782) dan Selangor (penengah: RM3,350; purata: RM4,052).

9.7%

Perlis
Kadar pertumbuhan
purata gaji & upah
bulanan tertinggi, 2024

Carta 3.13 Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri, Malaysia, 2023-2024

12.0%

Perlis
Kadar pertumbuhan
penengah gaji & upah
bulanan tertinggi, 2024

GAJI & UPAH TERENGGANU

Gaji & upah bulanan pekerja

Bilangan penerima gaji & upah bulanan pada 2024 di Terengganu adalah sebanyak 320.3 ribu orang iaitu meningkat kepada 2.7 peratus berbanding tahun sebelumnya. Penengah gaji & upah bulanan telah meningkat kepada RM2,021 berbanding RM1,845 iaitu meningkat pada kadar 9.5 peratus, manakala purata gaji & upah bulanan juga meningkat 7.2 peratus kepada RM3,107 berbanding RM2,898 pada 2023.

2.6%

Kadar pertumbuhan
bilangan penerima gaji &
upah bulanan **pekerja
perempuan**, 2024

RM 3,248

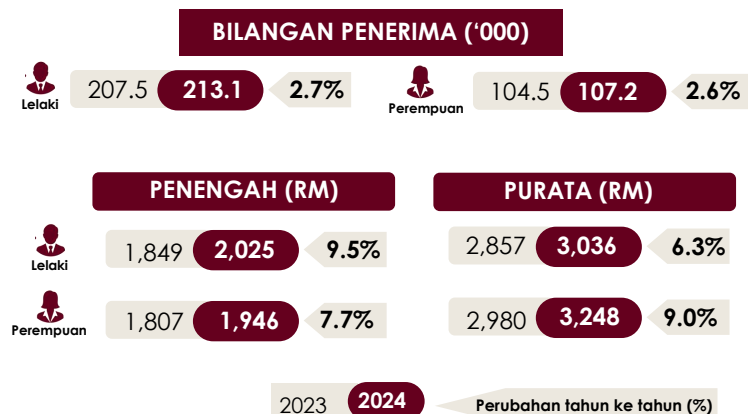
Purata gaji & upah
bulanan **pekerja
perempuan**, 2024

Jadual 3.11 Gaji & upah bulanan, Terengganu, 2019-2024

	2019	2020 ^r	2021 ^r	2022 ^r	2023	2024
Bilangan penerima ('000)	306.7	302.3	307.6	307.0	312.0	320.3
Penengah (RM)	1,911	1,537	1,549	1,703	1,845	2,021
Purata (RM)	2,766	2,441	2,544	2,615	2,898	3,107

Gaji & upah bulanan pekerja mengikut jantina

Semua indikator utama gaji & upah bulanan di negeri Terengganu mencatatkan prestasi positif bagi kedua-dua jantina pada 2024. Bilangan penerima gaji & upah bulanan bagi pekerja lelaki dan perempuan, masing-masing merekodkan kadar pertumbuhan positif 2.7 peratus (213.1 ribu orang) dan 2.6 peratus (107.2 ribu orang) pada 2024. Penengah gaji & upah bulanan bagi pekerja lelaki menunjukkan peningkatan 9.5 peratus (RM2,025), dan perempuan 7.7 peratus (RM1,946). Bagi purata gaji & upah bulanan, pekerja lelaki naik 6.3 peratus kepada RM3,036, manakala perempuan meningkat 9.0 peratus kepada RM3,248.

Paparan 3.9 Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut jantina, Terengganu, 2023-2024

STATISTIK SISWAZAH TERENGGANU

Statistik utama siswazah

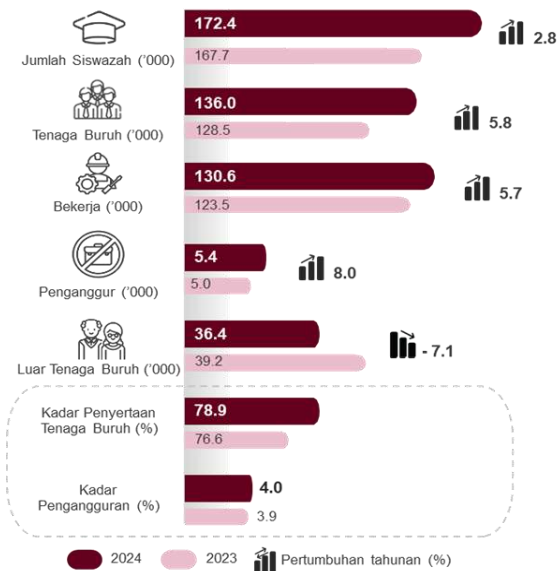
Pada tahun 2024, jumlah siswazah di Terengganu adalah seramai 172.4 ribu orang, meningkat 2.8 peratus daripada 167.7 ribu orang pada tahun 2023. Dari jumlah tersebut, bilangan tenaga buruh siswazah adalah seramai 136.0 ribu orang, meningkat 5.8 peratus daripada 128.5 ribu orang pada tahun sebelumnya. Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah (KPTBS) pula adalah 78.9 peratus, meningkat sebanyak 2.3 mata peratus berbanding 76.6 peratus pada tahun 2023.

172.4 ribu

Bilangan siswazah Terengganu, 2024

Carta 3.14 Statistik utama siswazah, Terengganu, 2023-2024

136.0 ribu

Bilangan tenaga buruh siswazah Terengganu, 2024

Seramai 130.6 ribu orang siswazah bekerja di Terengganu pada tahun 2024, meningkat 5.7 peratus (2023: 123.5 ribu orang). Dalam pada itu, bilangan penganggur siswazah bertambah kepada 5.4 ribu orang (2023: 5.0 ribu orang), iaitu peningkatan sebanyak 8.0 peratus. Kadar pengangguran siswazah pula meningkat kepada 4.0 peratus berbanding 3.9 peratus pada tahun 2023. Manakala, siswazah luar tenaga buruh pula

99.5 ribu

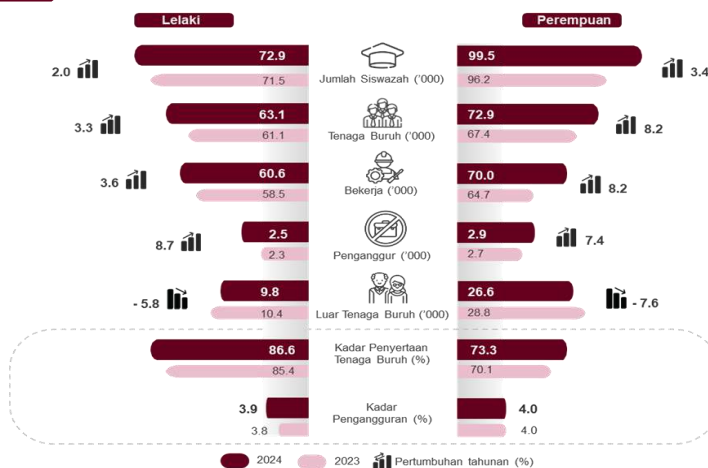
Jumlah
siswazah perempuan
di Terengganu, 2024

3.3%

Peningkatan tenaga
buruh siswazah lelaki
di Terengganu, 2024

merangkumi 21.1 peratus daripada jumlah siswazah di Terengganu iaitu seramai 36.4 ribu orang, menurun 7.1 peratus daripada 39.2 ribu orang pada tahun sebelumnya (**Carta 3.14**).

Carta 3.15 Statistik utama siswazah mengikut jantina, Terengganu, 2023-2024

Perbandingan mengikut jantina di Terengganu menunjukkan komposisi siswazah didominasi oleh siswazah perempuan dengan sumbangan sebanyak 57.7 peratus (99.5 ribu orang), manakala siswazah lelaki merangkumi 42.7 peratus (72.9 ribu orang) pada tahun 2024. Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah bagi lelaki adalah 86.6 peratus, berbanding 73.3 peratus bagi perempuan. Sementara itu, kadar pengangguran siswazah perempuan adalah lebih tinggi iaitu 4.0 peratus berbanding 3.9 peratus bagi lelaki (**Carta 3.15**).

Dari segi bilangan tenaga buruh siswazah mengikut jantina, siswazah perempuan direkodkan seramai 72.9 ribu orang pada tahun 2024, meningkat 8.2 peratus berbanding tahun sebelumnya. Sementara itu, tenaga buruh siswazah lelaki turut mencatatkan peningkatan sebanyak 3.3 peratus kepada 63.1 ribu orang. Bilangan siswazah bekerja perempuan di Terengganu direkodkan seramai 70.0 ribu orang, lebih tinggi berbanding siswazah bekerja lelaki iaitu 60.6 ribu orang. Sebaliknya, bagi penganggur siswazah, perempuan mencatatkan seramai 2.9 ribu orang dengan kadar pengangguran sebanyak 4.0 peratus, manakala lelaki merekodkan 2.5 ribu orang dengan kadar pengangguran 3.9 peratus.

Bagi siswazah di luar tenaga buruh, bilangan siswazah perempuan direkodkan seramai 26.6 ribu orang, menurun 7.6 peratus berbanding tahun sebelumnya. Manakala, siswazah lelaki juga mencatatkan penurunan sebanyak 5.8 peratus kepada 9.8 ribu orang.

Purata dan penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja, Terengganu, 2024

Secara keseluruhannya, purata gaji & upah bulanan siswazah di Terengganu pada tahun 2024 adalah RM4,800, lebih tinggi daripada tahun 2023 iaitu RM4,598 (pertumbuhan 4.4 peratus). Sementara itu, penengah gaji & upah bulanan siswazah pula adalah RM3,958 pada tahun 2024, meningkat 2.4 peratus daripada RM3,867 pada tahun sebelumnya (**Jadual 3.12**).

Jadual 3.12

Gaji & upah	Jumlah	
	2023	2024 ^p
Purata gaji (RM)	4,598	4,800
Penengah gaji (RM)	3,867	3,958

INDIKATOR KOS SARA HIDUP

PERBELANJAAN ASAS KEHIDUPAN WAJAR

RM5,855

Kuala Terengganu
PAKW tertinggi, 2024

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah

PAKW bulanan isi rumah di Terengganu pada tahun 2024 mencatatkan sebanyak RM4,776 dengan purata saiz isi rumah seramai 4.5 orang. Perbandingan mengikut strata merekodkan PAKW di strata bandar adalah lebih tinggi berbanding luar bandar dengan masing-masing merekodkan RM5,089 dan RM4,220.

Kuala Terengganu mencatatkan nilai PAKW yang tertinggi iaitu RM5,855, diikuti oleh Kuala Nerus (RM5,253), Marang (RM4,573) dan Hulu Terengganu (RM4,543). Kuala Terengganu dan Kuala Nerus mempunyai nilai PAKW bulanan yang melebihi paras negeri. Analisis bagi PAKW empat daerah terendah pula merekodkan Setiu dengan nilai RM3,994. Ini diikuti oleh Besut (RM4,122), Kemaman (RM4,479) dan Dungun (RM4,542).

Faktor-faktor yang mempengaruhi nilai PAKW adalah saiz isi rumah, umur, jantina dan strata. Isi rumah dengan bilangan ahli yang lebih ramai memerlukan perbelanjaan yang lebih besar untuk memenuhi keperluan makanan dan bukan makanan.

Kawasan Bandar
merekodkan nilai PAKW
lebih tinggi berbanding
kawasan luar bandar

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah (Makanan)

Dalam pengiraan purata bulanan PAKW, terdapat dua komponen perbelanjaan yang diambil kira, iaitu makanan dan bukan makanan. Secara purata, komponen makanan menyumbang 39.3 peratus atau RM1,878 daripada PAKW isi rumah Terengganu.

Kuala Terengganu mencatatkan nilai PAKW makanan bulanan tertinggi iaitu RM1,934, diikuti oleh Dungun (RM1,926), Besut (RM1,921) dan Marang (RM1,868). PAKW makanan bulanan yang terendah dicatatkan di daerah Setiu dengan nilai sebanyak RM1,785 diikuti oleh Kuala Nerus (RM1,821), Kemaman (RM1,831) dan Hulu Terengganu (RM1,849).

Perbelanjaan PAKW makanan sangat dipengaruhi oleh umur dan jantina ahli isi rumah, di mana keperluan kalori ahli isi rumah remaja dan dewasa melebihi bayi, kanak-kanak dan warga emas. Selain itu, lelaki mempunyai keperluan kalori lebih tinggi berbanding perempuan.

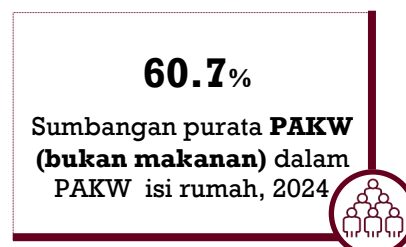
Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah (Bukan Makanan)

Komposisi bagi bukan makanan secara purata mencatatkan 60.7 peratus atau RM2,898 daripada PAKW isi rumah Terengganu. Sementara itu, daerah pentadbiran Kuala Terengganu mencatatkan nilai PAKW bukan makanan tertinggi iaitu RM3,921 diikuti oleh Kuala Nerus (RM3,432), Marang (RM2,705) dan Hulu Terengganu (RM2,694).

Di samping itu, daerah pentadbiran dengan nilai purata PAKW bukan makanan terendah ialah Besut dengan nilai sebanyak RM2,200 diikuti oleh Setiu (RM2,209), Dungun (RM2,616) dan Kemaman (RM2,648). Perbelanjaan PAKW bukan makanan turut dipengaruhi oleh saiz isi rumah dan ketersediaan barangan dan perkhidmatan di kawasan tersebut.

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah Per Kapita

PAKW bulanan isi rumah per kapita merujuk kepada perbelanjaan bagi setiap individu dalam sesebuah isi rumah. Di peringkat Negeri Terengganu PAKW bulanan isi rumah per kapita merekodkan RM1,099 dengan kawasan bandar merekodkan nilai melebihi luar bandar sebanyak RM152 (Bandar: RM1,154 dan Luar Bandar: RM1,002). Nilai ini dipengaruhi oleh purata saiz isi rumah Terengganu iaitu 4.4 orang bagi bandar dan 4.7 orang bagi luar bandar.

RM1,284**Kuala Terengganu**
Nilai PAKW isi rumah
per kapita tertinggi,
2024**61.4%****Sumbangan PAKW**
(bukan makanan) bulanan
isi rumah per kapita,
2024

Sementara itu, analisis PAKW isi rumah mengikut daerah pentadbiran Kuala Terengganu merekodkan nilai PAKW isi rumah per kapita tertinggi iaitu RM1,284 diikuti oleh Kuala Nerus (RM1,180), Dungun (RM1,135) dan Kemaman (RM1,073). Sebaliknya daerah pentadbiran dengan PAKW isi rumah per kapita yang terendah direkodkan oleh daerah pentadbiran Besut dengan nilai RM905, diikuti oleh Marang (RM1,003), Setiu (RM1,031) dan Hulu Terengganu (RM1,048).

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah Per Kapita (Makanan)

Secara purata, komposisi bagi makanan menyumbang 38.6 peratus atau RM424 daripada PAKW bulanan isi rumah per kapita Terengganu. Perbandingan mengikut strata menunjukkan PAKW bulanan isi rumah per kapita makanan di kawasan bandar adalah lebih tinggi berbanding luar bandar dengan masing-masing merekodkan RM430 dan RM413.

Dungun merekodkan purata PAKW bulanan per kapita tertinggi bagi makanan iaitu RM457, diikuti oleh Hulu Terengganu (RM445), Kuala Terengganu (RM435) dan Marang (RM429). Sebaliknya, daerah dengan purata PAKW bulanan per kapita terendah bagi makanan ialah Besut dan Setiu masing-masing dengan nilai RM397, diikuti oleh Kemaman (RM406) dan Kuala Nerus (RM426).

Purata PAKW bulanan isi rumah per kapita makanan sangat dipengaruhi oleh umur dan jantina ahli isi rumah, di mana keperluan kalori ahli isi rumah remaja dan dewasa melebihi bayi, kanak-kanak dan warga emas. Selain itu, lelaki mempunyai keperluan kalori lebih tinggi berbanding perempuan.

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah Per kapita (Bukan Makanan)

Komposisi bagi PAKW bulanan isi rumah per kapita bukan makanan secara purata merekodkan 61.4 peratus atau RM675 daripada jumlah PAKW bulanan isi rumah per kapita Terengganu. Sementara itu, perbandingan mengikut strata menunjukkan PAKW bulanan isi rumah per kapita bukan makanan di bandar adalah lebih tinggi berbanding luar bandar dengan masing-masing merekodkan RM724 dan RM589.

Di peringkat daerah pentadbiran, Kuala Terengganu merekodkan purata PAKW bulanan isi rumah per kapita bukan makanan tertinggi iaitu RM849 diikuti oleh Kuala Nerus (RM754),

Dungun (RM678) dan Kemaman (RM667). Sebaliknya, purata PAKW bulanan isi rumah per kapita bukan makanan yang terendah direkodkan oleh daerah pentadbiran Besut dengan nilai sebanyak RM508 diikuti oleh Marang (RM574), Hulu Terengganu (RM603) dan Setiu (RM634). Perbelanjaan PAKW bulanan isi rumah per kapita bukan makanan turut dipengaruhi oleh saiz isi rumah dan ketersediaan barangan dan perkhidmatan di kawasan tersebut.

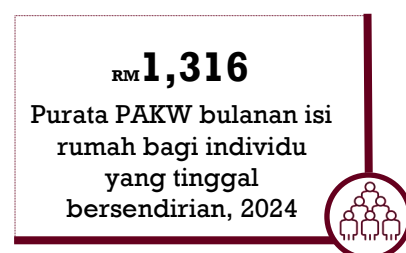
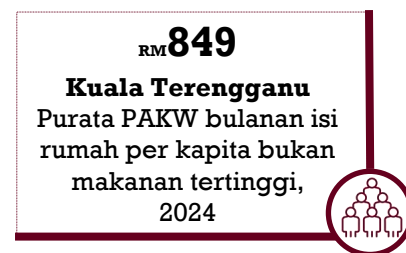
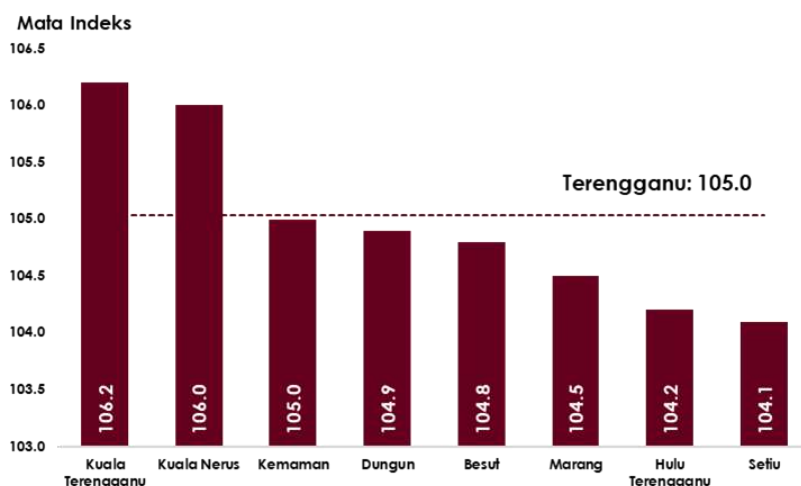
Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Mengikut Saiz isi Rumah

Purata PAKW bulanan isi rumah bagi individu yang tinggal bersendirian di Terengganu adalah sebanyak RM1,316. Bagi isi rumah yang mempunyai dua orang, jumlah purata adalah sebanyak RM2,408 diikuti isi rumah tiga orang (RM3,412), isi rumah empat orang (RM4,403), isi rumah lima orang (RM5,302) dan isi rumah enam orang dan lebih (RM7,100).

INDEKS KOS SARA HIDUP TERENGGANU

Indeks Kos Sara Hidup (KSH) bagi Terengganu merekodkan pada 105.0 mata indeks. Dua daripada daerah pentadbiran merekodkan mata indeks melebihi paras negeri dengan Kuala Terengganu mencatatkan kadar tertinggi sebanyak 106.2 mata indeks, diikuti oleh Kuala Nerus (106.0 mata indeks). Kemaman mencatatkan indeks KSH yang sama paras dengan negeri iaitu 105.0 mata indeks. Namun begitu, tiga daerah pentadbiran yang merekodkan indeks KSH terendah adalah Setiu (104.1 mata indeks), Hulu Terengganu (104.2 mata indeks) dan Marang (104.5 mata indeks) seperti di **Carta 3.16**.

Carta 3.16 Indeks Kos Sara Hidup mengikut Daerah Pentadbiran, Terengganu, 2024

PENDAPATAN DAN PERBELANJAAN PENGUNAAN ISI RUMAH

PENDAPATAN ISI RUMAH

RM6,627

Pendapatan isi rumah
kasar bulanan penengah
Terengganu, 2024

6.0%

Kadar pertumbuhan
tahunan pendapatan kasar
isi rumah bulanan penengah
antara tahun 2022-2024

RM7,709

Kemaman
Pendapatan isi rumah
kasar bulanan penengah
tertinggi, 2024

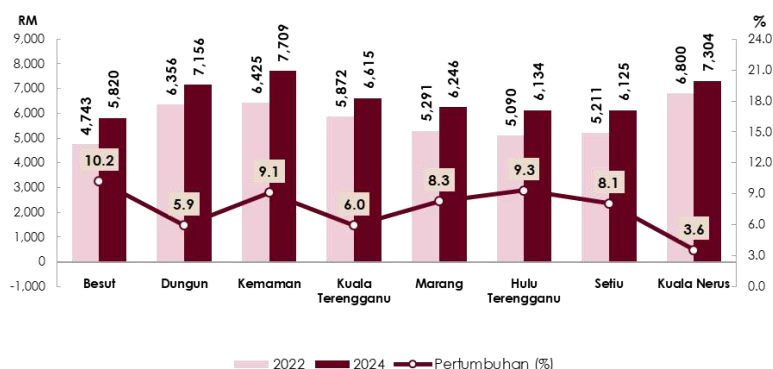
Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah

Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah Terengganu telah meningkat kepada RM6,627 pada tahun 2024 berbanding RM5,878 pada tahun 2022 dengan kadar pertumbuhan tahunan sebanyak 6.0 peratus.

Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah mengikut daerah pentadbiran

Daerah Kemaman mencatatkan pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah tertinggi iaitu RM7,709 pada 2024 diikuti Kuala Nerus, RM7,304 (2022: RM6,800) dan Dungun, RM7,156 (2022: RM6,356). Daerah lain merekodkan pendapatan di bawah paras pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah negeri iaitu RM6,627. Daerah tersebut adalah Kuala Terengganu, RM6,615 (2022: RM5,872), Marang, RM6,246 (2022: RM5,291), Hulu Terengganu, RM6,134 (2022: RM5,090), Setiu, RM6,125 (2022: RM5,211) dan Besut, RM5,820 (2022: RM4,743) seperti pada **Carta 3.17**.

Carta 3.17 Pendapatan penengah isi rumah dan kadar pertumbuhan tahunan mengikut daerah pentadbiran, Terengganu, 2022 dan 2024

Daerah Besut mencatatkan peningkatan tertinggi kadar pertumbuhan tahunan bagi pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah iaitu 10.2 peratus diikuti Hulu Terengganu (9.3%) dan Kemaman (9.1%) antara tempoh 2022 hingga 2024.

Ketaksamarataan Pendapatan

Nilai pekali Gini menurun kepada 0.299 pada tahun 2024 daripada 0.326 pada tahun 2022. Ini menunjukkan ketidakseimbangan agihan pendapatan isi rumah di Terengganu semakin mengecil.

Taburan isi rumah mengikut kumpulan pendapatan

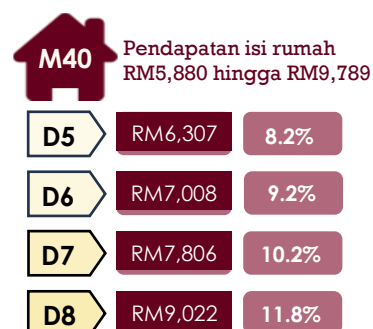
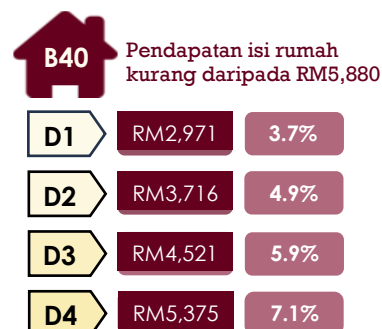
Pembahagian isi rumah mengikut kumpulan pendapatan menunjukkan isi rumah bagi kumpulan desil pertama hingga desil keempat (D1-D4) di Terengganu pada tahun 2024 merekodkan pendapatan penengah sebanyak RM4,131 manakala isi rumah bagi kumpulan desil kelima hingga desil kelapan (D5-D8) (RM7,354) dan bagi kumpulan isi rumah desil kesembilan hingga desil kesepuluh (D9-D10) (RM13,343).

Kemiskinan

Pada tahun 2024, nilai purata Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) di Terengganu ialah RM2,841 (2022: RM2,751) manakala purata PGK makanan adalah RM1,369 sebulan dengan purata saiz isi rumah seramai 4.5 orang.

Insiden kemiskinan mutlak Terengganu mencatatkan penurunan daripada 6.2 peratus pada 2022 kepada 4.8 peratus. Dalam tempoh yang sama, insiden kemiskinan mutlak di bandar dan luar bandar turut menunjukkan penurunan masing-masing masing-masing adalah 3.3 peratus dan 7.3 peratus. Sementara itu, kemiskinan tegar direkodkan sebanyak 0.1 peratus pada tahun 2024 berbanding 0.2 peratus pada tahun 2022. Nilai kemiskinan relatif pada 2024 pula adalah 9.6 peratus berbanding 6.9 peratus pada tahun 2022.

Paparan 3.10 Agihan pendapatan dan pendapatan isi rumah penengah mengikut kumpulan isi rumah desil, Terengganu, 2024

Petunjuk:

- Agihan pendapatan
- Pendapatan isi rumah penengah

RM5,219

Perbelanjaan penggunaan
isi rumah bulanan purata
Terengganu, 2024

PERBELANJAAN PENGGUNAAN ISI RUMAH

Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata

Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata Terengganu meningkat daripada RM4,796 pada 2022 kepada RM5,219 pada 2024 dengan Kadar Pertumbuhan Tahunan Dikompoun (CAGR) 4.2 peratus. Pada tempoh yang sama, purata pendapatan isi rumah turut meningkat daripada RM7,248 kepada RM7,627.

Komposisi perbelanjaan isi rumah

Pola perbelanjaan isi rumah dipengaruhi oleh pelbagai faktor bergantung kepada keperluan dan saiz isi rumah. Di kebanyakan negeri, kumpulan barang keperluan asas biasanya mendominasi perbelanjaan isi rumah. Empat kumpulan utama yang mencatatkan komposisi perbelanjaan isi rumah yang tinggi di Terengganu iaitu Kumpulan Makanan & minuman (21.4%); Perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain (17.6%); Restoran & perkhidmatan penginapan (17.6%) dan Pengangkutan (10.0%) merangkumi 66.6 peratus daripada keseluruhan komposisi perbelanjaan seperti pada **Carta 3.18**.

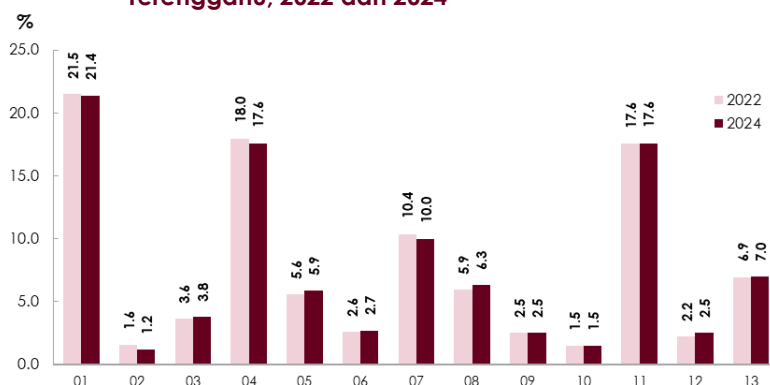
Terdapat enam kumpulan utama menunjukkan peningkatan dalam komposisi perbelanjaan isi rumah berbanding tahun 2022. Peningkatan tertinggi dicatatkan dalam kumpulan Maklumat & Komunikasi (0.4 mata peratus) diikuti Hiasan, Perkakasan &

66.6%

Perbelanjaan utama
oleh isi rumah di
Terengganu, 2024

Carta 3.18 Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah, Terengganu, 2022 dan 2024

Kumpulan Utama Perbelanjaan Penggunaan

01 Makanan & Minuman	08 Maklumat & Komunikasi
02 Minuman Alkohol & Tembakau	09 Rekreasi, Sukan & Kebudayaan
03 Pakaian & Kasut	10 Perkhidmatan Pendidikan
04 Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain	11 Restoran & Perkhidmatan Penginapan
05 Hiasan, Perkakasan & Penyelenggaraan Isi Rumah	12 Insurans & Perkhidmatan Kewangan
06 Kesihatan	13 Penjagaan Diri, Perlindungan Sosial dan Pelbagai Barangan & Perkhidmatan
07 Pengangkutan	

Penyelenggaraan Isi Rumah (0.3 mata peratus); Pakaian & Kasut dan Insurans & Perkhidmatan Kewangan (0.2 mata peratus); Kesihatan dan Penjagaan Diri, Perlindungan Sosial & Pelbagai Barangan & Perkhidmatan masing-masing 0.1 mata peratus.

Di samping itu, empat kumpulan lain mencatatkan penurunan dalam komposisi perbelanjaan pada tahun 2024 berbanding 2022. Penurunan terbesar direkodkan oleh Minuman Alkohol & Tembakau, Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain dan Pengangkutan kedua-duanya sebanyak -0.4 mata peratus serta Makanan & Minuman (-0.1 mata peratus). Komposisi perbelanjaan bagi kumpulan Rekreasi, Sukan & Kebudayaan, Perkhidmatan Pendidikan dan Restoran & Perkhidmatan Penginapan kekal tidak berubah.

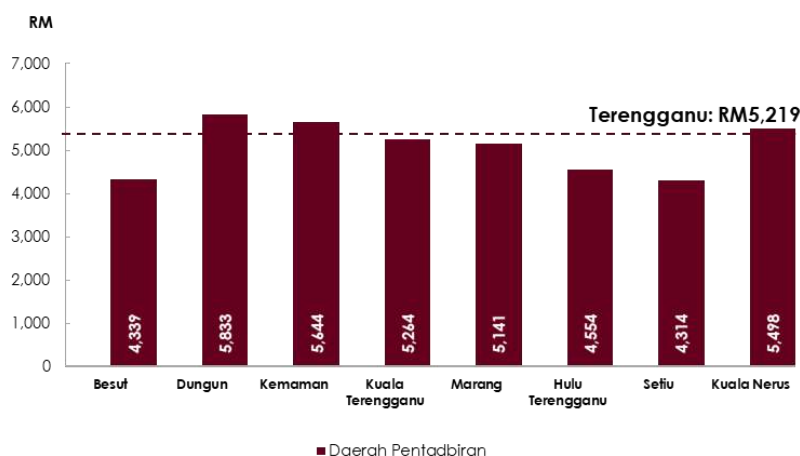
Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata mengikut daerah pentadbiran

Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata mengikut daerah pentadbiran menunjukkan jumlah tertinggi direkodkan di daerah Dungun manakala paling rendah di daerah Setiu. Empat daerah pentadbiran mencatatkan perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata melebihi paras negeri (RM5,219) iaitu Dungun (RM5,833), Kemaman (RM5,644), Kuala Nerus (RM5,498) dan Kuala Terengganu (RM5,264). Daerah-daerah pentadbiran lain mencatatkan perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata di bawah paras negeri

RM5,833
Perbelanjaan
penggunaan isi rumah
bulanan purata tertinggi
di Dungun, 2024

Carta 3.19 Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata mengikut daerah pentadbiran, Terengganu, 2024

BAB 4

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK

BAB 4 STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK MALAYSIA

Statistik utama pelancongan domestik

Prestasi pelancongan domestik Malaysia menunjukkan peningkatan yang signifikan bagi bilangan pelawat domestik, bilangan perjalanan dan perbelanjaan pelancongan pada tahun 2025. Seramai 290.1 juta pelawat domestik dicatatkan pada 2025 dengan kenaikan sebanyak 11.5 peratus berbanding tahun sebelumnya (2024: 21.7%). Sementara itu, sebanyak 332.2 juta bilangan perjalanan telah dilakukan oleh pelawat domestik di dalam negara dengan purata perjalanan sebanyak 1.15 perjalanan bagi setiap pelawat.

Secara keseluruhan, perbelanjaan pelancongan domestik meningkat sebanyak 13.6 peratus pada 2025 (2024: 25.7%). Sejumlah RM121.3 bilion telah dibelanjakan bagi pelancongan domestik pada 2025 berbanding RM106.7 bilion yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Peningkatan ini menyebabkan kenaikan dalam purata perbelanjaan bagi setiap perjalanan kepada RM365 berbanding RM358 pada tahun 2024. Sementara itu, purata bilangan hari menginap pada 2025 meningkat kepada 2.56 malam berbanding 2.49 malam pada tahun sebelumnya.

290.1 juta

Jumlah pelawat domestik, 2025

Bilangan ketibaan pelawat dan perbelanjaan meningkat pada tahun 2025

Jadual 4.1 Statistik utama pelancongan domestik, 2024-2025

Statistik utama	2024	2025	Perubahan tahunan (%)
Bilangan pelawat ¹ (juta)	260.1	290.1	11.5
Bilangan perjalanan (juta)	297.9	332.2	11.4
Jumlah perbelanjaan (RM bilion)	106.7	121.3	13.6
Purata perbelanjaan (RM)	358	365	1.9
Purata bilangan hari menginap (hari)	2.49	2.56	2.5
Purata perjalanan	1.15	1.15	0.0

RM 121.3 bilion

Perbelanjaan pelawat domestik, 2025

¹ Jumlah ini adalah termasuk pelawat yang sama yang melakukan satu atau lebih perjalanan pada tahun tersebut.

14.0%Peningkatan
bilangan pelancong
pada tahun 2025**67.0%**Sumbangan
perjalanan harian
pada tahun 2025

Pelawat domestik

Bilangan pelawat harian pada tahun 2025 adalah seramai 183.5 juta orang dengan peningkatan sebanyak 10.1 peratus berbanding tahun sebelumnya. Sementara itu, bilangan pelancong meningkat daripada 93.4 juta orang pada tahun 2024 kepada 106.5 juta orang (14.0%) seperti ditunjukkan di **Jadual 4.2**.

Jadual 4.2**Bilangan pelawat domestik mengikut jenis pelawat, 2024-2025**

Jenis pelawat	Juta		Perubahan tahunan (%)
	2024	2025	
Pelawat harian	166.7	183.5	10.1
Pelancong	93.4	106.5	14.0
Jumlah	260.1	290.1	11.5

Perjalanan pelancongan domestik

Perjalanan pelancongan domestik terdiri daripada perjalanan harian dan perjalanan bermalam. Peratus sumbangan perjalanan harian dan perjalanan bermalam masing-masing adalah 67.0 peratus (222.5 juta perjalanan) dan 33.0 peratus (109.7 juta perjalanan). Peratus sumbangan perjalanan harian meningkat sebanyak 0.2 mata peratus berbanding yang dicatatkan pada 2024, iaitu 66.8 peratus (**Paparan 4.1**).

Paparan 4.1**Peratus sumbangan perjalanan pelawat domestik, 2024-2025**

Perjalanan Harian

	2025	67.0%
	2024	66.8%

Perjalanan Bermalam

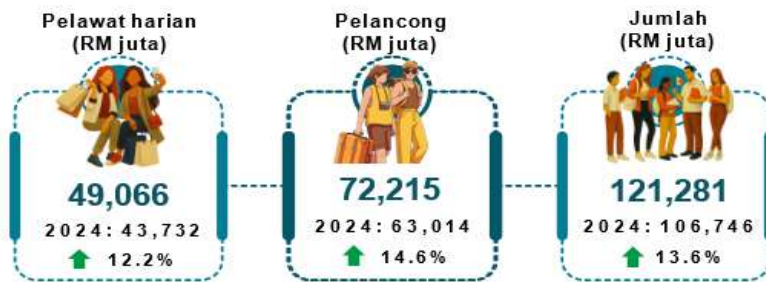
	2025	33.0%
	2024	33.2%

Perbelanjaan pelancongan domestik

Perbelanjaan pelancongan domestik disumbangkan oleh kedua-dua perbelanjaan pelawat harian dan pelancong. Secara keseluruhan, perbelanjaan domestik bagi pelawat harian dan pelancong masing-masing merekodkan peningkatan signifikan pada tahun 2025. Perbelanjaan bagi pelancong telah meningkat sebanyak 14.6 peratus, merekodkan RM72.2 bilion pada tahun 2025 (2024: RM63.0 bilion). Sementara itu, perbelanjaan pelawat harian meningkat 12.2 peratus kepada RM49.1 bilion (2024: RM43.7 bilion) seperti yang ditunjukkan di **Paparan 4.2**.

Paparan 4.2 Jumlah perbelanjaan mengikut jenis perjalanan, 2024-2025

13.6%
Perbelanjaan
pelancongan domestik
meningkat pada
2025

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK TERENGGANU

Kedatangan pelawat, 2025

Terengganu menerima seramai 15.5 juta pelawat domestik pada 2025 berbanding 14.5 juta pelawat yang telah direkodkan pada tahun sebelumnya. Kenaikan bilangan pelawat disumbangkan oleh peningkatan bilangan pelancong sebanyak 6.53 peratus iaitu kepada 5.2 juta pelancong berbanding 4.9 juta pelancong pada tahun 2024 seperti pada **Jadual 4.3**.

15.5 juta
Ketibaan pelawat
domestik di
Terengganu pada
tahun 2025

Jadual 4.3 Bilangan kedatangan pelancong dan pelawat domestik ke Terengganu, 2024-2025

Jenis pelawat	Juta		Perubahan tahunan (%)
	2024	2025	
Pelancong	4.9	5.2	6.53
Pelawat domestik	14.5	15.5	6.93

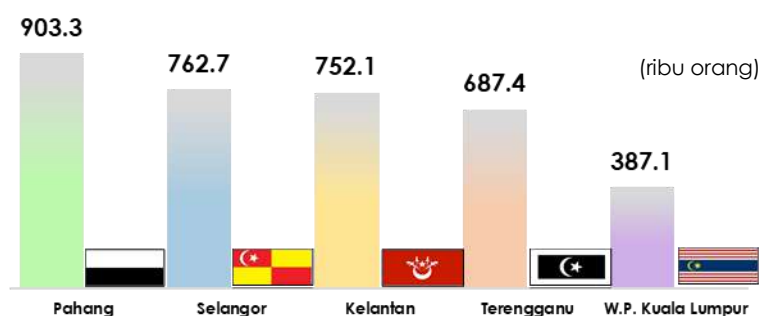
Pahang
Negeri asal pelancong
yang paling ramai
berkunjung ke
Terengganu, 2025

Negeri asal pelancong, 2025

Carta 4.1 memaparkan lima negeri asal pelancong tertinggi yang mengunjungi negeri Terengganu pada tahun 2025. Merujuk survei, pelancong berasal daripada negeri Terengganu adalah yang tertinggi, iaitu sebanyak 0.90 juta pelancong. Ini diikuti oleh pelancong dari Selangor (0.76 juta pelancong), Kelantan (0.75 juta pelancong), Terengganu (0.69 juta pelancong) dan W.P. Kuala Lumpur (0.39 juta pelancong).

Carta 4.1 Lima negeri asal pelancong tertinggi yang berkunjung ke Terengganu, 2025

0.90 juta

Pelancong dari **Pahang** yang mengunjungi negeri **Terengganu** pada tahun 2025

Destinasi tumpuan utama pelawat domestik, 2025

Paparan 4.3 menunjukkan lima destinasi tumpuan utama pelawat domestik di Terengganu pada tahun 2025 iaitu KTCC Mall, Pasar Besar Kedai Payang, Pantai Penarik, Pantai Teluk Ketapang dan Pantai Batu Buruk.

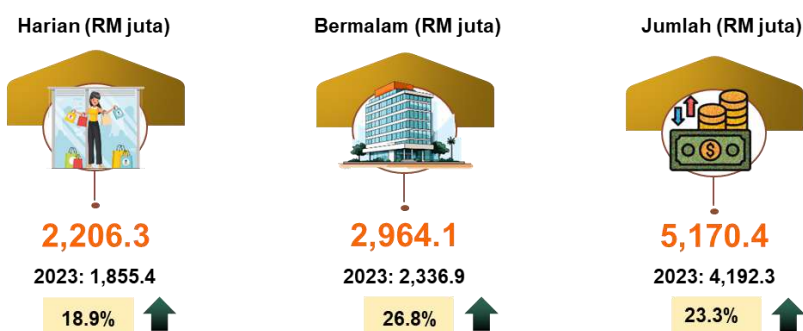
Paparan 4.3 Lima destinasi tumpuan utama pelawat domestik di Terengganu, 2025

Terimaan pelancongan domestik, 2024

Jumlah terimaan pelancongan domestik di Terengganu pada tahun 2024 meningkat 23.3 peratus berbanding 24.6 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan positif ini didorong oleh kenaikan jumlah terimaan bagi perjalanan bermalam dan harian masing-masing sebanyak 26.8 peratus dan 18.9 peratus di **Paparan 4.4**.

Paparan 4.4 Terimaan pelancongan domestik di Terengganu, 2023-2024

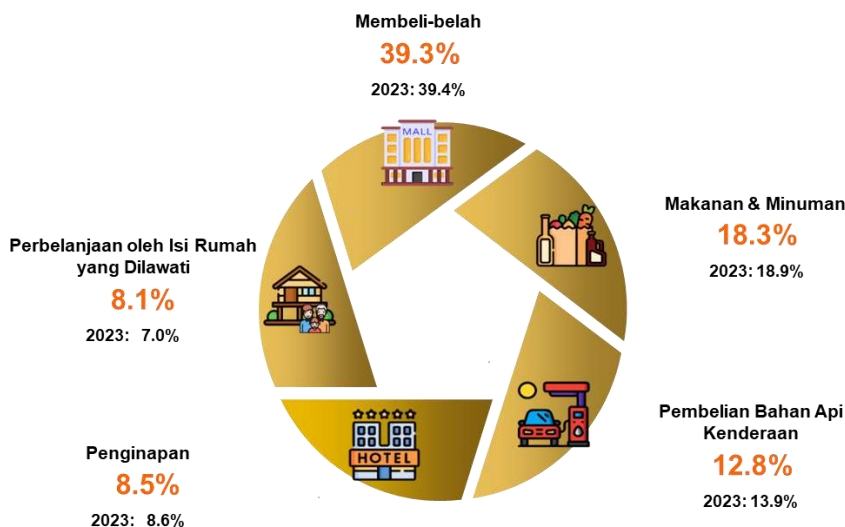
Sementara itu, purata terimaan bagi setiap perjalanan pada 2024 turut meningkat kepada RM313 berbanding RM302 seperti yang dicatatkan pada tahun sebelumnya.

Bagi jumlah terimaan mengikut komponen, membeli-belah mencatatkan sumbangan tertinggi iaitu 39.3 peratus daripada jumlah terimaan (2023: 39.4%). Ini diikuti oleh makanan dan minuman (18.3%), pembelian bahan api kenderaan (12.8%) dan penginapan (8.5%) seperti yang ditunjukkan di **Paparan 4.5**.

Paparan 4.5

Peratus sumbangan terimaan pelancongan domestik mengikut komponen di Terengganu, 2023 dan 2024

RM **5.17** bilion

Nilai terimaan yang dibelanjakan oleh pelawat domestik ke **Terengganu, 2024**

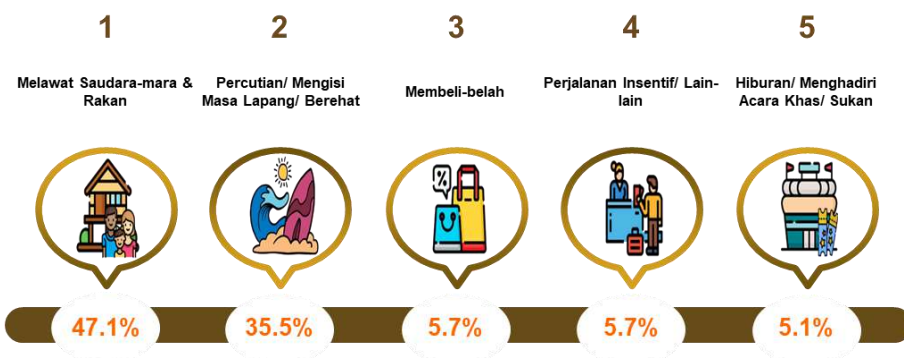

Tujuan perjalanan, 2024

Pada tahun 2024, majoriti pelancong berkunjung ke Terengganu untuk tujuan melawat saudara-mara dan rakan iaitu sebanyak 47.1 peratus seperti **Paparan 4.6**. Ini diikuti oleh perjalanan bagi tujuan percutian/ mengisi masa lapang/ berehat (35.5%) dan membeli-belah (5.7%).

Paparan 4.6

Peratusan tujuan perjalanan pelancong ke Terengganu, 2024

47.1%

Melawat saudara-mara & rakan merupakan tujuan utama pelancong berkunjung ke **Terengganu, 2024**

BAB 5

STATISTIK PERDAGANGAN ANTARABANGSA

BAB 5 STATISTIK PERDAGANGAN ANTARABANGSA

STATISTIK PERDAGANGAN MALAYSIA

Jumlah perdagangan antarabangsa

Jumlah perdagangan Malaysia pada tahun 2025 meningkat sebanyak 6.2 peratus kepada RM3.1 trilion berbanding RM2.9 trilion pada tahun sebelumnya. Nilai eksport Malaysia berjumlah RM1.6 trilion, manakala jumlah import sebanyak RM1.5 trilion, sekali gus mendorong lebih perdagangan Malaysia berjumlah RM154.6 bilion, meningkat sebanyak 11.2 peratus daripada RM139.1 bilion pada tahun 2024.

Jumlah perdagangan tertinggi adalah di **Pulau Pinang dan Selangor**

Jumlah perdagangan tertinggi direkodkan di Pulau Pinang iaitu sebanyak RM965.5 bilion, diikuti oleh Selangor (RM655.4 bilion), Johor (RM641.4 bilion), W.P. Kuala Lumpur (RM188.2 bilion), Sarawak (RM129.1 bilion), Kedah (RM119.0 bilion), Perak (RM78.9 bilion), Melaka (RM66.9 bilion), Negeri Sembilan (RM60.1 bilion), Pahang (RM44.7 bilion), Sabah (RM42.9 bilion), Terengganu (RM22.5 bilion), W.P. Labuan (RM9.1 bilion), Kelantan (RM6.4 bilion) dan Perlis (RM2.6 bilion).

Eksport

Eksport Malaysia pada tahun 2025 meningkat 6.4 peratus kepada RM1.6 trilion berbanding tahun sebelumnya. Eksport barangan Malaysia mengikut komoditi utama adalah seperti di bawah:

1

Litar elektronik bersepadu yang menyumbang 24.2 peratus daripada jumlah eksport, meningkat RM76.0 bilion (24.3%) kepada RM389.1 bilion.

2

Barangan elektrik dan elektronik yang lain yang merangkumi 9.0 peratus daripada jumlah eksport, naik RM12.7 bilion atau 9.6 peratus kepada RM144.9 bilion.

3

Keluaran petroleum bertapis menyumbang 5.9 peratus daripada jumlah eksport menurun sebanyak RM22.5 bilion (-19.1%) kepada RM95.1 bilion.

RM3.1 trilion
Jumlah perdagangan
Malaysia, 2025

China & Singapura Destinasi utama
eksport
Malaysia**15.5%**Peratusan
eksport ke Singapura
pada tahun 2025**Eksport mengikut negara destinasi**

Dua destinasi utama eksport Malaysia pada 2025 ialah China dan Singapura.

Paparan 5.1 Rakan dagangan utama, Malaysia, 2025**China**

Eksport

RM188.9 b

↑ 0.6%

Import

RM352.7 b

↑ 18.9%

Singapura

Eksport

RM249.5 b

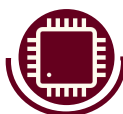
↑ 8.1%

Import

RM152.8 b

↓ -7.6%

Eksport ke Singapura merangkumi 15.5 peratus daripada eksport Malaysia. Eksport barangan Malaysia mengikut komoditi ke Singapura adalah seperti **Paparan 5.2**.

Paparan 5.2 Eksport barangan Malaysia mengikut komoditi ke Singapura, 2025**Litar elektronik bersepadu****38.8%**

Sumbangan

26.7%

Perubahan tahunan

RM96.8 billion

Nilai eksport

Keluaran petroleum bertapis**9.0%**

Sumbangan

-19.9%

Perubahan tahunan

RM22.4 billion

Nilai eksport

Barangan elektrik dan elektronik yang lain**6.0%**

Sumbangan

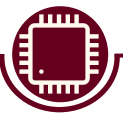
-12.2%

Perubahan tahunan

RM14.9 billion

Nilai eksport

Eksport ke China meliputi 11.8 peratus daripada eksport Malaysia pada 2025. Eksport barangan Malaysia mengikut komoditi utama ke China adalah litar elektronik bersepadu, gas asli cecair dan barangan elektrik dan elektronik yang lain seperti **Paparan 5.3**.

Paparan 5.3 Eksport barangan Malaysia mengikut komoditi ke China, 2025**Litar elektronik bersepadu****26.1%**

Sumbangan

9.1%

Perubahan tahunan

RM49.3 billion

Nilai eksport

Gas asli cecair - LNG**6.8%**

Sumbangan

-16.6%

Perubahan tahunan

RM12.8 billion

Nilai eksport

Barangan elektrik dan elektronik yang lain**4.8%**

Sumbangan

9.8%

Perubahan tahunan

RM9.0 billion

Nilai eksport

Import

Import Malaysia pada tahun 2025 mencatatkan peningkatan sebanyak 6.0 peratus kepada RM1.5 trilion berbanding tahun sebelumnya. Import barangan Malaysia mengikut komoditi utama adalah seperti di bawah:

1

Litar elektronik bersepadu yang merangkumi 16.0 peratus daripada jumlah import, meningkat RM30.5 bilion atau 15.1 peratus kepada RM233.0 bilion

2

Barangan elektrik dan elektronik yang lain menyumbang 9.2 peratus daripada jumlah import, naik sebanyak RM35.9 bilion (36.6%) kepada RM134.0 bilion

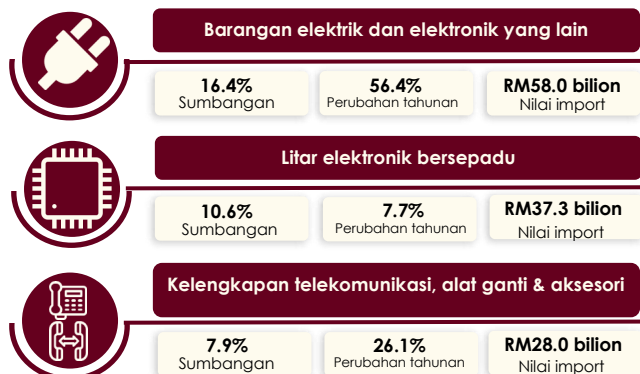
3

Keluaran petroleum bertapis menyumbang 6.3 peratus daripada jumlah import, menurun sebanyak RM29.3 bilion (-24.2%) kepada RM92.1 bilion

Import mengikut negara asal

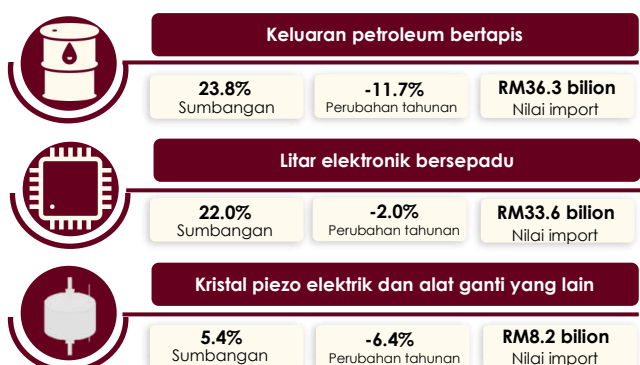
Import dari China bernilai RM352.7 bilion merangkumi 24.3 peratus dari jumlah import Malaysia. Import barangan Malaysia mengikut komoditi dari China adalah seperti pada **Paparan 5.4**.

Paparan 5.4 Import barangan Malaysia mengikut komoditi dari China, 2025

Import dari Singapura bernilai RM152.8 bilion (10.5% dari jumlah import Malaysia). Import barangan Malaysia mengikut komoditi utama dari Singapura adalah keluaran petroleum bertapis, litar elektronik bersepadu dan kristal piezo elektrik dan alat ganti yang lain seperti **Paparan 5.5**.

Paparan 5.5 Import barangan Malaysia mengikut komoditi dari Singapura, 2025

RM **1.5** trilion

Jumlah
import Malaysia,
2025

RM **352.7** bilion

Nilai import
dari China, 2025

RM **152.8** bilion

Nilai import
dari Singapura,
2025

SOROTAN PERDAGANGAN ANTARABANGSA TERENGGANU

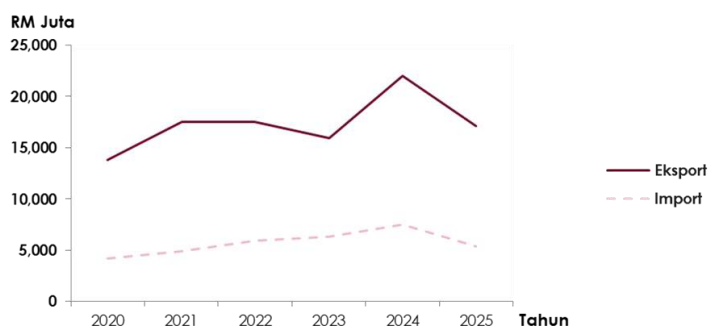
RM22,483 juta
Jumlah perdagangan
Terengganu, 2025

Eksport dan Import Utama

Jumlah perdagangan Terengganu pada tahun 2025 bernilai RM22,483 juta. Eksport Terengganu menurun 22.0 peratus pada tahun 2025 kepada RM17,140 juta. Pada masa yang sama, import Terengganu pada tahun 2025 bernilai RM5,343 juta, mencatatkan penurunan 28.9 peratus berbanding tahun sebelumnya.

Carta 5.1 Perdagangan Terengganu dengan dunia, 2020-2025

Eksport Barangan

Eksport barangan utama Terengganu pada tahun 2025 adalah keluaran petroleum bertapis mencatatkan peningkatan 11.5 peratus dengan nilai eksport mencapai RM5,954 juta. Sebaliknya, petroleum mentah merekodkan penurunan sebanyak 50.0 peratus kepada RM1,731 juta. Sementara itu, kapal, bot dan struktur terapung bernilai RM332 juta, diikuti alat dan perkakas ikhtisas, sains dan kawalan, t.s.t.l. yang mencatatkan peningkatan sebanyak 26.7 peratus kepada RM298 juta, manakala sarung tangan getah menurun sebanyak 22.8 peratus kepada RM158 juta.

Jadual 5.1 Eksport barangan mengikut komoditi utama Terengganu, 2020-2025

Komoditi utama	Eksport barangan (RM juta)						Peratus perubahan 2025 ^a /2024
	2020	2021	2022	2023	2024	2025 ^a	
Jumlah eksport barangan	13,770	17,533	17,548	15,915	21,976	17,140	-22.0
Keluaran petroleum bertapis	3,834	5,995	5,624	5,344	5,342	5,954	11.5
Petroleum mentah	2,150	2,068	2,852	2,820	3,464	1,731	-50.0
Kapal, bot dan struktur terapung	1	0	0	15	1	332	..
Alat dan perkakas ikhtisas, sains dan kawalan, t.s.t.l.	154	130	187	131	236	298	26.7
Sarung tangan getah	157	353	146	160	204	158	-22.8

Destinasi eksport utama Terengganu pada tahun 2025 adalah Singapura, yang mencatatkan penurunan sebanyak 11.4 peratus kepada RM5,145 juta, diikuti oleh Turki menurun 48.7 peratus kepada RM2,378 juta. Eksport ke China meningkat 37.7 peratus kepada RM1,549 juta. Viet Nam meningkat 104.0 peratus kepada RM1,449 juta, manakala Australia menurun 37.4 peratus dengan nilai RM1,125 juta.

Singapura

Destinasi eksport
utama **Terengganu**,
2025

Import Barangan

Import barangan utama Terengganu pada tahun 2025 adalah gula daripada bit atau tebu, yang menurun 27.4 peratus kepada RM343 juta. Alat & perkakas mengukur, memeriksa, menganalisis dan kawalan juga mencatatkan penurunan sebanyak 9.2 peratus kepada RM147 juta. Sebaliknya, kelengkapan pemanasan & pendinginan & alat ganti meningkat 64.9 peratus kepada RM127 juta. Manakala, perkakas litar elektrik & alat ganti meningkat 10.2 peratus kepada RM113 juta dan barangan elektrik dan elektronik yang lain meningkat 11.9 peratus kepada RM97 juta.

RM5,343 juta

Jumlah
import barangan
Terengganu, 2025

Sumber import utama Terengganu pada tahun 2025 diperoleh daripada China, yang mencatatkan penurunan sebanyak 63.4 peratus kepada RM750 juta. Amerika Syarikat menurun 30.1 peratus kepada RM626 juta. Sebaliknya, Rusia meningkat 16.5 peratus kepada RM561 juta. Australia menurun 44.2 peratus kepada RM464 juta, manakala India merekodkan pertumbuhan 9.1 peratus kepada RM422 juta.

-27.4%

Import **gula daripada
bit atau tebu** menurun
pada 2025

Jadual 5.2 Import barangan mengikut komoditi utama Terengganu, 2020-2025

Komoditi utama	Import barangan (RM juta)						Peratus perubahan 2025 ^a /2024
	2020	2021	2022	2023	2024	2025 ^a	
Jumlah import barangan	4,202	4,908	5,927	6,330	7,513	5,343	-28.9
Gula daripada bit atau tebu	288	369	369	329	473	343	-27.4
Alat & perkakas mengukur, memeriksa menganalisis dan kawalan	131	95	91	172	161	147	-9.2
Kelengkapan pemanasan & pendinginan & alat ganti	49	253	1,137	856	77	127	64.9
Perkakas litar elektrik & alat	35	37	44	54	103	113	10.2
Barangan elektrik dan elektronik yang lain	66	39	60	68	87	97	11.9

Rakan Dagang Utama

Singapura

Rakan dagangan
dua hala terbesar
Terengganu

Singapura merupakan rakan dagang dua hala terbesar dengan Terengganu pada tahun 2025 sebanyak 24.0 peratus (RM5,399 juta) daripada jumlah perdagangan. Turki merupakan rakan dagang kedua terbesar dengan nilai RM2,396 juta, diikuti oleh China (RM2,299 juta), Australia (RM1,589 juta) dan Viet Nam (RM1,483 juta).

Imbangan Dagangan

Dari sudut imbangan dagangan dua hala, Terengganu mencatatkan lebih dagangan dengan Singapura sebanyak RM4,891 juta, diikuti oleh Turki (RM2,360 juta), Viet Nam (RM1,415 juta), China (RM799 juta) dan Australia (RM661 juta).

Jadual 5.3 Perdagangan barangan mengikut rakan dagang utama, Terengganu, 2025

	Eksport		Import		Imbangan dagangan		Jumlah perdagangan	
	RM juta	Peratus sumbangan (%)	RM juta	Peratus sumbangan (%)	RM juta	RM juta	Peratus sumbangan (%)	Kedudukan
Seluruh Dunia	17,140	100.0	5,343	100.0	11,797	22,483	100.0	
Singapura	5,145	30.0	254	4.8	4,891	5,399	24.0	1
Turki	2,378	13.9	18	0.3	2,360	2,396	10.7	2
China	1,549	9.0	750	14.0	799	2,299	10.2	3
Australia	1,125	6.6	464	8.7	661	1,589	7.1	4
Viet Nam	1,449	8.5	34	0.6	1,415	1,483	6.6	5

Nota:

Eksport diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri asal dalam Malaysia di mana peringkat akhir pengeluaran berlaku. Sebaliknya, import diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri destinasi terakhir (iaitu negeri di mana barangan dikeluarkan daripada kawalan Kastam, tetapi tidak semestinya di mana barangan itu akhirnya dijual atau digunakan. Dalam hal ini, negeri pemuatan/pelepasan boleh digunakan sebagai proksi bagi negeri asal/destinasi akhir yang sebenar.

Imbangan dagangan
dua hala **Terengganu**
dengan **Singapura**
merekodkan lebih
sebanyak RM4,891 juta

BAB 6

STATISTIK AKAUN KERAJAAN

BAB 6 STATISTIK AKAUN KERAJAAN

STATISTIK AKAUN KERAJAAN PERSEKUTUAN

Ekonomi Malaysia pada tahun 2024 terus mempamerkan daya tahan tersendiri meskipun berhadapan dengan ketidaktentuan geopolitik dan tekanan kos yang berpanjangan. Pertumbuhan ekonomi domestik kekal positif, dipacu terutamanya oleh permintaan dalam negeri dan disokong oleh aktiviti pengguna yang lebih stabil, pasaran buruh yang sihat serta kemasukan pelancong yang menggalakkan.

RM324.6 bilion
Jumlah hasil
Kerajaan Persekutuan
pada tahun 2024

Secara keseluruhannya, kedudukan kewangan Kerajaan Persekutuan bagi tahun 2024 merekodkan prestasi yang lebih mampan berbanding tahun sebelumnya. Jumlah hasil Kerajaan Persekutuan berkembang sebanyak 3.1 peratus, meningkat sebanyak RM9.7 bilion kepada RM324.6 bilion berbanding RM315.0 bilion pada tahun 2023 seperti di **Jadual 6.1**. Daya tahan makroekonomi domestik yang kukuh kekal menjadi pemangkin utama kepada lonjakan kutipan hasil ini.

Lonjakan ini didorong terutamanya oleh pertumbuhan teguh dalam komponen hasil cukai. Hasil cukai kekal menjadi penyumbang utama kepada kutipan hasil Kerajaan Persekutuan dengan sumbangan sebanyak 74.0 peratus, sekali gus merekodkan pertumbuhan sebanyak 4.8 peratus pada tahun 2024.

Jadual 6.1 Hasil Kerajaan Persekutuan, 2023-2024

Hasil	RM bilion		Pertumbuhan (%)
	2023	2024	
Hasil cukai	229.2	240.2	4.8
Hasil bukan cukai	79.0	70.1	-11.3
Terimaan bukan hasil	6.0	13.8	129.9
Hasil Wilayah Persekutuan	0.7	0.5	-33.3
Jumlah hasil	315.0	324.6	3.1

3.1%
Peningkatan
pertumbuhan jumlah hasil
pada tahun 2024

Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan

3.3%

Kenaikan perbelanjaan mengurus Kerajaan Persekutuan pada tahun 2024

RM4.2 bilion

Pertambahan perbelanjaan dalam pemberian dan kenaaan bayaran tetap pada tahun 2024

Dari segi perbelanjaan, jumlah perbelanjaan Kerajaan Persekutuan mencatatkan sedikit penyusutan sebanyak 0.5 peratus kepada RM405.5 bilion pada tahun 2024 seperti di **Jadual 6.2**. Trend ini dipengaruhi oleh perbelanjaan Pembangunan yang merekodkan penyusutan ketara 12.6 peratus, daripada RM96.1 bilion pada tahun 2023 kepada RM84.0 bilion pada tahun 2024. Prestasi ini adalah kesan daripada penguncupan sektor ekonomi sebanyak 24.4 peratus (RM13.9 bilion).

Walau bagaimanapun, sektor-sektor lain di bawah perbelanjaan pembangunan kekal mencatatkan pertumbuhan positif dengan sektor sosial merekodkan peningkatan sebanyak 5.6 peratus, sektor keselamatan meningkat 1.7 peratus serta sektor pentadbiran am berkembang 10.0 peratus.

Bagi perbelanjaan mengurus, peningkatan perbelanjaan direkodkan dengan pertumbuhan sebanyak 3.3 peratus. Peningkatan ini disumbang oleh komponen pemberian dan kenaaan bayaran tetap serta perbelanjaan emolumen yang masing-masing melonjak sebanyak 2.3 peratus dan 4.4 peratus. Komponen lain seperti perkhidmatan dan bekalan serta aset mencatatkan peningkatan 4.9 peratus dan 16.2 peratus, manakala perbelanjaan lain menyusut sebanyak 0.8 peratus.

Jadual 6.2 Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan, 2023-2024

Perbelanjaan	RM bilion		Pertumbuhan (%)
	2023	2024	
Perbelanjaan mengurus	311.3	321.5	3.3
Emolumen	91.9	95.9	4.4
Perkhidmatan dan bekalan	35.9	37.7	4.9
Aset	1.0	1.2	16.2
Pemberian dan kenaaan bayaran tetap	181.6	185.9	2.3
Perbelanjaan lain	0.9	0.9	-0.8
Perbelanjaan pembangunan	96.1	84.0	-12.6
Ekonomi	57.2	43.3	-24.4
Sosial	24.2	25.6	5.6
Keselamatan	11.4	11.6	1.7
Pentadbiran Am	3.2	3.5	10.0
Jumlah perbelanjaan	407.4	405.5	-0.5

Sumber: Jabatan Akauntan Negara Malaysia

Nota: Hasil tambah mungkin berbeza disebabkan oleh pembundaran.

STATISTIK AKAUN KERAJAAN NEGERI

Hasil kerajaan negeri

Kerajaan negeri menjana pendapatan melalui tiga sumber utama iaitu hasil cukai, hasil bukan cukai dan terimaan bukan hasil. Sumber-sumber ini merangkumi pelbagai spektrum kutipan seperti hasil tanah, hasil hutan, bayaran lesen, duti hiburan dan bayaran perkhidmatan yang lain.

Bagi tahun 2024, Kerajaan Negeri Sarawak merekodkan kutipan hasil tertinggi di Malaysia yang berjumlah RM14.2 bilion, meningkat daripada RM13.3 bilion pada tahun sebelumnya (**Carta 6.1**). Peningkatan sebanyak 6.6 peratus ini didorong oleh lonjakan komponen hasil bukan cukai sebanyak 8.0 peratus.

Kerajaan Negeri Sabah yang berada di kedudukan kedua merekodkan penyusutan hasil sebanyak 1.9 peratus. Ini disebabkan oleh penguncupan dalam kesemua komponen kutipan, terutamanya hasil cukai dan hasil bukan cukai yang masing-masing menyusut sebanyak 1.9 peratus dan 2.0 peratus.

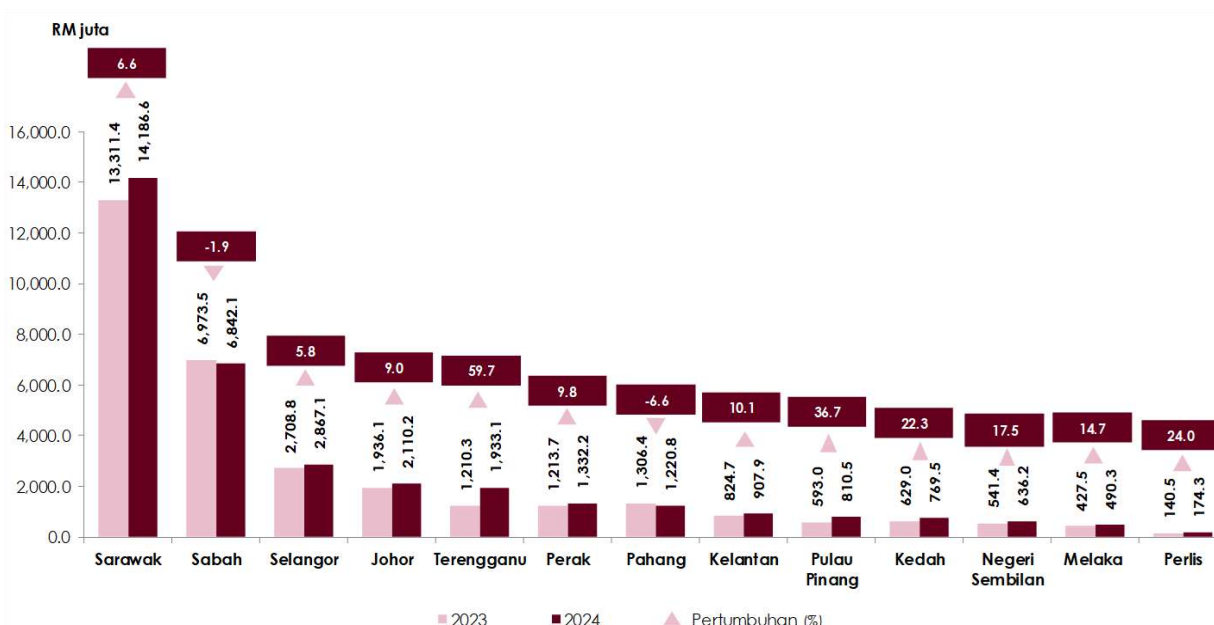
Sementara itu, Kerajaan Negeri Selangor menduduki tangga ketiga dengan pertumbuhan kutipan hasil sebanyak 5.8 peratus, iaitu peningkatan daripada RM2.7 bilion kepada RM2.9 bilion. Secara amnya, majoriti negeri mencatatkan pertumbuhan positif dalam kutipan hasil, kecuali Sabah dan Pahang yang merekodkan penyusutan berbanding tahun sebelumnya.

RM **14.2** bilion

Sarawak mencatatkan kutipan hasil tertinggi pada tahun 2024

Carta 6.1 Kutipan hasil kerajaan negeri, 2023-2024

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri

RM12.7 bilion

Sarawak mencatatkan perbelanjaan mengurus tertinggi, 2024

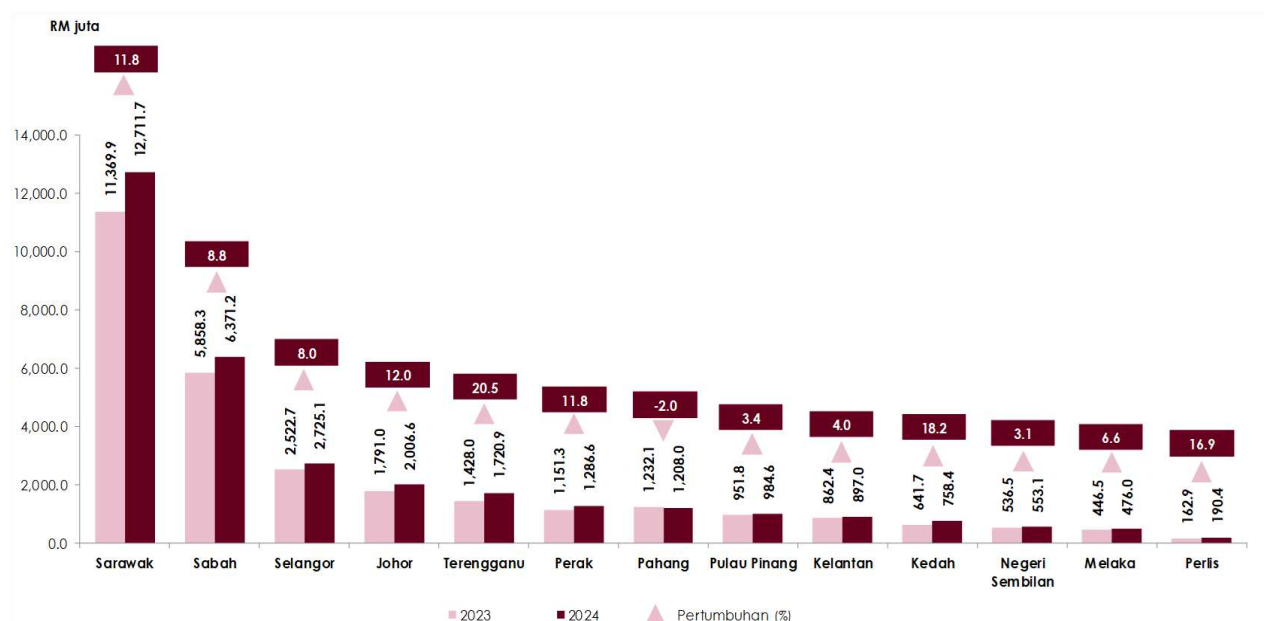
Perbelanjaan mengurus dan hasil saling berkait rapat dan merupakan teras kepada kelancaran fungsi tadbir urus sektor kerajaan. Pada tahun 2024, Kerajaan Negeri Sarawak mencatatkan perbelanjaan mengurus tertinggi berjumlah RM12.7 bilion, meningkat daripada RM11.4 bilion pada tahun 2023. Peningkatan signifikan sebanyak 11.8 peratus ini disumbangkan oleh komponen perkhidmatan dan bekalan (**Carta 6.2**).

Perbelanjaan kedua tertinggi direkodkan oleh Kerajaan Negeri Sabah dengan jumlah RM6.4 bilion, berkembang 8.8 peratus berbanding tahun sebelumnya yang disokong oleh peningkatan dalam komponen perbelanjaan lain.

Selain Sarawak dan Sabah, hampir kesemua negeri mempamerkan corak peningkatan dalam perbelanjaan mengurus bagi tahun 2024. Kerajaan Negeri Selangor membelanjakan sebanyak RM2.7 bilion berkembang 8.0 peratus, diikuti oleh Johor (RM2.0 bilion), Terengganu (RM1.7 bilion), Perak (RM1.3 bilion), Pahang (RM1.2 bilion), Pulau Pinang (RM984.6 juta), Kelantan (RM897.0 juta), Kedah (RM758.4 juta), Negeri Sembilan (RM553.1 juta), Melaka (RM476.0 juta) dan Perlis (RM190.4 juta). Walau bagaimanapun, Pahang merupakan satu-satunya negeri yang merekodkan pengurangan dalam perbelanjaan mengurus dengan penguncupan sebanyak 2.0 peratus.

Carta 6.2 Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri, 2023-2024

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Surplus/defisit kerajaan negeri

Penyata Akaun Hasil Disatukan menterjemahkan perbandingan langsung antara jumlah hasil dan perbelanjaan mengurus bagi setiap kerajaan negeri dalam satu-satu tahun kewangan. Pada tahun 2024, Kerajaan Negeri Sarawak mencatatkan surplus tertinggi berjumlah RM1.5 bilion berbanding RM1.9 bilion pada tahun sebelumnya. Prestasi utuh ini dipacu oleh peningkatan hasil bukan cukai.

11 negeri
mencatatkan **surplus**
pada tahun 2024

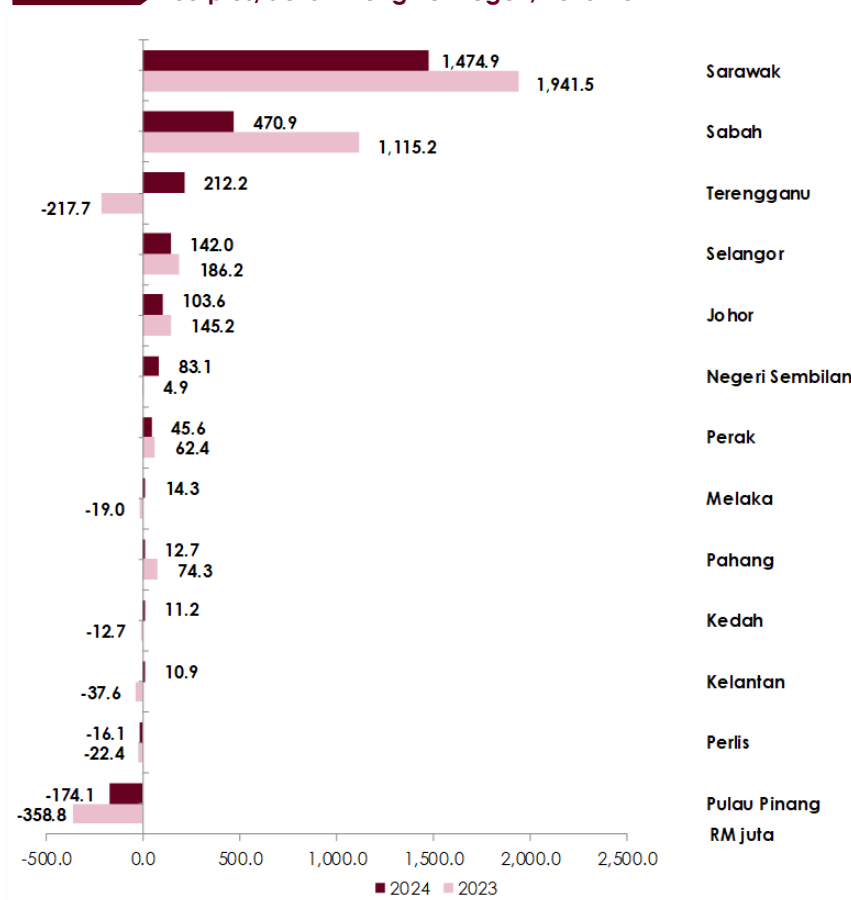

Walau bagaimanapun, hanya dua buah negeri merekodkan defisit pada tahun 2024. Kerajaan Negeri Pulau Pinang mengalami defisit tertinggi berjumlah RM174.1 juta, berbanding RM358.8 juta pada tahun 2023. Selain itu, Kerajaan Negeri Perlis turut mencatatkan defisit sebanyak RM16.1 juta.

Secara keseluruhan, landskap kewangan kerajaan negeri kekal stabil dengan 11 buah negeri berjaya mencatatkan surplus, manakala hanya dua buah negeri mengalami defisit seperti yang dipaparkan dalam **Carta 6.3**.

Carta 6.3 Surplus/defisit mengikut negeri, 2023-2024

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

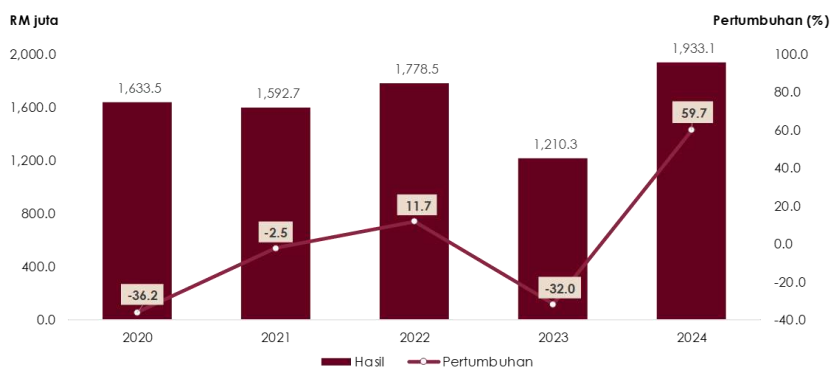
Hasil Kerajaan Negeri Terengganu

RM1.9 billion
Hasil Kerajaan Negeri
Terengganu pada
tahun 2024

Hasil dan perbelanjaan mengurus mempunyai kaitan yang rapat serta menjadi asas kepada kelancaran fungsi tadbir urus sektor kerajaan. Kutipan hasil Kerajaan Negeri Terengganu mencatatkan peningkatan sebanyak 59.7 peratus, meningkat daripada RM1.2 bilion pada tahun sebelumnya kepada RM1.9 bilion pada tahun 2024 (**Carta 6.4**). Pertumbuhan positif ini didorong secara langsung oleh peningkatan komponen terimaan bukan hasil yang berkembang sebanyak 79.6 peratus.

Carta 6.4 Siri masa hasil Kerajaan Negeri Terengganu, 2020-2024

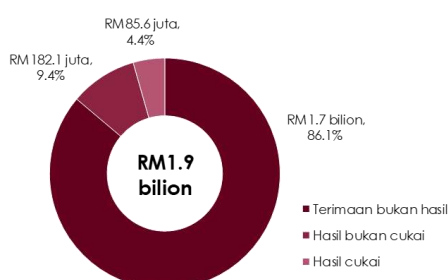
Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Daripada keseluruhan hasil, komponen terimaan bukan hasil menjadi penyumbang terbesar dengan sumbangan sebanyak 86.1 peratus, seperti yang ditunjukkan dalam **Carta 6.5**.

86.1%
Sumbangan terimaan
bukan hasil pada
tahun 2024

Carta 6.5 Hasil Kerajaan Negeri Terengganu, 2024

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Penyumbang utama kepada hasil Kerajaan Negeri Terengganu adalah dana khas/pemberian khas yang bernilai RM1.6 bilion, diikuti oleh premium tanah biasa - borang 5A yang berjumlah RM90.8 juta. Tiga lagi sumber hasil lain yang turut menyumbang kepada pendapatan negeri termasuklah pemberian 50 peratus kos pengurusan jabatan negeri, cukai tanah semasa/berulang serta premium perhutanan seperti yang diperincikan dalam **Jadual 6.3**.

Jadual 6.3 Penyumbang utama bagi kategori hasil Kerajaan Negeri Terengganu, 2023-2024

Penyumbang utama	RM juta	
	2023	2024
Dana khas/pemberian khas	802.2	1,553.1
Premium tanah biasa - borang 5A	112.9	90.8
Pemberian 50 peratus kos pengurusan jabatan negeri	47.6	47.7
Cukai tanah semasa/berulang	33.1	32.8
Premium perhutanan	29.8	26.6
Jumlah	1,030.7	1,750.9

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

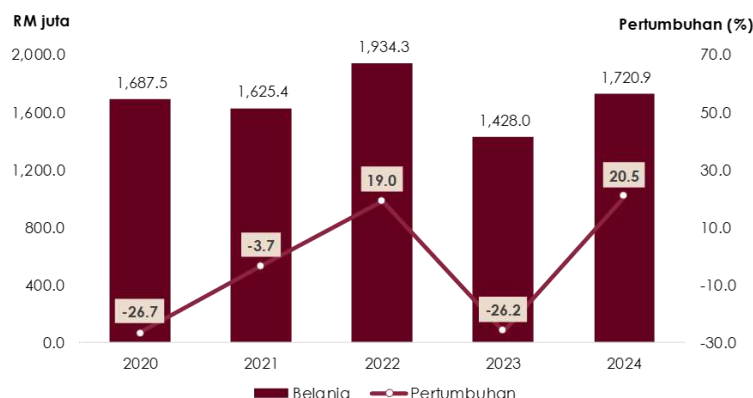
RM 1.6 bilion
Dana khas/ pemberian khas merupakan penyumbang tertinggi pada tahun 2024

Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Terengganu

Komponen perbelanjaan mengurus kerajaan negeri terdiri daripada bayaran emolumen, perkhidmatan dan bekalan, aset, pemberian dan kenaaan bayaran tetap serta perbelanjaan lain. Bagi tahun 2024, jumlah peruntukan yang diluluskan untuk perbelanjaan mengurus adalah sebanyak RM1.9 bilion. Sebanyak RM1.7 bilion yang meliputi 88.7 peratus daripada peruntukan tersebut telah dibelanjakan (**Carta 6.6**).

Carta 6.6 Siri masa perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Terengganu, 2020-2024

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

RM 1.7 bilion
Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Terengganu pada tahun 2024

30.9%

Peningkatan
pemberian dan kenaikan
bayaran tetap
Terengganu
pada tahun 2024

RM212.2 juta

Surplus Kerajaan
Negeri Terengganu
pada tahun 2024

Secara keseluruhan, perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Terengganu mencatatkan peningkatan sebanyak RM292.9 juta atau 20.5 peratus, daripada RM1.4 bilion pada tahun 2023 kepada RM1.7 bilion pada tahun 2024 (**Jadual 6.4**).

Trend peningkatan ini didorong oleh komponen pemberian dan kenaikan bayaran tetap yang mencatatkan pertumbuhan sebanyak 30.9 peratus. Selain itu, bayaran emolumen serta perkhidmatan dan bekalan masing-masing merekodkan peningkatan sebanyak 2.7 peratus. Perbelanjaan aset dan perbelanjaan lain turut meningkat, masing-masing sebanyak 22.0 peratus dan 2.5 peratus.

Jadual 6.4 Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Terengganu, 2023-2024

Butiran perbelanjaan	RM juta		Perubahan	
	2023	2024	RM juta	%
Emolumen	281.9	289.5	7.5	2.7
Perkhidmatan dan bekalan	240.1	246.6	6.6	2.7
Aset	8.0	9.7	1.8	22.0
Pemberian dan kenaikan bayaran tetap ¹	897.0	1,174.1	277.0	30.9
Perbelanjaan lain	1.0	1.0	0.0	2.5
Jumlah	1,428.0	1,720.9	292.9	20.5

¹ Termasuk pindahan ke Kumpulan Wang Berkanun

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Surplus/defisit Kerajaan Negeri Terengganu

Kerajaan Negeri Terengganu menutup tirai tahun kewangan 2024 dengan mencatatkan surplus semasa berjumlah RM212.2 juta, berbanding defisit sebanyak RM217.7 juta yang direkodkan pada tahun 2023 seperti di **Jadual 6.5**.

Jadual 6.5 Surplus/defisit Kerajaan Negeri Terengganu, 2023-2024

Butiran	RM juta		Perubahan	
	2023	2024	RM juta	%
Hasil	1,210.3	1,933.1	722.8	59.7
Perbelanjaan mengurus	1,428.0	1,720.9	292.9	20.5
Surplus/defisit	-217.7	212.2	429.9	-197.5

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

PIHAK BERKUASA TEMPATAN DI TERENGGANU

TERENGGANU mempunyai 7 PBT iaitu **1 dewan bandaraya**,
2 majlis perbandaran dan **4 majlis daerah**

01

BESUT

 MD BESUT

 165.4

02

SETIU

 MD SETIU

 64.3

03

HULU TERENGGANU

 MD HULU TERENGGANU

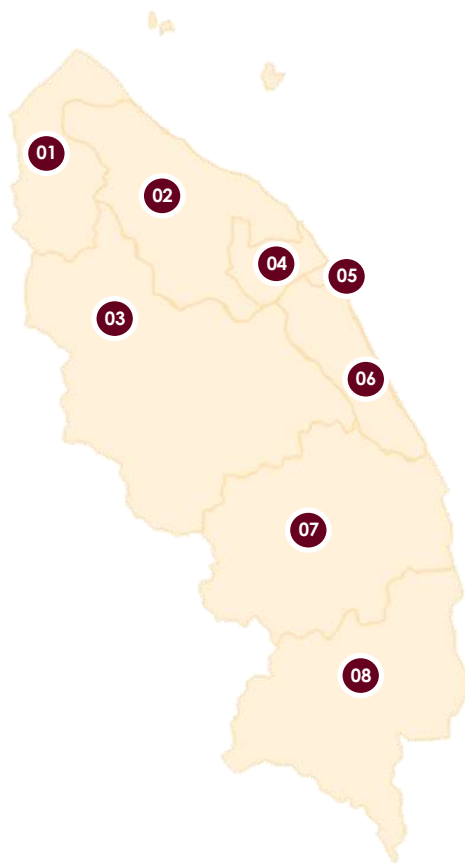
 74.6

04

KUALA NERUS

 MB KUALA TERENGGANU

 155.8

05

KUALA TERENGGANU

 MB KUALA TERENGGANU

 245.1

06

MARANG

 MD MARANG

 126.7

07

DUNGUN

 MP DUNGUN

 167.9

08

KEMAMAN

 MP KEMAMAN

 231.7

Nota:

- MB = Majlis Bandaraya, MP = Majlis Perbandaran, MD = Majlis Daerah

PETUNJUK:

Pihak berkuasa tempatan

Jumlah penduduk 2024 ('000) orang

JADUAL STATISTIK

JADUAL KDNK MALAYSIA

Jadual A1: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025

		RM juta		
Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Pertanian		100,573	104,031	106,354
1.1	Getah	1,672	1,847	1,615
1.2	Kelapa sawit	36,203	38,063	39,842
1.3	Ternakan	16,963	17,878	18,280
1.3.1	Ternakan ayam dan itik	10,270	11,105	11,092
1.3.2	Lembu/ kerbau	1,296	1,358	1,415
1.3.3	Ternakan lain	5,397	5,415	5,773
1.4	Pertanian lain	29,327	30,086	30,609
1.4.1	Padi	2,164	2,047	2,130
1.4.2	Sayur-sayuran	13,415	13,845	14,091
1.4.3	Buah-buahan	5,557	5,724	5,819
1.4.4	Tanaman makanan	6,849	7,119	7,201
1.4.5	Lain-lain	1,342	1,351	1,369
1.5	Perhutanan dan pembalakan	4,813	4,159	4,085
1.6	Perikanan	11,595	11,998	11,922
1.6.1	Perikanan laut	7,229	7,586	7,632
1.6.2	Akuakultur	4,366	4,412	4,290
2. Perlombongan dan pengkuarian		97,537	98,685	99,258
2.1	Minyak mentah dan kondensat	36,144	35,665	35,723
2.2	Gas asli	52,034	53,253	53,529
2.3	Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	9,360	9,767	10,006
3. Pembuatan		366,817	382,060	399,363
3.1	Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	11,894	12,522	13,764
3.2	Prosesan makanan	22,758	23,835	26,005
3.3	Minuman	5,711	6,104	6,699
3.4	Produk tembakau	3,862	4,244	4,282
3.5	Tekstil dan pakaian	5,301	5,407	5,373
3.6	Kulit dan produk berkaitan	943	997	1,069
3.7	Keluaran kayu	7,567	7,845	8,037
3.8	Kertas dan produk kertas	5,848	6,018	5,919
3.9	Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	4,620	4,994	5,397
3.10	Produk petroleum bertapis	40,986	41,783	41,195
3.11	Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	37,926	38,847	39,484
3.12	Produk getah	11,419	12,384	12,439
3.13	Produk plastik	11,774	12,403	12,488
3.14	Produk mineral bukan logam	12,168	13,054	13,229
3.15	Logam asas	9,086	9,505	10,035
3.16	Produk logam yang direka	17,331	18,911	19,859
3.17	Jentera dan peralatan	11,770	12,222	13,145
3.18	Komputer dan kelengkapan peranti	7,055	8,044	8,460

Jadual A1: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 (samb.)

		RM juta		
Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
3.19	Kelengkapan elektrik	8,083	8,033	8,656
3.20	Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	83,918	87,242	95,858
3.21	Pembuatan peralatan perubatan, ketepatan & optik, jam tangan dan jam	6,892	7,026	7,580
3.22	Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	30,149	30,349	29,546
3.23	Perabot	4,829	5,169	5,484
3.24	Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	4,927	5,121	5,360
4.	Pembinaan	56,616	66,594	74,709
4.1	Bangunan kediaman	11,319	13,494	14,998
4.2	Bangunan bukan kediaman	14,045	15,993	18,645
4.3	Kejuruteraan awam	16,312	18,946	20,574
4.4	Aktiviti pembinaan pertukangan khas	14,941	18,161	20,492
5.	Perkhidmatan	930,840	980,691	1,033,980
5.1	Utiliti	41,525	43,390	43,460
5.1.1	Elektrik dan gas	32,082	34,266	34,120
5.1.2	Air, pembentungan dan pengurusan sisa	9,444	9,124	9,340
5.2	Perdagangan borong dan runcit	281,975	294,022	308,304
5.2.1	Perdagangan borong	115,565	120,388	127,664
5.2.2	Perdagangan runcit	135,503	141,329	147,646
5.2.3	Kenderaan bermotor	30,908	32,305	32,994
5.3	Makanan & minuman dan penginapan	46,900	49,833	54,354
5.3.1	Makanan dan minuman	35,981	37,450	40,220
5.3.2	Penginapan	10,920	12,383	14,134
5.4	Pengangkutan dan penyimpanan	62,699	69,524	75,758
5.4.1	Pengangkutan darat	16,121	17,861	19,395
5.4.2	Pengangkutan air	8,029	8,746	9,543
5.4.3	Pengangkutan udara	3,647	4,475	5,222
5.4.4	Pelabuhan dan operasi lapangan terbang	6,528	7,242	7,997
5.4.5	Operasi lebuhraya	8,319	9,790	11,480
5.4.6	Aktiviti sokongan untuk pengangkutan	16,008	17,112	17,462
5.4.7	Pos dan kurier	4,048	4,297	4,658
5.5	Maklumat dan komunikasi	103,044	106,621	114,478
5.5.1	Aktiviti penerbitan dan penyiaran	8,362	8,896	9,439
5.5.2	Telekomunikasi	72,508	74,795	78,026
5.5.3	Aktiviti komputer dan perkhidmatan maklumat	22,174	22,930	27,014
5.6	Kewangan	78,015	81,228	81,524
5.6.1	Pengantara kewangan	63,542	65,797	65,988
5.6.2	Lain-lain pengantara kewangan dan aktiviti sokongan kewangan	14,473	15,430	15,536

Jadual A1: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 (samb.)

		RM juta		
Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
5.7	Insurans	25,407	27,106	27,508
5.7.1	Insurans dan tabungan pencen	24,601	26,409	26,836
5.7.2	Aktiviti sokongan insurans	805	697	671
5.8	Hartanah	20,925	23,402	25,531
5.9	Perkhidmatan perniagaan	50,944	55,182	59,481
5.9.1	Profesional, saintifik dan teknikal	36,733	39,926	42,937
5.9.2	Pentadbiran dan khidmat sokongan	14,210	15,255	16,543
5.10	Kediaman yang didiami oleh pemilik	34,803	35,870	37,003
5.11	Perkhidmatan kemasyarakatan, sosial dan persendirian	37,826	40,833	44,392
5.11.1	Perkhidmatan kesihatan swasta	12,492	13,595	14,815
5.11.2	Perkhidmatan pendidikan swasta	12,305	13,214	14,126
5.11.3	Perkhidmatan swasta lain	13,030	14,024	15,452
5.12	Perkhidmatan kerajaan	145,082	151,836	160,206
5.12.1	Perkhidmatan awam am	22,120	22,881	22,772
5.12.2	Pertahanan	8,623	8,782	9,191
5.12.3	Ketenteraman dan keselamatan awam	11,287	11,470	12,526
5.12.4	Perkhidmatan ekonomi	19,791	21,599	23,097
5.12.5	Perlindungan alam sekitar	671	540	583
5.12.6	Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	4,164	4,000	4,652
5.12.7	Kesihatan	22,439	23,385	24,528
5.12.8	Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	2,938	2,984	3,559
5.12.9	Pendidikan	50,427	53,517	56,266
5.12.10	Perlindungan sosial	2,623	2,677	3,032
5.13	Institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	598	654	706
5.14	Perkhidmatan domestik bagi isi rumah	1,097	1,192	1,274
6. Tambah Duti import		18,390	19,812	23,290
KDNK pada harga pembeli		1,570,774	1,651,873	1,736,953

Jadual A2: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan

(%)

Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Pertanian		0.4	3.4	2.2
1.1	Getah	-6.6	10.5	-12.5
1.2	Kelapa sawit	0.2	5.1	4.7
1.3	Ternakan	2.0	5.4	2.2
1.3.1	Ternakan ayam dan itik	1.4	8.1	-0.1
1.3.2	Lembu/ kerbau	3.5	4.8	4.1
1.3.3	Ternakan lain	2.6	0.3	6.6
1.4	Pertanian lain	1.9	2.6	1.7
1.4.1	Padi	-2.7	-5.4	4.1
1.4.2	Sayur-sayuran	2.0	3.2	1.8
1.4.3	Buah-buahan	3.1	3.0	1.6
1.4.4	Tanaman makanan	1.8	3.9	1.2
1.4.5	Lain-lain	3.1	0.7	1.3
1.5	Perhutanan dan pembalakan	-8.7	-13.6	-1.8
1.6	Perikanan	0.3	3.5	-0.6
1.6.1	Perikanan laut	-0.4	4.9	0.6
1.6.2	Akuakultur	1.5	1.0	-2.8
2. Perlombongan dan pengkuarian		0.5	1.2	0.6
2.1	Minyak mentah dan kondensat	-0.4	-1.3	0.2
2.2	Gas asli	0.6	2.3	0.5
2.3	Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	4.3	4.4	2.4
3. Pembuatan		0.7	4.2	4.5
3.1	Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	4.4	5.3	9.9
3.2	Prosesan makanan	5.6	4.7	9.1
3.3	Minuman	1.5	6.9	9.7
3.4	Produk tembakau	14.0	9.9	0.9
3.5	Tekstil dan pakaian	0.1	2.0	-0.6
3.6	Kulit dan produk berkaitan	7.5	5.7	7.3
3.7	Keluaran kayu	-4.1	3.7	2.4
3.8	Kertas dan produk kertas	3.8	2.9	-1.6
3.9	Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	5.9	8.1	8.1
3.10	Produk petroleum bertapis	-2.3	1.9	-1.4
3.11	Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	3.6	2.4	1.6
3.12	Produk getah	-7.1	8.5	0.4
3.13	Produk plastik	-2.7	5.3	0.7
3.14	Produk mineral bukan logam	4.3	7.3	1.3
3.15	Logam asas	2.9	4.6	5.6
3.16	Produk logam yang direka	7.0	9.1	5.0
3.17	Jentera dan peralatan	-2.0	3.8	7.5
3.18	Komputer dan kelengkapan peranti	4.7	14.0	5.2

Jadual A2: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan (samb.)

		(%)		
Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
3.19	Kelengkapan elektrik	2.0	-0.6	7.8
3.20	Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	-3.0	4.0	9.9
3.21	Pembuatan peralatan perubatan, ketepatan & optik, jam tangan dan jam	6.8	1.9	7.9
3.22	Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	3.6	0.7	-2.6
3.23	Perabot	-4.5	7.0	6.1
3.24	Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	3.1	3.9	4.7
4.	Pembinaan	5.9	17.6	12.2
4.1	Bangunan kediaman	2.0	19.2	11.1
4.2	Bangunan bukan kediaman	0.0	13.9	16.6
4.3	Kejuruteraan awam	14.7	16.1	8.6
4.4	Aktiviti pembinaan pertukangan khas	6.0	21.6	12.8
5.	Perkhidmatan	5.2	5.4	5.4
5.1	Utiliti	2.8	4.5	0.2
5.1.1	Elektrik dan gas	2.4	6.8	-0.4
5.1.2	Air, pembentungan dan pengurusan sisa	4.2	-3.4	2.4
5.2	Perdagangan borong dan runcit	6.0	4.3	4.9
5.2.1	Perdagangan borong	4.9	4.2	6.0
5.2.2	Perdagangan runcit	6.4	4.3	4.5
5.2.3	Kenderaan bermotor	9.2	4.5	2.1
5.3	Makanan & minuman dan penginapan	6.8	6.3	9.1
5.3.1	Makanan dan minuman	2.1	4.1	7.4
5.3.2	Penginapan	26.3	13.4	14.1
5.4	Pengangkutan dan penyimpanan	13.5	10.9	9.0
5.4.1	Pengangkutan darat	15.3	10.8	8.6
5.4.2	Pengangkutan air	11.9	8.9	9.1
5.4.3	Pengangkutan udara	29.0	22.7	16.7
5.4.4	Pelabuhan dan operasi lapangan terbang	11.5	10.9	10.4
5.4.5	Operasi lebuh raya	17.5	17.7	17.3
5.4.6	Aktiviti sokongan untuk pengangkutan	10.1	6.9	2.0
5.4.7	Pos dan kurier	6.9	6.2	8.4
5.5	Maklumat dan komunikasi	3.6	3.5	7.4
5.5.1	Aktiviti penerbitan dan penyiaran	6.2	6.4	6.1
5.5.2	Telekomunikasi	3.2	3.2	4.3
5.5.3	Aktiviti komputer dan perkhidmatan maklumat	3.8	3.4	17.8
5.6	Kewangan	-1.1	4.1	0.4
5.6.1	Pengantara kewangan	-4.6	3.5	0.3
5.6.2	Lain-lain pengantara kewangan dan aktiviti sokongan kewangan	17.3	6.6	0.7

Jadual A2: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan (samb.)

		(%)		
Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
5.7	Insurans	-6.7	6.7	1.5
5.7.1	Insurans dan tabungan pencen	-7.5	7.3	1.6
5.7.2	Aktiviti sokongan insurans	22.8	-13.4	-3.7
5.8	Hartanah	3.7	11.8	9.1
5.9	Perkhidmatan perniagaan	10.7	8.3	7.8
5.9.1	Profesional, saintifik dan teknikal	9.4	8.7	7.5
5.9.2	Pentadbiran dan khidmat sokongan	14.0	7.4	8.4
5.10	Kediaman yang didiami oleh pemilik	3.3	3.1	3.2
5.11	Perkhidmatan kemasyarakatan, sosial dan persendirian	9.7	7.9	8.7
5.11.1	Perkhidmatan kesihatan swasta	10.1	8.8	9.0
5.11.2	Perkhidmatan pendidikan swasta	7.4	7.4	6.9
5.11.3	Perkhidmatan swasta lain	11.5	7.6	10.2
5.12	Perkhidmatan kerajaan	5.3	4.7	5.5
5.12.1	Perkhidmatan awam am	-4.8	3.4	-0.5
5.12.2	Pertahanan	4.3	1.9	4.7
5.12.3	Ketenteraman dan keselamatan awam	7.2	1.6	9.2
5.12.4	Perkhidmatan ekonomi	14.5	9.1	6.9
5.12.5	Perlindungan alam sekitar	552.2	-19.4	7.9
5.12.6	Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	19.2	-3.9	16.3
5.12.7	Kesihatan	12.3	4.2	4.9
5.12.8	Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	19.5	1.6	19.3
5.12.9	Pendidikan	0.5	6.1	5.1
5.12.10	Perlindungan sosial	16.1	2.1	13.2
5.13	Institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	5.1	9.5	7.8
5.14	Perkhidmatan domestik bagi isi rumah	9.6	8.6	6.9
6. Tambah Duti import		9.6	7.7	17.6
KDNK pada harga pembeli		3.6	5.2	5.2

Jadual A3: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK

		(%)		
Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Pertanian		6.4	6.3	6.1
1.1	Getah	0.1	0.1	0.1
1.2	Kelapa sawit	2.3	2.3	2.3
1.3	Ternakan	1.1	1.1	1.1
1.3.1	Ternakan ayam dan itik	0.7	0.7	0.6
1.3.2	Lembu/ kerbau	0.1	0.1	0.1
1.3.3	Ternakan lain	0.3	0.3	0.3
1.4	Pertanian lain	1.9	1.8	1.8
1.4.1	Padi	0.1	0.1	0.1
1.4.2	Sayur-sayuran	0.9	0.8	0.8
1.4.3	Buah-buahan	0.4	0.3	0.3
1.4.4	Tanaman makanan	0.4	0.4	0.4
1.4.5	Lain-lain	0.1	0.1	0.1
1.5	Perhutanan dan pembalakan	0.3	0.3	0.2
1.6	Perikanan	0.7	0.7	0.7
1.6.1	Perikanan laut	0.5	0.5	0.4
1.6.2	Akuakultur	0.3	0.3	0.2
2. Perlombongan dan pengkuarian		6.2	6.0	5.7
2.1	Minyak mentah dan kondensat	2.3	2.2	2.1
2.2	Gas asli	3.3	3.2	3.1
2.3	Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.6	0.6	0.6
3. Pembuatan		23.4	23.1	23.0
3.1	Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	0.8	0.8	0.8
3.2	Prosesan makanan	1.4	1.4	1.5
3.3	Minuman	0.4	0.4	0.4
3.4	Produk tembakau	0.2	0.3	0.2
3.5	Tekstil dan pakaian	0.3	0.3	0.3
3.6	Kulit dan produk berkaitan	0.1	0.1	0.1
3.7	Keluaran kayu	0.5	0.5	0.5
3.8	Kertas dan produk kertas	0.4	0.4	0.3
3.9	Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	0.3	0.3	0.3
3.10	Produk petroleum bertapis	2.6	2.5	2.4
3.11	Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.4	2.4	2.3
3.12	Produk getah	0.7	0.7	0.7
3.13	Produk plastik	0.7	0.8	0.7
3.14	Produk mineral bukan logam	0.8	0.8	0.8
3.15	Logam asas	0.6	0.6	0.6
3.16	Produk logam yang direka	1.1	1.1	1.1
3.17	Jentera dan peralatan	0.7	0.7	0.8
3.18	Komputer dan kelengkapan peranti	0.4	0.5	0.5

Jadual A3: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK (samb.)

		(%)		
Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
3.19	Kelengkapan elektrik	0.5	0.5	0.5
3.20	Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	5.3	5.3	5.5
3.21	Pembuatan peralatan perubatan, ketepatan & optik, jam tangan dan jam	0.4	0.4	0.4
3.22	Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	1.9	1.8	1.7
3.23	Perabot	0.3	0.3	0.3
3.24	Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	0.3	0.3	0.3
4.	Pembinaan	3.6	4.0	4.3
4.1	Bangunan kediaman	0.7	0.8	0.9
4.2	Bangunan bukan kediaman	0.9	1.0	1.1
4.3	Kejuruteraan awam	1.0	1.1	1.2
4.4	Aktiviti pembinaan pertukangan khas	1.0	1.1	1.2
5.	Perkhidmatan	59.3	59.4	59.5
5.1	Utiliti	2.6	2.6	2.5
5.1.1	Elektrik dan gas	2.0	2.1	2.0
5.1.2	Air, pembentungan dan pengurusan sisa	0.6	0.6	0.5
5.2	Perdagangan borong dan runcit	18.0	17.8	17.7
5.2.1	Perdagangan borong	7.4	7.3	7.3
5.2.2	Perdagangan runcit	8.6	8.6	8.5
5.2.3	Kenderaan bermotor	2.0	2.0	1.9
5.3	Makanan & minuman dan penginapan	3.0	3.0	3.1
5.3.1	Makanan dan minuman	2.3	2.3	2.3
5.3.2	Penginapan	0.7	0.7	0.8
5.4	Pengangkutan dan penyimpanan	4.0	4.2	4.4
5.4.1	Pengangkutan darat	1.0	1.1	1.1
5.4.2	Pengangkutan air	0.5	0.5	0.5
5.4.3	Pengangkutan udara	0.2	0.3	0.3
5.4.4	Pelabuhan dan operasi lapangan terbang	0.4	0.4	0.5
5.4.5	Operasi lebuhraya	0.5	0.6	0.7
5.4.6	Aktiviti sokongan untuk pengangkutan	1.0	1.0	1.0
5.4.7	Pos dan kurier	0.3	0.3	0.3
5.5	Maklumat dan komunikasi	6.6	6.5	6.6
5.5.1	Aktiviti penerbitan dan penyiaran	0.5	0.5	0.5
5.5.2	Telekomunikasi	4.6	4.5	4.5
5.5.3	Aktiviti komputer dan perkhidmatan maklumat	1.4	1.4	1.6
5.6	Kewangan	5.0	4.9	4.7
5.6.1	Pengantara kewangan	4.0	4.0	3.8
5.6.2	Lain-lain pengantara kewangan dan aktiviti sokongan kewangan	0.9	0.9	0.9

Jadual A3: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK (samb.)

		(%)		
Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
5.7	Insurans	1.6	1.6	1.6
5.7.1	Insurans dan tabungan pencen	1.6	1.6	1.5
5.7.2	Aktiviti sokongan insurans	0.1	0.0	0.0
5.8	Hartanah	1.3	1.4	1.5
5.9	Perkhidmatan perniagaan	3.2	3.3	3.4
5.9.1	Profesional, saintifik dan teknikal	2.3	2.4	2.5
5.9.2	Pentadbiran dan khidmat sokongan	0.9	0.9	1.0
5.10	Kediaman yang didiami oleh pemilik	2.2	2.2	2.1
5.11	Perkhidmatan kemasyarakatan, sosial dan persendirian	2.4	2.5	2.6
5.11.1	Perkhidmatan kesihatan swasta	0.8	0.8	0.9
5.11.2	Perkhidmatan pendidikan swasta	0.8	0.8	0.8
5.11.3	Perkhidmatan swasta lain	0.8	0.8	0.9
5.12	Perkhidmatan kerajaan	9.2	9.2	9.2
5.12.1	Perkhidmatan awam am	1.4	1.4	1.3
5.12.2	Pertahanan	0.5	0.5	0.5
5.12.3	Ketenteraman dan keselamatan awam	0.7	0.7	0.7
5.12.4	Perkhidmatan ekonomi	1.3	1.3	1.3
5.12.5	Perlindungan alam sekitar	0.0	0.0	0.0
5.12.6	Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	0.3	0.2	0.3
5.12.7	Kesihatan	1.4	1.4	1.4
5.12.8	Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	0.2	0.2	0.2
5.12.9	Pendidikan	3.2	3.2	3.2
5.12.10	Perlindungan sosial	0.2	0.2	0.2
5.13	Institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	0.0	0.0	0.0
5.14	Perkhidmatan domestik bagi isi rumah	0.1	0.1	0.1
6. Tambah Duti import		1.2	1.2	1.3
KDNK pada harga pembeli		100.0	100.0	100.0

Jadual A4: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025

RM juta

Jenis perbelanjaan	2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	951,830	997,503	1,050,776
1.1 Perbelanjaan penggunaan akhir swasta mengikut tujuan			
1.1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	231,114	241,507	250,771
1.1.2 Minuman alkohol dan tembakau	12,253	12,338	12,373
1.1.3 Pakaian dan kasut	34,852	37,443	40,647
1.1.4 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	148,516	156,460	158,612
1.1.5 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	45,136	48,161	49,954
1.1.6 Kesihatan	29,604	32,387	35,037
1.1.7 Pengangkutan	124,568	136,360	150,210
1.1.8 Komunikasi	101,024	106,468	115,754
1.1.9 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	35,755	37,709	39,254
1.1.10 Pendidikan	18,571	19,752	20,848
1.1.11 Restoran dan hotel	81,417	90,652	103,946
1.1.12 Pelbagai barangan dan perkhidmatan	101,436	107,783	110,844
1.1.13 Pembelian oleh residen di luar negeri	48,268	54,030	57,901
1.1.14 Tolak: Pembelian oleh isi rumah bukan residen dalam pasaran domestik	61,619	84,583	96,503
1.1.15 Perbelanjaan penggunaan akhir institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	933	1,035	1,128
1.2 Penggunaan perseorangan kerajaan am	71,919	75,664	79,463
1.2.1 Perkhidmatan kesihatan	16,871	18,015	19,099
1.2.2 Perkhidmatan pendidikan	51,945	54,203	56,457
1.2.3 Perkhidmatan sosial	3,103	3,446	3,908
1.3 Penggunaan akhir sebenar isi rumah	1,023,748	1,073,167	1,130,239
1.4 Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah mengikut kategori penggunaan	950,897	996,469	1,049,647
1.4.1 Barangan	561,435	573,109	593,781
1.4.1.1 Barangan tidak tahan lama	402,324	408,379	424,878
1.4.1.2 Barangan separa tahan lama	57,131	58,629	61,396
1.4.1.3 Barangan tahan lama	101,980	106,101	107,507
1.4.2 Perkhidmatan	389,462	423,359	455,867
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	209,644	219,199	230,830
2.1 Perkhidmatan awam am	36,442	35,256	36,834
2.2 Pertahanan	14,721	15,720	16,018
2.3 Ketenteraman dan keselamatan awam	15,471	16,022	16,972
2.4 Perkhidmatan ekonomi	30,128	34,159	36,423
2.5 Perlindungan alam sekitar	1,117	1,139	1,214
2.6 Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	5,591	5,557	6,083
2.7 Kesihatan	33,752	35,557	37,119
2.8 Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	5,066	5,115	5,744
2.9 Pendidikan	64,254	67,228	70,515
2.10 Perlindungan sosial	3,103	3,446	3,908

Jadual A4: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 (samb.)

RM juta

Jenis perbelanjaan	2023	2024 ^e	2025 ^p
3. Pembentukan modal tetap kasar	314,492	352,557	386,376
3.1 Pembentukan modal tetap kasar mengikut jenis aset			
3.1.1 Struktur	157,484	181,935	202,052
3.1.2 Jentera dan peralatan	131,760	143,731	156,549
3.1.3 Aset lain	25,247	26,891	27,776
3.2 Pembentukan modal tetap kasar mengikut sektor			
3.2.1 Awam	71,751	79,700	87,872
3.2.2 Swasta	242,741	272,858	298,504
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	30,731	14,247	11,258
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	1,038,085	1,127,229	1,182,937
5.1 Eksport barangan	885,422	937,619	964,534
5.2 Eksport perkhidmatan	152,663	189,609	218,402
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	974,008	1,058,862	1,125,224
6.1 Import barangan	786,492	862,039	918,558
6.2 Import perkhidmatan	187,515	196,823	206,666
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	1,570,774	1,651,873	1,736,953

* Termasuk perbezaan statistik

(%)

186

Jadual A5: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan (samb.)

				(%)
Jenis perbelanjaan		2023	2024 ^e	2025 ^p
3. Pembentukan modal tetap kasar		5.4	12.1	9.6
3.1	Pembentukan modal tetap kasar mengikut jenis aset			
3.1.1	Struktur	6.1	15.5	11.1
3.1.2	Jentera dan peralatan	5.2	9.1	8.9
3.1.3	Aset lain	2.7	6.5	3.3
3.2	Pembentukan modal tetap kasar mengikut sektor			
3.2.1	Awam	8.5	11.1	10.3
3.2.2	Swasta	4.5	12.4	9.4
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*		..	..	..
5. Eksport barangan dan perkhidmatan		-7.9	8.6	4.9
5.1	Eksport barangan	-12.5	5.9	2.9
5.2	Eksport perkhidmatan	32.9	24.2	15.2
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan		-6.8	8.7	6.3
6.1	Import barangan	-10.9	9.6	6.6
6.2	Import perkhidmatan	16.1	5.0	5.0
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli		3.6	5.2	5.2

* Termasuk perbezaan statistik

Jadual A6: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK

		(%)		
Jenis perbelanjaan		2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta		60.6	60.4	60.5
1.1	Perbelanjaan penggunaan akhir swasta mengikut tujuan			
1.1.1	Makanan dan minuman bukan alkohol	14.7	14.6	14.4
1.1.2	Minuman alkohol dan tembakau	0.8	0.7	0.7
1.1.3	Pakaian dan kasut	2.2	2.3	2.3
1.1.4	Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	9.5	9.5	9.1
1.1.5	Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	2.9	2.9	2.9
1.1.6	Kesihatan	1.9	2.0	2.0
1.1.7	Pengangkutan	7.9	8.3	8.6
1.1.8	Komunikasi	6.4	6.4	6.7
1.1.9	Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	2.3	2.3	2.3
1.1.10	Pendidikan	1.2	1.2	1.2
1.1.11	Restoran dan hotel	5.2	5.5	6.0
1.1.12	Pelbagai barangan dan perkhidmatan	6.5	6.5	6.4
1.1.13	Pembelian oleh residen di luar	3.1	3.3	3.3
1.1.14	Tolak: Pembelian oleh isi rumah bukan residen dalam pasaran domestik	3.9	5.1	5.6
1.1.15	Perbelanjaan penggunaan akhir institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	0.1	0.1	0.1
1.2	Penggunaan perseorangan kerajaan am	4.6	4.6	4.6
1.2.1	Perkhidmatan kesihatan	1.1	1.1	1.1
1.2.2	Perkhidmatan pendidikan	3.3	3.3	3.3
1.2.3	Perkhidmatan sosial	0.2	0.2	0.2
1.3	Penggunaan akhir sebenar isi rumah	65.2	65.0	65.1
1.4	Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah mengikut kategori penggunaan	60.5	60.3	60.4
1.4.1	Barangan	35.7	34.7	34.2
1.4.1.1	Barangan tidak tahan lama	25.6	24.7	24.5
1.4.1.2	Barangan separa tahan lama	3.6	3.5	3.5
1.4.1.3	Barangan tahan lama	6.5	6.4	6.2
1.4.2	Perkhidmatan	24.8	25.6	26.2
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan		13.3	13.3	13.3
2.1	Perkhidmatan awam am	2.3	2.1	2.1
2.2	Pertahanan	0.9	1.0	0.9
2.3	Ketenteraman dan keselamatan awam	1.0	1.0	1.0
2.4	Perkhidmatan ekonomi	1.9	2.1	2.1
2.5	Perlindungan alam sekitar	0.1	0.1	0.1
2.6	Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	0.4	0.3	0.4
2.7	Kesihatan	2.1	2.2	2.1
2.8	Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	0.3	0.3	0.3
2.9	Pendidikan	4.1	4.1	4.1
2.10	Perlindungan sosial	0.2	0.2	0.2

Jadual A6: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK (samb.)

				(%)
Jenis perbelanjaan		2023	2024 ^e	2025 ^p
3. Pembentukan modal tetap kasar		20.0	21.3	22.2
3.1	Pembentukan modal tetap kasar mengikut jenis aset			
3.1.1	Struktur	10.0	11.0	11.6
3.1.2	Jentera dan peralatan	8.4	8.7	9.0
3.1.3	Aset lain	1.6	1.6	1.6
3.2	Pembentukan modal tetap kasar mengikut sektor			
3.2.1	Awam	4.6	4.8	5.1
3.2.2	Swasta	15.5	16.5	17.2
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*		2.0	0.9	0.6
5. Eksport barangan dan perkhidmatan		66.1	68.2	68.1
5.1	Eksport barangan	56.4	56.8	55.5
5.2	Eksport perkhidmatan	9.7	11.5	12.6
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan		62.0	64.1	64.8
6.1	Import barangan	50.1	52.2	52.9
6.2	Import perkhidmatan	11.9	11.9	11.9
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli		100.0	100.0	100.0

* Termasuk perbezaan statistik

JADUAL KDNK NEGERI

Jadual A7: KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2023-2025

			RM juta
Negeri	2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Johor	148,710	158,348	170,947
2. Kedah	51,897	54,102	56,303
3. Kelantan	27,674	28,599	29,776
4. Melaka	46,867	48,844	50,286
5. Negeri Sembilan	51,927	54,335	55,767
6. Pahang	64,995	68,754	70,962
7. Pulau Pinang	115,983	121,437	130,283
8. Perak	82,689	86,620	91,529
9. Perlis	6,344	6,545	6,676
10. Selangor	406,786	432,930	460,114
11. Terengganu	38,235	39,951	40,597
12. Sabah	83,471	84,506	88,774
13. Sarawak	142,760	148,189	153,511
14. W.P. Kuala Lumpur	237,185	251,947	265,104
15. W.P. Labuan	8,125	8,553	8,700
16. W.P. Putrajaya	13,028	13,702	14,366
17. Supra	44,095	44,510	43,257
Jumlah KDNK pada harga pembeli	1,570,774	1,651,873	1,736,953

Jadual A8: KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan kepada KDNK

			(%)
Negeri	2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Johor	4.2	6.5	8.0
2. Kedah	1.7	4.2	4.1
3. Kelantan	2.6	3.3	4.1
4. Melaka	2.8	4.2	3.0
5. Negeri Sembilan	1.9	4.6	2.6
6. Pahang	5.1	5.8	3.2
7. Pulau Pinang	3.2	4.7	7.3
8. Perak	2.8	4.8	5.7
9. Perlis	2.1	3.2	2.0
10. Selangor	5.4	6.4	6.3
11. Terengganu	2.3	4.5	1.6
12. Sabah	1.6	1.2	5.1
13. Sarawak	1.3	3.8	3.6
14. W.P. Kuala Lumpur	3.6	6.2	5.2
15. W.P. Labuan	1.8	5.3	1.7
16. W.P. Putrajaya	5.7	5.2	4.8
17. Supra	2.9	0.9	-2.8
KDNK pada harga pembeli	3.6	5.2	5.2

Jadual A9: KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2023-2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK

				(%)
Negeri	2023	2024 ^e	2025 ^p	
1. Johor	9.5	9.6	9.8	
2. Kedah	3.3	3.3	3.2	
3. Kelantan	1.8	1.7	1.7	
4. Melaka	3.0	3.0	2.9	
5. Negeri Sembilan	3.3	3.3	3.2	
6. Pahang	4.1	4.2	4.1	
7. Pulau Pinang	7.4	7.4	7.5	
8. Perak	5.3	5.2	5.3	
9. Perlis	0.4	0.4	0.4	
10. Selangor	25.9	26.2	26.5	
11. Terengganu	2.4	2.4	2.3	
12. Sabah	5.3	5.1	5.1	
13. Sarawak	9.1	9.0	8.8	
14. W.P. Kuala Lumpur	15.1	15.3	15.3	
15. W.P. Labuan	0.5	0.5	0.5	
16. W.P. Putrajaya	0.8	0.8	0.8	
17. Supra	2.8	2.7	2.5	
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	

Jadual A10: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023

Jenis aktiviti ekonomi							RM juta
	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17,297	692	44,165	4,474	80,384	1,698	148,710
2. Kedah	5,507	122	15,138	1,600	29,229	303	51,897
3. Kelantan	5,610	428	1,265	465	19,869	37	27,674
4. Melaka	4,708	65	16,951	1,035	24,043	65	46,867
5. Negeri Sembilan	3,132	226	19,628	1,367	27,477	97	51,927
6. Pahang	14,139	629	14,039	2,271	33,880	38	64,995
7. Pulau Pinang	2,213	154	53,893	3,377	55,689	658	115,983
8. Perak	11,706	494	15,952	2,016	52,461	60	82,689
9. Perlis	1,090	33	484	155	4,468	114	6,344
10. Selangor	4,581	833	119,671	19,968	248,371	13,362	406,786
11. Terengganu	2,830	208	14,084	1,166	19,933	15	38,235
12. Sabah	12,653	19,535	6,057	2,494	42,469	263	83,471
13. Sarawak	14,982	29,868	37,696	5,121	54,674	419	142,760
14. W.P. Kuala Lumpur	a	154	6,409	10,511	218,901	1,209	237,185
15. W.P. Labuan	126	-	1,382	147	6,430	39	8,125
16. W.P. Putrajaya	a	-	a	449	12,562	13	13,028
17. Supra	-	44,095	-	-	-	-	44,095
Jumlah KDNK pada harga pembeli	100,573	97,537	366,817	56,616	930,840	18,390	1,570,774

Jadual A11: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Perubahan peratusan tahunan

Jenis aktiviti ekonomi							(%)
	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	-0.7	6.7	2.8	12.9	5.5	10.8	4.2
2. Kedah	-2.8	6.8	-3.2	32.8	4.1	-13.2	1.7
3. Kelantan	-1.6	8.9	-2.6	8.3	4.0	-18.3	2.6
4. Melaka	4.1	6.8	0.3	6.5	4.3	-2.7	2.8
5. Negeri Sembilan	-5.5	9.5	1.2	-6.0	4.6	-69.4	1.9
6. Pahang	1.3	9.9	2.1	42.3	6.1	-26.3	5.1
7. Pulau Pinang	5.8	6.9	-0.5	23.0	6.0	2.3	3.2
8. Perak	2.3	9.2	2.2	-2.5	3.2	15.6	2.8
9. Perlis	3.2	5.6	-1.0	1.4	2.5	-11.1	2.1
10. Selangor	-7.1	4.5	2.0	10.0	6.2	25.1	5.4
11. Terengganu	6.5	5.6	0.2	1.7	3.2	77.2	2.3
12. Sabah	0.8	-4.5	4.8	-0.9	4.6	-2.6	1.6
13. Sarawak	1.7	-0.1	-3.9	8.8	5.3	-1.9	1.3
14. W.P. Kuala Lumpur	..	4.2	1.8	-9.7	4.9	-44.0	3.6
15. W.P. Labuan	2.9	-	0.4	-0.5	2.1	15.1	1.8
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	-21.5	7.1	-16.8	5.7
17. Supra	-	2.9	-	-	-	-	2.9
KDNK pada harga pembeli	0.4	0.5	0.7	5.9	5.2	9.6	3.6

Jadual A12: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17.2	0.7	12.0	7.9	8.6	9.2	9.5
2. Kedah	5.5	0.1	4.1	2.8	3.1	1.6	3.3
3. Kelantan	5.6	0.4	0.3	0.8	2.1	0.2	1.8
4. Melaka	4.7	0.1	4.6	1.8	2.6	0.4	3.0
5. Negeri Sembilan	3.1	0.2	5.4	2.4	3.0	0.5	3.3
6. Pahang	14.1	0.6	3.8	4.0	3.6	0.2	4.1
7. Pulau Pinang	2.2	0.2	14.7	6.0	6.0	3.6	7.4
8. Perak	11.6	0.5	4.3	3.6	5.6	0.3	5.3
9. Perlis	1.1	0.0	0.1	0.3	0.5	0.6	0.4
10. Selangor	4.6	0.9	32.6	35.3	26.7	72.7	25.9
11. Terengganu	2.8	0.2	3.8	2.1	2.1	0.1	2.4
12. Sabah	12.6	20.0	1.7	4.4	4.6	1.4	5.3
13. Sarawak	14.9	30.6	10.3	9.0	5.9	2.3	9.1
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.2	1.7	18.6	23.5	6.6	15.1
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.3	0.7	0.2	0.5
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	0.8	1.3	0.1	0.8
17. Supra	-	45.2	-	-	-	-	2.8
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual A13: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	11.6	0.5	29.7	3.0	54.1	1.1	100.0
2. Kedah	10.6	0.2	29.2	3.1	56.3	0.6	100.0
3. Kelantan	20.3	1.5	4.6	1.7	71.8	0.1	100.0
4. Melaka	10.0	0.1	36.2	2.2	51.3	0.1	100.0
5. Negeri Sembilan	6.0	0.4	37.8	2.6	52.9	0.2	100.0
6. Pahang	21.8	1.0	21.6	3.5	52.1	0.1	100.0
7. Pulau Pinang	1.9	0.1	46.5	2.9	48.0	0.6	100.0
8. Perak	14.2	0.6	19.3	2.4	63.4	0.1	100.0
9. Perlis	17.2	0.5	7.6	2.4	70.4	1.8	100.0
10. Selangor	1.1	0.2	29.4	4.9	61.1	3.3	100.0
11. Terengganu	7.4	0.5	36.8	3.0	52.1	0.0	100.0
12. Sabah	15.2	23.4	7.3	3.0	50.9	0.3	100.0
13. Sarawak	10.5	20.9	26.4	3.6	38.3	0.3	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.7	4.4	92.3	0.5	100.0
15. W.P. Labuan	1.5	-	17.0	1.8	79.1	0.5	100.0
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	3.5	96.4	0.1	100.0
17. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	6.4	6.2	23.4	3.6	59.3	1.2	100.0

Jadual A14: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024

							RM juta
Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	18,201	777	46,000	6,371	85,199	1,800	158,348
2. Kedah	5,785	120	16,135	1,413	30,323	326	54,102
3. Kelantan	5,695	468	1,293	552	20,556	35	28,599
4. Melaka	4,601	70	17,588	1,324	25,167	93	48,844
5. Negeri Sembilan	3,397	217	20,399	1,470	28,729	124	54,335
6. Pahang	15,456	612	14,531	2,466	35,567	123	68,754
7. Pulau Pinang	2,202	164	56,063	3,799	58,423	786	121,437
8. Perak	12,303	485	16,769	2,248	54,745	70	86,620
9. Perlis	1,120	34	491	173	4,610	116	6,545
10. Selangor	4,952	940	125,785	23,133	263,974	14,147	432,930
11. Terengganu	2,931	239	14,628	1,370	20,746	38	39,951
12. Sabah	12,254	18,584	6,128	3,030	44,232	278	84,506
13. Sarawak	15,004	31,307	38,190	5,871	57,309	509	148,189
14. W.P. Kuala Lumpur	a	159	6,685	12,732	231,080	1,290	251,947
15. W.P. Labuan	129	-	1,373	152	6,838	62	8,553
16. W.P. Putrajaya	a	-	a	491	13,194	14	13,702
17. Supra	-	44,510	-	-	-	-	44,510
Jumlah KDNK pada harga pembeli	104,031	98,685	382,060	66,594	980,691	19,812	1,651,873

Jadual A15: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Perubahan peratusan tahunan

							(%)
Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	5.2	12.2	4.2	42.4	6.0	6.0	6.5
2. Kedah	5.1	-2.0	6.6	-11.7	3.7	7.7	4.2
3. Kelantan	1.5	9.4	2.2	18.5	3.5	-4.4	3.3
4. Melaka	-2.3	7.7	3.8	27.9	4.7	43.1	4.2
5. Negeri Sembilan	8.5	-4.2	3.9	7.5	4.6	26.7	4.6
6. Pahang	9.3	-2.7	3.5	8.6	5.0	227.7	5.8
7. Pulau Pinang	-0.5	6.6	4.0	12.5	4.9	19.5	4.7
8. Perak	5.1	-1.9	5.1	11.5	4.4	16.7	4.8
9. Perlis	2.8	3.6	1.4	12.0	3.2	1.3	3.2
10. Selangor	8.1	12.8	5.1	15.8	6.3	5.9	6.4
11. Terengganu	3.6	14.6	3.9	17.5	4.1	159.7	4.5
12. Sabah	-3.2	-4.9	1.2	21.5	4.2	5.9	1.2
13. Sarawak	0.1	4.8	1.3	14.7	4.8	21.4	3.8
14. W.P. Kuala Lumpur	..	3.5	4.3	21.1	5.6	6.7	6.2
15. W.P. Labuan	2.3	-	-0.7	3.1	6.3	57.8	5.3
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	9.3	5.0	7.2	5.2
17. Supra	-	0.9	-	-	-	-	0.9
KDNK pada harga pembeli	3.4	1.2	4.2	17.6	5.4	7.7	5.2

Jadual A16: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17.5	0.8	12.0	9.6	8.7	9.1	9.6
2. Kedah	5.6	0.1	4.2	2.1	3.1	1.6	3.3
3. Kelantan	5.5	0.5	0.3	0.8	2.1	0.2	1.7
4. Melaka	4.4	0.1	4.6	2.0	2.6	0.5	3.0
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	5.3	2.2	2.9	0.6	3.3
6. Pahang	14.9	0.6	3.8	3.7	3.6	0.6	4.2
7. Pulau Pinang	2.1	0.2	14.7	5.7	6.0	4.0	7.4
8. Perak	11.8	0.5	4.4	3.4	5.6	0.4	5.2
9. Perlis	1.1	0.0	0.1	0.3	0.5	0.6	0.4
10. Selangor	4.8	1.0	32.9	34.7	26.9	71.4	26.2
11. Terengganu	2.8	0.2	3.8	2.1	2.1	0.2	2.4
12. Sabah	11.8	18.8	1.6	4.5	4.5	1.4	5.1
13. Sarawak	14.4	31.7	10.0	8.8	5.8	2.6	9.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.2	1.7	19.1	23.6	6.5	15.3
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.2	0.7	0.3	0.5
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	0.7	1.3	0.1	0.8
17. Supra	-	45.1	-	-	-	-	2.7
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual A17: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	11.5	0.5	29.0	4.0	53.8	1.1	100.0
2. Kedah	10.7	0.2	29.8	2.6	56.0	0.6	100.0
3. Kelantan	19.9	1.6	4.5	1.9	71.9	0.1	100.0
4. Melaka	9.4	0.1	36.0	2.7	51.5	0.2	100.0
5. Negeri Sembilan	6.3	0.4	37.5	2.7	52.9	0.2	100.0
6. Pahang	22.5	0.9	21.1	3.6	51.7	0.2	100.0
7. Pulau Pinang	1.8	0.1	46.2	3.1	48.1	0.6	100.0
8. Perak	14.2	0.6	19.4	2.6	63.2	0.1	100.0
9. Perlis	17.1	0.5	7.5	2.6	70.4	1.8	100.0
10. Selangor	1.1	0.2	29.1	5.3	61.0	3.3	100.0
11. Terengganu	7.3	0.6	36.6	3.4	51.9	0.1	100.0
12. Sabah	14.5	22.0	7.3	3.6	52.3	0.3	100.0
13. Sarawak	10.1	21.1	25.8	4.0	38.7	0.3	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.7	5.1	91.7	0.5	100.0
15. W.P. Labuan	1.5	-	16.1	1.8	79.9	0.7	100.0
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	3.6	96.3	0.1	100.0
17. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	6.3	6.0	23.1	4.0	59.4	1.2	100.0

Jadual A18: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2025

							RM juta
Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	18,395	756	47,859	8,072	93,608	2,258	170,947
2. Kedah	5,909	117	16,945	1,405	31,509	418	56,303
3. Kelantan	5,902	460	1,413	597	21,373	31	29,776
4. Melaka	4,686	72	17,777	1,259	26,370	122	50,286
5. Negeri Sembilan	3,437	232	20,780	1,488	29,587	244	55,767
6. Pahang	15,878	582	14,727	2,335	37,340	100	70,962
7. Pulau Pinang	2,241	166	61,659	4,309	60,840	1,069	130,283
8. Perak	12,451	524	19,318	2,430	56,600	207	91,529
9. Perlis	1,099	35	512	159	4,755	116	6,676
10. Selangor	5,148	1,003	131,002	26,823	279,883	16,255	460,114
11. Terengganu	3,053	233	14,457	1,290	21,499	64	40,597
12. Sabah	12,369	19,501	6,434	3,886	46,207	376	88,774
13. Sarawak	15,656	32,157	38,214	6,510	60,391	584	153,511
14. W.P. Kuala Lumpur	a	163	6,889	13,494	243,185	1,372	265,104
15. W.P. Labuan	128	-	1,374	155	6,981	62	8,700
16. W.P. Putrajaya	a	-	a	496	13,851	15	14,366
17. Supra	-	43,257	-	-	-	-	43,257
Jumlah KDNK pada harga pembeli	106,354	99,258	399,363	74,709	1,033,980	23,290	1,736,953

Jadual A19: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2025 - Perubahan peratusan tahunan

							(%)
Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	1.1	-2.6	4.0	26.7	9.9	25.4	8.0
2. Kedah	2.1	-1.9	5.0	-0.6	3.9	28.2	4.1
3. Kelantan	3.6	-1.8	9.3	8.3	4.0	-12.8	4.1
4. Melaka	1.8	2.5	1.1	-4.9	4.8	30.8	3.0
5. Negeri Sembilan	1.2	6.9	1.9	1.2	3.0	97.5	2.6
6. Pahang	2.7	-4.9	1.4	-5.3	5.0	-19.4	3.2
7. Pulau Pinang	1.8	1.1	10.0	13.4	4.1	36.0	7.3
8. Perak	1.2	7.9	15.2	8.1	3.4	196.3	5.7
9. Perlis	-1.9	2.7	4.2	-8.2	3.1	-0.2	2.0
10. Selangor	4.0	6.8	4.1	16.0	6.0	14.9	6.3
11. Terengganu	4.2	-2.2	-1.2	-5.8	3.6	66.6	1.6
12. Sabah	0.9	4.9	5.0	28.3	4.5	35.2	5.1
13. Sarawak	4.3	2.7	0.1	10.9	5.4	14.7	3.6
14. W.P. Kuala Lumpur	..	2.5	3.0	6.0	5.2	6.3	5.2
15. W.P. Labuan	-0.4	-	0.1	2.2	2.1	-0.1	1.7
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	0.9	5.0	6.4	4.8
17. Supra	-	-2.8	-	-	-	-	-2.8
KDNK pada harga pembeli	2.2	0.6	4.5	12.2	5.4	17.6	5.2

Jadual A20: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17.3	0.8	12.0	10.8	9.1	9.7	9.8
2. Kedah	5.6	0.1	4.2	1.9	3.0	1.8	3.2
3. Kelantan	5.6	0.5	0.4	0.8	2.1	0.1	1.7
4. Melaka	4.4	0.1	4.5	1.7	2.6	0.5	2.9
5. Negeri Sembilan	3.2	0.2	5.2	2.0	2.9	1.0	3.2
6. Pahang	14.9	0.6	3.7	3.1	3.6	0.4	4.1
7. Pulau Pinang	2.1	0.2	15.4	5.8	5.9	4.6	7.5
8. Perak	11.7	0.5	4.8	3.3	5.5	0.9	5.3
9. Perlis	1.0	0.0	0.1	0.2	0.5	0.5	0.4
10. Selangor	4.8	1.0	32.8	35.9	27.1	69.8	26.5
11. Terengganu	2.9	0.2	3.6	1.7	2.1	0.3	2.3
12. Sabah	11.6	19.6	1.6	5.2	4.5	1.6	5.1
13. Sarawak	14.7	32.4	9.6	8.7	5.8	2.5	8.8
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.2	1.7	18.1	23.5	5.9	15.3
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.3	0.2	0.7	0.3	0.5
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	0.7	1.3	0.1	0.8
17. Supra	-	43.6	-	-	-	-	2.5
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual A21: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	10.8	0.4	28.0	4.7	54.8	1.3	100.0
2. Kedah	10.5	0.2	30.1	2.5	56.0	0.7	100.0
3. Kelantan	19.8	1.5	4.7	2.0	71.8	0.1	100.0
4. Melaka	9.3	0.1	35.4	2.5	52.4	0.2	100.0
5. Negeri Sembilan	6.2	0.4	37.3	2.7	53.1	0.4	100.0
6. Pahang	22.4	0.8	20.8	3.3	52.6	0.1	100.0
7. Pulau Pinang	1.7	0.1	47.3	3.3	46.7	0.8	100.0
8. Perak	13.6	0.6	21.1	2.7	61.8	0.2	100.0
9. Perlis	16.5	0.5	7.7	2.4	71.2	1.7	100.0
10. Selangor	1.1	0.2	28.5	5.8	60.8	3.5	100.0
11. Terengganu	7.5	0.6	35.6	3.2	53.0	0.2	100.0
12. Sabah	13.9	22.0	7.2	4.4	52.1	0.4	100.0
13. Sarawak	10.2	20.9	24.9	4.2	39.3	0.4	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.6	5.1	91.7	0.5	100.0
15. W.P. Labuan	1.5	-	15.8	1.8	80.2	0.7	100.0
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	3.5	96.4	0.1	100.0
17. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	6.1	5.7	23.0	4.3	59.5	1.3	100.0

Jadual A22: KDNK mengikut negeri pada harga semasa, 2023-2025

RM juta			
Negeri	2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Johor	172,034	187,577	202,013
2. Kedah	57,807	60,551	63,581
3. Kelantan	31,493	32,892	34,500
4. Melaka	55,213	57,136	58,498
5. Negeri Sembilan	63,354	66,979	68,957
6. Pahang	75,745	82,861	87,287
7. Pulau Pinang	128,641	137,028	145,315
8. Perak	94,198	100,352	108,042
9. Perlis	7,079	7,346	7,471
10. Selangor	452,494	486,500	521,158
11. Terengganu	37,716	40,047	40,719
12. Sabah	112,502	114,411	117,019
13. Sarawak	180,977	184,413	186,592
14. W.P. Kuala Lumpur	265,079	284,055	300,540
15. W.P. Labuan	8,307	8,772	8,960
16. W.P. Putrajaya	13,685	14,370	15,259
17. Supra	69,002	67,918	59,469
Jumlah KDNK pada harga pembeli	1,825,325	1,933,209	2,025,379

Jadual A23: KDNK per kapita mengikut negeri pada harga semasa, 2023-2025

RM			
Negeri	2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Johor	41,886	44,828	48,052
2. Kedah	26,405	27,311	28,549
3. Kelantan	16,934	17,422	18,093
4. Melaka	53,695	54,587	55,606
5. Negeri Sembilan	51,723	54,039	55,435
6. Pahang	46,097	49,685	52,055
7. Pulau Pinang	72,570	76,107	80,540
8. Perak	37,068	39,057	41,978
9. Perlis	24,156	24,755	25,151
10. Selangor	62,762	66,076	70,345
11. Terengganu	31,169	32,518	32,685
12. Sabah	31,279	30,575	31,167
13. Sarawak	72,323	73,253	73,784
14. W.P. Kuala Lumpur	132,160	137,389	144,827
15. W.P. Labuan	83,898	87,020	88,779
16. W.P. Putrajaya	115,168	119,498	126,431
Malaysia	54,647	56,772	59,186

Jadual A24: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Terengganu, 2023-2025

			RM juta
Jenis aktiviti ekonomi	2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Pertanian	2,830	2,931	3,053
1.1 Tanaman	1,571	1,682	1,738
1.2 Ternakan	464	482	506
1.3 Perhutanan dan pembalakan	355	348	350
1.4 Perikanan	440	419	459
2. Perlombongan dan pengkuarian	208	239	233
3. Pembuatan	14,084	14,628	14,457
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan, prosesan makanan, minuman dan produk tembakau	103	111	122
3.2 Tekstil, pakaian dan produk kulit	56	59	56
3.3 Produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan	171	177	181
3.4 Produk petroleum, kimia, getah dan plastik	13,376	13,893	13,666
3.5 Produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka	280	289	330
3.6 Produk elektrik, elektronik dan optikal	a	a	a
3.7 Peralatan pengangkutan, pembuatan lain dan pembaikan	95	96	99
4. Pembinaan	1,166	1,370	1,290
4.1 Pembinaan bangunan	430	534	542
4.2 Kejuruteraan awam	567	641	574
4.3 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	168	195	174
5. Perkhidmatan	19,933	20,746	21,499
5.1 Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan maklumat & komunikasi	5,977	6,275	6,497
5.2 Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan	4,861	5,034	5,224
5.3 Kewangan dan insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	1,634	1,695	1,724
5.4 Perkhidmatan lain	1,568	1,613	1,663
5.5 Perkhidmatan kerajaan	5,892	6,128	6,391
6. Tambah: Duti import	15	38	64
KDNK pada harga pembeli	38,235	39,951	40,597

Jadual A25: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Terengganu, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan dan peratus sumbangan kepada KDNK

Jenis aktiviti ekonomi	Perubahan peratusan tahunan			Peratus sumbangan kepada KDNK		
	2023	2024 ^e	2025 ^p	2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Pertanian	6.5	3.6	4.2	7.4	7.3	7.5
1.1 Tanaman	0.6	7.1	3.3	4.1	4.2	4.3
1.2 Ternakan	23.4	3.8	5.0	1.2	1.2	1.2
1.3 Perhutanan dan pembalakan	0.2	-1.8	0.6	0.9	0.9	0.9
1.4 Perikanan	20.0	-4.8	9.4	1.2	1.0	1.1
2. Perlombongan dan pengkuarian	5.6	14.6	-2.2	0.5	0.6	0.6
3. Pembuatan	0.2	3.9	-1.2	36.8	36.6	35.6
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan, prosesan makanan, minuman dan produk tembakau	0.0	8.0	9.3	0.3	0.3	0.3
3.2 Tekstil, pakaian dan produk kulit	-0.9	4.7	-5.2	0.1	0.1	0.1
3.3 Produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan	-8.3	3.6	2.5	0.4	0.4	0.4
3.4 Produk petroleum, kimia, getah dan plastik	0.3	3.9	-1.6	35.0	34.8	33.7
3.5 Produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka	-0.2	3.2	14.1	0.7	0.7	0.8
3.6 Produk elektrik, elektronik dan optikal	..	..	..	..	..	..
3.7 Peralatan pengangkutan, pembuatan lain dan pembaikan	3.7	1.0	3.6	0.2	0.2	0.2
4. Pembinaan	1.7	17.5	-5.8	3.0	3.4	3.2
4.1 Pembinaan bangunan	-15.2	24.2	1.5	1.1	1.3	1.3
4.2 Kejuruteraan awam	25.3	13.0	-10.4	1.5	1.6	1.4
4.3 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	-9.9	15.7	-10.6	0.4	0.5	0.4
5. Perkhidmatan	3.2	4.1	3.6	52.1	51.9	53.0
5.1 Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan maklumat & komunikasi	2.4	5.0	3.5	15.6	15.7	16.0
5.2 Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan	3.7	3.6	3.8	12.7	12.6	12.9
5.3 Kewangan dan insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	0.7	3.7	1.7	4.3	4.2	4.2
5.4 Perkhidmatan lain	2.9	2.9	3.1	4.1	4.0	4.1
5.5 Perkhidmatan kerajaan	4.3	4.0	4.3	15.4	15.3	15.7
6. Tambah: Duti import	77.2	159.7	66.6	0.0	0.1	0.2
KDNK pada harga pembeli	2.3	4.5	1.6	100.0	100.0	100.0

JADUAL STATISTIK

Jadual A26: Siri masa anggaran penduduk pertengahan tahun mengikut negeri dan jantina, 2021-2025

('000)

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025 ^P
Jumlah	32,576.3	32,698.1	33,401.8	34,052.1	34,231.7
Johor	4,020.0	4,028.3	4,107.2	4,184.4	4,205.9
Kedah	2,151.7	2,163.1	2,189.3	2,217.1	2,228.0
Kelantan	1,812.3	1,830.6	1,859.8	1,887.9	1,907.7
Melaka	1,004.5	1,008.6	1,028.3	1,046.7	1,052.5
Negeri Sembilan	1,204.2	1,207.9	1,224.9	1,239.5	1,244.6
Pahang	1,601.5	1,614.3	1,643.2	1,667.7	1,678.2
Pulau Pinang	1,740.0	1,740.9	1,772.6	1,800.5	1,803.3
Perak	2,515.8	2,514.4	2,541.2	2,569.4	2,574.9
Perlis	287.6	289.8	293.1	296.8	297.8
Selangor	7,014.7	7,050.3	7,209.7	7,362.7	7,406.8
Terengganu	1,170.6	1,186.6	1,210.0	1,231.5	1,246.9
Sabah	3,412.6	3,414.9	3,596.7	3,742.0	3,759.6
Sarawak	2,465.6	2,473.5	2,502.3	2,517.5	2,529.8
W.P. Kuala Lumpur	1,964.0	1,961.2	2,005.7	2,067.5	2,074.1
W.P. Labuan	96.0	96.9	99.0	100.8	100.9
W.P. Putrajaya	115.2	117.0	118.8	120.3	120.8
Lelaki	17,000.3	17,039.7	17,472.3	17,878.8	17,957.6
Johor	2,138.8	2,138.2	2,192.4	2,245.6	2,254.5
Kedah	1,095.8	1,101.2	1,116.1	1,132.6	1,137.1
Kelantan	909.7	918.5	934.0	949.0	958.8
Melaka	527.4	528.8	541.9	554.1	556.7
Negeri Sembilan	624.2	625.1	635.4	644.1	646.0
Pahang	847.0	853.0	872.9	889.7	894.3
Pulau Pinang	891.4	891.0	908.4	923.8	924.7
Perak	1,309.0	1,304.6	1,323.4	1,343.7	1,345.1
Perlis	143.6	144.6	146.2	147.9	148.3
Selangor	3,710.0	3,724.3	3,830.7	3,933.5	3,953.6
Terengganu	599.1	607.1	620.6	632.8	640.3
Sabah	1,779.5	1,779.1	1,876.9	1,955.0	1,962.9
Sarawak	1,273.6	1,276.1	1,292.0	1,299.2	1,304.4
W.P. Kuala Lumpur	1,045.2	1,040.8	1,072.1	1,116.9	1,119.6
W.P. Labuan	49.3	49.7	50.8	51.7	51.7
W.P. Putrajaya	56.7	57.6	58.6	59.4	59.5
Perempuan	15,576.0	15,658.5	15,929.5	16,173.3	16,274.1
Johor	1,881.1	1,890.0	1,914.8	1,938.7	1,951.4
Kedah	1,055.9	1,061.9	1,073.2	1,084.5	1,090.9
Kelantan	902.6	912.0	925.8	939.0	948.9
Melaka	477.1	479.8	486.4	492.6	495.8
Negeri Sembilan	579.9	582.7	589.5	595.3	598.6
Pahang	754.4	761.2	770.3	778.1	783.9
Pulau Pinang	848.6	849.9	864.2	876.7	878.6
Perak	1,206.8	1,209.9	1,217.9	1,225.7	1,229.8
Perlis	144.0	145.2	146.9	148.8	149.4
Selangor	3,304.7	3,326.0	3,379.0	3,429.2	3,453.2
Terengganu	571.5	579.5	589.5	598.8	606.6
Sabah	1,633.1	1,635.9	1,719.9	1,786.9	1,796.7
Sarawak	1,192.0	1,197.4	1,210.4	1,218.3	1,225.4
W.P. Kuala Lumpur	918.8	920.3	933.6	950.6	954.5
W.P. Labuan	46.7	47.2	48.2	49.1	49.2
W.P. Putrajaya	58.5	59.4	60.2	60.8	61.2

1. Data 2021-2025 menggunakan anggaran Penduduk Pertengahan Tahun berasaskan Banci Penduduk dan Perumahan 2020

Jadual A27: Ringkasan perangkaan penting mengikut negeri, 2024

Indikator	Kelahiran hidup	Kadar kelahiran kasar ¹	Kematian	Kadar kematian kasar ¹	Pertambahan semula jadi	Kadar pertambahan semula jadi kasar ¹	Kelahiran mati	Kadar kelahiran mati ²	Kematian perinatal	Kadar mortaliti perinatal ²
Malaysia	414,918	12.2	198,992	5.8	215,926	6.3	1,893	4.5	3,293	7.9
Johor	51,011	12.2	25,031	6.0	25,980	6.2	204	4.0	363	7.1
Kedah	30,622	13.8	16,815	7.6	13,807	6.2	135	4.4	254	8.3
Kelantan	31,861	16.9	11,662	6.2	20,199	10.7	137	4.3	232	7.3
Melaka	12,544	12.0	6,286	6.0	6,258	6.0	54	4.3	104	8.3
Negeri Sembilan	14,718	11.9	8,686	7.0	6,032	4.9	69	4.7	130	8.8
Pahang	21,505	12.9	10,516	6.3	10,989	6.6	123	5.7	194	9.0
Pulau Pinang	18,174	10.1	12,728	7.1	5,446	3.0	83	4.5	130	7.1
Perak	27,616	10.7	20,948	8.2	6,668	2.6	134	4.8	241	8.7
Perlis	3,569	12.0	2,238	7.5	1,331	4.5	14	3.9	31	8.7
Selangor	83,174	11.3	33,102	4.5	50,072	6.8	383	4.6	628	7.5
Terengganu	23,712	19.3	7,668	6.2	16,044	13.0	109	4.6	196	8.2
Sabah	42,068	11.2	16,472	4.4	25,596	6.8	213	5.0	383	9.1
Sarawak	30,257	12.0	16,443	6.5	13,814	5.5	137	4.5	246	8.1
W.P. Kuala Lumpur	21,229	10.3	9,704	4.7	11,525	5.6	80	3.8	126	5.9
W.P. Labuan	1,310	13.0	391	3.9	919	9.1	6	4.6	18	13.7
W.P. Putrajaya	1,548	12.9	302	2.5	1,246	10.4	12	7.7	17	10.9

¹Kadar adalah bagi setiap 1,000 penduduk

²Kadar adalah bagi setiap 1,000 kelahiran

Jadual A27: Ringkasan perangkaan penting mengikut negeri, 2024 (samb.)

Indikator	Kematian neonatal	Kadar mortaliti neonatal ³	Kematian bayi	Kadar mortaliti bayi ³	Kematian kanak-kanak	Kadar mortaliti kanak-kanak ⁴	Kematian kurang daripada 5 tahun	Kadar mortaliti kurang daripada 5 tahun ³	Kematian ibu bersalin	Nisbah mortaliti ibu bersalin ⁵	Kadar kesuburan jumlah ⁶
Malaysia	1,863	4.5	2,974	7.2	628	0.3	3,602	8.7	101	24.3	1.6
Johor	219	4.3	360	7.1	74	0.4	434	8.5	17	33.3	1.6
Kedah	151	4.9	225	7.3	44	0.3	269	8.8	5	16.3	1.8
Kelantan	131	4.1	202	6.3	54	0.4	256	8.0	7	22.0	2.3
Melaka	74	5.9	103	8.2	18	0.3	121	9.6	1	8.0	1.5
Negeri Sembilan	90	6.1	138	9.4	21	0.3	159	10.8	5	34.0	1.5
Pahang	89	4.1	138	6.4	35	0.4	173	8.0	2	9.3	1.9
Pulau Pinang	67	3.7	111	6.1	19	0.2	130	7.2	3	16.5	1.2
Perak	139	5.0	210	7.6	38	0.3	248	9.0	10	36.2	1.5
Perlis	23	6.4	31	8.7	5	0.3	36	10.1	-	-	1.5
Selangor	326	3.9	519	6.2	109	0.3	628	7.6	22	26.5	1.5
Terengganu	113	4.8	170	7.2	32	0.3	202	8.5	5	21.1	2.6
Sabah	224	5.3	405	9.6	104	0.4	509	12.1	12	28.5	1.3
Sarawak	134	4.4	221	7.3	42	0.3	263	8.7	5	16.5	1.5
W.P. Kuala Lumpur	62	2.9	104	4.9	26	0.3	130	6.1	6	28.3	1.3
W.P. Labuan	15	11.5	21	16.0	2	0.3	23	17.6	-	-	1.5
W.P. Putrajaya	6	3.9	16	10.3	5	0.6	21	13.6	1	64.6	1.8

³Kadar adalah bagi setiap 1,000 kelahiran hidup

⁵Nisbah adalah bagi setiap 100,000 kelahiran hidup

⁴Kadar adalah bagi setiap 1,000 penduduk berumur 1-4 tahun

⁶Kadar adalah bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun

Jadual A28: Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina dan negeri, 2021-2025

Negeri	2021	2022	2023	2024 ^p	2025 ^e
Lelaki					
Malaysia	71.8	71.5	71.7	72.7	73.1
Johor	71.5	71.4	71.6	72.4	72.7
Kedah	69.6	69.0	69.1	70.0	70.2
Kelantan	69.0	68.9	69.3	70.3	71.0
Melaka	70.8	70.5	70.6	71.4	72.0
Negeri Sembilan	70.7	70.3	70.3	71.0	71.5
Pahang	70.4	70.0	69.9	70.5	71.2
Pulau Pinang	71.3	71.1	71.3	72.1	72.6
Perak	70.6	70.2	70.1	70.7	71.0
Perlis	69.6	69.3	69.5	70.4	70.6
Selangor	74.4	74.2	74.4	75.7	76.0
Terengganu	68.9	68.7	68.8	69.7	70.3
Sabah	71.7	71.3	71.9	72.9	73.3
Sarawak	72.1	71.9	72.1	72.7	72.9
W.P. Kuala Lumpur	72.8	72.9	73.3	74.7	74.9
W.P. Labuan	72.9	72.7	73.9	74.1	73.5
W.P. Putrajaya	71.6	71.7	71.4	72.6	73.2
Perempuan					
Malaysia	76.5	76.4	76.6	77.6	77.9
Johor	76.2	76.0	76.2	77.0	77.3
Kedah	75.0	74.7	74.6	75.7	75.7
Kelantan	74.3	74.1	74.6	75.8	76.4
Melaka	75.6	75.6	75.9	76.7	77.4
Negeri Sembilan	75.9	75.9	75.9	76.5	76.7
Pahang	75.4	75.2	75.1	75.7	76.3
Pulau Pinang	76.3	76.2	76.5	77.4	78.0
Perak	76.4	76.3	76.2	76.8	77.1
Perlis	75.4	75.4	75.5	75.9	76.2
Selangor	78.7	78.6	78.8	80.1	80.3
Terengganu	73.9	73.7	73.6	74.7	75.0
Sabah	75.5	75.2	75.9	77.1	77.7
Sarawak	77.2	77.1	77.2	77.8	78.2
W.P. Kuala Lumpur	77.8	77.8	77.9	79.0	79.2
W.P. Labuan	76.2	76.4	77.8	78.8	79.5
W.P. Putrajaya	77.6	76.7	76.1	75.5	75.9

p: Permulaan

e: Anggaran

Jadual A29: Indeks Harga Pengguna mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
	2010=100				
Malaysia	123.1	127.2	130.4	132.8	134.6
Johor	126.3	130.6	133.8	136.1	138.8
Kedah	120.4	123.5	125.6	127.2	128.2
Kelantan	122.5	125.9	128.0	129.3	129.7
Melaka	120.9	124.2	127.2	128.9	130.8
Negeri Sembilan	123.6	127.0	129.5	131.1	133.3
Pahang	121.1	124.7	128.0	131.1	132.7
Pulau Pinang	124.9	128.9	131.8	135.7	137.3
Perak	119.1	123.0	126.4	127.7	128.8
Perlis	116.5	120.2	122.8	124.9	126.1
Selangor	126.8	132.1	135.9	138.8	141.2
Terengganu	119.5	123.2	125.4	127.3	128.9
Sabah	114.6	118.0	120.8	122.3	123.7
Sarawak	117.1	120.8	124.5	127.5	128.7
W.P. Kuala Lumpur	124.7	128.5	131.2	133.0	134.7
W.P. Labuan	117.8	120.6	122.5	123.3	124.3
W.P. Putrajaya	124.7	133.8	138.3	140.3	141.3

Jadual A30: Inflasi tahunan mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
	2010=100				
Malaysia	2.5	3.3	2.5	1.8	1.4
Johor	2.4	3.4	2.5	1.7	2.0
Kedah	2.6	2.6	1.7	1.3	0.8
Kelantan	3.1	2.8	1.7	1.0	0.3
Melaka	2.4	2.7	2.4	1.3	1.5
Negeri Sembilan	2.6	2.8	2.0	1.2	1.7
Pahang	3.0	3.0	2.6	2.4	1.2
Pulau Pinang	2.1	3.2	2.2	3.0	1.2
Perak	2.7	3.3	2.8	1.0	0.9
Perlis	2.9	3.2	2.2	1.7	1.0
Selangor	2.7	4.2	2.9	2.1	1.7
Terengganu	3.4	3.1	1.8	1.5	1.3
Sabah	1.6	3.0	2.4	1.2	1.1
Sarawak	2.1	3.2	3.1	2.4	0.9
W.P. Kuala Lumpur	2.0	3.0	2.1	1.4	1.3
W.P. Labuan	1.6	2.4	1.6	0.7	0.8
W.P. Putrajaya	3.9	7.3	3.4	1.4	0.7

Jadual A31: Indeks Harga Pengguna, Terengganu, 2021-2025

Kumpulan utama	2021	2022	2023	2024	2025
	2010=100				
Jumlah	119.5	123.2	125.4	127.3	128.9
Makanan & minuman	130.5	136.9	141.8	144.4	147.8
Minuman alkohol & tembakau	183.2	183.8	184.2	184.6	185.5
Pakaian & kasut	92.9	93.5	94.1	94.3	94.8
Perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain	113.5	114.9	115.2	117.7	118.9
Hiasan, perkakasan & penyelenggaraan isi rumah	112.5	115.5	117.6	118.4	118.8
Kesihatan	124.2	125.5	126.7	127.5	128.3
Pengangkutan	112.8	117.1	117.9	118.8	119.1
Maklumat & komunikasi	97.5	97.4	95.1	93.7	90.1
Rekreasi, sukan & kebudayaan	108.1	109.6	110.5	110.8	111.9
Pendidikan	128.1	128.9	129.3	132.7	128.4
Restoran & perkhidmatan penginapan	121.4	126.1	130.8	134.5	139.6
Insurans & perkhidmatan kewangan	122.2	122.2	122.2	122.2	123.4
Penjagaan diri, perlindungan sosial & pelbagai barangan & perkhidmatan	123.8	126.6	130.5	134.9	139.8

Jadual A32: Inflasi tahunan, Terengganu, 2021-2025

Kumpulan utama	2021	2022	2023	2024	2025
	2010=100				
Jumlah	3.4	3.1	1.8	1.5	1.3
Makanan & minuman	2.2	4.9	3.6	1.8	2.4
Minuman alkohol & tembakau	0.2	0.3	0.2	0.2	0.5
Pakaian & kasut	-0.4	0.6	0.6	0.2	0.5
Perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain	2.1	1.2	0.3	2.2	1.0
Hiasan, perkakasan & penyelenggaraan isi rumah	1.6	2.7	1.8	0.7	0.3
Kesihatan	0.6	1.0	1.0	0.6	0.6
Pengangkutan	14.8	3.8	0.7	0.8	0.3
Maklumat & komunikasi	-0.1	-0.1	-2.4	-1.5	-3.8
Rekreasi, sukan & kebudayaan	0.6	1.4	0.8	0.3	1.0
Pendidikan	1.2	0.6	0.3	2.6	-3.2
Restoran & perkhidmatan penginapan	1.8	3.9	3.7	2.8	3.8
Insurans & perkhidmatan kewangan	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0
Penjagaan diri, perlindungan sosial & pelbagai barangan & perkhidmatan	1.3	2.3	3.1	3.4	3.6

Jadual A33: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut negeri dan strata, 2024

RM

Negeri	Isi Rumah		
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
Johor	4,755	4,952	3,999
Kedah	3,853	3,995	3,563
Kelantan	4,254	4,806	3,795
Melaka	5,392	5,533	3,845
Negeri Sembilan	4,084	4,483	3,086
Pahang	4,048	4,533	3,449
Pulau Pinang	4,804	4,882	3,820
Perak	3,797	3,976	3,286
Perlis	3,895	3,994	3,767
Selangor	6,010	6,089	4,202
Terengganu	4,776	5,089	4,220
Sabah	4,511	4,806	4,064
Sarawak	4,275	4,833	3,444
W.P. Kuala Lumpur	5,639	5,639	n.a.
W.P. Labuan	5,475	5,557	4,503
W.P. Putrajaya	5,377	5,377	n.a.
Malaysia	4,846	5,169	3,712

Jadual A34: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut daerah pentadbiran dan strata, Terengganu, 2024

RM

Daerah pentadbiran	Isi Rumah		
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
Terengganu	4,776	5,089	4,220
Besut	4,122	4,486	3,873
Dungun	4,542	4,765	3,973
Kemaman	4,479	4,684	4,089
Kuala Terengganu	5,855	5,971	4,386
Marang	4,573	4,456	4,716
Hulu Terengganu	4,543	3,815	4,717
Sefiu	3,994	n.a.	3,994
Kuala Nerus	5,253	5,248	5,320

Jadual A35: Purata Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) bulanan dan purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut negeri dan strata, 2024

Negeri	Isi Rumah						RM
	Purata PGK			Purata PAKW			
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	
Johor	2,627	2,665	2,481	4,755	4,952	3,999	
Kedah	2,271	2,303	2,206	3,853	3,995	3,563	
Kelantan	2,297	2,415	2,199	4,254	4,806	3,795	
Melaka	2,670	2,721	2,122	5,392	5,533	3,845	
Negeri Sembilan	2,402	2,617	1,876	4,084	4,483	3,086	
Pahang	2,480	2,675	2,235	4,048	4,533	3,449	
Pulau Pinang	2,250	2,258	2,136	4,804	4,882	3,820	
Perak	2,297	2,332	2,199	3,797	3,976	3,286	
Perlis	2,140	2,199	2,069	3,895	3,994	3,767	
Selangor	2,830	2,848	2,421	6,010	6,089	4,202	
Terengganu	2,751	2,799	2,662	4,776	5,089	4,220	
Sabah	2,742	2,706	2,795	4,511	4,806	4,064	
Sarawak	2,618	2,860	2,263	4,275	4,833	3,444	
W.P. Kuala Lumpur	2,816	2,816	n.a.	5,639	5,639	n.a.	
W.P. Labuan	2,576	2,606	2,196	5,475	5,557	4,503	
W.P. Putrajaya	2,450	2,450	n.a.	5,377	5,377	n.a.	
Malaysia	2,589	2,660	2,342	4,846	5,169	3,712	

Jadual A36: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) makanan dan bukan makanan bulanan isi rumah mengikut negeri, 2024

RM

Negeri	Isi Rumah		
	Jumlah	Makanan	Bukan Makanan
Johor	4,755	1,798	2,957
Kedah	3,853	1,550	2,303
Kelantan	4,254	1,640	2,615
Melaka	5,392	1,855	3,537
Negeri Sembilan	4,084	1,583	2,501
Pahang	4,048	1,682	2,366
Pulau Pinang	4,804	1,558	3,246
Perak	3,797	1,459	2,338
Perlis	3,895	1,532	2,363
Selangor	6,010	1,945	4,064
Terengganu	4,776	1,878	2,898
Sabah	4,511	1,781	2,730
Sarawak	4,275	1,837	2,438
W.P. Kuala Lumpur	5,639	1,529	4,110
W.P. Labuan	5,475	1,699	3,776
W.P. Putrajaya	5,377	1,799	3,577
Malaysia	4,846	1,737	3,110

Jadual A37: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut saiz isi rumah, negeri dan strata, 2024

RM

Negeri	Jumlah					
	Saiz Isi Rumah (Orang)					
	Satu	Dua	Tiga	Empat	Lima	Enam dan lebih
Johor	1,792	2,958	4,193	5,449	6,599	8,179
Kedah	1,308	2,349	3,381	4,302	5,273	6,781
Kelantan	1,241	2,322	3,385	4,436	5,233	7,433
Melaka	1,785	3,217	4,538	5,904	7,122	9,344
Negeri Sembilan	1,403	2,556	3,727	4,708	5,838	7,445
Pahang	1,340	2,448	3,463	4,501	5,607	7,329
Pulau Pinang	1,947	3,386	4,659	5,899	6,997	8,814
Perak	1,377	2,534	3,619	4,634	5,586	6,955
Perlis	1,316	2,351	3,374	4,332	5,247	7,141
Selangor	2,126	3,657	5,143	6,491	7,696	9,865
Terengganu	1,316	2,408	3,412	4,403	5,302	7,100
Sabah	1,345	2,356	3,314	4,222	5,054	6,655
Sarawak	1,242	2,380	3,487	4,575	5,566	7,626
W.P. Kuala Lumpur	2,311	4,001	5,564	7,110	8,629	10,562
W.P. Labuan	1,666	3,018	4,334	5,525	6,839	9,519
W.P. Putrajaya	1,921	3,386	4,721	6,020	7,326	9,191
Malaysia	1,659	2,970	4,293	5,497	6,375	8,002

Jadual A37: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut saiz isi rumah, negeri dan strata, 2024 (samb.)

Negeri	Bandar					
	Saiz Isi Rumah (Orang)					
	Satu	Dua	Tiga	Empat	Lima	Enam dan lebih
Johor	1,899	3,170	4,459	5,776	7,004	8,790
Kedah	1,400	2,528	3,606	4,606	5,631	7,197
Kelantan	1,530	2,740	4,045	5,232	6,294	8,974
Melaka	1,861	3,316	4,646	6,015	7,325	9,605
Negeri Sembilan	1,511	2,723	3,940	4,988	6,146	7,878
Pahang	1,470	2,661	3,786	4,887	6,107	7,878
Pulau Pinang	1,978	3,454	4,760	6,012	7,224	9,157
Perak	1,489	2,704	3,857	4,975	5,937	7,461
Perlis	1,278	2,288	3,253	4,170	5,105	6,753
Selangor	2,166	3,729	5,221	6,569	7,831	10,039
Terengganu	1,368	2,538	3,566	4,584	5,539	7,385
Sabah	1,547	2,650	3,693	4,682	5,635	7,341
Sarawak	1,554	2,814	3,961	5,223	6,360	8,673
W.P. Kuala Lumpur	2,311	4,001	5,564	7,110	8,629	10,562
W.P. Labuan	1,686	3,076	4,394	5,670	6,942	9,804
W.P. Putrajaya	1,921	3,386	4,721	6,020	7,326	9,191
Malaysia	1,840	3,229	4,609	5,892	6,900	8,757

Jadual A37: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut saiz isi rumah, negeri dan strata, 2024 (samb.)

Negeri	Luar Bandar					
	Saiz Isi Rumah (Orang)					
	Satu	Dua	Tiga	Empat	Lima	Enam dan lebih
Johor	1,217	2,183	3,149	4,097	4,998	6,429
Kedah	1,067	1,965	2,856	3,694	4,584	6,131
Kelantan	1,055	1,959	2,825	3,634	4,480	6,119
Melaka	1,230	2,250	3,238	4,131	5,101	6,633
Negeri Sembilan	1,192	2,171	3,110	4,016	4,888	6,434
Pahang	1,202	2,161	3,113	4,024	4,927	6,620
Pulau Pinang	1,282	2,401	3,361	4,290	5,007	6,659
Perak	1,083	1,977	2,849	3,705	4,544	5,983
Perlis	1,356	2,455	3,523	4,532	5,518	7,488
Selangor	1,187	2,214	3,179	4,177	5,110	6,655
Terengganu	1,223	2,170	3,071	4,059	4,911	6,670
Sabah	979	1,821	2,636	3,397	4,212	5,975
Sarawak	975	1,791	2,654	3,447	4,217	5,955
W.P. Kuala Lumpur	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
W.P. Labuan	1,217	2,268	3,274	4,172	5,119	7,284
W.P. Putrajaya	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Malaysia	1,088	2,026	2,942	3,807	4,654	6,244

Jadual A38: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah per kapita mengikut negeri dan strata, 2024

Negeri	Per kapita			RM
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	
Johor	1,406	1,501	1,044	
Kedah	1,112	1,195	942	
Kelantan	1,115	1,334	934	
Melaka	1,510	1,550	1,075	
Negeri Sembilan	1,231	1,304	1,047	
Pahang	1,170	1,274	1,041	
Pulau Pinang	1,592	1,631	1,100	
Perak	1,204	1,291	956	
Perlis	1,117	1,080	1,165	
Selangor	1,682	1,710	1,056	
Terengganu	1,099	1,154	1,002	
Sabah	1,072	1,212	861	
Sarawak	1,151	1,332	882	
W.P. Kuala Lumpur	1,907	1,907	n.a.	
W.P. Labuan	1,418	1,448	1,051	
W.P. Putrajaya	1,565	1,565	n.a.	
Malaysia	1,393	1,514	968	

Jadual A39: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) makanan bulanan isi rumah per kapita mengikut negeri dan strata, 2024

Negeri	Per kapita			RM
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	
Johor	505	515	470	
Kedah	438	441	431	
Kelantan	400	408	394	
Melaka	496	499	471	
Negeri Sembilan	458	460	452	
Pahang	485	502	463	
Pulau Pinang	466	469	430	
Perak	438	446	414	
Perlis	418	418	418	
Selangor	527	528	515	
Terengganu	424	430	413	
Sabah	403	408	397	
Sarawak	485	507	453	
W.P. Kuala Lumpur	476	476	n.a.	
W.P. Labuan	439	434	490	
W.P. Putrajaya	497	497	n.a.	
Malaysia	475	486	435	

Jadual A40: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bukan makanan bulanan isi rumah per kapita mengikut negeri dan strata, 2024

RM

Negeri	Per kapita		
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
Johor	901	986	574
Kedah	674	754	511
Kelantan	715	926	540
Melaka	1,014	1,051	604
Negeri Sembilan	773	844	595
Pahang	685	772	578
Pulau Pinang	1,126	1,162	670
Perak	766	845	542
Perlis	699	662	747
Selangor	1,155	1,182	541
Terengganu	675	724	589
Sabah	669	804	464
Sarawak	666	825	429
W.P. Kuala Lumpur	1,431	1,431	n.a.
W.P. Labuan	979	1,014	561
W.P. Putrajaya	1,068	1,068	n.a.
Malaysia	918	1,028	533

Jadual A41: Indeks Kos Sara Hidup dan kadar pertumbuhan tahunan mengikut negeri, 2024

Negeri	Indeks Kos Sara Hidup	Kadar pertumbuhan tahunan (%)
Johor	105.5	2.0
Kedah	104.6	1.9
Kelantan	103.9	1.7
Melaka	105.5	2.2
Negeri Sembilan	105.0	2.1
Pahang	105.5	2.4
Pulau Pinang	105.3	2.3
Perak	104.3	1.2
Perlis	105.7	1.8
Selangor	105.4	2.1
Terengganu	105.0	1.9
Sabah	104.5	1.9
Sarawak	105.3	2.2
W.P. Kuala Lumpur	106.4	3.1
W.P. Labuan	104.9	1.6
W.P. Putrajaya	106.3	1.7
Malaysia	105.0	1.9

Jadual A42: Indeks Kos Sara Hidup dan kadar pertumbuhan tahunan mengikut daerah pentadbiran, Terengganu, 2024

Daerah Pentadbiran	Indeks Kos Sara Hidup	Kadar pertumbuhan tahunan (%)
Terengganu	105.0	1.9
Besut	104.8	1.1
Dungun	104.9	1.4
Kemaman	105.0	1.9
Kuala Terengganu	106.2	1.8
Marang	104.5	1.6
Hulu Terengganu	104.2	1.4
Setiu	104.1	1.3
Kuala Nerus	106.0	1.7

Jadual A43: Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut negeri, 2022 dan 2024

Negeri	Bilangan isi rumah ('000)		Penengah			Purata		
			RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun
			2022	2024		2022	2024	
Malaysia	7,909.2	8,212.7	6,338	7,017	5.1	8,479	9,155	3.8
Johor	999.4	1,038.0	6,879	7,712	5.7	8,517	9,484	5.4
Kedah	534.2	552.1	4,402	4,895	5.3	5,550	5,793	2.1
Kelantan	357.8	366.8	3,614	4,083	6.1	4,885	5,265	3.7
Melaka	262.0	274.7	6,210	6,891	5.2	8,057	8,686	3.8
Negeri Sembilan	309.3	322.8	5,226	5,591	3.4	6,788	7,305	3.7
Pahang	382.6	396.5	4,753	4,975	2.3	5,777	6,066	2.4
Pulau Pinang	478.3	491.8	6,502	7,386	6.4	8,267	9,152	5.1
Perak	649.9	660.8	4,494	4,687	2.1	5,779	6,173	3.3
Perlis	75.8	80.1	4,713	4,950	2.5	5,664	5,996	2.9
Selangor	1,774.8	1,857.5	9,983	10,726	3.6	12,233	13,296	4.2
Terengganu	281.4	294.8	5,878	6,627	6.0	7,248	7,627	2.6
Sabah	601.3	634.5	4,577	4,890	3.3	6,171	6,498	2.6
Sarawak	596.8	612.3	4,978	5,504	5.0	6,457	6,947	3.7
W.P. Kuala Lumpur	553.0	574.5	10,234	10,802	2.7	13,325	13,985	2.4
W.P. Labuan	21.6	22.7	6,904	7,383	3.4	8,250	8,555	1.8
W.P. Putrajaya	30.9	32.9	10,056	10,769	3.4	13,473	13,846	1.4

Jadual A44: Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah dan purata kumpulan isi rumah mengikut negeri, 2024 RM

Negeri	Penengah			Purata		
	D1 - D4	D5 - D8	D9 - D10	D1 - D4	D5 - D8	D9 - D10
Malaysia	3,815	8,599	16,517	3,814	8,744	20,662
Johor	4,569	8,990	16,734	4,465	9,338	19,830
Kedah	2,890	5,674	10,631	2,776	5,776	11,871
Kelantan	2,541	4,760	9,885	2,492	4,907	11,532
Melaka	4,299	8,099	15,319	4,305	8,314	18,208
Negeri Sembilan	3,315	6,598	13,669	3,277	6,827	16,339
Pahang	3,258	5,552	10,801	3,205	5,684	12,563
Pulau Pinang	4,232	8,682	16,471	4,151	8,914	19,642
Perak	2,890	5,606	11,432	2,833	5,717	13,781
Perlis	3,026	5,660	10,730	2,957	5,845	12,401
Selangor	7,375	11,895	21,617	7,012	12,209	28,048
Terengganu	4,131	7,354	13,343	4,118	7,533	14,840
Sabah	2,788	5,697	12,724	2,769	6,019	14,922
Sarawak	3,168	6,526	13,159	3,142	6,719	15,012
W.P. Kuala Lumpur	6,753	12,286	24,201	6,528	12,654	31,589
W.P. Labuan	4,418	8,037	14,758	4,224	8,641	17,135
W.P. Putrajaya	6,822	13,852	24,794	6,864	14,049	27,467

Mengikut had pendapatan kasar kumpulan isi rumah bagi negeri masing-masing

Jadual A45: Agihan pendapatan kasar mengikut kumpulan isi rumah dan negeri, 2024 (%)

Negeri	Jumlah	D1 - D4	D5 - D8	D9 - D10
Malaysia	100.0	16.7	38.2	45.1
Johor	100.0	18.8	39.4	41.8
Kedah	100.0	19.2	39.9	40.9
Kelantan	100.0	18.9	37.3	43.8
Melaka	100.0	19.8	38.3	41.9
Negeri Sembilan	100.0	17.9	37.4	44.6
Pahang	100.0	21.1	37.5	41.4
Pulau Pinang	100.0	18.2	38.9	42.9
Perak	100.0	18.4	37.1	44.6
Perlis	100.0	19.7	39.0	41.3
Selangor	100.0	21.1	36.7	42.2
Terengganu	100.0	21.6	39.5	38.9
Sabah	100.0	17.1	37.1	45.9
Sarawak	100.0	18.1	38.7	43.2
W.P. Kuala Lumpur	100.0	18.7	36.2	45.1
W.P. Labuan	100.0	19.9	40.3	39.9
W.P. Putrajaya	100.0	19.9	40.5	39.6

Mengikut had pendapatan kumpulan isi rumah bagi negeri masing-masing

Jadual A46: Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut strata, kumpulan etnik ketua isi rumah dan daerah pentadbiran, Terengganu, 2022 dan 2024

Daerah pentadbiran	Penengah			Purata		
	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun
	2022	2024	2022-2024 (%)	2022	2024	2022-2024 (%)
Terengganu	5,878	6,627	6.0	7,248	7,627	2.6
Bandar	6,278	6,963	5.2	7,939	8,112	1.1
Luar bandar	5,092	6,116	9.2	5,980	6,766	6.2
Kumpulan etnik						
Bumiputera	5,860	6,565	5.7	7,175	7,540	2.5
Cina	7,970	8,988	6.0	9,745	10,699	4.7
India	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Daerah pentadbiran						
Besut	4,743	5,820	10.2	6,285	6,747	3.5
Dungun	6,356	7,156	5.9	7,902	8,055	1.0
Kemaman	6,425	7,709	9.1	8,381	8,973	3.4
Kuala Terengganu	5,872	6,615	6.0	7,109	7,279	1.2
Marang	5,291	6,246	8.3	6,357	6,807	3.4
Hulu Terengganu	5,090	6,134	9.3	5,821	6,360	4.4
Setiu	5,211	6,125	8.1	6,030	6,359	2.7
Kuala Nerus	6,800	7,304	3.6	7,983	8,385	2.5

n.s.: Berdasarkan sampel yang terpilih, analisis terperinci tidak signifikan untuk diterbitkan

Kumpulan etnik merujuk kepada etnik ketua isi rumah

Jadual A47: Peratusan isi rumah mengikut kumpulan isi rumah, strata dan daerah pentadbiran, Terengganu, 2022 dan 2024

(%)						
Daerah pentadbiran	2022			2024		
	D1 - D4	D5 - D8	D9 - D10	D1 - D4	D5 - D8	D9 - D10
Bilangan isi rumah ('000)	112.6	112.5	56.3	118.0	117.8	59.0
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Bandar	55.2	67.8	77.8	57.5	65.5	73.9
Luar bandar	44.8	32.2	22.2	42.5	34.5	26.1
Daerah pentadbiran						
Besut	18.7	9.5	10.5	17.7	12.6	8.6
Dungun	10.5	16.3	15.7	11.2	15.5	16.9
Kemaman	18.5	18.4	24.0	17.9	16.8	32.8
Kuala Terengganu	19.7	21.4	19.9	18.5	22.6	14.1
Marang	12.2	9.6	8.0	12.3	9.0	10.7
Hulu Terengganu	7.8	5.3	4.4	7.2	6.5	3.3
Setiu	6.0	4.6	3.4	5.6	5.5	2.5
Kuala Nerus	6.6	15.0	14.1	9.7	11.6	11.2

Mengikut had pendapatan kasar kumpulan isi rumah, Terengganu 2022

D1 - D4: < RM5,150
D5 - D8: RM5,150 - RM9,229
D9 - D10: ≥ RM9,230

Mengikut had pendapatan kasar kumpulan isi rumah, Terengganu 2024

D1 - D4: < RM5,880
D5 - D8: RM5,880 - RM9,789
D9 - D10: ≥ RM9,790

Jadual A48: Peratusan isi rumah dan agihan pendapatan kasar mengikut strata dan daerah pentadbiran, Terengganu, 2022 dan 2024

(%)

Daerah pentadbiran	2022		2024	
	Isi rumah	Agihan pendapatan	Isi rumah	Agihan pendapatan
Bilangan isi rumah ('000)	281.4		294.8	
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0
Bandar	64.7	70.9	64.0	68.0
Luar bandar	35.3	29.1	36.0	32.0
Daerah pentadbiran				
Besut	13.4	11.6	13.8	12.2
Dungun	13.8	15.1	14.1	14.8
Kemaman	19.6	22.6	20.4	24.0
Kuala Terengganu	20.4	20.0	19.2	18.3
Marang	10.3	9.1	10.6	9.5
Hulu Terengganu	6.1	4.9	6.1	5.1
Setiu	4.9	4.1	4.9	4.1
Kuala Nerus	11.5	12.6	10.8	11.8

Jadual A49: Pekali Gini bagi pendapatan isi rumah kasar bulanan mengikut daerah pentadbiran, Terengganu, 2022 dan 2024

Daerah pentadbiran	Pekali Gini	
	2022	2024
Terengganu	0.326	0.299
Besut	0.330	0.311
Dungun	0.308	0.308
Kemaman	0.378	0.319
Kuala Terengganu	0.300	0.267
Marang	0.325	0.281
Hulu Terengganu	0.293	0.255
Setiu	0.275	0.214
Kuala Nerus	0.273	0.282

Jadual A50: Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut negeri, 2022 dan 2024

Negeri	Penengah			Purata		
	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun
	2022	2024		2022	2024	
Malaysia	4,282	4,758	5.3	5,150	5,566	3.9
Johor	4,636	5,280	6.5	5,342	5,927	5.2
Kedah	3,298	3,495	2.9	3,765	4,028	3.4
Kelantan	3,048	3,408	5.6	3,505	3,825	4.4
Melaka	4,861	5,148	2.9	5,707	6,212	4.2
Negeri Sembilan	3,869	4,431	6.8	4,678	5,115	4.5
Pahang	3,513	3,732	3.0	4,107	4,368	3.1
Pulau Pinang	4,481	4,860	4.1	5,322	5,850	4.7
Perak	3,341	3,602	3.8	3,903	4,232	4.0
Perlis	3,355	3,468	1.7	3,834	4,084	3.2
Selangor	5,747	6,251	4.2	6,770	7,266	3.5
Terengganu	4,216	4,758	6.0	4,796	5,219	4.2
Sabah	2,770	2,946	3.1	3,342	3,547	3.0
Sarawak	3,379	3,753	5.3	3,915	4,281	4.5
W.P. Kuala Lumpur	6,232	6,789	4.3	7,823	8,178	2.2
W.P. Labuan	3,822	3,890	0.9	4,176	4,497	3.7
W.P. Putrajaya	6,644	7,885	8.6	8,897	9,186	1.6

Jadual A51: Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan mengikut negeri, 2024

Kumpulan perbelanjaan	Jumlah		Johor		Kedah		Kelantan	
	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)
01 Makanan dan minuman	876	15.7	975	16.5	795	19.7	842	22.0
Beras	47	0.8	46	0.8	43	1.1	48	1.3
Roti dan bijirin lain	84	1.5	67	1.1	64	1.6	70	1.8
Daging	126	2.3	125	2.1	110	2.7	137	3.6
Ikan dan makanan laut	193	3.5	275	4.6	194	4.8	194	5.1
Susu, keju dan telur	61	1.1	65	1.1	54	1.3	54	1.4
Minyak dan lemak	33	0.6	39	0.7	28	0.7	26	0.7
Buah-buahan	69	1.2	69	1.2	48	1.2	64	1.7
Sayur-sayuran	89	1.6	102	1.7	97	2.4	78	2.0
Gula, jem, madu, coklat dan manisan	25	0.4	27	0.5	22	0.6	32	0.8
Keluaran makanan t.t.t.l.	107	1.9	120	2.0	103	2.6	101	2.6
Kopi, teh, koko dan minuman bukan alkohol	42	0.8	40	0.7	30	0.8	39	1.0
02 Minuman alkohol dan tembakau	92	1.7	123	2.1	64	1.6	64	1.7
03 Pakaian dan kasut	151	2.7	157	2.6	177	4.4	111	2.9
04 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	1,307	23.5	1,328	22.4	789	19.6	723	19.0
05 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	259	4.7	241	4.1	170	4.2	144	3.8
06 Kesihatan	147	2.6	212	3.6	106	2.6	63	1.6
07 Pengangkutan	611	11.0	735	12.4	539	13.4	495	12.9
08 Maklumat dan komunikasi	347	6.2	331	5.6	242	6.0	214	5.6
09 Rekreasi, sukan dan kebudayaan	179	3.2	203	3.4	91	2.3	63	1.6
10 Perkhidmatan pendidikan	77	1.4	79	1.3	61	1.5	39	1.0
11 Restoran dan perkhidmatan penginapan	948	17.0	938	15.8	628	15.6	746	19.5
Perbelanjaan makanan di luar rumah	746	13.4	712	12.0	525	13.0	646	16.9
Perbelanjaan minuman di luar rumah	157	2.8	183	3.1	81	2.0	87	2.3
Perkhidmatan penginapan dan lain-lain	45	0.8	43	0.7	22	0.5	14	0.4
12 Insurans dan perkhidmatan kewangan	259	4.7	271	4.6	142	3.5	84	2.2
13 Penjagaan diri, perlindungan sosial dan pelbagai barangan dan perkhidmatan	313	5.6	334	5.6	224	5.6	237	6.2
Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan (01-13)	5,566	100.0	5,927	100.0	4,028	100.0	3,825	100.0

Jadual A51: Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan mengikut negeri, 2024 (samb.)

Kumpulan perbelanjaan	Melaka		Negeri Sembilan		Pahang		Pulau Pinang	
	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)
01 Makanan dan minuman	1,038	16.7	873	17.1	862	19.7	680	11.6
Beras	49	0.8	63	1.2	44	1.0	37	0.6
Roti dan bijirin lain	81	1.3	59	1.2	70	1.6	54	0.9
Daging	126	2.0	174	3.4	116	2.7	93	1.6
Ikan dan makanan laut	281	4.5	211	4.1	212	4.9	166	2.8
Susu, keju dan telur	65	1.0	63	1.2	65	1.5	60	1.0
Minyak dan lemak	44	0.7	31	0.6	37	0.8	26	0.4
Buah-buahan	70	1.1	43	0.8	54	1.2	58	1.0
Sayur-sayuran	115	1.8	69	1.4	95	2.2	67	1.1
Gula, jem, madu, coklat dan manisan	33	0.5	22	0.4	26	0.6	18	0.3
Keluaran makanan t.t.t.l.	130	2.1	105	2.0	108	2.5	69	1.2
Kopi, teh, koko dan minuman bukan alkohol	45	0.7	34	0.7	34	0.8	31	0.5
02 Minuman alkohol dan tembakau	117	1.9	133	2.6	80	1.8	98	1.7
03 Pakaian dan kasut	279	4.5	138	2.7	123	2.8	165	2.8
04 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	1,151	18.5	1,061	20.7	875	20.0	1,427	24.4
05 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	400	6.4	212	4.1	207	4.7	291	5.0
06 Kesihatan	213	3.4	142	2.8	130	3.0	163	2.8
07 Pengangkutan	810	13.0	584	11.4	483	11.1	521	8.9
08 Maklumat dan komunikasi	369	6.0	287	5.6	300	6.9	345	5.9
09 Rekreasi, sukan dan kebudayaan	287	4.6	217	4.2	182	4.2	184	3.1
10 Perkhidmatan pendidikan	67	1.1	80	1.6	90	2.1	97	1.7
11 Restoran dan perkhidmatan penginapan	774	12.5	739	14.5	625	14.3	1,178	20.1
Perbelanjaan makanan di luar rumah	593	9.5	585	11.4	505	11.6	965	16.5
Perbelanjaan minuman di luar rumah	111	1.8	114	2.3	96	2.2	168	2.9
Perkhidmatan penginapan dan lain-lain	70	1.1	40	0.8	24	0.5	45	0.8
12 Insurans dan perkhidmatan kewangan	245	4.0	293	5.7	167	3.8	375	6.4
13 Penjagaan diri, perlindungan sosial dan pelbagai barangan dan perkhidmatan	462	7.4	356	7.0	244	5.6	326	5.6
Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan (01-13)	6,212	100.0	5,115	100.0	4,368	100.0	5,850	100.0

Jadual A51: Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan mengikut negeri, 2024 (samb.)

Kumpulan perbelanjaan	Perak		Perlis		Selangor		Terengganu	
	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)
01 Makanan dan minuman	821	19.4	848	20.8	837	11.5	1,118	21.4
Beras	41	1.0	38	0.9	40	0.6	49	0.9
Roti dan bijirin lain	66	1.5	62	1.5	130	1.8	87	1.7
Daging	129	3.0	113	2.8	101	1.4	139	2.7
Ikan dan makanan laut	185	4.4	233	5.7	151	2.1	257	4.9
Susu, keju dan telur	67	1.6	54	1.3	54	0.7	68	1.3
Minyak dan lemak	32	0.8	31	0.8	35	0.5	37	0.7
Buah-buahan	54	1.3	52	1.3	57	0.8	82	1.6
Sayur-sayuran	91	2.2	98	2.4	73	1.0	140	2.7
Gula, jem, madu, coklat dan manisan	27	0.6	27	0.7	26	0.4	40	0.8
Keluaran makanan t.t.t.l.	91	2.1	106	2.6	131	1.8	169	3.2
Kopi, teh, koko dan minuman bukan alkohol	38	0.9	34	0.8	38	0.5	51	1.0
02 Minuman alkohol dan tembakau	88	2.1	58	1.4	90	1.2	64	1.2
03 Pakaian dan kasut	143	3.4	121	3.0	162	2.2	198	3.8
04 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	912	21.6	770	18.9	1,717	23.6	918	17.6
05 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	197	4.6	156	3.8	376	5.2	308	5.9
06 Kesihatan	125	2.9	123	3.0	177	2.4	143	2.7
07 Pengangkutan	428	10.1	557	13.6	752	10.4	520	10.0
08 Maklumat dan komunikasi	259	6.1	266	6.5	502	6.9	328	6.3
09 Rekreasi, sukan dan kebudayaan	120	2.9	96	2.3	245	3.4	128	2.5
10 Perkhidmatan pendidikan	42	1.0	68	1.7	117	1.6	77	1.5
11 Restoran dan perkhidmatan penginapan	679	16.0	643	15.7	1,511	20.8	919	17.6
Perbelanjaan makanan di luar rumah	539	12.7	553	13.5	1,158	15.9	751	14.4
Perbelanjaan minuman di luar rumah	94	2.2	75	1.8	275	3.8	154	3.0
Perkhidmatan penginapan dan lain-lain	46	1.1	15	0.4	79	1.1	13	0.2
12 Insurans dan perkhidmatan kewangan	162	3.8	150	3.7	433	6.0	133	2.5
13 Penjagaan diri, perlindungan sosial dan pelbagai barangan dan perkhidmatan	256	6.1	228	5.6	347	4.8	365	7.0
Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan (01-13)	4,232	100.0	4,084	100.0	7,266	100.0	5,219	100.0

Jadual A51: Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan mengikut negeri, 2024 (samb.)

Kumpulan perbelanjaan	Sabah		Sarawak		W.P. Kuala Lumpur		W.P. Labuan		W.P. Putrajaya	
	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)
01 Makanan dan minuman	805	22.7	964	22.5	976	11.9	758	16.9	817	8.9
Beras	66	1.9	54	1.3	48	0.6	41	0.9	49	0.5
Roti dan bijirin lain	72	2.0	82	1.9	78	1.0	80	1.8	68	0.7
Daging	135	3.8	196	4.6	127	1.6	149	3.3	146	1.6
Ikan dan makanan laut	146	4.1	196	4.6	177	2.2	120	2.7	146	1.6
Susu, keju dan telur	60	1.7	70	1.6	58	0.7	54	1.2	71	0.8
Minyak dan lemak	26	0.7	31	0.7	39	0.5	24	0.5	34	0.4
Buah-buahan	53	1.5	62	1.5	204	2.5	35	0.8	63	0.7
Sayur-sayuran	88	2.5	99	2.3	88	1.1	63	1.4	74	0.8
Gula, jem, madu, coklat dan manisan	21	0.6	20	0.5	24	0.3	23	0.5	29	0.3
Keluaran makanan t.t.t.l.	78	2.2	87	2.0	88	1.1	96	2.1	97	1.1
Kopi, teh, koko dan minuman bukan alkohol	60	1.7	66	1.5	43	0.5	73	1.6	41	0.4
02 Minuman alkohol dan tembakau	69	1.9	104	2.4	96	1.2	65	1.5	59	0.6
03 Pakaian dan kasut	97	2.7	126	3.0	141	1.7	152	3.4	209	2.3
04 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	969	27.3	1,070	25.0	2,497	30.5	1,257	28.0	2,766	30.1
05 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	126	3.6	185	4.3	348	4.3	221	4.9	408	4.4
06 Kesihatan	76	2.1	94	2.2	170	2.1	78	1.7	184	2.0
07 Pengangkutan	386	10.9	446	10.4	868	10.6	548	12.2	1,145	12.5
08 Maklumat dan komunikasi	226	6.4	262	6.1	470	5.8	348	7.7	565	6.2
09 Rekreasi, sukan dan kebudayaan	59	1.7	130	3.0	298	3.6	81	1.8	405	4.4
10 Perkhidmatan pendidikan	40	1.1	37	0.9	84	1.0	46	1.0	233	2.5
11 Restoran dan perkhidmatan penginapan	390	11.0	502	11.7	1,346	16.5	555	12.3	1,487	16.2
Perbelanjaan makanan di luar rumah	313	8.8	415	9.7	1,043	12.8	459	10.2	1,175	12.8
Perbelanjaan minuman di luar rumah	64	1.8	67	1.6	232	2.8	91	2.0	209	2.3
Perkhidmatan penginapan dan lain-lain	13	0.4	21	0.5	70	0.9	5	0.1	103	1.1
12 Insurans dan perkhidmatan kewangan	91	2.6	105	2.5	417	5.1	137	3.0	330	3.6
13 Penjagaan diri, perlindungan sosial dan pelbagai barangan dan perkhidmatan	213	6.0	256	6.0	466	5.7	252	5.6	577	6.3
Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan (01-13)	3,547	100.0	4,281	100.0	8,178	100.0	4,498	100.0	9,186	100.0

Jadual A52: Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut kumpulan etnik ketua isi rumah dan strata, Terengganu, 2022 dan 2024

Negeri	Penengah			Purata		
	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun
	2022	2024		2022	2024	
Terengganu	4,216	4,758	6.0	4,796	5,219	4.2
Bandar	4,512	5,040	5.5	5,174	5,538	3.4
Luar bandar	3,770	4,352	7.2	4,116	4,662	6.2
Warganegara Malaysia	4,255	4,775	5.8	4,843	5,244	4.0
Bumiputera	4,227	4,730	5.6	4,794	5,174	3.8
Cina	5,671	6,996	10.5	6,271	7,743	10.5
India	n.s.	9,340	-	n.s.	9,032	-
Bukan warganegara Malaysia	n.s.	n.s.	-	n.s.	n.s.	-

n.s.: Berdasarkan sampel yang terpilih, analisis terperinci tidak signifikan untuk diterbitkan

Jadual A53: Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah dan purata mengikut daerah pentadbiran, Terengganu, 2024

			RM
Daerah pentadbiran	Penengah	Purata	
Terengganu	4,758	5,219	
Besut	3,831	4,339	
Dungun	5,580	5,833	
Kemaman	5,207	5,644	
Kuala Terengganu	4,832	5,264	
Marang	4,815	5,141	
Hulu Terengganu	4,403	4,554	
Setiu	4,121	4,314	
Kuala Nerus	5,228	5,498	

Jadual A54: Purata Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) mengikut negeri dan strata, 2022 dan 2024

RM

Negeri	Bandar		Luar bandar		Keseluruhan	
	2022	2024	2022	2024	2022	2024
Malaysia	2,660	2,794	2,342	2,389	2,589	2,705
Johor	2,665	2,857	2,481	2,462	2,627	2,775
Kedah	2,303	2,402	2,206	2,282	2,271	2,362
Kelantan	2,415	2,474	2,199	2,290	2,297	2,374
Melaka	2,721	2,814	2,122	2,051	2,670	2,751
Negeri Sembilan	2,617	2,686	1,876	2,009	2,402	2,493
Pahang	2,675	2,670	2,235	2,422	2,480	2,560
Pulau Pinang	2,258	2,383	2,136	2,604	2,250	2,399
Perak	2,332	2,416	2,199	2,217	2,297	2,364
Perlis	2,199	2,200	2,069	2,239	2,140	2,217
Selangor	2,848	2,977	2,421	2,316	2,830	2,949
Terengganu	2,799	2,910	2,662	2,718	2,751	2,841
Sabah	2,706	2,857	2,795	2,821	2,742	2,843
Sarawak	2,860	3,078	2,263	2,182	2,618	2,718
W.P. Kuala Lumpur	2,816	3,011	n.a	n.a	2,816	3,011
W.P. Labuan	2,606	2,727	2,196	2,672	2,576	2,723
W.P. Putrajaya	2,450	2,628	n.a	n.a	2,450	2,628

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A55: Insiden kemiskinan tegar mengikut negeri dan strata, 2022 dan 2024

(%)

Negeri	Bandar		Luar bandar		Keseluruhan	
	2022	2024	2022	2024	2022	2024
Malaysia	0.1	0.1	0.7	0.2	0.2	0.1
Johor	0.1	0.0	0.3	0.0	0.1	0.0
Kedah	0.3	0.1	0.5	0.0	0.3	0.1
Kelantan	0.3	0.0	1.2	0.2	0.8	0.1
Melaka	0.0	0.0	0.3	0.0	0.1	0.0
Negeri Sembilan	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0
Pahang	0.0	0.1	0.2	0.0	0.1	0.0
Pulau Pinang	0.0	0.0	0.2	0.0	0.1	0.0
Perak	0.0	0.1	0.7	0.1	0.2	0.1
Perlis	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0
Selangor	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
Terengganu	0.1	0.0	0.4	0.2	0.2	0.1
Sabah	0.5	0.6	2.1	1.0	1.2	0.7
Sarawak	0.3	0.1	0.6	0.1	0.4	0.1
W.P. Kuala Lumpur	0.0	0.0	n.a	n.a	0.0	0.0
W.P. Labuan	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
W.P. Putrajaya	0.0	0.0	n.a	n.a	0.0	0.0

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A56: Insiden kemiskinan mutlak mengikut negeri dan strata, 2022 dan 2024

(%)

Negeri	Bandar		Luar bandar		Keseluruhan	
	2022	2024	2022	2024	2022	2024
Malaysia	4.5	3.7	12.0	9.9	6.2	5.1
Johor	4.2	2.5	6.1	2.5	4.6	2.5
Kedah	8.8	8.0	9.5	9.3	9.0	8.5
Kelantan	11.6	9.7	14.6	13.0	13.2	11.5
Melaka	4.3	3.0	3.9	2.8	4.2	3.0
Negeri Sembilan	4.0	3.8	5.4	4.6	4.4	4.0
Pahang	5.6	4.7	7.1	7.2	6.3	5.9
Pulau Pinang	1.9	1.8	3.5	2.3	2.0	1.9
Perak	6.3	6.1	10.9	8.9	7.5	6.9
Perlis	3.9	2.4	4.1	5.1	4.0	3.6
Selangor	1.5	0.8	3.1	1.3	1.5	0.9
Terengganu	5.0	3.3	8.3	7.3	6.2	4.8
Sabah	13.9	13.0	28.5	24.7	19.7	17.7
Sarawak	8.3	7.0	14.6	10.4	10.8	8.4
W.P. Kuala Lumpur	1.4	1.0	n.a	n.a	1.4	1.0
W.P. Labuan	2.7	2.2	0.0	0.0	2.5	2.0
W.P. Putrajaya	0.1	0.2	n.a	n.a	0.1	0.2

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A57: Insiden kemiskinan mengikut daerah pentadbiran, Terengganu, 2022 dan 2024

(%)

Daerah pentadbiran	Insiden kemiskinan mutlak		Insiden kemiskinan relatif	
	2022	2024	2022	2024
Terengganu	6.2	4.8	6.9	9.6
Besut	12.7	13.1	11.3	13.6
Dungun	2.2	4.4	2.4	12.4
Kemaman	4.1	3.5	5.8	6.4
Kuala Terengganu	5.9	4.2	5.0	9.2
Marang	9.0	7.3	11.8	12.9
Hulu Terengganu	10.8	6.6	16.2	14.8
Setiu	7.5	4.7	6.0	7.1
Kuala Nerus	1.9	1.6	3.5	2.0

Insiden kemiskinan relatif menggunakan 1/2 nilai pendapatan penengah

Jadual A58: Kadar penyertaan tenaga buruh mengikut negeri dan kumpulan umur, 2025

Negeri	Jumlah	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64
Jumlah (%)	70.8	22.8	69.7	85.9	87.0	83.7	84.1	81.1	74.8	61.0	37.6
Johor	72.0	32.5	77.8	81.4	97.5	77.3	84.2	79.5	71.6	56.9	40.7
Kedah	66.0	14.6	70.6	92.6	85.1	75.9	74.9	74.1	64.4	49.6	29.9
Kelantan	58.1	10.1	57.5	70.6	79.2	76.4	75.0	75.6	67.7	54.8	29.3
Melaka	70.7	10.0	74.2	93.0	82.8	80.5	78.6	97.5	65.2	42.7	18.8
Negeri Sembilan	66.4	12.2	72.3	86.4	83.4	82.1	81.5	77.2	65.1	51.6	24.7
Pahang	65.4	12.3	77.1	90.2	89.2	73.4	73.3	70.1	66.1	51.5	30.0
Pulau Pinang	72.2	15.1	79.7	93.5	91.0	72.9	82.7	82.0	75.9	61.3	33.4
Perak	67.0	15.3	66.6	88.7	89.0	81.6	83.7	80.7	65.2	51.2	28.7
Perlis	62.3	16.4	53.0	71.6	79.5	78.8	80.9	76.0	69.3	52.6	28.0
Selangor	78.4	29.4	61.0	81.7	90.0	94.8	95.2	85.5	90.2	78.7	56.9
Terengganu	60.8	12.0	58.4	85.6	76.5	73.4	77.0	74.0	65.8	52.4	23.1
Sabah	70.3	38.2	76.1	89.9	74.6	81.4	78.9	72.1	68.0	59.3	39.3
Sarawak	69.8	18.4	75.1	87.2	84.2	81.6	80.4	77.4	72.0	64.3	44.7
W.P. Kuala Lumpur	75.8	15.3	67.9	91.0	94.5	92.0	82.7	93.9	80.8	56.5	19.6
W.P. Labuan	67.9	32.2	67.6	83.7	75.0	75.2	82.3	77.4	69.1	55.8	31.4
W.P. Putrajaya	79.0	23.6	85.6	93.4	92.7	92.8	96.1	91.8	90.0	64.0	13.1

Jadual A59: Penduduk bekerja mengikut negeri dan pekerjaan, 2025

Negeri	Jumlah	Pengurus	Profesional	Juruteknik dan profesional bersekutu	Pekerja sokongan perkeranian	Pekerja perkhidmatan dan jualan	Pekerja mahir pertanian, perhutanan dan perikanan	Pekerja kemahiran dan pekerja pertukangan yang berkaitan	Operator loji dan mesin serta pemasangan	Pekerja asas
Jumlah ('000)	16,580.9	820.8	2,189.1	1,978.3	1,647.7	3,857.4	695.8	1,474.9	1,770.6	2,146.3
Johor	2,124.3	93.9	213.7	283.0	234.2	465.7	40.6	243.6	263.2	286.3
Kedah	961.8	23.4	88.6	87.7	84.0	223.9	78.2	109.2	156.0	110.8
Kelantan	695.8	16.6	68.1	53.4	54.0	206.0	23.1	70.2	58.8	145.7
Melaka	521.2	26.9	59.6	56.3	58.7	123.2	4.0	32.0	112.7	47.7
Negeri Sembilan	552.5	43.4	69.2	64.9	51.8	121.3	16.1	41.6	73.2	71.0
Pahang	751.5	17.9	68.3	60.3	71.3	178.1	65.4	58.2	76.1	155.8
Pulau Pinang	935.9	50.8	150.5	141.9	105.5	176.5	7.0	70.7	153.7	79.3
Perak	1,151.4	43.5	126.2	114.6	92.7	266.5	50.7	110.3	164.2	182.8
Perlis	128.9	5.5	15.2	10.4	11.4	39.5	7.3	16.7	9.0	14.0
Selangor	4,048.2	283.2	721.3	664.3	425.6	957.5	42.3	270.0	330.6	353.4
Terengganu	487.8	11.2	45.6	44.1	42.1	135.8	23.5	81.6	34.8	69.1
Sabah	1,731.3	66.3	132.0	129.5	154.8	400.5	197.6	139.6	162.0	349.1
Sarawak	1,218.1	35.3	111.8	97.1	120.3	288.9	138.3	125.5	109.9	190.9
W.P. Kuala Lumpur	1,166.4	99.0	297.6	151.1	120.5	256.7	0.4	99.1	60.6	81.5
W.P. Labuan	44.4	1.9	5.2	6.8	5.8	8.3	1.3	5.7	3.8	5.6
W.P. Putrajaya	61.3	1.9	16.3	13.0	14.9	8.9	0.1	1.1	2.0	3.2
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	12.8	11.4	9.8	14.3	14.2	12.1	5.8	16.5	14.9	13.3
Kedah	5.8	2.8	4.0	4.4	5.1	5.8	11.2	7.4	8.8	5.2
Kelantan	4.2	2.0	3.1	2.7	3.3	5.3	3.3	4.8	3.3	6.8
Melaka	3.1	3.3	2.7	2.9	3.6	3.2	0.6	2.2	6.4	2.2
Negeri Sembilan	3.3	5.3	3.2	3.3	3.1	3.2	2.3	2.8	4.1	3.3
Pahang	4.5	2.2	3.1	3.1	4.3	4.6	9.4	3.9	4.3	7.3
Pulau Pinang	5.7	6.2	6.9	7.2	6.4	4.6	1.0	4.8	8.7	3.7
Perak	7.0	5.3	5.8	5.8	5.6	6.9	7.3	7.5	9.3	8.5
Perlis	0.8	0.7	0.7	0.5	0.7	1.0	1.0	1.1	0.5	0.6
Selangor	24.4	34.5	33.0	33.6	25.8	24.8	6.1	18.3	18.7	16.5
Terengganu	2.9	1.4	2.1	2.2	2.6	3.5	3.4	5.5	2.0	3.2
Sabah	10.4	8.1	6.0	6.5	9.4	10.4	28.4	9.5	9.1	16.3
Sarawak	7.4	4.3	5.1	4.9	7.3	7.5	19.9	8.5	6.2	8.9
W.P. Kuala Lumpur	7.0	12.1	13.6	7.6	7.3	6.7	0.1	6.7	3.4	3.8
W.P. Labuan	0.3	0.2	0.2	0.3	0.4	0.2	0.2	0.4	0.2	0.3
W.P. Putrajaya	0.4	0.2	0.7	0.7	0.9	0.2	0.0	0.1	0.1	0.1

Jadual A60: Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, 2025

Negeri	Jumlah ¹	Pertanian, perhutanan dan perikanan	Perlombongan dan pengkvarian	Pembuatan	Bekalan elektrik, gas, wap dan pendingin udara	Bekalan air; pembentungan, pengurusan sisa dan aktiviti pemulihan	Pembinaan	Perdagangan borong dan runcit; pembaikan kenderaan bermotor dan motosikal
Jumlah ('000)	16,580.9	1,480.3	95.9	2,695.7	82.8	95.1	1,356.9	3,107.4
Johor	2,124.3	134.2	9.5	462.7	11.2	12.4	230.3	452.8
Kedah	961.8	113.0	2.0	217.1	3.9	4.5	73.0	168.8
Kelantan	695.8	65.1	1.5	70.0	3.9	1.5	71.7	154.4
Melaka	521.2	20.1	0.8	149.0	0.5	3.0	33.9	74.4
Negeri Sembilan	552.5	41.4	3.5	89.6	5.1	4.4	39.8	85.6
Pahang	751.5	155.1	3.0	73.4	4.3	8.7	38.7	127.9
Pulau Pinang	935.9	11.8	0.7	312.0	5.6	6.1	59.8	144.0
Perak	1,151.4	142.5	7.7	198.8	8.3	4.0	79.1	193.9
Perlis	128.9	10.0	0.7	11.8	0.6	0.6	12.4	22.2
Selangor	4,048.2	105.3	29.5	669.8	6.3	32.7	318.5	779.2
Terengganu	487.8	45.4	13.8	51.0	3.5	2.0	61.6	86.5
Sabah	1,731.3	397.9	7.5	194.1	8.5	3.6	105.3	349.9
Sarawak	1,218.1	236.5	10.6	130.0	11.7	5.4	114.7	216.2
W.P. Kuala Lumpur	1,166.4	0.9	1.5	60.7	9.0	5.6	111.4	240.4
W.P. Labuan	44.4	1.0	3.7	4.0	0.1	0.4	4.7	7.0
W.P. Putrajaya	61.3	0.1	0.0	1.7	0.3	0.2	1.9	4.2
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	12.8	9.1	9.9	17.2	13.5	13.1	17.0	14.6
Kedah	5.8	7.6	2.1	8.1	4.7	4.8	5.4	5.4
Kelantan	4.2	4.4	1.6	2.6	4.7	1.6	5.3	5.0
Melaka	3.1	1.3	0.9	5.5	0.6	3.2	2.5	2.4
Negeri Sembilan	3.3	2.8	3.6	3.3	6.2	4.6	2.9	2.8
Pahang	4.5	10.5	3.1	2.7	5.2	9.1	2.9	4.1
Pulau Pinang	5.7	0.8	0.7	11.6	6.8	6.4	4.4	4.6
Perak	6.9	9.6	8.0	7.4	10.0	4.2	5.8	6.2
Perlis	0.8	0.7	0.8	0.4	0.7	0.6	0.9	0.7
Selangor	24.4	7.1	30.8	24.8	7.6	34.4	23.5	25.1
Terengganu	2.9	3.0	14.3	1.9	4.2	2.1	4.5	2.8
Sabah	10.4	26.9	7.8	7.2	10.2	3.8	7.8	11.3
Sarawak	7.4	16.0	11.0	4.8	14.2	5.6	8.5	7.0
W.P. Kuala Lumpur	7.1	0.1	1.6	2.3	10.9	5.9	8.2	7.7
W.P. Labuan	0.3	0.1	3.8	0.1	0.1	0.4	0.3	0.2
W.P. Putrajaya	0.4	0.0	0.0	0.1	0.4	0.2	0.1	0.1

¹Jumlah termasuk 'Aktiviti badan dan pertubuhan luar wilayah'

Jadual A60: Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, 2025 (samb.)

Negeri	Pengangkutan dan penyimpanan	Penginapan dan aktiviti perkhidmatan makanan dan minuman	Maklumat dan komunikasi	Aktiviti kewangan dan insurans/takaful	Aktiviti hartanah	Aktiviti profesional, saintifik dan teknikal	Aktiviti pentadbiran dan khidmat sokongan
Jumlah ('000)	762.0	1,681.9	287.5	451.9	101.5	410.4	892.2
Johor	98.3	189.3	22.4	45.2	13.5	63.5	86.3
Kedah	35.0	101.2	6.3	11.2	0.9	12.8	38.9
Kelantan	31.0	68.8	4.6	9.4	0.5	11.9	49.6
Melaka	20.8	70.3	5.5	9.9	1.5	9.4	22.1
Negeri Sembilan	34.5	53.3	6.7	14.9	2.2	12.9	34.5
Pahang	35.9	75.8	3.8	8.3	1.6	12.3	42.5
Pulau Pinang	54.8	78.5	11.1	25.2	4.8	31.6	43.8
Perak	45.2	111.5	10.8	16.8	1.4	20.1	66.9
Perlis	3.9	16.8	0.6	1.5	0.1	1.4	8.6
Selangor	224.5	466.7	102.7	158.1	45.8	62.9	287.3
Terengganu	18.8	56.6	7.3	4.7	0.2	7.5	30.1
Sabah	67.9	159.7	14.0	25.4	5.5	27.0	66.1
Sarawak	45.4	99.2	12.1	15.0	1.7	26.3	54.2
W.P. Kuala Lumpur	41.2	126.3	78.1	103.8	20.8	107.6	57.2
W.P. Labuan	3.8	5.0	0.1	1.2	0.7	0.9	3.0
W.P. Putrajaya	1.1	3.0	1.3	1.2	0.4	2.3	1.2
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	12.9	11.2	7.8	10.0	13.4	15.5	9.7
Kedah	4.6	6.0	2.2	2.5	0.8	3.1	4.3
Kelantan	4.1	4.1	1.6	2.1	0.5	2.9	5.5
Melaka	2.7	4.2	1.9	2.2	1.4	2.3	2.5
Negeri Sembilan	4.5	3.2	2.4	3.3	2.2	3.1	3.9
Pahang	4.7	4.5	1.3	1.8	1.5	3.0	4.8
Pulau Pinang	7.2	4.7	3.9	5.6	4.7	7.7	4.9
Perak	5.9	6.6	3.7	3.7	1.4	4.9	7.5
Perlis	0.5	1.0	0.2	0.3	0.1	0.3	1.0
Selangor	29.5	27.7	35.7	35.0	45.1	15.4	32.2
Terengganu	2.5	3.4	2.5	1.0	0.2	1.8	3.4
Sabah	8.9	9.5	4.9	5.6	5.4	6.6	7.4
Sarawak	6.0	5.9	4.2	3.3	1.7	6.4	6.1
W.P. Kuala Lumpur	5.4	7.5	27.2	23.0	20.5	26.2	6.4
W.P. Labuan	0.5	0.3	0.1	0.3	0.7	0.2	0.3
W.P. Putrajaya	0.1	0.2	0.4	0.3	0.4	0.6	0.1

Jadual A60: Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, 2025 (samb.)

Negeri	Pentadbiran awam dan pertahanan; aktiviti keselamatan sosial wajib	Pendidikan	Aktiviti kesihatan kemanusiaan dan kerja sosial	Kesenian, hiburan dan rekreasi	Aktiviti perkhidmatan lain	Aktiviti isi rumah sebagai majikan
Jumlah ('000)	869.3	1,051.3	699.9	73.1	268.6	113.9
Johor	74.0	109.9	60.7	7.5	32.7	7.8
Kedah	60.4	61.8	36.7	3.7	9.0	1.6
Kelantan	46.6	59.0	32.6	1.7	10.3	1.7
Melaka	33.1	39.7	16.8	1.7	4.3	4.4
Negeri Sembilan	38.8	40.5	28.6	2.0	9.8	4.2
Pahang	53.6	58.1	35.0	5.8	7.4	0.4
Pulau Pinang	35.8	53.7	34.1	3.2	14.0	5.1
Perak	73.9	99.0	45.6	4.3	16.0	5.7
Perlis	12.7	14.7	7.4	0.6	1.5	0.6
Selangor	148.0	253.4	217.9	23.3	95.7	20.6
Terengganu	31.4	36.8	21.9	1.6	6.1	1.2
Sabah	85.7	91.4	58.9	5.7	20.0	37.1
Sarawak	97.4	72.3	43.0	5.1	18.8	2.5
W.P. Kuala Lumpur	40.5	55.1	55.7	6.4	21.8	19.8
W.P. Labuan	3.4	3.0	1.1	0.4	0.6	0.4
W.P. Putrajaya	34.1	3.2	3.9	0.0	0.6	0.7
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	8.5	10.4	8.7	10.3	12.2	6.9
Kedah	6.9	5.9	5.2	5.1	3.3	1.4
Kelantan	5.4	5.6	4.7	2.3	3.8	1.5
Melaka	3.8	3.8	2.4	2.4	1.6	3.8
Negeri Sembilan	4.5	3.9	4.1	2.7	3.7	3.7
Pahang	6.2	5.5	5.0	7.9	2.8	0.4
Pulau Pinang	4.1	5.1	4.9	4.4	5.2	4.5
Perak	8.5	9.4	6.5	5.9	5.9	5.0
Perlis	1.5	1.4	1.1	0.8	0.6	0.6
Selangor	17.0	24.1	31.1	31.9	35.6	18.1
Terengganu	3.6	3.5	3.1	2.3	2.3	1.0
Sabah	9.9	8.7	8.4	7.8	7.5	32.6
Sarawak	11.2	6.9	6.1	6.9	7.0	2.2
W.P. Kuala Lumpur	4.6	5.2	8.0	8.7	8.1	17.4
W.P. Labuan	0.4	0.3	0.1	0.6	0.2	0.3
W.P. Putrajaya	3.9	0.3	0.6	0.0	0.2	0.6

Jadual A61: Kadar pengangguran mengikut negeri, 2021-2025

					(%)
Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	3.7	3.2	2.6	2.3	2.3
Kedah	3.9	3.0	2.9	2.5	2.5
Kelantan	4.0	3.6	3.5	3.6	3.5
Melaka	2.1	1.7	1.6	1.6	1.6
Negeri Sembilan	4.0	3.4	3.2	3.1	2.8
Pahang	3.3	2.3	2.0	2.0	1.8
Pulau Pinang	3.6	2.7	2.2	2.0	1.9
Perak	4.7	4.4	3.9	3.6	3.5
Perlis	4.4	4.3	4.4	4.1	3.9
Selangor	4.4	3.8	2.7	2.3	2.0
Terengganu	4.1	3.5	3.4	3.1	2.7
Sabah	8.5	7.7	7.5	7.6	7.2
Sarawak	4.5	3.8	3.4	3.4	3.2
W.P. Kuala Lumpur	4.6	3.8	3.0	2.6	2.6
W.P. Labuan	7.5	6.9	6.8	6.5	6.3
W.P. Putrajaya	1.6	1.3	0.8	1.1	1.1
Jumlah	4.6	3.9	3.4	3.2	3.0

Jadual A62: Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri, 2020-2024

Negeri	2020	2021	2022	2023	2024
Bilangan Penerima ('000)					
Malaysia	9,456.0	9,769.0	9,996.4	10,105.4	10,238.4
Johor	1,244.5	1,266.2	1,351.7	1,367.2	1,388.0
Kedah	552.6	565.4	578.4	567.7	569.3
Kelantan	373.2	404.9	394.5	389.5	393.8
Melaka	319.9	337.0	336.5	346.9	350.9
Negeri Sembilan	344.1	343.5	342.5	350.9	356.6
Pahang	446.0	445.5	444.0	454.2	465.6
Pulau Pinang	614.0	604.7	641.6	635.8	642.2
Perak	700.6	714.0	731.4	729.7	735.7
Perlis	74.6	78.0	76.7	76.9	80.0
Selangor	2,461.7	2,526.6	2,560.7	2,596.2	2,610.5
Terengganu	302.3	307.6	307.0	312.0	320.3
Sabah	647.5	696.7	721.4	726.4	730.0
Sarawak	691.8	733.9	741.3	758.6	771.7
W.P. Kuala Lumpur	619.4	678.7	701.8	725.9	752.9
W.P. Labuan	29.0	30.2	31.3	31.6	32.3
W.P. Putrajaya	34.8	36.1	35.8	36.0	38.5
Penengah (RM)					
Malaysia	2,076	2,256	2,429	2,602	2,793
Johor	2,076	2,191	2,216	2,450	2,582
Kedah	1,509	1,621	1,797	1,885	2,051
Kelantan	1,390	1,568	1,635	1,750	1,914
Melaka	2,130	2,164	2,280	2,360	2,528
Negeri Sembilan	2,011	2,321	2,334	2,361	2,503
Pahang	1,775	1,897	2,013	2,276	2,491
Pulau Pinang	2,115	2,414	2,477	2,715	2,934
Perak	1,666	1,898	1,901	2,045	2,050
Perlis	1,541	1,713	1,781	1,820	2,038
Selangor	2,713	2,778	3,109	3,235	3,350
Terengganu	1,537	1,549	1,703	1,845	2,021
Sabah	1,705	1,899	2,011	2,059	2,236
Sarawak	1,595	2,036	2,069	2,276	2,490
W.P. Kuala Lumpur	2,995	2,999	3,301	3,469	3,687
W.P. Labuan	2,154	2,573	2,657	2,735	2,931
W.P. Putrajaya	3,682	3,858	3,995	4,443	4,598
Purata (RM)					
Malaysia	2,954	3,049	3,219	3,441	3,652
Johor	2,827	2,850	2,992	3,212	3,414
Kedah	2,289	2,516	2,627	2,859	3,053
Kelantan	2,467	2,522	2,604	2,882	3,091
Melaka	2,925	2,950	3,093	3,311	3,469
Negeri Sembilan	2,989	3,060	3,177	3,375	3,626
Pahang	2,690	2,727	2,844	3,124	3,337
Pulau Pinang	2,881	3,089	3,315	3,557	3,787
Perak	2,468	2,619	2,742	2,973	3,172
Perlis	2,605	2,676	2,746	2,968	3,257
Selangor	3,476	3,475	3,719	3,885	4,052
Terengganu	2,441	2,544	2,615	2,898	3,107
Sabah	2,648	2,784	2,871	3,127	3,389
Sarawak	2,515	2,786	2,937	3,158	3,424
W.P. Kuala Lumpur	3,849	3,994	4,276	4,521	4,782
W.P. Labuan	2,931	3,281	3,365	3,636	3,812
W.P. Putrajaya	4,497	4,602	4,716	4,858	5,091

Data merujuk kepada warganegara sahaja

Jadual A63: Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri dan jantina, 2020-2024

Negeri	2020	2021	2022	2023	2024
Bilangan Penerima ('000)					
Lelaki	5,586.8	5,769.1	5,892.9	5,949.0	6,028.4
Johor	803.9	798.9	857.4	867.2	881.6
Kedah	342.3	340.8	362.1	357.8	358.5
Kelantan	229.9	257.0	247.6	239.5	240.4
Melaka	185.4	190.8	198.8	204.7	207.0
Negeri Sembilan	207.8	205.0	214.5	218.6	219.7
Pahang	277.8	274.2	278.5	282.8	287.7
Pulau Pinang	351.4	345.1	361.3	354.4	360.0
Perak	422.8	416.0	424.3	418.6	423.8
Perlis	44.1	45.6	44.4	43.8	46.3
Selangor	1,323.5	1,418.4	1,388.2	1,415.2	1,419.4
Terengganu	199.2	198.0	204.8	207.5	213.1
Sabah	389.4	423.2	447.3	449.3	450.2
Sarawak	434.6	456.0	464.9	476.0	488.4
W.P. Kuala Lumpur	340.9	365.0	363.2	378.6	396.0
W.P. Labuan	18.7	19.6	20.7	20.7	21.0
W.P. Putrajaya	15.1	15.5	14.8	14.3	15.5
Penengah (RM)					
Lelaki	2,107	2,323	2,498	2,675	2,850
Johor	2,199	2,258	2,216	2,603	2,850
Kedah	1,509	1,733	1,863	1,882	2,051
Kelantan	1,390	1,536	1,568	1,731	1,831
Melaka	2,190	2,277	2,314	2,360	2,606
Negeri Sembilan	2,167	2,323	2,359	2,402	2,606
Pahang	1,705	1,868	2,013	2,045	2,213
Pulau Pinang	2,244	2,414	2,558	2,836	3,125
Perak	1,713	1,947	1,953	2,045	2,200
Perlis	1,541	1,698	1,781	1,818	1,970
Selangor	2,874	2,979	3,400	3,667	3,751
Terengganu	1,635	1,669	1,760	1,849	2,025
Sabah	1,670	1,878	2,011	1,916	2,094
Sarawak	1,669	1,927	2,069	1,974	2,140
W.P. Kuala Lumpur	3,085	3,250	3,636	4,023	4,298
W.P. Labuan	2,383	2,775	2,657	2,852	3,057
W.P. Putrajaya	3,682	3,806	3,907	4,095	4,315
Purata (RM)					
Lelaki	3,011	3,114	3,288	3,532	3,759
Johor	2,937	2,929	3,073	3,328	3,543
Kedah	2,236	2,531	2,585	2,806	2,983
Kelantan	2,358	2,401	2,416	2,695	2,906
Melaka	2,994	2,973	3,075	3,292	3,448
Negeri Sembilan	3,062	3,049	3,201	3,368	3,682
Pahang	2,608	2,672	2,769	3,057	3,314
Pulau Pinang	3,034	3,164	3,423	3,680	3,938
Perak	2,466	2,622	2,778	2,993	3,186
Perlis	2,525	2,657	2,674	2,891	3,170
Selangor	3,696	3,728	4,063	4,267	4,452
Terengganu	2,443	2,568	2,620	2,857	3,036
Sabah	2,604	2,785	2,851	3,133	3,455
Sarawak	2,508	2,691	2,840	3,110	3,402
W.P. Kuala Lumpur	4,131	4,321	4,649	4,883	5,132
W.P. Labuan	3,140	3,341	3,453	3,738	3,955
W.P. Putrajaya	4,645	4,494	4,892	5,041	5,291

Data merujuk kepada warganegara sahaja

Jadual A63: Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri dan jantina, 2020-2024 (samb.)

Negeri	2020	2021	2022	2023	2024
Bilangan Penerima ('000)					
Perempuan	3,869.2	4,000.0	4,103.6	4,156.4	4,210.0
Johor	440.6	467.3	494.3	500.0	506.4
Kedah	210.3	224.7	216.2	209.8	210.9
Kelantan	143.3	147.9	147.0	150.0	153.4
Melaka	134.5	146.2	137.7	142.3	143.9
Negeri Sembilan	136.3	138.5	128.0	132.2	136.9
Pahang	168.2	171.4	165.5	171.5	177.9
Pulau Pinang	262.6	259.6	280.3	281.4	282.3
Perak	277.8	297.9	307.1	311.1	312.0
Perlis	30.6	32.4	32.4	33.0	33.7
Selangor	1,138.2	1,108.3	1,172.4	1,181.0	1,191.1
Terengganu	103.1	109.5	102.2	104.5	107.2
Sabah	258.1	273.5	274.1	277.1	279.8
Sarawak	257.2	277.9	276.3	282.6	283.2
W.P. Kuala Lumpur	278.5	313.7	338.5	347.3	356.9
W.P. Labuan	10.3	10.6	10.6	10.9	11.3
W.P. Putrajaya	19.7	20.6	21.0	21.7	23.0
Penengah (RM)					
Perempuan	2,026	2,150	2,305	2,464	2,641
Johor	1,870	2,003	1,865	2,276	2,444
Kedah	1,447	1,619	1,760	1,916	2,051
Kelantan	1,345	1,615	1,699	1,878	2,018
Melaka	2,025	2,110	2,280	2,465	2,527
Negeri Sembilan	1,883	2,166	2,218	2,343	2,475
Pahang	2,011	1,927	2,087	2,439	2,641
Pulau Pinang	1,965	2,265	2,297	2,715	2,894
Perak	1,545	1,645	1,677	1,916	1,947
Perlis	1,395	1,926	1,908	1,978	2,038
Selangor	2,540	2,303	2,647	2,465	2,641
Terengganu	1,343	1,549	1,595	1,807	1,946
Sabah	1,793	1,931	2,115	2,276	2,476
Sarawak	1,595	2,295	2,397	2,551	2,750
W.P. Kuala Lumpur	2,993	2,805	2,957	3,077	3,322
W.P. Labuan	1,785	2,000	2,305	2,464	2,549
W.P. Putrajaya	3,682	3,858	3,995	4,443	4,709
Purata (RM)					
Perempuan	2,872	2,955	3,119	3,311	3,499
Johor	2,626	2,715	2,854	3,010	3,190
Kedah	2,375	2,495	2,697	2,948	3,171
Kelantan	2,642	2,732	2,922	3,180	3,380
Melaka	2,830	2,920	3,118	3,338	3,498
Negeri Sembilan	2,876	3,077	3,135	3,386	3,538
Pahang	2,825	2,816	2,970	3,236	3,375
Pulau Pinang	2,677	2,990	3,176	3,402	3,594
Perak	2,471	2,616	2,692	2,945	3,153
Perlis	2,720	2,703	2,845	3,069	3,375
Selangor	3,220	3,151	3,313	3,426	3,576
Terengganu	2,435	2,499	2,603	2,980	3,248
Sabah	2,716	2,782	2,902	3,118	3,285
Sarawak	2,528	2,940	3,101	3,237	3,460
W.P. Kuala Lumpur	3,504	3,613	3,877	4,126	4,395
W.P. Labuan	2,552	3,170	3,192	3,442	3,547
W.P. Putrajaya	4,384	4,683	4,592	4,738	4,956

Data merujuk kepada warganegara sahaja

Jadual A64: Statistik utama siswazah, Terengganu, 2020-2024

Statistik utama		2020 ^r	2021 ^r	2022 ^r	2023	2024
Jumlah	('000)	141.8	152.2	158.6	167.7	172.4
Tenaga Buruh		111.1	116.6	124.0	128.5	136.0
Bekerja		105.3	110.9	118.2	123.5	130.6
Penganggur		5.8	5.7	5.8	5.0	5.4
Luar Tenaga Buruh		30.7	35.6	34.6	39.2	36.4
Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah	(%)	78.4	76.6	78.2	76.6	78.9
Kadar Pengangguran Siswazah	(%)	5.2	4.9	4.7	3.9	4.0
Lelaki	('000)	62.0	65.0	69.1	71.5	72.9
Tenaga Buruh		54.1	55.9	59.7	61.1	63.1
Bekerja		51.4	53.3	57.2	58.8	60.6
Penganggur		2.7	2.7	2.5	2.3	2.5
Luar Tenaga Buruh		7.9	9.1	9.4	10.4	9.8
Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah	(%)	87.3	86.0	86.4	85.4	86.6
Kadar Pengangguran Siswazah	(%)	5.0	4.8	4.2	3.8	3.9
Perempuan	('000)	79.8	87.2	89.5	96.2	99.5
Tenaga Buruh		57.0	60.7	64.3	67.4	72.9
Bekerja		53.9	57.6	60.9	64.7	70.0
Penganggur		3.1	3.0	3.3	2.7	2.9
Luar Tenaga Buruh		22.8	26.5	25.2	28.8	26.6
Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah	(%)	71.4	69.6	71.8	70.1	73.3
Kadar Pengangguran Siswazah	(%)	5.4	5.0	5.2	4.0	4.0

Jadual A65: Purata gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, 2020-2024

RM

Negeri	2020 ^f	2021 ^f	2022 ^f	2023	2024
Johor	4,443	4,514	4,689	4,855	5,046
Kedah	3,717	3,780	3,999	4,289	4,498
Kelantan	4,234	4,294	4,316	4,469	4,505
Melaka	4,067	4,225	4,545	4,705	5,215
Negeri Sembilan	4,408	4,531	4,586	4,723	4,931
Pahang	4,375	4,536	4,711	4,908	5,005
Pulau Pinang	4,478	4,640	4,788	4,912	5,334
Perak	3,943	4,172	4,303	4,577	4,858
Perlis	4,294	4,342	4,367	4,591	4,662
Selangor	4,796	4,848	5,117	5,356	5,694
Terengganu	4,041	4,090	4,288	4,598	4,800
Sabah	3,889	3,898	4,159	4,413	4,535
Sarawak	4,286	4,318	4,547	4,805	5,087
W.P. Kuala Lumpur	5,430	5,436	5,558	5,779	6,212
W.P. Labuan	4,332	4,339	4,518	4,766	5,083
W.P. Putrajaya	5,338	5,482	5,682	6,084	6,471
Jumlah	4,466	4,542	4,747	4,933	5,330

Jadual A66: Penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, 2020-2024

RM

Negeri	2020 ^f	2021 ^f	2022 ^f	2023	2024
Johor	3,730	3,932	4,050	4,247	4,367
Kedah	2,976	3,182	3,385	3,541	3,616
Kelantan	3,716	3,948	3,764	3,985	4,132
Melaka	3,332	3,552	3,954	4,084	4,202
Negeri Sembilan	3,540	3,744	4,175	4,194	4,236
Pahang	3,751	3,984	4,218	4,580	4,769
Pulau Pinang	3,401	3,663	3,955	4,102	4,581
Perak	3,319	3,486	3,886	4,160	4,262
Perlis	3,978	4,235	4,330	4,522	4,636
Selangor	3,975	4,224	4,734	4,792	5,207
Terengganu	3,115	3,270	3,656	3,867	3,958
Sabah	3,531	3,686	4,079	4,219	4,319
Sarawak	3,816	3,971	4,376	4,502	4,508
W.P. Kuala Lumpur	4,856	5,164	5,270	5,694	5,888
W.P. Labuan	3,437	3,602	3,758	3,802	4,105
W.P. Putrajaya	4,238	4,428	4,756	4,963	5,723
Jumlah	3,711	3,956	4,265	4,409	4,521

Jadual A67: Kadar migrasi mengikut negeri destinasi dan taraf migrasi, 2022 dan 2024

(%)

Negeri destinasi	2022			2024		
	Jumlah	Migrasi dalam	Migrasi antarabangsa ¹	Jumlah	Migrasi dalam	Migrasi antarabangsa ¹
Johor	0.6	0.6	0.0	1.0	0.9	0.0
Kedah ^a	0.5	0.5	-	0.5	0.5	0.0
Kelantan ^a	0.6	0.6	-	0.5	0.5	-
Melaka ^a	0.1	0.1	-	0.3	0.3	-
Negeri Sembilan	1.4	1.2	0.1	1.3	1.2	0.1
Pahang	0.6	0.6	-	0.5	0.5	0.0
Pulau Pinang	0.4	0.4	-	1.1	1.0	0.1
Perak	0.4	0.4	-	0.5	0.3	0.2
Perlis ^a	1.4	1.4	-	0.6	0.6	-
Selangor	0.5	0.5	0.1	1.4	1.4	0.0
Terengganu ^a	0.4	0.4	-	0.4	0.3	0.0
Sabah ^a	0.2	0.2	-	0.4	0.3	0.0
Sarawak	0.7	0.5	0.2	0.8	0.6	0.2
W.P. Kuala Lumpur	*	*	*	1.9	1.9	0.0
W.P. Labuan	*	*	*	*	*	*
W.P. Putrajaya ^a	*	*	*	0.7	0.7	-

¹ Tidak termasuk migrasi dari Malaysia ke negara lain

* Data tidak dapat dikeluarkan disebabkan nilai relatif yang tinggi

^a Tertakluk kepada ralat piawai relatif dan perlu diguna dengan berhati-hati

0.0 Nilai kurang daripada 0.05

Jadual A68: Migrasi mengikut negeri destinasi dan taraf migrasi, 2022 dan 2024

(%)

Negeri destinasi	2022				2024			
	Jumlah	Migrasi dalam negeri	Migrasi antara negeri	Migrasi antarabangsa ¹	Jumlah	Migrasi dalam negeri	Migrasi antara negeri	Migrasi antarabangsa ¹
Johor	100.0	91.9	7.5	0.6	100.0	70.3	28.7	1.0
Kedah ^a	100.0	72.9	27.1	-	100.0	36.7	60.3	2.9
Kelantan ^a	100.0	57.2	42.8	-	100.0	61.6	38.4	-
Melaka ^a	100.0	38.9	61.1	-	100.0	54.3	45.7	-
Negeri Sembilan	100.0	38.0	51.8	10.2	100.0	57.7	33.5	8.9
Pahang	100.0	51.8	47.1	1.1	100.0	45.8	52.8	1.4
Pulau Pinang	100.0	62.6	37.4	-	100.0	63.5	27.2	9.3
Perak	100.0	51.4	48.6	-	100.0	39.1	29.7	31.2
Perlis ^a	100.0	38.0	62.0	-	100.0	55.0	45.0	-
Selangor	100.0	71.9	15.0	13.2	100.0	69.5	27.1	3.4
Terengganu ^a	100.0	47.1	52.9	-	100.0	64.9	25.3	9.8
Sabah ^a	100.0	58.1	41.9	-	100.0	68.7	18.8	12.5
Sarawak	100.0	52.0	20.3	27.7	100.0	57.9	15.6	26.5
W.P. Kuala Lumpur	*	*	*	*	100.0	65.5	33.3	1.2
W.P. Labuan	*	*	*	*	*	*	*	*
W.P. Putrajaya ^a	*	*	*	*	100.0	11.5	88.5	-

¹ Tidak termasuk migrasi dari Malaysia ke negara lain

* Data tidak dapat dikeluarkan disebabkan nilai relatif yang tinggi

^a Tertakluk kepada ralat piawai relatif dan perlu diguna dengan berhati-hati

Jadual A69: Bilangan pelawat domestik mengikut negeri dikunjungi, 2021-2025

(‘000)

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	3,658	12,376	15,805	17,138	18,197
Kedah	4,023	11,186	13,444	14,651	15,608
Kelantan	1,921	6,627	7,549	10,514	12,062
Melaka	3,878	11,757	15,559	19,128	20,832
Negeri Sembilan	5,485	11,490	14,959	17,785	19,357
Pahang	3,405	13,189	16,456	20,174	23,161
Pulau Pinang	5,061	10,003	13,128	16,605	17,718
Perak	4,489	14,567	17,108	21,776	23,642
Perlis	407	1,669	1,951	3,225	3,756
Selangor	10,212	21,990	27,579	34,461	36,376
Terengganu	3,719	10,233	11,761	14,461	15,462
Sabah	3,815	12,589	16,080	20,592	22,361
Sarawak	6,511	15,465	17,901	19,626	22,722
W.P. Kuala Lumpur	9,116	16,913	22,233	26,983	35,060
W.P. Labuan	54	244	331	450	604
W.P. Putrajaya	223	1,306	1,900	2,557	3,146
Jumlah	65,976	171,603	213,744	260,126	290,065

Jadual A70: Bilangan pelancong mengikut negeri dikunjungi, 2025

(‘000)

Negeri asal	Negeri dikunjungi								
	Malaysia	Johor	Kedah	Kelantan	Melaka	Negeri Sembilan	Pahang	Pulau Pinang	Perak
Malaysia	106,525.3	9,821.9	7,124.8	6,512.1	7,178.7	6,547.0	11,046.0	5,629.5	10,413.8
Johor	11,017.1	3,422.2	740.5	576.5	1,344.6	1,671.5	981.2	106.4	173.2
Kedah	5,289.1	114.9	1,234.0	286.0	259.9	112.4	282.1	431.2	698.2
Kelantan	3,869.6	103.1	101.5	912.3	181.9	67.0	212.8	93.3	132.2
Melaka	3,457.4	685.3	120.4	59.7	149.2	280.3	469.6	99.3	288.8
Negeri Sembilan	3,784.0	467.6	112.0	203.9	377.3	460.8	444.4	65.5	275.0
Pahang	8,438.6	585.3	193.7	655.1	305.1	287.9	2,599.8	241.7	701.1
Pulau Pinang	5,241.4	123.8	952.2	227.9	74.6	56.6	537.1	323.1	893.2
Perak	9,810.2	492.4	622.5	473.9	448.9	266.8	648.8	836.2	1,591.3
Perlis	1,261.1	41.0	279.7	85.7	92.9	65.0	78.5	177.2	196.3
Selangor	24,147.4	1,996.0	1,676.1	1,506.2	2,725.9	1,980.1	2,517.6	2,362.7	3,116.6
Terengganu	3,105.6	106.7	83.7	520.8	115.6	105.9	374.0	126.5	151.7
Sabah	8,898.1	73.5	315.7	296.5	50.6	95.5	212.0	64.5	110.0
Sarawak	5,665.5	30.2	25.9	89.9	97.0	51.5	8.8	138.2	18.4
W.P. Kuala Lumpur	11,690.0	1,470.0	619.6	524.9	916.0	937.4	1,635.1	548.4	2,017.8
W.P. Labuan	379.2	19.2	12.2	21.3	20.0	30.2	5.7	10.8	3.7
W.P. Putrajaya	471.1	90.7	35.1	71.4	19.2	78.1	38.5	4.6	46.4

Jadual A70: Bilangan pelancong mengikut negeri dikunjungi, 2025 (samb.)

(‘000)

Negeri asal	Negeri dikunjungi							
	Perlis	Selangor	Terengganu	Sabah	Sarawak	W.P. Kuala Lumpur	W.P. Labuan	W.P. Putrajaya
Malaysia	1,474.9	10,595.6	5,239.6	7,359.9	6,329.9	10,078.6	266.8	906.1
Johor	50.2	629.4	286.2	112.8	348.0	494.1	3.5	76.9
Kedah	160.2	329.1	341.1	128.3	85.1	734.3	7.4	85.0
Kelantan	12.1	690.7	752.1	80.1	126.6	297.2	2.6	104.0
Melaka	57.4	348.9	286.5	7.0	55.1	463.2	26.8	59.9
Negeri Sembilan	18.7	448.8	190.6	78.9	87.1	442.7	47.2	63.3
Pahang	60.7	930.4	903.3	7.8	63.9	824.8	22.7	55.2
Pulau Pinang	285.7	459.4	140.5	243.9	134.4	746.8	1.8	40.2
Perak	190.4	1,716.5	361.7	144.9	143.9	1,771.2	3.5	97.2
Perlis	25.9	82.3	33.1	4.0	1.2	79.7	7.0	11.8
Selangor	480.3	2,429.0	762.7	531.7	125.5	1,819.4	46.4	71.4
Terengganu	5.7	248.3	687.4	6.1	64.3	419.7	5.0	84.3
Sabah	14.7	574.1	84.0	5,536.0	561.9	783.7	71.6	53.7
Sarawak	4.4	322.4	3.5	149.6	4,128.1	575.3	9.6	12.7
W.P. Kuala Lumpur	97.9	1,335.4	387.1	138.3	390.1	578.9	6.8	86.2
W.P. Labuan	5.1	21.3	5.4	188.7	11.3	19.9	2.8	1.5
W.P. Putrajaya	5.6	29.6	14.6	1.5	3.2	27.6	2.3	2.8

Jadual A71: Perdagangan luar negeri mengikut lokasi - eksport dan import, 2021-2025

RM juta

Negeri		2021	2022	2023	2024	2025 ^P
Malaysia	Eksport	1,241,022	1,550,009	1,426,199	1,509,291	1,606,473
	Import	987,344	1,293,811	1,211,044	1,370,237	1,451,880
Johor	Eksport	240,790	321,985	292,505	305,734	318,341
	Import	193,555	285,439	270,954	316,587	323,070
Kedah	Eksport	40,033	54,982	61,155	58,619	48,328
	Import	57,882	73,460	65,143	83,002	70,685
Kelantan	Eksport	2,734	3,747	4,222	4,019	3,923
	Import	1,926	2,106	2,217	2,358	2,470
Melaka	Eksport	30,574	31,627	29,188	27,692	31,919
	Import	25,473	42,511	41,521	41,941	35,025
Negeri Sembilan	Eksport	23,021	26,024	26,567	24,331	22,888
	Import	31,373	49,176	43,957	44,319	37,190
Pahang	Eksport	32,640	35,707	32,771	31,625	26,835
	Import	15,329	22,153	26,220	23,601	17,879
Pulau Pinang	Eksport	355,591	467,616	445,341	493,432	611,316
	Import	231,968	294,045	249,751	293,753	354,190
Perak	Eksport	39,338	37,466	32,892	41,574	41,752
	Import	31,958	36,467	33,669	34,302	37,185
Perlis	Eksport	1,147	1,527	1,393	1,203	1,204
	Import	834	1,524	1,374	1,625	1,371
Selangor	Eksport	254,579	273,954	252,403	265,842	273,417
	Import	277,412	332,095	323,959	358,535	382,000
Terengganu	Eksport	17,533	17,548	15,915	21,976	17,140
	Import	4,908	5,927	6,330	7,513	5,343
Sabah	Eksport	32,666	48,897	31,084	32,056	32,191
	Import	8,093	10,170	10,431	10,154	10,737
Sarawak	Eksport	86,166	131,963	112,261	117,694	102,564
	Import	23,520	34,093	30,750	30,116	26,499
W.P. Kuala Lumpur ¹	Eksport	65,557	65,823	73,191	67,280	58,897
	Import	73,582	86,533	90,509	104,519	129,293
WP Labuan	Eksport	10,861	23,607	7,758	7,302	6,301
	Import	1,982	4,247	2,907	3,508	2,755

¹ Termasuk W.P. Putrajaya

^P Sementara

Jadual A72: Eksport dan import barangan mengikut pintu keluar dan masuk, Terengganu, 2021-2025

		RM juta				
Negeri/Pintu keluar dan masuk		2021	2022	2023	2024	2025
Terengganu	Eksport	20,905	23,224	19,379	23,236	16,576
	Import	3,785	3,406	3,465	3,904	3,300
Kerteh	Eksport	16,173	16,885	13,086	14,207	8,836
	Import	620	779	434	384	321
Kemaman/Kuala Terengganu	Eksport	4,732	4,330	4,011	6,669	5,934
	Import	3,165	2,627	3,031	3,521	2,979
Lain-lain	Eksport	-	2,008	2,281	2,360	1,805
	Import	-	-	-	-	-

Jadual A73: Statistik utama Banci Ekonomi mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantaraan (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	100,070	129,425	277,843	452,732	192,776	323,295	85,068	129,437
Kedah	49,286	49,435	77,459	115,513	55,542	84,880	21,917	30,632
Kelantan	47,050	42,676	17,047	23,383	9,694	12,762	7,354	10,622
Melaka	31,823	33,868	101,676	141,933	78,041	106,481	23,635	35,453
Negeri Sembilan	33,306	41,560	89,701	150,243	68,444	109,243	21,257	41,000
Pahang	38,169	42,607	84,661	115,868	55,005	77,771	29,656	38,096
Pulau Pinang	67,931	82,416	213,875	389,508	150,706	289,626	63,169	99,882
Perak	76,087	78,729	92,407	142,562	57,989	93,206	34,417	49,356
Perlis	6,871	7,233	5,598	8,336	3,203	5,038	2,394	3,298
Selangor	183,259	270,363	649,787	1,069,621	403,583	652,077	246,204	417,544
Terengganu	29,555	33,881	53,197	68,703	33,515	43,387	19,682	25,315
Sabah	56,754	68,267	119,801	182,474	63,515	85,555	56,286	96,919
Sarawak	59,926	70,626	209,701	356,650	108,541	191,233	101,160	165,418
W.P. Kuala Lumpur	136,641	136,305	440,196	557,267	213,181	258,379	227,015	298,889
W.P. Labuan	2,603	2,885	9,757	13,115	4,080	5,388	5,676	7,727
W.P. Putrajaya	1,289	1,579	4,871	5,233	2,427	2,332	2,445	2,901
Supra*	10	12	46,308	58,666	7,341	8,542	38,967	50,124
Malaysia	920,630	1,091,867	2,493,883	3,851,806	1,507,582	2,349,194	986,301	1,502,612

Jadual A73: Statistik utama Banci Ekonomi mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	1,194,701	1,264,942	28,979	39,677	132,461	176,875
Kedah	315,350	373,516	6,361	10,081	25,829	40,367
Kelantan	180,763	202,365	2,303	3,228	6,872	8,817
Melaka	250,742	292,821	6,010	9,220	31,288	41,495
Negeri Sembilan	278,742	315,377	6,356	9,656	27,016	43,431
Pahang	324,885	336,672	6,533	8,455	30,583	40,159
Pulau Pinang	641,868	820,609	19,071	31,245	62,798	80,453
Perak	528,190	578,263	10,570	15,504	42,128	55,580
Perlis	35,086	40,648	575	775	2,514	4,098
Selangor	2,292,029	2,665,725	72,841	106,212	349,838	454,672
Terengganu	181,500	204,370	3,618	5,081	30,772	23,971
Sabah	566,395	610,058	10,187	14,603	84,289	120,290
Sarawak	565,268	624,354	14,156	20,223	114,003	227,858
W.P. Kuala Lumpur	1,442,693	1,612,225	53,730	76,200	424,956	554,267
W.P. Labuan	22,028	25,799	670	944	6,072	5,443
W.P. Putrajaya	27,392	27,254	844	842	1,640	1,795
Supra*	9,907	9,308	3,026	2,990	226,057	179,640
Malaysia	8,857,539	10,004,306	245,830	354,935	1,599,115	2,059,211

Nota:

*Merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui ekonomi utama bagi mana-mana negeri.

Jadual A74: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pertanian mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantaraan (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	1,993	2,254	11,515	18,345	4,520	6,618	6,996	11,727
Kedah	661	690	1,388	2,220	805	1,070	583	1,150
Kelantan	388	251	1,141	2,264	575	654	566	1,610
Melaka	491	451	3,056	4,916	1,948	2,791	1,108	2,125
Negeri Sembilan	589	783	2,211	4,303	1,122	1,587	1,088	2,716
Pahang	1,178	1,528	10,037	11,161	3,255	3,697	6,782	7,464
Pulau Pinang	486	792	2,320	3,815	1,250	2,402	1,070	1,412
Perak	1,564	1,623	8,832	11,685	3,358	5,043	5,474	6,643
Perlis	63	58	96	52	24	31	73	20
Selangor	808	1,188	4,103	6,780	2,000	2,867	2,103	3,913
Terengganu	249	254	1,343	2,493	688	695	655	1,798
Sabah	1,941	1,877	17,113	26,886	5,533	7,856	11,581	19,030
Sarawak	1,204	1,203	14,318	27,410	8,124	9,443	6,194	17,968
W.P. Kuala Lumpur*	7	36	5	14	3	7	2	7
W.P. Labuan	6	10	7	5	3	2	4	2
Malaysia	11,628	12,998	77,485	122,350	33,208	44,764	44,277	77,586

Jadual A74: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pertanian mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	65,205	62,019	1,079	1,295	13,993	9,598
Kedah	14,653	12,922	192	221	1,522	1,603
Kelantan	12,651	11,058	188	184	1,041	881
Melaka	12,036	9,540	196	229	1,639	2,283
Negeri Sembilan	18,546	16,220	278	297	3,443	2,062
Pahang	64,039	57,152	761	916	7,554	6,721
Pulau Pinang	5,395	7,932	92	191	840	1,149
Perak	48,018	42,132	700	751	5,891	4,305
Perlis	326	379	3	6	15	20
Selangor	35,779	28,042	478	512	6,702	5,949
Terengganu	24,737	22,996	221	276	2,469	1,373
Sabah	181,749	170,339	2,202	2,883	21,499	20,936
Sarawak	84,062	77,211	1,554	1,714	14,566	22,561
W.P. Kuala Lumpur*	203	132	3	3	5	6
W.P. Labuan	77	56	1	1	1	2
Malaysia	567,476	518,130	7,949	9,480	81,179	79,447

Nota:

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual A75: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perlombongan & pengkuarian mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantaraan (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	109	191	1,334	2,636	827	1,565	506	1,072
Kedah	28	24	88	116	53	68	36	48
Kelantan	75	52	448	546	230	277	218	269
Melaka	18	20	105	133	55	77	50	56
Negeri Sembilan	54	67	432	397	264	220	168	176
Pahang	150	133	3,411	1,963	2,076	1,058	1,335	905
Pulau Pinang	29	76	566	763	296	392	270	371
Perak	132	157	1,066	1,696	585	890	481	806
Perlis	5	4	55	55	34	34	21	21
Selangor	143	391	2,442	5,135	1,294	2,752	1,148	2,383
Terengganu	62	59	876	1,226	423	604	452	622
Sabah	63	64	21,647	47,920	3,127	7,054	18,520	40,865
Sarawak	83	112	42,862	73,981	7,299	11,515	35,564	62,465
W.P. Kuala Lumpur*	65	78	9,428	8,907	4,105	4,112	5,323	4,795
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-	-	-
Supra**	10	12	46,308	58,666	7,341	8,542	38,967	50,124
Malaysia	1,026	1,440	131,067	204,139	28,008	39,161	103,059	164,978

Jadual A75: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perlombongan & pengkuarian mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	5,377	4,431	162	161	613	653
Kedah	536	483	14	14	25	38
Kelantan	2,245	1,963	62	64	178	272
Melaka	506	477	10	13	97	77
Negeri Sembilan	1,893	1,561	49	47	180	121
Pahang	10,915	4,312	361	143	1,059	703
Pulau Pinang	1,550	1,603	52	64	223	468
Perak	4,819	5,105	131	169	920	1,070
Perlis	247	203	9	8	8	8
Selangor	15,467	12,316	391	486	343	899
Terengganu	1,706	1,731	150	96	1,592	1,206
Sabah	4,943	5,246	736	751	29,335	61,709
Sarawak	11,773	12,309	1,582	1,879	29,532	102,972
W.P. Kuala Lumpur*	10,470	4,599	1,134	510	1,121	4,513
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-
Supra**	9,907	9,308	3,026	2,990	226,057	179,640
Malaysia	82,354	65,647	7,870	7,395	291,283	354,349

Nota:

*Termasuk W.P. Labuan

**Merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui ekonomi utama bagi mana-mana negeri.

Jadual A76: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembuatan mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantaraan (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	8,046	9,244	171,115	316,424	137,441	254,559	33,674	61,865
Kedah	3,281	2,988	56,885	87,306	45,213	70,514	11,672	16,793
Kelantan	1,834	1,550	4,273	5,920	3,386	4,781	887	1,139
Melaka	1,539	1,715	79,280	112,721	67,377	91,431	11,903	21,290
Negeri Sembilan	1,891	2,408	67,867	115,744	56,408	91,051	11,460	24,692
Pahang	1,784	1,720	42,937	68,981	34,854	55,885	8,083	13,095
Pulau Pinang	4,191	5,678	155,668	303,188	121,374	245,912	34,294	57,276
Perak	4,383	4,160	45,709	75,245	35,589	57,587	10,120	17,658
Perlis	373	311	2,504	3,976	1,811	3,262	693	715
Selangor	10,027	16,808	308,031	516,377	233,674	386,908	74,358	129,469
Terengganu	2,023	1,870	38,073	47,322	25,842	33,304	12,230	14,018
Sabah	1,789	1,667	41,842	48,924	35,400	41,998	6,443	6,926
Sarawak	2,573	2,589	102,552	176,606	69,058	131,333	33,494	45,273
W.P. Kuala Lumpur	5,231	1,632	22,771	11,446	16,000	8,201	6,771	3,245
W.P. Labuan	120	134	2,454	3,515	1,417	2,072	1,037	1,442
W.P. Putrajaya	16	31	2	8	1	4	1	4
Malaysia	49,101	54,505	1,141,963	1,893,704	884,845	1,478,802	257,118	414,901

Jadual A76: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembuatan mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	448,365	483,010	12,245	18,027	55,472	81,117
Kedah	97,463	118,195	2,781	4,646	13,711	19,445
Kelantan	19,655	19,349	322	466	1,176	1,544
Melaka	82,694	99,891	2,716	4,376	16,641	23,512
Negeri Sembilan	77,331	93,162	2,645	4,483	13,053	17,875
Pahang	44,489	54,762	1,354	2,270	12,287	17,729
Pulau Pinang	272,241	371,732	10,431	18,526	33,011	39,696
Perak	138,726	147,337	3,479	5,316	14,792	19,857
Perlis	5,704	5,167	127	124	661	433
Selangor	646,165	723,767	21,286	29,845	67,550	85,134
Terengganu	23,839	26,516	981	1,541	19,959	10,168
Sabah	63,766	61,651	1,281	1,683	8,771	11,257
Sarawak	99,280	101,167	2,667	4,263	31,652	45,586
W.P. Kuala Lumpur	96,686	37,617	3,048	1,449	5,644	3,457
W.P. Labuan	2,722	2,748	132	200	2,419	1,081
W.P. Putrajaya	32	182	0	4	0	1
Malaysia	2,119,158	2,346,253	65,495	97,219	296,801	377,891

Jadual A77: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembinaan mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantaraan (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	5,023	9,577	35,825	23,703	23,089	16,660	12,736	7,043
Kedah	1,515	3,570	3,280	6,498	2,240	4,372	1,040	2,126
Kelantan	696	2,542	3,037	3,873	2,057	2,643	980	1,230
Melaka	1,457	2,956	2,960	2,969	1,973	2,006	986	962
Negeri Sembilan	3,001	5,227	5,148	5,996	3,433	4,058	1,715	1,937
Pahang	2,305	3,027	7,836	6,966	5,098	4,657	2,738	2,310
Pulau Pinang	2,888	5,704	9,873	12,793	6,398	8,568	3,474	4,224
Perak	3,169	5,085	7,878	8,934	4,864	5,975	3,014	2,959
Perlis	706	649	435	385	280	269	154	116
Selangor	7,995	19,770	46,923	64,172	30,445	43,941	16,478	20,232
Terengganu	1,422	2,633	4,602	5,513	2,935	3,544	1,667	1,969
Sabah	2,513	2,132	8,163	11,060	5,514	7,683	2,649	3,377
Sarawak	1,818	3,294	12,159	17,583	7,511	11,577	4,648	6,007
W.P. Kuala Lumpur	5,609	4,473	27,191	33,159	17,242	22,364	9,949	10,796
W.P. Labuan	170	274	421	352	310	258	112	93
W.P. Putrajaya	271	149	2,208	1,098	1,364	739	844	359
Malaysia	40,558	71,062	177,939	205,053	114,754	139,314	63,184	65,740

Jadual A77: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembinaan mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	240,493	160,253	5,953	4,468	5,216	3,467
Kedah	26,895	31,534	604	842	369	651
Kelantan	16,678	17,350	434	458	650	598
Melaka	21,763	23,564	478	570	431	408
Negeri Sembilan	48,288	48,528	1,022	1,194	591	743
Pahang	59,471	45,697	1,593	1,269	1,191	1,007
Pulau Pinang	71,403	81,304	1,943	2,223	1,321	1,687
Perak	67,223	66,714	1,641	1,838	1,848	1,658
Perlis	6,200	4,188	83	74	43	38
Selangor	316,873	316,100	8,605	10,290	7,337	9,851
Terengganu	34,721	32,816	955	1,009	459	542
Sabah	64,860	66,705	1,356	1,765	968	1,311
Sarawak	89,289	99,399	2,379	2,940	1,546	2,222
W.P. Kuala Lumpur	208,239	235,655	5,338	7,109	2,742	3,142
W.P. Labuan	2,865	2,696	63	68	57	64
W.P. Putrajaya	15,213	9,909	452	310	336	229
Malaysia	1,290,474	1,242,412	32,899	36,426	25,106	27,619

Jadual A78: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perkhidmatan mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantara (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	84,899	108,159	58,055	91,623	26,899	43,893	31,156	47,731
Kedah	43,801	42,163	15,818	19,372	7,231	8,857	8,587	10,515
Kelantan	44,057	38,281	8,150	10,781	3,447	4,406	4,703	6,375
Melaka	28,318	28,726	16,275	21,195	6,688	10,176	9,588	11,020
Negeri Sembilan	27,771	33,075	14,043	23,804	7,217	12,327	6,826	11,477
Pahang	32,752	36,199	20,439	26,797	9,721	12,474	10,718	14,323
Pulau Pinang	60,337	70,166	45,448	68,950	21,387	32,351	24,061	36,599
Perak	66,839	67,704	28,921	45,001	13,593	23,711	15,329	21,290
Perlis	5,724	6,211	2,508	3,868	1,055	1,442	1,453	2,426
Selangor	164,286	232,206	288,288	477,157	136,170	215,610	152,118	261,548
Terengganu	25,799	29,065	8,304	12,149	3,627	5,241	4,677	6,908
Sabah	50,448	62,527	31,036	47,683	13,942	20,964	17,094	26,720
Sarawak	54,248	63,428	37,809	61,070	16,549	27,365	21,260	33,705
W.P. Kuala Lumpur*	125,731	130,089	380,804	503,746	175,832	223,697	204,971	280,049
W.P. Labuan	2,305	2,465	6,872	9,238	2,350	3,053	4,523	6,185
W.P. Putrajaya	1,002	1,398	2,662	4,126	1,061	1,589	1,600	2,537
Malaysia	818,317	951,862	965,430	1,426,560	446,767	647,153	518,663	779,407

Jadual A78: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perkhidmatan mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	435,261	555,229	9,541	15,726	57,166	82,041
Kedah	175,803	210,382	2,770	4,359	10,203	18,631
Kelantan	129,534	152,645	1,296	2,056	3,826	5,521
Melaka	133,743	159,349	2,611	4,032	12,479	15,216
Negeri Sembilan	132,684	155,906	2,362	3,635	9,750	22,629
Pahang	145,971	174,749	2,463	3,856	8,492	13,998
Pulau Pinang	291,279	358,038	6,553	10,240	27,403	37,453
Perak	269,404	316,975	4,618	7,429	18,676	28,691
Perlis	22,609	30,711	353	562	1,787	3,600
Selangor	1,277,745	1,585,500	42,080	65,080	267,907	352,839
Terengganu	96,497	120,311	1,311	2,159	6,293	10,683
Sabah	251,077	306,117	4,612	7,521	23,716	25,078
Sarawak	280,864	334,268	5,975	9,427	36,707	54,518
W.P. Kuala Lumpur*	1,127,111	1,334,282	44,207	67,131	415,446	543,150
W.P. Labuan	16,348	20,247	473	674	3,593	4,295
W.P. Putrajaya	12,147	17,155	392	529	1,303	1,563
Malaysia	4,798,077	5,831,864	131,617	204,415	904,747	1,219,905

Nota:

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual A79: Pegangan pertanian mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	102,423	96.6	3,580	3.4	106,003	100.0
Kedah	127,996	99.0	1,235	1.0	129,231	100.0
Kelantan	87,597	99.5	442	0.5	88,039	100.0
Melaka	13,018	94.2	802	5.8	13,820	100.0
Negeri Sembilan	44,011	97.0	1,344	3.0	45,355	100.0
Pahang	87,356	97.2	2,543	2.8	89,899	100.0
Pulau Pinang	12,559	91.6	1,154	8.4	13,713	100.0
Perak	105,228	97.6	2,596	2.4	107,824	100.0
Perlis	19,994	99.3	131	0.7	20,125	100.0
Selangor	35,933	95.6	1,646	4.4	37,579	100.0
Terengganu	72,405	99.1	684	0.9	73,089	100.0
Sabah	156,770	98.4	2,624	1.6	159,394	100.0
Sarawak	145,377	98.6	2,034	1.4	147,411	100.0
W.P. Kuala Lumpur	1,428	81.2	330	18.8	1,758	100.0
W.P. Labuan	732	95.6	34	4.4	766	100.0
W.P. Putrajaya	166	94.3	10	5.7	176	100.0
Malaysia	1,012,993	98.0	21,189	2.0	1,034,182	100.0

Nota:

Negeri merujuk kepada lokasi tempat kediaman pegangan pertanian

Jadual A80: Pegangan pertanian bagi subsektor tanaman mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	95,163	97.1	2,816	2.9	97,979	100.0
Kedah	120,659	99.4	764	0.6	121,423	100.0
Kelantan	77,451	99.6	321	0.4	77,772	100.0
Melaka	11,316	94.7	633	5.3	11,949	100.0
Negeri Sembilan	42,181	97.9	912	2.1	43,093	100.0
Pahang	77,722	97.4	2,084	2.6	79,806	100.0
Pulau Pinang	9,529	93.8	629	6.2	10,158	100.0
Perak	91,979	98.3	1,615	1.7	93,594	100.0
Perlis	19,240	99.6	79	0.4	19,319	100.0
Selangor	31,408	96.3	1,203	3.7	32,611	100.0
Terengganu	58,051	99.3	424	0.7	58,475	100.0
Sabah	138,744	98.3	2,383	1.7	141,127	100.0
Sarawak	140,111	98.8	1,671	1.2	141,782	100.0
W.P. Kuala Lumpur	1,415	84.0	270	16.0	1,685	100.0
W.P. Labuan	399	96.8	13	3.2	412	100.0
W.P. Putrajaya	164	96.5	6	3.5	170	100.0
Malaysia	915,532	98.3	15,823	1.7	931,355	100.0

Nota:

Negeri merujuk kepada lokasi tempat kediaman pegangan pertanian

Jadual A81: Pegangan pertanian bagi subsektor ternakan mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	2,777	84.4	512	15.6	3,289	100.0
Kedah	3,615	95.0	192	5.0	3,807	100.0
Kelantan	9,010	99.4	56	0.6	9,066	100.0
Melaka	989	89.0	122	11.0	1,111	100.0
Negeri Sembilan	1,153	80.2	284	19.8	1,437	100.0
Pahang	4,932	94.9	263	5.1	5,195	100.0
Pulau Pinang	543	65.6	285	34.4	828	100.0
Perak	2,243	86.3	356	13.7	2,599	100.0
Perlis	596	96.0	25	4.0	621	100.0
Selangor	1,881	85.5	320	14.5	2,201	100.0
Terengganu	11,816	98.3	200	1.7	12,016	100.0
Sabah	2,408	95.7	107	4.3	2,515	100.0
Sarawak	2,058	91.4	193	8.6	2,251	100.0
W.P. Kuala Lumpur	6	14.6	35	85.4	41	100.0
W.P. Labuan	56	87.5	8	12.5	64	100.0
W.P. Putrajaya	4	44.4	5	55.6	9	100.0
Malaysia	44,087	93.7	2,963	6.3	47,050	100.0

Nota:

Negeri merujuk kepada lokasi tempat kediaman pegangan pertanian

Jadual A82: Pegangan pertanian bagi subsektor perikanan tangkapan mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	4,512	99.7	12	0.3	4,524	100.0
Kedah	4,264	98.8	50	1.2	4,314	100.0
Kelantan	1,379	99.3	10	0.7	1,389	100.0
Melaka	762	99.2	6	0.8	768	100.0
Negeri Sembilan	477	100.0	-	-	477	100.0
Pahang	3,354	98.7	44	1.3	3,398	100.0
Pulau Pinang	2,427	99.9	2	0.1	2,429	100.0
Perak	5,684	97.4	150	2.6	5,834	100.0
Perlis	427	96.0	18	4.0	445	100.0
Selangor	2,365	99.6	9	0.4	2,374	100.0
Terengganu	3,001	99.6	12	0.4	3,013	100.0
Sabah	14,847	99.6	56	0.4	14,903	100.0
Sarawak	4,465	99.6	16	0.4	4,481	100.0
W.P. Kuala Lumpur	-	-	-	-	-	-
W.P. Labuan	303	95.6	14	4.4	317	100.0
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-
Malaysia	48,267	99.2	399	0.8	48,666	100.0

Nota:

Negeri merujuk kepada lokasi tempat kediaman pegangan pertanian

Jadual A83: Pegangan pertanian bagi subsektor akuakultur mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	351	58.6	248	41.4	599	100.0
Kedah	470	74.5	161	25.5	631	100.0
Kelantan	707	93.0	53	7.0	760	100.0
Melaka	141	74.6	48	25.4	189	100.0
Negeri Sembilan	312	67.1	153	32.9	465	100.0
Pahang	1,329	91.1	130	8.9	1,459	100.0
Pulau Pinang	138	34.4	263	65.6	401	100.0
Perak	1,145	74.2	399	25.8	1,544	100.0
Perlis	43	82.7	9	17.3	52	100.0
Selangor	192	52.5	174	47.5	366	100.0
Terengganu	910	92.1	78	7.9	988	100.0
Sabah	2,106	97.3	58	2.7	2,164	100.0
Sarawak	540	88.5	70	11.5	610	100.0
W.P. Kuala Lumpur	16	38.1	26	61.9	42	100.0
W.P. Labuan	7	87.5	1	12.5	8	100.0
W.P. Putrajaya	-	-	1	100.0	1	100.0
Malaysia	8,407	81.8	1,872	18.2	10,279	100.0

Nota:

Negeri merujuk kepada lokasi tempat kediaman pegangan pertanian

Jadual A84: Pegangan pertanian bagi subsektor perhutanan & pembalakan mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	2	4.9	39	95.1	41	100.0
Kedah	59	37.3	99	62.7	158	100.0
Kelantan	202	92.7	16	7.3	218	100.0
Melaka	1	50.0	1	50.0	2	100.0
Negeri Sembilan	89	80.9	21	19.1	110	100.0
Pahang	1,072	95.5	50	4.5	1,122	100.0
Pulau Pinang	2	100.0	-	-	2	100.0
Perak	5,389	97.8	123	2.2	5,512	100.0
Perlis	5	50.0	5	50.0	10	100.0
Selangor	450	99.8	1	0.2	451	100.0
Terengganu	173	88.7	22	11.3	195	100.0
Sabah	124	76.5	38	23.5	162	100.0
Sarawak	362	75.9	115	24.1	477	100.0
W.P. Kuala Lumpur	-	-	4	100.0	4	100.0
W.P. Labuan	-	-	-	-	-	-
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-
Malaysia	7,930	93.7	534	6.3	8,464	100.0

Nota:

1. Aktiviti perhutanan merujuk kepada lokasi tempat kediaman dan pertubuhan. Aktiviti pembalakan merujuk kepada lokasi pembalakan.
2. Aktiviti pembalakan adalah termasuk pengeluaran kayu getah, kayu bakau/ jaras/ arang-arang dan kayu balak yang mana berbeza dengan laporan Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia, Jabatan Perhutanan Sabah dan Jabatan Hutan Sarawak yang hanya mengambil kira pengeluaran kayu balak sahaja.
3. Aktiviti perhutanan & pembalakan dalam kawasan Hutan Simpanan Kekal (HSK) dan/atau luar kawasan HSK tidak tertakluk kepada definisi yang digunapakai oleh Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia, Jabatan Perhutanan Sabah dan Jabatan Hutan Sarawak.

Jadual A85: Bilangan pertubuhan/syarikat perniagaan mengikut sektor dan negeri, 2025

Negeri	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Jumlah
Johor	3,539	271	11,825	12,954	137,104	165,693
Kedah	1,433	116	4,233	8,125	55,884	69,791
Kelantan	675	115	2,528	3,923	44,801	52,042
Melaka	897	71	2,528	4,356	36,811	44,663
Negeri Sembilan	1,663	150	3,403	6,795	46,719	58,730
Pahang	3,410	377	2,869	5,855	49,880	62,391
Pulau Pinang	1,164	97	6,786	7,248	79,167	94,462
Perak	3,073	396	5,243	8,284	73,389	90,385
Perlis	145	7	463	1,593	7,733	9,941
Selangor	2,640	662	20,085	26,591	262,004	311,982
Terengganu	806	162	2,784	5,113	34,294	43,159
Sabah	2,614	138	2,407	7,377	62,005	74,541
Sarawak	1,949	206	3,711	8,850	65,777	80,493
W.P. Kuala Lumpur	1,360	561	4,631	9,533	162,016	178,101
W.P. Labuan	34	4	168	387	3,030	3,623
W.P. Putrajaya	12	-	81	239	2,807	3,139
Jumlah	25,414	3,333	73,745	117,223	1,123,421	1,343,136

1. Berdasarkan pertubuhan aktif daripada *Malaysia Statistical Business Register* , 31 Disember 2025

2. Berdasarkan Klasifikasi Industri Malaysia Malaysia 2008 Ver 1.0

Jadual A86: Kapasiti penggunaan industri pembuatan mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	74.0	81.2	80.7	83.4	85.1
Kedah	81.6	85.2	79.5	78.6	82.1
Kelantan	73.4	79.4	75.2	72.0	69.9
Melaka	70.9	83.2	82.7	83.2	85.2
Negeri Sembilan	70.4	84.8	83.4	84.6	85.5
Pahang	78.3	77.4	79.6	83.9	85.2
Pulau Pinang	75.0	76.8	77.3	79.9	81.4
Perak	72.6	76.3	77.6	79.7	79.7
Perlis	71.2	75.7	66.6	68.8	67.4
Selangor	72.5	81.3	81.4	84.3	84.6
Terengganu	84.7	80.4	79.5	83.8	88.1
Sabah	70.8	72.1	74.2	75.3	79.0
Sarawak	73.3	77.7	74.8	77.9	75.4
W.P. Kuala Lumpur ¹	64.1	75.7	76.9	78.7	79.5
W.P. Labuan	74.8	80.3	90.4	96.3	96.7
Jumlah	73.9	80.4	79.4	81.8	82.6

¹ Termasuk W.P. Putrajaya

%

Jadual A87: Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri, 2020-2022
(RM'000)

Negeri	2020	2021	2022
Jumlah	2,972,801	3,115,940	3,688,863
Johor	808,783	862,398	876,012
Kedah	95,790	128,481	151,454
Kelantan	28,912	25,186	18,435
Melaka	106,161	95,676	106,694
Negeri Sembilan	84,634	97,961	83,068
Pahang	170,315	205,747	328,843
Pulau Pinang	211,486	198,977	213,867
Perak	122,630	121,367	123,326
Perlis	6,258	7,943	9,547
Selangor	530,436	557,525	995,649
Terengganu	236,448	220,152	203,934
Sabah	109,520	130,864	132,048
Sarawak	235,613	239,412	258,780
W.P. Kuala Lumpur	223,988	221,029	184,083
W.P. Labuan	1,366	2,586	2,789
W.P. Putrajaya	462	635	335

Jadual A88: Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri dan jenis perbelanjaan, Malaysia, 2022
(RM'000)

Negeri	Jumlah	Pengurusan pencemaran	Perlindungan hidupan liar & habitat	Penilaian dan caj alam sekitar	Pengurusan sisa	Perbelanjaan lain untuk perlindungan alam sekitar
Jumlah	3,688,863	2,511,953	8,018	53,626	1,060,705	54,561
Johor	876,012	658,800	1,331	5,890	197,965	12,026
Kedah	151,454	104,867	42	1,073	40,036	5,436
Kelantan	18,435	12,547	846	1,113	3,910	19
Melaka	106,694	64,369	-	369	41,794	163
Negeri Sembilan	83,068	45,714	224	3,067	33,898	166
Pahang	328,843	161,935	19	1,126	165,527	236
Pulau Pinang	213,867	121,763	51	2,706	78,532	10,814
Perak	123,326	91,033	308	2,295	27,948	1,743
Perlis	9,547	5,921	-	21	3,579	26
Selangor	995,649	789,766	24	7,240	197,315	1,303
Terengganu	203,934	155,375	124	1,462	197,315	1,303
Sabah	132,048	87,888	2,490	5,635	24,790	11,245
Sarawak	258,780	144,906	981	14,678	92,000	6,215
W.P. Kuala Lumpur	184,083	66,107	1,579	6,925	107,656	1,816
W.P. Labuan	2,789	909	-	-	1,880	-
W.P. Putrajaya	335	53	-	26	256	-

Jadual A89: Perbelanjaan modal perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Terengganu, 2020-2022**(RM'000)**

Negeri	2020	2021	2022
Jumlah	101,039	52,460	49,806
Pengurusan pencemaran	100,258	52,321	49,759
Perlindungan hidupan liar dan habitat	-	-	-
Penilaian dan caj alam sekitar	109	53	18
Pengurusan sisa	664	60	29
Perbelanjaan lain untuk perlindungan alam sekitar	8	26	-

Jadual A90: Perbelanjaan operasi perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Terengganu, 2020-2022**(RM'000)**

Negeri	2020	2021	2022
Jumlah	135,409	167,692	154,128
Pengurusan pencemaran	111,187	132,198	105,617
Perlindungan hidupan liar dan habitat	52	55	124
Penilaian dan caj alam sekitar	2,409	2,077	1,444
Pengurusan sisa	21,405	32,277	43,588
Perbelanjaan lain untuk perlindungan alam sekitar	355	1,085	3,355

Jadual A91: Pengeluaran estef getah mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	Pengeluaran (tan metrik)				
	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	4,362	3,992	4,454	4,241	3,487
Kedah & Perlis	8,351	6,662	5,973	5,786	7,241
Kelantan & Terengganu	11,538	14,209	17,693	19,229	19,054
Melaka & Negeri Sembilan	3,810	2,067	1,926	893	1,119
Pahang	3,266	7,013	10,944	9,712	8,455
Perak	5,080	7,801	3,758	1,488	578
Selangor	4,346	1,726	2,454	1,685	1,331
Sabah & Sarawak	4,593	3,915	3,180	3,284	3,491
Jumlah	45,347	47,387	50,381	46,319	44,755

Jadual A92: Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut komponen dan negeri, 2024

Negeri	Jumlah	Keluarga	Perumahan dan alam sekitar	Penyertaan sosial	Kesihatan	Kemudahan komunikasi	Pendidikan
Johor	8.08	9.16	8.09	8.25	8.22	7.69	8.07
Kedah	7.68	8.52	7.99	7.69	7.74	7.28	7.78
Kelantan	7.24	8.18	7.17	7.13	7.37	6.60	7.25
Melaka	7.83	8.63	8.02	8.14	8.18	7.60	7.51
Negeri Sembilan	8.01	9.03	7.84	8.10	8.35	7.70	8.00
Pahang	7.92	9.04	8.10	8.21	8.40	7.59	8.57
Pulau Pinang	7.19	8.11	7.50	6.67	7.25	6.92	7.26
Perak	7.83	8.65	8.14	8.20	8.22	7.59	7.78
Perlis	7.65	8.63	8.24	7.60	7.78	7.43	8.12
Selangor	7.21	8.53	7.35	7.00	7.29	7.26	7.80
Terengganu	8.64	9.31	8.77	8.76	8.81	8.62	8.95
Sabah	7.60	8.46	7.52	7.68	7.65	7.07	7.32
Sarawak	7.53	8.74	7.32	7.51	7.99	6.80	7.95
W.P. Kuala Lumpur	7.22	8.26	7.15	6.59	7.60	7.57	7.53
W.P. Labuan	7.00	8.54	6.28	6.12	6.92	6.18	6.67
W.P. Putrajaya	7.55	8.73	7.54	7.21	7.70	7.41	7.71
Malaysia	7.60	8.64	7.67	7.56	7.79	7.34	7.81

Jadual A92: Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut komponen dan negeri, 2024 (samb.)

Negeri	Persekitaran Kerja	Pendapatan	Keselamatan Awam	Penggunaan Masa	Kebudayaan	Keagamaan dan Kerohanian	Emosi
Johor	8.45	7.10	8.17	8.34	6.61	9.07	7.48
Kedah	7.62	6.52	7.59	8.15	6.54	8.98	7.07
Kelantan	7.14	5.65	6.53	7.74	5.83	8.96	7.38
Melaka	7.91	5.75	8.20	8.04	6.86	8.99	6.59
Negeri Sembilan	8.06	7.33	8.10	8.11	7.31	8.70	6.72
Pahang	7.75	6.03	7.93	8.40	6.74	8.99	7.14
Pulau Pinang	7.16	6.15	7.27	7.29	6.29	8.18	6.99
Perak	7.85	6.25	7.87	8.11	5.82	8.76	7.23
Perlis	7.81	5.49	8.23	7.24	6.32	8.64	7.05
Selangor	7.04	6.08	7.12	7.17	5.06	8.53	6.81
Terengganu	8.82	7.96	8.68	8.94	7.96	9.45	7.39
Sabah	7.48	6.75	7.56	7.91	6.80	8.70	6.97
Sarawak	7.75	6.35	6.99	8.10	6.52	8.34	7.22
W.P. Kuala Lumpur	7.12	6.13	7.03	7.24	5.95	7.94	7.25
W.P. Labuan	6.93	5.67	6.75	7.37	6.55	8.39	7.68
W.P. Putrajaya	7.53	6.01	7.18	8.03	6.00	8.77	7.78
Malaysia	7.58	6.40	7.51	7.82	6.22	8.69	7.09

Jadual A93: Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut negeri dan strata, 2024

Negeri	Strata	
	Bandar	Luar Bandar
Johor	8.03	8.16
Kedah	7.75	7.53
Kelantan	7.29	7.20
Melaka	7.84	7.76
Negeri Sembilan	8.00	8.02
Pahang	8.05	7.76
Pulau Pinang	7.22	6.87
Perak	8.01	7.43
Perlis	7.70	7.60
Selangor	7.26	6.72
Terengganu	8.86	8.37
Sabah	7.75	7.42
Sarawak	7.60	7.43
W.P. Kuala Lumpur	7.22	n.a.
W.P. Labuan	7.02	6.86
W.P. Putrajaya	7.55	n.a.
Malaysia	7.61	7.56

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A94: Tempat kediaman, isi rumah dan purata saiz isi rumah mengikut negeri, 2022-2024

Negeri	Tempat kediaman ('000)			Isi rumah ('000)			Purata saiz isi rumah		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Johor	1,323.7	1,364.1	1,405.2	1,073.4	1,101.8	1,130.6	3.8	3.7	3.7
Kedah	651.4	661.8	672.2	546.9	556.3	565.9	4.0	3.9	3.9
Kelantan	451.9	462.8	473.9	376.7	383.6	390.5	4.9	4.8	4.8
Melaka	339.6	349.8	360.1	285.0	294.2	303.6	3.5	3.5	3.4
Negeri Sembilan	410.9	420.1	429.5	334.0	343.5	353.2	3.6	3.6	3.5
Pahang	481.5	493.0	504.6	421.7	432.0	442.4	3.8	3.8	3.8
Pulau Pinang	614.1	627.9	641.9	519.9	532.4	545.1	3.3	3.3	3.3
Perak	840.2	856.5	873.1	695.3	706.8	718.5	3.6	3.6	3.6
Perlis	75.8	77.2	78.6	87.7	91.3	94.9	3.3	3.2	3.1
Selangor	2,227.5	2,291.9	2,357.4	1,952.8	2,012.5	2,073.2	3.6	3.6	3.6
Terengganu	331.7	340.6	349.7	298.6	306.9	315.5	4.0	3.9	3.9
Sabah	814.8	834.3	854.0	766.6	786.3	806.3	4.5	4.6	4.6
Sarawak	821.5	843.4	865.8	636.7	646.4	656.3	3.9	3.9	3.8
W.P. Kuala Lumpur	673.5	693.4	713.5	609.8	628.3	647.1	3.2	3.2	3.2
W.P. Labuan	23.6	23.9	24.3	25.3	26.0	26.7	3.8	3.8	3.8
W.P. Putrajaya	41.4	43.2	44.9	32.2	33.5	34.8	3.6	3.5	3.5
Malaysia	10,123.2	10,383.8	10,648.7	8,662.7	8,881.9	9,104.6	3.8	3.8	3.7

Nota:

- 1. Anggaran Penduduk Pertengahan Tahun berasaskan data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020
- 2. Hasil tambah mungkin berbeza kerana pembundaran

Jadual A95: Peratusan isi rumah mengikut jenis bekalan air, negeri dan strata, 2024

(%)

Negeri	Air paip dirawat			Air paip awam			Lain-lain		
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
Johor	99.8	100.0	99.0	-	-	-	0.2	0.0	1.0
Kedah	99.6	100.0	98.9	-	-	-	0.4	-	1.1
Kelantan	72.1	78.2	67.1	-	-	-	27.9	21.8	32.9
Melaka	100.0	100.0	100.0	-	-	-	-	-	-
Negeri Sembilan	99.9	100.0	99.6	-	-	-	0.1	-	0.4
Pahang	98.8	100.0	97.3	-	-	-	1.2	-	2.7
Pulau Pinang	100.0	100.0	100.0	-	-	-	-	-	-
Perak	99.4	100.0	97.7	-	-	-	0.6	0.0	2.3
Perlis	100.0	100.0	100.0	-	-	-	-	-	-
Selangor	100.0	100.0	99.9	-	-	-	0.0	-	0.1
Terengganu	99.9	99.8	100.0	-	-	-	0.1	0.2	-
Sabah	89.2	98.3	75.5	-	-	-	10.8	1.7	24.5
Sarawak	92.7	99.8	82.0	-	-	-	7.3	0.2	18.0
W.P. Kuala Lumpur	100.0	100.0	n.a.	-	-	n.a.	-	-	n.a.
W.P. Labuan	100.0	100.0	100.0	-	-	-	-	-	-
W.P. Putrajaya	100.0	100.0	n.a.	-	-	n.a.	-	-	n.a.
Malaysia	97.2	99.3	89.8	-	-	-	2.8	0.7	10.2

Jadual A96: Peratusan isi rumah mengikut bekalan elektrik, negeri dan strata, 2024

(%)

Negeri	Kemudahan bekalan elektrik			Tiada bekalan elektrik		
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
Johor	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Kedah	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Kelantan	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Melaka	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Negeri Sembilan	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Pahang	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Pulau Pinang	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Perak	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Perlis	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Selangor	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Terengganu	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Sabah	99.2	99.9	98.3	0.8	0.1	1.7
Sarawak	99.1	100.0	97.7	0.9	-	2.3
W.P. Kuala Lumpur	100.0	100.0	n.a.	-	-	n.a.
W.P. Labuan	100.0	100.0	100.0	-	-	-
W.P. Putrajaya	100.0	100.0	n.a.	-	-	n.a.
Malaysia	99.9	100.0	99.4	0.1	0.0	0.6

Jadual A97: Peratusan isi rumah mengikut kemudahan kutipan sampah, negeri dan strata, 2024

(%)

Negeri	Tempat kediaman			Kawasan kediaman*			Tiada		
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
Johor	89.3	97.0	59.6	3.2	1.4	10.2	7.5	1.6	30.2
Kedah	59.8	82.4	13.6	18.5	12.6	30.7	21.7	5.0	55.7
Kelantan	12.8	21.2	5.7	65.1	72.9	58.6	22.1	5.9	35.6
Melaka	80.6	82.2	63.5	10.6	10.1	16.4	8.8	7.8	20.1
Negeri Sembilan	86.6	97.8	58.4	4.6	1.0	13.6	8.9	1.2	28.0
Pahang	78.1	90.2	63.1	9.0	8.3	9.9	12.9	1.5	27.0
Pulau Pinang	86.5	89.8	44.8	13.5	10.2	55.2	-	-	-
Perak	75.8	90.0	35.2	12.2	7.5	25.8	12.0	2.5	39.0
Perlis	48.4	63.2	29.1	45.4	33.2	61.2	6.2	3.6	9.6
Selangor	91.7	93.2	58.8	7.6	6.6	30.3	0.7	0.3	10.9
Terengganu	22.0	27.4	12.4	78.0	72.6	87.5	0.1	0.1	0.1
Sabah	50.1	74.2	13.8	9.5	10.4	8.1	40.4	15.5	78.1
Sarawak	67.0	91.5	30.3	23.9	8.3	47.2	9.1	0.2	22.4
W.P. Kuala Lumpur	100.0	100.0	n.a.	-	-	n.a.	-	-	n.a.
W.P. Labuan	53.2	55.7	23.9	46.8	44.3	76.1	-	-	-
W.P. Putrajaya	100.0	100.0	n.a.	-	-	n.a.	-	-	n.a.
Malaysia	75.4	87.5	33.1	14.9	10.3	31.3	9.7	2.3	35.6

Nota:

*Kutipan sampah di tempat pengumpulan yang jaraknya melebihi 100 meter dari tempat kediaman

Jadual A98: Peratusan capaian isi rumah terhadap peralatan dan perkhidmatan dan ICT mengikut negeri, 2025

(%)

Negeri	Internet	Telefon bimbit	Telefon biasa	Telefon pintar	Komputer	Siaran TV berbayar	Televisyen	Radio	Telefon talian tetap
Johor	99.0	99.4	20.3	99.4	93.5	57.9	99.7	99.9	31.5
Kedah	96.7	99.3	20.7	96.7	87.1	52.6	99.4	99.7	13.8
Kelantan	95.4	99.3	25.0	95.4	88.5	51.8	99.3	99.7	17.1
Melaka	97.3	99.9	19.0	98.3	93.2	71.6	100.0	100.0	51.5
Negeri Sembilan	97.0	99.7	11.6	98.4	90.7	73.0	100.0	99.8	49.4
Pahang	96.1	99.6	16.3	95.8	89.0	71.5	99.2	99.7	22.6
Pulau Pinang	99.7	99.9	13.5	98.9	97.0	69.4	99.8	99.9	27.9
Perak	96.1	99.4	18.7	97.0	91.8	70.9	99.5	98.6	20.7
Perlis	96.9	99.6	22.4	98.0	90.4	62.6	99.5	100.0	33.4
Selangor	99.6	99.9	8.4	99.8	96.7	63.2	99.9	99.9	30.0
Terengganu	95.4	99.0	15.3	98.3	90.7	65.1	99.8	99.9	24.2
Sabah	91.6	99.6	19.4	98.2	84.9	52.6	98.4	98.6	16.3
Sarawak	91.7	98.3	20.5	94.0	89.3	57.5	98.8	98.3	17.6
W.P. Kuala Lumpur	100.0	100.0	7.2	100.0	99.8	61.8	100.0	100.0	43.7
W.P. Labuan	99.8	99.5	4.5	99.5	97.9	81.9	100.0	99.8	35.8
W.P. Putrajaya	100.0	100.0	9.5	100.0	100.0	60.8	100.0	100.0	52.8
Malaysia	97.1	99.5	15.5	98.2	92.6	62.0	99.5	99.5	27.6

Nota:

Telefon bimbit meliputi telefon biasa dan telefon pintar

Jadual A99: Peratusan capaian internet oleh isi rumah mengikut negeri, jenis perkhidmatan dan strata, 2025

(%)

Negeri	Internet	Jalur lebar mudah alih	Jalur lebar tetap
Johor	99.0	98.1	54.2
Kedah	96.7	96.0	35.2
Kelantan	95.4	94.3	25.8
Melaka	97.3	96.5	56.1
Negeri Sembilan	97.0	95.7	48.3
Pahang	96.1	94.3	32.5
Pulau Pinang	99.7	98.1	56.1
Perak	96.1	92.9	41.4
Perlis	96.9	95.8	33.1
Selangor	99.6	99.4	60.6
Terengganu	95.4	93.8	29.4
Sabah	91.6	91.4	32.2
Sarawak	91.7	90.8	34.0
W.P. Kuala Lumpur	100.0	98.3	74.8
W.P. Labuan	99.8	95.3	42.8
W.P. Putrajaya	100.0	100.0	76.4
Malaysia	97.1	96.0	48.0

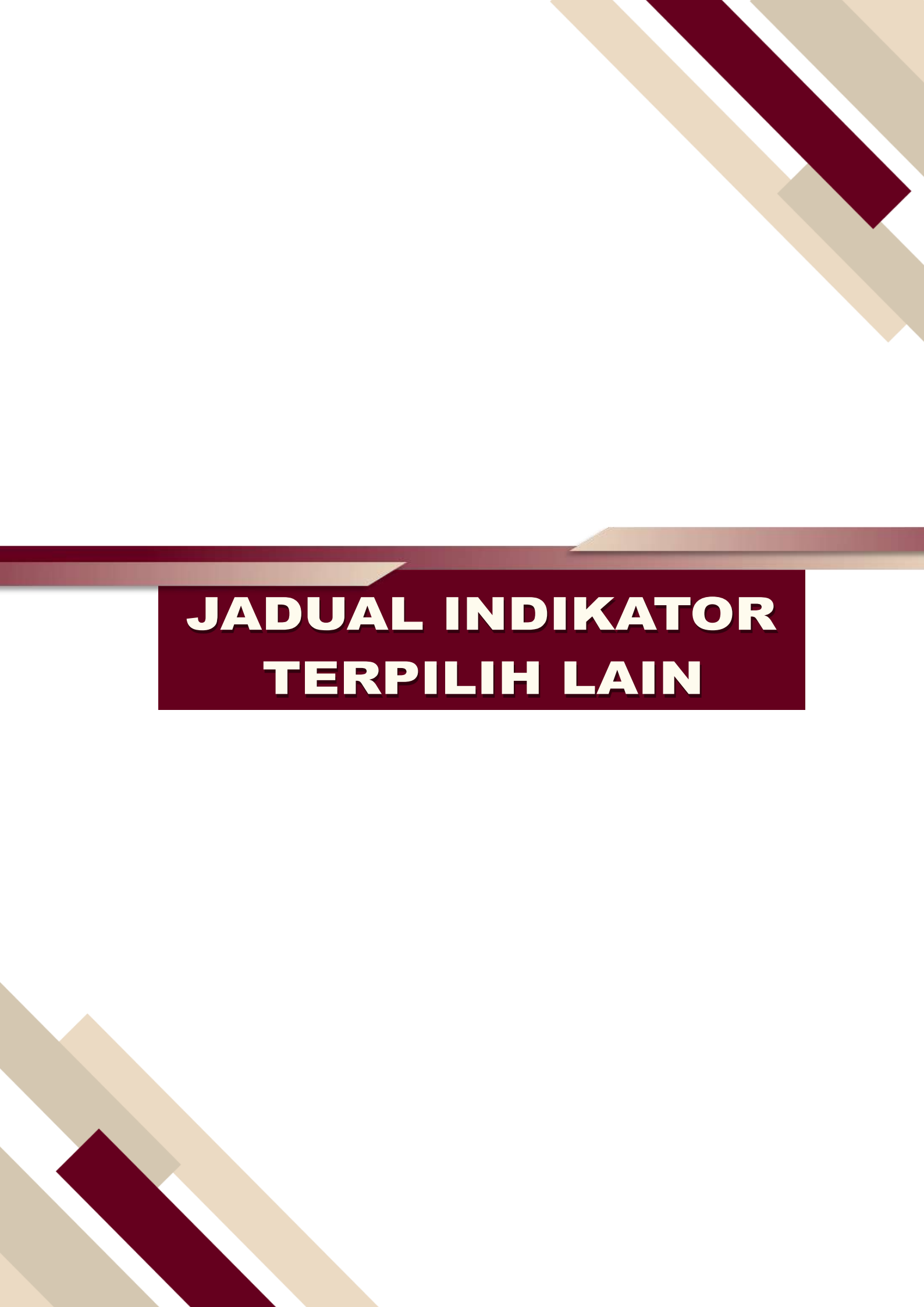
Nota:

Internet meliputi jalur lebar mudah alih dan jalur lebar tetap

Jadual A100: Nilai kerugian banjir mengikut negeri, 2025

RM '000

Negeri	Tempat kediaman	Kenderaan	Premis perniagaan	Pembuatan	Pertanian	Infrastruktur	Jumlah
Johor	26,189	874	2,143	-	13,010	29,843	72,059
Kedah	9,774	417	1,322	-	5,040	20,113	36,666
Kelantan	15,618	498	899	-	4,384	67,140	88,538
Melaka	729	44	22	-	512	12,901	14,208
Negeri Sembilan	840	40	30	-	2,623	12,902	16,436
Pahang	18,776	702	1,307	-	4,289	19,046	44,119
Pulau Pinang	849	61	10	-	2,593	8,742	12,254
Perak	15,337	615	844	-	4,479	15,378	36,653
Perlis	5,207	211	366	-	1,222	22,995	30,001
Selangor	15,288	359	1,049	-	9,582	26,585	52,863
Terengganu	14,947	430	858	76	1,012	71,849	89,172
Sabah	27,709	1,254	1,823	-	3,649	23,982	58,417
Sarawak	32,554	806	2,686	-	164	25,025	61,234
W.P. Kuala Lumpur	-	522	90	-	-	20,148	20,759
W.P. Labuan	-	-	-	-	-	2,254	2,254
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	1,279	1,279
Jumlah	183,816	6,833	13,449	76	52,559	380,182	933,354

JADUAL INDIKATOR TERPILIH LAIN

Jadual B1: Pengeluaran kelapa sawit bagi buah tandan segar yang diterima oleh kilang mengikut negeri, 2021-2025

('000 tan)

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	14,559	15,320	14,901	16,556	16,575
Kedah	1,177	1,201	1,068	1,311	1,399
Kelantan	1,526	1,625	1,632	1,752	2,024
Negeri Sembilan	3,216	3,565	3,163	3,795	3,784
Pahang	14,203	15,889	14,985	17,711	18,502
Perak	9,789	9,717	9,637	10,052	10,625
Selangor	2,760	2,667	2,594	2,913	3,208
Terengganu	2,170	2,072	2,080	2,408	2,535
Sabah	21,430	21,324	22,351	20,928	21,857
Sarawak	19,759	20,645	21,456	21,630	23,167
Lain-lain negeri	804	789	1,086	1,107	1,102
Jumlah	91,394	94,814	94,952	100,164	104,778

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Jadual B2: Pengeluaran minyak sawit mentah mengikut negeri, 2021-2025

('000 tan)

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	2,851	2,970	2,858	3,124	3,174
Kedah	237	237	214	258	281
Kelantan	314	336	337	360	414
Negeri Sembilan	631	676	624	715	727
Pahang	2,796	3,013	2,829	3,329	3,476
Perak	1,902	1,866	1,842	1,882	2,030
Selangor	522	499	493	537	574
Terengganu	430	408	414	472	480
Sabah	4,362	4,287	4,507	4,274	4,410
Sarawak	3,908	4,005	4,219	4,172	4,497
Lain-lain negeri	163	157	215	216	221
Jumlah	18,116	18,453	18,552	19,338	20,284

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Jadual B3: Pengeluaran isirong sawit mengikut negeri, 2021-2025

('000 tan)

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	779	812	785	827	848
Kedah	63	61	55	67	72
Kelantan	75	83	85	88	98
Negeri Sembilan	161	179	161	178	181
Pahang	714	786	728	823	872
Perak	513	505	493	484	527
Selangor	143	140	136	140	152
Terengganu	107	101	102	113	116
Sabah	957	947	983	903	914
Sarawak	863	895	931	881	962
Lain-lain negeri	44	43	59	57	58
Jumlah	4,418	4,551	4,518	4,562	4,802

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Jadual B4: Keluasan luas bertanam kelapa sawit mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	Hektar				
	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	699,216	676,853	670,862	659,820	675,558
Kedah	86,986	86,487	85,871	85,526	87,475
Kelantan	164,279	161,852	158,641	163,905	162,090
Melaka	54,132	52,346	51,083	49,902	49,484
Negeri Sembilan	184,675	178,560	177,466	179,079	182,518
Pahang	755,906	749,813	746,070	739,427	745,445
Pulau Pinang	9,683	8,579	8,234	7,748	8,193
Perak	369,019	352,097	349,224	351,426	363,873
Perlis	760	886	881	865	927
Selangor	110,249	106,008	104,148	102,980	104,355
Terengganu	172,942	170,824	166,402	164,107	163,717
Sabah	1,523,624	1,508,060	1,510,025	1,483,700	1,496,558
Sarawak	1,606,261	1,622,375	1,623,661	1,624,366	1,659,856
Jumlah	5,737,732	5,674,740	5,652,568	5,612,851	5,700,049

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Jadual B5: Jumlah panjang jalan mengikut permukaan dan negeri, 2024

Negeri	Persekutuan ^a	Negeri ^b	Jumlah			Jumlah besar
			Berturap	Kelikir	Tanah	
Johor	2,441.1	28,399.9	28,123.3	2,313.5	404.2	30,840.9
Kedah	1,119.1	17,913.8	16,958.0	1,893.7	181.2	19,032.9
Kelantan	1,411.5	23,005.5	19,439.5	3,733.1	1,244.3	24,416.9
Melaka	324.0	6,733.6	6,651.9	247.0	158.7	7,057.6
Negeri Sembilan	1,385.5	11,570.2	12,263.7	528.6	163.4	12,955.7
Pahang	3,985.9	47,841.0	24,442.2	15,186.3	12,198.5	51,826.9
Pulau Pinang	191.9	6,729.6	5,924.6	757.2	239.7	6,921.5
Perak	1,547.0	30,378.3	21,862.5	8,173.5	1,889.3	31,925.4
Perlis	266.1	2,885.2	2,375.3	605.9	170.0	3,151.3
Selangor	1,018.3	28,157.9	26,844.3	1,924.9	407.1	29,176.3
Terengganu	1,283.7	22,279.6	13,460.3	3,997.7	6,105.3	23,563.3
Sabah	1,536.9	24,344.2	14,399.0	10,005.2	1,476.9	25,881.1
Sarawak	2,055.9	33,844.1	25,211.7	4,640.1	6,048.2	35,900.0
W.P. Kuala Lumpur	18.9	1,886.2	1,900.2	4.8	0.1	1,905.1
W.P. Labuan	5.9	5.9	11.8	-	-	11.8
W.P. Putrajaya	139.1	275.4	414.5	-	-	414.5
Lebuhraya bertol	2,128.1	2,128.1	4,256.1	-	-	4,256.1
Jalan milik agensi	51,790.8	51,790.8	103,581.5	-	-	103,581.5
Jumlah	72,649.5	340,169.2	328,120.3	54,011.5	30,687.0	412,818.7

Sumber: Jabatan Kerja Raya Malaysia

Nota:

^a Perangkaan Jalan Persekutuan mengikut Warta Jalan Persekutuan sehingga 31.12.2024

^b Perangkaan Jalan Negeri mengikut MARRIS sehingga 31.12.2024

1. Jalan W.P. Putrajaya adalah di bawah kuasa Perbadanan Putrajaya

2. Jalan Persekutuan Lebuhraya adalah dibawah bidang kuasa Lembaga Lebuhraya Malaysia

Jadual B6: Bilangan hotel mengikut lokasi, Terengganu, 2025

Jenis	Bandar	Pantai	Bukit	Lain-lain	Jumlah
Hotel	90	137	4	20	251
Bilik	4,243	6,422	195	817	11,677

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B7: Ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	Jumlah bilik				
	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	31,066	31,791	31,184	31,971	34,986
Kedah	13,154	13,251	13,154	13,154	13,539
Kelantan	4,360	4,360	4,360	4,360	4,360
Melaka	17,031	18,055	18,223	18,268	20,550
Negeri Sembilan	9,396	9,542	9,536	9,607	13,274
Pahang	25,527	25,601	25,624	25,624	26,037
Pulau Pinang	22,406	23,185	24,034	25,389	25,603
Perak	16,338	16,451	16,450	16,429	18,181
Perlis	1,245	1,245	1,245	1,285	1,321
Selangor	23,002	24,201	24,965	26,089	26,781
Terengganu	10,718	10,809	11,139	11,487	11,677
Sabah	22,799	23,402	23,420	24,329	25,692
Sarawak	20,114	20,387	21,142	21,194	22,065
W.P. Kuala Lumpur	40,897	45,576	47,177	47,525	50,423
W.P. Labuan	1,697	1,697	1,697	1,697	1,858
W.P. Putrajaya	1,769	1,769	1,769	1,769	1,769
Jumlah	261,519	271,322	275,119	280,177	298,116

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B8: Ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut penarafan bintang, Terengganu, 2021-2025

Penarafan	2021		2022		2023		2024		2025	
	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik
5 bintang	4	727	4	727	4	727	5	947	5	947
4 bintang	7	988	7	988	8	1,082	9	1,157	11	1,546
3 bintang	22	2,140	22	2,140	25	2,420	25	2,473	25	2,473
2 bintang	17	967	17	967	18	1,012	18	1,033	18	1,033
1 bintang	7	251	7	251	7	250	6	185	6	185
3 orkid	21	753	21	753	23	803	23	803	23	803
2 orkid	19	432	20	460	20	460	20	460	20	460
1 orkid	5	145	5	145	4	126	4	126	4	126
Tiada penarafan	139	4,315	145	4,378	139	4,259	140	4,303	139	4,104
Jumlah	241	10,718	245	10,809	248	11,139	250	11,487	251	11,677

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B9: Bilangan tetamu hotel mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	1,953,273	7,769,792	9,587,613	10,303,802	10,633,254
Kedah	1,553,750	3,803,808	4,323,698	4,821,648	5,231,204
Kelantan	475,391	1,304,177	1,403,226	1,457,196	1,458,440
Melaka	917,131	3,811,876	4,901,875	5,020,695	5,139,050
Negeri Sembilan	647,160	1,976,859	2,437,447	2,489,081	2,651,520
Pahang	1,919,483	10,019,507	13,434,973	12,822,879	12,964,592
Pulau Pinang	1,320,388	5,584,434	7,272,526	8,243,983	8,766,112
Perak	1,274,855	4,720,326	5,141,782	5,194,012	5,236,469
Perlis	99,454	269,179	324,083	323,306	333,218
Selangor	1,739,027	6,742,655	8,772,222	9,521,873	9,911,317
Terengganu	1,224,294	2,788,696	2,585,235	2,718,247	2,691,741
Sabah	1,259,206	5,409,077	6,710,982	7,044,123	7,346,031
Sarawak	3,084,190	6,294,389	6,620,780	7,027,915	6,983,007
W.P. Kuala Lumpur	2,311,490	12,611,715	18,414,469	21,910,522	23,737,416
W.P. Labuan	148,334	385,844	668,158	451,763	479,051
W.P. Putrajaya	133,393	455,444	659,728	777,420	789,050
Jumlah	20,060,819	73,947,778	93,258,797	100,128,465	104,351,472

Sumber: Tourism Malaysia

Jadual B10 : Bilangan tetamu hotel domestik dan antarabangsa mengikut negeri, 2025

Negeri	Jumlah	Domestik	Antarabangsa
Johor	10,633,254	7,382,730	3,250,524
Kedah	5,231,204	3,121,208	2,109,996
Kelantan	1,458,440	1,399,111	59,329
Melaka	5,139,050	3,484,720	1,654,330
Negeri Sembilan	2,651,520	2,154,435	497,085
Pahang	12,964,592	10,011,366	2,953,226
Pulau Pinang	8,766,112	5,293,653	3,472,459
Perak	5,236,469	4,291,891	944,578
Perlis	333,218	324,884	8,334
Selangor	9,911,317	6,296,432	3,614,885
Terengganu	2,691,741	2,414,955	276,786
Sabah	7,346,031	4,445,738	2,900,293
Sarawak	6,983,007	5,760,526	1,222,481
W.P. Kuala Lumpur	23,737,416	10,353,924	13,383,492
W.P. Labuan	479,051	423,944	55,107
W.P. Putrajaya	789,050	566,830	222,220
Jumlah	104,351,472	67,726,347	36,625,125

Sumber: Tourism Malaysia

Jadual B11: Bilangan kluster homestay yang berdaftar mengikut negeri, 2021-2024

Negeri	2021	2022	2023	2024
Johor	27	25	26	27
Kedah	17	15	15	12
Kelantan	11	8	8	8
Melaka	9	9	9	9
Negeri Sembilan	13	8	8	9
Pahang	16	16	17	17
Pulau Pinang	11	10	10	11
Perak	11	11	11	11
Perlis	3	3	4	4
Selangor	16	16	16	17
Terengganu	11	7	7	7
Sabah	32	31	34	39
Sarawak	46	46	48	57
W.P. Kuala Lumpur	-	-	-	-
W.P. Labuan	3	3	3	3
W.P. Putrajaya	-	-	-	-
Jumlah	226	208	216	231

Sumber: Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia

Jadual B12: Kadar purata penginapan mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	24.9	48.3	50.7	52.3	54.2
Kedah	23.2	32.5	43.4	46.6	50.9
Kelantan	34.3	46.4	41.2	43.2	43.5
Melaka	25.8	40.1	44.7	45.4	46.1
Negeri Sembilan	22.7	38.7	41.0	42.2	44.2
Pahang	19.6	46.1	74.1	75.6	76.3
Pulau Pinang	22.5	44.1	52.9	56.8	58.6
Perak	27.6	54.8	47.3	46.9	46.4
Perlis	22.3	42.0	42.2	41.0	41.7
Selangor	30.9	53.7	49.9	51.6	54.8
Terengganu	44.3	55.3	44.8	46.3	45.6
Sabah	21.8	45.2	49.0	51.6	54.1
Sarawak	49.6	57.4	46.0	47.7	47.3
W.P. Kuala Lumpur	23.6	49.0	59.1	62.6	66.9
W.P. Labuan	27.7	35.3	33.3	37.0	39.4
W.P. Putrajaya	28.1	51.2	55.0	56.5	56.0
Malaysia	28.2	46.7	52.9	54.9	56.8

Sumber: Tourism Malaysia

Jadual B13: Jumlah luas kompleks perniagaan mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	Jumlah luas (meter persegi)				
	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	2,442,257	2,456,467	2,455,302	2,455,302	2,381,955
Kedah	582,356	596,952	601,899	601,899	597,573
Kelantan	381,280	403,475	403,475	420,078	353,902
Melaka	635,388	635,388	635,622	632,354	562,616
Negeri Sembilan	605,456	605,456	613,611	613,463	579,559
Pahang	448,799	450,826	459,105	459,105	425,753
Pulau Pinang	1,863,714	1,844,184	1,864,139	1,940,911	1,961,003
Perak	991,062	1,095,112	1,026,479	1,026,504	983,769
Perlis	56,421	56,421	60,692	61,714	73,993
Selangor	3,729,665	3,959,058	3,953,291	4,022,466	3,903,029
Terengganu	203,379	204,564	204,564	276,156	276,826
Sabah	745,796	751,388	774,292	801,027	768,772
Sarawak	1,084,338	1,084,338	1,084,230	1,084,230	1,042,921
W.P. Kuala Lumpur*	3,483,210	3,336,156	3,523,089	3,550,960	3,478,064
W.P. Labuan	28,614	28,614	28,614	28,614	22,711
Jumlah	17,281,735	17,508,399	17,688,404	17,974,783	17,412,446

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual B14: Jumlah luas pejabat binaan khas mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	Jumlah luas (meter persegi)				
	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	1,374,661	1,394,909	1,409,618	1,456,997	1,406,628
Kedah	432,312	432,028	432,028	432,028	399,913
Kelantan	391,077	391,077	391,077	391,077	285,936
Melaka	411,050	416,781	410,637	410,637	382,234
Negeri Sembilan	342,435	342,435	344,041	344,041	308,571
Pahang	421,719	421,719	421,719	458,094	415,965
Pulau Pinang	1,110,561	1,075,427	1,081,974	1,102,189	981,426
Perak	646,045	652,685	667,897	667,897	560,843
Perlis	131,038	131,038	131,038	131,038	100,677
Selangor	4,282,121	4,547,884	4,659,431	4,684,373	4,733,414
Terengganu	360,738	427,243	429,000	429,000	368,253
Sabah	822,600	826,013	831,922	831,922	809,258
Sarawak	818,073	820,737	828,753	906,461	892,342
W.P. Kuala Lumpur*	12,358,503	12,354,780	12,777,843	12,804,701	12,794,675
W.P. Labuan	67,051	67,051	67,051	67,051	66,706
Jumlah	23,969,984	24,301,807	24,884,029	25,117,506	24,506,841

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual B15: Penghunian kompleks perniagaan mengikut negeri, 2024-2025

Negeri	Occupancy (meter persegi)		Occupancy rate (%)		Annual take-up different (meter persegi)	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Johor	1,788,433	1,751,615	72.8	73.5	56,095	-36,818
Kedah	435,257	449,622	72.3	75.2	15,434	14,365
Kelantan	325,380	262,873	77.5	74.3	332	-62,507
Melaka	404,682	324,882	64.0	57.7	8,014	-79,800
Negeri Sembilan	421,526	396,180	68.7	68.4	6,098	-25,346
Pahang	351,454	327,658	76.6	77.0	15,405	-23,796
Pulau Pinang	1,402,534	1,391,270	72.3	70.9	36,460	-11,264
Perak	907,917	869,624	88.4	88.4	8,666	-38,293
Perlis	54,003	35,948	87.5	48.6	2,601	-18,055
Selangor	3,242,056	3,132,390	80.6	80.3	93,067	-109,666
Terengganu	208,970	217,875	75.7	78.7	49,848	8,905
Sabah	634,116	613,620	79.2	79.8	2,309	-20,496
Sarawak	873,861	880,156	80.6	84.4	44,444	6,295
W.P. Kuala Lumpur	3,012,917	3,010,571	86.8	87.9	126,928	-2,346
W.P. Labuan	28,421	20,480	99.3	90.2	772	-7,941
W.P. Putrajaya	66,331	49,733	83.2	90.6	3,200	-16,598
Malaysia	14,157,858	13,734,497	78.8	78.9	469,673	-423,361

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B16: Penghunian pejabat binaan khas mengikut negeri, 2024-2025

Negeri	Occupancy (meter persegi)		Occupancy rate (%)		Annual take-up different (meter persegi)	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Johor	1,001,543	934,581	68.7	66.4	1,061	-66,962
Kedah	395,430	366,290	91.5	91.6	3,761	-29,140
Kelantan	366,298	264,526	93.7	92.5	-2,506	-101,772
Melaka	355,203	339,509	86.5	88.8	1,521	-15,694
Negeri Sembilan	308,975	273,976	89.8	88.8	-5,531	-34,999
Pahang	410,344	368,177	89.6	88.5	33,516	-42,167
Pulau Pinang	920,220	798,440	83.5	81.4	-2,446	-121,780
Perak	608,326	520,350	91.1	92.8	-9,245	-87,976
Perlis	122,930	92,847	93.8	92.2	-	-30,083
Selangor	3,424,029	3,467,892	73.1	73.3	40,684	43,863
Terengganu	416,078	357,334	97.0	97.0	608	-58,744
Sabah	725,703	706,562	87.2	87.3	-8,529	-19,141
Sarawak	780,876	768,889	86.1	86.2	21,357	-11,987
W.P. Kuala Lumpur	7,389,247	7,442,789	72.0	72.6	6,544	53,542
W.P. Labuan	61,963	60,340	92.4	90.5	-402	-1,623
W.P. Putrajaya	2,339,162	2,378,314	92.1	93.5	1,400	39,152
Malaysia	19,626,327	19,140,816	78.1	78.1	81,793	-485,511

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B17: Ringkasan stok sedia ada, penawaran akan datang dan perancangan penawaran kediaman, kedai dan hartanah perindustrian, Terengganu, 2025

	Unit kediaman	Unit kedai	Unit industri	Luas kompleks perniagaan (m.p.)	Luas pejabat binaan khas (m.p.)	Unit hotel
Stok sedia ada	127,066	8,883	978	276,826	368,253	251
Penawaran akan datang	4,985	338	7	7,845	9,704	3
Perancangan penawaran	4,505	171	1	-	39,386	1
Jumlah	136,556	9,392	986	284,671	417,343	255

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

m.p. : meter persegi

Jadual B18: Ringkasan nilai transaksi hartanah mengikut kategori pemberi pindah milik dan penerima pindah milik, Terengganu, 2021-2025

	RM juta				
Pemberi & penerima pindah milik	2021	2022	2023	2024	2025
Kediaman					
Perseorangan & perseorangan	1,488	1,873	1,950	2,074	1,975
Pemaju & perseorangan	107	177	188	134	156
Syarikat & perseorangan	49	90	108	85	74
Syarikat & syarikat	5	26	12	35	11
Lain-lain	54	85	76	53	13
Jumlah	1,703	2,252	2,334	2,382	2,229
Komersial					
Perseorangan & perseorangan	59	97	118	102	97
Pemaju & perseorangan	6	3	7	6	13
Syarikat & perseorangan	33	44	38	37	42
Syarikat & syarikat	18	39	112	49	44
Lain-lain	34	41	21	13	22
Jumlah	150	225	295	208	218
Perindustrian					
Perseorangan & perseorangan	6	4	3	29	3
Pemaju & perseorangan	-	-	-	-	0
Syarikat & perseorangan	1	-	11	5	9
Syarikat & syarikat	260	51	29	15	62
Lain-lain	1	2	1	0	-
Jumlah	269	57	44	49	74
Tanah pembangunan					
Perseorangan & perseorangan	241	283	311	288	281
Pemaju & perseorangan	-	-	-	-	-
Syarikat & perseorangan	6	13	16	26	46
Syarikat & syarikat	4	1	3	11	1
Lain-lain	2	2	3	1	1
Jumlah	252	299	334	326	329

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B19: Harga purata rumah mengikut jenis dan negeri, 2023-2025

RM

Negeri	Semua rumah			Sesebuah			Rumah berkembar		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Johor	414,586	442,425	472,977	457,989	487,265	491,739	667,064	687,529	758,009
Kedah	289,252	307,478	326,403	458,736	462,840	465,096	407,987	429,050	450,512
Kelantan	255,727	265,917	278,811	273,444	283,721	293,022	298,487	309,196	315,857
Melaka	230,083	238,455	251,231	383,986	399,134	444,326	488,916	514,068	516,826
Negeri Sembilan	317,353	322,567	329,453	468,345	460,636	479,719	531,325	538,244	556,455
Pahang	265,453	280,280	282,524	202,908	214,070	223,582	428,982	459,462	439,794
Pulau Pinang	466,981	484,850	497,857	952,579	996,722	1,019,534	692,883	754,018	805,586
Perak	266,810	276,385	287,003	250,041	259,021	273,637	424,438	442,329	461,117
Perlis	234,246	240,085	253,129	-	-	-	396,091	409,548	418,036
Selangor	540,704	561,051	567,505	890,823	923,364	915,186	1,054,915	1,101,298	1,101,933
Terengganu	300,044	306,193	313,482	361,173	365,251	376,312	347,144	355,391	372,294
Sabah	498,992	520,894	537,799	647,667	678,756	725,917	891,130	965,795	989,535
Sarawak	516,917	543,082	559,437	611,596	655,668	673,384	641,606	679,248	696,774
W.P. Kuala Lumpur	787,069	810,502	819,848	2,425,003	2,429,681	2,544,572	2,438,938	2,520,514	2,427,092
Malaysia	471,020	490,313	502,922	642,429	662,541	678,189	710,590	746,119	766,742

Sumber: Jabatan Penilaian dan Perkhidmatan Harta

Jadual B19: Harga purata rumah mengikut jenis dan negeri, 2023-2025 (samb.)

RM

Negeri	Rumah teres			Unit bertingkat tinggi		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Johor	401,591	431,757	459,625	234,199	248,212	272,095
Kedah	231,764	250,041	269,330	-	-	-
Kelantan	223,469	233,434	252,348	-	-	-
Melaka	204,151	209,131	222,145	154,675	166,724	173,942
Negeri Sembilan	287,380	294,904	298,601	104,448	108,498	111,616
Pahang	259,174	272,806	276,176	-	-	-
Pulau Pinang	526,442	541,878	545,348	351,322	360,761	372,040
Perak	249,930	258,554	267,291	-	-	-
Perlis	198,987	203,167	217,202	-	-	-
Selangor	602,077	627,064	642,531	298,213	304,529	298,550
Terengganu	221,973	228,476	226,787	-	-	-
Sabah	489,172	503,406	515,952	351,847	362,816	376,826
Sarawak	408,332	422,109	437,321	-	-	-
W.P. Kuala Lumpur	912,571	944,546	967,373	554,465	572,634	574,657
Malaysia	451,472	471,662	487,064	371,258	382,008	384,345

Sumber: Jabatan Penilaian dan Perkhidmatan Harta

Jadual B20: Mata indeks harga rumah Malaysia (2010=100) mengikut jenis dan negeri, 2023-2025

Negeri	Semua rumah			Sesebuah			Rumah berkembar		
	2023	2024	2025 ^P	2023	2024	2025 ^P	2023	2024	2025 ^P
Johor	265.7	283.5	303.1	225.8	240.2	242.4	164.3	169.3	186.7
Kedah	222.5	236.6	251.1	192.7	194.5	195.4	227.6	239.3	251.3
Kelantan	223.5	232.4	243.7	282.6	293.2	302.8	156.2	161.8	165.3
Melaka	208.6	216.2	227.8	199.5	207.4	230.9	192.3	202.2	203.3
Negeri Sembilan	236.4	240.3	245.4	178.8	175.8	183.1	259.7	263.0	271.9
Pahang	201.1	212.4	214.0	168.0	177.2	185.1	199.3	213.4	204.2
Pulau Pinang	208.3	216.2	222.0	252.1	263.8	269.8	220.2	239.7	256.1
Perak	233.1	241.4	250.7	221.4	229.3	242.3	213.7	222.7	232.2
Perlis	214.6	219.9	231.8	-	-	-	186.0	192.3	196.3
Selangor	223.0	231.4	234.0	181.5	188.1	186.5	175.6	183.3	183.4
Terengganu	190.4	194.3	198.9	193.4	195.6	201.5	176.3	180.5	189.1
Sabah	194.6	203.1	209.7	184.9	193.7	207.2	200.0	216.7	222.0
Sarawak	202.7	212.9	219.4	202.1	216.8	222.6	197.6	209.2	214.6
W.P. Kuala Lumpur	198.2	204.1	206.5	108.5	108.8	113.9	173.5	179.3	172.6
Malaysia	218.3	227.3	233.1	168.0	173.3	177.4	189.7	199.1	204.6

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B20: Mata indeks harga rumah Malaysia (2010=100) mengikut jenis dan negeri, 2023-2025 (samb.)

Negeri	Rumah teres			Unit bertingkat tinggi		
	2023	2024	2025 ^P	2023	2024	2025 ^P
Johor	313.3	336.8	358.5	208.7	221.1	242.4
Kedah	224.7	242.4	261.1	-	-	-
Kelantan	184.6	192.9	208.5	-	-	-
Melaka	219.0	224.4	238.4	190.6	205.4	214.3
Negeri Sembilan	262.2	269.1	272.5	154.8	160.9	165.5
Pahang	209.8	220.9	223.6	-	-	-
Pulau Pinang	193.6	199.3	200.6	212.7	218.5	225.3
Perak	240.5	248.8	257.2	-	-	-
Perlis	229.9	234.7	251.0	-	-	-
Selangor	245.7	255.9	262.2	208.5	212.9	208.7
Terengganu	201.9	207.8	206.3	-	-	-
Sabah	192.9	198.5	203.5	196.0	202.1	209.9
Sarawak	208.6	215.6	223.4	-	-	-
W.P. Kuala Lumpur	241.7	250.2	256.2	226.6	234.0	234.8
Malaysia	243.4	254.3	262.6	215.1	221.3	222.6

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B21: Bilangan taman awam mengikut kategori dan negeri, 2024

Negeri	Taman wilayah	Taman bandaran	Taman tempatan	Padang kejiranan	Padang permainan	Lot permainan	Jumlah
Johor	1	2	20	92	350	3,023	3,488
Kedah	-	1	7	30	448	497	983
Kelantan	-	-	5	14	38	101	158
Melaka	-	1	5	9	26	63	104
Negeri Sembilan	-	-	5	15	37	227	284
Pahang	1	-	14	31	48	234	328
Pulau Pinang	2	3	4	17	48	210	284
Perak	1	1	16	64	647	2,434	3,163
Perlis	-	-	2	-	3	-	5
Selangor	2	3	28	52	200	1,170	1,455
Terengganu	-	1	6	23	17	28	75
Sabah	1	1	14	11	41	134	202
Sarawak	-	3	17	33	92	406	551
W.P. Kuala Lumpur	3	4	14	41	124	474	660
W.P. Labuan	-	-	-	5	6	31	42
W.P. Putrajaya	2	5	4	-	-	-	11
Jumlah	13	25	161	437	2,125	9,032	11,793

Sumber: Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan

Nota:

Direktori Taman-Taman Di Malaysia, Jabatan Landskap Negara

Jadual B22: Statistik terpilih pendidikan mengikut negeri, 2024-2025

Negeri	Bilangan sekolah							
	2024				2025			
	Prasekolah	Sekolah rendah	Sekolah menengah	Jumlah	Prasekolah	Sekolah rendah	Sekolah menengah	Jumlah
Johor	699	909	285	1,194	704	909	286	1,195
Kedah	446	548	204	752	446	548	204	752
Kelantan	406	418	177	595	406	418	177	595
Melaka	176	238	79	317	178	238	80	318
Negeri Sembilan	225	353	126	479	227	353	126	479
Pahang	511	541	198	739	512	541	199	740
Pulau Pinang	172	269	127	396	173	269	127	396
Perak	573	852	253	1,105	574	852	253	1,105
Perlis	72	74	30	104	72	74	30	104
Selangor	530	661	281	942	534	664	281	945
Terengganu	321	352	154	506	326	352	154	506
Sabah	904	1,075	223	1,298	906	1,075	223	1,298
Sarawak	1,124	1,266	194	1,460	1,127	1,266	194	1,460
W.P. Kuala Lumpur	131	187	104	291	132	186	104	290
W.P. Labuan	14	17	11	28	14	17	11	28
W.P. Putrajaya	14	16	11	27	14	16	11	27
Jumlah	6,318	7,776	2,457	10,233	6,345	7,778	2,460	10,238

Jadual B22: Statistik terpilih pendidikan mengikut negeri, 2024-2025 (samb.)

Negeri	Bilangan guru							
	2024				2025			
	Prasekolah	Sekolah rendah	Sekolah menengah	Jumlah	Prasekolah	Sekolah rendah	Sekolah menengah	Jumlah
Johor	954	26,506	21,214	48,674	963	26,758	21,155	48,876
Kedah	620	16,333	13,295	30,248	622	16,342	13,316	30,280
Kelantan	729	15,287	12,459	28,475	729	15,241	12,429	28,399
Melaka	254	7,493	5,976	13,723	262	7,472	6,074	13,808
Negeri Sembilan	346	9,301	8,008	17,655	359	9,339	7,949	17,647
Pahang	709	13,484	11,383	25,576	704	13,489	11,348	25,541
Pulau Pinang	343	10,035	8,743	19,121	350	10,003	8,859	19,212
Perak	806	19,868	17,011	37,685	807	19,915	16,963	37,685
Perlis	118	2,255	2,277	4,650	122	2,288	2,288	4,698
Selangor	1,103	34,634	26,633	62,370	1,166	34,721	26,521	62,408
Terengganu	496	11,197	10,488	22,181	502	11,270	10,565	22,337
Sabah	1,370	25,277	17,173	43,820	1,384	25,273	17,271	43,928
Sarawak	1,232	23,565	15,924	40,721	1,355	24,292	15,925	41,572
W.P. Kuala Lumpur	176	8,851	8,055	17,082	189	8,828	8,077	17,094
W.P. Labuan	33	710	686	1,429	35	702	713	1,450
W.P. Putrajaya	45	1,448	1,003	2,496	47	1,447	1,033	2,527
Jumlah	9,334	226,244	180,328	415,906	9,596	227,380	180,486	417,462

Sumber: Kementerian Pendidikan Malaysia

Nota:

1. Data 2024 sehingga 30 Jun 2024
2. Data 2025 sehingga 30 Jun 2025
3. Data meliputi sekolah kerajaan dan sekolah bantuan kerajaan
4. Jumlah bilangan sekolah ialah untuk sekolah rendah dan menengah sahaja, prasekolah berada di sekolah rendah atau sekolah menengah

Jadual B23: Bilangan kes penyakit berjangkit, Terengganu, 2021-2024

		Bilangan kes			
		2021	2022	2023	2024
Penyakit bawaan air dan makanan	Kolera	-	-	-	-
	Disenteri	-	1	7	4
	Keracunan makanan	227	1,008	1,011	1,776
	HEPATITIS A	-	2	4	5
	Tifoid	-	-	1	2
Penyakit bawaan vektor	Demam denggi ¹	49	245	277	284
	Demam denggi berdarah	-	1	-	-
	Malaria	36	32	65	30
	Tifus	-	-	-	-
Penyakit cegahan vaksin	Diphtheria	-	-	3	-
	HEPATITIS B	87	122	149	171
	Campak	12	12	35	63
Penyakit transmisi secara seksual	Gonorrhea	19	24	67	71
	Sifilis	30	73	70	81
Penyakit berjangkit lain	AIDS	21	23	26	27
Jumlah		481	1,543	1,715	2,514

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

¹ Bermula 2023, data adalah termasuk demam denggi berdarah

Jadual B24: Bilangan doktor, doktor gigi, jururawat, ahli farmasi dan optometris mengikut sektor dan nisbah kepada penduduk, Terengganu, 2024

	Sektor awam	Sektor swasta	Jumlah	Nisbah kepada penduduk
Doktor	2,312	508	2,820	1 : 437
Doktor gigi	508	111	619	1 : 1,989
Jururawat	3,311	1,017	4,328	1 : 285
Ahli farmasi	580	144	724	1 : 1,701
Optometris	19	75	94	-

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

Jadual B25: Bilangan fasiliti kesihatan awam dan nisbah fasiliti kesihatan awam kepada penduduk, Terengganu, 2024

	Jenis klinik	Bilangan fasiliti
Klinik kesihatan	Klinik kesihatan	53
	Klinik desa	122
	Klinik kesihatan ibu dan anak	1
	Nisbah klinik kesihatan : penduduk	1 : 6,657
Klinik kesihatan bergerak (pasukan)		-
Klinik Komuniti*		25
Perkhidmatan doktor udara	Bilangan helikopter	-
	Pasukan	-

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

*Dahulu dikenali Klinik 1Malaysia (sebelum tahun 2019), termasuk Pusat Transformasi Bandar (UTC) dan Pusat Transformasi Luar Bandar (RTC)

Jadual B26: Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor awam*, 2021-2024

Negeri	2021	2022	2023	2024
Johor	283,759	310,726	345,477	346,888
Kedah	173,244	196,852	215,344	212,274
Kelantan	167,469	190,438	208,470	151,210
Melaka	77,056	84,001	86,186	86,524
Negeri Sembilan	111,524	116,822	119,918	114,479
Pahang	135,986	140,338	171,503	155,042
Pulau Pinang	123,400	133,840	143,468	139,808
Perak	231,045	244,980	255,014	240,551
Perlis	26,124	29,097	33,307	32,413
Selangor	329,395	423,863	458,567	439,984
Terengganu	123,104	142,349	153,913	149,680
Sabah	246,604	237,518	259,100	253,560
Sarawak	264,045	195,630	208,667	203,662
W.P. Kuala Lumpur	174,980	204,945	215,154	133,128
W.P. Labuan	11,257	8,916	8,558	9,979
W.P. Putrajaya	33,785	40,807	44,674	43,734
Jumlah	2,512,777	2,701,122	2,927,320	2,712,916

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

* Berdasarkan 97.94% kadar kemasukan data. Termasuk hospital, Institusi Perubatan Khas dan institusi selain KKM

Jadual B27: Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor swasta¹, 2021-2024

Negeri	2021	2022	2023	2024
Johor	78,022	95,780	157,884	197,668
Kedah	37,987	35,092	58,881	57,546
Kelantan	12,178	16,008	18,075	18,267
Melaka	47,454	49,546	70,123	72,826
Negeri Sembilan	38,246	54,495	64,384	67,882
Pahang	17,780	24,159	27,670	28,139
Pulau Pinang	55,545	107,383	195,622	203,376
Perak	59,402	68,223	98,070	100,795
Perlis	2,803	3,752	4,378	5,410
Selangor	242,779	296,232	369,003	352,952
Terengganu	9,197	14,044	14,892	13,308
Sabah	12,875	11,910	25,727	14,375
Sarawak	34,636	49,658	56,164	64,045
W.P. Kuala Lumpur	125,293	130,009	201,691 ²	163,321 ²
W.P. Labuan	-	-	-	-
W.P. Putrajaya	-	-	-	-
Jumlah	774,197	956,291	1,362,564	1,359,910

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

¹ Berdasarkan 82.33% kadar respon. Termasuk hospital swasta, rumah bersalin swasta, rumah jagaan kejururawatan swasta dan hospis swasta

² Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual B28: Pendaftaran baharu kenderaan bermotor mengikut jenis dan negeri, 2024

Negeri	Motosikal	Motokar	Kenderaan awam	Kenderaan perdagangan	lain-lain kenderaan ^a	Jumlah
Johor	20,348	14,015	240	4,658	2,043	41,304
Kedah	5,357	3,886	27	764	341	10,375
Kelantan	3,743	2,533	-	290	57	6,623
Melaka	3,308	2,647	-	474	262	6,691
Negeri Sembilan	2,193	1,920	13	1,956	204	6,286
Pahang	4,523	2,806	-	837	272	8,438
Pulau Pinang	7,845	6,096	36	2,995	682	17,654
Perak	5,405	4,089	26	1,218	630	11,368
Perlis	1,211	633	3	4	115	1,966
Selangor	18,245	15,059	1,021	6,391	6,345	47,061
Terengganu	3,500	1,736	5	119	74	5,434
Sabah	10,597	9,636	268	2,503	2,210	25,214
Sarawak	14,574	10,386	89	2,739	2,507	30,295
W.P. Kuala Lumpur	24,459	40,559	5,902	8,791	3,705	83,416
W.P. Labuan	997	1,074	-	24	1	2,096
W.P. Putrajaya	-	1	-	-	-	1
Jumlah	126,305	117,076	7,630	33,763	19,448	304,222

Sumber: Jabatan Pengangkutan Jalan, Malaysia

Nota:

^a Merangkumi kenderaan seperti karavan, kenderaan bomba kerajaan & swasta, kenderaan sekolah memandu, kenderaan mayat, kenderaan orang cacat, kenderaan kerajaan, kenderaan pihak berkuasa tempatan, ambulans dan kenderaan kedutaan

Jadual B29: Bilangan kumulatif kenderaan bermotor mengikut jenis dan negeri, 2024

Negeri	Motosikal	Motokar	Kenderaan awam	Kenderaan perdagangan	lain-lain kenderaan ^a	Jumlah
Johor	2,043,990	1,560,575	368	185,647	76,981	3,867,561
Kedah	1,062,819	362,901	6,441	45,320	21,997	1,499,478
Kelantan	582,498	324,287	3,746	31,999	7,301	949,831
Melaka	507,818	354,282	3,157	31,932	10,380	907,569
Negeri Sembilan	597,138	349,056	4,473	65,212	8,883	1,024,762
Pahang	2,043,990	1,560,575	368	185,647	76,981	3,867,561
Pulau Pinang	1,526,998	1,146,638	3,906	99,501	31,412	2,808,455
Perak	1,464,841	781,973	9,339	85,430	46,642	2,388,225
Perlis	100,181	29,411	368	2,114	1,912	133,986
Selangor	1,590,465	1,212,776	23,677	245,582	148,906	3,221,406
Terengganu	465,302	218,266	2,036	22,886	5,892	714,382
Sabah	476,142	715,293	7,709	128,086	75,239	1,402,469
Sarawak	935,201	878,317	4,226	115,248	87,948	2,020,940
W.P. Kuala Lumpur	2,016,383	4,206,704	78,316	319,735	135,875	6,757,013
W.P. Labuan	25,126	58,250	194	1,638	632	85,840
W.P. Putrajaya	94,116	54,852	915	4,276	2,326	156,485
Jumlah	15,533,008	13,814,156	149,239	1,570,253	739,307	31,805,963

Sumber: Jabatan Pengangkutan Jalan, Malaysia

Nota:

^a Merangkumi kenderaan seperti karavan, kenderaan bomba kerajaan & swasta, kenderaan sekolah memandu, kenderaan mayat, kenderaan orang cacat, kenderaan kerajaan, kenderaan pihak berkuasa tempatan, ambulans dan kenderaan kedutaan

Jadual B30: Statistik jumlah kemalangan mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	Jumlah kemalangan				
	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	50,521	76,028	87,604	97,466	101,196
Kedah	19,010	25,547	28,130	27,756	27,535
Kelantan	9,614	12,664	13,062	13,397	13,617
Melaka	13,271	19,713	21,592	23,055	23,207
Negeri Sembilan	18,268	26,934	28,907	30,368	29,459
Pahang	15,663	22,517	23,591	24,322	24,508
Pulau Pinang	33,523	48,694	53,389	56,605	57,422
Perak	28,710	40,281	41,659	43,638	42,574
Perlis	1,638	2,279	2,318	2,517	2,369
Selangor	101,863	156,815	173,487	187,156	180,752
Terengganu	8,595	12,084	12,356	12,456	12,702
Sabah ¹	13,288	18,187	19,622	20,828	21,214
Sarawak	14,602	19,508	21,417	21,733	21,529
W.P. Kuala Lumpur ²	41,720	64,337	72,833	76,763	91,710
Jumlah	370,286	545,588	599,967	638,060	649,794

Sumber: Jabatan Siasatan dan Penguatkuasaan Trafik Bukit Aman

¹ Termasuk W.P. Labuan

² Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual B31: Statistik utama kemalangan pekerjaan, Terengganu, 2021-2023

Kemalangan pekerjaan	2021	2022	2023
Bilangan kemalangan pekerjaan			
Jumlah	444	735	870
Kewarganegaraan			
Warganegara	401	686	798
Bukan warganegara	43	49	72
Jantina			
Lelaki	398	650	746
Perempuan	46	85	124
Sektor OSHA			
Pertanian, perhutanan dan perikanan	55	71	112
Perlombongan dan pengkuarian	79	14	5
Pembuatan	63	104	112
Pembinaan	51	133	147
Utiliti	7	13	18
Perdagangan borong dan runcit	62	164	176
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	22	11	54
Hotel dan restoran	8	7	29
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	13	39	49
Perkhidmatan	84	179	168
Bilangan kematian pekerjaan			
Jumlah	8	10	15
Kewarganegaraan			
Warganegara	5	8	5
Bukan warganegara	3	2	10
Jantina			
Lelaki	8	10	15
Perempuan	-	-	-
Sektor OSHA			
Pertanian, perhutanan dan perikanan	2	1	6
Perlombongan dan pengkuarian	1	3	-
Pembuatan	2	2	-
Pembinaan	2	2	6
Utiliti	-	1	1
Perdagangan borong dan runcit	-	-	n.a
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	1	1	n.a
Hotel dan restoran	-	-	-
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	-	-	1
Perkhidmatan	-	-	1

Sumber: Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP)
 Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO)
 Kementerian Sumber Manusia

Jadual B31: Statistik utama kemalangan pekerjaan, Terengganu, 2021-2023 (samb.)

Kemalangan pekerjaan	2021	2022	2023
Kadar kemalangan pekerjaan (setiap 1,000 pekerja)			
Jumlah	1.0	0.1	1.9
Kewarganegaraan			
Warganegara	n.a	n.a	n.a
Bukan warganegara	n.a	n.a	n.a
Jantina			
Lelaki	1.3	2.1	2.4
Perempuan	0.3	0.5	0.8
Sektor OSHA			
Pertanian, perhutanan dan perikanan	1.7	1.8	2.7
Perlombongan dan pengkuarian	11.7	2.1	0.9
Pembuatan	1.2	1.8	2.0
Pembinaan	0.7	1.9	2.3
Utiliti	1.1	2.2	3.2
Perdagangan borong dan runcit	0.6	1.9	2.2
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	1.2	0.6	2.8
Hotel dan restoran	0.2	0.1	0.5
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	1.1	2.7	3.8
Perkhidmatan	0.7	1.4	1.4
Kadar kematian pekerjaan (setiap 100,000 pekerja)			
Jumlah	1.7	2.1	3.2
Kewarganegaraan			
Warganegara	n.a	n.a	n.a
Bukan warganegara	n.a	n.a	n.a
Jantina			
Lelaki	2.6	3.2	4.9
Perempuan	-	-	-
Sektor OSHA			
Pertanian, perhutanan dan perikanan	6.0	2.5	14.5
Perlombongan dan pengkuarian	14.8	44.6	-
Pembuatan	3.6	3.6	-
Pembinaan	2.9	2.8	9.2
Utiliti	-	16.7	18.0
Perdagangan borong dan runcit	-	-	-
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	5.3	5.6	-
Hotel dan restoran	-	-	-
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	-	-	7.7
Perkhidmatan	-	-	0.8

Sumber: Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP)
 Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO)
 Kementerian Sumber Manusia

Jadual B32: Statistik jenayah, Terengganu, 2022-2024

	2022	2023	2024
Jumlah jenayah kekerasan	223	247	274
Bunuh	4	6	-
Rogol	66	86	90
Samun*	51	44	47
Mencederakan	102	111	137
Jumlah jenayah harta benda	1,254	1,123	1,335
Pecah rumah dan curi	439	385	391
Kecurian kenderaan			
Lori/ van	10	10	5
Kereta	38	26	23
Motosikal/ skuter	222	233	175
Kecurian lain	545	469	741

Sumber: Polis Diraja Malaysia

* Termasuk samun berkawan bersenjata api, samun berkawan tidak bersenjata api, samun bersenjata api dan samun tidak bersenjata api

Jadual B33: Aliran masuk Pelaburan Langsung Asing (FDI) mengikut rantau dan ekonomi, 2021-2025

	USD juta				
Negara	2021	2022	2023	2024	2025
Ekonomi Dunia	1,777,123	1,437,432	1,320,858	1,531,691	1,624,259
Negara Maju	886,589	517,962	463,026	649,117	723,464
Eropah	332,169	-1,242	57,314	204,338	284,928
Amerika Utara	447,458	362,652	311,547	350,844	344,275
Lain-lain	106,962	156,552	94,165	93,934	94,261
Negara Membangun	890,534	919,470	857,832	882,574	900,795
Afrika	78,363	50,665	55,362	94,294	69,506
Asia	667,672	673,679	624,167	622,901	644,014
Asia Tenggara	206,624	219,840	200,688	222,495	244,165
Malaysia	12,173	17,136	8,468	10,202	15,390
Latin Amerika dan Caribbean	143,247	193,459	177,652	164,878	187,592

Sumber: World Investment Report 2026, UNCTAD

Jadual B34: Jumlah pelaburan domestik swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025

			RM juta
Negeri	2023	2024	2025
Johor	12,053.7	18,814.5	49,531.6
Kedah	4,648.1	2,972.3	4,796.4
Kelantan	1,182.1	1,664.8	1,643.4
Melaka	3,240.2	5,133.0	6,255.9
Negeri Sembilan	4,053.7	3,818.0	14,698.7
Pahang	2,087.9	2,836.5	2,770.5
Pulau Pinang	10,230.6	15,565.7	14,727.7
Perak	6,404.5	8,426.5	10,548.1
Perlis	188.1	123.3	217.2
Selangor	37,926.0	75,898.9	49,561.4
Terengganu	841.3	612.4	1,379.7
Sabah	11,213.5	5,377.2	7,931.7
Sarawak	13,502.6	12,158.1	5,277.2
W.P. Kuala Lumpur	27,790.1	49,754.7	39,883.5
W.P. Labuan	85.3	259.6	141.3
W.P. Putrajaya	1,016.7	1,254.9	823.1
Lain-lain*	4,625.2	8,435.8	12,209.2
Jumlah	141,089.6	213,106.4	222,396.6

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual B35: Jumlah pelaburan asing swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025

			RM juta
Negeri	2023	2024	2025
Johor	31,002.2	29,031.5	60,518.9
Kedah	24,079.9	45,013.1	22,994.8
Kelantan	0.1	492.8	0.4
Melaka	2,767.4	3,130.8	8,429.1
Negeri Sembilan	6,037.5	3,430.8	4,430.9
Pahang	887.5	1,747.9	5,340.2
Pulau Pinang	61,651.3	16,421.2	18,149.9
Perak	2,100.4	332.1	5,207.3
Perlis	0.3	3.5	-
Selangor	17,337.4	25,891.7	35,063.7
Terengganu	2,907.7	4.7	6,201.0
Sabah	132.7	1,080.6	6,618.3
Sarawak	7,814.7	4,077.4	8,916.3
W.P. Kuala Lumpur	30,559.7	39,454.9	24,939.2
W.P. Labuan	449.4	114.3	330.7
W.P. Putrajaya	1.0	3.7	39.9
Lain-lain*	636.4	1,042.7	1,503.4
Jumlah	188,365.4	171,273.7	208,684.0

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Nota:

Nilai penjumlahan dan peratusan perubahan mungkin berbeza disebabkan pembundaran

* Cadangan butiran negeri tidak tersedia

Jadual B36: Jumlah pelaburan swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025

RM juta			
Negeri	2023	2024	2025
Johor	43,055.9	47,846.1	110,050.6
Kedah	28,728.0	47,985.3	27,791.2
Kelantan	1,182.1	2,157.7	1,643.8
Melaka	6,007.6	8,263.8	14,685.1
Negeri Sembilan	10,091.2	7,248.9	19,129.6
Pahang	2,975.4	4,584.4	8,110.7
Pulau Pinang	71,881.9	31,986.9	32,877.6
Perak	8,504.9	8,758.6	15,755.3
Perlis	188.4	126.8	217.2
Selangor	55,263.4	101,790.6	84,625.0
Terengganu	3,748.9	617.1	7,580.7
Sabah	11,346.3	6,457.8	14,550.0
Sarawak	21,317.3	16,235.5	14,193.6
W.P. Kuala Lumpur	58,349.8	89,209.6	64,822.7
W.P. Labuan	534.6	373.9	472.0
W.P. Putrajaya	1,017.7	1,258.7	863.0
Lain-lain*	5,261.6	9,478.5	13,712.6
Jumlah	329,455.0	384,380.1	431,080.6

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual B37: Jumlah pelaburan domestik projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025

RM juta			
Negeri	2023	2024	2025
Johor	5,183.5	5,046.3	5,850.2
Kedah	2,775.3	1,421.4	1,787.2
Kelantan	168.9	1,224.0	782.5
Melaka	555.0	1,526.4	669.5
Negeri Sembilan	1,589.7	1,967.2	958.8
Pahang	494.6	1,014.0	809.7
Pulau Pinang	3,285.7	3,529.0	7,210.8
Perak	800.1	3,454.2	4,422.5
Perlis	0.0	10.2	102.4
Selangor	5,634.3	8,054.3	6,005.2
Terengganu	366.5	205.6	353.2
Sabah	1,493.4	1,507.2	1,000.1
Sarawak	1,112.8	2,330.4	553.5
W.P. Kuala Lumpur	69.7	301.5	184.4
W.P. Labuan	-	-	32.1
W.P. Putrajaya	-	-	-
Jumlah	23,529.5	31,591.8	30,722.0

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Nota:

Nilai penjumlahan dan peratusan perubahan mungkin berbeza disebabkan pembundaran

* Cadangan butiran negeri tidak tersedia

Jadual B38: Jumlah pelaburan asing projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025

Negeri	RM juta		
	2023	2024	2025
Johor	9,433.8	8,510.1	18,726.9
Kedah	24,050.1	42,629.1	22,832.2
Kelantan	0.0	492.8	-
Melaka	2,765.6	2,912.0	1,326.3
Negeri Sembilan	6,011.9	3,389.0	4,382.5
Pahang	885.7	1,511.0	5,087.8
Pulau Pinang	60,134.9	13,784.0	15,164.6
Perak	1,970.5	280.2	4,966.2
Perlis	-	-	-
Selangor	13,675.1	10,682.0	12,132.1
Terengganu	2,907.7	0.1	6,189.1
Sabah	16.6	962.3	6,605.8
Sarawak	6,586.3	3,698.8	3,120.2
W.P. Kuala Lumpur	-	40.3	40.7
W.P. Labuan	-	-	1.6
W.P. Putrajaya	-	-	-
Jumlah	128,438.2	88,891.7	100,576.0

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual B39: Jumlah pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025

Negeri	RM juta		
	2023	2024	2025
Johor	14,617.3	13,556.4	24,577.1
Kedah	26,825.4	44,050.5	24,619.4
Kelantan	168.9	1,716.8	782.5
Melaka	3,320.6	4,438.4	1,995.8
Negeri Sembilan	7,601.7	5,356.2	5,341.3
Pahang	1,380.2	2,525.0	5,897.5
Pulau Pinang	63,420.6	17,313.0	22,375.4
Perak	2,770.6	3,734.4	9,388.7
Perlis	0.0	10.2	102.4
Selangor	19,309.3	18,736.3	18,137.3
Terengganu	3,274.1	205.6	6,542.3
Sabah	1,510.0	2,469.6	7,605.9
Sarawak	7,699.1	6,029.2	3,673.7
W.P. Kuala Lumpur	69.7	341.8	225.1
W.P. Labuan	-	-	33.7
W.P. Putrajaya	-	-	-
Jumlah	151,967.7	120,483.6	131,298.1

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Nota:

Nilai penjumlahan dan peratusan perubahan mungkin berbeza disebabkan pembundaran

Jadual B40: Pemberian sebenar Kerajaan Persekutuan kepada Kerajaan Negeri Terengganu, 2024

Jenis Pemberian	Nilai (RM)
Pemberian mengikut bilangan penduduk	20,915,940
Pemberian penyelenggaraan jalan negeri	251,092,900
Pemberian khas tahunan	tb
Pemberian pertambahan hasil	17,886,334
Geran tahunan kepada pihak berkuasa tempatan (Geran tahunan berasaskan kaedah keseimbangan)	25,332,216
Bayaran perkhidmatan bagi negeri-negeri	13,112,957
Pemberian di bawah senarai bersama	47,666,946
Bayaran pemansuhan duti import dan eksais atas barangan petroleum kepada negeri Sabah & Sarawak	tb
Pemberian bayaran bil lampu jalan dan lampu isyarat PBT	10,064,486
Insentif Kewangan bagi Konservasi Biodiversity (EFT)	17,700,000
Pemberian berdasarkan tahap pembangunan ekonomi, infrastruktur dan kesejahteraan hidup	32,997,000
Pemberian kekurangan akaun mengurus	tb
Pemberian kepada perpustakaan negeri	6,778,399
Pemberian kepada muzium negeri	5,503,000
Pemberian cukai pelancongan	637,207
Jumlah	449,687,385

Sumber: Kementerian Kewangan Malaysia

tb: tidak berkenaan

Jadual B41: Bilangan penerima bantuan mengikut negeri dan jenis bantuan, 2024

Negeri	Jumlah	Bantuan kanak-kanak	Bantuan warga emas	Bantuan anak pelihara	Elaun pekerja Orang Kurang Upaya (OKU)	Bantuan am
Johor	62,125	6,305	18,028	55	13,506	6,882
Kedah	50,667	5,690	8,141	66	14,896	5,253
Kelantan	56,140	11,187	10,498	26	10,343	8,330
Melaka	31,409	2,646	9,308	26	6,124	6,304
Negeri Sembilan	29,954	3,743	9,480	77	4,220	5,395
Pahang	33,718	3,710	9,759	38	6,571	3,314
Pulau Pinang	24,234	2,271	7,895	15	6,080	1,204
Perak	56,705	5,998	14,661	27	10,677	7,150
Perlis	10,310	1,016	1,560	4	2,452	2,791
Selangor	59,391	4,568	12,852	145	13,977	6,532
Terengganu	45,827	7,132	4,577	29	7,380	18,576
Sabah	70,732	8,518	32,278	12	1,558	21,501
Sarawak	55,085	6,655	21,096	23	3,424	10,505
W.P. Kuala Lumpur	17,289	677	3,956	96	4,496	2,774
W.P. Labuan	1,203	124	287	2	227	308
W.P. Putrajaya	320	10	22	2	124	11
Jumlah	605,109	70,250	164,398	643	106,055	106,830

Sumber: Jabatan Kebajikan Masyarakat

Jadual B41: Bilangan penerima bantuan mengikut negeri dan jenis bantuan, 2024 (samb.)

Negeri	Geran pelancaran	Alat tiruan/sokongan	Bantuan penjagaan OKU terlanjar/pesakit kronik terlanjar	Elaun perantis	Bantuan OKU tidak berupaya bekerja
Johor	27	44	3,352	11	13,915
Kedah	23	111	4,490	63	11,934
Kelantan	27	110	3,461	14	12,144
Melaka	10	72	1,653	-	5,266
Negeri Sembilan	16	75	1,217	-	5,731
Pahang	11	93	2,855	-	7,367
Pulau Pinang	5	28	1,497	-	5,239
Perak	27	184	3,554	7	14,420
Perlis	8	44	775	5	1,655
Selangor	22	78	3,189	14	18,014
Terengganu	41	151	1,868	20	6,053
Sabah	7	89	3,456	-	3,313
Sarawak	-	130	2,298	-	10,954
W.P. Kuala Lumpur	10	25	738	-	4,517
W.P. Labuan	2	5	47	-	201
W.P. Putrajaya	-	4	26	-	121
Jumlah	236	1,243	34,476	134	120,844

Sumber: Jabatan Kebajikan Masyarakat

Jadual B42: Statistik terpilih internet dan media sosial mengikut negeri, 2021-2024

Negeri	Bilangan Pusat Sebaran Maklumat Nasional (NADI)			
	2021	2022	2023	2024
Johor	90	90	90	98
Kedah	77	77	77	77
Kelantan	72	72	72	75
Melaka	30	30	30	31
Negeri Sembilan	51	51	51	62
Pahang	111	111	111	113
Pulau Pinang	3	3	3	42
Perak	71	71	71	90
Perlis	14	14	14	14
Selangor	48	48	48	76
Terengganu	66	66	66	70
Sabah	118	118	118	130
Sarawak	133	133	133	156
W.P. Kuala Lumpur	21	21	21	24
W.P. Labuan	2	2	2	2
W.P. Putrajaya	4	4	4	4
Jumlah	911	911	911	1,064

Sumber: Kementerian Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Nota:

Bermula Mac 2024, Pusat ekonomi Digital (PEDi) telah dikenali sebagai Pusat Sebaran Maklumat Nasional (NADI)

Jadual B43: Kadar penembusan jalur lebar mengikut negeri, 2024-2025

Negeri	Kadar penembusan jalur lebar tetap bagi 100 premis		Kadar penembusan jalur lebar mudah alih bagi 100 penduduk	
	2024	2025	2024	2025
	(%)			
Johor	45.9	48.0	139.5	136.0
Kedah	35.0	36.3	111.6	114.5
Kelantan	25.1	26.8	109.3	109.0
Melaka	45.9	46.0	121.5	108.2
Negeri Sembilan	46.4	47.1	132.4	129.8
Pahang	28.7	29.5	119.5	118.9
Pulau Pinang	57.5	58.8	158.4	142.9
Perak	41.4	43.0	124.1	125.7
Perlis	26.2	26.1	101.8	104.1
Selangor	63.7	64.1	127.8	128.0
Terengganu	31.7	32.6	115.1	116.0
Sabah	25.2	27.3	99.0	101.7
Sarawak	39.6	40.5	133.5	136.0
Wilayah Persekutuan	62.4	66.4	209.8	216.7
Malaysia	48.7	49.9	131.1	130.7

Sumber: Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Jadual B44: Bilangan langganan jalur lebar mengikut negeri, 2024-2025

Negeri	Jalur lebar tetap		Jalur lebar mudah alih	
	2024	2025	2024	2025
	('000)			
Johor	625.6	660.7	5,854.5	5,734.0
Kedah	214.3	221.7	2,482.5	2,560.4
Kelantan	104.4	111.7	2,071.8	2,086.4
Melaka	157.2	161.9	1,276.4	1,142.3
Negeri Sembilan	183.9	192.6	1,646.2	1,620.5
Pahang	139.0	145.2	1,999.7	2,000.6
Pulau Pinang	353.6	362.6	2,860.5	2,584.7
Perak	329.6	343.0	3,198.8	3,247.5
Perlis	26.2	26.4	303.0	310.9
Selangor	1,522.9	1,567.8	9,439.1	9,509.0
Terengganu	104.9	108.5	1,423.0	1,450.4
Sabah	217.7	235.6	3,710.5	3,834.9
Sarawak	278.2	289.9	3,372.1	3,451.6
Wilayah Persekutuan	557.2	608.5	4,812.6	4,992.6
Malaysia	4,815.0	5,038.2	44,782.9	44,867.7

Sumber: Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Nota:

Bermula suku keempat 2015, pengiraan langganan dan kadar penembusan jalur lebar disemak semula dengan tidak lagi mengambil kira jalur lebar tetap yang berkelajuan kurang daripada 1 Mbit/s

Jadual B45: Bilangan langganan selular mudah alih mengikut negeri, 2021-2024**(‘000)**

Negeri	2021	2022	2023	2024
Johor	5,888	6,263	6,596	6,497
Kedah	2,844	2,758	2,832	2,736
Kelantan	2,416	2,318	2,372	2,287
Melaka	1,295	1,361	1,352	1,381
Negeri Sembilan	1,834	1,934	1,931	1,814
Pahang	2,176	2,172	2,281	2,183
Pulau Pinang	3,147	3,264	3,312	3,238
Perak	3,471	3,546	3,645	3,540
Perlis	361	356	353	335
Selangor	9,234	9,747	10,707	10,644
Terengganu	1,570	1,536	1,607	1,547
Sabah	3,833	3,717	3,912	3,968
Sarawak	3,612	3,574	3,659	3,703
W.P. Kuala Lumpur	4,884	4,833	4,977	5,202
W.P. Labuan	105	102	106	103
W.P. Putrajaya	100	126	134	134
Lain-lain ^a	431	346	362	350
Malaysia	47,202	47,952	50,137	49,662

Sumber: Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

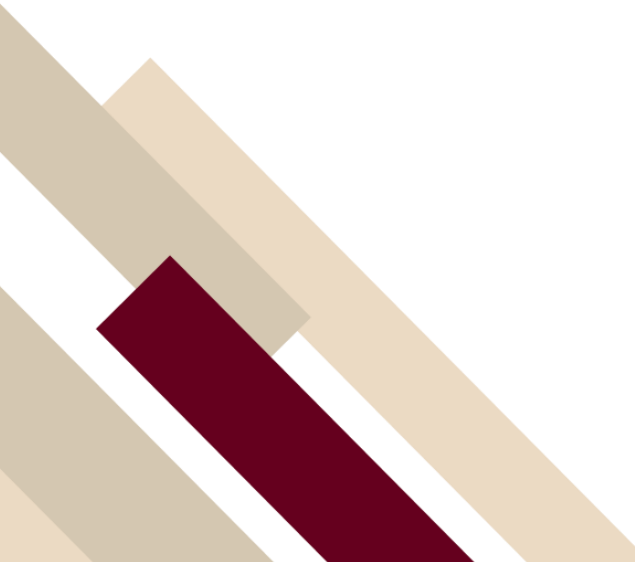
Nota:

^a lain-lain - pecahan mengikut negeri tidak tersedia

1. Bermula 2017, bilangan selular mudah alih adalah berdasarkan data sekunder

GLOSARI

GLOSARI

A Aktiviti pelancongan

Aktiviti pelancongan adalah merujuk kepada perkara yang dilakukan semasa melancong atau semasa melakukan perjalanan pelancongan.

Aliran perdagangan negeri

Eksport diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri asal (iaitu negeri dalam Malaysia di mana peringkat akhir pengeluaran atau pembuatan berlaku). Sebaliknya, import diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri destinasi terakhir (iaitu negeri di mana barangan dikeluarkan daripada kawalan pihak Jabatan Kastam Diraja Malaysia, tetapi tidak semestinya di mana barangan itu akhirnya dijual atau digunakan).

Aktiviti eksport dan import yang berlaku di kawasan Supra (merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri). Pengikraran yang dilakukan oleh ejen penghantar tidak termasuk dalam penyusunan statistik ini. Nilai import atau eksport bagi W.P. Kuala Lumpur adalah termasuk W.P. Putrajaya.

Anggaran penduduk antara banci

Anggaran penduduk antara banci adalah anggaran penduduk bagi tarikh rujukan antara dua banci dan merupakan data siri masa anggaran penduduk yang muktamad. Data ini diselaraskan semula bagi setiap sepuluh tahun iaitu selepas Banci Penduduk dan Perumahan dijalankan menggunakan set data kelahiran dan kematian muktamad. Kaedah yang digunakan adalah kaedah ketakatan ke hadapan dan ketakatan berbalik.

Anggaran penduduk semasa

Anggaran penduduk semasa merujuk kepada saiz penduduk semasa di sesuatu kawasan. Anggaran ini dikira setiap tahun dan kaedah yang digunakan adalah kaedah komponen kohort iaitu pengiraannya berdasarkan perubahan komponen penduduk iaitu kelahiran, kematian serta migrasi dalaman dan antarabangsa bagi tahun semasa. Anggaran ini memberi gambaran tentang pertumbuhan dan perubahan penduduk dari segi struktur dan komposisinya.

GLOSARI

B Bakul tetap barangan

Merujuk kepada barangan dan perkhidmatan yang mempunyai kualiti dan kuantiti yang seakan-akan sama atau tidak berubah, mengandungi item yang berada lama atau boleh diukur secara berterusan di pasaran berbanding dengan masa. Perubahan harga barangan yang berlaku dalam bakul ini adalah disebabkan oleh perubahan harga yang sebenarnya sahaja, iaitu perubahan harga ini tidak berkaitan langsung dengan perubahan pada kuantiti atau kualiti barangan dan perkhidmatan tersebut.

Bekerja

Semua orang yang bekerja sekurang-kurangnya sejam semasa minggu rujukan untuk mendapatkan upah, keuntungan atau keuntungan keluarga sama ada sebagai majikan, pekerja, bekerja sendiri atau pekerja keluarga tanpa gaji. Mereka yang bekerja lebih daripada 30 jam semasa minggu rujukan merupakan guna tenaga penuh.

Bukan migrasi

Penduduk yang tempat tinggal biasanya sama pada kedua-dua tarikh rujukan, atau mereka yang berhijrah dalam unit lokaliti yang sama.

D Destinasi utama

Destinasi utama perjalanan pelancongan ditakrifkan sebagai tempat di mana tujuan utama perjalanan tersebut dilakukan. Walau bagaimanapun, sekiranya tiada destinasi utama yang dapat diberikan oleh pelawat, maka destinasi utama akan dikelaskan berdasarkan masa yang diambil semasa berada di destinasi tersebut. Seterusnya, jika pelawat masih tidak dapat menetapkan destinasi utama maka destinasi utama ditetapkan berdasarkan jarak yang paling jauh dengan tempat tinggal biasa.

Duti import

Duti import terdiri daripada duti kastam, atau bayaran import lain, yang mana mesti dibayar ke atas barang bagi jenis tertentu apabila memasuki wilayah ekonomi.

E Eksport barang

Sesuatu barang (keluaran atau buatan tempatan atau diimport untuk dieksport semula) dianggap sebagai eksport apabila ianya dibawa keluar dari negara.

GLOSARI

Eksport perkhidmatan

Eksport perkhidmatan terdiri daripada perkhidmatan yang disediakan oleh residen kepada bukan residen seperti berikut: pengangkutan; perjalanan, komunikasi, pembinaan, insurans, kewangan, komputer dan maklumat; royalti dan yuran lesen; perkhidmatan perniagaan lain; persendirian, kebudayaan, dan aktiviti rekreasi; dan perkhidmatan kerajaan n.i.e.

I Imbangan perdagangan

Imbangan perdagangan ialah perbezaan antara nilai eksport dan import. Apabila eksport melebihi import lebih direkodkan manakala defisit pula dicatatkan apabila import melebihi eksport.

Import barang

Sesuatu barang dianggap sebagai import apabila ianya dibawa masuk ke dalam negara, sama ada terus ataupun disimpan di gudang-gudang yang dikawal tanpa mengira sama ada barang tersebut adalah untuk kegunaan sendiri, diproses, digunakan dalam perkilangan ataupun untuk dieksport semula ke negara lain.

Import perkhidmatan

Import perkhidmatan terdiri daripada perkhidmatan yang dibeli oleh residen daripada bukan residen: pengangkutan; perjalanan; komunikasi; pembinaan; insurans; kewangan; komputer dan maklumat; royalti dan yuran lesen; perkhidmatan perniagaan lain; persendirian, kebudayaan, dan aktiviti rekreasi; dan perkhidmatan kerajaan yang tidak diliputi dimana-mana.

Indeks harga pengguna

Indeks harga pengguna mengukur perubahan peratus kos pembelian mengikut masa bagi "bakul" tetap barangan dan perkhidmatan yang mewakili corak purata pembelian oleh sekumpulan penduduk pada sesuatu tempoh masa yang ditetapkan.

Indeks kos sara hidup

Indeks Kos Sara Hidup (KSH) mengukur perubahan peratus kos pembelian mengikut masa bagi barangan dan perkhidmatan di dalam "bakul" Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) yang mewakili corak purata pembelian oleh kumpulan 30 peratus hingga 80 peratus isi rumah pada sesuatu tempoh masa yang ditetapkan. "Bakul" ini merujuk kepada barangan dan perkhidmatan yang mempunyai kualiti dan kuantiti yang seakan-akan sama atau tidak berubah, yang mengandungi item yang berada lama atau boleh diukur secara berterusan di pasaran berbanding dengan masa. Perubahan harga

GLOSARI

barangan yang berlaku dalam “bakul” ini adalah disebabkan oleh perubahan harga yang sebenarnya sahaja, iaitu perubahan harga ini tidak berkaitan langsung dengan perubahan pada kuantiti atau kualiti barang dan perkhidmatan tersebut.

Barang dan perkhidmatan yang diliputi dalam “bakul” ini dikelaskan berpandu kepada “*Malaysia Classification of Individual Consumption According to Purpose (MCOICOP)*” dalam tiga belas kumpulan.

Indeks pelopor

Indeks Pelopor merupakan ukuran jangkaan keseluruhan aktiviti ekonomi dalam purata empat hingga enam bulan ke hadapan.

Indeks volum nilai jualan

Indeks volum bagi nilai jualan mengukur jualan dalam satu tempoh masa dalam bentuk volum (kuantiti yang dijual). Bagi mendapatkan volum nilai jualan, indeks nilai bagi jualan dibahagikan dengan Indeks Harga Pengguna dan Indeks Harga Pengeluar (yang mana berkenaan) untuk menyingkirkan pengaruh harga kepada nilai jualan.

Inflasi

Inflasi merujuk kepada kadar perubahan yang ditunjukkan oleh pergerakan harga. Kaedah pengiraan yang digunapakai ialah perubahan peratus antara purata tahunan tahun semasa yang spesifik dengan purata tahunan yang sama ditetapkan pada tahun sebelumnya.

Isi Rumah

Isi rumah ditakrifkan sebagai seorang atau sekumpulan orang yang bersaudara atau tidak bersaudara yang biasanya tinggal bersama dalam satu tempat kediaman serta membuat peruntukan secara bersama untuk makanan dan keperluan hidup yang lain.

J

Jangkaan hayat

Purata baki umur (tahun) seseorang dijangka akan dapat hidup pada permulaan umur tertentu.

Jangkaan hayat ketika lahir

Jangkaan purata bilangan tahun seseorang bayi yang baru lahir akan hidup dengan mengandaikan corak kadar kematian pada umur tertentu yang tetap.

GLOSARI

Jumlah jam bekerja

Jumlah jam bekerja bagi pekerjaan dalam tempoh rujukan merujuk kepada agregat sebenar jam bekerja bagi suku tahun. Ini merupakan hasil darab daripada purata jam bekerja dengan pekerja jam bekerja. Pekerja jam bekerja merujuk kepada keseluruhan pekerja tidak termasuk mereka yang tidak bekerja pada akhir tempoh rujukan kerana sakit, kecederaan, hilang upaya, cuaca buruk, cuti, pertikaian buruh dan sebab sosial atau agama.

Jumlah nisbah tanggungan

Merujuk kepada nisbah bilangan penduduk yang berumur bawah 15 tahun dan yang berumur 65 tahun dan lebih kepada bilangan penduduk yang berumur 15-64 tahun.

K

Kadar kesuburan jumlah

Merujuk kepada purata bilangan anak yang akan dilahirkan sekiranya seseorang perempuan terus hidup sehingga akhir tempoh reproduktifnya dan di sepanjang tempoh itu tertakluk kepada kadar kesuburan umur tertentu bagi sesuatu tahun.

Kadar migrasi

Kadar migrasi mengukur tahap migrasi. Dalam hubungan ini, bagi memudahkan pengiraan, penduduk risiko berkenaan dianggarkan sebagai penduduk di tempat destinasi semasa survei.

Kadar migrasi bersih

Kadar migrasi bersih adalah penambahan atau pengurangan bersih bagi setiap 1,000 penduduk pada tahun semasa.

Kadar migrasi kasar

Kadar migrasi kasar adalah bilangan migrasi kasar sesebuah negeri bagi setiap 1,000 penduduk pada tahun semasa.

Kadar migrasi keluar

Kadar migrasi keluar adalah bilangan migrasi yang keluar dari sesebuah negeri bagi setiap 1,000 penduduk negeri asal dalam tahun semasa.

Kadar migrasi masuk

Kadar migrasi masuk adalah bilangan migrasi yang memasuki sesebuah negeri bagi setiap 1,000 penduduk negeri destinasi dalam tahun semasa.

Kadar pengangguran

Kadar pengangguran ialah perkadaran penduduk yang menganggur kepada jumlah penduduk di dalam tenaga buruh. Kadar ini mengukur peratus penduduk di dalam tenaga buruh yang tidak bekerja.

GLOSARI

**Kadar pengangguran
siswazah**

Kadar pengangguran siswazah ialah perkadaran siswazah menganggur kepada bilangan siswazah dalam tenaga buruh. Kadar ini mengukur peratus siswazah di dalam tenaga buruh yang tidak bekerja.

**Kadar penyertaan tenaga
buruh**

Kadar penyertaan tenaga buruh ditakrifkan sebagai perkadaran penduduk dalam tenaga buruh kepada penduduk dalam umur bekerja (15–64 tahun) dalam bentuk peratusan.

**Kadar penyertaan tenaga
buruh siswazah**

Kadar penyertaan tenaga buruh siswazah ditakrifkan sebagai perkadaran siswazah dalam tenaga buruh kepada jumlah siswazah umur bekerja (15 tahun dan lebih) yang dilaporkan dalam peratusan.

KDNK kaedah pengeluaran

KDNK berasaskan pendekatan pengeluaran (output) boleh didefinisikan sebagai jumlah nilai barangan dan perkhidmatan yang dikeluarkan di Malaysia setelah ditolak dengan barangan dan perkhidmatan yang digunakan dalam proses pengeluaran (penggunaan perantaraan) sebelum ditolak penggunaan modal tetap.

KDNK pada harga malar

KDNK pada harga malar adalah nilai KDNK tanpa kesan harga berdasarkan tingkat harga terpilih pada tahun rujukan/asas. Sebagai satu kaedah mengukur pengeluaran, KDNK mengukur jumlah nilai pengeluaran barangan dan perkhidmatan oleh residen sesebuah negara dalam tempoh tertentu sebelum ditolak peruntukan untuk penggunaan modal tetap.

KDNK per kapita

KDNK per kapita adalah KDNK purata penduduk dalam sebuah negeri pada tempoh masa tertentu. KDNK per kapita diperoleh dengan membahagikan KDNK dengan jumlah penduduk pada tempoh masa yang sama.

Kelahiran hidup

Merujuk kepada kelahiran yang bernyawa semasa dilahirkan walaupun hanya seketika.

**Keluaran Dalam Negeri Kasar
(KDNK)**

KDNK boleh diukur dengan menggunakan tiga kaedah iaitu, kaedah pengeluaran (penjumlahan nilai ditambah), perbelanjaan (penjumlahan perbelanjaan akhir) dan pendapatan (penjumlahan pendapatan yang diagihkan oleh unit pengeluar residen).

GLOSARI

Pada dasarnya KDNK ialah konsep nilai ditambah. Ia adalah jumlah nilai ditambah bagi semua pengeluar residen ditambah dengan cukai dan ditolak subsidi atas produk yang tidak termasuk dalam pengiraan output.

Kematian bayi

Merujuk kepada kematian bayi yang berumur kurang daripada 1 tahun.

Kematian ibu bersalin

Merujuk kepada kematian seorang wanita yang hamil, ketika melahirkan anak sehingga 42 hari selepas melahirkan anak atau keguguran akibat daripada proses kehamilan dan pengendaliannya atau penyakit-penyakit yang menjejaskan kesihatan ibu dan bukan dari penyebab-penyebab kemalangan atau kebetulan.

Kemiskinan mutlak

Kemiskinan mutlak adalah keadaan di mana pendapatan isi rumah tidak mencukupi untuk menampung keperluan asas mereka. Secara konsepnya, keperluan asas ini meliputi keperluan makanan dan bukan makanan.

Kemudahan pelancongan

Kemudahan pelancongan adalah segala kemudahan yang membantu dalam menjayakan aktiviti pelancongan seperti kemudahan penginapan, makanan & minuman dan pengangkutan.

Kepadatan penduduk

Kepadatan penduduk sekilometer persegi telah dikira sebagai nisbah bilangan penduduk sesuatu kawasan geografi kepada keluasan dalam kilometer persegi bagi kawasan yang sama.

Keperluan bukan makanan

Keperluan bukan makanan diukur berdasarkan kepada perbelanjaan sebenar isi rumah berdasarkan perbelanjaan 20.0 peratus terendah yang diperoleh melalui Survei Perbelanjaan Isi Rumah (HES). Pengukuran ini menghasilkan satu paras pendapatan minimum yang dikenali sebagai Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) iaitu nilai ringgit yang diperlukan oleh sesebuah isi rumah untuk memenuhi keperluan hidup.

Keperluan makanan

Keperluan makanan merujuk kepada jumlah nutrisi yang diperlukan bagi setiap ahli isi rumah sementara keperluan bukan makanan pula merujuk kepada perbelanjaan rumah ke atas pakaian, tempat kediaman termasuk utiliti dan peralatan isi rumah, pengangkutan, komunikasi, pendidikan dan

GLOSARI

kesihatan. Keperluan makanan diukur menggunakan pendekatan kos keperluan asas bagi mendapatkan jumlah minimum pilihan makanan yang patut diambil dengan jumlah nutrisi yang optimum berdasarkan kepada Panduan Diet Malaysia yang dikeluarkan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM).

Ketua Isi Rumah

Ketua isi rumah ditakrifkan sebagai seorang ahli biasa sama ada lelaki atau perempuan yang dianggap sebagai ketua oleh ahli isi rumah yang lain. Ketua isi rumah mesti seorang penerima pendapatan yang berumur 15 tahun dan ke atas.

Migrasi

Penduduk yang tempat tinggal biasanya berbeza pada kedua-dua tarikh rujukan dan tidak termasuk mereka yang berhijrah dalam unit lokaliti yang sama.

Migrasi antarabangsa

Penduduk yang berpindah dari luar negara ke Malaysia.

Migrasi bersih

Perbezaan di antara bilangan migrasi masuk dan migrasi keluar. Jika bilangan migrasi masuk melebihi migrasi keluar, hasilnya ialah migrasi masuk bersih. Kes sebaliknya pula dikenali sebagai migrasi keluar bersih.

Migrasi dalaman

Penduduk yang bertukar tempat tinggal biasa di beberapa peringkat geografi di dalam negara. Mereka boleh dikategorikan sebagai migrasi antara negeri jika mereka berhijrah dari satu negeri ke negeri yang lain. Jika berhijrah adalah dalam negeri yang sama, mereka dikategorikan sebagai migrasi dalam negeri.

Migrasi kasar

Jumlah migrasi masuk dan migrasi keluar bagi sesebuah negeri. Migrasi kasar mengukur magnitud penghijrahan masuk dan keluar bagi sesebuah negeri dan bertujuan memberi gambaran berkenaan *turnover* dan taburan semula penduduk di sesebuah negeri.

Migrasi keluar

Mereka yang berhijrah keluar dari negeri asal dan tinggal di negeri lain.

Migrasi masuk

Mereka yang berhijrah dari negeri lain dan tinggal di negeri destinasi.

GLOSARI

N	Nilai ditambah	Nilai ditambah adalah perbezaan di antara output dan penggunaan perantaraan. Ia merupakan nilai ditambah barangan dan perkhidmatan dalam aktiviti ekonomi. Oleh itu, ia hampir menyamai dengan keuntungan perniagaan, gaji dan upah, susut nilai dan cukai tidak langsung; campur faedah yang dibayar dan tolak faedah yang diterima.
	Nisbah jantina	Merujuk kepada bilangan lelaki bagi setiap 100 perempuan.
	Nisbah keberkesanan migrasi	Indeks yang menilai keberkesanan migrasi dalam mengagih semula taburan penduduk.
	Nisbah tanggungan umur muda	Merujuk kepada nisbah bilangan penduduk yang berumur bawah 15 tahun kepada bilangan penduduk yang berumur 15-64 tahun.
	Nisbah tanggungan umur tua	Merujuk kepada nisbah bilangan penduduk yang berumur 65 tahun dan lebih kepada bilangan penduduk yang berumur 15-64 tahun.
P	Paras penggantian kesuburan	Paras penggantian kesuburan adalah pada 2.1 anak bagi setiap wanita pada umur reproduktif (15-49 tahun). Nilai ini mewakili purata bilangan anak yang perlu dilahirkan oleh seorang wanita dengan menanggung seorang anak perempuan yang hidup sehingga anak tersebut melahirkan anak. Jika paras penggantian kesuburan kekal dalam tempoh yang panjang, setiap generasi secara tepat akan menggantikan dirinya tanpa mengambil kira migrasi penduduk.
	Pekali Gini	Pekali Gini merupakan salah satu indikator pengukuran ketidaksamarataan pendapatan yang kerap digunakan bagi kebanyakan negara termasuk Malaysia. Nilai pekali Gini bermula dari 0 bagi kesamarataan sempurna hingga 1 bagi ketidaksamarataan sempurna. Nilai pekali Gini yang mempunyai nilai kesamarataan sempurna ada kalanya tidak menggambarkan pembangunan sesebuah negara. Manakala, ketidaksamarataan sempurna pula berlaku disebabkan proses pembangunan sedang berlaku di negara tertentu.

GLOSARI

Pelaburan langsung asing

Pelaburan langsung asing merujuk kepada pelaburan dalam bentuk instrumen kewangan iaitu ekuiti & dana pelaburan saham (termasuk perolehan dilabur semula) dan instrumen hutang (pinjaman antara syarikat, kredit perdagangan, kemudahan kredit dan lain-lain) daripada pelabur langsung asing dalam enterpris pelaburan langsung di Malaysia.

Pelancong

Pelancong merujuk kepada mereka yang melakukan perjalanan di dalam Malaysia sekurang-kurangnya satu malam (24 jam).

Pelawat domestik

Pelawat domestik ditakrifkan sebagai residen atau mereka yang tinggal di Malaysia sekurang-kurangnya setahun termasuk ekspatriat dan bukan warganegara, yang melakukan perjalanan di luar persekitaran biasanya dalam tempoh kurang daripada setahun untuk tujuan perniagaan, mengisi masa lapang atau urusan peribadi selain untuk diambil bekerja di tempat yang dilawati.

Pelawat harian

Merujuk kepada mereka yang melakukan perjalanan di dalam Malaysia kurang daripada 24 jam.

Pembinaan

Pembinaan baru, pengubahsuaian, pembaikan dan perobohan. Pemasangan sebarang jenis jentera atau peralatan yang dipasang ketika pembinaan asal adalah diambil kira, demikian juga bagi pemasangan jentera atau peralatan selepas pembinaan asal tetapi memerlukan perubahan struktur bagi pemasangannya.

Pembuatan

Perubahan fizikal atau kimia ke atas bahan atau komponen menjadi produk baru sama ada kerja itu dilakukan oleh jentera pacuan kuasa atau yang dijalankan dengan tangan, sama ada dilaksanakan di kilang atau di rumah pekerja dan sama ada barang keluaran dijual secara borong atau runcit.

Pengelasan empat (4) subsektor utama adalah seperti berikut:

- Produk makanan, minuman dan tembakau
  - Subsektor produk makanan
  - Subsektor minuman dan produk tembakau
- Produk petroleum, kimia, getah dan plastik
  - Subsektor produk petroleum, kimia, getah dan plastik

GLOSARI

- Produk elektrik, elektronik dan optikal
-Subsektor produk elektrik, elektronik dan optikal
- Produk pembuatan lain
-Subsektor produk tekstil, pakaian dan kulit
-Subsektor produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan
-Subsektor produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka
-Subsektor peralatan pengangkutan, pembuatan lain dan pembaikan

Pembentukan modal tetap kasar

Pembentukan modal tetap kasar diukur menggunakan jumlah nilai pemerolehan pengeluaran, tolak pelupusan, daripada harta tetap semasa tempoh perakaunan, dicampur penambahan ke atas nilai harta bukan pengeluaran (misalnya aset tanah atau penambahbaikan besar ke atas kuantiti, kualiti atau produktiviti tanah) yang direalisasikan oleh aktiviti produktif unit institusi.

Pendapatan isi rumah

Pendapatan isi rumah ialah jumlah pendapatan yang biasanya diterima (terakru) oleh ahli isi rumah, dalam bentuk wang tunai atau barangan yang diterima berulang kali dalam tempoh rujukan survei (jangka masa setahun atau lebih kerap). Punca pendapatan adalah merangkumi:

i) Pekerjaan bergaji

Pendapatan daripada pekerjaan bergaji boleh diterima dalam bentuk wang tunai atau dalam bentuk barangan dan perkhidmatan. Ini termasuk upah dan gaji untuk masa bekerja dan kerja yang dilakukan; bonus tunai dan ganjaran; komisen dan tips; elaun; bonus perkongsian keuntungan dan lain-lain bentuk pembayaran keuntungan yang berkaitan dan barangan dan perkhidmatan percuma atau subsidi daripada majikan (termasuk makanan percuma/ konsesi). Pendapatan pekerja juga termasuk insurans sosial sumbangan daripada majikan, pencaruman majikan kepada Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP) dan bayaran pampasan pemberhentian & penamatan (kecuali bayaran persaraan one-off seperti gratuiti bagi pesara, yang dianggap sebagai pindahan modal).

GLOSARI

ii) Bekerja sendiri

Pendapatan yang diterima oleh individu hasil daripada bekerja sendiri. Pendapatan bersih daripada bekerja sendiri termasuk keuntungan atau kerugian yang terakru kepada pemilik atau rakan kongsi atau mereka yang bekerja dalam perusahaan yang tidak diperbadankan. Ia juga termasuk anggaran nilai barangan dan perkhidmatan yang diperoleh melalui pertukaran barang serta barangan atau tanaman/ ternakan yang dihasilkan untuk kegunaan sendiri, setelah ditolak perbelanjaan. Asas untuk mengukur pendapatan daripada bekerja sendiri dalam statistik pendapatan isi rumah adalah berdasarkan konsep pendapatan bersih iaitu nilai output kasar ditolak kos operasi dan selepas pelarasan bagi susut nilai aset yang digunakan dalam pengeluaran. Keuntungan berlaku apabila pendapatan adalah lebih besar daripada perbelanjaan operasi, manakala kerugian berlaku apabila perbelanjaan operasi adalah lebih besar daripada penerimaan.

iii) Harta dan pelaburan

Pendapatan daripada harta dan pelaburan adalah terimaan daripada pemilikan aset, faedah, dividen dan sewa. Pendapatan daripada harta benda ditakrifkan sebagai pulangan daripada penggunaan atau pelaburan aset yang disediakan kepada orang lain untuk kegunaan mereka. Ia merangkumi pulangan yang biasanya dalam bentuk kewangan, daripada aset kewangan (faedah dan dividen), aset bukan kewangan (sewa) dan royalti. Penerimaan faedah ialah bayaran yang diterima daripada akaun bank atau institusi kewangan yang lain, perakuan deposit, bon kerajaan/ pinjaman, sekuriti debentur dan pinjaman kepada ahli-ahli bukan isi rumah. Dividen adalah penerimaan daripada pelaburan dalam sebuah syarikat di mana pelabur tidak terlibat dengan aktiviti syarikat. Ini termasuk *silent partner*. Ia juga termasuk pencen dan anuiti dalam bentuk dividen daripada skim insurans swasta. Sewa ialah bayaran yang diterima untuk penggunaan aset seperti tanah dan rumah. Royalti adalah pendapatan yang diperoleh daripada perkhidmatan bahan dipatenkan atau hak cipta, contohnya seperti hak penulisan, hak cipta bagi gubahan lagu dan lain-lain. Sewa dinilai bagi rumah sendiri yang diduduki oleh pemiliknya.

GLOSARI

iv) Pindahan semasa diterima

Pindahan boleh terdiri daripada wang tunai, barangan atau perkhidmatan. Pindahan boleh dibuat antara isi rumah ke isi rumah yang lain, antara kerajaan dan isi rumah, atau antara isi rumah dan badan-badan amal. Penerimaan boleh daripada dalam atau luar negara. Pindahan semasa ini adalah bermotivasikan pengagihan semula pendapatan sama ada oleh kerajaan (contoh: bantuan Pendidikan, zakat dan Bantuan Prihatin Rakyat (BPR)/ Bantuan Sara Hidup (BSH)/ Bantuan Keluarga Malaysia (BKM)) atau persendirian/ swasta (contoh: program bantuan sosial korporat). Pindahan semasa yang diterima secara langsung memberi kesan kepada tahap pendapatan kasar dan mempengaruhi penggunaan barangan dan perkhidmatan. Justeru, semua pindahan semasa yang diterima dalam bentuk wang tunai dan barangan atau perkhidmatan secara berkala adalah dianggap sebagai sebahagian daripada pendapatan. Walau bagaimanapun, pindahan semasa tersebut tidak meliputi pindahan modal.

Pendapatan kasar dan pendapatan boleh guna

Pendapatan kasar dan pendapatan boleh guna merupakan dua konsep utama pendapatan yang diguna pakai di dalam laporan ini dan boleh ditakrifkan seperti berikut:

i) Pendapatan Kasar

Pendapatan kasar adalah jumlah pendapatan yang di peroleh oleh isi rumah daripada semua punca pendapatan pendapatan isi rumah.

ii) Pendapatan boleh guna

Pendapatan boleh guna adalah pendapatan kasar isi rumah setelah ditolak pindahan semasa yang dibayar seperti cukai langsung, sumbangan kepada isi rumah lain, bayaran zakat dan pindahan semasa lain yang dibayar serta pindahan semasa yang diterima secara mata benda (*in-kind*). Konsep pendapatan boleh guna ini mencerminkan pendapatan sebenar isi rumah terhadap penggunaan semasa dan simpanan.

Penganggur

Penganggur adalah mereka yang tidak bekerja semasa minggu rujukan dan dikelaskan kepada dua kumpulan iaitu penganggur aktif dan penganggur tidak aktif.

GLOSARI

Penganggur aktif

Penganggur aktif adalah mereka yang bersedia untuk bekerja dan aktif mencari pekerjaan dalam minggu rujukan.

Penganggur tidak aktif

Penganggur tidak aktif adalah mereka yang berada dalam kategori berikut:

- a. Tidak mencari pekerjaan dalam minggu rujukan kerana percaya tidak terdapat pekerjaan atau pun tidak berkelayakan;
- b. Mungkin mencari pekerjaan jika tidak kerana sakit atau keadaan cuaca; dan
- c. Telah mencari pekerjaan sebelum minggu rujukan dan sedang menunggu jawapan permohonan pekerjaan.

Perbelanjaan asas kehidupan wajar

Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) ditakrifkan sebagai satu amaun perbelanjaan yang diperlukan oleh isi rumah untuk menjalani kehidupan wajar yang dapat memenuhi keperluan dan kehendak termasuklah penyertaan dalam aktiviti sosial dan masyarakat. Kehidupan wajar adalah satu taraf kehidupan bermakna yang memenuhi keperluan dan kehendak serta mengambil bahagian dalam masyarakat. Keperluan merujuk kepada barangan dan perkhidmatan yang diperlukan untuk hidup dengan bermakna. Sementara kehendak pula merupakan barangan dan perkhidmatan pilihan pengguna untuk kehidupan yang lebih selesa. Penyertaan dalam masyarakat bermaksud mengambil bahagian dan melibatkan diri dalam aktiviti formal atau tidak formal dalam masyarakat.

Perbelanjaan isi rumah

Definisi perbelanjaan isi rumah yang diguna pakai adalah mengikut konsep dan garis panduan *System of National Accounts, 2008* oleh *United Nations* dan *Framework for Statistics on the Distribution of Household Income, Consumption and Wealth, 2013* oleh *Organisation for Economic Co-operation and Development* (OECD). Perbelanjaan isi rumah ini boleh dibahagikan kepada dua jenis iaitu perbelanjaan penggunaan dan perbelanjaan bukan penggunaan.

- i) Perbelanjaan penggunaan isi rumah
Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah terdiri daripada

GLOSARI

perbelanjaan yang ditanggung oleh isi rumah penduduk ke atas barangan atau perkhidmatan penggunaan. Perbelanjaan penggunaan akhir tidak termasuk perbelanjaan ke atas aset tetap dalam bentuk kediaman atau barangan berharga. Ia berfungsi sebagai penunjuk utama tingkah laku pengguna dan aktiviti ekonomi keseluruhan kerana ia mencerminkan kuasa beli dan keutamaan isi rumah.

- ii) Perbelanjaan bukan penggunaan isi rumah
Perbelanjaan bukan penggunaan adalah perbelanjaan yang dilakukan oleh isi rumah untuk tujuan kewangan lain seperti bayaran faedah ke atas pinjaman dan hutang, cukai ke atas pendapatan dan kekayaan, denda dan penalti, simpanan dan pelaburan, premium insurans yang melebihi perlindungan asas, dan caruman keselamatan sosial.

Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan

Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan mengandungi perbelanjaan, termasuk perbelanjaan yang ditaksir, dibiayai oleh kerajaan untuk penggunaan barang dan perkhidmatan individu dan penggunaan perkhidmatan kolektif.

Perbelanjaan penggunaan akhir swasta

Perbelanjaan penggunaan akhir swasta adalah nilai penggunaan barang yang diperoleh oleh isi rumah, sama ada dengan pembelian atau dengan pindahan daripada unit kerajaan atau institusi bukan untung yang berkhidmat untuk isi rumah (NPISH) dan digunakan oleh mereka untuk kepuasan keperluan dan kehendak mereka; ianya diperoleh daripada perbelanjaan penggunaan akhir mereka dengan menambah nilai pindahan sosial bukan berbentuk wang akan diterima.

Perbelanjaan pelancongan domestik

Perbelanjaan pelancongan domestik merujuk kepada perbelanjaan yang dikeluarkan oleh pelawat domestik dalam sesebuah negara. Ia merujuk kepada jumlah yang dibayar bagi perolehan penggunaan barangan & perkhidmatan dan barang berharga, untuk kegunaan sendiri atau untuk diberi ketika dan semasa perjalanan pelancongan. Ini termasuk perbelanjaan yang dilakukan sendiri dan perbelanjaan yang dibayar oleh orang lain (contoh: majikan).

Perjalanan bermalam

Perjalanan yang melibatkan seseorang meninggalkan tempat kediamannya sekurang-kurangnya untuk tempoh satu malam

GLOSARI

(24 jam) dengan tujuan perjalanan berkaitan dengan aktiviti pelancongan serta menggunakan kemudahan pelancongan. Perjalanan tersebut mestilah dalam tempoh kurang dari 12 bulan.

Perjalanan harian

Perjalanan keluar dari rumah yang jaraknya 50 km dan lebih pergi dan balik serta mengambil masa 4 jam dan lebih. Bagi jarak yang kurang dari 50 km pergi dan balik, masa yang digunakan hendaklah 4 jam dan lebih serta menggunakan kemudahan pelancongan seperti kemudahan pengangkutan, penginapan, makanan & minuman atau rekreasi.

Perjalanan pelancongan

Perjalanan pelawat ke sesebuah tempat di luar dari persekitaran biasa mereka dalam tempoh tidak lebih dari satu tahun dengan tujuan utama (sama ada urusan perniagaan, percutian atau urusan peribadi) selain untuk diambil bekerja oleh residen di tempat yang dilawati.

Per kapita pendapatan/ PAKW/perbelanjaan

Konsep per kapita adalah merujuk kepada jumlah pendapatan/ PAKW/ perbelanjaan bagi kesemua orang dalam sesebuah isi rumah dan dibahagikan dengan bilangan orang dalam isi rumah tersebut. Nilai per kapita dianggarkan bagi memberi gambaran perbelanjaan mengikut individu. Walau bagaimanapun, nilai per kapita bukanlah nilai sebenar perbelanjaan individu.

Perkhidmatan

Perkhidmatan berkaitan Bekalan elektrik, gas, wap & pendinginan udara; Bekalan air; pembetungan, pengurusan sisa & aktiviti pemulihan; Perdagangan Borong & runcit; Pengangkutan & penyimpanan; Maklumat & komunikasi; Penginapan; Makanan & minuman; Kewangan; Hartanah; Profesional, saintifik & teknikal; Pentadbiran & khidmat sokongan; Pendidikan swasta; Kesihatan swasta & kerja sosial; Kesenian, hiburan & rekreasi dan Perkhidmatan persendirian & lain-lain aktiviti.

- i) Bekalan elektrik, gas, wap & pendingin udara adalah ditakrifkan sebagai aktiviti pembekalan tenaga elektrik, gas asli, wap, air panas dan seumpamanya melalui satu infrastruktur (rangkaian) tetap bagi talian, saluran utama dan paip. Dimensi rangkaian ini tidak dapat ditentukan; juga termasuk pengagihan elektrik, gas, wap, air panas

GLOSARI

dan seumpamanya di kawasan Perindustrian atau bangunan tempat kediaman. Oleh itu, seksyen ini termasuk operasi utiliti elektrik dan gas yang menjana, mengawal dan mengagih tenaga elektrik atau gas. Juga termasuk bekalan wap dan pendinginan udara;

- ii) Bekalan air; pembetulan, pengurusan sisa & aktiviti pemulihan meliputi aktiviti yang berkaitan dengan pengurusan sisa termasuk pungutan, perawatan dan pelupusan seperti sisa terjadual, sisa pepejal dan air sisa daripada perindustrian dan isi rumah, termasuk juga pemulihan bahan dan tapak yang tercemar. Hasil sisa daripada proses perawatan boleh dilupus atau menjadi input kepada proses pengeluaran yang lain. Aktiviti yang berkaitan dengan perawatan dan bekalan air juga dimasukkan dalam sektor ini;
- iii) Perdagangan borong & runcit merangkumi perdagangan borong, perdagangan runcit, dan kenderaan bermotor;
- iv) Pengangkutan & penyimpanan meliputi pertubuhan yang menyediakan perkhidmatan darat, pengangkutan muatan melalui jalan raya, pengangkutan darat lain, pengangkutan air, penggudangan & aktiviti sokongan seperti pengoperasian terminal, tempat letak kereta, pengoperasian lebuh raya, pengoperasian pelabuhan, pengendalian kargo/ pemunggahan, agensi perkapalan & penghantaran serta lain lain aktiviti sokongan perkhidmatan pengangkutan;
- v) Maklumat & komunikasi terdiri daripada aktiviti penerbitan, penerbitan wayang gambar, video & program televisyen, rakaman bunyi & penerbitan muzik, pemrograman & penyiaran, perkhidmatan telekomunikasi, pengaturcaraan komputer, perundingan & aktiviti yang berkaitan dan perkhidmatan maklumat;
- vi) Perkhidmatan penginapan merujuk kepada penyediaan tempat penginapan jangka pendek berbayar, sama ada dibuka kepada orang awam atau terhad kepada ahli sebuah pertubuhan tertentu. Ianya tidak termasuk penyewaan tempat tinggal berperabot jangka panjang yang dikelaskan dalam Hartanah;

GLOSARI

- vii) Perkhidmatan makanan & minuman termasuk perkhidmatan makanan & minuman yang menyediakan hidangan atau minuman lengkap untuk penggunaan segera, sama ada di restoran tradisional, restoran layan diri atau bawa pulang, yang didirikan secara kekal atau sementara, dengan atau tiada kemudahan tempat duduk;
- viii) Perkhidmatan kewangan adalah meliputi aktiviti perantaraan kewangan; aktiviti perkhidmatan kewangan lain dan aktiviti sokongan kepada perkhidmatan kewangan; aktiviti insurans/ takaful, insurans/ takaful semula dan tabungan pencen & hemat; dan aktiviti sokongan kepada insurans/ takaful dan tabungan pencen;
- ix) Perkhidmatan hartanah termasuk tindakan seperti pemberi pajak, ejen dan/ atau broker di dalam satu atau lebih daripada yang berikut: penjualan atau pembelian hartanah, penyewaan hartanah, penyediaan perkhidmatan hartanah lain seperti penilaian hartanah, pengurusan hartanah atau bertindak sebagai ejen hartanah escrow. Aktiviti dalam bahagian ini mungkin dijalankan di atas hartanah milikan sendiri atau pajakan dan mungkin berlaku atas dasar bayaran atau kontrak. Termasuk juga pembangunan struktur, berserta mengekalkan hak milik atau pajakan bagi struktur tersebut;
- x) Perkhidmatan profesional, saintifik & teknikal termasuk aktiviti profesional khusus, saintifik & teknikal yang memerlukan tahap latihan yang tinggi dan menjadikan pengetahuan dan kemahiran khusus tersedia kepada pengguna. Aktiviti yang dijalankan termasuk aktiviti guaman & perakaunan, aktiviti ibu pejabat, aktiviti perundingan pengurusan, aktiviti arkitek & kejuruteraan, ujian & analisis teknikal, penyelidikan & pembangunan saintifik, pengiklanan & penyelidikan pasaran, profesional lain, aktiviti saintifik & teknikal dan veterinar;
- xi) Perkhidmatan pentadbiran & khidmat sokongan termasuk pelbagai aktiviti yang menyokong operasi am perniagaan meliputi aktiviti sewaan & pajakan, aktiviti pekerjaan, agensi pengembaraan, operator pelancongan & aktiviti perkhidmatan penempahan lain, aktiviti keselamatan & penyiasatan, aktiviti perkhidmatan bangunan & lanskap

GLOSARI

dan aktiviti pengurusan pejabat, sokongan pejabat & perniagaan lain;

xii) Perkhidmatan pendidikan swasta merujuk kepada pertubuhan yang berdaftar dengan Kementerian Pendidikan Malaysia dan Kementerian Pengajian Tinggi yang menyediakan perkhidmatan pelajaran akademik, vokasional dan perdagangan. Aktiviti yang diliputi dalam kumpulan ini ialah pendidikan pra sekolah & pendidikan rendah, pendidikan menengah, pendidikan tinggi, pendidikan lain dan perkhidmatan sokongan lain;

xiii) Perkhidmatan kesihatan swasta & kerja sosial meliputi aktiviti hospital, aktiviti amalan perubatan & pergigian, aktiviti kesihatan dan kemanusiaan lain, aktiviti rumah penjagaan, dan aktiviti kerja sosial tanpa penginapan;

xiv) Perkhidmatan kesenian, hiburan & rekreasi termasuk pelbagai aktiviti bagi memenuhi minat orang awam dalam aktiviti kebudayaan, hiburan dan rekreasi meliputi persembahan secara langsung, operasi muzium, perjudian, sukan dan aktiviti rekreasi; dan

xv) Perkhidmatan persendirian & lain-lain aktiviti termasuk aktiviti keahlian organisasi, aktiviti organisasi keahlian perniagaan, majikan & profesional, aktiviti kesatuan buruh, aktiviti keahlian organisasi lain, pembaikan komputer & barangan persendirian dan isi rumah dan aktiviti perkhidmatan seperti basuhan dan cucian kering tekstil dan produk berbulu; dandanan rambut dan penjagaan kecantikan lain; dan pengebumian dan aktiviti perkhidmatan lain.

Perlombongan dan pengkuarian

Perlombongan dan pengkuarian termasuk pengekstrakan mineral yang terjadi secara semulajadi seperti pepejal (batu arang dan bijih), cecair (petroleum) atau gas (gas asli). Pengekstrakan boleh dijalankan melalui pelbagai kaedah

seperti perlombongan bawah tanah atau dedah, pengoperasian telaga, perlombongan dasar laut dan lain-lain.

i) Perlombongan adalah ditakrifkan sebagai pengekstrakan, pembersihan dan pemanfaatan mineral semulajadi,

GLOSARI

berbentuk pepejal seperti batu arang dan bijih, cecair seperti minyak mentah dan berbentuk gas seperti gas asli. Perlombongan termasuk lombong bawah tanah dan lombong permukaan, kuari dan telaga-telaga dan semua kegiatan tambahan untuk pembersihan dan pemanfaatan bijih dan mineral mentah lain seperti pemecahan, penapisan, pembasuhan, pembersihan, penggredan, pengilangan, pengapungan, peleburan, penggentelan, pengkacipan dan persiapan lain yang diperlukan bagi menyediakan bahan-bahan ini untuk membolehkannya dipasarkan. Aktiviti perlombongan juga dikelaskan kepada kumpulan-kumpulan berdasarkan mineral utama yang dikeluarkan.

Ia termasuk pengkuarian, pemotongan kasar bongkah batu dan batu bangunan seperti marmar, granit, batu pasir, dan lain-lain, pengkuarian, pemecahan dan pemotongan batu kapur, perlombongan gipsum dan anhidrit, perlombongan kapur dan dolomit, pengekstrakan dan pengorekan pasir industri, pasir untuk pembinaan dan kerikil, memecah dan menghancurkan batu dan kerikil, pengkuarian pasir dan perlombongan tanah liat, refraktori tanah liat dan kaolin. Ia juga termasuk perlombongan mineral kimia dan baja, pengekstrakan tanah gambut, pengekstrakan garam, dan lain-lain.

- ii) Petroleum dan gas asli merujuk kepada pengeluaran petroleum mentah, perlombongan dan pengekstrakan minyak daripada minyak batu syal dan pasir minyak dan pengeluaran gas asli dan perolehan semula cecair hidrokarbon. Ia termasuk keseluruhan aktiviti pengoperasian dan/ atau pembangunan kelengkapan lapangan minyak dan gas, termasuklah aktiviti seperti penggerudian, penyiapan dan melengkapkan telaga, operasi pengasingan, pemisahan emulsi, peralatan penyahkelodak dan penyambungan aktiviti lapangan untuk petroleum mentah dan semua aktiviti dalam penyediaan minyak dan gas sehingga ke tempat penghantaran daripada pusat pengeluaran. Ia juga termasuk aktiviti sokongan bagi pengekstrakan petroleum dan gas seperti perkhidmatan lapangan minyak dan gas, yang dibuat berdasarkan kontrak atau yuran, eksplorasi telaga minyak dan gas dan penggerudian ujian dan aktiviti penggorekan (*boring*).

GLOSARI

Pertanian

Pertanian merangkumi aktiviti penanaman, pemeliharaan dan penternakan haiwan dan pengeluaran produk haiwan, penebangan kayu balak dan tanaman lain, serta perikanan tangkapan dan akuakultur termasuk penggunaan sumber semulajadi tumbuh-tumbuhan dan haiwan (berdasarkan MSIC 2008). Terdapat empat subsektor iaitu tanaman, ternakan, perhutanan & pembalakan dan perikanan.

- i) Tanaman merujuk kepada penanaman dan pengeluaran produk tanaman termasuk pertanian organik. Tanaman juga meliputi penanaman tanaman tidak kekal dan kekal merangkumi penanaman tumbuh-tumbuhan untuk tujuan pengeluaran benih.
- ii) Ternakan merujuk kepada binatang atau unggas yang dipelihara untuk tujuan komersil dan pembiakbakaan. Pengeluaran ternakan termasuk penternakan (ladang) dan pembiakan semua haiwan serta pengeluaran daripada hasil ternakan seperti telur, susu, madu dan sebagainya;
- iii) Perhutanan dan pembalakan termasuk pengeluaran kayu balak untuk industri berasaskan kayu, meliputi pengestrakan dan pengumpulan produk hutan bukan kayu yang tumbuh liar. Selain pengeluaran kayu balak, aktiviti perhutanan yang menghasilkan produk melalui proses minima seperti kayu api, kayu arang, reja kayu dan kayu balak yang digunakan dalam bentuk yang belum diproses. Aktiviti ini boleh dijalankan dalam hutan asli dan ladang hutan. Ia juga termasuk sebahagian daripada aktiviti operasi perhutanan berdasarkan bayaran atau secara kontrak; dan
- iv) Perikanan termasuk perikanan tangkapan dan akuakultur meliputi penggunaan sumber perikanan daripada laut, air payau atau air tawar dengan tujuan menangkap dan mengumpul ikan, krustasia, moluska dan organisma dan produk laut lain. Akuakultur ialah proses pengeluaran yang melibatkan pengkulturan (termasuk tuaian) organisma akuatik menggunakan teknik yang direkabentuk untuk meningkatkan pengeluaran organisma tersebut melebihi kapasiti persekitaran semulajadi.

GLOSARI

Pertumbuhan penduduk

Pertumbuhan penduduk adalah perubahan penduduk sejajar dengan perubahan masa dan boleh dikira sebagai perubahan bilangan individu dalam penduduk menggunakan "per unit masa" sebagai pengukuran.

Produktiviti buruh

Produktiviti buruh boleh didefinisikan sebagai nisbah *output* (barangan dan perkhidmatan) kepada *input* (pekerja dan jumlah jam bekerja).

Produktiviti buruh per jam pekerja

Produktiviti buruh per jam bekerja ditakrifkan sebagai nisbah *output* (barangan dan perkhidmatan) kepada *input* (jumlah jam bekerja). Ukuran ini menggambarkan jumlah *output* yang dihasilkan dalam tempoh sejam berdasarkan kategori pekerja yang bekerja sepenuh masa, separuh masa, bekerja sendiri atau pekerja keluarga tanpa gaji yang bekerja sekurang-kurangnya satu jam dalam seminggu. Pekerja jam bekerja merujuk kepada keseluruhan pekerja kecuali mereka yang tidak bekerja pada akhir tempoh rujukan kerana sakit, kecederaan, hilang upaya, cuaca buruk, cuti, pertikaian buruh dan sebab sosial atau agama.

Produktiviti buruh per pekerja

Produktiviti buruh per pekerja ditakrifkan sebagai nisbah *output* (barangan dan perkhidmatan) kepada *input* (pekerja). Ukuran ini menggambarkan jumlah *output* yang dihasilkan oleh setiap orang yang bekerja sepenuh masa, separuh masa, bekerja sendiri atau pekerja keluarga tanpa gaji yang bekerja sekurang-kurangnya satu jam dalam seminggu. Pekerja merujuk kepada keseluruhan pekerja pada akhir tempoh rujukan.

Purata perbelanjaan per perjalanan

Merujuk kepada perbelanjaan per pelawat bagi setiap perjalanan.

Purata bilangan hari menginap

Merujuk kepada bilangan hari menginap bagi setiap perjalanan.

Pusat kepentingan ekonomi utama

Pusat kepentingan ekonomi utama merangkumi kawalan efektif sesebuah kerajaan negeri terhadap aktiviti ekonomi yang dilakukan khususnya ke atas hak pemilikan. Wilayah ekonomi adalah termasuk tanah, ruang udara, pengairan, hak ke atas perikanan, minyak atau mineral. Biasanya, kawalan efektif kerajaan negeri boleh dilihat melalui pemberian lesen, kawalan operasi dan sebagainya.

GLOSARI

S

Siswazah

Merujuk kepada individu berumur 15 tahun dan lebih yang memiliki sijil tertinggi yang diperoleh daripada universiti, kolej, politeknik, badan yang diiktiraf atau setaraf, dengan tempoh pengajian sekurang-kurangnya dua tahun. Siswazah dikelaskan kepada dua kategori iaitu siswazah yang memiliki diploma dan ijazah.

i) Diploma

Merujuk kepada sijil dan diploma atau setaraf yang diterima daripada universiti, kolej, diploma politeknik, badan yang diiktiraf atau setaraf. Tempoh pengajian untuk memperoleh diploma atau sijil adalah sekurang-kurangnya dua tahun.

ii) Ijazah

Ijazah merujuk kepada semua ijazah universiti (Sarjana Muda, Sarjana atau Doktor Falsafah) yang diperoleh daripada institusi pengajian tinggi awam dan swasta yang diiktiraf di Malaysia dan di luar negara.

Siswazah bekerja

Siswazah yang bekerja sekurang-kurangnya sejam semasa minggu rujukan untuk mendapatkan upah, keuntungan atau keuntungan keluarga sama ada sebagai majikan, pekerja, bekerja sendiri atau pekerja keluarga tanpa gaji. Mereka juga dianggap bekerja jika:

- a. Tidak bekerja semasa minggu rujukan disebabkan sakit, kecederaan, tiada upaya, cuaca buruk, bercuti, pertelingkahan buruh dan sebab-sebab sosial atau keagamaan tetapi mempunyai pekerjaan, ladang, perusahaan atau perusahaan keluarga lain untuk kembali bekerja;
- b. Tidak bekerja buat sementara waktu tetapi bergaji dan pasti akan dipanggil bekerja semula
- c. Bekerja kurang daripada 30 jam semasa minggu rujukan disebabkan bentuk kerja atau disebabkan kurang kerja serta sanggup menerima tambahan bilangan jam bekerja. Kumpulan ini merupakan guna tenaga tidak penuh.

GLOSARI

Mereka yang bekerja lebih daripada 30 jam semasa minggu rujukan merupakan guna tenaga penuh.

Siswazah luar tenaga buruh

Siswazah yang tidak dikelaskan sebagai bekerja atau menganggur dikategorikan sebagai siswazah luar tenaga buruh. Kategori ini terdiri daripada suri rumah, pelajar (termasuk mereka yang akan melanjutkan pelajaran), mereka yang telah bersara, tidak berkeupayaan dan mereka yang tidak berminat untuk mencari pekerjaan.

Siswazah menganggur

Siswazah menganggur adalah mereka yang tidak bekerja semasa minggu rujukan dan dapat dikelaskan kepada dua kumpulan iaitu:

Penganggur aktif	Penganggur tidak aktif
Siswazah yang bersedia untuk bekerja dan aktif mencari pekerjaan dalam minggu rujukan.	i. Tidak mencari pekerjaan dalam minggu rujukan kerana percaya tidak terdapat pekerjaan atau pun tidak berkelayakan. ii. Mungkin mencari pekerjaan jika tidak kerana sakit atau keadaan cuaca. iii. Telah mencari pekerjaan sebelum minggu rujukan dan sedang menunggu jawapan permohonan pekerjaan

Strata asal/destinasi

Strata asal/destinasi adalah stratifikasi bandar dan luar bandar bagi tempat asal dan destinasi, dan ia bersamaan dengan pembahagian penduduk.

Supra

Supra pada peringkat negeri adalah bersamaan dengan organisasi luar wilayah pada peringkat nasional. Di Malaysia, Supra merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri.

GLOSARI

T

Tempat asal/destinasi

Tempat asal/destinasi ialah lokaliti tempat tinggal biasa pada dua tarikh rujukan iaitu tempoh 12 bulan seperti yang telah ditetapkan dalam tempoh survei. Dalam hubungan ini suatu lokaliti merujuk kepada sebuah bandar dalam strata bandar atau sebuah kampung/penempatan dalam strata luar bandar.

Tenaga buruh

Tenaga buruh merujuk kepada penduduk dalam kumpulan umur bekerja sama ada bekerja atau menganggur.

Tenaga buruh siswazah

Merujuk kepada siswazah berumur 15 tahun dan lebih sama ada bekerja atau menganggur.

U

Umur penengah

Umur penengah ialah umur yang membahagikan taburan penduduk kepada dua kumpulan yang sama saiznya, di mana separuh daripadanya berada di bawah umur ini, manakala separuh lagi melebihi umur tersebut.

Unjuran penduduk

Unjuran penduduk adalah anggaran penduduk yang diunjurkan untuk masa depan. Unjuran ini dikira setiap sepuluh tahun iaitu selepas Banci Penduduk dan Perumahan dijalankan. Kaedah komponen kohort yang terdiri daripada kelahiran, kematian dan migrasi bersih digunakan dalam membuat unjuran ini. Unjuran penduduk memberi gambaran tentang kemungkinan perubahan penduduk berdasarkan andaian kelahiran, kematian, migrasi dalaman dan antarabangsa masa depan.

RUJUKAN

- Badan Pusat Statistik (BPS), 2026. *Exports and Imports of Indonesia, December 2025*.
- Badan Pusat Statistik (BPS), 2026. *Indonesia's Economic Growth Q4-2025*.
- Badan Pusat Statistik (BPS), 2026. *Series of Consumer Price Index, December 2025*.
- Badan Pusat Statistik (BPS), 2026. *Statistical Yearbook of Indonesia 2026*.
- Badan Pusat Statistik (BPS), 2026. *Unemployment Rate by Sex, 2025*.
- Bank Negara Malaysia, *Laporan Tinjauan Ekonomi dan Monetari 2025*.
- Bank of Korea (BOK) 2026. *Gross National Income: Fourth Quarter and Annual 2025 (Preliminary)*.
- Bureau of Economic Analysis (BEA) 2026. *Gross Domestic Product (Second Estimate), Fourth Quarter and Year 2025*.
- Bureau of Economic Analysis (BEA) 2026. *Gross Domestic Product (Third Estimate), Industries, Corporate Profits, State GDP, and State Personal Income, 1st Quarter 2026*.
- Bureau of Economic Analysis (BEA) 2026. *U.S. International Trade in Goods and Services, Annual Revision*.
- Cabinet Office, Government of Japan 2026. *Quarterly Estimates of GDP for October - December 2025 (The 2nd Preliminary)*.
- Congressional Policy and Budget Research Department, Republic of the Philippines, 2026. *2025 Philippine Trade in Goods*.
- Directorate General of Budget, Accounting and Statistics (DGBAS), 2026. *GDP: Preliminary Estimate for 2025Q4, and Outlook for 2026*.
- Directorate General of Budget, Accounting and Statistics (DGBAS), 2026. *Manpower Survey Results in December 2025*.
- Directorate General of Budget, Accounting and Statistics (DGBAS), 2026. *The Price Indices for December 2025*.
- Eurostats 2026. *Extra-euro area trade in goods*.
- Eurostats 2026. *HICP - annual data (average index and rate of change) (1996-2025)*.
- Eurostats 2026. *Population in private households by citizenship and labour status*.
- Eurostats 2026. *Unemployment rates by citizenship*.
- General Administration of Customs of People's Republic of China (GACC), 2026
- General Statistics Office (GSO) 2026. *Socio - Economic Situation Report in 4th Quarter and The Year 2025*.
- Global Muslim Travel Index (GMTI) 2025.
- Global Passport Power Rank 2025.

RUJUKAN

Hinrich Foundation and International Institute for Management Development. Sustainable Trade Index 2025.

IMD's World Competitiveness Ranking 2025.

Institute for Economics & Peace. Global Peace Index 2025.

International Monetary Fund (IMF) World Economy Outlook (WEO) April 2026.

International Monetary Fund (IMF) World Economy Outlook (WEO) July 2026.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Analisis Indeks Harga Pengguna Tahunan 2025.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Indeks Volum Perdagangan Borong & Runcit Suku Tahun Pertama 2026.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Laporan Perangkaan Perdagangan Luar Negeri Malaysia Mei 2026.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Laporan Survei Tenaga Buruh 2025.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Penerbitan KDNK Tahunan 2025.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Penunjuk Ekonomi Malaysia Indeks Pelopor, Serentak & Susulan, Mac 2026.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Penerbitan KDNK Suku Tahunan 2026.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Produktiviti Buruh Suku Keempat 2025.

Jabatan Perangkaan Malaysia, Sorotan Pasaran Buruh (LMR), Suku Pertama 2026

Jabatan Perangkaan Malaysia. Statistik Pelaburan Langsung Asing di Malaysia 2025.

Jabatan Perangkaan Malaysia, Statistik Pelaburan Langsung Malaysia di Luar Negeri (DIA) 2025.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Survei Pelancongan Domestik 2025.

Kementerian Kewangan Malaysia (MOF). Belanjawan Malaysia MADANI, Tinjauan Ekonomi 2026.

Kementerian Kewangan Malaysia (MOF). Ucapan Belanjawan 2026.

Malaysian Investment Development Authority (MIDA). Laporan Prestasi Pelaburan Malaysia 2025

Ministry of Data and Statistics (MODS), 2026. Annual CPI by Expenditure Category(2020=100).

Ministry of Data and Statistics (MODS), 2026. Summary of economically active population by gender.

Ministry of Finance, Trade Statistics of Japan 2026. Value of Exports and Imports 2025 (Calendar Year) (January-December) (Revised Data).

Ministry of Manpower of Singapore (MOM) 2026. Labour Force in Singapore 2025.

Ministry of Finance, R.O.C, (Taiwan), 2025. Annual External Trade Report in 2025.

RUJUKAN

Ministry of Trade and Industry (MTI) Singapore, 2026. Economic Survey of Singapore 2025.

Ministry of Commerce, Thailand 2026. Thailand's trade statistics. Inflation Report Summary - December 2025 .

Ministry of Commerce, Thailand 2026. Trade Policy and Strategy Office. Report on Thailand's international trade statistics. (Year).

National Bureau of Statistics (NBS), China 2026. Statistical Communiqué of The People's Republic Of China On The 2025 National Economic And Social Development.

National Bureau of Statistics (NBS), China 2026. National Economy Pushed Forward with Innovation-led and High-quality Development and Expected Targets Achieved Successfully in 2025.

Office of the National Economic and Social Development Council (NESDC), 2026. Gross Domestic Product of Thailand : Q1/2026.

Office of the National Economic and Social Development Council (NESDC), 2026. Thailand's Social Outlook: Q4/2025 and Overview of 2025.

Philippine Statistics Authority (PSA), 2026. PSA Releases Annual Revisions of the National Accounts of the Philippines for years 2024 and 2025 .

Philippine Statistics Authority (PSA), 2026. Q4 of 2025 National Accounts of the Philippines : Base Year 2018.

Philippine Statistics Authority (PSA), 2026. December 2025 Labour Force Survey.

Philippine Statistics Authority (PSA), 2026. Summary Inflation Report Consumer Price Index (2018=100): December 2025.

Portulans Institute. Global Competitiveness Index 2025.

Portulans Institute. Network Readiness Index 2025.

Principle Financial Group dan World Bank. Global Financial Inclusion Index 2025.

South Korea Ministry of Trade, Industry and Resources (MOTIR) 2026. Korea's Annual Exports Reach New Highs in 2025.

Statistics Bureau of Japan (e-Stat) 2026. Labour Force Survey 2025.

Statistics Bureau of Japan (e-Stat) 2026. Consumer Price Index 2025.

Transparency International, Corruption Perceptions Index 2025.

U.S. Bureau of Labour Statistics, The Employment Situation-December 2025.

U.S. Bureau of Labour Statistics, Consumer Price Index-December 2025.

PENGHARGAAN

SIDANG PENGARANG

Sayeeda Kamaruddin
Abdul Hadi Alias
Sulizah Abdul Salam
Mohammad Luqman Humaidi
Muhammad Syazwan Rusdi
Nor Azizah Harun

Huzaifah Mohammad
Noor Hidayah Sulaiman
Ibrahim Roslan
Normala Nordin
Nor Shazwani Jamaludin
Nursakinah Mazlan
Muhammad Danial Norhisham

Nur Hazmira Ahmad Hayazi
Nurul Syahirah Hanis Shariad Amin
Nur Fatin Najihah Azmam
Nurdini Athirah Ismail
Rabi'atul Adawiah Razali
Muhammad Zulfadhli Musa

EDITOR BUKU LAPORAN

Suria Azlin Kasim
Nur Azmina Ahmad Zuhkhori
Tengku Norkhairah Tengku Jamil
Azizul Ab Llah
Mohd Syahidi Alfee Mohamad Mohar
Molly Diana Lim Mahzan

Nur Hafizah Zahari
Nur Imanina Dayana Daman Huri
Diyana Amalina Fadzil
Muhammad Ilham Aiman Mohd Rafie
Sitti Fatimah Jusoh
Diyana Amalina Mat Zelan

Nurul Faziera Khairul Adlee
Muhammad Hazim Mohd Abd Rahim
Wan Syakirah Wan Jamil
Nazira Abdullah
Rabiatul Adawiyah Rahim
Wan Aznie Fatimah Wan Abd Jalil

EDITOR RENCANA

Norhayati Jantan
Siti Faizah Hanim Md Matar
Rosnah Muhammad Ali
Zuraida Che Hassan
Hamdan Muhammad Isa
Lim Kok Hwa

Mohd Amin Ishak
Latifah Mohamed Shah
Rita Ithnin
Najihah Ramli
Syifa Radzi

Nur Elysa Saed
Syed Omar Faizal Syed Mohd Yusof
Zainuri Mohammad
Muhammad Ilham Aiman Mohd Rafie
Muhammad Fadhil Mujib
Siti Anis Sabrina Zolkepli

BAHAGIAN/DOSM NEGERI

Bahagian Perangkaan Perkhidmatan
Bahagian Perangkaan Harga, Pendapatan dan Perbelanjaan
Bahagian Perangkaan Penduduk dan Demografi
Biro Statistik Buruh Malaysia
Bahagian Perangkaan Tenaga Manusia dan Sosial
Pusat Analitik Data Raya Negara
Bahagian Perangkaan Perdagangan Antarabangsa
Bahagian Perangkaan Pertanian dan Alam Sekitar
Bahagian Petunjuk Ekonomi
Bahagian Perangkaan Imbangan Pembayaran
Bahagian Perangkaan Komunikasi Strategik dan Antarabangsa
Unit Cetak, Bahagian Khidmat Pengurusan
Jabatan Perangkaan Negeri

ISSN 2600-9951

9 772600 995000

@StatsMalaysia